DE NEDERLANDSCHE LEEUW,

'MAANDBLAD

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP
VOOR GESLACHT* EN WAPENKUNDE

1955

72STE JAARGANG

INHOUD

1955

Bestuursberichten: 1-3; 33-35; 73--74; 105-106; 137-138; 169—170; 201-203; 233-234; 265; 297-298; 329: 361

De afkomst van het geslacht van der Heyden (van Doornenburg), door Mr. A. P. van Schilfgaarde 3 - 8

Het wapen van het Hoornse geslacht Merens, door A. Merens 8-12

Een geslacht van Arnhem te Zwolle, door W. Wijnaendts van Resandt † 12-19

Nogmaals van Liesveld, door Mr. J. W. Groesbeek 19-25

Boekbespreking: 26-28; 60—63; 97-98; 125-126;' 155'159; 190—192; 222—224; 258—259; 316-317; 353-357

Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden op 11 December 1954 in het Rijksmuseum te Amsterdam 35-38

Keizerlijke leenbrieven uit de 15de en 16de eeuw voor het Huis Limburg Stirum (met plaat), door A. L. Hulshoff 38-45

Michiels van Vaerlaer, door Mr. P. van Eeghen en Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg 45-52

Het ontstaan van de namen Wijnants, Wijnants van Resant en Wijnaendts, door W. Wijnaendts van Resandt † 52-57

Verbalen van verbeterhuizen als bron van genealogisch 'onderzoek. 'door W. E. Smelt 75-80

Van der Hell (Verhel(l), Van Hell, Hellius, Ab Hell), door Mr. W. de Vries. Hoofdstuk 1: Inleiding. Hoofdstuk 11: Het riddermatige geslacht Van der Hell. Hoofdstuk 111: Bastaardlijnen (Van (der) Hell. Ab Hell, Hellius). Hoofdstuk IV: Albert van der Hell en zijn naaste familie 81-97; 106-112

De ware Jacob in de familie van Braam, door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht 113—120; 146-152

De eerste vijf generaties van een officiersfamilie de Lannoy, door W. Wijnaendts van Resandt † 139-146

Hoe de heerlijkheid (later gemeente) Zouteveen haar wapen kreeg, door M. C. Sigal 152-154

Aanwinstenlijst der Bibliotheek . . . . . 170—173; 364-369

Genealogie van der Heyden, door J. J. M. H. Verzijl 174-181

Van Orsoy, door Ir. J. G. Kam 182-186

Huwelijken voor schepenen van Amerongen, door W. A. Wijburg Jr. 186-187

W. Ph. Veeren † 202

Mevrouw A. C. Boogaard-Bosch † 19 Juni 1955 203

Staat van aanwinsten 203-205

Een Waterlandse familie (Rijser, Zegers Rijser), door A. H. Drijfhout 'van Hooff 205-222; 234-253; 272-296

Van Vinceler, door R. Wartena 253-256

Nogmaals Van Bommel, door J. H. van Mosselveld 256-257

Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden in de Raadzaal van het Stadhuis te Haarlem 266-269

Jaarverslag 1954 269-272

Ir. W. J. Hoffman, J.Jzn., †, door Mr. Elisabeth C. M. Prins 298-299

In Memoriam Gerrit Jan Honig, door Mr. J. W. Groesbeek 299-300

In Memoriam Mr. J. B. W. M. van Roosmalen, door F. E. van den Berg 301

Archivum Heraldicum 301

Iets over Naamkunde en Genealogie, door D. P. Blok 301-304

Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd, door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht 304-308

De Kamper burgemeester Albert van der Hell en zijn familie te Amersfoort en Zwolle, door W. A. Wijburg Jr. 308-313

De oudere generatiën van het geslacht van der Staal. door W. A. van Rijn 313-315

Een verrassende vondst in het oud-archief van Noordwijk (Jacob van Oudenhoven en' de turf-schippers van Breda), door W. E. Smelt 330-337

Het geslacht De Loos, Rotterdamse tak (geïll.), door J. de Loos-Haaxman 337-353

In Memoriam Rudolphe Theodore Muschart (1873—1955), erelid van ons Genootschap, door Mr. A. P. van Schilfgaarde 362-363

In Memoriam J. P. de Man, door W. F. del Campo Hartman 363-364

Van adoptie 11 (vervolg van LXXI, kol. 278), door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht 369—373

Grafstenen in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage (geïll.), door Mr. Elisabeth C. M. Prins . . . 374-389

Kortemededelingen: Maria Magdalena van Sluypwijk Moens 25: Genealogie van Basten Batenburg 25: De afkomst van het geslacht van der Heyden (van Doornenburg), Corrigenda 57; Bordewijk 57-58; Het geslacht van der Wyck in Nederland's Adelsboek 58-59; De afstamming van het geslacht van der Wyck 60; Adelsgunst 120: Het geslacht van Arnhem te Zwolle 120-121, 389—390; van Ittersum 121; van Keppel-van Wesenberg 121—122; Schepel 122; Verwantschap van de dochters van Willem van der Does, 1509, en van Janus Dousa met Simon van der Does, 1582 (geïll.) 122—125; Van der Hell 187: Van der Schuiren 187—188; Stam 188; Vijf brouwerijen te Delft rond 1600 188—189; Een rouwbord in de kerk te Batenburg 189—190; Tarieven onderzoeken etc. Rijksarchieven 257; Het wapen van het Leidse geslacht van der Noordaa 257-258; van den Clooster 315; De Roock 315—316; Van der Helle 390; Van Byler 390; Rijser 391-392.

Vragen en antwoorden: Aalderink 229; Aelwijck, van 127; Aendeweg 321-322; Ambten 28; Amstel van Mijnden,, van 63; Arendonck, van 200; Arnaud, d' 192-194; Avila, d' 103; Beek (Beets), van der 63; Beecke, van der 31, 66, 99; Beekum, van 224: Beest, van 30—31; Beest, van Heemskerck van 30-31; Beets (Beeck), van der 63; Bekking, Schievelberg 317; Bergheyk, van (Oridryus) 132, 160, 325-326; Bertelman 127; Beylon 127, 194, 224-225; Bie (Bye), de 29—30; Bierman 318; Biese(n) 99, 194; Bisschop 194-195; Blom 259—260; Bloys van Treslong 63, 67; Bode, de 31; Boekholt, van 360; Boesses 127; Bogaerdt 69, 101—102; Böhmer 63; Boodt 195-196; Boonzaayer 103, 163-166, 327-328; Bor 198-200, 321; Bosch, van den 318; Bosveld 225, 318; Boucher(, le) 226; Braam, van 197—198; Brande, van den 318; Brasser 232; Broeckhuizen, van der Eem gez. 128; Broeckhuysen, van 28-29; Bronckhorst, van 226; Brouwer 29, 64; Broijel, van 29: Bruyn, de 226, 318—319; Bueren (gend. Regteren), van 319; Bunel 226; Bunschoten 132; Burghoorn 226: Buuren, van 319; Bye (Bie), de 29—30; Dapper 64; Dashorst, Mor van 230-231; Dasselaer 200, 326; Deyer(s) (Dyjer(s)) 319: Diden, van 198-200; Doeveren, van 326; Dollen, van 128, 196; Dolre, van 128: Dongen, van 194-195; Doorn, van 318, 319; Dorsten, van 198-200, 321; Duyvestein 196; Dijckman 260, 320; Dyjer(s) (Deyer(s)) 319: Ebbenhorst, van 360; Ede, van 320; Eem gez. Broeckhuizen, van der 128; Egbers 103; Egmond van der Nyenburch, van 64-66, 320; Ende(n), van den 226: Engelenberg 30, 128-131, 196-197; Erkelens 259—260; Paast 320, Fine, de 30; Geene 227, 320, 392; Geersbergen (Gijsbergen), van 131-132; Goudt 30; Grave 197; Greve 197—198; Gijsbergen (Geersbergen), van 131—132; Haak 132, 133; Haes, de 227; Hagen 229, 260-261, 322; Hak(c)kenberg 198; Halder 71-72, 132, 133, 227; Harlingen, van 133; Hartingh 128, 196; Hartkoorn 227: Hazard (Hasaert) 198: Heemskerck van Beest, van 30-31; Heesterman 227: Hell, van der 198-200, 321; Heman 102: Hernen, van (der) 31; Heu, van der 227; Hoed, van den 132; Hoffmann 66; Hoogendijk 321—322; Huls(t)hout 200; Jacob 31; Jiskoot 200; Jong, de 319; Jongbloed 317; Kaiser 31, 66, 99; Cameron 197; Kathman 127; Kleef, van 31; Clumps (Klumpe(r)s) 31—32; Colenbrander 227-228; Coniettes 232; Kooy, van der 227; Coppers (Koppers) 392: Coppert (Koppert) 392; Coppier 29, 64; Corenbreeck 198-200, 321; Korssendonck 325-326; Kouwenhoven 227; Crachtwyck, van 198-200, 321; Croes 70-71; Kroesbeek 99; Kucken 226: Cuyck, van 32: Cuyters (Kuyters) 228; Lacke 32; Laeckens 319; Laer, van 99-100, 228-229; Ledeboer 229, 260—261, 322; Leeuw, de 322-323; Leyden, van 161-162; Liedekercke, van 323-324; Lievense 32; Limpers 326; Lindsay 32; Lippens 69-70; Maas 226; Maat, ter 63; Macleod 66-67, 100-101, 159—160; Marckelhoff 66; Merck 101; Meteren, van 32; Meurs, van 324; Middagt, van 32; Middeldorph- 67; Middelkamp 229; Moliaert van Zierickzee 200, 229-230, 261, 324-325; Mom 325; Momma 66; Mor van Dashorst 230-231; Muijsers 31; Neck, van 67, 101; Niet, de 318; Nieuwenhuysen 231; Nyenburch, van Egmond van der 64-66, 320; Nijevelt, van Zuylen van 103; Ockerse 195—196; Odinck 67; Oel, van 101: Olthoff 231; Oost 32; Oridryus (van Bergheyk) 132, 160, 325-326; Overberg 67; Oy, van 67-69, 261-264; Oyen, van 67; Paffenrode, van 67: Pieck 69, 101—102; Post 133; Proot 326; Proyen, van 264, 358; Pus 30; Radaeus 69—70; Raesvelt, van 64; Reefman 200, 326; Regteren, van Bueren gend. 319; Rexpoede 232; Reijntjens 63; Rosevelt, van 103; Rost 226; Ruys 133; Ruytenbeeck, van 70-71; Rijsselberg 102; Schaapherder 102; Schaardenburg, van 133: Schaep 326; Schatte1 71: Schievelberg Bekking 317; Schonauwen, van 320; Schutz, Sinolt genaamd von 232; Schwenck (Swenck) 71; Sem 133-135; Seijden, van der 321—322; Sinolt genaamd von Schutz 232: Soet 326, 359; Sonck 67, 101: Sprankhuijsen 226; Sprenkelman 102; Steen 71; Steenhuys, van de 359; Steenoven 200: Steysinger 360: Straetman 133; Stroombergen, van 131-132; Swenck (Schwenck) 71; Thiebout 135—136, 160; Tonderen, van 71—72; Treslong, Bloys van 63, 67: Triest, van 326, 359; Trolle 359; Uven, van 318—319; Valeton 227; Vastrick 127; Vechte, van de 103; Veersen, van 136; Velthuysen, van 160—161; Venijn 232; Vermeulen 103; Verzijl 232; Vianen, van 318, 360; Vimeaux 320; Visch 136; Voskuyl 360; Vulson de St. Maurice 161-162; Vuurendael, van 162-163, 232: Weerden, van 136: Wees, van 264: Westhoven 136; Witte, de 103; Woldorp, van 163: Wolfswinkel, van 72; Wou, van 72; Woutmans 29: Wybo 103; Wijburg 103; Wijck, van 103, 163-166, 327-328; Wijnbergen, van 198-200, 321: Zuylen van Nyevelt, van 103; Zijderlaan 103—104, 166—167; Onbekend wapen 104, 392; Nederlandse studenten te Padua 104, 167-168.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegen-Zaan* 70, *Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg* 5, ***'s-Gravenhage.***

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 1 **LXXIIe Jaargang** **Januari 1955**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heren G. C. E. Crone, Mr. Dr. P. H. W. G. van den Helm, Mr. A. N. de Snoo en G. H. L. Baron van Wassenaer van Catwijck, respectievelijk sedert 1933, 1941, 1931 en 1930 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

JHR. MR. A. J. DE BEAUFORT . . . . . *Markelo.*
Goorseweg 57.

Mej. M. H. BOTTENHEIM . . . . . *Amsterdam-Z.*
van Eeghenstraat 79.

C. DE BRUIN . . . . . *Driebergen.*
Arnhemse Bovenweg ***163.***

MR. P. CH. L. ESCHAUZIER . . . . . *'s-Gravenhage.*
Laan Copes van Cattenburch ***185.***

J. M. A. GOEDEWAGEN . . . . . *Bennekom.*
Lijsterbeslaan 12.

MR. S. Baron VAN HEEMSTRA . . . . . *Madrid, Spanje.*
Ambassade des Pays-Bas, Calle de Zurbaran 10.

H. HOEKSTRA . . . . . *Rotterdam-Z.*
Pleinweg 158c.

PROF. MR. P. W. A. IMMINK . . . . . *Groningen.*
Verl. Hereweg 153.

MR. W. CNOOP KOOPMANS . . . . . *'s-Gravenhage.*
p/a Ministerie v. Buitenlandse Zaken, Casuariestraat ***16.***

DR. F. P. KOUMANS . . . . . *'s-Gravenhage.*
van Boetzelaerlaan 208.

J. D. LOCK . . . . . *Rotterdam-Z.*
Elzendaal 13.

Mevrouw J. DE Loos geb. HAAXMAN . . . *Leiden,*
Plantage 5a.

MR. C. TH. E. Graaf VAN LYNDEN VAN SANDENBURG *Neerlangbroek.*

W. C. POSTHUMUS MEYJES . . . . *Athene, Griekenland.*
Légation des Pays-Bas.

JHR. F. W. P. M. VAN PANHUYS . . . . *Hummelo* *(Gld.).*

F. F. PRAASTERINK . . . . . *Helmond.*
Willemstraat ***7.***

K. J. RITZEMA VAN IKEMA . . . . . *Rasquerf, Posf Baflo.*
Villa Meya.

MR. F. P. TH. ROHLING . . . . . *'s-Gravenhage.*
p/a Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Nieuwe Uitleg ***1.***

J. G. H. SAUVEPLANNE . . . . . *Wassenaar.*
Schouwweg 87.

MR. J. DEN TEX . . . . . *Leusden.*
Buurtweg 10.

M. G. WERKER . . . . . *'s-Gravenhage.*
van Swietenstraat 17.

MR. F. A. C. WESTERMANN . . . . . *Rotterdam-N.*
Statenlaan ***39.***

P. R. TH. ZANDERTER MAAT . . . . . *'s-Gravenhage.*
Rederijkerstraat 289.

Adreswijzigingen:

H. J. ALLAART . . . . . *Leiden.*
Zoeterwoudseweg 138.

O. G. D'AUMERIE . . . . . *'s-Gravenhage.*
Laan van Meerdervoort 36.

JHR. J. J. G. BEELAERTS VAN BLOKLAND . *Wassenaar.*
Hogeweg 23.

B. BOLSIUS . . . . . Gorssel (Gld.).
Huzarenlaan 18.

B. VAN HAERSMA BUMA . . . . . *Zeist.*
„Woudschoten".

A. L. CARSTENS . . . . . *'s-Gravenhage.*
Jul. van Stolbergplein 15.

R. J. CASTENDIJK . . . . . *Willemsfad, Curaçao.*
p/a Commandant Zeemacht Ned. Antillen.

DR. P. LOPES CARDOZO . . . . . *Delft.*
Nieuwe Plantage 23.

IR. F. A. NELEMANS . . . . . *Wassenaar.*
Jonkerlaan 63.

J. W. **NIEMEIJER** . . . . . Groningen.
Noorderhaven 310.
DR. M. BARKEY WOLF VAN GEERSDIJK . *Maartensdijk (U.).*
Huize Brandenburg.
JKVR . J. M. VAN ASCH VAN WIJCK .... *Amsterdam-C.*
Leidsegracht 14.

De afkomst van het geslacht van der Heyden (van Doornenburg),

door MR. A. P. VAN SCHILFGAARDE.

Het Nederland's Adelsboek van vóór 1920 vermeldt de afstamming van dit, sedert 1815 tot de Nederlandse adel behorende geslacht, geheel in overeenstemming met de publicatie van wijlen pastoor Hofman in het Archief van het Aartsbisdom Utrecht, deel 11, blz. 405 vlg., waarin als stamouders gegeven worden de echtelieden *Hans van der Heyden bijgenaamd Fogh* en *Elske Wickboken*, ,,beiden van adellijken bloede", die te Wismar (Mecklenburg) woonachtig waren [1]). Hun zoons *Arend* en *Daniël* zouden, wegens de invoering der Reformatie in dat Hertogdom in de zestiger jaren der 16de eeuw, hun woonplaats verlaten hebben en naar de graafschap Zutphen zijn uitgeweken. *Arnt zou* commandant (rentmeester en drost) van de Schuylenburg bij Silvolde zijn geworden, *Daniël* richter van Wisch.

Op blz. 420 wordt een ,,brief van adeldom", afgegeven door het bestuur der stad Wismar op 13 Juli 1580, afgedrukt, waarvan een in 1677 door Foerdt, openbaar notaris te Venlo, afgegeven afschrift in het archief van het Huis Baak (bij Steenderen), lang zetel der *Van der Heyden's*, aanwezig was.

Tevens is aldaar op blz. 425 een verklaring afgedrukt, afgegeven door de wapenkoning P. A. de Launay d.d. 14 Maart 1678, waarin deze op grond van de genoemde acte van 1580 een verklaring van adeldom bezegelde, welke verklaring op 16 Maart 1676 (sic) door het bestuur der stad Brussel werd bevestigd.

Als men nu het Adelsboek van 1920 opslaat, dan vindt men in de aanhef, dat de beweerde afstamming uit Wismar alleen op een verklaring van De Launay berust (hetgeen blijkens het bovenstaande onjuist is), zodat de bewerker het geslacht laat beginnen met *Arndt van der Heyden*, geb. c. 1550, drossaard van de Schuylenburg. Het Adelsboek van 1929 komt met nieuwe vondsten: *Arnt van der Heyden* komt te Nijmegen voor als *Arnt Verheyen*, en behoort dus vermoedelijk tot het daar gevestigde geslacht van die naam. Voorts wordt zijn eerste vrouw *Enge2 Meyerinck* voor het eerst vermeld, wier naam ontleend is aan het Gelderse leenregister. De weerslag van de opvattingen der Redactie in 1920 en 1929 vindt men terug in de ,,Historische Gedeelten" van 1925 en 1930.

Nu evenwel het Adelsboek van 1942: de plaats van herkomst (Nijmegen) is in de tekst verdwenen, doch in het hoofdje gehandhaafd, en als eerste vermeldt het nog steeds *Arnt van der Heyden*, op 31 Maart 1580 door de Magistraat van Zutphen aangesteld tot administrateur van de Schuylenburg. Achteraf is mij gebleken, dat de redactie niet meer vasthield aan de afkomst uit Nijmegen, maar dat deze vermelding bij vergissing in het hoofdje was blijven staan. Tot dusver het Ned. Adelsboek.

[1]) Zie ook de Geld. Volksalmanak van 1903, waarin de naam Fogh ten onrechte als Togt vermeld wordt, evenals dit het geval is in het Nederlandseh Adelsboek (van Van Epen) van 1903. De familieaantekeningen in de Navorschor van 1910 (caput 36) zijn niet erg betrouwbaar, en gaan niet verder terug dan Arnt.

Sedert verscheidene jaren berust het archief van het Huis Baak als bruikleen op het Rijksarchief in Gelderland. Hoewel daarin verschillende afschriften voorkomen van de z.g. afstammingsbewijzen, vond ik daarin niet de notariële acte van 1677, doch wel ongewaarmerkte afschriften, w.o. ook van De Launay. De oorspronkelijke acte van 1677 bleek nog te berusten onder baron van der Heyden van Doornenburg, die mij er inzage van gaf.

Aangezien het vermelden van de naam van De Lanauy tot voorzichtigheid maande, ging ik eerst op zoek naar een notaris Foerdt te Venlo. Deze functionaris bleek inderdaad te hebben bestaan, maar heette T. Oordt; protocollen van hem waren echter niet bewaard gebleven.

De Launay kon nu uitgeschakeld worden, en slechts de geloofwaardigheid van de Venlose notaris, die in 1677 verklaarde de originele acte van 1580 [2]) gezien te hebben, kon in het geding komen. Het leek me niet waarschijnlijk, dat controle te Wismar mogelijk zou zijn (de stad ligt in de Oostzone), zodat ik eerst wilde trachten op een andere wijze de afstamming na te gaan.

Het trok allereerst mijn aandacht, dat volgens Ned. Adelsboek de stamvader *Arnt van der Heyden* op 31 Maart 1580 door de stad Zutphen benoemd zou zijn tot administrateur van de Schuylenburg. Dit kasteel toch was een hertogelijk domein, dat herhaaldelijk verpand was aan particulieren, maar waarmede de stad Zutphen niets uit te staan had. Wat bleek nu uit de Kentnissen van Zutphen, deel 1580-83, fol. 26v.? Burgemeesteren, schepenen en raad van Zutphen verklaren, dat hun mede-ingezetene *Arndt van der Heyden* zich steeds behoorlijk gedragen heeft, en dat zij hem, nu hij door Christoffel Schenck, vrijheer van Toutenburch, overste, is aangesteld tot ambtman van de Schuylenburg, met vrouw, kind en ,,huysgesindt" vrijgeleide verlenen (31 Maart 1580). Inderdaad was de Schuylenburg op 20 Aug. 1575 verpand geworden aan Christoffel Schenck van Toutenburg, overste in Zweedse dienst.

Een onderzoek in de processen van het Hof van Gelre en Zutphen leverde een merkwaardig gegeven op: in het proces 1589 no. 3 vond ik een brief van *Arndt van der Heyden* aan de Magistraat van Doetinchem d.d. 1 Dec. 1587 st. nov., waarin hij klaagt over een rooftocht door soldaten uit dat garnizoen. Hij is ambtman van de Schuylenburg voor genoemde George Schenck, die te Up sal a in Zweden woont, waar *Van der Heyden* hem opgezocht heeft om rapport over deze plundering uit te brengen. Dus een reis van de Schuylenburg naar Upsala ter bespreking van een niet zo erg belangrijke quaestie!

Als men op de kaart een lijn trekt tussen deze beide plaatsen, dan gaat deze ongeveer over Lübeck, en 50 K.M. verder ligt Wismar, dat weer niet zo ver van de Zuidkust van Zweden gelegen is. Zou Arnt dan inderdaad relaties te Wismar gehad hebben en na zijn bezoek aldaar naar Zweden zijn overgestoken om zijn principaal te bezoeken? Het werd nu zaak te trachten met Wismar in contact te komen.

Ik wendde mij in October 1951 eerst tot het Archiv der Hansestadt Lübeck, dat beloofde mijn aanvrage door te zenden, maar mij weinig hoop gaf op een antwoord, aangezien, hoewel het archief te Wismar bewaard was gebleven en

[2]) Volgens aantekeningen in het iamiliearchief zouden de oorspronkeliike acten in 1813 naar Parjis (naar de Garde des Sceaux) gezonden zijn, doch door de Kozakken buitgemaakt en verloren gegaan zijn. Bij informatie is mij gebleken, dat de stukken noch in de Archives Nationales noch bij de Conseil du Sceau des Titres (Ministerie van Justitie, Direction des Affaires Civiles et du Sceau) berusten, zodat dit verhaal best waar kan zijn.

onder vakkundige leiding stond, het zeer onzeker was of mijn brief wel terecht zou komen en een eventueel antwoord mij bereiken zou. Tevens schreef mijn Lübeckse collega mij, dat de namen der getuigen Jasper Tabbaert en Joachim Leeuwenouwen sterk Nederlands-getinte namen waren, die hem uit de buurt van de Oostzee niet bekend waren, en dat hij overigens geen gedrukte gegevens kende over de familie *Van der Heyden gend. Fogh.*

Boven verwachting ontving ik na ruim een maand antwoord uit Wismar. Het Stadtarchiv aldaar deelde mij mede, dat in hun Akten het concept van een oorkonde voorkomt, gedateerd 13 Juli 1587 (dus niet 1580), waarin de afkomst van *Daniel van der Heyden* wordt vastgelegd. Men had hier dus het evenbeeld van de acte voor Arnt voor zich, die alleen uit het afschrift van 1677 bekend was. Aan de echtheid daarvan behoeft dus niet meer getwijfeld te worden, al behoeven datum en tekst wel enige correctie!

Verdere inlichtingen, kon men mij niet verstrekken. Mijn gedurende enige jaren voortgezette pogingen, om uit Wismar een volledig gewaarmerkt afschrift van de acte te krijgen, zijn aanvankelijk niet geslaagd. Geen mijner brieven werd beantwoord, ook niet als deze via Lübeck gingen. Eindelijk heb ik in Januari 1954 (door bemiddeling van de Archivabteilung der Deutschen Demokratischen Republik in Berlijn en de Archiv-Inspektion Mecklenburg-Schwerin) een fotocopie en een afschrift kunnen machtig worden, die ik als bijlage 1 laat afdrukken. Er blijkt hieruit, dat de acte inderdaad voor *Arnf* bestemd is geweest, doch door zijn broeder *Daniel* is aangevraagd. De datum komt merkwaardig overeen met die van de reis van *Arnf* naar Upsala, die toch ook wel in de Zomer van 1587 zal hebben plaatsgevonden. Men kan met grond veronderstellen, dat *Arnf* en *Daniel* samen naar Wismar zijn gereisd, en dat *Daniel,* toen *Arnf* naar Upsala was gegaan, voor deze de acte heeft doen opmaken.

Bij vergelijking zien we, dat de notaris in zijn afschrift enige eigenaardige fouten — afgezien dan van het jaartal — heeft gemaakt, door aan de „ehrbaren" Daniel de titel „Edelborn" te geven, door de woorden „von einer untadelhafftigen Ardt" te maken: „von einen Adelhaftigen Ardt", en de „Ehrliche Ampteren" te verheffen tot „Ahdliche", evenals de „ehrliche Geburt". Wij laten daar, of de wellicht moeilijk te lezen acte de notaris aanleiding gegeven heeft tot deze enigszins suspecte schrijffouten!

Enige uit Wismar verkregen gegevens omtrent naamdragers van de families *Van der Heyden, Fogh* en *Wickbolten* volgen als Bijlage 11.

De stamreeks, die Nederland's Adelsboek brengt, waarvan niet alle gegevens door mij konden worden gecontroleerd, kan nu, aangevuld met hetgeen ik zelf nog vond, als volgt worden opgesteld:

Van der Heyden.

Wismar. De stamreeks begint met *Hans Fögk,* wiens zoons *Arnf* en *Daniel* zich c. 1570 in het graafschap Zutphen vestigden,etc.

1. *Hans Fögk,* † Wismar 8 Mei 1556 [3]), huwde *Tilschen Wickbolfen.* † Wismar 18 Juli 1560 [3]).
   Uit dit huwelijk:
   1. *Arnt,* volgt II.

[3]) Volgens arch. Aartsb. Utrecht deel 11, blz. 410.
[4]) Op 20 Juli 1602 is hij 50 jaar oud (Vol. Prot. Terborg, 1580—1620, in dato), op 14 Sept. 1616 is hij 70 jaar. (Losse stukken recht. arch. Terborg.)

2. *Daniel van der Heyden,* geb. Wismar 1546/'47 [4]), richter van Wisch 1607 en 1617 [15]), burgemeester van Terborg 1608/'09 [5]), † tussen 1617 en 1627 [6]), huwde vóór 1593 [7]) *Cafharina Seibach,* † na 1597 [8]), uit welk huwelijk een zoon, die in 1614 [9]) nog leeft.

II. *Arnf van der Heyden,* geb. Wismar c. 1544 [10]), in *1580* benoemd tot ambtman van de Schuylenburg, en voordien enige jaren te Zutphen woonachtig, nog in 1600 ambtman [11]), † vóór 1607, tr. 1° in 1575 *Engel Meyerinck,* † na *1582* [12]) en vóór 1597 [13]), dr. van *Everf* en *Maria fen Kolcke;* tr. 2° vóór 1597 [13]) *Wendela Canis,* † Doetinchem 1 Mei 1636, dr. van *Gijsbert* en *Lufgardis van Melen.*
   Uit het eerste huwelijk:
   1. *Everf,* onmondig 1610 [18]), koninklijk rentmeester van Middelaar, Kessel en Krieckenbeek in 1626 [14]), † vóór 1652 [15]), huwde *Catharina Crebbers,* † vóór 1669, dr. van *Claes.*
      Hieruit:
      a. *Arnold,* licentiaat 1652 [15]), † vóór 1656.
      b. *Luifgardis,* † na 1695 [18]), huwde *Henrick Cluyth,* landrentmeester van Bergh 1656—1673, † vóór 1695.
      c. *Maria,* huwde *Pefer van Wevelinckhoven,* raad in het Hof van Roermond, † vóór 1681.
      d. *Johan,* in *1669* [15]) drost van Montfort.
   2. *Gerritje,* † vóór 1625 [15]), tr. 1° vóór 1597 [13]) *Jorden Canis,* broeder van de tweede vrouw haars vaders, rentmeester van de Schuylenburg in 1600 [11]), † vóór 1616 [16]); tr. 2° in 1618 [17]) *Henrick Everwijn.*
   Uit het tweede huwelijk:
   3. *Gijsbert,* zie Nederland's Adelsboek 1942.
   4. *Engel (Angela),* † *3* Sept. 1669, tr. (huw.voorw. 4 Sept. 1638 o.st. [19])) *Assueer van Swiefen,* † *22* Dec. 1650 [20]).
   5. *Elsken,* † na 1626 [14]), tr. *Derick Theben Gerardsz.,* † vóór 1652 [18]).

[5]) Protocol ambt Wisch, 1616, fol. 2 en 47.
[6]) Leenboek Wisch, fol. 33.
[7]) Vul. prot. Terborg, 1580—1620, d.d. 27 Juli 1593.
[8]) Recht. arch. 's-Hertogenbosch no. 1535, fol. 231/2, d.d. 29 Febr. 1624 en Schepenprot. Nijmegen 1624 April 29 (fol. 56v).
[9]) Proces Hof van Gelrc en Z., 1627 no. 1.
[10]) Op 9 Juni 1597 is hij 53 jaar oud. (Vol. Prot. Terborg, 1580—1620, in dato).
[11]) Civiele Sententiën Hof, IV, fol. 84.
[12]) Recht. Arch. Landdrost Zutphen. Rapiarium 1581—'83, d.d. 3 Juli 1582.
[13]) Schepenprotocol Nijmegen d.d. 29 Juli 1597 (afd. Condiciones).
[14]) Recht. Arch. Landdrost Zutphen, 161 8—'43, fol. 95.
[15]) Leenreg. Gelre.
[16]) Protocol ambt Wisch, 1616, fol. 47.
[17]) Huw.voorw. 10 Juli 1618 (Leenreg. Gelre).
[18]) Leenreg. Bergh.
[19]) Fam. Arch. van der Heyden van Baak. Inv. 48.
[20]) Fam. Arch. van der Heyden van Baak. Inv. 1.

Bijlage 1:

Wir Burgermeistere vnd Rnth der Stadt Wissmar, Thun kundt vnd bekennen. In vnd mit diesem vnserm [1]) brieffe, für Jedermeniglichen, so denselben sehen horen oder lesen, nach vnsers freundtlichen grusses vnd willigen diensts, nach eines Jeden gebuhr erbietung, hiemit offentlich, das heutigs Tag yor vns Personlich erschienen ist, der Erbar [2]) (Daniell [3])) van der Heide sonsten Fögk genandt) [4]), dienstlich anzeigendt vnd vermeldende, wie das [5]) (seinem Broder Arendt von der Heide sonsten Fögk genandt) [6]) vrkundt vnd beweiss, seiner frei vnd ehelichen geburdt von nöthen wehre, sich dessen in zutragenden nottfellen haben zugebrauchen, desshalben dienstlich bittend, die (Ersamen

Jasper Tabberdt vnde Jochim Leuenow [7])[8]) beide burgere alhie, welche er vns furgestellet, darauff vorhoren zulassen, vnd [9]) (gedachtem seinem brudern) [10]) derselben aussage vnd bekandtnus, einen glaubwiirdigen schein, vnter vnserm Stadtsecret, mitzutheilen. W eil wir dan in dem der warheit kundtschafft zugeben, sowol geneigt als schuldig, auch sonsten erwenten (hrendt von der Heide) [11]) Daniell von der Heide [12]) dessen gerne befurdert sehen muchten, Alss haben wir Ihme solche seine zimblichen Pitt nicht zuweigern gewust, sondern die benanten vnsere Burgere, alss glaubhaffte zeugbare Manner, nachdem alhie in solchen fellen vblichen gebrauch, darauf verhoret vnd vnterrraget, welche sampt vnd sonderlich, mit aussgestreckten armen vnd aufgeriehten fingern leiblich zu Gott vnd seinem heiligen Evangelio sehwerende einhellig bekandt vnd aussgesagt, Ihnen sampt vnd besonders, in rechter vnleugbarer warheit wissent vnd kundich sein (mie dan auch) [13]) vielen vnsers obgedachts Radts zur Wissmar miltels [14]) bewust ist,) [15]) das der gedachter [16]) (Daniell von der Heide sonsten Fögk genandt von Hans Eogks vndt Tilschen Wickbolten) [17]) desselben ehelichen haussfrawen, alss seinem rechten ehelichen Vater vnd Muter, in ehelichem nach ordnung der heiligen Christlichen Kirchen standt vnd Christlichen wesen, echt vnd recht, frei vnd niemandts eigen, Teutsch vnd nicht Wendisch, auch von einer vntadelhafftigen ardt (alhie zur Wissmar) [18]) geboren vnd erzogen, (sei) [19]), welche seine eltern auch wie Erbarn frommen eheleuthen geziemet. die Zeit lhres lebens sich redlich vnd wol bezeiget, wie sie nie anders von Ihnen gehoret noch erfahren, dessgleichen hatte sich auch gemelter [20]) (Daniell) [21]) von Jugent auf Erbarlich auffriehtig vnd wol verhalten, Also das er sowol der geburclt vnd herkommens, alss auch seines eignen wolhaltens halben, zu allen ehrlichen Emptern [22]), gilden, (dignitcten vndt wirdigkeiten) [23]) ohne oinige verhinderung zugelassen werden ban vnd mag, alles ohne alle gefahr. Demnach gelangt an alle vnd jede obgeschriebene, vnsere nach eines Jeden gebur, dienstfreundtliche Pitt, dieselben wollen gedachten [24]) (Daniell von der Heiden sonsten Fogks genandt) [25]) seiner eheliehen vnd freien geburdt, vnd chrlichen wandels wegen, volnkomlichenn glauben zustellen, vnd Ihme derhalben vnd sonsten vmb dieser vnser vorbitt willen, gonst vnd befurderung crzeigen, vnd beweisen, wo Ihme solches von nöthen sein wirdt, das sein wir vmb alle vnd Jede (vorgeschriebene) [26]) nach vermuge [27]) vnd eines Jeden gebuhr wiederumb zuuerdienen vnd zuuerschulden erbottig vnd geflissen, vrkundtlich haben wir unser Stadt Seeretsicgell vnten an diesen vnsern brieff lassen anhengen, der gegeben vnd geschrieben ist, nach Christi vnsers lieben herrn geburdt (Im) [28]) Funffzehenhundert Sieben vnd Achtzigsten Jahre [29]) am tage Margarethe.

1) folgt gestrichen: „offnen".
2) folgt gestrichen: „Ersamb Jacob Lange".
3) „Daniell" übergeschrieben für das gestriehene „Arendt".
4) Das Eingeklammerte am Rande eingefügt.
5) folgt gestrichen „Ihme".
6) Das Eingeklammerte am Rande eingefügt.
7) „Leuenow" am Rande eingefügt.
8) Das Eingeklammerte übergesehrieben für das gestrichene „Erbarn Jochim Rohlen vnd Jurgen Grimme".
9) folgt gestrichen „Ihme".
10) das Eingeklammerte am Rande eingefügt.
11) das Eingeklammerte am Rande eingefügt.
12) „Daniell von der Heide" überschrieben für das gestrichene „Jacob Langen".
13) folgt gestrichen „vnd Rath ob".
14) folgt gestrichten „vns Burgermeistern".
17) Das Eingeklammcrte am Rande mit Verweisungszeichen eingefügt.
16) folgt gestrichten „Jacob Lange von dem auch Ersamen Jacob Langen dem Eltern vnd Taleken Langen".
17) Das Eingeklammerte am Rande mit Verweisungszeichen eingefügt.
18) „alhie zur Wissmar" übergeschrieben für das gestrichene „zu Penwidt in der Vogteit grossen Wahrin".
19) „sei" übergeschrieben für das gestrichene „wehre".
20) folgt gestrichen „Jacob Lange".-
21) „Daniell" übergeschrieben; folgt gestrichen „von der Heide".
22) folgt gestrichen „vnd".
23) eingefügt am Rande.
24) folgt gestrichen „Jacob Langen".
25) das Eingeklammerte übergeschrieben bzw. am Rande eingefügt.
26) das Eingeklammerte übergesehrieben.
27) folgt gestrichen „vnd eines Jeden gebuhr".
28) „Im" übergeschrieben.
29) folgt gestrichen „Mitwochens nach Esaudi".

Bijlage II:

„In den Zeugebübern finden sich wiederholt die Namen von der Heide, Wikbold und Vock. Wir geben nachstehend eine Aufstellung:

Wikbold, Joch.	Zeugebuch 1586-1595
1599 Dez. 8	fol. 62 als Vormund von Cath. Claus Langen sel. Wwe.
	„ 89 Verpfändung von ein Drittel von 7 Morgen Ackers auf dem „Schwinekroge" belegen an seinen Schwager Peter Burmeister für ein Darlehn von 100 mr lübisch.
	„ 91 als Vormund von Cath. Claus Langen Wwe.
	„ 170, 200.
Wikbolt, Titke:	Zeugebuch 1541—1550
	fol. 626 1548 Vormund, Bürger zu Wismar.
	„ 801 1550 Urkundszeuge.
	Zeugebuch 1550—1562, fol. 119, 270.
Wibbelt, Titke.	Zeugebuch 1531-1541
	fol. 448 Teilnahme an einer Erbauseinandersetzung von 1537.
von der Heide, *Hans.*	Schneider. Zeugebuch 1586—1595
	fol. 119, 143, 221. *Berthold v.* a. Zegden, 1541—'50 9 Eintragungen.
Vocke, Hans.	Zeugebuch 1596-1611
	1605: erwähnt als Bürger und Reper.
Vogc, Hans.	Zeugebueh 1490—1518, fol. 91
Voge, Ertman	Zeugebuch 1490—1518, fol. 332
Wikbolt, Jacob de Heide.	Zeugebuch 1490—1518, fol. 69
	Zeugebuch 1430-1490. Hierin finden sich 13 Träger dieses Namens.
Voge, Eitmar.	Zeugebuch 1430-1490, fol. 239

Hei all diesen Eintragnngen handelt es sich durchweg urn Erbauseinandersetzungen, Urkundszeugnisse, Vormundschaftsbestellungen, Auflassungen und ähnliches.

Einschlägige Testamente sind nicht vorhanden."

Het wapen van het Hoornse geslacht Merens,

door A. MERENS.

Nieuwe vondsten geven mij aanleiding, terug te komen op mijn bijdrage onder bovenstaande titel, welke verscheen in jaargang 1927 (kolom 355) van dit Maandblad.

Ondanks alle nadien verrichte nasporingen is mij authentiek van het Hoornse geslacht Merens slechts één ouder wapen bekend geworden en wel dat van ***Jan Martsz Merens*** (1574—1642), hetwelk in de grond hetzelfde is als dat van diens zoon Mr. ***Meynderf Merens*** en van zijn kleinzoon Mr. *Allard Merens,* voordat laatstgenoemde, naar de trant van zijn tijd en zijn omgeving, het schild ging kwartileren: gedeeld: rechts: drie klaverbladen; links: een getraliede dwarsbalk, vergezeld van 3 vliegende vogels, blijkbaar in de aanvang vliegende eenden. Een afdruk van het zegel van deze ***Jan Martsz Merens*** [1]) komt voor op zijn brief aan Mr. Jan van Foreest dd. 14 Oct. 1633, in het familie-archief op huize de Nyenburgh te Heiloo.

Dit negatieve resultaat heeft mij niet verwonderd, want het ligt voor de hand, dat diens vader, eveneens ***Jan Martsz ge***heten, er geen wapen op na heeft gehouden. De grootvader van laatstgenoemde, ***Jan Taemsz,*** daarbij aangenomen dat hij dezelfde is geweest als degeen, die schepen van Hoorn was in 1506, 1510 en 1513, zegelde met een wapen, dat weinig meer dan een merk en een typisch gelegenheidswapen was. De levensloop van ***Jan Martsz*** de oude was er niet naar, dat hij er behoefte aan gehad zal hebben, een wapen te voeren. Nog ambteloos zijnde, vluchtte hij in 1568, op 24-jarige leeftijd, buitenslands om eerst bij de omwenteling, in 1572, weer zijn verschijning te maken in zijn vaderstad. Hij stierf in het laarop volgende jaar en de betrekkingen, die hij toen maar

1) Afgebeeld in A. Merens (Azn.), De reis van Jan Martensz. Merens door Frankrijk, Italië en Duitschland, anno 1600, in Mededeelingen van het Ned. Hist. Inst. te Rome, 2e reeks, deel VII, 1937 (plaat XVI, tegenover blz. **32).**

juist bekleedde, die van kapitein der schutterij en van ontvanger der gemenelands-imposten, maakten het niet nodig voor hem, te zegelen. Zijn vader, Joost *Taemsz,* zat vóór 1530 korte tijd in de Vroedschap van Hoorn, maar dat was, naar ik meen, evenmin een dwingende reden tot het aannemen van een wapen. En zonder een dwingende reden was er in de eerste helft van de zestiende eeuw geen aanleiding voor een welgestelde, maar eenvoudige poorter van een stadje van boeren, zeevarenden, neringdoenden en enkele grotere kooplieden, een wapen te gaan voeren, indien zijn geslacht er nog geen bezat. En van het laatste krijgen wij stellig niet de indruk.

De familienaam *Merens is* evenmin door *Jan Martsz* de oude aangenomen. Dat geschiedde, naar ik in 1927 nog niet besefte, pas in de volgende generatie en wel in de eerste jaren van de 17de eeuw. Noch in de familie-aantekeningen, noch bij Velius [2]), noch in enige mij bekende akte. komt zijn naam anders voor dan kortweg als *Jan Ma(e)rtsz.* Ter onderscheiding van twee naam- en lotgenoten heeft men het zelfs nodig geoordeeld, hem in de sententie van Alva dd. 6 Oct. 1568 [3]) en in de verdere stukken, zijn verbanning rakende [4]), nader aan te duiden door de toevoeging van zijn bijnaam van *Pothoeve.* Aangenomen kan worden, dat diens zoon *Jan Martsz* de eerste van zijn geslacht was, die de naam *Merens* en het hiervoor beschreven wapen voerde.

Lange tijd is men uitgegaan van de gedachte, dat dit wapen een samenvoeging was van de wapens *Taems* en *Merens.* Doch reeds in mijn artikel van 1927 kwam ik tot de gevolgtrekking, dat dit een hypothese was, waarvoor alsnog iedere concrete aanwijzing ontbrak. Deze oude veronderstelling is nog weer zwakker komen te staan door de vondst van een zegel aan een transportacte van 23 Sept. 1581 5). van de Amsterdamse schepen en latere burgemeester *Jan Claesz. Boelens (Merens),* die in 1608 overleed en dus een oudere tiidgenoot was van zijn Hoornse neef *Jan Martsz Merens.* Dit zegel is door wijlen Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn in diens artikel omtrent de zegels der maqistraten van Amsterdam in Jaarboek 11 (1948) van het Centraal Bureau voor Genealogie [6]) overigens, strikt genomen, niet geheel juist beschreven als merletten vertonende. Blijkens een photoqraphie van dit zegel vertoont het wapen: een dwarsbalk, beladen met 3 eenden (met snavels en) zonder poten. Verschillende andere bronnen, die mij in het onderhavige verband te ver zouden voeren om te noemen, wijzen erop, dat deze beschrijving van de wapenfiquren de juiste is.

Het Amsterdamse geslacht Merens is derhalve, zoals uit het bovenomschreven zegel blijkt, ook toen het zich *Boelens* was gaan noemen, noq geruime tijd na de aanhuwelijking *Taems-Merens* (1529) hetzelfde wapen trouw gebleven, dat door verschillende schrijvers aan dat geslacht is toegekend. De technisch niet geheel juiste omschrijving van de wapenfiguren als merletten door sommige dier auteurs doet daaraan niets af. Dit zegel maakt het nog wat onwaarschijnlijker dan het reeds toescheen, dat de daarvan toch wel zeer verschillende linkerhelft van het Hoornse wapen aan een wapen van het Amsterdamse geslacht *Merens* ontleend zou zijn. Er is integendeel een sterke aanwijzing, dat de herkomst van het wapen van het Hoornse geslacht in een geheel andere richting moet worden gezocht.

3) Chronyk ran Hoorn, 4e druk, blz. 312 en 348.

3) Register van sententiën van de hertog van Alva en zijn Raad van Beroerten 1567—1572, Areh. van dc Rekenkamer van Holland no. 681 ter (Alg. Rijksarch.).

4) No. 683*, omsl. 11, fol. XLII vs. on fol. SLIII, Arch. van de Rekenkamer der Domeinen van Holland; fol. 63 vs. en 64 in Register no. 4869 van het Arch. van de Grafelijkheids-Rekenkamer van Holland (Alg. Rijksarch.).

5) In de topografische collectie, i.v. Haarlemmerpoort, van het Gem.-Archief van Amsterdam.

6) Blz. 93, no. 804.

Enige tijd geleden maakte ons medelid de heer J. A. Merens mij opmerkzaam op een wapen van het Hoornse regentengeslacht *Verlaen,* dat voorkwam in een ms. wapenboek in zijn bezit. Dit wapen nu, dat ik nog nimmer was tegengekomen, komt geheel en al overeen met het gedeelde wapen *Merens,* behalve dat alle kleuren anders zijn. Deze vondst heeft een verrassend gezichtspunt geopend. Want *Jan Martsz Merens,* de eerste die het gedeelde wapen voerde, had een grootmoeder *Claesje Verlaen,* die behoorde tot datzelfde geslacht. Na de omwenteling bleef deze familie vermoedelijk qrotendeels katholiek. evenals het aan haar verwante geslacht *Verduyn* [7]). want behalve *Meyndert Cornelist. Verlaen,* die in 1572 in de Vroedschap kwam en later schepen en burgemeester werd, bekleedden zij te Hoorn geen reqeringsbetrekkingen meer, tot ruim een eeuw later een *Anthony Verlaen,* voor de eerste maal in 1681, schepen werd. Het 'is mij niet bekend, of deze *Anthony Verlaen* tot hetzelfde geslacht behoorde en in het onderhavige verband doet dit er ook niet toe.

De gevolqtrekking ligt dan voor de hand dat *Jan Martsz.* de jonge, die in 1604 voor het eerst schepen werd en die omstreeks dat jaar de familienaam van zijn grootmoeder van vaderszijde tot de zijne maakte, in diezelfde tijd het wapen aannam van het qeslacht van zijn grootmoeder van moederszijde. Het eerste kon hij zonder bezwaar doen, omdat de naam *Merens* niet meer te Amsterdam voorkwam. Maar zijn zoeven qenoemde neef *Jan Claesz. Boelens* uit den huize *Merens* leefde toen nog en dat is misschien een bezwaar geweest om diens wapen te gebruiken. Dat bezwaar deed zich in mindere mate gelden ten aanzien van de *Verlaen's,* die toen geen regentenposten meer bekleedden. Daar zij echter nog voortbestonden, was er wel aanleidinq om de kleuren te wijzigen.

Deze veronderstelling staat of valt evenwel met de vraaq, of het bedoelde wapen *Verlaen* inderdaad heeft bestaan en ouder was dan het Hoornse wapen *Merens.* Zekerheid heb ik hieromtrent niet kunnen verkrijgen. Niettegenstaande ijverige onderzoekingen, waarbij vooral een woord van dank op zijn plaats is aan de Gemeente-Archivaris van Hoorn, de heer T. R. Mulder, is er slechts één zegel *Verlaen* aan het daqlicht gekomen en dit vertoont een merk: dat van *Cornelis Albertsz. Verlaen,* schepen van Hoorn, aan een transportbrief dd. 21 Mei 1565 [8]). Deze was een oudoom van *Jan Martsz.* de jonge. Maar, ook gezien hetgeen de heer van Beresteyn in zijn eerder genoemde publicatie heeft medegedeeld omtrent zijn ervaringen met de zegels van de Amsterdamse magistraten in dezelfde tijd, is daarmede nog geenszins gezegd, dat *Cornelis* of een andere *Verlaen* niet later met het gezochte wapen heeft gezegeld.

Maar wel hangt het gehele antwoord op de gestelde vraag dus nu af van de betrouwbaarheid van het handschrift. Het is een boek, getiteld: Wapen ende rSteden, Dorpen en Heerlijkheden inde provincie Holland gelegen, mitsgaders der Hoofd-Officieren en Kolonellen van de Burgerij der Stad Amsterdam; Bewindhebbers van de

7) Zie hieromtrent S. J. Schermer, Eenige genealogische bijzonderheden betreffende het Hoornsche geslacht Hogerbeets, Maandblad 1940, kol. 252.

8) In Gemeente-Archief van Hoorn.

O.I. Compagnie en Hoofd-Officiers der Stad Delft: Burgemeesters, Raden in de Vroedschap: Bewindbebbers van de O.I. Compagnie; Pensionarissen en Secretarissen van de Stad Hoorn tot den jare 1740. Het bevat 96 genummerde bladen en ieder blad vertoont 20 omtrekken van wapenschilden in kopergravure. De verzamelaar is begonnen met onder de open schilden de namen te schrijven van de burgemeesters en vroedschappen van Hoorn in chronologische volgorde. Hij volgt hierbij blijkbaar de lijsten achter Velius' Chronyk van Hoorn, want hij houdt op met het laatste jaar dier lijsten, welke in de vierde druk eindigen met 1740. Vervolgens heeft hij de hem bekende wapens ingevuld, waarbij hij blijk geeft van vaardigheid en ook van ernst, alleen niet van grote deskundigheid, welke in zijn tijd immers ver te zoeken was. Er zijn talrijke blanco schilden. Los in het boek ligt een lijst met 114 namen van „Wapens dien mijn manqueren Binnen de Hoorn ...." Ik kwam in dit boek vele bekende wapens tegen, die behoudens kleine onnauwkeurigheden juist waren. Bij de leden van het geslacht Merens gaat de bewerker bij de juiste persoon van het gedeelde schild over op het gevierendeelde. Ook bij andere geslachten is er de nodige differentiering. Zo komen er twee wapens *Hoogtwoud* in voor, die nog varianten vertonen. Bij het bekende Hoornse geslacht *Verduyn,* waarvan zegels nimmer gevonden zijn, tekent hij een wapen, dat mij meer vertrouwen inboezemt dan het wapen dat men op latere kwartierstaten en in geslachtsregisters doorgaans voor deze familie aantreft en dat gelijk is aan dat van het adellijke geslacht *van der Duyn.*

Het bedoelde wapen *Verlaen is* overal op dezelfde wijze aangegeven en wel vijfmaal: voor de burgemeesters *Cornelis Albertsz. Verlaen* 1559 en *Meijndert Cornelisz. Verlaan 1584,* alsmede voor de vroedschappen *Cornelis Verlaen 1558* en *1560* (in welk laatste jaar hij echter burgemeester was), en *Meijn: Cornelisz. Verlaen 1572.* Het vertoont: gedeeld; rechts: goud met 3 groene klaverbladen: links: blauw met een rode dwarsbalk die beladen is met 3 gouden schuinkruisjes en verqezeld is van 3 zilveren vogels. De kleine afwijkingen van de juiste tekening van het wapen *Merens.* dat door *Jan Martsz.* de jonge en diens afstammelingen is gevoerd, te weten de niet-vliegende vogels en de schuinkruisjes inplaats van het traliewerk, komen in het wapenboek evenzo voor bij *Merens.* In het manuscript is er tussen beide wapens qeen ander verschil dan in de kleuren.

Alles bij elkaar genomen meen ik, een vrij groot vertrouwen in deze bron te kunnen stellen, Meer durf ik er niet van te zeggen.

Het wapen *Verduyn,* zoals dat in het wapenboek voorkomt bij de burgemeesters *Cornelis Dirksz Verduijn* 1559 en *Gerbrand Gerbrandsz Verduijn 1567* en de vroedschappen *Thonis Verduijn* 1548 (echtgenoot van *Claesje Verlaen* en schoonvader van *Jan Martsz.* de oude) en *Gerbrant Verduijn* 1570, laat zich als volgt beschrijven: gedeeld: rechts: de Friese halve adelaar: links: blauw met 2 zespuntige zilveren sterren, de een boven de ander.

Het handschrift bevat nog de wapens, die ik tevoren steeds vergeefs had gezocht, van twee andere takken van het geslacht, waaruit de Hoornse familie *Merens* is gesproten. Voor de onderlinge samenhang van deze takken moge onderstaand schema dienen:

Jan Taemsz.

1. *Joost Jan' Taemsz.,* uit *wie* het geslacht *Merens.*

4. *Remmet Jan Taemsz.*
Clement *Brouwer,* vroedschap en burgem. (1584, 1589 en 1591) van Hoorn,
x
Mary Kies, dr. van *Pieter.*

Pieter *Brouwer,* burgem. van Hoorn 1605 en 1606,
x
Trijntje Soutmaet.

Jan Kies, secr. van Hoorn, afgezet 1 618.

Voor burgemeester *Clement Remmetsz Brouwer* 1589 wordt het volgende wapen afgebeeld: rood met 2 sc huingekruiste zilveren brouwspanen, de stelen omlaag, ter weerszijden en in de schildvoet vergezeld van een troffel, eveneens van zilver.

Het wapen van secretaris *Jan Clemensz. Kies* vertoont: rood met 3 zilveren kiezen, de wortels omhoog. *Jan Clementsz.* heeft de naam van zijn moeder aangenomen en volgens dit gegeven dus ook haar wapen, met het verschil echter dat, voor zover bekend, alle leden van het regentengeslacht *Kies* de figuren met de wortels naar beneden voerden.

Een geslacht van Arnhem te Zwolle,

door W. Wijnaendts van Resandt †

Door het in 1741 te Zwolle gesloten huwelijk van Mr. *Arnoldus Joannes Helmich* met *Elisabeth van Arnhem* komt deze laatstgenoemde familie als kwartier voor bij verschillende (R.K.) Nederlanders. Wil men nu verdere kwartieren uitwerken, dan stuit men al dadelijk op de moeilijkheid, dat de namen van haar ouders niet vaststaan.

Immers in jg. 2 (1911) van Nederl. Patriciaat, waarin het geslacht *Helmich* werd opgenomen, worden als ouders van *Elisabeth van Arnhem* opgegeven *Jacob van Arnhem* en *Cornelia Mensink,* terwijl familieaantekeningen, afkomstig van ons mede-lid H. F. Heerkens Thijssen te Bloemendaal, voor wien het onderzoek naar bovengenoemd geslacht werd ingesteld, haar een dochter noemen van *Arnoldus van Arnhem* en *Maria Dreesman.*

Voor een ieder, die nasporingen wil doen naar de oudere Roomse families te Zwolle, raden wij aan van te voren kennis te nemen van het artikel van Pater G. A. Meijer getiteld: „De Katholieken te Zwolle tijdens den Munsterschen Krijg" (1672-1674) verschenen in Verslagen en Mededeelingen van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, dl. XXXII (1916), p. 105-158, welk artikel een veel ruimer tijdvak omvat dan de titel zou doen vermoeden. In dit opstel leest men, dat door de verovering door de Munsterse troepen van Bisschop Bernard van Galen van Zwolle in 1672 de R.K. inwoners van deze stad wederom hersteld werden in het genot van de volledige openlijke uitoefening van hun geloof en een der grote kerken aldaar terug ontvingen. Ten gevolge daarvan beginnen de R.K. doop- en trouwboeken van Zwolle (Statie in de Koestraat) resp. met 1672 en 1673. Het aantal Roomse inwoners te Zwolle was op dat tijdstip niet bovenmatig groot, maar Zwolle heeft tijdens onze Republiek steeds een sterk garnizoen ge-

had met veel Roomse militairen, waardoor de inschrijvingen in deze boekregisters talrijk zijn. Na het vertrek van de Munsterse bezetting in 1674 is voor de Roomse bevolking oogluikend meer ruimte gegeven voor de niet-openlijke uitoefening van hun godsdienstplichten dan in andere steden van de Republiek toenmaals het geval was, en zo werd in 1692 de Statie in de Spiegelstraat en in 1696 de Statie in de Hoornsteeg gevestigd, zoals men in het opstel van Pater Meijer kan lezen. Van alle drie deze Staties zijn de oude doop- en trouwboeken nog aanwezig in het Gemeente-Archief van Zwolle, bovendien vanaf 1689 ook doodboeken der Rooms-Katholieken. Vanaf 1760 zijn er indices op deze boeken, waardoor het zoeken in deze registers vóór 1760 een tijdrovend werk is.

Onder de circa 1672 te Zwolle aanwezige voornamere Roomse families noemt pater Meijer de familie *van Arnhem* niet op, doch wel komt de naam éénmaal in zijn opstel voor, als hij op blz. 120 mededeelt, dat *Herman van Arnhem,* beeldhouwer, in 1672-1674 werk verricht in laatstgenoemde hoedanigheid ten behoeve van de aan de Roomsen teruggegeven St. Michaeliskerk. Op p. 151 e.v. is onder de Bijlagen ook de uitvoerige rekening van deze beeldhouwer voor zijn werkzaamheden, ontleend aan het archief van de Emmanuelshuizen (berustend op het Gemeente-Archief van Zwolle) afgedrukt. In het oudste doop- en trouwboek van de Statie in de Koestraat, dat van 1672 tot 1762 loopt, komt de naam van genoemde *Hetman van Arnhem* overigens niet voor, en ook verder vindt men daarin slechts éénmaal deze familienaam bij de doop op 21 November 1678 van „Joanna Gertrudis filia Jacobi van Arnhem et Cornelie Mentsing, patrina: matertera[1]) Anna Catharina Mentsing".

Dit is nu het echtpaar, dat in het Nederl. Patriciaat, 1911, genoemd wordt als de ouders van *Elisabeth van Arnhem,* doch bovengegeven inschrijving van 1678 maakt zulks al hoogstonwaarschijnlijk, doordat *Elisabeth* pas *36* jaar later werd geboren (in 1714). In het doopboek van de Statie in de Hoornsteeg dl. 1708-1761, vindt men dan ook de doop van de *2* kinderen van *Arnoldus van Arnhem,* nl.: „8 Dec. 1709 natus et baptizatus *Philippus van Arnehem,* pater *Arnoldus,* mater *Maria Dreesman,* susceptrix N. N. *Mensinck".*

„10 Sept. 1714 baptizatus est *Elisabeth van Arnehem,* pater *Arnoldus,* mater *Maria Dreesmans,* susceptrix *Elisabeth Wijntjes g* (genaamd?) vrouw *Dreesman."*

Als ouders van *Elisabeth van Arnhem,* de latere Mevrouw *Helmich* staan dus vast *Arnoldus van Arnhem* en *Maria Dreesman,* wier vader, zoals duidelijk zal blijken echter *Driesman* heette.

In het doop- en trouwboek van de Statie van de Hoornsteeg (dl. 1697-1707) vindt men nl.:

„7 Junius 1707 sponsi *Arnoldus van Harnem(?)* [2]) sponse *Maria Dricsman* testes: domicella *Mensinck, Michael Driesman."*

Wijl de Roomsen toenmaals hun a.s. huwelijk vooraf in de Hervormde kerk moesten laten afkondigen, vindt men in dl. 1701-1710 van deze zerk de ondervolgende acte van ondertrouw:

„21 Mei 1707 *Arnoldus van Arnhem en Marije Driesmans".*

1) matertera = moederszuster in de betekenis van tante.

2) De spelling van *Harnem* wijst erop, dat de naam van Arnhem toen geen bekende klank in deze Roomse parochie had.

Deze acte wijkt af van a 11 e andere inschrijvingen, omdat geen melding is gemaakt of de bruidegom en bruid jong man of jonge dochter of weduwnaar of weduwe waren: geen woonplaats of geboorteplaats is genoemd en niet is bijgeschreven de datum der voltrekking van het burgerlijk huwelijk op het stadhuis, wat bij andersgezinden dan Hervormden steeds het geval is.

Waar nu de in 1707 huwende *Arnoldus van Arnhem* geboren kan zijn tussen ongeveer 1677 en 1687 en er in dit tijdvak (reeds vanaf 1672) Roomse doopboeken bestaan, waarin zijn doop niet voorkomt, daar rees het vermoeden, dat hij uit Hervormde ouders stamde en vóór zijn huwelijk Rooms was geworden, ook al in verband met de simpele inschrijving in het Hervormde trouwregister van zijn ondertrouw. Immers zijn vrouw was een lid van een Roomse familie, waarover straks meer wordt medegedeeld.

Het was nu een gelukkige omstandigheid, dat de talrijke dikke Hervormde doopregisters vanaf het begin (1619) indices hebben, zodat raadpleging daarvan ons leerde, dat er vanaf 1619 tot het einde slechts één *Arnoldus van Arnhem* te Zwolle is gedoopt (en overigens ook geen *Arnold) nl.* op *7* Nov. 1686 als zoon van *Gerrit van Arnhem* en *Anna van Delden.* Dit echtpaar liet nog de volgende kinderen dopen, nl.: 2. *Catrina* 11 Dec. 1687, 3. *Antony 3* Sept. 1691, en 4. *Berent 9* Sept. 1694.

Ook de hiervoorgenoemde *Herman van Arnhem* vonden wij nu in de Hervormde doopregisters terug als vader van 1. *Barta,* ged. 22 Mrt. 1664; 2. *Barta,* ged. 9 Mrt. 1667; 3. *Albertus,* ged. 14 Oct. 1669: 4. *Bernard,* ged. 6 Mrt. 1679, en 5. *Margrieta,* ged. 12 Mrt. 1682. Bij de eerste drie kinderen heet de moeder *Geertruit Floris,* bij de laatste twee kinderen is de moeder *Maria Lebuinus* genaamd. Hijzelf heet bij de twee oudste kinderen *Herman Berents van Arnhem.*

In diezelfde tijd laten *Pieter Berents van Arnhem* en *Jannigie Jacobs* te Deventer dopen: 1. *Jacob* op 8 April 1667 en 2. *Jacomijn* op 17 Juni 1668.

Ten slotte is er het echtpaar *Arent van Arnhem* en *Engeltje Jans,* dat te Deventer 8 kinderen laat dopen, nl.: 1. *Arnoldina,* ged. 29 Juni 1684: 2. *Gerrit Willem,* ged. 30 Mei 1686; 3. *Willem,* ged. 22 Mrt. 1688: 4. *Aleijda,* ged. *6* Juli 1689; 5. *Aleijda.* ged. 10 Aug. 1690; 6. *Bernardus,* ged. *30* Aug. 1691; 7. *Bernardus,* ged. 27 Sept. 1692 en 8. *Johanna,* ged. *25* Aug. 1695.

En waar nu *Herman* en *Peter van Arnhem* bovengenoemd bepaaldelijk *Berents(zoon)* heten en waar *Gerrit* en *Arent* resp. aan 1 en 2 zoons de voornaam *Berent* of *Bernardus* gaven, daar is het verleidelijk om aan te nemen, dat hun vader een *Berent* of *Bernardus van Arnhem* moet geweest zijn en dat alsdan deze 4 personen broeders zullen zijn geweest. Ook de hiervoor genoemde, tezelfder tijd levende *Jacob van Arnhem,* gehuwd met *Cornelia Menssink,* kan hun broeder geweest zijn en dan de eerste van deze familie, die Rooms geworden is, doordat zijn vrouw zulks was. Noch in de hervormde ondertrouwregisters, noch in het Roomse trouw- en doopboek komt hun huwelijk voor, vermoedelijk is dit voltrokken tijdens de Munsterse bezetting, toen op de placcaten van de Staten wel geen acht zal zijn geslagen.

Bij een onderzoek in de vele delen van het Hervormde trouwregister (waarin immers ook de proclamaties van de talrijke niet-Hervormden moesten worden ingeschreven en op welke delen geen indices bestaan) vonden wij daarop de volqende inschrijvingen van de bovengenoemde *van Arnhem's.*

27 Juni 1663 (de eerste datum is steeds van de proclamatie)

Hermannus Berentsen van Aernhem, j.g. aan de Grote Markt, ende *Geertruyf Floris,* j.d. aan de Vismarkt: getrouwd 14 Juli 1663.

5 Jan. 1678 *Hermannus van Arnhem,* weduwnaar, ende *Maria Lebewijnus* [3]), j.d. alhier. Hij moet erffuitinge doen [4]). Getr. 23 Jan. 1678.

16 Juni 1683 *Aerenf van Harnem*(!), j.m., en *Engeltje Jans,* j.d. tot Dalfsen, dese proclamatiën gaen tot Dalfsen.

14 Nov. 1685 *Gerrit van Aarnem,* j.m. in de Korte Papestraat, en *Anna van Delden,* j.d. in de Luttekestraat; getrouwt den lsten Dec. 1685.

De proclamaties van *Peter Berents van Arnhem* en van *Jacob van Arnhem* werden in deze boeken niet aangetroffen.

Verder terugzoekende naar de proclamatie van de vader *Berenf van Arnhem* vonden wij: **10** Dec. 1664 *Berent Alberts van Arnhem.* weduwnaar in de Voorstraat, en *Hillichjen Lindemans. Jurrien Liesing* in sijn leven vaandrig, nagelaten weduwe. Hij moet erfuijting doen. Getrouwt 28 Dec. 1664.

Doch het eerste huwelijk van *Berenf* en de dopen van zijn uit dit huwelijk gesproten zoons (geboren tussen ca. 1640 en 1655)' werden niet gevonden, zodat verondersteld kon worden, dat hij met zijn gezin van elders komende, zich te Zwolle had gevestigd. Van 1620 tot 1664 komt de naam *van Arnhem* zelfs niet in de Zwolse doopboeken voor.

Alvorens onze pogingen te verhalen, hoe verder te komen, keren wij eerst terug tot het kwartier *Dreesman* (ten rechte *Driesman).*

In het Burgerboek van Zwolle (op deze boeken bestaan geen indices) vonden wij nl.:

9 Nov. 1676 *Hendrik Driesman* bij resolutie van Schepenen en Raad van 8 Nov. 1676 de grote burgerschap gewonnen, solvit 140 (gld.)–0–0. En in het trouwregister van de Hervormden op 10 Febr. 1677 *Hendrik Driesman,* j.m. van Linge en *Elisabeth Wijnfies,* weduwe van *Jan ten Swege;* proclamatie tot Lingen. Zij moet erfuijtinge doen.

Laatstgenoemde gewezen echtelieden waren in ieder geval Rooms; het Burgerboek leert ons nl.:

Joan ter Swege, zijnde van de Roomse religie en aen een borgersweduwe alhier ter stede getrouwt, is met consent van Schepenen en Raad na voldoening van een donatie ad 500.– gld. tot winning van de borgerschap geadmiteert 6 Dec. 1670.

En het trouwregister vermeldt de volgende proclamatie: 15 Januari 1670 *Jan ten Zwege,* j.m. aan de Oldemarckt ende *Elisabeth Wijnfies,* weduwe in de Doelenstraat; de bruijt moet erffuijtinge doen: de magistraat heeft toegestaan, dat de drie proclamaties geeijndigt sijn, het huwelijk zal voltrokken worden schoon de erfuitinge niet getoont is, en is daarop attestatie verleent om opt stathuijs te trouwen.

In deze acte wordt de eerste man van *Elisabeth Wijntjes niet* met name genoemd. en zonder meer was zijn naam ook niet te vinden, want onder de „erfuitingen" van Jan. 1670 is die van *Elisabeth Wijntjes,* als weduwe, niet ingeschreven, zoals uit bovenaangehaalde zinsnede reeds was te vermoeden. De enige die in aanmerking kwam, vindt men in de volgende ondertrouwacte van de Herv. kerk: „5 Dec. 1663 *Gerrit Potkamp, Jan Gerrits Pofkampssoon* en *Lijsbet Wintjens,* j.d. te Oldenseel; attestatie gegeven op Oldenzeel".

3) Bij de doopinschrijving hunner kinderen heet zij steeds *Maria Lebuinus.*

4) Bij de ondertrouw van een weduwnaar of weduwe werd steeds verlangd, dat deze vóór de voltrekking van de trouw aan de kinderen uit het vorige huwelijk „erfuiting" aan deze deed, d.i. het nagelaten goed van do gestorvene bewees.

Uit de als bijlage van dit opstel straks volgende aantekeningen afkomstig van wijlen Mr. J. N. J. Heerkens, blijkt, dat *Gerrit Potcamp* inderdaad de eerste echtgenoot van de hier besproken *Elisabeth Wijnfies* was: zij stamde dus uit Oldenzaal.

Uit haar 3de huwelijk met *Hendrik Driesman* sproten drie kinderen, wier doopdata niet voorkomen in het register van de toen bestaande statie in de Koestraat (dl. 1672-1762). De dochter *Maria,* die met *Arnoldus van Arnhem* huwde, hebben wij in het begin van dit opstel reeds genoemd, de twee andere kinderen waren: a. *Michiel,* vermeld in het Herv. trouwregister: 29 Jan. 1724 *Migghiel Driesman,* j.m. met *Cafhrina Maria Helmyghs,* j.d.; 1724 d. 13 Febr. attestatie bekomen om op 't raadhuijs alhier te trouwen; en b. *Aleida,* vermeld in het trouwregister van de statie in de Hoornsteeg op 29 Mei 1731: Juncti sunt in presentia R(everen) di D(omi)ni *Gerardi Zeijgers* sacellani mei, *Clarae Sobben* et *Maria Dreesmans* viduae *van Arnhem.* D(omin)us *Bernardus Grootvelt* et *Aleijdis Dreesman.* Hier verschijnt dus voor het eerst de spelling *Dreesman.*

Daar ook in de Burgerboeken van Zwolle [3]) van 1630-1708 *Berent Alberts van Arnhem* of één zijner' zoons niet als poorter staat ingeschreven en de naam er vóór 1663 niet voorkomt, werd alvorens andere wegen in te slaan het nodig geacht een onderzoek in de hiervoor reeds genoemde „erfuitingen" in te stellen. Hiervan kwamen de delen 1659-1675 en 1675-1698 van de boeken van „momboirschappen en erfuitingen" [5]) (deze naam zegt genoeg) in aanmerking.

Op 4 Nov. 1664 leest men daarin, dat in presentie van Louw Jochums en Peter Jans Morre als momboirs over *Aefghe Geerfs'* kind, *Berent Alberfs* aan zijn zoon *Jacob,* nagelaten van *Aefghe* zijn huisvrouw, voor diens moeders goed bewijst 60 car. gl., bij diens meerderjarigheid hem uit te reiken. Hieruit volgt dus, dat *Berenf's* jongste zoon *Jacob* was, in Nov. 1664 alleen nog minderjarig, de andere zoons waren op dat tijdstip dus allen mondig.

En op 16 Jan. 1678 lezen wij: „*Hermannus van Aernhem* ter presentie van de momboirs *Jacob van Aernhem* en Pieter Walraven erfuitinge gedaan aan zijn twee kinderen van zijn zalige huisvrouw *Geertruif Floris* nabehouden, met namen *Barfha* en *Albertus van Aernhem* en heeft hij aan .*Barfha* voor haar moederlijk goed bewezen 330 car. gld. mitsgaders hetgeen tot moeders lijf behoort heeft van klederen, linnen en wollen, en aan *Alberfus 350* car. gl. etc.".

Vergelijking van deze beide acten met de hiervoor medegedeelde ondertrouwacten van 10 Dec. 1664 en 5 Jan. 1678 leert afdoende het verband tussen genoemde personen.

De Gemeente-archivaris van Zwolle vestigde mijn aandacht op een opstel van wijlen Mr. J. 1. van Doorninck, in 1875 verschenen in „Bijdragen tot de Geschiedenis van Overijssel", 2de deel, getiteld „Bijdragen tot een Overijsselsch Wapenboek", waarin hij de zegels beschrijft van personen te Deventer, door hem in het archief aldaar gevonden. Op blz. 345 noemt hij daaronder:

Johan van Arnhem, schepen 1355, zegelt met een halve leeuw.

Berend van Arnhem, schepen 1447-1457, met een huismerk.

5) Op deze boeken bestaan ook geen indices.

Gelijs van Arnhem, schepen 1389-1408, idem.

In het derde deel van bovengenoemd tijdschrift (1876) geeft Mr. van Doorninck enige aanvullingen op bedoeld opstel en vermeldt dan op blz. 318 *Johan van Arnhem*, schepen 1346 te Deventer met als wapen: „in goud een ruit van keel (rood); over de ruit twee ruggelings geplaatste zwarte wassenaars: helmteken: een vlucht, de ene helft van goud, de andere helft van zwart.

Hij geeft niet op, waarom dit wapen afwijkt van het aanvankelijk beschreven wapen.

De naam *Berent*, als schepen van Deventer, trof ons, omdat deze voornaam ook bij de Zwolse *van Arnhem's* voorkomt; de mogelijkheid bestond dat de Zwolse *Berent Alberts van Arnhem* (ged. ca. 1610) uit Deventer stamde. Een door de gemeente-archivaris aldaar op ons verzoek ingesteld onderzoek naar diens eerste huwelijk en naar de doopacten van diens zoons had geen resultaat: evenmin kwam hij voor in het Burgerboek. De herkomst is dus elders te zoeken.

Tot slot kan ik nog vermelden, dat uit de op het Centraal Bureau voor Genealogie berustende fiches op de huwelijken in Gelderland bleek, dat in die tijd verschillende gezinnen met de naam *van Arnhem* te Nijmegen, Arnhem *en* Tiel o.a. voorkomen, de naam *Berent* en *Albert* vindt men niet bij hen, wel de voornaam *Hermannus* en *Arnold*.

De enige met de naam *Albert van Arnhem*, die mij bekend is, is *Albert van Arnhem*, wiens huwelijksvoorwaarden van 6 Juni 1547 met *Clara van der Dilft* te vinden zijn in het gerichtssignaat van de Veluwe dl. 1557, '58, '61, nr. 32, fol. 306, sub Apeldoorn.

Bijlage:

De heer H. F. Heerkens Thijssen te Bloemendaal was zo welwillend als B ij 1 *a g e* aan mijn bovenstaand artikel, een afschrift toe te voegen van aantekeningen van wijlen zijn overgrootvader Mr. J. N. J. Heerkens, raadsheer te Zwolle, die als genealoog en geschiedkundige een zekere reputatie genoot, en die met zijn vader Mr. F. P. A. Heerkens te Zwolle, behoorde tot de oprichters van het thans nog bestaande „Overijsselsch Genootschap voor Regt en Geschiedenis".

Wijntjes.

Elisabeth Wijntj(gh)es trouwt den 3 February 1664 *Gerrit Potcamp* en heeft bij dezen Echtgenoot twee kinderen als:

1° *Gerardus Potcamp*, den 14 Nov. 1705 kapellaan in de Spiegelsteeg geworden en den 16 Dec. 1705 aldaar overleden, en

2° *Johannes Potcamp*, geb. .....deze regelt geadsisteerd met zijne moei *Antonia Potcamp*, den 24 Oct. 1714 voor den notaris Barmt Hofmeester te Hoorn de voorwaarden van zijn huwelijk met Mejuffrouw *Maria Thecla Cools*, dochter van den Heer Mr. *Cornelis Cools*, Advocaat te Hoorn, zijne vrouw zonder kinderen na te laten overleden zijnde en den 20 Sept. 1719 in de Michaëliskerk begraven zijnde, zoo hertrouwt hij den 17 February 1722 met *Cornelia Aletta van Grootvelt*, wed. van Dr. *Gerard Rees*, zijnde hunne huwelijksvoorwaarden opgerigt den 28 January 1722; uit dit huwelijk werd den 21 Nov. 1722 een zoon geboren genaamd *Jan Potcamp*, die echter enige minuten daarna overleed.

Johan Potcamp maakt den 14 February 1726 ziek te bed liggend zijn testament (dat den 10 April daaraan volgende wordt geopend en uitgelezen en waarbij hij aan zijn moeder *Elisabeth Wijntjes* laatste weduwe van *Hendrikus Dreesman* en bij haar overlijden hare drie kinderen met namen: *Michiel Dreesman*, *Maria Dreesman*, weduwe van *Arnoldus van Arnhem* en *Anna Aleida Dreesman* tot universele erfgenamen van zijne eigene goederen instelt, doch zijne Echtgenoote *Cornelia Aletta van Grootvelt* tot erfgename benoemt van die goederen, welke hun van zijn moei *Antonia Potcamp* zijn aangekomen en voorts haar het vruchtgebruik maakt van zijn land in Holtenbroek en van het möbilair, terwijl hij eindelijk aan zijnen neef *Jan Meilinx* zilversmid te Oldenzaal legateert een erve in de Lutte gelegen en aan de arme wezen van Zwolle £150.–. Hij overleed den 31 Maart 1726. Zijn weduwe hertrouwt den November 1727 met den med. Doctor *Gerhardus van Sonsbeeck*. Hij was zeer vermogend, want volgens de staat der door hem ten huwelijk met C. A. van Grootvelt aangebragte goederen bedroeg zijn vermogen behalve de aanzienlijke vaste goederen en het mobilair aan obligaties en effecten de som van ƒ 209675.—.

Elisabeth Wijntjes hertrouwt den 8 February 1670 met *Joan ten Zweghe*, die volgens het Burger register te Zwolle als zijnde van de Roomsche religie en als met een borgersweduwe alhier getrout den 6 December 1670 met consent van Schepenen en de Raede na voldoening eener donatie van ƒ 500.— tot winninge van de Borgerschap wordt geadmitteerd. Hij schijnt vroeg te zijn overleden zonder bij zijne Echtgenoote kinderen te hebben verweset, althans

Elisabeth Wijntjes trouwt ten derde male op 24 February 1677 met *Hendrik Dreesman*, geboortig uit het graafschap Lingen, aan wien bij Resolutie van Schepenen en Raad van 8 November 1676 om sonderlinge redenen wordt toegestaan het groot Borgerschap te mogen winnen; hij werd den 7 Juni 1723 begraven; uit dit huwelijk wordt geboren:

1° *Michiel Dreesman*, geboren den ....., trouwt den 15 Febr. 1724 *Catharina Helmich*, dochter van *Johannes Helmich* en *Catharina Goltbeeck*, geboren 13 Aug. 1690. Dreesman zonder kinder overleden zijnd 22 Sept. 1724, hertrouwt zijn weduwe den 23 Mei 1730 met *Johannes Noorthof*, die den 23 Sept. 1741 overleed. Zij trouwt ten derde male in September 1742 met *Hermannus van Kempen*. *Zij* overleed den 8 Febr. 1774.

2° *Maria Dreesman*, geb. ....., begraven 10 Oct. 1747, trouwt den 7 Junii 1707 *Arnoldus van Arnhem*. geb. 7 Nov. 1686 en overleden den 28 September 1723: uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren en wel:

  1° *Philippus van Arnhem*, gedoopt in het Hoornsteegje te Zwolle den 8 December 1709 en aldaar ongehuwd overleden den ..... en begraven den 10 October 1786.

  2° *Elisabeth van Arnhem*, gedoopt den 10 Sept. 1714. Zij trouwt den 4 Julii 1741 *Arnoldus Joannes Helmich*, J.U.Dr., geboren te Goor den 31 Jan. 1713 en overleden 5 September 1783. Zij is bij hem moeder geweest van negen kinderen, waaronder *Michael Helmich*. Zij overleed 14 Julii 1799.

3° *Anna Aleida Dreesman*, geb. ..... trouwt den 29 Mei 1731 *Bernardus van Grootvelt*, geboren 17 October 1706, overleden 13 September 1773, en sterft als zijn weduwe kinderloos den 25 Mei 1777 en wordt den 31 Mei in M.K. begraven.

Elisabeth Wijntjes overleed den 29 Sept. 1727 en alzoo nà haren zoon. Hare beide dochters *Maria* en *Anna Aleida* rigten eene maagscheiding op van hunne ouderlijke nalatenschap den 29 April 1731, waarbij aan ieder hunner wordt toebedeeld een bedrag van ƒ 53396.— aan goederen, terwijl voor gemeenschappelijk en onverdeeld worden gehouden de goederen behoorende tot de nalatenschap van haren broeder *Michiel Dreesman,* waarvan door dezen de tucht is besproken aan zijne weduwe *Catharina Helmich* ten bedrage van ƒ 10570 benevens enige andere daarbij genoemde goederen; verklarend zij verder, dat reeds het mobilair enz. reeds door haar is gedeeld.

De latere echtverbindingen schijnen tot eenige verkoeling tusschen haar en de bloedverwanten van haar eersten Echtgenoot aanleiding te hebben gegeven.

Immers schijnt dit te kunnen worden afgeleid uit eene bepaling van het testament van hare schoonzuster *Anfonia Pofcamp,* opgerigt den 21 April 1716 en geopend den 14 Febr. 1726 waarbij deze haren neef *Joan Pofcamp* en bij diens vooroverlijden zijne Echtgenoote *Maria Thecla Cools* (deze laatste echter alleen ten aanzien van het vruchtgebruik) tot hare algemeene erfgenamen instelt onder voorwaarde, dat hare genoemde Neef geen goederen zal mogen doen devolveren op eenige vrienden van zijn moederszijde. Dit heeft dan ook ten gevolge gehad, dat *Joan Pofcamp* de goederen van haar aanzienliike nalatenschap afkomstig heeft gelegateerd aan zijn tweede Echtgenoote *Cornelia Aleffa van Grootvelt,* die dezelve en daaronder het landgoed „de Gunne" door haar huwelijk met Dr. *Gerard van Sonsbeeck* in die familie heeft overgebracht.

De maagscheiding tusschen C. *A. van Grootvelt* wed. *Joan Potcamp* en hare Schoonmoeder *Elisabeth Wijntjes* wed. *Hendrik Dreesman* betreffende de nalatenschap van *Joan Pofcamp* had den 16 Juli 1726 plaats. terwijl de geschillen, die over die nalatenschap en speciaal over ƒ 20.000 door deze laatste bij huwelijksvoorwaarden aan zijne Echtgenoote besproken ontstaan waren, zijn geëindiqd bij een transactie den 8 Mei 1737 gesloten, waarbij door *Maria Dreesman* wed. *van Arnhem* en *Barend van Grootvelt* nomine uxoris aan Dr. *Gerhard van Sonsbeeck* nomine uxoris in eigendom wordt overgedragen het door deze laatstes Echtgenoote tot dus ver in tucht bezeten huis in de Bloemendalstraat te Zwolle c.a. benevens de halfscheid van den door haar in tucht bezeten inboedel tegen uitkeering aan eerstgenoemden eener som van ƒ 4500.—.

Nogmaals van Liesveld,

door Mr. J. W. Groesbeek.

In jg. 1954, kolom 371 e.v., werd opgenomen een posthume bijdrage van ons nog niet zo heel lang geleden overleden medelid, wijlen Dr. Vermast, blijkbaar bedoeld als een wederwoord op mijn bijdrage over dit onderwerp, verschenen in jg. 1952, kolom 274 e.v., welke geschreven werd als een kritiek op hetgeen de heer Vermast over de heren van Liesveld in jg. 1950, kolom 203 had gepubliceerd.

Men zal begrijpen, dat het voor mij uiterst moeilijk geworden is om de juiste formulering te vinden voor mijn antwoord, nu de schrijver van bovenbedoeld artikel inmiddels is overleden. Toch verkeer ik in de noodzaak een en ander nog eens duidelijk recht te zetten, waarbij ik, gezien de bovengemelde bijzondere omstandigheden, niet zal ingaan op het karakter van het artikel, dat helaas vaak op mij de indruk maakt van een scherpe persoonlijke aanval.

Misschien doe ik er goed aan de aanleiding tot het schrijven van mijn aangevallen artikel nog eens in het kort te memoreren. Uitgangspunt voor mijn betoog vormden de beschouwingen, die de heer Vermast aan de heren van Liesveld wijdde in zijn artikelenserie over de heren uten Goije. Ik meende het te moeten betreuren, dat bij de behandeling van een dergelijk uitgebreid onderwerp allerlei voor het betoog niet strikt noodzakelijke beschouwingen werden ingevlochten, waardoor de mogelijkheid bestond, dat er op dat zijterrein vergissingen begaan werden. Zo was het mij bij de lezing van de artikelenserie van de heer Vermast opgevallen, dat daarin een voorstelling van zaken gegeven werd aangaande de heren van Liesveld, de vererving van het slot van die naam en van de heerlijkheden Gelkenesse en de stad Nieuwpoort, die geheel onhoudbaar was. Dit bracht mij er toe om een poginq te doen de gelegde knopen te gaan ontwarren, met geen enkel ander doel dan het leveren van een positieve bijdrage voor de opbouw van de genealogie van een middeleeuws geslacht en vooral ook van de geschiedenis van de landstreek, waarin de gebeurtenissen zich afspeelden,

De lezing van het posthume artikel heeft nu één ding volkomen duidelijk gemaakt, n.l. dat deze poging geslaagd mag heten. Met geen enkel woord heeft schrijver het voor zijn eigen publicatie opgenomen, waaruit toch wel afgeleid mag worden, dat hij het onhoudbare van de door hem gegeven voorstelling van zaken heeft ingezien. Men vergelijke hiervoor ook het oorspronkelijke betoog van de schrijver met de bijlagen achter onze beide artikelen.

De schrijver uit wel enige waardering voor mijn streven; hij spreekt van „de winst van enkele nieuwe vondsten en interessante beschouwingen, die onze inzichten omtrent voornoemd geslacht inderdaad verruimen", maar doet deze lofprijzing -weer teniet door mij te verwijten, dat ik „het inzicht in de onderlinge familieverhouding grondig vertroebel". Die grondige vertroebeling wordt dan volgens schrijver door mij veroorzaakt door het verdedigen van de opvatting, dat Herbaren IV een zoon gen-eest is van Herbaren 111, terwijl schrijver meent te kunnen bewijzen. dat aan Herbaren 11 het vaderschap toekomt. Schrijver zelf echter had in 1950 deze drie personen *(Herbaren* 11, 111 en IV) tot één persoon gecomprimeerd!

Schrijver wil ons nu duidelijk maken, en daarmede vangt hij het hier besproken posthume artikel aan, dat de door mij geponeerde filiatie onmogelijk juist kan zijn, daar er over het door mij behandelde tijdvak één generatie te veel zou zijn.

Schrijver gaat ten bewijze hiervan uit van twee stellingen:

1e. Heer Herbaren van den Berghe is geboren c. 1210.

Bij de beoordelinq van dit punt als stelling vergete men niet, dat heer Herbaren slechts in één enkele akte voorkomt (a° 1254) en dat zijn geboortejaar dus nauwelijks bij benadering is aan te geven.

2e. Een generatie duurt 30 jaren.

Uitgaande van deze stelling, gecombineerd met de eerste, begint schrijver dan met het berekenen van de resp. geboortejaren en komt dan tot de navolgende opstelling:

Heer Herbaren geboren 1210, zijn dochter geb. 1240. Herbaren 1 geb. 1270, Arnoud 11 geb. 1300, Herbaren 111 geb. 1330, Herbaren IV geb. 1360. Hier blijkt dan, volgens schr., duidelijk de door mij veroorzaakte vertroebeling, want Herbaren IV was in 1356 al ridder! Wij wrijven onze ogen eens

even uit over een dergelijke simplistische voorstelling van zaken, want is ook de tweede stelling, die aan deze berekening ten grondslag ligt, wel juist?

Een generatie van 30 jaren is een a 1 g e m e e n gemiddelde, dat niet in alle incidentele gevallen opgaat. Ben ik meer bezijden de waarheid, wanneer ik voor de mi d del - e e **u** w **en** van een gemiddelde generatieduur van 25 jaar uitga? Wanneer ik dan mijn berekening in omgekeerde richting maak, te beginnen met Herbaren IV, dan zou ik tot de volgende opstelling kunnen komen: Herbaren IV geb. c. 1330, Herbaren 111 geb. c. 1305, Arnoud 11 geb. c. 1280, Herbaren I geb. c. 1255, de dochter van heer Herbaren van den Berghe geb. c. 1230, en heer Herbaren (zoeven genoemd) geb. c. 1205. Zoals wij zagen begon schrijver zijn berekening met het jaar 1210, terwijl de mijne uitkomt op c. 1205. Geen enkele door mij genoemde datum komt met mijn berekening in strijd. Gaat men uit van een generatieduur van b.v. 27 jaar, dan zou bij mijn berekening het geboortejaar van de stamvader van de onderhavige z e s generaties nog slechts 12 jaar vroeger komen te liggen, Een pikante bijomstandigheid vormt hierbij wel de mededeling van schr. (kolom 371, regel 9 v.o.), dat hij over 270 jaren 10 generaties verkrijgt, hetgeen dus neerkomt op 27 jaren per generatie!

Eén ding wordt hieruit wel duidelijk, dat dergelijke berekeningen toch wel heel erg speculatief zijn en dus slechts met de grootste reserve toegepast mogen worden. Men verlieze daarbij niet uit het oog, dat al de gevonden geboortejaren v o l kom e n fictief zijn. Het moet dan ook als een tekortkoming in het besproken artikel gezien worden, dat deze reserves zo volkomen uit het oog zijn verloren en dat de opgegeven jaren vervolgens gebruikt zijn als f e i t e l ij k e gegevens en de grondslag zijn gaan vormen voor verdere beschouwingen (zie kolom 372 laatste regel onder 3e en ook het voorgaande)'. Mijns inziens leveren de aan dit onderwerp gewijde regels (kolom 371 en 372) in het geheel geen bijdrage voor de betwisting van het feit, dat ik Herbaren 111 houd voor de vader van Herbaren IV.

Ook hetgeen in kolom 372 gezegd wordt over Beatrix van Liesveld kan niet onweersproken blijven. In mijn artikel maakte ik de opmerking, dat schr. Beatrix van Liesveld gemaakt had tot een dochter van Arnoud 11, en dat dit onmogelijk was, daar zij uitdrukkelijk een dochter van Herbaren genoemd wordt en dat zij dus ook geen zuster (zoals schrijver meende) van Herbaren 111 geweest kon zijn. Ik begrijp niet, wat schrijver voor reden heeft om mij daarover nu in zijn artikel aan te vallen, want raadpleegt men zijn bijlage, dan zal men zien, dat hij het volkomen met mij eens is en in navolging van mijn overzichtsstaat haar als zuster van Herbaren IV geplaatst heeft. Op dit punt zijn wij het dus volkomen eens. Ook over het feit, dat *zij* een dochter van een Herbaren was. Een verschilpunt is alleen, wie de vader was van Herbaren IV en Beatrix, nl. Herbaren 111 of Herbaren 11, want, dat is. alle franje ter zijde gelaten, het enige punt van geschil.

De gedachtegang van de schrijver meen ik aldus te kunnen weergeven: Uit het naschrift van de akte van 1368 blijkt, dat het huis te Liesveld van Heer Herbaren 111 heren Arntsz. is qekomen op drens dochter, die jong stierf, waarna het leen kwam „up heren Herper (IV) die nu is". Volgens schrijver k a n Herbaren IV d u s geen zoon geweest zijn van Herbaren 111, want dan zou hij z ij n z u s t e r in het leen zijn opgevolgd. Aangezien Herbaren IV een broer was van Beatrix van Liesveld. en Beatrix een dochter van een heer Herbaren, die (volgens schr.) niet identiek kan zijn met Herbaren 111,

moet er dus een vader gezocht worden voor Herbaren IV en Beatrix, en dit moet (volgens schr.) dan wel heer Herbaren 11 zijn. „Als zodanig kennen wij alleen heer Herbaren (11) Herbaren Florekijnsz, zodat wij er wel toe g e n o o p t worden in hem de vader van Beatrix te zien". Schrijver besluit zijn gedachtegang als volgt: „Wij menen hier niets meer aan behoeven toe te voegen, onze hiervoor ontwikkelde voorstelling van leenovergang en opvolging der filiaties in de huize Liesvelt, is hiermede bewezen".

Deze uitspraak wordt dus met een grote stelligheid gedaan, of zij juist is staat nog te bezien. Toen ik indertijd de akte van 1368 in mijn beschouwingen moest betrekken, ben ik inderdaad tot de conclusie gekomen, dat de meest waarschijnlijke oplossing van het vraagstuk der leenopvolging verkregen werd, indien aangenomen zou worden, dat Herbaren IV zijn jong gestorven zuster is opgevolgd.

Zo heb ik deze constructie dan ook geponeerd op mijn overzichtsstaatje, nl. een onbenoemde dochter als een oudere zuster van Herbaren IV. De overwegingen die mij hiertoe brachten vermeldde ik indertijd helaas niet, ik wil thans dit verzuim trachten goed te maken.

le. Het staatje van 1368 is g e e n a k t e. Het geeft slechts in zeer summiere bewoordingen een door een klerk als n o t i t i e opgestelde opsomming van al de personen, die in het bezit van het leen geweest waren. Nadat gezegd is, dat de dochter van Herbaren 111 jong stierf, staat er: „ende quam up heren Herper die nu is". Helaas staat hierbij niet vermeld op welke wijze deze dochter en heer Herbaren (IV) met elkander verwant waren. Er staat niet, dat Herbaren IV een broeder was van de onbenoemde dochter, en er staat evenmin dat Herbaren IV een zoon was van Herbaren 11.

De heer Vermast voert, zoals wij zagen, als argument aan, dat het onmogelijk is, dat Liesveld eerst op een dochter en daarna op een zoon van Herbaren 111 gekomen zou zijn. Ook dit argument gaat niet op, er zijn tal van redenen denkbaar die een leenopvolginq ogenschijnlijk abnormaal kunnen doen verlopen (onmin, verbanning, onterving, overdracht, koop, en vooral ook: verdeling van leenbezit onder de kinderen, etc.). De heer Vermast zou hier dan wellicht de tegenwerping willen maken. dat het hier toch het stamgoed betrof, het huis Liesveld. Dan zou ik op mijn beurt erop willen wijzen. dat de eigendomsoverqangen van de leengoederen der van Liesveld's verschillende malen vreemd zijn verlopen:

a. Wij zagen indertijd, dat de goederen van Liesveld gekomen waren uit het geslacht van den Berghe op Herbaren 1 Florensz., van wie wij zelfs niet wisten uit welk geslacht hij stamde en die desondanks het huis Liesveld als allodiaal goed bleek te bezitten, terwijl de naam van Liesveld toch al reeds misschien in 1272, maar zéker in 1277 bij de van *den Berghes* (Arkel) voorkomt. „Normaal" zou verder geweest zijn, dat de oudste zoon van Herbaren Florensz. het stamgoed verkregen zou hebben, maar dat gebeurde niet, en de redenen die hiertoe leidden. vermochten noch de heer Vermast noch ik te doorgronden. Wij zien het stamgoed overgaan op Arnoud 11, jonqere broer van Herbaren 11. Is het dan zo aannemelijk, zoals schrijver thans bewezen acht, dat het stamgoed via de kleindochter van Arnoud zou terugkeren aan een zoon van Herbaren II?

b. Er is n o q m a a l s in zake Liesveld een geschil geweest of de dochter dan wel de zoon in het bezit van het stamgoed zou komen. „Alsoo Heyndrik Dirx Vrouwe van der Doortoge en Heyndrik van Liesveld, haar broeder, lange

tijt scheel en tweedragt gehadt hebben om dat huijs, heerlijkheyt en erffenisse van Liesvelt ende dat daar toebehoort". Het geschil liep dus niet over een uitkering uit deze goederen, maar over aanspraken op de goederen zelf. Weliswaar wijst de uitspraak, gedaan op 23 Dec. 1431 (S. v. Leeuwen, Bat. 111. p. 1183) de goederen aan Heyndrik toe, maar hieruit blijkt, dat haar aanspraken toch wel au serieus genomen zijn. Wij weten helaas niet of vrouwe Heyndrik het feitelijk bezit van de lenen een tijdlang gehad heeft. Indien dit het geval mocht blijken te zijn, dan zouden wij haar naam in de opsomming van leenbezitters eveneens aangetroffen hebben tussen die van haar vader en haar broer en zou er dus opnieuw reden zijn om aan de verhouding vader-zoon te gaan twijfelen.

Intusschen is er nog een geheel andere mogelijkheid denkbaar, die de zaak heel normaal zou kunnen verklaren: Wij weten niet met wie Herbaren III gehuwd geweest is, wij weten ook niet of hij eenmaal, tweemaal of nog vaker gehuwd was. Indien wij nu eens aannemen, dat hij tweemaal gehuwd was, en uit zijn eerste huwelijk slechts één dochter naliet, die zijn bezittingen erfde, en vervolgens jong overleed, waarna het bezit gekomen is op een zoon uit het tweede huwelijk, nl. Herbaren IV, geloof ik niet, dat deze gang van zaken als abnormaal gekenschetst kan worden.

Het komt mij dus voor, dat er allerlei redenen geweest kunnen zijn waarom het leenbezit eerst aan een dochter en daarna pas aan een zoon gekomen kan zijn. Wij zagen reeds hoe de heer Vermast zijn constructie wringen moest om Herbaren IV te maken tot een zoon van Herbaren 11, want Liesveld kwam niet op Herbaren II als oudste zoon, doch op diens jonqere broer Arnoud 11 en zou dan via diens kleindochter(!) teruggekeerd moeten zijn aan een zoon van Herbaren II.

Het is bovendien nog de vraag of Herbaren II een zoon gehad heeft. Reeds in 1952 bestond er bij mij twijfel aangaande dit punt, want indien dit het geval qeweest was, zouden wij toch het leengoed van Herbaren II zelf bij een zoon teruggevonden moeten hebben. Het geeft toch wel te denken en vormt derhalve ook een sterk argument tegen de constructie van Dr. Vermast, dat wij er niet in geslaagd zijn iets van het leenbezit van Herbaren 11 bij zijn vermeende zoon Herbaren IV terug te vinden. Het is altijd mogelijk, dat nieuwe vondsten argumenten pro of contra opleveren, in afwachting daarvan blijf ik de voorkeur geven aan mijn in 1952 geponeerde constructie, die mij minder geforceerd aandoet dan die van mijn opponent.

Hetgeen laatstgenoemde in kolom 376 vermeldt over Jan van Liesveld is volkomen juist. Ook mij was intussen het door hem gevoerde zegel bekend geworden, maar ik zag geen aanleiding om hier tussentijds op terug te komen. Bij het behandelde onderwerp speelt hij in het geheel geen rol. In mijn overzichtsstaat vermeldde ik hem met een stippellijn. Misschien stamt hij in vrouwelijke lijn uit het besproken geslacht. doch wij weten te weinig van hem om dit te kunnen uitmaken.

Over de kwestie in zake het verlaten van hun voorvaderlijk wapen door bastaarden, blijf ik van mening, dat de heer Vermast hier wat al te lichtvaardig over heen liep. Zonder meer verklaarde hij het tweede geslacht van Liesveld als door bastaardij uit van den Berghe (Arkel) gesproten, terwijl het toch bekend was, dat dit tweede geslacht van Liesveld een geheel ander wapen voerde. Hoewel schrijver uitvoerig tegen mij polemiseert, blijkt uit zijn bijlage wel duidelijk, dat hij ook in deze mijn conclusies aanvaard heeft.

Hetgeen schrijver in de laatste alinea van kolom 375 ten beste geeft, levert in het geheel geen nieuw gezichtspunt op: ook zal ik mij ervan onthouden in te gaan op de alinea 2 in kolom 379. Het behoeft geen betoog, dat ik mijn standpunt in deze volledig handhaaf. Het enige werkelijk nieuwe gezichtspunt, dat het posthume artikel oplevert, vormt de alinea aangaande de Utrechtse van Voorne's. In mijn bijdrage van 1952 concludeerde ik, dat voor de afstamming van het tweede geslacht van Liesveld gezocht zou moeten worden naar een geslacht, dat een enkele dwarsbalk als wapen voerde. Nu betoogt schrijver, dat de Utrechtse van Voorne's een dwarsbalk in hun wapen voerden, en dat men in Gerard heren Stevenszoon van Voorne een lid van dit geslacht zou kunnen zien. Gaarne val ik de schrijver hierin bij, wellicht levert dit gegeven een nieuw perspectief voor de afstamming van Herbaren Florensz.

Als slot van de posthume bijdrage vindt men dan een overzichtsstaatje. Ook naar aanleiding hiervan een enkele opmerking.

Schr. vangt dit aan met heer Herbaren van den Bergh, komt dan via diens veronderstelde dochter op het tweede geslacht van Liesveld, om daarna nog weer eens aan te geven hoe Liesveld in het geslacht van Heemskerk (3e geslacht van Liesveld) vererfd is. Waarom elimineert schrijver hier nu het éérste geslacht van Liesveld? De argeloze lezer zou in de verleiding komen om de erfopvolging te zien verlopen zoals op de overzichtsstaat aangegeven en deze opvatting zou in qenen dele juist zijn. Zie voor dit eerste geslacht van Liesveld het overzichtsstaatje achter mijn bijdrage in jaargang 1952, kol. 285/286.

Wat het derde geslacht van Liesveld betreft, in mijn artikel van 1952 wees ik schrijver er op, dat de vererving van Liesveld in het geslacht van Heemskerk gecompliceerder was dan men uit zijn woorden zou opmaken. Het blijkt nu wel uit de bijlage, dat deze opmerking hem ontgaan moet zijn, want anders had hij zijn opgave niet onqewijzigd overgenomen. Ik wil er hier slechts op wijzen, dat hij b.v. in het qeheel geen melding maakt van de strijd, die jvr. Hendrik Dirx vrouwe van der Doortoge met haar broeder Hendrik van Liesveld over de goederen van Liesveld gevoerd heeft, een strijd, die voor het inzicht in de vererving van Liesveld toch van groot belang geweest is, zoals ik meen aangetoond te hebben. (Hij noemt haar naam zelfs niet).. Daar al deze kwesties tenslotte meer betrekking hebben op de van Heemskerk's dan op de van Liesveld's, wil ik mij ervan onthouden hierover verder in details te treden.

Tenslotte wil ik op de volgende punten wijzen:

a. Schrijver is er niet in geslaagd mij ook maar in één enkel geval te attenderen op een door mij gemaakte fout, veroorzaakt door het gebruik van de door schrijver gelaakte afschriftenserie:

b. In zijn opmerkingen over Herbernus Florentii (Herbaren Florensz.) of over Constantijn van Liesveld zijn geen zakelijke bestrijdingen te vinden:

c. Het bevreemdt, dat schrijver in kolom 374 alinea 1 zegt, dat ik de akte van 22 Juni 1319 niet ken. Het moet toch wel duidelijk zijn, dat deze opmerking geïnspireerd is door hetgeen ik in jg. 1952 kolom 279 schreef: „Een zeer belangrijke akte is die van 22 Juni 1319, door de heer Vermast wel genoemd, maar weergegeven in een extract, dat helaas één van de belangrijkste punten van de akte onvermeld laat".

d. Men kan niet van mij verwachten, dat ik nog aandacht wijd aan het betoog in kolom 375 over de bastaarden en

hun wapens. Als ik de noot in deze kolom nog eens nauwkeurig overlees, meen ik daaruit te mogen concluderen, dat schrijver bastaarden toch wel wat al te gemakkelijk van wapen doet veranderen. Ik schreef deze woorden neer als een c o n c l u s i e, door mij getrokken uit de opmerkingen van de schrijver over dit onderwerp, en heb deze woorden in het geheel niet in de mond van de schrijver gelegd. Deze conclusie meen ik ook nu nog volledig te kunnen handhaven.

e. Ook in de in de laatste kolom van zijn artikel gemaakte opmerkingen in zake het citaat uit Fruin mis ik iedere zakelijke bestrijding van mijn opvatting. Mijn conclusie in deze meen ik dan ook ten volle te kunnen handhaven.

S l o t w o o r d v a n d e R e d a c t i e:

Het overlijden van Dr. P. G. F. Vermast heeft verhinderd, dat eventuele wijzigingen in de redactie van zijn, in de vorige aflevering van dit Maandblad opgenomen, artikel met hem konden worden besproken. In deze omstandigheid heeft de Redactie van het Maandblad reden gevonden, om aan Mr. Groesbeek de gelegenheid te geven, op korte termijn zijn standpunt in bovenstaand artikel samen te vatten.

Thans is dit onderwerp we! van alle zijden op zodanige wijze belicht, dat deze gedachtenwisseling in dit Maandblad hiermede gevoegelijk kan worden gesloten.

KORTE MEDEDELINGEN,

Maria Magdalena van Sluypwijk Moens.

De interessante mededelingen van ons medelid Mejuffrouw Dr. I. H. van Eeghen betreffende de R.K. tak der Amsterdamse regentenfamilie *Schaep,* in de vorige jaargang van dit Maandblad opgenomen, maken van bovenstaande dame en haar nalatenschap bij herhaling gewag (LXXI, 221 en 384/5). Misschien kan het dan ook dienstig zijn hier te vermelden, dat over haar en enkele harer verwanten, zomede over maatregelen, met haar uiterste wilsbeschikking verband houdende, een en ander te vinden is in mijn 0 c trooi tot t e s t e e r e n*), alwaar mijn aandacht uitsluitend op rechtshistorische bijzonderheden gericht was. Hier komt o.m. ook het ,,Roomsch Catholicq Jongens-Weeshuis tot Amsterdam" ter sprake.

MR. F. A. HOLLEMAN.

Genealogie van Basten Batenburg.

Door ondergetekende is aan het Rijksarchief in Gelderland geschonken het, door zijn overgrootmoeder M. H. C. Essink van Basten Batenburg, in de tweede helft van de 19de eeuw te Oldenzaal wonende, samengestelde geslachtboek van Basten Batenburg.

Dit geslachtboek — een lijvig manuscript — bevat een uitgebreide genealogie tot circa 1860 van de geslachten *van Basten, Batenburg* en *van Basten Batenburg.* Vervolgens bevat dit boek uitgebreide genealogische aantekeningen, betreffende de geslachten *van Asbeck* (uitgestorven Westfaalse tak: het *van Basten-Asbeck-huis* met de gebeeldhouwde alliantiewapens *van Basten* en *Asbeck* bestaat nog te Groenlo), *Staring* (o.a. tak van de dichter *A. C. W. Staring), Schoemaker, Heijdenrijck, Tellegen* en vele andere geslachten.

H. B. M. ESSINK.

*) Het octrooi tot testeeren naar Hollandsch Leenrecht. Beschouwingen naar aanleiding van een handschrift van Mr. P. van der Schelling (Zutphen, 1945), pag. 119-125.

BOEKBESPREKING.

De oude archieven van Appingedam, door door D r. W. J. F o r m s m a. Uitg. Van Gorcum en Comp. N.V., Assen 1954.

Als nummer 2 der serie Van Gorcum's Archief der Archieven verschenen, biedt dit boekje de inventarissen van alle Appingedammer archivalia, welke berusten ten Gemeentehuize van Appingedam en in het Rijksarchief in Groningen; dit alles voorafgegaan door een uitvoerige Inleiding en Literatuurlijst. Op pag. 60 geeft de schrijver een (alphabetische) lijst van aanwezige zegels. Ook een index van persoons- en plaatsnamen ontbreekt niet. Op het belang van een dergelijke uitgave behoeft hier zeker niet te worden gewezen. Het goed verzorgde, 79 bladzijden tellende, boekje is in de handel verkrijgbaar voor ƒ 3,90.

W. W. VAN VALKENBURG.

G e n e a l o g i s c h e s H a n d b u c h d e r F r e i h e r r l i c h e n H ä u s e r B. Band 1. Verlag von C. A. Starke, Glücksburg/Ostsee.

In dit deel, behandelende z.g. niet-,,Uradelijke" Duitse Freiherrliche geslachten, komen een aantal families voor, die banden hebben of hadden met ons land, wij noemen: *Gedult von Jungenfeld; von Haerdtl; Heereman van Zuydtwyck; von Loën; von Miihlen: von Palstring* (uit het Amsterdamse geslacht *Hallo); von Pereira-Arnstein; von Recum; von Senarclens-Grancy; Wittert van Hoogland.*

De bewerking is gelijk aan die der vorige Genealogische Handbücher en dus, in het algemeen, grondig. De kennis van de Nederlandse genealogische litteratuur is echter blijkens de genealogie *Von Miihlen* niet zeer up to date.

De inhoud geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen:

p a g. 9 1: De echtscheiding in het huwelijk *Von Griesheim-von Frifsch* werd uitgesproken door de Raad van Justitie te Medan 27 Dec. 1918;

p a g. 9 3: *Henrietfe* Freiin *v. Bentinck,* lees: *W i l h e l m i n a Henriette* b a r o n e s *Bentinck.*

p a g. 1 4 1: Het huwelijk *von Haerdfl-de Jongh* werd 16 Juni 1911 door echtscheiding ontbonden.

Marie van Galen was dochter van *Dirk Ernst van G a l e n,* administrateur der suikerfabriek Beran (Djocjakarta) en de Indonesische vrouw *M a r i e d a h* (zie Ned. Leeuw 1916, kol. 93).

Het huwelijk *Ruys-von Haerdtl* werd te 's-Gravenhage gesloten: *Daniel T h e o d o r u s Ruys* was geboren te Rotterdam 13 Sept. 1873. (Zie Ned. Patriciaat 1950, pag. 300/301).

Ned. Leeuw 1913, kol. 298 geeft bovendien nog als datum van het huwelijk *von Haerdfl-de Jongh 21* Juni 1 8 9 8 en vermeldt de geboorte van *Guido* Freiherr *von Haerdfl,* geb. Semarang 4 Dec. 1898.

p a g. 2 6 4 e. v.: Hoewel de oudere generaties van het geslacht von *Miihlen,* zoals hier opgegeven, vele aanvullingen geven op de stamreeks in Ned. Adelsboek 1949, zijn de afstammelingen van het echtpaar *von Miihlen-van der Spelt* niet vermeld, hoewel deze in het, in de litteratuuropgave vermelde, Ned. Adelsboek 1909 (sic!) wel worden opgegeven.

p a g. 2 9 1: *H. van Lanschot* is dochter van Mr. *Frans Johan van Lanschot.* burgemr. van 's-Hertogenbosch, en Jkvr. *Maria Johanna Henrica van M'eeuwen.*

p a g. 3 8 4: Jkvr. *Antoinette Wilhelmine de Senarclens*

de Grancy, was dochter van Jhr. *Ch. P. de S. de G.* en Jkvr. *Willemina Martini van Geffen* (de naam van deze laatste is bovendien foutievelijk in het naamregister opgenomen onder *Geffen* i.p.v. onder *Martini van Geffen*).

pag. 470: Volgens Ned. Patriciaat 1937, pag. 312/313, werd het huwelijk *Waller-von Welck* 14 November 1922 gesloten. *Elbert Waller* werd geboren te Amsterdam 21 October 1878.

pag. 472: Volgens Freiherrl. Taschenbuch 1914, pag. 937, was *Marie Amelia da Silva Paranhos* dochter van *José da Silva Paranhos,* Baron *do Rio Branco,* Braziliaans Minister van Buitenlandse Zaken; uit haar huwelijk met *Gustav K. M.* Freiherr *von Werther* werd ook nog geboren:

5, *Nicole Marie Immaculata Julia Leopoldine* Freiin *von Werther,* geb. Berlijn 6 Dec. 1910, X Boekarest 29 Juli 1933 *Paul Marie Karel Povel,* geb. 's-Gravenhage 27 Oct. 1909 [Naarden, B. Zweerslaan 11]. (Zie Ned. Patr. 1948, p. 248.)

pag. 478: Bij het geslacht *Wittert van Hoogland* valt op de vermelding van het „Schloss Apeldoorn"; het bestaan van dit slot was ons niet bekend.

Als altijd is het, met portretten en wapenafbeeldingen verluchte, boekwerk in zeer verzorgde vorm uitgegeven.

W. W. van Valkenburg.

Das Bürgerbuch der Stadt Lingen 1602-1809, door Dr. Herman Schröter. Verlag R. van Acken, Lingen-Ems 1953.

De stad Lingen, van 1578 tot 1702 onder het gezag van de Prinsen van Oranje, heeft steeds vele banden met de Noordelijke Nederlanden gehad. Zo was de voertaal, blijkens de inschrijvingen van nieuwe burgers, tot in het begin van de 18de eeuw het Nederlands. Zeer groot is het aantal in Nederland bekende namen, die men in dit werk aantreft: vooral met de omwenteling in 1795 groeit het aantal der Nederlanders die zich te Lingen vestigen en aldaar burger worden belangrijk aan, zo zelfs dat zij in 1800 en 1801 het overgrote gedeelte der nieuwe burgers vormen. Vooral in dat tijdperk worden door de samensteller tussen haakjes vele biographische bijzonderheden vermeld.

De inleiding biedt bovendien een summier overzicht van de geschiedenis der stad en een uitvoerige bespreking van de aan het Bürgerbuch als bron ontleende gegevens. De Nederlandse archivarissen Dr. Koch te Deventer en Dr. Lohmann te Breda verleenden hun medewerking bij deze uitgave.

Registers op plaats- en familienamen vergemakkelijken de raadpleging van deze, ook voor de Nederlandse genealoog belangrijke, bronnenpublicatie.

W. W. van Valkenburg.

Het geslacht van Delden/Das Geschlecht van Delden, samengesteld door P. Moussault, met medewerking van Mevr. Dr. G. M. Koch-de Meyer, Walter Reinhardt en Dr. J. Meihuizen. Uitgeverij P. Moussault, Laren/Verlag Hoppenstedt en Co., Haarlem 1954.

De nakomelingen in de mannelijke lijn van *Berend van Delden,* overleden vóór 23 November 1595, worden in deze uitgave op uitvoerige wijze behandeld.

Dit doopsgezinde geslacht is gedurende de eeuwen steeds door enige leden te Deventer, de plaats van herkomst, vertegenwoordigd geweest. Daar zeer uitgebreide takken sedert het begin van de 19de eeuw in Duitsland (Nordhorn: Keulen) gevestigd zijn, is het boek tweetalig (Nederlands-Duits) van opzet.

Mede door de hoofdstukken: De naam en herkomst: Deventer; De Van Deldens als doopsgezinden: Beroepen en bezit der oudste Van Deldens, krijgt men een duidelijk inzicht in de ontwikkeling en de geschiedenis van dit geslacht, waartoe o.a. behoorde de minister van Financiën, *Albertus van Delden (1828-1898).*

Na een uitvoerig historisch overzicht, ingedeeld naar de verschillende takken van het geslacht, volgt een volledige genealogie, waarbij ook de namen en geboorteplaatsen en -data van de kinderen der vrouwelijke leden worden opgegeven. Als een gemis treft wel het feit, dat bij de aangehuwden nimmer de namen der ouders worden vermeld.

Een gekleurde wapenafbeelding, portretten etc. verlevendigen deze uitgave, welke een aanwinst vormt voor de genealogische litteratuur.

W. W. van Valkenburg.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Ambten. (LXXI 352). *Alexander Jacobus Ambten* was van 1717 tot 1732 predikant te Gildehaus. Indien bij de vraag data vermeld waren geweest, had ik kunnen nazien of deze als verwant of voorvader in aanmerking kwam. *A. J. Ambten* liet bij zijn dood in 1732 één zoon en twee dochters na.

Quendorf iiber Salzbergen. **Dr. L. D. Edel.**

C. E. Waller-geb. Dylius werd, als dochter van het echtpaar *Dylius-Ambten,* 5 April 1786 te Amsterdam geboren.

Redactie.

van Broeckhuysen. (LXXI 257). De in N.L. 1911, k. 65 vermelde *Joost (van) Broekhuizen* werd ged. te Veenendaal 9 Jan. 1687 als zoon van Mr. *Peter van Broekhuizen,* chirurgijn, en *Dirkje (Theodora) Sweelinck* (deze laatste naam is in het doop- en trouwboek niet duidelijk te lezen, maar hij blijkt duidelijk uit een Rhenense transportacte van 23 Maart 1690 (fol. 169). Joost voornoemd ondertr. te Veenendaal 17 Juli 1718 (3de procl.) *Hendrikje Budding* (blijkens een kanttekening weigerde de moeder van de bruidegom consent te geven).

Peter van Broekhuizen huwt 1° Utrecht (Domkerk) 26 Maart 1679 (op att. van Veenendaal, waar de 3de procl. 23 Maart werd afgekondigd) met *Anthonetta van Rodewinckel Aerfsdr.;* hij huwt 2° Veenendaal 23 April 1682 *Theodora Sweelinck.*

In een acte opgemaakt door notaris Boumeister te Veenendaal van 8 Febr. 1684 blijkt dat in 1675 *Jan van Broekhuisen,* die toen weduwnaar was van *Barbara Joosten Steck, een* perceel land had overgedragen aan *Adam Gerrits van Weelderen* gehuwd met *Hillegonda van Broeckhuisen* (ik vond in het voornoemde trouwboek gehuwd 28 Juni 1674 *Adam Gerrifs de Geus* en *Hillichje Arendsdr. Broekhuizen). Willem* en *Peter van Broeckhuysen,* curatoren over de boedel van haerlieden overleden vader *Jan van Broeckhuysen,* zich sterk makende voor hun absente broeder Joost en hun impotente zuster *Grietgen,* verklaren, dat zij generlei aanspraak op voornoemd perceel land maken (zie ook acte not. Boumeister 6 Dec. 1683 en Rhenens transportreg. acte 8 Febr. 1684 recht. arch. inv. no. 516).

In een Rhenense transp.acte van 20 Dec. 1667 komen voor: *Cornelis de Beert* als man en voogd van zijn huisvrouw *Trijntje Willems, Jan van Broeckhuyzen* als man en voogd van *Barbara Joosten,* die zich sterk maken voor *Vultje* en *Lijsbeth Joosten,* alle tesamen kinderen en erfgenamen van *Willem*

Elissen (zie ook acte van 14 Aug. 1663 met dezelfde personen).

De in voornoemde acte van 8 Febr. 1684 genoemde broeders *Willem* en *Peter* hadden beiden een oudste zoon *Jan* en een dochter *Barbara* (kortheidshalve blijven gegevens over deze kinderen en andere verwante *van Broekhuysen's* onvermeld).

Utrecht. W. A. WIJBURG **JR.**

Brouwer-Coppier, Gevraagd ouders en grootouders van Jkvr. *Elisabeth Coppier,* echtgenote van *Jacob Brouwer,* alsmede ouders van *Henric Brouwer,* gouverneur-generaal van Oost- en West-Indië.

's-Gravenhage. **MR. E. P. BEVERSEN.**

Blijkens Ned. Leeuw 1944, mededeelingen blz. IX en XVIII worden als ouders van de gouverneur-generaal *Hendrik Brouwer* genoemd, zowel *Gijsbert Brouwer* en *Geerte Cornelisdr. van der Streng,* als *Jan Jansz. Brouwer* en *Corn elia Dirksdr. Coppier,* terwijl in bovenstaande vraag nu optreedt een echtpaar *Jacob Brouwer* en *Elisabeth Coppier.*

RED.

van Broijel-Woutmans. (LXVIII 288: LXX 283). De naam *van Broijel is* onjuist; juist is: te *n Broiel.* Het is een oud geslacht van molenaars te Bentheim, zeker wel afkomstig van de scholtenhoeve thom Broiel bij Stadtlohn. In Bentheim was dit geslacht ongemeen sterk vertegenwoordigd. Tot voor kort bestond daar nog de Fa, *ten Breujel & Leverkinck,* maar nu is de naam voorgoed verdwenen. *Henrich ten Broijel* komt 1665 niet in het geref. doopboek van Bentheim voor, maar ondanks veel lacunes behoeft men niet geheel te wanhopen:

Gedoopt: 14 Maart 1692. *Dierich tom Broyl,* den Müller sein Sohn: *Herman.* Gevattern: *Martin* der Vatter, der Ohm *Broyl* in Amster dam, Johan Frantzen Frau.

Wie was nu de vader van *Dierich tom Broyl?* Zekere *Martin tom Broyl* in Bentheim en Ohm *Broyl* in Amsterdam was de broer van Martin.

Gedoopt: 18 April 1669. *Merfen zum Broyell* seine Tochter: *Anna Elisabeth.* Gevattern: Johan Frantzen Frau, Eberwyn Schlichtenhorsts Frau, sein Vater *Henrich zum Broyeyll.*

„Mollers Merten" in 1700 gestorven, had ook een zoon: *Henrich,* ged. 24 Sept. 1679, maar dat kan niet de bedoelde zijn.

De oudere *Henrich torn Broiel* was tweemaal gehuwd, de Amsterdammer *Hendrik,* de spekkoper, is zeker uit het tweede huwelijk, omdat *Hilla Frantzen,* huisvrouw van *„Henrich tom Broiel,* dem Müller", reeds 8 Febr. 1653 „in Kindtsnöten" gestorven was. *Henrich tom Broyll* der Müller werd begraven 12 Febr. 1675 en „die hinterlassene Witwe des Müllers *Henrich tom Broyl" 15* Maart 1675. De naam van de tweede vrouw is mij niet bekend.

Als ouders van *Henrich zum Broyell* de oude, komen in aanmerking: *Merfen ten Broil* en Gese *Manbecke,* die trouwen 23 Oct. 1605.

De 9de November 1632 werd begraven *Martin Möller,* „als er zu Hoff aff der Cantzleitreppen eine Röhring bekommen und 2 Tag gelegen". Zijn vader, „Der Windemüller" *Werner ten Bröil,* wordt vermeld in 1609, „*Jacob* und *Merten then Broil* zu behuf ihres alten Vatters *Werner ten Broil".*

Quendorf über Salzbergen. **DR. L. D. EDEL.**

de Bye (Bie). Gevraagd kwartieren van *Dirck Willems de Bye,* gerichtsbode van Hedel en *Sijcken Jans.* Blijkens een

acte van eind 1667 in prot. van opdr. Hedel zijn hun kinderen *Jan, Peferke* (X *Arien Cornelis van de Velde)* en *Willem.*

Utrecht. W. A. WIJBURG **JR.**

Engelenberg. (LXXI 326, 353). Mr. *Arnoldus Engelenberg,* † Amsterdam 16 April 1825, was een zoon van: *Jan Engelenberg* „Senior", † Zwolle 11 Maart 1790, en (tr. 17 Oct. 1740) *Agatha Waterham,* ged. Zwolle 28 Nov. 1714, † ald. 28 Mei (begr. Michaëlikerk 1 Juni) 1768; en kleinzoon van: *Jan Engelenberg,* † Aug. **1771,** en *Syttie Homma* en *Arnold Waterham.* burger-hopman te Zwolle, † 1748, en (tr. 1705) *Johanna Graaff.*

De herkomst van dit geslacht *Engelenberg is* mij niet bekend.

Arnold Waterham was de zoon van *Caspar Waterham,* gerichtschrijver van het hoogschout-ambt Hasselt, en van (tr. **21** Sept. 1674) *Agatha Walraven,* wed. *Ockley,* dr. van *Egbert Lodewijkx Walraven,* burgemeester van Gramsbergen.

Oldebroek. J. **WARNER.**

de Fine. (LXXI 72). Deze vraag kwam reeds in Navorscher 1870 voor: het kan nuttig zijn kennis te nemen van de aanwijzingen ter zake in Navorscher 1871, blz. 291 e.v.

Utrecht. W. A. WIJBURG **JR.**

Goudt-Pus. Naar aanleiding van de mededeling van de Heer W. A. Wijburg Jr. in de Nederlandsche Leeuw LXXI, kol. 296 (van de Steenhuys) het volgende:

Te Delfshaven komen in de eerste helft van de 17de eeuw twee broers en een zuster *Goudt* voor, nl.:

1. *Andries Adams Goudt,* cleermaker, geboren ± 1595, gehuwd met *Aerjaentje Piefersdr. Pus,* geboren ± 1600.
2. *Jan Adams Goudt,* overleden vóór 26 Juni 1630, gehuwd met *Leuntje Cornelisdr.,* nalatende één weeskind. (Dit is waarschijnlijk *Maertgen Jans Goudt,* welke 26 April 1648 huwde met *Pouwels Arentz. de Bout,* gerechtelijk trouwregister Schoonderloo).
3. *Heiltje Adams Goudf.*

Deze personen zijn vermoedelijk de zelfde, als de door de Heer Wijburg genoemde kinderen van *Adam Jansz. Goudt.* (test. **14** Maart 1628). Ook komt te Delfshaven nog voor *Jacob Jans Goudt (1647).*

Gevraagd: 1) Nadere *gegevens* omtrent *Adam Jansz. Goudt* met eventuele ascendenten.

2) Nadere gegevens omtrent de ascendenten van *Aerjaenfje Pus,* haar vader heet in 1630 „omtrent Gorcum" te wonen en de familie *Pus* had landbezit in de Heerlijkheid Giessen te Altena.

Rotterdam. **C. HOEK.**

van **Heemskerck** van Beest-van Beest, Er zijn nog vele duistere punten in de genealogie van bovenvermelde familie(s).

Vranck Vranckenz. van Beest was van 1578-1601 vroedschap te Rotterdam, is in 1589 burgemeester aldaar en wordt dan vermeld als *Vranck Vranckensz. van Heemskerck van Beest* (vgl. De Regeering van Rotterdam door J. H. W. Unger). Hij overl. te Rotterdam op 26 April 1602. Op 7 Juli 1602 wordt inventaris opgemaakt van alle goederen, die *Vranck Vranckensz. van Heemskerck* en *Margriete Matheus* zijn huysvrouwe metter doot ontruymt ende naegelaten hebben. Overgelaten ter weeskamer Rotterdam by *Pouwels* ende *Jan Vrancken van Heemskerck,* voor hen zelven ende als voogden van de nagelaten weeskinderen van *Gerrit Vranckensz. van Heemskerck,* altesame erfgenamen van de voornoemde *Vranck Vranckensz. van Eemskerck. Vranck Vranckensz.*

van Heemskerck komt voor in gift van een huis te Rotterdam op 5 Juli 1589: *Vranck Vranckensz. van Beest,* raad en vroedschap dito 5 Juni 1597.

Het is niet mogelijk voor mij persoonlijk onderzoekingen te Rotterdam in te stellen, doch bovengenoemde gegevens bevinden zich in mijn fiches. Het komt mij voor, dat er te Rotterdam in dien tijd slechts één persoon *Vranck Vranckensz. van Beest* (met en zonder *van (H)eemskerck)* was, doch ik zou gaarne het bewijs hiervan geleverd zien. Hij zou dan een zoon kunnen zijn van *Vranck van Beest,* secretaris van Delft in 1526/'28, die 16 Nov. 1527 trouwt met *Maria Blauwveld* en een kleinzoon van Mr. *Dirck Dircksz. van Beest (zie* Ned. Adelsboek 1933, onder generatie 111).

De handschrift-genealogie van Reinier van Heemskerck is in mijn bezit, doch is gebleken niet steeds betrouwbaar te zijn (vgl. ook Ned. Leeuw 1930, kol. 357 e.v.).

Opmerkelijk is echter, dat de toevoeging van de naam *Heemskerck* aan *van Beest* reeds in 1589 voorkwam, terwijl in de tak, behandeld in Ned. Adelsboek de eerste vermelding *Heemskerk van Beest* in 1664 eerst gesignaleerd wordt.

Farnham, Surrey. J. C. HOYNCK VAN PAPENDRECHT.

van (der) Hernen-Muijsers. Gevraagd kwartieren en nadere gegevens betreffende *Jan van der Hernen,* die als soldaat onder kol. Grotenray te Nijmegen huwt 3-20 Dec. 1741 *Christina Muysers (Mueser),* get. *Abraham van der Hernen* en *Jantje ter Vuurt.* Zij hebben o.a.? een zoon *Derk Doris,* ged. Nijmegen 30 Juni 1756, die zich later te Rhenen vestigt.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Jacob. (LXX 91: LXXI 196). *Leonardus Jacob,* geb. (onbekend waar) 12 December 1832. *Garstine* (niet Carstine) *Françoise Gayton,* geb. (onbekend waar) 19 Oct. 1833. *Jean Bapfiste Gayton,* geb. Angers ongeveer 1794, † Soerabaia kort vóór 10 Febr. 1841. Hij kwam in 1821 als militair in Indië. Zijn dochters *Arsène Aglase* en *Clare Virginie* werden beiden geb. Bandjermasin 2 Febr. 1832. In 1838 staat hij vermeld als ongehuwd; vlak na zijn dood wordt vermeld, dat „zes door hem buiten echt verwekte kinderen zwierven in de kampongs te Bandjermasin rond."

Amsterdam. PROF. DR. W. PH. COOLHAAS.

Kaiser-van der Beecke. (LXXI 355). Zie Sibbe, jaarg. 1943, blz. 332.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Kleef-de Bode. Gevraagd de ascendenten van het echtpaar *Willem van Kleef,* gehuwd met *Jannetje de Bode,* wier dochter *Heinfje* op 15 Augustus 1811 te Hillegersberg werd geboren. Hun huwelijk werd niet te Hillegersberg gesloten, noch zijn zij te Hillegersberg of Rotterdam overleden.

Den Helder. W. ENTERMAN.

Clumps (Klumpe(r)s). Ascendenten gezocht van *Dirk Berentsz. (van) Klumps,* j.m. van Aalten (Gld.), tr. Rijswijk (Z.H.) 30 Jan. 1707 *Magdalena van Sellen,* ged. Delft 16 Juli 1677, begr. Hillegersberg 12 Oct. 1757, dr. van *Willem Simonszn.* en *Maria Boon(en).*

Was hij wellicht een kleinzoon van *Saeltje (Salomon) Clumps* (geb. ± 1625, †1677/1681) van wien 6 kinderen — W.O. een *Berent* — tussen 1671 en 1694 te Aalten in het huwelijk traden?

Of was hij een broer van *Berent Clumps,* die als zoon van wijlen *Berent Clumps* „uijt Misten" op 24 Jan. 1692 te Aalten met *Lijsbeth Gulden* trouwde?

's-Gravenhage. J. KROL.

van Cuyck-van Meteren. *Johan van Cuyk,* geërfde van Meteren, bezegelt mede een ordonnantie op het schouwen van de Linge d.d. 13 Mei 1456 (Nijhoff IV, pag. 227). Hij was schepen te Deyl.

Wie waren zijn ouders?

Wenemar van Meteren en Malsen († 1390) huwde *Aleida van Haeften.* De oudste zoon was *Jan* V *van Cuyk* († 1394). Kinderloos.

Hij *(Jan* V) had een zuster *Joanna.* Met wie was zij gehuwd?

Deventer. J. A. COLDEWEY.

Lacke. Gevraagd gegevens en ascendenten van *Henrik Arents Lacke,* die tussen 1676 en 1678 schipper in het Carveelschippers Veer te Hasselt was. Zijn zoon(?) *Arent Henrix Lacke,* ook schipper in genoemd veer, trouwde te Hasselt 8 Maart 1696 met *Grietjen Claassen.* Het Carveelschippers Veer onderhield o.a. dienst op Amsterdam. Mogelijk kwam *Henrik Arents Lacke* uit Amsterdam.

Utrecht. J. P. W. F. LAKKE.

Lindsay. (LXX 92). *Patricius Hendrik Lindsay* overleed te Utrecht 8 Mei 1754, nalatende zijn vrouw en geen kinderen, begr. Janskerk.

Zijn weduwe *Helena Sibilla Steuart* overleed Utrecht 13 April 1755, nalatende geen kinderen, maar alleen een bejaarde broeder.

Hun huwelijk vond ik niet bij de Geref. en de R.K. te Utrecht,

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Middagt. Dit wapen, in zilver een schoepenrad? van rood, helmteken het rad, vond ik in Siebmacher uitgave 1734. (dezelfde uitgave komt ook voor onder de titel „Siebmachersches oder Weigeliches Wappenbuch"). Beide uitgaven zag ik in Rosenthal's Antiquariaat te Hilversum, evenwel zonder beschrijving van herkomst. In geen enkele bibliotheek heb ik de tekst kunnen vinden, zelfs de boeken ontbreken.

Wie kan mij de bij dit wapen behorende tekst noemen?

Hilversum. E. G. MIDDAG.

Oost-Lievense. *Kryn Bastiaan Lievense, geb. te* Middelburg, † ald. 25 Mei 1819 (oud 52 jaar), makelaar in wijnen, ondertr. Middelburg 5 Maart 1797, *Jacoba Oost,* geb. te Middelburg.

Uit dit huwelijk 3 kinderen, blijkens zijn overlijdensannonce in de Middelb. Courant d.d. 27 Mei 1819. Doop- en trouwboeken zijn in 1940 verloren gegaan.

Kan één onzer medeleden mij aan geboortedata en ouders helpen? Is er een connectie met de bekende Zeeuwse familie *Lievense?*

Farnham, Surrey. J. C. HOYNCK VAN PAPENDRECHT.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — De afkomst van het geslacht van der Heyden (van. Doornenburg), door Mr. A. P. van Schilfgaarde. — Het wapen van het Hoornse geslacht Merens, door A. Merens. — Een geslacht van Arnhem te Zwolle, door W. Wijnaendts van Resandt †. — Nogmaals van Liesveld, door Mr. J. W. Groesbeek. — Korte mededelingen: Maria Magdalena van Sluypwijk Moens; Genealogie van Basten Batenburg. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegen*laan 70, *Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M.R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 2 — LXXIIe Jaargang — Februari 1955

Bij dit nummer wordt verzonden een plaat, behorende bij het artikel: Keizerlijke leenbrieven uit de 15de en 16de eeuw voor het Huis Limburg-Stirum.

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Prof. Dr. Armando de Mattos, sedert 1950 corresponderend lid, en van de Heren M. van Not ten en H. L. de Wijs, resp. sedert 1929 en 1923 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

MR. P. L. Baron D'AULNIS DE BOUROUILL . ***Amsterdam-N.***
Woonschip „Ad Interim", Six-Haven.
JHR. IR. R. J. BODDAERT ..... ***Rotterdam.***
Westerlaan 3a.
MR. E. STAR BUSMANN ..... Wenen *III (Oostenrijk).*
Jacquingasse 10.
MR. DR. L. N. DECKERS ..... 's-Gravenhage.
Benoordenhoutseweg 72.
Mejuffrouw W. DRUYVESTEYN ..... *Haarlem.*
Crayenestersingel 65.
Mejuffrouw G. FROWEIN ..... *Nunspeet.*
Elburgerweg 12.
A. GOEKOOP ..... ***Amersfoort.***
Kassaulaan 1.
MR. S. Baron VAN HEEMSTRA ..... ***Arnhem.***
Zijpseweg 149.
Mr. W. K. N. HENGEVELD ..... ***Breda.***
Regentesselaan 46.
DR. H. R. VAN HOUTEN .... *Mexico D.F. (Mexico).*
p/a ***Ambassade der*** *Nederlanden, 40 Calle* ***de Londres.***
IR. T. F. HUBRECHT ..... *Doorwerth (Gld.).*
van ***der*** *Molenallee* ***59.***
P. A. HUET ..... *'s-Gravenhage.*
Violenweg ***8.***
C. DE LAAT DE KANTER ..... *'s-Gravenhage.*
Breitnerlaan 77.
MR. A. M. DE LANGE ..... *Amsterdam-C.*
Leidsegracht 59.
M. F. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM *Zürich 6 (Zwitserland).*
Rigistrasse 18.
MR. P. W. A. G. CORT VAN DER LINDEN . *'s-Gravenhage.*
Noordeinde 128a.
IR. J. A. H. J. G. Baron VAN OLDENEEL TOT OLDENZEEL . *Nijmegen.*
Fleminghstraat ***40.***
MR. C. T. DE VRIES ROBBÉ ..... *Gorinchem.*
Plantsoen *13.*
JHR. MR. P. TH. SIX ..... *Laag*
Eijnsberg 20.
MR. B. C. J. SJOLLEMA ..... *Rotterdam.*
Vijverweg 46.
D. N. WENTHOLT SR. .....
Michel ***Angelostraat 53.***
F. M. WEVE ..... *Amsterdam-Z.*
Koninginneweg 57
MR. G. F. ZWEERTS ..... 's-Gravenhage.
Laan *Copes* van *Cattenburch* ***89.***

Verbeterde opgave nieuwe leden:

J. M. A. GOEDEWAAGEN ..... *Bennekom.*
Lijsterbeslaan ***12.***
M. G. WERNER ..... *'s-Gravenhage.*
van ***Swietenstraat 47.***

Adreswijzigingen:

J. A. J. BECX ..... *'s-Hertogenbosch+*
Graafseweg *260.*

A. J. W. VAN DER DOES . . . . . *Schagen.*
Huize 't Zonnehoekje, Noord 138.
IR. A. R. VAN MOTMAN . . . . . *'s-Gravenhage.*
Sportlaan 844.
IR. A. J. J. VAN DER REST . . . . . *Dordrecht.*
Gevaertsweg 12.
JHR. C. J. G. SIX . . . . . *'s-Gravenhage.*
van der Houvenstraat 63.
J. M. J. F. A. SLUYTERS . . . . . *Utrecht.*
Zuilenstraat 11.
JHR. DR. F. VAN REIGERSBERG VERSLUYS. *Madrid (Spanje).*
Residencia Monopol, 4 Calle Victor Hugo.
FR. H. C. WEYTENS . . . . . *'s-Gravenhage.*
van der Aastraat 136.

Ter Algemene Vergadering, gehouden te Amsterdam 11 December 1954, is in de vacature, ontstaan doordat Baron Calkoen als bestuurslid bedankt heeft, gekozen Mr. F. A. Holleman.

Het bestuurslid Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg treedt thans als penningmeester van het Genootschap op.

Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden op 11 December 1954 in het Rijksmuseum te Amsterdam.

Aanwezig het erelid Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland en de gewone leden: O. L. van der Aa, Mejuffrouw Th. J. van Alff, F. W. A. Baron van Asbeck, W. Barends, Mr. P. J. W. Beltjes, Mr. F. J. J. Besier, B. H. Boissevain, J. J. Bolomey, J. H. Brakke, Jhr. Mr. E. N. de Brauw, Jhr. Mr. Dr. J. R. Clifford Kocq van Breugel, D. J. G. Buurman, A. Baron Calkoen, J. J. Cock, Prof. Dr. W. Ph. Coolhaas, Mr. F. Daniëls, M. Thierry de Bye Dólleman, Mr. J. 1. van Doorninck, A. B. Dull, Mr. D. Dunlop, Mr. P. van Eeghen, Dr. J. N. van den Ende, Mr. J. M. F. Eskens, Jhr. W. A. Gevers Deynoot, Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel, Mr. J. W. Groesbeek, Prof. Dr. M. van Haaften, Dr. J. A. Bierens de Haan, M. D. Haga, J. M. Haga, Mevrouw S. M. Hamel-Herman, Dr. S. Hart, W. H. van Hasselt, Mr. H. L. L. van Moogenhuyzc. Jhr. Mr. F. H. van Kinschot, A. Korff, J. P. W. F. Lakke, Prof. Dr. W. Lampen Q.F.M., Mevrouw T. van Lennep-van der Heyden, H. J. van 't Lindenhout, Dr. R. van Luttervelt, A. van der Marel, J. M. Martens, Jhr. P. H. A. Martini Buys, P. W. Modderman, J. Sibinga Mulder, G. Haitsma Mulier, W. Niekerk, Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden, L. C. van Oldenborgh, H. F. D. Oxenaar, Jhr. Ir. A. N. J. van de Poll, Mejuffrouw Mr. E. C. M. Prins. Mr. E. R. van Eibergen Santhagens van Lunenburg, Mr. A. P. van Schilfgaarde, Mevrouw L. P. van den Clooster Barones Sloet tot Everlo-van Linden Tol, Jhr. Mr. L. A. P. H. Storm van 's Gravesande, M. J. L. Baron Taets van Amerongen van Renswoude, Jhr. Mr. H. R. A. Laman Trip, Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, Mr. W. VU. van Valkenburg, Dr. A. J. van de Ven, J. J. Viirtheim Gzn., E. J. Werkman, Mr. J. A. Willinge, Jonkvrouwe J. M. van Asch van Wijck, H. van Zijl.

1. De *Voorzitter* opent om 15 uur de vergadering in de zaal van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap in het Rijksmuseum. Hij heet de aanwezigen hartelijk welkom, meer in het bijzonder Mr. F. P. Th. Rohling, hoofd van de Afdeling Oudheidkunde en Natuurbescherming van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en ons lid Mr. P. van Eeghen, als bestuurslid van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap.

2. De notulen van de algemene vergadering van 3 Juli 1954 te 's Heerenberg (zie Maandblad September 1954, kol. 266—268) worden ongewijzigd goedgekeurd,

3. Het bestuur nam kennis van enige berichten van verhindering. Er zijn verder geen ingekomen stukken ter mededeling aan de vergadering.

4. Bij de bestuursmededelingen brengt de *Voorzitter* naar voren, dat de redacteur van het Bijblad het op prijs zal stellen, indien hem spoedig genealogieën ter publicatie worden toegezonden.

5. Over de begroting wordt vervolgens uitvoerig gesproken.

De aftredende penningmeester, *A. Baron Calkoen,* wijst op de financiëel zorgelijke toestand van de kas van het Genootschap. Ondanks de subsidie-verhoging met ƒ 1000,— zal er toch een tekort van ƒ 495,— zijn. Om dit tekort goed te maken zouden — ongeacht de leden die bedanken of overlijden — 33 nieuwe leden moeten worden opgenomen. Spreker hoopt dat ieder in zijn omgeving nog eens zal nagaan wie wellicht voor het lidmaatschap in aanmerking komt. Vervolgens krijgt de nieuwe penningmeester *Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg* het woord, die meer in het bijzonder de begrotingsgegevens nagaat. Hij wijst erop, dat de begroting niet pessimistisch is opgezet. Enerzijds wordt aan de inkomsten-zijde gerekend op ƒ 500,— hogere opbrengst aan contributies (hetgeen nog eens 33 nieuwe leden betekent), anderzijds is aan de uitgaven-zijde geen rekening gehouden met eventuele loonsverhogingen, huurverhoging en prijsstijging. Het bestuur heeft daarenboven geen rekening gehouden met het verschijnen van een eventueel dubbelnummer van het Maandblad, waartoe andere jaren wel werd overgegaan. Spreker wijst er vervolgens op, dat er een schuld van circa ƒ 2000,— is ontstaan, waarvoor alsnog een dekking gevonden zal moeten worden. Hij spreekt de wens uit, dat de leden van het Genootschap, behalve door deelneming aan de ledenwerving, suggesties zullen doen voor de versterking van de kas van het Genootschap. Er is thans kopij voor het Maandblad in overvloed, maar de financiële positie van het Genootschap stelt ons niet in staat die op korte termijn te verwerken. Vervolgens brengt de *Voorzitter* naar voren, dat het bestuur reeds veel heeft ondernomen om de financiële positie van het Genootschap te versterken. Bekend is hoe de poging tot subsidie-verhoging schijnt te zullen slagen. Een poging tot het verwerven van nog een andere subsidie mislukte. Wel gelukte een belangrijke uitgave voor de aanleg van centrale verwarming te voorkomen nadat met verschillende instanties daarover onderhandelingen waren gevoerd. Dan is onder leiding van Mr. F. Daniëls al enige jaren met succes actie gevoerd voor de werving van nieuwe leden door het uitnodigen voor het lidmaatschap van personen die daarvoor in aanmerking komen. Door verkoop van de stock van het Maandblad, overtollige boekwerken etc. zijn weer een paar honderd gulden in kas gekomen. Tenslotte is het gelukt buiten bezwaar van de kas van het Genootschap twee werkloze hoofdarbeiders bij de fichering en andere werkzaamheden op het bureau in te schakelen.

De vergadering aanvaardt vervolgens de volgende begroting.

Baten.	Begroting 1954	1955
Contributies	ƒ 13.000,—	ƒ 13.500,—
Abonnementen	„ 800,-	800,--
Suhsidic	„ 500,-	:: 1.500,—
Verkoop losse nummers en overdrukken	„ 300,—	„ 300,—
Inlichtingen, kwartierstaten, ledenlijsten en stempelbanden	„ 150,—	„ 200,—
Tekort	„ 1.935,—	„ 495;-
	ƒ 16.685,—	ƒ 16.795,—

Lasten.	Begroting 1954	1955
Drukken maandblad	f 6.825,—	f 6.600,—
Verzending id.	„ 550,—	„ 500,—
Salaris Bibliothecaresse	„ 3.550,—	„ 3.550,—
Sociale lasten	„ 615,—	„ 700,—
Pensioenverzekering Bibliothecaresse	„ 335,—	„ 335,—
Bode, schrijflonen	„ 630,—	„ 630,—
Opdrachten aan derden	„ 980,—	„ 1.000,—
Huur Bleyenburg	„ 1.075,—	„ 1.075,—
Telefoon, licht, water	„ 225,—	„ 250,—
Schoonhouden	„ 255,—	„ 255,—
Onkosten bureau en bibliotheek	„ 475,—	„ 500,—
Aankoop boeken en handschriften	„ 400,—	„ 500,—
Abonnementen	„ 100,—	„ 100,—
Bindlonen	„ 80,—	„ 120,—
Brandverzekering	„ 100,—	„ 100,—
Portokosten bureau en bibliotheek	„ 250,—	„ 250,—
Onkosten Secretaris en Penningmeester	„ 80,—	„ 80,—
Diversen	„ 110,—	„ 200,—
Zaalhuur	„ 50,—	„ 50,—
	f 16.685,—	f 16.795,—

6. In plaats van het aftredende bestuurslid, A. Baron Calkoen, wordt tot lid van het bestuur gekozen Mr. F. A. Holleman, rechter in de arrondissementsrechtbank te Breda. De *Voorzitter* verbindt hieraan een oprecht woord van dank aan de scheidende penningmeester. Bij de huidige positie van het Genootschap is de zorg voor de financiën geen aangename. De Voorzitter uit de erkentelijkheid van het Bestuur en het Genootschap voor hetgeen de penningmeester verrichtte en deelt mede, dat Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg voortaan als penningmeester zal optreden.

7. Bij de Rondvraag brengt de heer *J. M. Martens* de wens naar voren, dat het Bestuur nagaat de mogelijkheid om een internationaal netwerk van contactpersonen tot stand te doen komen. Voor inlichtingen in het buitenland heeft men aan beroepsgenealogen veelal maar steun van korte duur. Het is van belang in het buitenland in contact gebracht te worden met de meest deskundige voor een bepaald onderwerp. De *Voorziffer*, op het eerste gezicht van mening dat de chefs van archieven daarvoor in vele gevallen de aangewezen personen zouden zijn, verklaart zich gaarne bereid de kwestie in een bestuursvergadering aan de orde te stellen.

Met betrekking tot de ledenwerving en de versterking van de kas van het Genootschap brengt de heer *A. van der Mare1* naar voren, dat veelal een gelukkig moment om iemand voor het Genootschap te werven is, het tijdstip kort nadat men iemand op genealogisch gebied een dienst heeft bewezen. Anderzijds waarschuwt de heer J. J. Cock tegen te weinig selectie bij de ledenwerving.

Nadat de heer *P. W. Modderman* nog de mogelijkheid van het houden van een bazar heeft geopperd en *Dr. A. J. van de Ven* het bestuur dank heeft gezegd voor de diligentie ter aanvulling van uitverkochte jaargangen van de Nederlandsche Leeuw, sluit de *Voorziffer* de vergadering.

De aanwezigen beluisterden vervolgens een lezing met lichtbeelden van *Dr. R. van Luttervelt*, conservator aan het Rijksmuseum, over kunsthistorie en familiegeschiedenis aan de hand van voorwerpen uit het Rijksmuseum. De spreker wist de aandacht zeer te boeien met zijn beschouwingen over de Van Riebeeck-portretten, over voorwerpen naar beweerd afkomstig van vice-admiraal Izaak Sweers (schenking Mejuffrouw Henriette Adriana Walravensdochter van Heukelom), de stembonenzak van Schagen, een grafbord van Rechteren en andere voorwerpen.

Tenslotte werd een fraaie tentoonstelling van voorwerpen met ongeïdentificeerde wapens bezichtigd.

Zij nog vermeld, dat na de bijeenkomst een diner plaats vond in het American-Hôtel.

Keizerlijke leenbrieven uit de 15de en 16de eeuw voor het Huis Limburg Stirum,

door A. L. HULSHOFF.

Het geslacht *Limburg Sfirum* stamt af van de graven *van Berg*, dynasten aan de Beneden-Rijn, wier stamslot in het dal van de Dhiin, ten Noord-Oosten van Keulen, was gelegen. Hun stamreeks begint met *Adolf van Berg*, die in het derde kwartaal der 1 lde eeuw voogd was van de rijksabdij Werden.

De oudste linie der graven *van Berg*, van wie o.a. de hertogen *van Kleef, Gulik en Berg.* en de graven *van der Marck* afstamden, noemde zich sinds 1166 *van Alfena* (aan de Lenne), sinds 1216 *van Isenberg* (aan de Ruhr), en sinds 1246 *van Limburg*, naar het gelijknamige slot aan de Lenne, dat hertog *Hendrik van Limburg*, gehuwd met *Irmgard*, erfdochter van het graafschap Berg, liet bouwen. Hertog *Hendrik van Limburg* droeg het slot in leen op aan zijn neef en oomzegger *Diefrich van Isenberg* met de bepaling, dat *Diefrich* en zijn nakomelingen aan hem en zijn erfgenamen hulde zouden doen als leenmannen wegens het slot en graafschap Limburg a.d. Lenne.

Diefrich van Isenberg-Limburg (ongev. 1215-1299) had twee zonen: de oudste *Johan*, aan wie hij het slot en graafschap Limburg naliet, en *Everhard*, die de curia Styrum (bij Miilheim a.d. Ruhr) met bijbehorende goederen erfde. Styrum was aanvankelijk koninklijk goed [1]) en oud familiebezit. Graaf *Arnold van Alfena*, de stichter van het huis *Isenberg*, had het in 1200 als lijftocht aan zijn gemalin *Mafhilde* toegewezen [2]).

De linie *Hoheniimburg*, afstammend van *Diefrich's* oudste zoon *Johan*, was ten gevolge van eerdergenoemde omstandigheden leenman van de hertogen van Limburg a.d. Maas, graven van Berg, en later van de hertogen van Kleef [3]).

Tegen pogingen van de graven *van Berg* in de 14de eeuw om ook Styrum tot een van hen gehouden leen te maken, wisten de heren van Styrum zich met succes te verzetten [4]). Wanneer zij leenmannen van de keizer geworden zijn, is niet bekend.

Aan het huis Styrum was een omvangrijk en verspreid leenbezit verbonden, dat zich ten dele ver uitstrekte in het Noorden tot in het Münsterland, en in het Noord-Westen tot in het land van Kleef. Daarover worden wij ingelicht door een zestal Styrumse leenregisters tussen 1300 en 1600, ten dele uitgegeven door Kremer [5]).

De oudste keizerlijke leenbrief, die wij kennen, is die van Frederik III voor *Willem van Limburg Styrum* uit 1442, waarin de keizer verklaart: „daz fur uns komen ist der Edel Wil-

[1]) Otto R. Redlich. Mülheim an der Ruhr, seine Geschichte von den Anfängen bis zum Uebergang an Preussen 1815. (uitgeg. 1939 door de stad Mülheim a.d. Ruhr) p. 1, 4, 134.

[2]) Hans Schubert. Urkunden und Erläuterungen zur Geschichte der Stadt Mülheim a.d. Ruhr. Bonn 1926, N. 28 .

[3]) Lunig. Specilegium Seculare des Teutschen Reichs-Archives, Vol II. p. 1783—1785.

[4]) H. Schubert. Urkunden etc. N. 142.

[5]) C. J. Kremer. Akademische Beiträge zur Gülch- und Bergischen Geschichte (1787), 11, p. 150—155, 1 74—192. — Zie ook Ferd. Schmidt. Die Lehnkammer der Herrschaft Styrum, in: Zeitschrift des Geschichtsvereins Mülheim a.d. Ruhr, Heft 25 u. 26.

halm von Lymburg, Here zu Styrem [6]), uns und des Richs lieber getrewr, und hat uns diemuticlich gebeten, daz wir Im all und yegliche lehen und Gütere, die von uns und dem Riche zu lehen ruren und seine eltern von unsern vorvarn Römischen keysern und kunigen zu lehen herbracht emphangen und getragen haben, und uff in komen sein, nach uszweisung der alten briefe, die seine voraltern von unsern vorvarn davon gehabt haben, und er. noch hat, gnediclich (verliehen mügden)".

De opvolger van *Willem*, heer *van* Styrum, die in 1495 overleed, was zijn zoon *Adolf*.

Dr. Otto R. Redlich schrijft op pagina 135 van zijn boek getiteld: „Jülich an der Ruhr, seine Geschichte von den Anfängen bis zum Übergang an Preussen 1815": „Merkwürdig bleibt es freilich, dasz aus der Zeit des Kaisers Maximilian kein Lehnbrief vorliegt". Een belening moet echter wel hebben plaats gevonden. Rooms Koning Maximiliaan verzocht *10* Februari 1504 aan zijn oom Wilhelm, hertog van Gulik, om *Adolf van Lymburg*, heer tot Styrem, die zich beklaagd had, dat er inbreuk was gemaakt op de door hem van het Heilige Roomse Rijk in leen gehouden goederen, wel te willen beschermen [7]).

Hieruit blijkt, dat ook *Adolf* een keizerlijke leenbrief moet ontvangen hebben. Bewaard gebleven is de acte voor zijn zoon *Willem*, want deze ontving op *20* September 1506 van keizer Maximiliaan een leenbrief, waarvan het origineel berust in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage [8]).

Deze keizerlijke oorkonde bevat een zinsnede, die ook voorkomt in het diploma van keizer Karel V van 12 Februari 1521 [9]), en die tot de misvatting heeft geleid, dat de heren van *Styrum* leenplichtig waren aan de hertog van Gulik, Kleef en Berg. Lothar Gross geeft van de tweede oorkonde het volgende regest:

12 Februar 1521. Wilhalm von Lymburg, Herr zu Stirem .... — Lehenspflicht an Herzog zu Jülich [10]).

Het betreffende gedeelte van de tekst van de oorkonde van 20 September 1506 luidt als volgt:

„Derselb Wilhalm von Lymburg, herr zu Stirem, soll auch zwischen hie und dem hailigen Weyhennechttag schieristkunftig dem hochgepornen Wilhelmen hertzogen zu Gulch und zum Berge, unnserm lieben Oheimen, Fursten und Rat an unser statt gewondlich glubd und eyde tun, uns und dem Reich getreu gehorsam und gewertig zu sein, zu dienen und zu tun, als sich von solher lehen wegen gepurt und ein lehensman seinem lehenherrn zu tun schuldig und phlichtig ist ungeverlich".

In de oorkonde van 12 Februari 1521 luidt dit gedeelte:

Derselb Wilhelm von Lymburg, herr zu Styrem, sol auch zwischen hie und dem hailigen Phinngstag schirstkunftig dem Hochgebornnen Johansen (sic) hertzogen zu Clef, Gulch und Berg, unserm lieben Oheim und Fursten an unser stat gwondlich glubd und eyde thun uns und dem Reiche getreu gehorsam und gwertig zu sein, zu dienen und zu thun als sich von

solchere lehen wegen gepurt und ein lehensman seinem lehenshern zu thun schuldig und phlichtig ist ungeverlich".

Het wil mij voorkomen, dat hier van leenplicht aan de hertog van Gulik, Kleef en Berg geen sprake is. De bewuste zinsnede betekent niet anders dan dat de hertog in 's keizers plaats de leeneed afnam. Dat blijkt overtuigend uit de leenbrief van 24 April 1522 voor Willems broeder Georg, waar de bisschop van Keulen in 's keizers plaats optreedt: „er (Georg) soll zwischen dato disz briefs und sand Jacobstag im Schnitt schierstkunnftig dem Bischof zu Cöln an Kay. Mast. (stat) von solher lehen wegen phlicht thun".

Georg van Limburg, heer tot Styrum, was voor geestelijke bestemd. Toen hij in het Domkapittel te Keulen wilde opgenomen worden, moest hij het bewijs overleggen, dat hij ook van moederszijde van edele en vrije afkomst was. De acte van opzwering van de vier kwartieren in de vrouwelijke linie, gegeven door de graven van Manderscheid, Neuenahr, Moers en Sayn is voor de kennis van de familiebetrekkingen der Stirums van zoveel betekenis, dat ik deze in zijn geheel mededeel [11]).

Niet lang is Georg het geestelijke ambt trouw gebleven. Toen zijn broeder *Willem*, die 12 Februari 1521 voor de nieuwe keizer Karel V de leeneed had afgelegd, nog in hetzelfde jaar overleed, viel diens nalatenschap hem ten deel en werd hij diens leenopvolger [12]). Daarover staat in het keizerlijke leenregister [13]) het volgende aangetekend:

Georigen von Limburgkh, herren zu Styrem. Item alle unnd ygliche lehen unnd güter, so nach absterben weilendt seins bruders Wilhelm von Limburg, herrn zu Stirem, erblich auf ine gefellen sein und von Kay. Mast. unnd dem H. Reiche zu lehen ruren zulehen verlyhen. Und er soll zwischen dato disz briefs und sand Jacobstag im Schnitt schierstkunfftig dem Bischof zu Cöln an Kay. Mast. (stat) von solher lehen wegen phlicht thun. Datum zu Prussel am XXIIII. tag Apprillis anno (15)22.

Georg wist zijn aanzien nog te verhogen door in 1539 te huwen met *Irmgard*, erfdochter *van Wisch*. Hun zoon *Herman* Georg was graaf van Bronkhorst, heer van Wisch en van Borculo. De leenbrief, die keizer Karel hem in 1555 na de dood (1553) van zijn vader gaf [14]), slaat alleen op de Styrumse goederen. Na te gaan, hoe de verhouding der Gelderse bezittingen tot keizer en rijk is geweest, valt buiten het bestek van dit artikel.

Bijlage 1:

1442 Juni 25

Wir Friderich von gotes gnaden R(ömisch)er kunig zu allen tzeiten merer des Reichs Hertzog zu Osterreich, zu Steir, zu Kernden und zu Krain, grave zu Tirol etc. Bekennen und tun kunt offembar mit diesem (brie)fe allen den die In sehen oder hörn lesen, daz fur uns komen ist der Edel *Wilhalm von Lymburg, here zu Styrem* uns und des Richs lieber getrewr und hat uns diemuticlich gebeten, daz wir Im all und yegliche

---

[6]) Lunig, Vol. 11, p. 1783, die de oorkonde heeft uitgegeven, leest: Wilhelm von Lymburg, Grafe zu Styrem. Dit is verkeerd. Het originele stuk **beeft** Here zu Styrem. De heren van Styrum voerden de graventitel pas sedert 1508, na het uitsterven van de tak Limburg-Hohenlimburg. Zie bijlage 1.

[7]) Invent. v. d. stukken van het graafschap Bronkhorst (Rijksarchief Arnhem) in : 's Rijks Oude Archieven jg. 1926, p. 133. Zie bijlage IT.

[8]) Algemeen Rijksarchief tc 's-Gravenhage. 2de Afdeling. Collectie van Limburg Stirum Inv. 107 No. 2. Zie bijlage III.

[9]) Origineel in het Bayrische Staatsarchiv te München. Zie bijlage IV.

[10]) Die Reichsregisterbücher Kaiser Karls V, hrsg. von Lothar Gross, Wien 1930, p. 9.

[11]) Zie bijlage V.

[12]) Willem heeft een zoon gehad, genaamd Berent, die blijkens een oorkonde van 1533 wordt genoemd. Ongetwijfeld is deze zoon een bastaard geweest. Volgens deze acte verklaart Bernt van Westerholt, dat Jurrien (Georg) graaf van Limburg, heer te Styrum, in plaats van de onmondige Bernt, zoon van de overleden graaf Willem van Limburg, hem in tegenwoordigheid van Gosen Kock en Jurrien Witkcnstcyn, tot manleensrechten beleent met het goed Arlyngh te Egele. (Staatsarchiv Münster i. Westf. Dep. Limburg Stirum N. 48.).

[13]) Die Reichsregisterbücher Kaiser Karls V, lrrsg. von Lothar Gross, Wien 1930, p. 46.

[14]) Orig. in het Bayr. Staatsarchiv München. Zie bijlage VI.

lehen und gutere, die von uns und dem Riche zu lehen ruren und seine eltern von unsern vorvarn Römischen keysern und kunigen zu lehen herbracht emphangen und getragen haben und (uff In) komen sein, nach usweisung der alten briefe die seine voraltern von unsern vorvarn davon gehabt haben, und er noch hat, gnediclich (verliehen mügden). Des haben wir angesehen solhe diemütige und redliche bete und auch willig und getrew dienste, die des vorgenan Wilhelms vordern unsern vorvarn am dem Reiche offt und dikh getan habent und derselb Wilhelm uns und dem Reiche wol tun sol und mag in kunfftigen zeiten, und haben darumb mit gutem Rate und recht wissen demselben Wilhalmen alle und yegliche lehen und gütere, mitsambt Irn rechten, nutzen und zugehorungen, die von uns und dem Reiche zu lehen ruren und von seinen voraltern uff In komen sein gnediclich verlihen, was wir Im daran von Rechtes leihen sullen und mugen. Die furbazrer von uns und dem Reiche zu lehen Innzuhaben. zu halten und derzu gebrauchen und zu geniessen, als dann solher lehen Recht und herkomen ist von allermeniclich ungehindert unschedlich doch uns und dem Reiche an unsern Diensten und sust yederman an seinen Rechten. Uns hat auch der vorgenant Wilhalm gewondlich gelübd und ayde darauf getan, uns und dem Reiche getrew und gewerttig zu sein, und zu tun und zu dienn als dann ain man seinem lehensheren von solher lehen wegen phlichtig ist zetun ongeverde.

Mit urkund diss briefs, versigelt mit unserm kuniglichen anhangendem Insigel. Geben zu Cöln nach krists geburd viertzehnhundert und darnach in dem zwayundviertzigstem Jare am nachsten Mantag nach Sand Johanns Baptiste tag, unss Reichs im dritten Jare.

Ad mandatum domini Regis
Jacobus de lynsz prothonotarius.

(Or. Perk. in bezit van Cte Thierry de Limburg Stirum, k. Huldenberg, bij St. Joris Weert, België.
Fotocopie in bezit van W. J. H. Graaf van Limburg Stirum, Aerdenhout, Nederland.
Het aanhangende rode zegel van den Rooms koning in voor*treffelijke staat in een kont van witte was.)*

Bijlage **II:**

1504 Februari 10

Wir Maximilian von Gots Gnaden Römischer Kunig, zu allenn Tzeiten Merer des Reichs, zu (Ungern), Dalmatien, Croatien etc., Kunig, Ertzhertzog zu Osterreich, Hertzog zu Burgund, zu Brabannt und Phaltzgraff (etc.), embieten dem hochgeborn Wilhelmen Hertzogen zu Gulich und zum Perg, unserm lieben Oheim, Fursten unnd Rat. cnnser Gnad unnd alles Gut.

Hochgebornen lieber Oheim, Furst unnd Rat, unns hat der edel, unnser und des Reichs lieber qetreuer *Adolff von Lymburg, Herr zu Storumbb,* furbringen lassen, wie er von unns und vom heiligen Reich etlich Stuck unnd Gueter zu Lehen trag, daran im etlich unbilligern-eis Irrung und Eintrag zu tun unndersten sollen. Das unns an ucnser kunigclichen Oberkeit und im an seiner Lehenschafft zu Abbruch, Schaden und Nachthail raiche. Unnd unns darauf diemutigclich angeruffen und gebeten ime hierin mit unnser kunigclicher Hilff gnediclich zu erscheinen, wan nur unns als Romischer Kunig zu Hanndthabung der berurten unnser unnd des Reichs Lehenschafft billichen darein zu sehn geburt.

Demnach emphelhen wir deiner lieb, geben dir des auch hiemit unnser Gewalt von Romischer kunigclicher Macht ernnstlich mit disem Brief und (wollen), das du demselben

Adolffen von Lymburg bey den gemelten Stucken unnd Guetern, so er von unns (und) vom heiligen Reiche zu Lehn tregt, von unnser wegen hanndhabest, schutzest und schirmest, und ine unbillicherweis und wider recht desshalben nit dringen noch beschworn lassest .Daran hat dein lieb unnser ernnstlich maynung.

Geben zu Augspurg am zehennden tag des monets Februarii anno quarto, unnsers Reichs des Romischen im achzehennden und des Hungristhen im vierzehennden Jar.

Ad mandatum domini Regis pp..
(A. L.) Ziegler

keerzijde:
Max.
Mandatum regale, darinnen dem Fursten von Guylich gebaeden Stirumb und dessen anelehenden Guetteren als ein kayserlich Lehen zu beschutzen.
10 Februarii 1504

(Origineel(?). Resten van rode was in dorso, als brief gevouwen.
Arnhem. Rijksarchief. Arch. van het huis Bronkhorst. Inv. N. 39, Reg. N. 68.)

Bijlage III:

1506 September 20

Wir Maximilian von Gots gnaden Romischer kunig, zu allen zeitten merer des Reichs, zu Hungern, Dalmatien, Croatien etc. kunig, erzhertzog zu Osterreich, hertzog zu Burgund, zu Brabant und Phaltzgraf etc. Bekennen offentlich mit disem brief und tun kunt allermenigklich, das unns der Edel wiser und des Reichs getreuer *Wilhalm von Lymburg, herr zu Stirem,* diemutigklich hat angerueffen unnd gebetten, das wir im all unnd yegklich lehen und guetter, die von unns und dem heiligen Reich zu lehen ruren, und weylend sein vatter und vorelltern von weylend unnsern lieben herren und vatter Kayser Fridrichen dem dritten und andern unsern vorfarn Romischenn Kaysern und Kunigen zu lehen herbracht, empfangen und getragen und nu auf in kommen weren, nach ausweisung der allten briefe, so dieselben sein voreltern von unnsern vorfarn davon gehabt und noch hetten, gnedigklich geruchten zu verleihenn. Des haben wir angesehen solh sein diemuetig zimlich bete, auch die annemen getreuen und nutzlichen diennste, die sein voreltern unnsern vorfarn am Reich offt willigklich getan und erzaigt haben, derselb Wilhalm uns und dem Reich teglichs tut und hinfur in kunftig Zeit wol tun mag und sol. Unnd darumb mit gutem Rat und rechter wissen dem gemelten *Wilhalm von Lymburg, herren zu Styrem* all und yegklich lehen und guetter mit sambt iren rechten, nutzungen und zugehorungen, die von uns und dem heiligen Reich zu lehen ruren und von seinem vatter und vorelltern auf in kommen sein, gnedigklich verlihen, leyen im die auch von Romischer kunigklicher macht wissenntlich in craft diss briefs, was wir im von pillichheit und rechtswegen daran verleihen sollen und mogen die nu furpasser von unns und dem heiligen Reich lehensweis inn zu haben, zu nutzen, zu niessen, zu gebrauchen und zu behalten als solher lehen recht und herkommen ist von allermenigklich unverhindert doch uns und dem Reich unnsern und sonst menigklichem an seinen oberkaiten rechten und gerechtigkeiten unvergriffenlich und unschedlich.

Derselb *Wilhalm von Lymburg, herr zu Stirem* soll auch zwischen hie und dem hailigen Weyhennechttag schieristkunftig dem hochgepornen Wilhelmen Hertzogen zu Gulch

und zum Berge unnserm lieben Oheimen Fursten und Rat an unnser statt gewondlich glubd und eyde tun uns und dem Reich getreu gehorsam und gewertig zu sein, zu dienen und zu tun als sich von solher lehen wegen gepurt und ein lehensman seinem lehensherrn zu tun schuldig und phlichtig ist ungeverlich.

Mit urkund diss briefs besigelt mit unnserm kunigklichen anhangenden insigl. Geben zu Gratz am zwaintzigisten tag des monats Septembris nach Cristi geburt funffzehenhunclert und in sechsten unnsern Reiche des Romischen im ein und zwaintzigisten und der Hungerischen im sibenzehenden jarn.

(Or. *Perk. Algemeen Rijksarchief te 's-Graoenhage, 2de Afd. Collectie van Limburg Stirum. 107 Nr. 2. Met aanhangend rood zegel van den Rooms koning, in een kom van witte was. Zegel in tweeën gebroken en beschadigd.)*

Bijlage **IV:**

1521 Februari 12

Wir Karl der Fünfft von Gottes Gnadn erwelter Römischer Kayser zu allen Zeitten Merer des Reichs in Germanien, zu Hispanien, baider Sicilien, Hierusalem, Hungern, Dalmacien, Croacien etc. König Ertzhertzog zu österreich und Hertzog zu Burgundi und Grave zu Habspurg, Flandern und Tirol etc., bekennen offentlich mit disem brieve und thun kunth aller menigclich, das uns der Edel unser und des Reichs lieber getreuer *Wilhelm von Lymburg her zu Styrem* demuttigchen hat angeruffen und gepetten, das wir ime all und jegclich Lehen und guetter die von uns und dem hailigen Reiche zu lehen ruern und er von weilandt dem allerdurchleuchtigcsten Kaiser Maximilian unserm lieben Hern und Anhern löblicher gedechtnus zu lehen emphangen hette, zu verleihen gnedigclich geruechten.

Des haben wir angesehn solch sein diemuetig zimlich bette, auch die annemen getreuen und nutzlichen dienste, die sein vorfordern unsern vorfarn im Reiche offt williglich gethan und erzaigt haben, und er uns und dem hailigen Reiche hinfur in kunftig Zeit wol thun mag und soll und darumb mit gutem Rat und rechten wissen dem gemelten *Wilhelm von Lymburg, Hern zu Styrem* all und jegclich Lehen und guetter mit sambt iren rechten, nutzungen und zugehorungen, die von uns und dem hailigen Reiche zu Lehen ruern und von weilendt seinem Vatter und voreltern auf in komen sein, gnedigclich verliehn, leihen ime die auch von Römischer Kaiserlicher Macht wissentlich in craft ditz briefs, was wir ime von billichait und rechtz wegen daran verleihen sollen und mögen, die furbasser von uns und dem hailigen Reiche in lehensweise inn zu haben, zu nutzen, zu niessen, zu gebrauchen und zu behalten als solcher lehenrecht und herkomen ist von allermenigclich unverhindert, doch uns und dem Reiche an unsern und sonst menigclichem an seinen Oberlceitten rechten und gerechtigkaitten unvergriffenlich und unschedlich.

Derselb *Wilhelm von Lymburg her zu Styrem* sol auch zwischen hie und dem hailigen Phinngstag schirstkunftig dem Hochgebornnen Johansen Hertzogen zu Clef, Gulch und Berg unserm lieben Oheim und Fursten an unser stat gwondlich glubd und eyde thun uns und dem Reiche getreu gehorsam und gwertig zu sein, zu dienen und zu thun als sich von solchere lehenwegen gepurt und ein lehensman seinem lehenshern zu thun schuldig und phlichtig ist ungeverlich.

Mit urkundt ditz briefs besigelt mit unserm kaiserlichen anhangendem insigel.

Geben in unser und des Reichs Stat Wormbs, am zwelfften tag des Monats Februarii nach Christi gepurt, funffzehenhundert und im ain und zwaintzigisten unserer Reiche des Römischen im andern und der andern aller in sechsten jaren.

CAROLUS.

(Or. Perk. in het Bayr. Staatsarchiv München. Eigenhandig door de keizer ondertekend. Met aanhangend keizerlijk zegel(?) Fotocopie in bezit van Menno Graaf van Limburg Stirum, k. Maarsbergen, Maarsbergen (LI.), Nederland.)

Bijlage V:

1519 Juni 22

Wir Diederich grave zu Manderscheit, Wilhelm grave zu Newenaer, Wilhelm grave zu Wiede und zu Moers, Johann grave zu Seyne unnd her zu Hoimbergh, embieden uch denn ernwirdigen unnd hochwolgeboren herren Dechen unnd Capitte1 des hohen Dhoimstiffts Collen, das der eddel unnd wolgeporen graeff *Jeorge von Styrum* son ist der eddeller unnd wolgeporen frauwen Elisabethen, die ein geporen graiffinne ist von Riechenstein unnd Witwe zu Styrum. Derselben frauwen Elisabethen vader genant Wilhelm was ein geporen graiff von Riechenstein, unnd desselven graifen Wilhelms moder was ein geporen Fryeddel dochter vom Hammerstein gnant Irmgart.

Auch was des genanten Joncker Joirgens moder moder ein geporen dochter unnd graiffyne von Witgenstein gnant frau Katharyn, unnd derselber moder was ein geporen dochter unnd graiffynne van der Marck unnd Arburch gnant Elisabeth.

Also sint diese vier anchen von der moder wegen von den vurgnanten vier frihen eddellen stemmen mit namen von Riechenstein, Hammerstein, Witgenstein, Marck unnd Arburch, so dat dieselven egnanten alle eddell frijhe graifen unnd graifynnen von frihen eddellen herren unnd frauwen geporen sint, die allewege zu rechter ehe gesessen haint, unnd auch die Stemme sydder mynschen gedechtnis is her unnd langer fryhe eddel gnant, geachtet, gehalden unnd gewest sint unnd auch noch sin; dar widder wir auch anders nit wissen noch gehoirt urn hain unnd schriven dat bie unsen eren unnd eiden die wir allen unsen herren gedain hain. Des zu gezeuge der wairheit hait iglicher von uns vieren vurgnanten sin ingesegel an diesen brief doin hangen der gegeven ist in dem jaire na gots geburt as man schreiff dhusent (v)unnffhundert unnd nuynzehen uff der zwey unnd zwentzigsten dag des monets Junii.

(Or. Perk. met aanhangende zegels: 1, Manderscheit (licht besch.) 2. Nuwenair (onbesch.) 3. Moers (onbesch.) 4. Seyne (licht besch.)
Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage. 2de Afd. Collectie van Limburg Stirum 107 Nr. 3.
Fotocopie in bezit van W. J. H. Graaf van Limburg Stirum te Aerdenhout, en in bezit van Thierry Comte de Limburg Stirum te Huldenberg, België.)

Bijlage VI:

1555 October 25

Wir Karl von Gots gnaden Rö(mischer) Kaiser zu allen Zeitten Merer des Reichs in Germanien, zu Hispanien, baider Sicilien, Jherusalem, Hungern, Dalmatien, Croatien etc., König Erzherzog zu österreich, Herzog zu Burgundie und Grave zu Habspurg, Flanndern und Tirol etc., bekennnen offentlich mit disem brieve und thuen kundt allermenigclich, als wir hievor der edle unserer lieben andechtigen *Armegart von Limporg, Fruven zu Styrum* an stat unnd von wegen irrs unmundigen

Sohns *Herman Georgen Graven zu Lymporch und Herrn zu Styrum alle* und jegcliche Lehen unnd gueter so von unns unnd den heyligen Reiche zu Lehen ruern, unnd hievor weyland *Wilhelm von Limporch, Herr zu Styrum* von unns unnd dem heyligen Reiche zu lehn emfangen unnd getragen, unnd nach desselben todtlichem abganng auf obgemelten *Herman Georg *)* seinen Sohne verstorben unnd gefallen zu le(h)en gnedigclich geraicht unnd gelihen, doch mit diser masz unnd beschaidenhait, das gemelter *Herman Georg* ir sohn, so er zu seinen Jarn kom(t) unns solcher lehen halben gewondlich glubd unnd ayd thuen solle als sich gepurt, inmassen gedachte *Armegard* durch unnsern unnd des Reich(s) lieben getreuen Caspar Krenicken irrn volmechtigen anwald unnd gewalthaber unns damals gethan unnd erstattet hat. Ferrers inhalts unsers lehenbrieffs darüber aussgangen, das uns demnach an heut dato ehegedachter *Herman Georg Grave zu (Ly)mporch unnd Herr zu Styrum* als der nunmer am gerurlich alter erraicht ine zu erstattung der gewondlichen lehenspflicht zuezulassen, d(e)n genedigclich von ime auf zu nemen unnd zu empfahen undterthenigclich angeruffen unnd gebetten dieselben auch auf unser gnedige zuela (s) sung alsspald personlich erstattet hat.

Darüber ime dise urkundt aus unserer Reichs Canzley undter unserm kaiserlichen auf (g) etrucktem innsigel mitgethailt unnd zuegestelt worden ist. Geben inn unser Stat Brussel inn Brabandt am funffundzwainzigesten tag des monats Octobris nach Christo unsers lieben Herrn gepurt funffzehenhundert unnd im funff unnd funffstigesten unnsers kaiserthumbs im sechs und dreissigesten unnd unserm Reichs im vierzigesten Jaren.

CAROLUS.

Ad mandatum Caesarea et Catholicae Majestatis prop.
(get.) Haller
(adres) ..... Styrum.

(Or. Perk. in het Bayr. Staatsarchiv te München. Eigenhandig door de keizer ondertekend, en met opgedrukf keizerl. zegel. Or. zwaar beschadigd. Fotocopie in bezit van Menno Graaf van Limburg Stirum, k. Maarsbergen, Maarsbergen (U.), Nederland.)

*) in de oorkonde staat: Georg Herman.

Michiels van Vaerlaer,

door MR. P. VAN EEGHEN en JHR. MR. C. C. VAN VALKENBURG.

In de literatuur over Vondel is herhaaldelijk sprake van familieleden van de dichter, die de namen *Michiels, Michiels van Vaerlaer, Schouten* en *van Loosvelt* dragen, zonder dat duidelijk kon worden vastgesteld welke de verwantschap met hen en tussen hen onderling was. Ofschoon de juiste familierelatie slechts door een onderzoek in de Antwerpse archieven zou kunnen blijken en wel vaststaat, dat de graad van bloedverwantschap tamelijk ver geweest moet zijn, is het toch belangwekkend om te zien dat Vondel op deze wijze de achterneef was van Mr. *Jacob Cats* (gehuwd met *Elisabeth van* ***Valkenburg,*** dr. van I, *3)* en op het laatst van zijn leven ook nog van de schilder *Ferdinand Bol* (zie IIb, 3 e).

Over de Antwerpse generaties van het geslacht is weinig bekend [1]). De naam *Michiels* was in de 16de eeuw reeds tot

1) Bij Fred. Muller te Amsterdam zijn in April 1906 verkocht (veiling Smissaert-van Havre-de la Gomt-van den Bogaerde) onder No. 563 een verzameling genealogische documenten en aantekeningen over Antwerpse

geslachtsnaam geworden: in de enkele Antwerpse gegevens, die tot onze beschikking staan, wordt de toenaam *„van Vaerlaer"* niet vermeld. Toch is het waarschijnlijk dat die ook daar reeds, ter onderscheiding van andere families Michiels, gebruikt werd, aangezien *Michiel Michiels van Vaerlaer* (IIa) reeds in 1599 zo genoemd wordt evenals in 1603 zijn broeder's dochter *Clara* (IIb, 1) en in 1604 zijn zuster *Elisabeth.*

Overigens wordt het toevoegsel in de eerste twintig jaren der 17de eeuw minstens even vaak weggelaten als gebruikt: pas daarna wordt het vrij regelmatig gebruikt en de laatste generatie (III, 1 en 2) laat tenslotte zelfs *Michiels* vallen.

Aan Antwerpiensia 1931 (Losse bijdragen tot de geschiedenis van Antwerpen, 5e reeks, blz. 296) ontlenen wij: „Valaer (oudtijds Verlaer, Varlaer, Vaerlaer). Aldus is genaamd een vroeger beboscht gebied onder Wilrijk, thans één der Antwerpsche buitenwijken (laer betekent laagte in een hoog boschterrein)." Hier mogen we dus òf de oorsprong, òf bezittingen van het geslacht *Michiels* vermoeden, en anderzijds behoeven we geen verwantschap aan te nemen met *Joris van Vaerlaer,* man van *Margriet Willemsdr.,* 17 Febr. 1472 genoemd als poorter van Antwerpen [2]).

Het vermoeden ligt voor de hand, dat de stamvader, *Jan* of *Hans Michiels,* de Doopsgezinde leer toegedaan is geweest. In de eerste plaats wijst hierop, dat Vondel's moederlijke grootmoeder *Clementia Haussart,* vrouw van *Peter Cranen,* in 1571 op beschuldiging van ketterij opgesloten op de Steen in Antwerpen, onder borgtocht van haar neef *Hans Michiels* werd vrijgelaten [3]). Verder staat vast, dat de drie dochters van zijn zoon *Michiel* Doopsgezind waren, terwijl dit ook niet onwaarschijnlijk is van zijn dochter *Elisabeth;* hieruit zou althans verklaard kunnen worden waarom vier van haar kinderen pas op volwassen leeftijd (Hervormd) gedoopt werden [4]). In ieder geval moesten zij de Zuidelijke Nederlanden, als afvalligen van het Roomse geloof, verlaten. Wanneer de oudste zoon, *Michiel,* dit deed is niet precies aan te geven, in ieder geval vóór 1577, daar zijn zoon en oudste dochter beiden omstreeks dat jaar te Keulen geboren zijn. Van zijn zuster *Elisabeth* en haar man *Jan van Valkenburg* staat vast dat zij in 1585 uit Antwerpen naar Amsterdam trokken, terwijl aangenomen mag worden dat zijn broeder *Tobias* in dat zelfde jaar naar Hamburg uitweek. aangezien toen te Antwerpen in zijn plaats een ander als kapitein benoemd werd. Vermoedelijk heeft de verdere familie dus de stad verlaten toen deze zich. na een beleg van 14 maanden, in Augustus 1585 aan de Spanjaarden moest overgeven en er voor het Protestantisme geen toekomst meer bestond.

Wapen.

Het enige bekende zegel is dat van *Johan Michiels van Vaerlaer* aan een charter (No. 57) van 16 Juni 1612 in het familiearchief van Eeten. Hij voerde: groothoekig doorsneden. waarvan boven- en benedenhelft onbeladen. Helmteken: een vijfbladige bloem als een heraldische roos zonder de punten tussen de bloemblaren, aan gebladerde steel, tussen een vlucht. Kleuren zijn hierbij niet aangegeven.

families door Fred. Verachter, waarbij ook over een geslacht *Michielsen.* Het is niet bekend waar deze zich tegenwoordig bevinden.

2) Antw. Arch. Blad 1869, XX, pag. 303. Wel zou in dit verband van belang kunnen zijn *Michiel van Vaerlaer,* in 1532 genoemd als belending te 's-Hertogenbosch (A. van Sasse van Ysselt, „Bossche Huizen", III, pag. 209).

3) Zie Vondelkroniek VIII, 3, pag. 13 e.v., J. W. C. van Campen, „Onbekende gegevens over Vondel's naaste familie"; en G. Brandt „Leven van Vondel", 2de druk, Amsterdam 1905, pag. 8/9.

4) Zie Ned. Leeuw 1944, kol. 52, noot 3.

In verschillende wapenboeken en kwartierstaten wordt als kleur van de bovenhelft steeds gegeven: goud, als die van de onderhelft nu eens groen, dan weer zwart, meestal echter het eerste.

Ook de verdeling van het schild is soms afwijkend. Zo wordt meestal gegeven: groothoekig doorsneden van 2 hele en 2 halve stukken, terwijl soms ook de bovenhelft wordt vervangen door een groothoekig getand schildhoofd [5]).

Genealogie.

1. *Jan (Hans) Michiels (van Vaerlaer),* eigenaar van drie naast elkaar liggende huizen in de Manstraat te Antwerpen „de Koeye", „het Vercken" en „de Blij" (het laatste op de hoek van „de IJseren Brugghe"), die 10 Januari 1583 tussen zijn kinderen en erfgenamen gescheiden worden [6]); hij is wellicht identiek met *Jan Michielsens,* lakenkoper, die 20 Nov. 1571 te Antwerpen door inbrekers wordt doodgeschoten [7]); tr. *Margriete Zekers,* † vóór 10 Jan. 1583.

   Uit dit huwelijk (volgorde onzeker):

   1. *Michiel,* volgt IIa.
   2. *Tobias,* volgt IIb.
   3. *Elisabeth Michiels van Vaerlaer,* begr. Amsterdam (Oude Kerk) 6 Sept. 1623, tr. ± 1562 *Jan van Valkenburg,* koopman en deken van het hellebaardiersgilde te Antwerpen, wijkt 1585 naar Amsterdam uit, † aldaar 1603, zn. van *Jan* en *Anna van Berckelaer.*

      Zij zijn de Nederlandse stamouders van het thans adellijke geslacht *van Valkenburg.*

      Zie voor hun nakomelingen Ned. Leeuw 1944, kol. 51 e.v.

   4. *Margriete Michiels (van Vaerlaer).* † tussen 1 April 1608 en 15 Aug. 1614, tr. vóór 1583 *Guilliam le Pape,* geb. 1540/'41, woont in 1579 naast Jan van Valkenburg te Antwerpen, in 1602 te Emden, † vóór 20 Juli 1613 [7a]).

      Blijkens het testament van 18 Aug. 1602 van *Neeltje* Martensdr. (Zie IIa) hebben zij de volgende kinderen:

      a. *Margriete* le *Pape,* tr. vóór 1602 *Arnolt Tack;* zij wonen 1613 te Wesel.
      b. *Geertruyt Ze Pape,* † na 15 Aug. 1614, tr. 1" vóór 1602 *Hans van Rijsel;* tr. 2" vóór 20 Juli 1613 Hans *Berckenhout,* koopman te Amsterdam.
      c. *Susanna* Ze Pape, woont 1613 te Emden, † na 15 Aug. 1614, tr. vóór 1602 *François Swaluwe,* † vóór 20 Juli 1613.
      d. *Maria* le *Pape, geh.* Antwerpen 1583/'84, woont sinds 1607 te Amsterdam, tr. ald. (Oude K.) 31 Aug. 1614 Tago *Andersen,* geb. Kopenhagen, koopman aldaar, wedr. ran Elisabeth wan *Gangelt.*
      e. *Paulus* Ze Pape, leeft 1613.
      f. *Sallamandra* Ze Pape, leeft 1613.
      g. Hans Ze *Pape,* leeft 1613.

   5. *Hans Michiels (van Vaerlaer).* † vóór 10 Jan. 1583.

IIa. *Michiel Michiels van Vaerlaer,* vestigt zich vóór 1577 te Keulen, koopman aldaar op Frankfort en andere plaatsen. Vertrekt in 1595 naar Amsterdam, koopt aldaar in 1599 het huis „de Abraham" in de Warmoesstraat, † Amsterdam 18 Aug., begr. ald. (0.2. Kapel). verm. 20 Aug. *1602* [8]). tr. *Cornelia (Neeltgen) Martens* [9]), geb. Breda omstr. 1540, † Amsterdam 26 April 1608, dr. van *Marten Claes Jansz.* en *Anthonia Cornelis Willem Rooversdr.*

Uit dit huwelijk:

1. *Susanna Michiels van Vaerlaer,* geb. Keulen 1576/'77, † tussen 1 Febr. 1651 en 21 Maart 1653, tr. (ondertr. Amsterdam 15 Juli) 1599 *Laurens Cornelisz. Schoufen,* geb. Weesp 1568/'69, koopman, in 1599 te Weesp, 1603/'13 te Amsterdam, 1617 diaken bij de Waterlandse Doopsgezinde Gemeente ald., woonde later te Weesp, brouwer aldaar, † 1642 (na 6 Maart), zn. van *Cornelis Govertst.* en *Weyntgen Lap (van Waveren?* [10])).

   Uit dit huwelijk:

   a. Cornelia *(Neeltje) Schouten,* geb. Weesp 10 Jan. 1602, begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 18 Dec. 1669 [11]), tr. Weesp 1 Nov. 1 620 *Pieter Block,* geb. Amsterdam 1593/'94, lakenkoper ald. op de Nicuwendijk in „'t Block", begr. ald. (Nieuwe K.) 20 Febr. 1669, zn. van *Adriaen Jacobsz. en Trijntgen Anthonisdr.* van Essen.
   b. *Weyntje Schouten,* † na 27 Juni 1667, tr. Weesp (ondertr. Amsterdam 11 April) 1624 *Pieter Gerritsz. Hooft,* geb. 1597, koopman tc Amsterdam, † 18 April 1656, zn. van *Gerrit Pieterz.* en *Neeltje Jansdr. Grauwert.*
   c. *Susanna Schouten,* ged. Amsterdam Doopsgezind 12 Jan. 1628, begr. ald. (Nieuwe R.) 14 Febr. 1658, tr. Weesp (ondertr. Amsterdam 19 Aug.) 1623 *Jan de Ba(e)ts,* geb. Amsterdam, koopman ald., bcgr. ald. (Nicnwe K.) 15 Nov. 1669, verm. zn. van *Dirck* en *Barbelken Huygesens;* hij hertr. Amsterdam 7 Jan. 1663 *Aeltje Feltens.*
   d. Cornelis *Schouten (van Cleef), geh.* Amsterdam 1609/'10, ged. ald. (Rem.) 19 Mei 1636, † tussen 21 April 1644 cn 17 Juni 1648, tr. Amsterdam 11 Juni 1630 *Debora Baack,* geb. ald. 1607/'08, begr. ald. (Nieuwe K.) 20 Sept. 1641, dr. van *Laurens Joosten en Dieuwer Jacobsdr. Harencarspel.*
   e. *Abigael Schouten, geb. Weesp,* begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 27 April 1665, tr. 1° Weesp (ondertr. Amsterdam 20 Maart) 1636 *Gerbrant Ansloo,* geb. Amsterdam 1612, lakenkoper ald., begr. ald. (Nieuwe Kerk) 25 Nov. 1643, zn. van *Cornelis Claesz. en Aeltje Gerritsdr. Schouten;* tr. 2" Weesp (ondertr. Amsterdam 11 Aug.) 1646 Dr. *Johannes Verlaen,* geb. Amsterdam 1621/'22, med. dr. 1642, leraar bij de Waterlandse Doopsgezinden te Amsterdam, begr. ald. (Nieuwe K.) 21 April 1665, zn. van *Claes Willemsz.* en *Lijsbeth Jansdr.*

5) Deze gegevens werden ous welwillend verstrekt door de Heer R. Th. Muschart.

6) Schepenbrieven 1553, M.N. 11, fol. 525.

7) Antm. Arch. blad 1564, 1, pag. 304.

7a) Schepenbrieven 1613, G.K. 1, fol. 35,

8) Er bestaan geen begraafregisters van de Oude- en Nieuwezijds Kapellen van dit tijdvak. *Michiel Michielsz.* staat op 20 Aug. 1602 ingeschreven in het begraafregister van de weeskamer van de Nieuwe zijds kapel; echter koopt op 4 Dec. 1619 zijn zoon *Hans* het graf No. 18 in de Oude zijds kapel „voer de binnendoer van des Costers huys, daer Inne zijn S. vader *Michiel Michielsen* van *Vaerler* begraven Is", waarop een merk staat gevormd uit de letters MVV.

9) In Elias 1, pag. 310/430, wordt haar de achternaam *Pels* gegeven, waarschijnlijk ontleend aan een kwartierstaat Warin, berustende op het gemeente-archief te Amsterdam. Verder troffen wij deze naam nergens aan. *Cornelia Martens was een zuster van Anneke Martens,* gehuwd met *Anselmus Adriaensz.,* wiens afstammelingen zich *Anselmi* noemden en een zuster van *Claes Martensz.,* die omstreeks 1583 te Zevenbergen woonde; zijn zoon *Adriaen Claesz.,* gehuwd met *Hester de Flines,* was gevestigd te Amsterdam en ook diens kinderen gebruikten weer het patroniem *Adriaensz.* (allianties met van *Alderwerelt, Ansloo, Snoeck* en *Gansneb Tengnagel*) . Zie voor *Cornelia Martens* en haar verwanten: Brabantse Leeuw 1954, 49 e.v.

10) M.S.-genealogieën geven haar dit toevoegsel, maar waarschijnlijk is dit een dichterlijke vrijheid.

11) Haar begraven is niet vermeld in het begraafregister, wel echter *in* het grafboek van de Nieuwe kerk.

2. Johan, volgt 111.
3. *Magdalena Michiels van Vaerlaer,* geb. Keulen 1580, † Frankfort 1588.
4. *Christina Michiels van Vaerlaer,* geb. Keulen 25 Dec. 1581, † Amsterdam 5 Juli 1625, tr. aldaar 29 Oct. 1600 *Adriaan van Loosvelt,* geb. Dordrecht 1565/'66, koopman, vestigt zich in 1597 (verm. komende van Dantzig) te Amsterdam, samen met zijn vrouw Doopsgezind gedoopt 14 Nov. 1612, bewoont het van zijn schoonvader afkomstige huis „de Abraham" in de 'Warmoesstraat, † Amsterdam 28 Dec., begr. aldaar (N.Z. Kapel) 31 Dec. 1614.

   Uit dit huwelijk:

   a. Michiel *van Loosvelt,* leeft 1 Maart 1625, ongehuwd † vóór 8 Sept. 1628.
   b. *Geertruyt van Loosvelt,* geb. Amsterdam 1602/'03, † tussen 8 Sept. 1628 en 28 Nov. 1630, tr. Amsterdam 14 Mei 1623 *Govert Schouten,* geb. Amsterdam 1 602, koopman aldaar, † tussen 20 Juni 1639 en 11 Nov. 1644 [12]), zn. van *Gerrit Cornelisz.* en *Janneken Jansdr.;* hij hertr. Amsterdam 13 Dec. 1630 *Niesje Cornelisdr. van Grootewal.*
   c. *Cornelia van Loosvelt,* geb. Amsterdam 26 Sept. 1 604, † 5 Juli, begr. ald. (N.Z. Kapel) 10 Juli 1656, tr. ald. 14 April 1624 *Anthony* van *Hoeck,* geb. Haarlem 19 Maart 3 597, koopman te Amsterdam, † 6 Nov., begr. ald. (N.Z. Kapel) 11 Nov. 1688, zn. van *Christiaen Dircksz.* en *Cornelia van Baerle.*
   d. *Anna van Loosvelt,* geb. Amsterdam 1606/'07, begr. ald. (Nieuwe K.) 24 Jan. 1660, tr. ald. 14 April 1624 *Cornelis Rutgers,* geb. ald. 1596/'97, begr. ald. (Nieuwe K.) 23 April 1638, zn. van *Rutgert Aartsen en Janneken Cornelisdr.*
   e. *Susanna van Loosvelt, † jong.*
   f. *Susanna van Loosvelt, † vóór* 8 Mei 1617.
   g. *Adriaen van Loosvelt, † jong.*

5. *Anna Michiels van Vaerlaer,* geb. (verm. Keulen) 1583/'84, begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 14 Jan. 1644, tr. ald. 16 Sept. 1612 [13]) *Tymon Jacobsz. Hinlopen,* geb. ald. 1571/72, assuradeur en voornaam handelaar in Oosterse granen, woonde Kloveniersburgwal bij de „Boshuyssluys", eigenaar van de hofstede Oud-Bussum onder Naarden en Huizen, bewindhebber en mede-oprichter van de Noordse Compagnie 1616, regent Burgerweeshuis 1615, regent Oude Mannen- en Vrouwenhuis 1627, werd in 1631 geschat op een vermogen van ƒ 180.000.—, begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 10 Aug. 1637, zn. van *Jacob Jacobsz.* en *Lijntjen Jacobsdr.*

   Uit dit huwelijk [14]):

   1. *Michiel Hinlopen,* ged. Amsterdam (Nieuwe K.) 6 Aug. 1613, † jong.
   2. *Cathalina Hinlopen,* geb. 1614, begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 29 Mei 1681.
   3. Jacob *Hinlopen,* noemt zich later *Jacob Hinlopen Vermaes,* geb. 20 Nov., ged. Amsterdam (Nieuwe K.) 27 Nov. 1616, koopman en zijdeverver, regent Aalmoezeniersweeshuis 1652, Rasp- en Tuchthuis 1655, commissaris 1675, luit. der Burgerij 1650, bewindhebber Noordse Compagnie, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 8 Sept. 1685, tr. Amsterdam 25 Mei 1653 *Ursula van Bergen,* geb. Amsterdam 1624/5, begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 25 Dec. 1683, dr. van *Frans* en *Ursula Meerman.* (Zie Elias 1, p. 310.)

[12]) Hij is vermoedelijk identiek met „*Govert Gouten*", 28 Oct. 1641 vermeld in het toen zeer primitief bijgehouden begraafregister van de Nieuwe kerk.

[13]) Zij was Doopsgezind en pleegde door haar huwelijk „buiten-trouw". Op 14 Oct. 1612 werd haar daarom voor enigerijd de zusterschap ontzegd.

[14]) Zie over haar en hun kinderen, speciaal over *Michiel,* Oud-Holland 1928, pag. 123, 230.

4. Mr. Michiel Hinlopen, ged. Amsterdam (Nieuwe K.) 25 Juni 1619, kunstverzamelaar, regent Burgerweeshuis, begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 19 Maart 1705.
5. *Anna Hinlopen, ged.* Amsterdam (Nieuwe K.) 21 Sept. 1621, begr. ald. (Nieuwe K.) 5 Dec. 1654.
6. *Tymen Hinlopen,* ged. Amsterdam (Nieuwe K.) 9 April 1624, begr. ald. (Nieuwe K.) 24 April 1673.

111. *Johan (Hans) Michiels van Vaerlaer,* heer van Jaarsveld, later van ter Horst, geb. Keulen 1577/'78, waardoor hij het burgerrecht van die stad bezat. Op grond hiervan wordt hij 14 Maart 1598 voor burgemeesteren van Amsterdam door zijn vader „geëmancipeerd" en draagt deze hem alle „koopmanschappen" e.d. over die hij te Keulen heeft moeten achterlaten uit angst dat deze „uyt saecke van religie ende oorlooghe" geconfiskeerd zullen worden. Gedurende 4 jaar vereffent hij de zaken te Keulen, op 7 Aug. 1602, enige weken voor zijn vader's dood, draagt hij alles weer aan deze over [15]). Hij is vervolgens lakenkoper te Amsterdam en koopt aldaar in 1606 het huis „de Vergulde Clock" in de Warmoesstraat. In 1608 koopt hij de heerlijkheid Jaarsveld [16]), die hij in 1616 weer verkoopt; in 1627 neemt hij uit zijn schoonvader's nalatenschap de heerlijkheid ter Horst onder Wassenaar over [17]). Bij zijn overlijden woont hij op de 0.2. Achterburgwal, verm. in het huis „de Rotgans", dat zijn eigendom was: begr. Amsterdam (Nieuwe K.) 23 Juni 1628, tr. Amsterdam (Oude K.) 29 Nov. 1609 *Stijntje* (later *Christina van) Ruytenburgh,* geb. Amsterdam 24 Nov. 1591, † 's-Gravenhage 7 Aug. 1666, dr. van *Pieter Gerritsz.,* heer van Vlaardingen, Vlaardingerambacht en ter Horst, en *Aeltje Pietersdr. Zij* hertr. Amsterdam 4 Nov. 1631 Dr. *Reynier Pauw,* raadsheer in, later president van de Hoge Raad te 's-Gravenhage; bij deze gelegenheid bewijst zij aan haar kinderen ƒ 369.000,— [18]).

Uit dit huwelijk:

1. *Alida (Michiels) van Vaerlaer,* ged. Amsterdam (Oude K.) 7 Sept. 1623, † in 1648, tr. 's-Gravenhage 18 Dec. 1641 haar stiefbroeder *Diderick Pauw,* heer van Rijnenburg, ter Horst, Teylingerbosch en Carnisse, ged. Amsterdam (Oude K.) 5 Aug. 1618, kerkmeester der Kloosterkerk te 's-Gravenhage 1651, Meesterknaap (26 Juli 1652) en daarna Eerste Meesterknaap (Juli 1682) van Holland en West-Friesland, Hoogheemraad van Delfland 1657, in 1636 door Lodewijk XIII tot ridder in de Orde van St. Michiel verheven, woonde te 's-Gravenhage op de Lange Vijverberg, eigenaar van het landgoed Patijnenburg onder Naaldwijk, begt. 's-Gravenhage (Nieuwe K.) 30 Oct. 1688, zn. van Dr. *Reynier,* ridder, heer van ter Horst, Rijnenburg en Teylingerbosch, en *Clara Alewi'n;* hij hertr. 's-Gravenhage 28 Jan. 1652 *Elisabeth Cats,* vrouwe van Carnisse, weduwe van *Cornelis Musch,* ridder, heer van Waalsdorp, Carnisse en Nieuwveen. (Zie Elias 1, p. 198.)
2. *Cornelia (Michiels) van Vaerlaer,* ged. Amsterdam (Oude K.) 3 Aug. 1625, ongehuwd † in 1645, begr. 's-Gravenhage, Grote Kerk [19]).

[15]) Schepenkennissen 8, f°. 168.

[16]) Vondel noemt hem naar aanleiding hiervan in een Frans gedicht van 1612 „petit Roy de Jaersveldt" (v. Lennep 1, pag. 42).

[17]) Zie „Die Haghe" 1897, pag. 373, 376 e.v.

[18]) Weeskamer, Reg. van dic. Memoriën V, fol. 224.

[19]) Gen. en Her. Gedenkwaardigheden kerken v. Zuid-Holland, 11, pag. 23. De begraafdatum werd te 's-Gravenhage niet gevonden.

IIb. *Tobias Michiels (van Vaerlaer),* tot *1585* kapitein te Antwerpen, vestigt zich misschien eerst te Amsterdam, waar in 1585 een Thobias Michiels in de Warmoesstraat bij de Armsteeg woont [20]), woont in 1589 te Hamburg, tr. (na de dood van zijn ouders) *Sara de l'Hommel,* geb. Antwerpen, woont in 1595 te Amsterdam op de 0.2. Voorburgwal, † tussen 7 Mei 1601 en Sept. 1603, dr. van *Daniel* en *Clara Dijckstraet; zij* hertr. Amsterdam (Nieuwe K.) (22?) Nov. 1595 *Peter Vertangen,* geb. Antwerpen 1567/'68, begr. Amsterdam (N.Z. Kapel) 7 Jan. 1616, zn. van *Gillis* en *Hester de Tonoyon* [21]).

Uit dit huwelijk:

1. *Clara Michiels van Vaerlaer,* geb. Antwerpen 1581/'82 of 1584/'85 [22]), woont 1603 op de N.Z. Achterburgwal, 1629 in de Warmoesstraat, bij haar overlijden 0.2. Achterburgwal, begr. Amsterdam (Oude Kerk) 2 Oct. 1660, tr. 1° (ondertr. Amsterdam 25 Nov.) 1603 *Ever(har)t van Domseler,* geb. Harderwijk 1565/'66, koopman te Amsterdam in de Warmoesstraat, begr. ald. (Zuiderk.) 8 Sept. 1624, zn. van *Arent;* tr. 2° Amsterdam (Nieuwe K.) 20 Febr. 1629 *Henrick van Domseler,* geb. Harderwijk 1580/'81, koopman te Amsterdam in de Warmoesstraat, hoek Enge Kerksteeg, in „De Gulden Wan", † 6, begr. Amsterdam (Oude K.) 10 Oct. 1652, zn. van *Gerrit* en *Geertruid van Till* [23]).

   Uit het eerste huwelijk:

   a. Sara *van Domseler,* ged. Amsterdam (Oude K.) 2 Sept. 1610, † jong.
   b. *Tobias van Domseler,* ged. Amsterdam (Oude K.) 27 Oct. 1611, ongehuwd, † 30 Sept., begr. Amsterdam (Oude K.) 3 Oct. 1685.
   c. *Clara van Domseler,* ***eed.*** Amsterdam (Nieuwe K.) 29 Juli 1614, † jong.
   d. *Eduard van Domseler,* geb. Amsterdam 28 Jan., ged. ald. (Oude K.) 4 Febr. 1616, lakenkoper, † na 26 Nov. 1666, tr. Amsterdam (Nieuwe K.) 10 April 1640 *Elsebeth van Gistel,* geb. Amsterdam 1615/6, † na 26 Nov. 1666, dr. van N.N. en *Catharina Haesdonck.*
   e. *Arnout van Domseler,* geb. 28 Febr., ged. Amsterdam (Oude K.) 10 Maart 1619, † tussen 27. April 1653 en 10 Mei 1656.
   f. *Clara van Domseler,* ***geil.*** Amsterdam (Oude K.) 6 Jan. 1622, † Dec. 1637.

2. *Tobias Michiels van Vaerlaer,* geb. 1586/'87, † tussen Sept. 1603 en 30 Aug. 1618.

3. *Sara Michiels van Vaerlaer,* geb. te Hamburg 1589, † vóór 12 Jan. 1637, tr. Amsterdam (Nieuwe K.) 23 Jan. 1618 *Godefridf van Erckel,* geb. te Breda. koopman, woont in 1599 bij het 0.2. Kerkhof, in 1617 op de N.Z. Achterburgwal, in de tussenliggende jaren waarschijnlijk te Hamburg [24]), † (verm. kort j vóór 12 Jan. 1637, wedr. van *Agatha Conincx* en *Sara de l'Hommel.*

20) Zie Dr. J. G. van Dillen „Amsterdam in 1585". Daar achter zijn naam „vertrocken" staat, is zijn verblijf te Amsterdam waarschijnlijk van korte duur geweest.

21) Zij testeert, ziek, op 7 Mei 1601 voor Not. L. Heylinck. Na haar dood bewijst haar weduwnaar, in Sent. 1603, f 2400.— aan haar voorkinderen (Inbrengreg. Weeskamer 12, fol. 287).

22) In het Inbrengreg. van de Weeskamer 12, fol. 287, wordt zij in Sept. 1603 18 jaar-genoemd; op 25 Nov. 1603, bij haar ondertrouw, heet zij 21 jaar te zijn.

23) Zie Ned. Leeuw 1884, kol. 87; 1922, kol. 212.

24) Zijn huwelijk met *Sara de l'Hommel* is te Amsterdam niet te Vinden.' Zijn voorzoon *Johannes van Erckel* moet tussen 1600 en 1612 te Hamburg geboren zijn.

Uit dit huwelijk:

a. *Godefrit van Erckel,* ged. Amsterdam (Ontlc K.) 13 Juni 1619, † jong.
b. *Godefrit van Erckel,* ged. Amsterdam (Oude K.) 2 6 Juli '1620.
c. ***Tobias*** *van Erckel,* ged. Amsterdam (Nieuwe K.) 16 Nov. 1621, † na 12 April 1680.
d. *Sara van Erckel,* ged. Amsterdam (Nieuwe K.) 1 Jan. 1625, † na 2 Sept. 1652.
e. *Anna van Erckel,* ged. Amsterdam (Oude K.) 16 Juni 1624, † 12 April, begr. Amsterdam (Zuiderk.) 18 April 1680, tr. 1" aldaar (Oude K.) S Oct. 1645 *Erasmus Scharlaken,* geb. te Hasselt. in 1636 dienaar van de fiscaal Storm, in 1668 penningmeester ter Admiraliteit, begr. Amsterdam (Zuiderk.) 17 Juni 1668, wedr. van *Martha Tassel;* tr. 2° (ondertr. Amsterdam 10 Oct.) 1669 *Ferdinandus Bol,* ged. Dordrecht Juni 1616, kunstschilder, begr. Amsterdam (Zuiderk.) 24 Juli 1680, zn. van *Balthasar* en *Tanneken Fernandus,* en wedr. van *Elisabeth Dell.*

Het ontstaan van de namen Wijnants, Wijnants van Resant en Wijnaendts,

door W. WIJNAENDTS VAN RESANDT †

De afstamming van dit geslacht is bewijsbaar uit in archieven berustende acten vanaf de omstreeks 1385 geboren *Wijnant Johanszoon,* die tot 1432 rentmeester der stad Tiel was en die sedert 1409 in acten voorkomt. Zijn overigens onbekende vader *Johan,* die dus omstreeks 1360 was geboren, woonde niet te Tiel en was van elders afkomstig. Hoewel er geen acten zijn gevonden welke bewijzen, dat hij de vader is van hogergenoemde rentmeester, bestaat de mogelijkheid, dat hij dezelfde is als *Johan Wijnandi* van Arnhem, die in 1398 en 1403 voorkomt, doch de beschouwing van deze mogelijkheid zou een afzonderlijk opstel vorderen, terwijl in de volgende regels slechts het ontstaan van de bovengenoemde namen besproken zal worden.

Aanvankelijk noemden de leden der eerste vijf generaties zich bij patroniemen, dus telkens met hun vaders voornaam in de tweede naamval achter hun eigen voornaam. Later verstart zo'n genitief dan dikwijls tot een blijvend aangenomen achternaam, welke dan op deze wijze familienaam is geworden. De wisselende benaming met de vadersnamen blijkt uit het navolgende stamtafeltje. Wij willen hierbij vooraf opmerken, dat al was het gebruiken van patronymica hier te lande in die tijden — en nog veel later — een veelvuldig voorkomende gewoonte, dit in vele gevallen niet verhinderde, dat de betrokken personen toch wel een familienaam hadden of van een voorvader afstamden mèt een familienaam, doch dat zij deze naam niet gebruikten, omdat zij in hun plaats van inwoning voldoende bekend waren onder hun eigen voornaam alleen, dan wel met bijvoeging van hun vaders voornaam.

Bij beschouwing van dit overzicht blijkt, dat in de oudste tak, welke Rooms-Katholiek bleef en die te Antwerpen, te 's-Hertogenbosch en later elders in Noord- en Zuid-Brabant woonde. het patronymicum *Wijnantszn.* in de 6de generatie verstarde tot de familienaam *Wijnants* en dus geslachtsnaam bleef.

In de jongere tak, afstammende van *Johan Pauluszn.,* is in de oudste staak daarvan het patronymicum *Pauluszn.* verstard tot de familienaam *Paulus.* In de twee andere staken hebben *Wijnant Janszn.* en *Willem Janszn.* op latere leeftijd hun patroniem *Janszn.* vervangen door *Paulusz-Paulus,* daarmede hun vaders patroniem als geslachtsnaam aannemende.

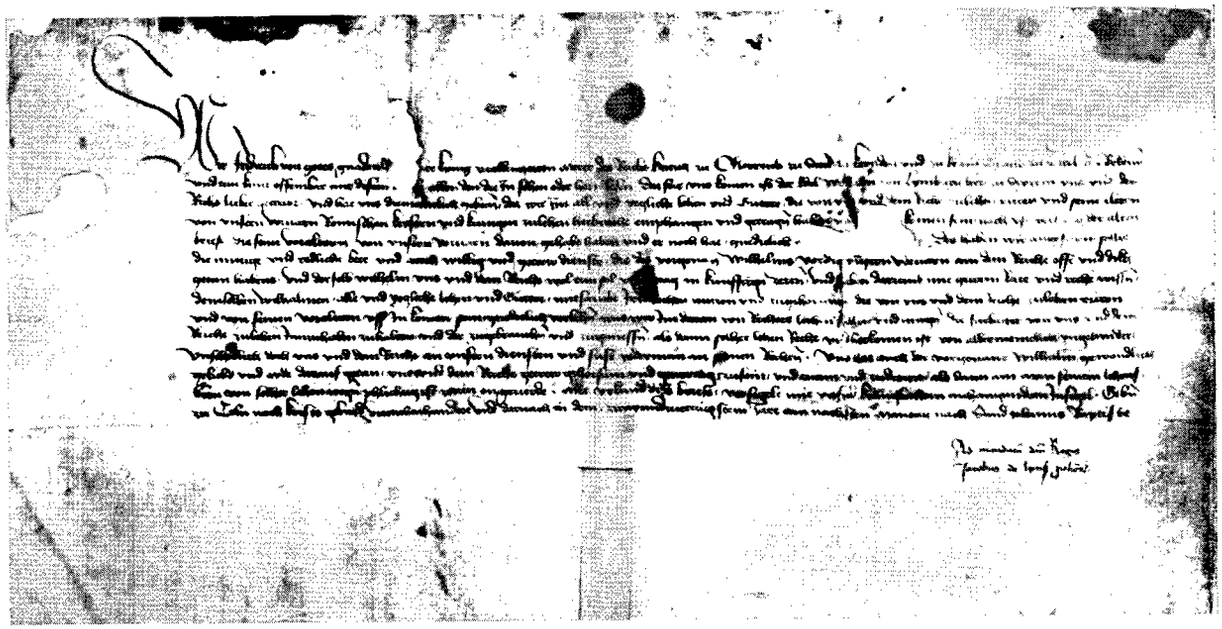

Oorkonde van Rooms Koning Frederik III, betreffende de belening van *Styrum*, d.d. 25 Juni 1442.

Zegel van Rooms Koning Frederik III anno 1442
behorende bij de Keizerlijke beleningsoorkonde, betreffende *Styrum*, d.d. 25 Juni 1442.

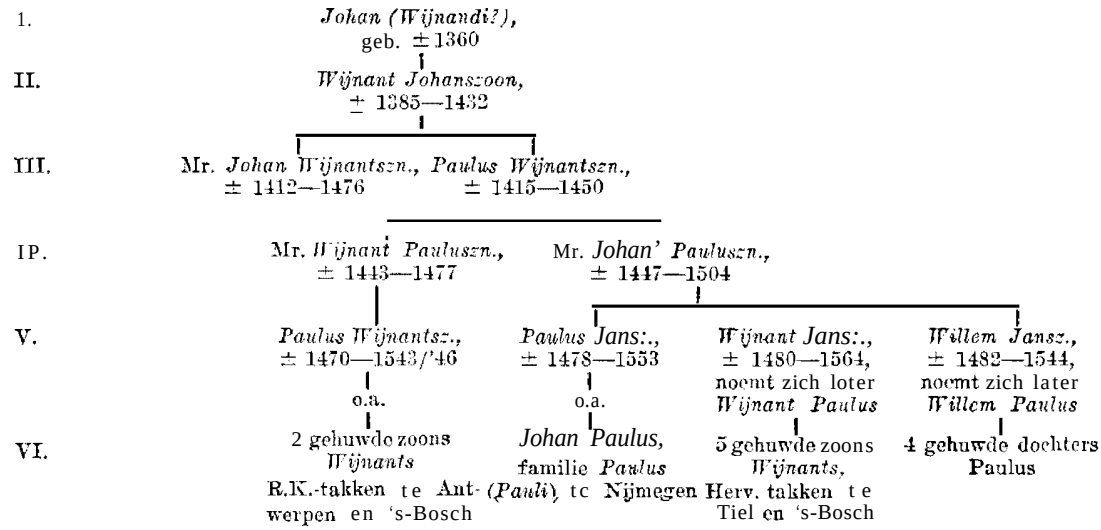

Bij de jongste van deze broeders had dit geen verder gevolg doordat hij slechts dochters naliet, terwijl de zoons van de middelste broeder *Wijnant* hun vaders voorbeeld niet hebben gevolgd — dus nimmer de naam *Paulus* als familienaam hebben gevoerd — doch daarentegen hun vaders voornaam *Wijnant* eerst als patroniem en tenslotte als geslachtsnaam hebben gedragen.

Opgemerkt wordt nog, dat al deze personen *Wijnants* en *Paulus* toen en later hetzelfde wapen (bewijsbaar) hebben gevoerd, nl.: drie palen en in het schildhoofd een lopende vos (reeds vóór 1500).

Het is dus zuiver toeval geweest, dat de beide takken, die bleven voortbestaan, nl. de Katholieke in Brabant en de Hervormde te Tiel (de Paulus-tak te Nijmegen stierf in 1637 uit), beide de naam *Wijnants* droegen, omdat zij deze naam ontleenden aan een verschillende voorvader.

Hoe en waarom is nu daarna in deze b e i d e takken de naam *van Resant (van Rosant)* aan de betrekkelijk jonge geslachtsnaam *Wijnants* toegevoegd?

Hoewel in de gedrukte genealogie op blz. 11 wordt medegedeeld, dat in 1580 voor het eerst de gecombineerde naam *Wijnants van Resant* in acten verschijnt, is bij latere onderzoekingen gebleken, dat dit reeds in 1574 en 1578 geschiedde. In een acte in het Schepenregister van 's-Hertogenbosch (nr. 225, fol. 5) is een volmacht ingeschreven van 12 October 1574, waarbij jonker *Gerard Prouninck van Deventer* als man van *Emerentia Wijnants van Resant* aan *Adriaan de Vos* te Tiel volmacht geeft, en blijkens reg. nr. 238, fol. 19 geeft op 28 November 1578 *joncker Gerhard van Prouninck die men noempt van Deventer,* als man van juffrouwe *Emerentia Wijnants van Resan,* volmacht aan *Willem Wijnants van Resan,* en *Jan* en *Willem Wijnants,* diens zonen, wonende te Tiel. Deze zijn de eerste acten, waarin de naam *van Resant* verschijnt en het is dus jr *Gerard Prouninck* genaamd *van Deventer* geweest, die daarmede begonnen is en die het eerst in 1581 daarin door een neef van zijn vrouw, *Hendrik Wijnants* te Tiel is nagevolgd (blz. 137 der genealogie).

Wij moeten dus enigszins uitvoerig stilstaan bij jonker *Gerard Prouninck* om te kunnen begrijpen, hoe hij de stoot tot deze naamsverandering heeft gegeven.

Prouninck was kort vóór October 1574 gehuwd met *Emerentia Wijnants* (bij haar doop *Eymertken* geheten, naar haar grootmoeder van moederszijde), de enige dochter van *Claerboft Wijnants.* uit Tiel, die sinds 1552 burger van 's-Hertogenbosch was geworden en die de jongste zoon was van de *Wijnant Jansz.* (later genaamd *Wijnant Paulus),* voorkomende op het stamtafeltje hiervoor. *Prouninck* behoorde tot een aanzienlijke Bossche familie. Zijn grootvader, die Keizer Karel V bij een bezoek aan Den Bosch te zijnen huize gehuisvest had, was door deze vorst in 1519 tot de adelstand verheven. *Prouninck* zelf, licenciaat in de rechten, heer van Nieuw-Helvoirt sedert 1569, was een heerszuchtig, doch begaafd man, die in het begin der Nederlandse beroerten een der voornaamste en vurigste Hervormden van 's-Hertogenbosch was, waar hij in 1578 schepen werd. In deze hoedanigheid deed hij daar in 1579 de Unie van Utrecht afkondigen. Toen de stad zich nog in dat zelfde jaar met de Koning van Spanje verzoende, week hij na een gevecht binnen de stad tussen de Katholieke en Hervormde burgers, uit naar Utrecht. Hier werd hij onder Leicester burgemeester (Oct. 1586 — Oct. 1588) en in 1586 gecommitteerde wegens Utrecht ter Staten-Generaal. In de uitoefening van het burgemeesterambt maakte hij zich berucht en door een tegen hem gericht oproer op 5 October 1588 was hij genoodzaakt de stad te verlaten, nadat hij eerst gevangen genomen was geweest. Bij vonnis van 11 Juli 1589 werd hij uit de provincie Utrecht verbannen. Hij week eerst uit naar Engeland, doch was in Januari 1590 weer in de Nederlanden en wel te Den Briel. Hij vestigde zich tenslotte te Heusden, waar hij zijn onrustig leven in 1610 beëindigde, zijn vrouw *Emerentia Wijnants* met één zoon en drie dochters achterlatende. Voegen wij hier nog bij. dat hij in 1583 voorkomt als tresorier-generaal van de „Overicheyt en Lantraet aan deeszijde van de Maese", en dat hij ook heer was van Krimpen aan den IJssel, dan is men enigszins op de hoogte van zijn maatschappelijk en politiek leven.

Aan te nemen is, dat hij als eerzuchtig man er niet mede tevreden was, dat zijn vrouw slechts *Eymertken Wijnants* heette, een naam volgens hem weinig passend bij zijn eigen adellijke naam en zo zal hij degene geweest zijn, die zal hebben geïnformeerd of de voorouders van zijn vrouw vroeger niet een andere familienaam hadden gedragen. Hij zal dit reeds vóór zijn huwelijk hebben gedaan, want spoedig na het trouwen komt zijn vrouw al met de naam *Wijnants van Resant* voor. Hij had alle gelegenheid daartoe, want in 1574 leefde

nog zowel de oudste van de Katholieke tak te 's-Hertogenbosch, de schepen *Hieronymus Wijnants,* geboren in 1523. die *Prouninck* natuurlijk kende omdat zij tegelijkertijd in de Schepenbank zaten, als de oudste van de Hervormde tak te Tiel, *Willem Wijnants,* geboren in 1515, die een oom was van Prouncincks vrouw. Van hen moet hij iets vernomen hebben over een afstamming oudtijds uit een geslacht *Van Resant* of *Van Rosant* (beide schrijfwijzen komen afwisselend voor), want zonder enige reden zal deze naam toch niet bij de naam *Wijnants* zijn gevoegd. Die afstamming moet dan reeds dateren van vóór de derde generatie, want daarna zijn de takken te Den Bosch en te Tiel reeds afgesplitst, terwijl na 1574 in beid 2 takken — de een Hervormd te Tiel en de andere Katholiek te Den Bosch -- geleidelijk de naam *Wijnants van Resant* werd aangenomen, hetgeen toch niet gebeurd zou zijn, indien niet beide takken uit een *van Resant* afstamden.

Dat dit aannemen van de dubbele naam inderdaad van *Prouninclc van Deventer* moet zijn uitgegaan, wordt nog duidelijker wanneer wij twee andere voorbeelden van zijn ijdelheid vermelden. De kwartieren zijner kinderen — ongetwijfeld opgesteld door hem — worden opgegeven:

Proeninck van Deventer	*(van) Resandt*
Bax (Bacx)	*(van) Geysteren*
van de Poll	*(van) Gent*
(van) Bruheze	*(de) Haze*

Als men nu weet, dat de moeder van *Emerentia Wijnants* — dus de vrouw van *Claerbout Wijnants* — *Maria van der Goederheyl genaamd van den Heuvel1* heette en dat de ouders dezer moeder waren *Lambert Gijsbertsz* en *Eymberta van den Heuvell,* dan ziet men, dat Prouninck eenvoudig deze moederlijke kwartieren van zijn vrouw supprimeerde, waarschijnlijk omdat hij deze landbouwersfamilie niet deftig genoeg vond, en dat hij om deze namen te ontlopen de vier kwartieren **van** zijn schoonvader *Claerbout* opgaf, waarbij de naam *Wijnants* alleen als *Resandt* werd opgegeven. Ook staan de kwartieren in onjuiste volgorde, evenals trouwens de kwartieren Prouninck. De juiste volgorde is:

van Resandt
de Haze
van Geysteren
van Gent

Want: *Jan Paulusz. (v. Resant)* X *Hadervich de Haze* | *Wijnant Jansz.*
Paulus X *Claerbolt Wijnants*
Evert van Geysteren X *Mechtelt van Gent* | *Engelberta van Geysteren*

Een ander voorbeeld van zijn ijdelheid is het volgende. Toen de heerlijkheid en het kasteel van Geysteren in Limburg (de helft ervan was leen van Cuijk) door overlijden van Jacob van Eijl, heer van Geysteren, open kwam, liet hij zich met die helft met alle appendentiën en toebehoren namens *Cornelia van Geysteren* [1]) d.d. 26 Juni 1607 te Grave belenen op grond dat zij afstamde van *Everhard van Geysteren (zie* hem hierboven). Dit was dwaasheid, want er is geen enkel bewijs, dat

[1]) In de beleningsacte staat: Juffr. *Cornelia van Geysteren,* do c Irter (9) van wijlen *Everard* van *Geysteren,* na doode van *Jacob van Eylt,* haar neve (?)

deze laatste wettig uit het a d e 11 ij k e geslacht van deze naam afstamde: de belening had trouwens geen effect, want *Jacob van Eyl* had half-Geysteren reeds in 1592 getransporteerd aan *Daem Schellart van Obbendorf,* die het op 2 April 1592 in leen had gekregen.

Ho2 dit alles ook zij, sedert 1574 komen verschillende leden van de takken te 's-Hertogenbosch en te Tiel g e 1 e i d e 1 ij k met de gecombineerde naam in acten voor den dag. In Den Bosch de oude schepen en raad dier stad *Jeronimus Wijnants* (overl. 1601) in 1579 en dan ook zijn oudste zoon *Paulus,* schepen en kapitein van één der twee compagnieën stadssoldaten, reeds overleden in 1590; de drie andere zoons van *Jeronimus* niet, doch **wel** na 1630 enkelen van de afstammelingen van twee hunner. Daarentegen hebben de kinderen van de oudste zoon *Paulus* en de afstammelingen van diens zoons zich steeds *Wijnants van Resan* genoemd, óók de te Tongerloo en Westerloo (België) wonende takken, welke eerst in het begin der 18de eeuw uitstierven. De in het begin van die **eeuw** nog te Den Bosch wonende laatste Katholieke familieleden noemden zich toen ook allen *Wijnants van Resan (Rosan),* of alleen *van Rosan;* dezen stierven daar uit omstreeks 1715. De schrijfwijze *Resan (Rosan)* heeft de R.K. familie blijkbaar aangenomen om zich te onderscheiden van de Hervormde Tielse naamgenoten, die *Resant (Rosant)* schreven.

Te Tiel komt *Emerentia's* volle neef *Hendrik Wijnants* (overl. 1617) in 1581 het eerst met de gecombineerde naam voor de dag, daarin in 1583 gevolgd door zijn neef de schepen en burgemeester van Tiel *Johan Wijnants Willemszoon* (overl. 1613) en, eveneens in 1583, door de jongere neef *Johan Wijnants Lievenszoon* (overl. 1638), gasthuismeester van Tiel. Alle afstammelingen van deze drie noemden zich *Wijnants van Resant (van Rosant)* tot hun uitsterven te Tiel in 1780. De uit voornoemde *Johan Wijnants van Resant Willemszoon* gesproten tak *Wijnaendts,* die zich sedert 1685 te Den Bosch had gevestigd, waar toen nog de laatste leden van de Bossche Katholieke tak leefden, liet sinds 1703 de naam *van Resant weg* en noemde zich alleen *Wijnaendts.*

Tenslotte nog iets over deze laatste schrijfwijze. *Jan Wijnants van Resant* (overl. 1704), de eerste van de Hervormde takken te Tiel, die zich in 1685 te 's-Hertogenbosch vestigde, is blijkens zijn handtekening onder verschillende notariële acten aldaar, de e e r s t e die *„Wijnaendts"* schreef: in 1689 tekent hij als *„J. Wijnaendts* van Resandt", in 1690 nog als *„J. Wijnaendts van Resaent",* doch daarna liet hij de tweede naam weg, hoewel hij op de lidmatenlijst van de Hervormden te Den Bosch in 1699 nog voorkomt als: *Johan Wijnant van Rezant.* Zijn enige zoon *Willem* heeft steeds ondertekend *„W. Wijnaendts",* doch is bij zijn aanneming als lidmaat in 1703 nog ingeschreven als *Willem Wijnants van Retants.* Nadien komt bij hun afstammelingen in officiële stukken de dubbele naam niet meer voor.

Sedert 1901 is op verschillende tijdstippen aan drie zijner afstammelingen en hun wettige nakomelingen vergund zich weder te noemen en te schrijven *Wijnaendts van Resandt.*

Thans rest ons nog mede te delen, wat er bekend is over de naam *van Resant (van Rosant)* vóór 1400. In en bij Arnhem leefde een aanzienlijk geslacht *van Resande (van Rosande),* dat van 1299 tot 1414 in oorkonden en in acten is vermeld. Het vangt aan met *Gosewinus van Resande,* geboren

circa 1240, het bezat het kasteel Rosande bij Oosterbeek, was in die omgeving gegoed en later ook te Opheusden, waar de laatste leden dezer familie van 1372 tot 1414 nog vermeld worden. Hoewel Opheusden dicht bij Tiel ligt, waar in die tijd de eerste leden van het geslacht *Wijnants van Resant* zich (vóór 1409) vestigden, is van verwantschap niets gebleken. De naam *van Resant* komt vóór 1581 nimmer in Tielse acten voor en bij het vorenbedoelde aanzienlijke geslacht *van Resande* komen de voornamen *Wijnanf* en *Johan* niet voor. Het kasteel Rosande was lang voor 1409 reeds in het bezit van het adellijke geslacht *Van Arnhem*. Hoe het van de *Van Resandes* aan de *Van Arnhems is* gekomen — door vererving of door koop — is onbekend; een afstamming *Wijnants* uit dit geslacht *Van Resande,* waarvan het wapen niet is gevonden, wordt on waarschijnlijk geacht.

Blijkens de zogenaamde „Clevische Registerbiicher" [2]) berustende in het Staatsarchiv te Düsseldorf lag er omstreeks 1450 een uiterwaard geheten Rosande langs de Rijn in het kerspel van Zevenaar [3]), in de Lijmers, welke tot 1814 tot Cleef behoorde, welke waard verpacht werd. Waar andere mogelijkheden vervallen, daar bestaat de waarschijnlijkheid, het Tielse geslacht *Wijnants* een voorvader omstreeks 1400 had, die deze uiterwaard bezat of daaraan zijn naam ontleende: dit is voorshands de enige verklaring, welke wij voor het ontstaan van de naam kunnen geven.

De in de aanvang van dit opstel genoemde *Johan Wijnandi* van Arnhem, magister artium (1398), was in 1403 rector te Huisberden (Cleve), aan de andere zijde van de Rijn tegenover Emmerik gelegen [4]).

KORTE MEDEDELINGEN.

De afkomst van het geslacht van der Heyden (van Doornenburg).

(LXXII, kol. 3-8).

Corrigenda:

In de Bij 1 a g e 1 zitten de volgende fouten, die voor correctie in aanmerking komen, aangezien het verhaal anders onbegrijpelijk wordt.

kol. 6, regel 5 v.o.: Het haakje na Daniel [3]) moet vervallen.

kol. 7, regel 14 v. b.: Het haakje na: (wie dan auch [13]) moet vervallen.

kol. 7, regel 20 v. o.: inplaats van [17]) leze men: [15]).

kol 7, regel 15 v.o.: (noot 18) Vogtei inplaats van Vogteit.

MR. A. P. VAN SCHILFGAARDE.

Bordewijk,

In de „Genealogie van het geslacht Bordeaijk", samengesteld door Gerrit Bordewijk en J. Krol, Rotterdam 1943/6 (gestencild) komt op blz. 36 voor:

Arendina Bordewijk (dochter van *Gerrit Bordewijk en Geertje Tuimelaar),* ged. Zwolle 18 Febr. 1765, overl. Leeuwarden 2 Oct. 1827, tr. *Henricus Stokkerst,* ged. 's-Gravenhage 1 April 1750, overl. Leeuwarden 4 Sept. 1826, luitenant bij een regiment Curassiers, zoon van *Johannes* en *Adriana van den Audenaller.*

Onlangs bleek mij, dat *Hendrik Stokkerst* en *Arendina Bordewijk te* Leeuwarden ondertrouwden op 23 Febr. 1798; hij was toen luitenant-adjudant bij het 2e Regt. Bataafse Cavallerie.

Belangrijker is echter, dat *Arendina Bordewijk* reeds eerder huwelijksplannen heeft gehad, die — buiten haar schuld — niet volledig tot uitvoering zijn gekomen, al hebben zij, tot op de huidige dag, wel gevolgen gehad. Immers, op 23 October 1794 ondertrouwden te Leeuwarden *Willem van der Hulst* en *Arendina Bordewijk. Nog* in de avond van dezelfde dag overleed *Willem van der Hulst,* zodat het huwelijk niet voltrokken kon worden: hij werd 26 October 1794 op het Oldehoofsterkerkhof te Leeuwarden begraven *(Willem van der Hulst* bij de Wirdumerpoort agterom). Hoezeer dit ontijdig overlijden te betreuren was bleek al spoedig: op 11 Januari 1795 werd door Ds. H. Kuipers in de Jacobinerkerk te Leeuwarden gedoopt „*Willemina Hermina Anna,* geboren den 30e Desember 1794, waaraf vader is geweest *Willem van der Hulst,* overleden den 23e October 1794 en moeder is *Arendina Bordewijk.*

Hoewel het huwelijk van der *Hulst-Bordewijk* dus niet voltrokken is, heeft dit dochtertje officieel steeds de achternaam van haar vader gedragen, zoals ook blijkt uit de acten betreffende de drie huwelijken, die zij als *Willemina Hermina Anna van der Hulst* gesloten heeft.

Over het feit, dat *Arendina Bordewijk,* ondertrouwd met *Willem van der Hulst,* identiek is met *Arendina Bordewijk,* gehuwd met *Hendrik Stokkerst,* behoeft geen twijfel te bestaan. Niet alleen blijkt uit de genealogie Bordewijk, dat *Arendina* een zuster *Gesina* had, gehuwd met *Hermanus Grasman;* dit echtpaar treedt bij de hierboven genoemde doop op 11 Jan. 1795 als doopgetuige op. Doch uit de bijlagen tot de huwelijksacte van *Willemina Hermina Anna van der Hulst* met *Daniel Jacobus Gildemeester* (Zeist, 16 Juni 1836) blijkt ook, dat de moeder van de bruid, *Arendina Bordewijk, op* 2 October 1827 te Leeuwarden overleden was als weduwe van *Hendrik Stokkerst.*

Mijn vraag is nu echter: wie was *Willem van der Hulst* en wie waren zijn voorouders? Archiefonderzoek te Leeuwarden bracht tot dusverre niets over hem aan het licht.

W. F. DEL CAMPO HARTMAN.

Het geslacht van der Wyck in Nederland's Adelsboek.

Lezende in Nederland's Adelsboek 1953 de oorsprong en stamreeks van dit geslacht, valt mij het volgende op:

Stamreeks *Johannes van der Wyck* (111), schout van Raalte, ontvanger-generaal van Salland en belastingpachter, huwde 1° (ondertr. 23 Juni) 28 Juli 1667 (zie trouw- en ondertrouwboek Haaksbergen)' *Margaretha Michorius,* dr. van *Jois Michorius,* pachter, secretaris, belastingpachter en gecommitteerde der Goedsheren te Haaksbergen, en *Jubbeke Pothoff* (deze laatste was eerst gehuwd met *Hendrik Menger,* overleden 9 Maart 1634, richter van Haaksbergen en gehuwd te Deventer 8 Mei 1627 (ondertr. *Henrick Menger,* gerichtsschrijver te Ootmarsum, zn. van *Henrick,* in de Grote Overstraat, *en Lubbeke Pothoff,* dr. van *Jan,* te Goor).

2) Clevischc Registerbücher, zie o.a. dl. SIS, 1481—1487, fol. 22 en deel XXI, 1489—1500, fol. 343.

3) Een thans doodlopende arm van de Rijn. nu Oude Rijn genaamd, dio tussen Zevenaar en Herwen en Aerdt stroomde.

4) Die Matrikel der Universität Köln, door Dr. Hermnnn Keussen, uitg. 1892, 1. Band 1369—1466, S. 563 en uitg. 1928, 3. Band 1369-1475, S. 5.

Het doopboek te Deventer geeft:

1597, 20 Mei: *Johannes van der Wyck,* moeder *Maria.* k.: *Franfz,* getuigen: *Johan van Voorsf,* Drost van Twenthe, *Laurenfius Pinninck,* vrouw *Donkels.*

1595, 9 Januari: als getuige *Johs. v. der Wyck,* schrijver' van de Drost van Twenthe.

1601, 4 October: *Frans Tengnagel,* moeder *Lysbeth,* k.: *Cafharina,* getuige o.a. *Lisbefh van der Wyck.*

Trouwboek Deventer: Cop. 13 Nov. 1625 *Tobias Brackmanny* uit Pomeren, soldaat onder capitein Podewils, en *Cafharina van der Wyck,* dr. zalige *Johannes,* wonende aan de Brink.

Rechterlijk Archief Delden 25 September 1626 achter in een akte van *Thomas Brackmanny.*

Trouwboek Deventer:

ondertr. 1665, 15 April, 6 Mei attestatie op Colmschate: *Jan Hendriks,* j.g. van Rijssen, wonende in de Noordenbergstraat, en *Anneke Hermans van der Wyck,* dr. van zalige *Herman Jansz.* in de Graedtstege. Zij tekent *Anneke Harmens van der Wyck.*

Zij is waarschijnlijk niet gehuwd met deze man want:

Amsterdam ondertr.-boek geref., 6 April 1669: *Gerrit Harmensz. van Waning,* van Goor, snijder, 24 jaren, geassisteerd mit *Clarisje Kloosfer,* en *Anna van der Wyck,* van Nede. 25 jaren, ouders dood, geassisteerd met *Jannetje Alders,* haar nicht, op de Heeregracht.

Hij hertr., ondertr 14 April 1679: *Gerrit Waningh,* van Goor, kleermaker, weduwnaar *Anna van der Wyck,* Regulierssdwarsstraat, en *Catrina Sigers,* van Nieuwenhuis, 36 jaren, Heeregracht, consent van Ouders. Weeskamer goed ingebracht.

Protocol Vrijw. zaken Landgericht Borculo:

25 Januari 1653: *Berenf* en *Conrad van der Wyck, voogden* te Eibergen en Nede, zeggen dat na het afsterven van haar vader zaliger *Herman van der Wyck* hun halve zusters *Anna, Geerfrui* en *Johanna* bij *Geerfrui van Bevervoorde* etc., verzoek van *Conrad van der Wyck* van de momberschap ontheven te worden, daar hij behalve voogd van *Dirk van der Wick's kind,* voogt van Neede en het feltvoogtambt van de geheele heerlijkheid Borculo en die andere goederen zalige Jh. *Tengnagel*'s kinderen beheert, vervangen door *Gerrif fen Cafe* en *Stephan Muller. Franciscus van der Wyck,* sindicus van Borculo, huwde (ondertr. Borculo in 1624 (geen datum)) *Chrisfine Theenhuisz* (?), j.d. van Zutphen: hij verdwijnt na een proces, over onderhoud van een onecht kind, naar Doetinchem en laat daar kinderen dopen.

Doopboek Borculo 1626: *Franciscus van der Wyck,* k.: *Margrifa,* getuige de Voogt van Nede, zijn vrouws zuster *Heile.*

Vraag: Kan, gezien de Deventer ondertrouw van 15 April 1665, *Johannes van der Wyck* niet de vader van *Herman,* de latere voogd van Nede, zijn? Waarschijnlijk is *Maria* niet zijn moeder, want geen zijner vele kinderen wordt *Maria* gedoopt.

Echt of onecht — hierover is moeilijk te oordelen, want in die veel bewogen jaren hadden zeer vele adellijke geslachten onechte kinderen, zoals b.v. de *van Bronckhorsf'en, van Coeverden's, van Scheven's,* en deze werden door de echte kinderen dikwijls broer of zuster genoemd en door protectie tot ambten benoemd. Bovendien zijn de archieven onvolledig in die tijden.

J. D. JORDAAN-)

De afstamming van het geslacht van der Wyck.

In Ned. Adelsboek 1953 vangt de afstamming van bovengenoemd geslacht aldus aan:

1. *Herman van der Wyck,* geb. omstreeks 1585, soldaat in de comp. van kapt. Johan Gansneb genaamd Tengnagel (die gehuwd was met *Wendela van der Wyck Fransdr.)* te Zutphen 1613, vestigt zich 1615 of '16 te Neede, woont 1633 aldaar op de „Grote en Kleine Selbraecke met browhuys, Neede 19 Mei 1651", etc.

„Ondanks veelvuldige en uitvoerige onderzoekingen" kon de herkomst niet worden opgespoord en de afstamming „tot dusverre niet afdoende worden bewezen". De redactie achtte „het meest waarschijnlijk, dat *Herman* een natuurlijke zoon was van *Berend van der Wyck,* geboren omstreeks 1563, vicaris te Freckenhorst, die op zijn beurt een natuurlijke zoon was van *Coenraad van der Wyck,* die in 1600 opgeeft 70 jaar oud te zijn (en dus geboren was in 1530) en die kort vóór 4 Maart 1613 overleed (volgens het voogdijboek der stad Munster). Deze laatste was een natuurlijke zoon van *Chrisfiaan van der Wyck,* geb. omstreeks 1497, j.u.d., burgemeester, later syndicus van Munster en overleden vóór 22 Jan. 1579, echten zoon van *Bernard van der Wyck* en *Anna von Kerckerinck gen. Blomenfeld,* behorend tot de Arnhorster linie van het geslacht."

Waarop de vermeende afstamming werd gebaseerd, werd niet aangegeven. Uit mijn aantekeningen meen ik echter een waardiger afstamming te mogen veronderstellen.

Te Deventer ondertrouwden op 15 Apr. 1665 (attest. op Colmschate 6 Mei):

Jan .Hendriks, j.g. van Rijssen, wonende in de Noordenbergstraat, en *Anneke Hermans van der Wyck,* dr. van sal. *Herman Jans,* in de Graatstege.

Uit deze ondertrouwacte blijkt:

1. dat *Herman van der Wyck* vóór *15* Apr. 1665 moet zijn overleden, hetgeen overeenstemt met Ned. Adelsboek, dat als overlijdensdatum 19 Mei 1651 opgeeft:
2. dat de vader van *Herman van der Wyck* een *Jan* moet zijn geweest.

Als vader komt nu in aanmerking *Joannes van der Wyck,* die in de negentiger jaren van de 16de eeuw te Deventer woonde.

Volgens het doopboek van Deventer werd daar op 20 Mei 1597 uit *Joannes van der Wyck* en *Maria* een kind *Franfz* gedoopt. Dit kind zou naar de vader van *Joannes* kunnen genoemd zijn. *Wendela van der Wyck,* hiervoren genoemd, zou dan een tante van *Herman* geweest zijn.

Aangezien door mij niet speciaal naar de familie *van der Wyck* werd onderzocht, laat het zich aanzien dat onderzoek te Deventer en in andere plaatsen in Overijssel verrassende resultaten zal opleveren. Het zal ongetwijfeld de door mij veronderstelde afstamming bevestigen en aantonen dat de tegenwoordige van der Wyck's van een andere tak afstammen dan die waarin de bastaardij een repeterende breuk was.

W. A. VAN RIJN.

BOEKBESPREKING.

Die Nachtigallen aus der Wiener Burgkap e 11, von Dr. Franz Josef Grobauer. Verlag Ferdinand Berger, Horn, N.ö. 1954.

Uit deze studie blijkt, dat het contact met de Nederlandse toonkunst Maximiliaan 1 heeft bewogen om in Juli 1498 het

koor der „Kantoreiknaben" te stichten, waarin naar Nederlands voorbeeld de Sängerknaben „auf Brabandisch" tot de muzikale luister van zijn hof moesten bijdragen.

De beschrijving van de ontwikkeling van het instituut dezer „Kantoreiknaben" tot dat der „Wiener Sängerknaben" vormt een boeiende, over vier en een halve eeuw lopende, studie over de gehele Oostenrijkse muziekgeschiedenis.

Behalve vele illustraties, biedt dit werk een „Verzeichnis kaiserlicher Kapellenknaben (in der Zeit van 1543-1619)", waarin verscheidene Nederlandse namen voorkomen, en een „Verzeichnis von k.u.k. Hofsängerknaben (in der Zeit von 1774-1918)"; ook een naamregister ontbreekt niet aan dit interessante en goed uitgegeven boekwerk.

W. W. VAN VALKENBURG.

Nederland's Patriciaat. 41e Jaargang 1955. Uitg. Centraal Bureau voor Genealogie, 's-Gravenhage 1954.

Van de in deze 41ste jaargang opgenomen geslachten werden veertien geslachten, t.w. *Beels, Blankenheym, Borski, (Naudin) ten Cate, Druyvesteyn, Dutilh, toe Laer, de Lange. van der Muelen, Le Poole, Russel, Vreede, Westerman en Zweerts,* reeds eerder in deze uitgave behandeld. Daar deze publicaties alle reeds meer dan twintig jaren geleden waren geschied, bieden deze artikelen ook in de gevallen. waar de stamreeks of genealogie geen of weinig aanvullingen omvat, toch reeds door de mutaties in de état present veel nieuws.

Het artikel *Beels,* waarmede dit jaarboek aanvangt, is een dergelijke herplaatsing. De in de 20ste jaargang vermelde stamvader *Carel Jansz Beels* maakt thans deel uit van de 7de generatie, terwijl de volledige uitwerking thans reeds met het nageslacht van de in 1629 gehuwde *Leendert Beels* aanvangt. Ook van het weder-opgenomen geslacht *Blankenheym,* wordt ditmaal van de tweede generatie af een volledige genealogie geboden. Een geheel nieuwe genealogie is die van het, vooral in Amsterdam gevestigde, geslacht *Bonebakker,* terwijl het hierop volgende artikel *Borski* wederom, in tegenstelling met de publicatie in jaargang 1911, een, na generatie 11 volledige, genealogie geeft. Ook aan het uit Dordrecht stammende geslacht *(van Troosten burg) de Bru yn* werd nimmer een publicatie gewijd. De in de jaargang 1927 reeds behandelde familie *Naudin ten Cate* kreeg in de eerste generaties een uitvoeriger behandeling. Het artikel *Coenen* betreft een niet eerder behandeld geslacht. waartoe, vooral in de 19de eeuw, vele predikanten behoorden.

Ook over de uit de omstreken van Leiden stammende en wellicht onderling verwante geslachten *Doeff* werden nimmer stamreeksen of genealogieën gepubliceerd. Hetzelfde geldt voor de familie *Dommers,* afkomstig uit het Land van Gulik en eerst sedert ongeveer 1800 in Nederland gevestigd. De artikelen *Druyvesteyn* en *Dutilh* betreffen wederom uitgebreider heropnamen van reeds eerder in deze serie gepubliceerde gegevens.

Het uit Orange afkomstige en lange tijd in Zuid-Afrika gevestigde geslacht *Faure* werd nimmer eerder behandeld: met het gelijknamige en een overeenkomstig wapen voerende, doch in dit jaarboek niet behandelde geslacht *(van Boneval) Faure* werd geen aansluiting gevonden. Het artikel *Heyning* behandelt nog niet gepubliceerde gegevens over een geslacht, dat van 1704 tot ongeveer 1818 steeds in Zuid-Afrika en Bengalen gevestigd was. Aan het uit Den Haag afkomstige geslacht *van Hoogenhuyze,* ook nimmer eerder behandeld, wordt een uitvoerige, volledige

genealogie gewijd. Ook over het uit Maassluis stammende en later grotendeels in Ned.-Indië verblijvende geslacht *van der Jagt* werden tevoren geen samenhangende gegevens gepubliceerd. Van de hierop volgende artikelen zijn slechts de genealogieën *Odé* en *Tjeenk* volledig nieuwe publicatiess. Het artikel *Viëtor* vormt een aangevulde, verbeterde en tot heden bijgewerkte bewerking van een in 1910 verschenen en niet zeer overzichtelijk familieboek. De overige herplaatsingen geven zonder uitzondering een belangrijk uitgebreide en aangevulde behandeling der eerder verstrekte artikelen.

Het valt bovendien op, dat de nauwkeurigheid der bewerking van dit jaarboek steeds groter wordt.

Slechts een tweetal opmerkingen wil ik hier laten volgen: bladz. 142: Freiherrliches Taschenbuch 1931 vermeldt *Lajos* Baron *Villani* als: *Ludwig* Freiherr *von Villani,* geb. Tápió-Sap, Hongarije, 22 April 1891, zn. van Freiherr *Josef Ignaz Ludwig* en *Josefine Cäcilie Tichtl von Tutzingen,* en geeft aan dat het huwelijk *Villani-Dutilh* te Smyrna werd voltrokken.

bladz. 211: 'Hoewel de beschrijving van het wapen *de Lange* als helmteken vermeldt: een griffioen uitkomend, vertoont de gekleurde wapenafbeelding als helmteken: een goud-groene vlucht.

Bij de artikelen *Beels, ten Cate, Coenen, Doeff* (Oudshoorn), *toe Laer, de Lange, Odé, Vreede* en *Westerman* zijn illustraties opgenomen.

Voor de prijs van ƒ12,50 is deze wederom keurig verzorgde uitgave in de handel.

W. W. VAN VALKENBURG.

Genealogie Otten dit Otto de Mentock avecnoticessur les familles alliées, Tome 1 en II, par B. W. van Schijndel. 1954.

Het in dit royaal in twee delen uitgegeven en in totaal 477 bladzijden tellende boekwerk behandelde geslacht *Otto (Otten)* zal aan de lezers van dit Maandblad niet geheel onbekend zijn: in jaargang 1950 van De Nederlandsche Leeuw toch werd van de hand van de schrijver van het onderhavige boek een uitvoerige genealogie van dit geslacht opgenomen, waarbij echter de, uitsluitend in de Zuidelijke Nederlanden gevestigde, afstammelingen van *Philips Otto* en *Sara van Berckel* niet werden behandeld.

Het eerste deel biedt een uitvoerige genealogie van het geslacht *Otten (Otto),* dat sedert 1889 in België officieel de naam *Otto de Mentock* voert en sinds 1903 in één tak deel uitmaakt van de adel van het Koninkrijk België. Verwonderlijk is, dat, hoewel van een groot aantal acten van de Burgerlijke Stand de inhoud wordt weergegeven en van het aanverwante geslacht *IJsebrant de Lendonck* het adelsdiploma wordt afgebeeld, van het adelsdiploma *Otto de Mentock* slechts op pag. 175 tussen haakjes het bestaan zeer terloops wordt vermeld als „lettres patentes de Noblesse d.d. 6-5-1903" zonder enige nadere aanduiding van de inhoud van deze „lettres patentes".

Uit de tekst van dit boek blijkt bovendien, dat *Herman Auguste Marie Otto de Mentock Hody* Baron *de Hody,* membre de l'Association de la Noblesse de Belgique, zelfs in het geheel geen deel uitmaakt van de Belgische adel. In elk geval berust het aannemen van de titel Baron *de Hody* niet op enige officiële verlening, zoals de schrijver op pag. 308 trouwens zelf opmerkt.

Bij de in het tweede behandelde geslachten bevinden zich verscheidene, die uit de Noordelijke Nederlanden afkomstig zijn: wij noemen hier: *van Berckel, Bruers alias Otten,*

Bogaerts, de Cort, (Schellekens) van Gorop, Lemmens alias van Tulder, Loeff van der Sloot, Moonen, van Reynegom de Buzet, Schilders (waarbij opvalt dat *Marie Schilders*, echtgenote van *Johan Critsels zowel* als dochter van *Servais Schilders* (Gen. VIII, pag. 382/383) als van *Jean Schilders* (Gen. IX, p. 383/384) wordt genoemd; de op pag. 377 weergegeven acte d.d. 17 April 1617 leidt tot de conclusie dat zij een dochter was van *Jan Schilders* (Gen. IX)), *van Thulden. van Winteroy, Wijnants* en *Wijten.*

Vooral over Hilvarenbeekse geslachten kan de Nederlandse genealoog hier veel van zijn gading aantreffen. Waar bovendien de bronnen zijn vermeld, wordt de weg tot verder onderzoek aangewezen.

Van de aangehuwde geslachten worden de wapens afgebeeld. De talrijke portretten, afbeeldingen van huizen, wapens. kwartierborden etc. dragen zeer bij tot het aantrekkelijk uiterlijk van dit kostbaar uitgegeven boekwerk.

W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

van Amstel van Mijnden, Wie waren de ouders van *Willem van Amstel van Mijnden,* gehuwd met *Wendelmoet Gunter van Lichtenberg.* Hun dochter Beatrix huwt 1406 *Willem van Zuylen van Nyevelt.*

Bilthoven. **JHR. H. W. M. VAN DER WYCK.**

Bloys van Treslong-van der Beeck (van der Beets). Als echtgenote van *Adriaan van Bloys van Treslong,* zoon van *Lodewijk* en van *Anna van Assendelft van Veenhuysen,* wordt in de genealogie van dit geslacht in de Heraldieke Bibliotheek opgegeven *Eva van der Beeck.* Simon van Leeuwen noemt haar echter in Batavia Illustrata *Eva van der Beets genaamd Opjager Claesdr.* tot Hoorn, terwijl zij daarenboven door Smallegange in zijn Chronyk van Zeeland *Aefgen Strockers Claesdr.* genoemd wordt.

Wie kan mij haar juiste naam, alsmede die van haar ouders en zo mogelijk verdere gegevens van haar geslacht mededelen?

Utrecht. **JHR. MR. C. L. REIGERSMAN.**

Böhmer-ter Maat-Reijntjens, Gezocht descendenten en portretten van *Wilhelmus Böhmer,* geb. Utrecht 5 Aug. 1783, geneesheer te Amsterdam, † ald. 26 Febr. 1857, tr. ald. 24 Juli 1808 *Hermina Maria ter Maat,* ged. Amsterdam 17 Oct. 1781, † ald. 9 Aug. 1813, dr. van *Theodorus* en *Anna Margaretha Heman.* Zij hadden twee dochters: 1) *Elisabeth Gertruda* en 2)' *Maria Hermina,* geb. Amsterdam 4 Maart 1812, gehuwd ? — *Elisabeth Gertruda Böhmer,* geb. Amsterdam 28 Juli 1810, † ald. 27 April 1859, tr. aid. 13 Aug. 1840 *Hendricus Engelbertus Reijntjens,* geb. Amsterdam 4 Juni 18 17, portret- en genreschilder, lid Kon. Academie v. Beeldende Kunsten ald., † ald. 1 Mei 1900, zn. van *Johannes Franciscus Xaverius* en *Barbara Anna La Grange;* hij hertr. Amsterdam 5 Sept. 1861 *Elisabeth Joanna Henrica van Slingerlandt.*

Uit het eerste huwelijk 4 kinderen, ,,waarvan er geen de kunst beoefent" (Chr. Kramm).

Bestaan er nog familieportretten, b.v. door Reijntjens geschilderd? Chr. Kramm bezat ,,in zijn atlas" een 1860 door Reijntjens getekend zelfportret, Waar bevindt zich deze collectie?

's-Gravenhage. P. R. **TH. ZANDER TER MAAT.**

Brouwer-Coppier. (LXXII 29). Sinds van Rhede van der Kloot is het gebruikelijk de gouverneur-generaal *Henrick Brouwer* in de genealogische literatuur een zoon van een echtpaar *Brouwer-Coppier* te noemen, hem Leidenaar laten zijn, hem een *van Dorp* tot vrouw te geven en hem drie kinderen, w.o. een gelijknamige zoon, toe te dichten.

IJzerman heeft echter al in 1923 in zijn Cornelis Buysero p. 174 vlg. uit 's mans testament van 1606 bewezen, dat hij tussen 24 Maart en 18 Juli 1581 werd geboren als zoon van *Gijsbert Brouwer Simonsz.* en van *Geerte Cornelisdr. (van der) Streng(en).* Hij groeide op te Amsterdam en trouwde daar 24 Maart 1617 *Agnieta Pelser,* van Eupen, geb. ong. 1589.

In zijn brieven als G.G. aan Heren XVII tussen 1632 en '36 geschreven, waar ik op het ogenblik mee bezig ben, noemt hij enige malen zijn zwager *Pelser,* koopman te Amsterdam. Uit het huwelijk 8 kinderen, waarvan bij zijn dood in 1643 nog leefden:

1. *Maria Brouwer,* geb. ong. 1619, trouwde 2 Oct. 1642 *Johannes Luls,* van Aken.
2. *Geertruid Brouwer,* geb. ong. 1629, trouwde *Klaas Teengs,* van Edam. (Zie Ned. Patr. 1921/'22, pag. 293.)

Het is niet geheel juist hem gouverneur-generaal van Oost- en West-Indië te noemen.

Ik vermoed, dat de gegevens van van Rhede van der Kloot op een naamgenoot betrekking hebben.

Amsterdam. **PROF. DR. W. PH. COOLHAAS.**

Dapper-van Raesvelt. Blijkens Ned. Leeuw 1927, kol. 102, was de burgemeester van Deventer, *Jaspar Dapper,* een zoon van *Herbert Dapper* en van *Christina van Raesfelt,* dochter van *Bitter van Raesfelt.* Wellicht stamt zij uit een der vele bastaardtakken van dit geslacht en zo. ja, uit welke?

Utrecht. **JHR. MR. C. L. REIGERSRIAN.**

van Egmond van der Nyenburg. (LXXI 353). Als behuwdnazaat van het echtpaar *Augustijn van Teylingen × Jooste Jansdr. (van Egmond van der Nyenburg)* heb ik uiteraard de litteratuur over het vorenstaand geslacht met belangstelling doorgenomen. Wanneer de afstamming uit heer *Willem van Egmond* broeder tot Gelre waar mocht zijn is daardoor de weg geopend voor ontelbare geslachten tot afstamming uit vrijwel alle middeleeuwse keizers- en koningshuizen.

Naar ik meen is de enige acte, waaruit de afstamming uit heer Willem zou blijken de verklaring van de ridderschap van Holland en Westvriesland van 3 Juni 1482, dat jonker *Gerardt van Egmont toffer Nieuborch,* zoon door heer *Willem* graaf *van Egmond tot Geldre* voor zijn wettelijk huwelijk verwekt op belofte van trouw bij jonkvrouw *Margriete van Hoogwoude,* gehouden zal worden als geboren uit een clandestien huwelijk.

Deze acte vindt men in Nijhoffs Bijdragen, Nieuwe Reeks, zesde deel, 1870, blz. 143, waar een notarieel afschrift uit 1662 van een vidimus van 1633 wordt gepubliceerd, en in S. van Leeuwen, Batavia Illustrata, blz. 961, waarbij van Leeuwen zegt: het originele vidimus is ons getoond. Afgezien van het feit, dat we dus wel aan kunnen nemen, dat er een of ander papier, dat als vidimus werd aangediend, geweest is, heb ik tegen de inhoud van de acte aanvankelijk toch de volgende bezwaren.

1. de vader is nooit graaf geweest: eerst zijn zoon *Jan van Egmond* en *Frederik van Buren* erlangden die titel;

2. de moeder; Dek plaatst in zijn genealogie der graven van Holland voor haar naam een vraagteken, daarmede wel aangevende, dat zij in geen (andere) oorkonde voorkomt. Haar ouders zouden zijn heer *Everard* de bastaard *van Beieren* (Jacoba's halfbroeder) en *Jutte van Kijfhoek*. Gezien het feit, dat men deze Jutte tot ouders geeft *Floris van Kijfhoek* en *Alijt van Doornick en zij* dus in de jaren 1420-1430 geboren moet zijn, en aan de andere kant, dat heer Willems wettige huwelijk in 1436 gesloten werd en het onderhavig kind dus vóór dat jaar geboren moet zijn, is het onmogelijk een dochter van *Jutte van Kijfhoek* moeder van dat kind te laten zijn. Wel zou dat kunnen wanneer men Jutte één generatie hoger plaatst en haar rekent onder de kinderen van *Zeger Florisz.* en *(Lysbefh) van Rossum*. Dek schijnt deze verplaatsing ook voor te staan. Hij schrijft voorts, dat van *Margarefha's* geheim huwelijk niets is gebleken — vanzelfsprekend, want de zoon werd gehouden als geboren uit een clandestien huwelijk: een zodanig huwelijk wàs er dus niet.
   Tegen de persoon van *Margarefha van Hoogwoud*, met wie heer *Willem van Egmond* dan trouwbeloften zou gewisseld hebben, heb ik nog het bezwaar, dat zij geen partij voor de broeder van hertog Arnold zou zijn geweest — de Egmonds plachten al sinds enige generaties andere vrouwen te kiezen.
3. mijn kennis van het oud-Hollands Recht is beperkt, maar bij mij is de vraag gerezen of gedurende het landsheerlijk tijdperk — anders dan wellicht onder de Republiek — de ridderschap wel het aangewezen lichaam was om dergelijke verklaringen af te geven?
4. de benaming van het kind is in de acte voluit jonker *Gerard van Egmond toffer Nieuborch.*

Zijn beweerde zoon heet echter, voor zover ik weet, altijd *Jan Gerrifsz.* zonder meer. In de LXIste jaargang van dit Maandblad, 1943, kolom 155 e.v., vinden we hem meermalen genoemd als man van *Jooste Heerman*. In de LXste jaargang, kolom 16 (ook noot 19) vinden we hem, rentmeester-particulier van Vriesland, als zwager (zweer) van *Augustijn van Teylingen*. Er blijkt niet, dat men beseft heeft, dat zwager hier de betekenis schoonvader heeft. In Gen. en Heraldische Bladen 1912, blz. 168/169 treffen we nog een verklaring van de conventualen van het St. Margretaklooster te Leiden d.d. 20 April 1507 aan, inhoudende dat *Augustijn van Teylingen* voor zijn „zwager" *Jan Gerryfs* baljuw van de Nieuwborg betaald heeft 50 Rijnse guldens wegens het overlijden van diens vrouw Joost *Jacobsd.*, volgens het beding gemaakt 31 December 1506. Het tijdstip van overlijden van Jooste Heerman wordt hierdoor dus nauwkeuriger benaderd dan LXI. kolom 156.

Eerst het volgend geslacht schijnt de toenaam *„Van der Nyenburg"* te zijn gaan voeren. LX, kolom 17, vinden wij in 1574 gememoreerd *„Jan Jansen* in zijn leven bailliu van der Nyenburch, meester *Cornelis van der Nyenburch* in zijn leven raidtordinaris van den hoeve van Hollandt, gebroders, en *Joost Jansdochter* heurlieder gesuster". Aldaar, kol. 55 en 59, vinden wij nog in 1586 Ariaen van de Nieuburch. Eerst daarná schijnt de naam *„Van Egmond"* in gebruik te zijn genomen. Hing dit mogelijk samen met de val van de hoofdstam der Van Egmonden in de noordelijke provincies?

Gezien de benaming van *Jan Gerrifsz.* nu lijkt mij de betiteling van jonker Gerard — indien deze tenminste de vader van Jan was — in de acte van 1482 te mooi om waar te zijn.

Op al deze gronden vertrouw ik die acte dus niet recht.

Of nu elke afstamming uit de Van Egmonds verworpen dient te worden is een tweede. In dit verband moge ik wijzen op de zeer opvallende omstandigheid, dat *Augustijn Augustijnsz. van Teylingen* in 1579 — toen dus de familie zijner moeder nog niet de naam *„Van Egmond"* voerde — zegelde met het Teylingenwapen vermeerderd met een hartschild waarin (weliswaar slechts vier, doch mijns inziens ongetwijfeld de Egmondse) kepers (LX kolom 15)! Ook gememoreerd dient te worden, dat Bloys van Treslong Prins en Belonje, *Gen.* en Her. G. Noord-Holland, 1, blz. 20 vermelden — helaas zonder vermelding van de bron van hun wetenschap — dat in 1524 op het kleine orgel in de Grote Kerk te Alkmaar aangebracht zouden zijn de wapens van *Augustijn van Teylingen* en zijn vrouw Joost *Jansdr. van de Nieuwburg.* Wàt het wapen van Joostje vertoont (of -toonde) wordt eveneens helaas niet opgegeven. Wanneer ook zij de Egmondse kepers voerde is zulks opmerkelijk in een tijd, waarin de hoofdstam der Van Egmonds nog volop bloeide en Joostjes man en familie door hun positie onder invloed van die hoofdstam stonden!

Hattem. MR. J. L. RIJNDORP.

Hoffmann-Momma-Marckelhoff. (XLI 238: XL111 59). Dat de latere legerpredikant Ds. *Henricus Hoffmann* pas later met de studie is begonnen is juist, want volgens het Doopboek Bredevoort werden aldaar gedoopt:

23 Juli 1724 een kind van *Henr. Hoffman*, capitaine des armes, en *Gerhardine Marckolf*.

30 Sept. 1725 *Johannes Adolphus*, kind van *Henr. Hoffman.* sergeant, en *Gardina Markolf*, getuige *Maria Tijnagel.*

Gerardina Marckelhoff is waarschijnlijk identiek met *Gerhardina Johanna*, ged. Neede 9 October 1698, dr. van Gerrit *Jan Markelof en* Joffr. *Dina Marfini.*

Amsferdam. J. D. JORDAAN †

Kaiser-van der Beecke. (LXXI 355: LXXII 31) . In de kist van van Akerlaken, zich bevindend in het Westfriesch Museum te Hoorn, ligt een portefeuille, genummerd 682. Daarin bevindt zich een handschrift vermeldende:

Nanning Kayser, tr. *Wijnanda van* der *Beeke.* Zijn ouders: *Cornelis*, tr. *Marijtje Kok.* Zijn grootouders: *Nanniny Kayser*, tr. *Jacoba Oufgers.* Zijn overgrootouders: *Cornelis Cornelisz. Kaiser*, tr. *Jannetje Nanningsdr. Galeman.*

Zie omtrent *Nanning Kayser* (getr. met *Marijtje Kok)* ook „Mensch en Maatschappij", 15 Mei 1937, 13de jrg., blz. 202 en 203.

's-Gravenhage. Mevr. J. M. CHARISIIJS-DE LEUR.

Kaiser-van der Beecke. (LXXI 355; LXXII 31). Bedoeld is ongetwijfeld Mr. *Nanning Kayser (Keyser, Kaiser) (161* 1—1655), gehuwd met *Jaepje Ougers*, die schepen (1634, 1636), vroedschap (1642), burgemeester (1652, 1653), secretaris en pensionaris van Hoorn was. Bijzonderheden over hem zijn te vinden in Nieuw Ned. Biogr. Wbk. IX, 493 en in de daar opgegeven bronnen. Zie ook de regentenlijsten achter Velius, Chronijk van Hoorn, 4de druk. Een latere pensionaris van Hoorn genaamd *Nanning Kayser is* mij niet bekend.

Manila. A. MERENS.

Macleod. Gevraagd gegevens en ascendenten van *Catharina Macleod*, die op 28 December 1760 te Elburg ondertrouwd is met attestatie om elders te trouwen met *Egbert Andries Brouwer*, sous-lieutenant in 't Regt. van de Prins van

Nassau Weilburg, ged. Elburg 14 September 1722, † Hattem 25 Dec. en begr. 30 December 1782, weduwnaar van *Johanna Charlotta Schrassert* en zoon van ***Arend Brouwer,*** schepen, raad en burgemeester van Elburg, en *Gijsbertha* ***Johanna Lutteken.***

Wassenaar. MR. W. C. MEES.

Middeldorph. Gevraagd doop van ***Anna Maria Margaretha Middeldorph,*** geb. omstr. 1736, tr. Nijmegen 27 Oct. 1762 ***Dominicus Brenta.***

Vlijmen (N.-Br.). J. P. H. GOOSSENS.

van Neck-Sonck. Mr. ***Meynart Sonck,*** zoon van Ridder ***Aelbert Sonck,*** ambassadeur etc., en van ***Cornelia van Segwaert*** was gehuwd met ***Agatha van Neck.*** Hunne dochter: ***Margarite Sonck*** huwde Mr. ***Johan van Neck.***

Gevraagd ouders van ***Agatha van Neck.*** In welke relatie stond zij met haar schoonzoon Mr. ***Johan van Neck?*** Voorts gevraagd geslachtslijst van het Hoornse geslacht ***Sonck.***

Bilthoven. JHR. H. W. M. VAN DER WYCK.

Odinck. Gevraagd genealogische en heraldische gegevens over het geslacht ***Odinck,*** in, en waarschijnlijk ook vóór, de 15de eeuw, bezitter van het allodium 0 d i n c k in de Marke Elsen. Voorzover bekend, werd dit goed het eerst genoemd in 1381-1383 in de staat, geheten „Dit siin die manne in Zallant", bevattende de namen van de leenmannen van de Bisschop in het Oversticht. De tienden over Odinck werden toen achtereenvolgens in leen gehouden door ***Albert van den Reve*** en diens dochter *Geertruijt.*

Johan Odinck en diens vrouw ***Griete en*** hun kinderen, ***Arent Odinck*** en diens vrouw ***Henneke, Lutgard*** en ***Aleijt Odinck*** verklaren op 28 Maart 1477 het goed te hebben verkocht aan de Prior en het Algemene Convent van het Regulieren-klooster Albergen (Windesheimse congregatie).

De gegevens uit de volgende bronnen zijn mij bekend:

a. „Dit siin die manne in Zallant";
b. Tijdrekenkundig Register op het Provinciaal Archief van Overijssel, door J. van Doorninck;
c. Archief van het voormalig klooster Albergen;
d. „Chronicon Albergense";
e. Markeboek van Elsen.

Den Helder. W. ENTERMAN.

Overberg. Gevraagd doop van ***Anna Maria Elisabeth Overberg,*** geb. omstr. 1720, tr. Nijmegen ***Johannes Swenck (Schwenck).***

Vlijmen (N.-Br.). J. P. H. GOOSSENS.

van **Oyen-Bloys** van Treslong-van Paffenrode. Gevraagd vier grootouders van *Reinout van Oyen* gehuwd met ***Anna Bloys van Treslong.*** Volgens een kwartierstaat in Ferwerda, Stam- en Wapenboek etc., was zijn moeder *Paffenrode.* Voorts een geslachtslijst van dit laatste geslacht gevraagd.

Bilthoven. JHR. H. W. M. VAN DER WYCK.

van Oy. (LXXI 231, 357-360). Het kan voor vraagsteller misschien van belang zijn te vernemen, dat in een in mijn bezit zijnde copie van een vroeg 17de-eeuws wapenboek de kwartierwapens voorkomen van *Herman van Oy* met de mededeling dat hij begraven ligt in Wezel.

De wapens zijn links: ***van Oy, Boedtberg, Steprade en van Voerst,*** en rechts: *Palandt, Voerst,* ***Horst*** en *Aeswijn.*

Daar de linkerkwartieren, blijkens de mededeling van de Heer Buurman, 's mans eigen grootouders betreffen, neem ik aan, dat hij met een ***van Palandt*** getrouwd was en de rechterkwartieren dus de kwartieren zijner echtgenote voorstellen.

Verder vond ik in het zelfde boek nog de kwartierwapens van *Caspar Huin* ***van Amstenrade*** met het jaartal 1585. Deze waren links: ***Amstenrade, Printhagen, Gronszfelt en Koeslar*** en rechts: ***Marschevell, Oy, Berckell*** en ***Spirinck,*** hetgeen dus duidt op een huwelijk ***van Oy X Spierinck.***

Driebergen-Rijsenburg.

JHR. MR. DR. J. R. CLIFFORD KOCQ VAN BREUGEL.

van **Oy.** (LXXI 231, 357-360). Naar aanleiding van de mededelingen van de heer D. J. G. Buurman kan ik U mededelen, dat in het Gemeente-Archief te Zutphen — waar ondergetekende als archivist werkzaam is — in de collectie Schimmelpenninck, onder nummer: Coll. Schimmelpenninck D-37, een genealogie van het geslacht ***van Oye*** aanwezig is van de hand van ***A. Schimmelpenninck van der Oye,*** welke is voorzien van verwijzingen naar de bronnen, waaruit de gegevens zijn geput.

Zutphen. L. J. ABELMANN.

van **Oy.** (LXXI 231, 357-360). Het artikel van de Heer D. J. G. Buurman is mede aanleiding tot het inzenden van het volgende:

Behoort tot het bedoelde geslacht eveneens ***Wouterke van Oy(en),*** die op 16 April 1752 te Nijmegen (Herv.) huwde met ***Willem Charisius?*** (Uit het huwelijk sproot een zoon, ***Willem Ernst,*** gedoopt te Nijmegen 3 Juni 1753). Omtrent ***Wouterke*** weet ik voorts nog, dat zij:

1) op 10 Februari **1777** te Wamel getuige was bij de doop van een zoon van (de schout) ***A. Nab*** en ***Grietje van Oyen,*** terwijl de burgemeester van Nijmegen, baron Gerrit Willem van Balveren als peter over het kind optrad;

2) op 4 October 1778 wederom te Wamel getuige was bij de doop van een kind van dezelfde ouders, tezamen met *Johannis van Ooy;*

3) op 8 Juli 1797, weduwe zijnde, te Wamel testament maakte (prot. v. testam. Maas en Waal, inv. no. 173, fol. 103, R.A. te Arnhem). Zij benoemde als universele erfgenamen het bovengenoemde echtpaar ***Ariën Nab*** en ***Grietje van Oy,*** waarvan de (2de?) zoon Willem op het moment van het maken van het testament blijkbaar leefde.

Voorts zal ik omtrent ***Wouterke van Oy*** gaarne gegevens als ascendenten, geboorte, overlijden en verdere kinderen vernemen.

Bij mijn onderzoekingen is mij opgevallen, dat behalve te Nijmegen en te Millingen (zie de 3de alinea van het b.g.n. artikel) en het b.g.n. Wamel (ook een Freule Elisabeth Johanna van Balveren treedt op als meter van een dochter uit het bekende huwelijk ***Nab-Van Oyen)*** de naam ***Van Ooy*** ook nog voorkomt te Niftrik (± 1792) en Dreumel (± 1743 en 1809)'.

S-Gravenhage. J. G. F. CHARISIUS.

van **Oy.** (LXXI 231, 357). Uit mijn beschouwing over de Hoge Heerlijkheid Balgoy (Bijdr. en Meded. der Ver. Gelre LIII (1953). blz. 1 vlg.) kan blijken, dat *Herberen* ***van Oy (Ned.*** Leeuw, t.a.p. kol. 358, sub X, 2 en kol. 360 onder XIbis) een zoon is geweest niet van Reinald van Oy, maar van *Walram van Oy* (Gelre, t.a.p. blz. 12). Herberen had, behalve een zoon ***Willem,*** die in of vóór 1441 huwde met ***Aleid van Buren,*** nog een zoon ***Peter,*** die waarschijnlijk

nog leefde in Oct. 1479. *Willem van Oy en Aleid van Buren* waren ouders van *Herberen van Oy* (X111) en van *Walraven* en *Johanna van Oy,* beiden nog vermeld op 31 Oct. 1479. Behalve een dochter *Ulanda* schijnt Herberen (X111) nog een oudere dochter *Wilda* te hebben gehad.

Velp (G.) . MR. W. DE VRIES.

Pieck-Bogaerdt. Gegevens gevraagd over de voorouders van Mr. *Hendrick Pieck (* 1728-1785) burgemeester van Nijmegen, en zijn echtgenote *Agnes Hendrika Bogaerdf* (1743-1768).

De 8 kwartieren van Mr. *H. Pieck* zijn volgens ,,Genealogie van Hasselt" door W. Wijnaendts van Resandt:

Pieck	*Vonck.*
van der Voort	*Vermeer*
Breyer(us)	*Wijnen*
van Rafingen	*Wijnen.*

Londen. J. A. F. S. VAN ALPHEN.

Voor de kwartieren van Mr. *Hendrick Pieck zie* men uitvoeriger: Het geslacht Piek, door G. van Klaveren, Rotterdam 1916; Ned. Leeuw LXIX (1952), Proeve tot samenvatting van de Over-Betuwsche Vermeer's, door Mr. Dr. J. C. Maris, kol. 365 en ,,Genealogie van het geslacht Wijnen" door J. D. G. van Epen en A. A. Vorsterman van Oyen, 's-Gravenhage 1891.

Voor voorouders van *A. H. Bogaerdf,* wier vier kwartieren zijn: *Bogaerdt, van Griethuysen, Immerseel. van Domwseler,* zie men Ned. Leeuw LV (1937), kol. *323/324.* REDACTIE.

Radaeus-Lippens. *Johannes Radaeus,* geb. Middelburg 19 Oct. 1671, † ald. 21 Sept. 1718, griffier van de Admiraliteit van Zeeland, tr. *Anna Lippens,* geb. ?, † in 1705, dr. van . . . . . Uit een wapenbord in het bezit van de familie Boddaert zou volgen, dat haar kwartieren waren: *Lippens; Moens; de Haes; d'Orville.* Als grootouders van vaderszijde komen dan in aanmerking: Mr. *David Lippens,* geb. te Lillo, tr. 1° Sluis 9 Sept. 1626 *Maria de Blocq,* j.d. van Vlissingen: tr. 2° Sluis 21 Maart 1629 *Susanna Moens, geb.* te Gent.

Joh. Radaeus voornoemd is zoon van *Johannes Radaeus,* geb. in 1638, † 3 Dec. 1712, griffier van de graaflijke munten van Zeeland, tr. 14 Aug. 1669 *Anna Wilhelmy,* geb. Middelburg 28 Oct. 1648 (1643?), † 6 Maart 1728, dr. van Dr. *Johan Wilhelmy,* geb. in Sept. 1599, † 1661, med. doctor; tr. 2° te Middelbur 6 Mei 1644 *Susanna Moens.*

Laattsgenoemde *Johannes Radaeus is* zoon van *Daniel Radaeus* en *Maria de Courf,* dr. van Ds. *Johannes Courtensis,* 1619 pred. te Nieuwenhoven, 1621—'47 pred. te Goedereede, en *Maria v. d. Welle* (tr. 2° Ds. *Jacobus Ridderus).*

Gevraagd aanvullingen omtrent ascendenten (Dr. *Wilhelmy* wordt vermeld in Ned. Leeuw 1913, kol. 268). Is wellicht *Susanna Wilhelmy-Moens* eerder gehuwd met Mr. *David Lippens?* Kent iemand een huwelijk *Lippens* (of *Lips)-de Haes?*

Velp (G.). MR. R. A. RUEB.

Uit het handschrift ,,Genealogie van het Geslagt Duval enz." in 1768 opgemaakt door Mr. Pieter Johan Macaré, in het familie-archief Rethaan Macaré, berustende bij ons Genootschap, waarin, behalve uitvoerige gegevens. ook bronnenverwijzing, volgt deze stamreeks:

I. *Godefroy Du Val.*

II. *Jean du Val (du Val, de le Val),* geb. te Ath, poorter van Audenaarde, als komende van Valenciennes, 26 April 1480, tr. *Alisonne (Alexia) Elias gezegd van Huddeghem.*

III. *Jan Dilvael,* als meerderjarige zoon tegelijk met zijn vader poorter van Audenaarde 26 April 1480, tr. . . . . *van Quickelberghe.*

IV. *Jan Dilvael,* †13 Jan. 1544, tr. *Margriete de Wulf.* † in Aug. 1557, dr. van *Jan de Wulf.*

V. *Jacob Dilvael (Delvael).* † vóór 1571, tr. *Anna Ponchon (Pochon).* † na 17 Jan. 1571, dr. van *Jan Po(n)chon.*

VI. *Anna Dilvael,* tr. (huw.voorw. Audenaarde 17 Jan. 1571) *Joos Schauvlieghe,* geb. te Audenaarde, poorter te Middelburg 27 Dec. 1611, zn. van *Jan Schauvlieghe,* ontvanger van Audenaarde, en *Cafhelijne Heuse.*

VII. *Joanna Schauvlieghe,* † na 29 Nov. 1628, tr. *François Moens,* † 21 Oct. 1624, zn. van *Cornelis Moens.*

VIII. *Susanna Moens,* geb. Gent 10 Aug. 1610, † 10 Oct. 1651, tr. 1° Middelburg 21 Maart 1629 Ds. *David Lippens,* † Middelburg in Sept. 1637, zn. van *Aarnout Lippens* en *Anna de Le Becque;* tr. 2° Middelburg 16 Mei 1644 Dr. *Johannes Wilhelmi,* geb. te Middelburg, med. doctor, † 25 Febr. 1661, zn. van *Jan Adriaen Willems,* schepen en raad van Middelburg, en *Judith van der Poesf,* en weduwnr. van *Petronella de Meulenare;* hij hertr. *Cornelia Pelletier,* weduwe van *Nicolaes Snellaert.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johannes Lippens, volgt* IX.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Anna Wilhelmi,* volgt IXbis.

IX. Dr. *Johannes Lippens,* med. doctor en kiezer te Middelburg, tr. *Elisabeth de Haes.*

X. Anna Lippens, † Middelburq 20 April 1705, begr. ald. (Oude Kerk), tr. Meliskerke 19 Sept. 1695 (ondertr. Middelburg 3 Aug. 1695) *Johannes Radaeus, zie* hieronder Xbis.

IXbis. *Anna Wilhelmi,* geb. Middelburg 28 Oct. 1648, † Middelburq 6 Maart 1728. tr. Middelburg 14 Aug. 1669 *Johannes Radaeus,* ontvanger der Grafelijke Munt van Zeeland, ontvanger der ,,Decima van de opgebrachte Prinsen" (sic), equipagemr. der Admiraliteit van Amsterdam over de schepen van oorlog van dat college, in Zeeland invallende, † Middelburq 3 September 1712 (oud bijna 74 jaren), zn. van *Daniel Radaeus* en *Maria de Court,* en wedr. van *Adriana Rolle.*

Uit dit huwelijk:

Xbis. *Johannes Radaeus,* geb. Middelburg 19 Oct. 1671, kiezer ald., griffier van de Admiraliteit en Grafelijke Munt van Zeeland, † Middelburg 21 Sept., begr. ald. (Oude Kerk) 27 Sept. 1718, tr. 1° Meliskerke 19 Sept. 1695 *Anna Lippens,* etc. (Zie hierboven onder X); tr. 2° IJzendijke 27 Aug. 1706 *Anna Rethaan,* enz.

Ook ,,Levensberichten van Zeeuwsche Medici" geeft over de doctoren *Johannes Wilhelmi* en *Johannes Lippens* nadere biographische gegevens. REDACTIE.

van **Ruytenbeeck-Croes.** (LXXI 199-200). Ik kan terzake het volgende mededelen, gevonden in een in mijn bezit zijnd oud familie-register.

Harman van Ruytenbeecq, burgemeester van Frederikstadt en aldaar overleden, trouwde *Adriana de Haen,* overleden te Frederikstadt.

Kinderen:

1. *Jan van Ruytenbeeck,* burgemeester te Frederikstadt, aldaar overleden „sonder nasaaten", weduwnaar zijnde.
2. *Everhard van Ruytenbeeck,* geb. tot Frederikstadt, getrouwd tot Amsterdam met *Sara Ingelbrecht* en beiden aldaar overleden „sonder nasaaten".
3. *Isabella van Ruytenbeeck,* geboren te Frederikstadt, overleden 3 October 1718, trouwde *Gerard van Bronkhorst* te Amsterdam, en aldaar beide overleden, waarvan kinderen en kinds-kinderen.
4. *Joachim van Ruytenbeeck,* geboren te Frederikstadt en ongetrouwd in West-Indiën overleden.
5. *Jacob van Ruytenbeeck,* geboren te Frederikstadt, secretaris aldaar, trouwde *Geertruid Plevier,* hadden een dochter, ongetrouwd overleden.
6. *Anthonia van Ruytenbeeck,* geboren te Frederikstadt. stierf ongehuwd, „seer oud sijnde".

Ouders van Adriana de Haen:

Mr. *Johan de Haen,* raad en pensionaris der stad Haarlem van 1603 tot 1619, en *Zsabeau* of *Elisabeth Croes.*

Ouders van Isabeau (Elisabeth) Croes:

Jonkheer *Hendrik Croes,* geboortig van Brugge in Vlaanderen en *Adriana Sayon,* dochter van *Vincent Sayon,* raad en schepen, later burgemeester te Brugge.

Wapen *van Ruytenbeecq:* In blauw een gegolfde zilveren schuinbalk, vergezeld van twee gouden ruiten.

Almelo. MR. **M.** SICHTERMAN.

Men zie over *Croes* en *Sayon* bovendien Ned. Leeuw LIX (1941), kol. 35/36 en 73/74. REDACTIE.

Schattel. Gevraagd nadere gegevens betreffende *Johan Melchior Schattel,* geb. Fulda, begr. Nijmegen (Lutherse kerk) 27 Juni 1797. Hij is gehuwd geweest met *Anna Elisabeth Swenck (Schwenck).*

Vlijmen (N.-Br.). J. P. H. GOOSSENS.

Steen. Inlichtingen gevraagd omtrent het geslacht *Steen,* waaruit o.a. de schilder *Jan Steen is* gesproten.

Harlingen. L. J. HANNEMA.

Een genealogie van het geslacht van *Jan Steen is* te vinden in de „Geschiedenis van het geslacht Wittert", door E. B. F. F. Wittert van Hoogland ('s-Gravenhage 1914), deel 11, pag. 1306, 1307. (In het Repertorium van **Beresteyn** abusievelijk vermeld onder de naam *V a n Steen).* REDACTIE.

Swenck (Schwenck). Gevraagd doop van *Johannes Swenck (Schwenck),* geb. omstr. 1720, tr. te Nijmegen *Anna Maria Elisabeth Overberg.*

'Vlijmen (N.-Br.). J. P. H. GOOSSENS.

van Tonderen-Halder. (LXXI 296). *Janus Petri van Tonderen,* geb. te Amsterdam 2 Febr. 1761, overl. te Dieren 19 Aug. 1811, promoveerde in 1788 aan de Universiteit te Leiden tot Dr. med. en was geneesheer te Amsterdam. Hij is zoon van *Pieter Pietersen van Tonderen,* geb. in Tondern (Sleeswijk-Holstein) omtrent 1731, wordt ingeschreven als poorter van Amsterdam op 15 April 1761, overl. te Amsterdam en begr. aldaar 8 Juni 1792, en van *Magdalena van Bevoorde* (op andere plaatsen *„van Bevoort"* of *„van Bevoord"*), geb. te Altona (bij Hamburg) omtrent 1731, overl. te Amsterdam 25 Maart 1813.

Uit het huwelijk van *Janus Petri van Tonderen en Elisabeth Margaretha Halder* ontsproten:

1. *Magdalena van Tonderen,* geb. Amsterdam 9 Maart 1792, overl. Amsterdam 2 Jan. 1822.
2. *Adrianus van Tonderen,* geb. Amsterdam 17 Sept. 1795, overl. Deventer 22 Aug. 1876, controleur der Directe Belastingen en van het kadaster in de provincie Overijssel. Van hem verschillende afstammelingen.

Leiden. **IR. F.** STOKHUYZEN.

van Wolfswinkel. (LXXI 391). In het Geref. Huwelijksregister van Zeist en Driebergen vond ik het volgende:

ondertr. 31 Oct. 1723: *Hannes Janse Wolleswinkel,* j.m. van Scherpenzeel, en *Neeltje Franse Smet,* j.d.

Utrecht. Mevr. **MR.** W. ELDERING-NIEMEIJER.

van Wou. (LXXI 232, 392). Te Zwolle huwden 28 Januari 1638 *Jan Camphuys,* ruyter onder ritmeester Bentinck, en *Henrickjen van Wou, Godfreyt van Wou* n.d. Tegen de achtergrond van adellijke familieleden van de bruid steekt de bruidegom niet slecht af, want hij zal identiek zijn met de gelijknamige zoon, die genoemd wordt in het magescheid d.d. Zwolle 24 October 1618 van *Evert Camphuys* en zijn minderjarige kinderen bij *Henrickjen van Rechteren.* Weliswaar luidt de huwelijksacte d.d. 17 Juni 1604: *Evert Wichers, Wichert Camphuis s.* **van** Wije, rueter under den Ritmeister Periponni, en *Hendrickjen Alefsen, Alef van Rechteren* d., dienstmaget van juncker Asewin, doch blijkens Civiele Proc. Zwolle, dossier 1659-1662, *Rodolff Wyer* en *Gerrit van Delden* qq contra *Jan van Camphuys* n^e^ proprio, *Lucas van Beylen* en Jeremias *van Courbach* voor haar selve en wegens hare resp. ehevrouwen, waren de kindren *Camphuys* ab intestato erfgenamen van *George van Ittersum* j.u.d. Uit de familiepapieren-van Ittersum, welke thans ten Rijksarchieve in Overijssel zijn, is de plaats van Dr. George in de genealogie *van Ittersum* niet te bepalen, doch het feit, dat hij, toen hij als *Jorrien van Ittersum* der rechten doctor op 21 Mei 1621 te Zwolle huwelijksvoorwaarden maakte, als hylixluyden meebracht *Hendrick Bentinck toe Werckeren* drost van Salland, gehuwd met *Elsabe van Ittersum tot Gerner, en Ghysbert van Ittersum,* toont aan, dat hij tot de adellijke Van Ittersums behoorde.

Jeremias van Courbach voornoemd huwde te Zwolle 3 Januari 1632 als ruyter onder de ritmeester Bentinck met *Geessien Camphuys,* cornet *Camphuys'* dochter (genoemd in bovengenoemd magescheid van 1618). Hij werd later rentmeester op de Schulenburg onder Hellendoorn en door zijn kleindochter *Sophia Elisabeth van Oelen (Arent Fredrixdr. ex Aeltjen van Courbach),* die *Marcelis Baerselman* huwde, tellen vele in Nederlands Patriciaat voorkomenden hem onder hun kwartieren.

Hattem. **MR. J. L. RIJNDORP.**

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden op 31 December 1954 in het Rijksmuseum te Amsterdam. — Keizerlijke leenbrieven uit de 15de en 16de eeuw voor het Huis Limburg Stirum, door A. L. Hulshoff (met een plaat). — Michiels van Vaerlaer, door Mr. P. van Eeghen en Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg. — Het ontstaan van do namen Wijnants, Wijnants van Resant en Wijnaendts, door W. Wijnaendts van Resandt †. — Korte mededelingen: De afkomst van het geslacht van der Heyden (van Doornenburg); Bordewijk; Het geslacht van der Wyck in Nederland's Adelsboek; De afstamming van het geslacht van der Wyck. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

N°. 3 LXXIIe Jaargang Maart 1955

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Mr. F. H. Abbing en S. J. Baron van Tuyll van Serooskerken van Heezc en Leende, sedert 1931 en 1939 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

J. H. E. ASBERG . . . . . *Amsterdam.*
Amstelkade 283.
JHR. J. Q. BAS BACKER . . . . . *'s-Gravenhage.*
Van Hogenhouckaan 49a.
Mejuffrouw DR. A. A. BERENDSEN . . . *'s-Gravenhage.*
Benoordenhoutseweg 227.
MR. H. A. DAENDELS . . . . . *Laren (N.H.).*
Nederlands Studenten Sanatorium.
C. DIEMONT . . . . . *Bussum.*
Koningslaan 40.
DR. C. M. GEERARS . . . . . *Amersfoort.*
Lousderweg 260 b.
MR. J. BIERENS DE HAAN . . . . . *Wassenaar.*
Schouwweg 7 L.
T. DEN HERDER . . . . . *Amsterdam-W 1.*
Westlandgracht 77.
J. J. HOOFT VAN HUYSDUYNEN . . . . . *Velp (Gld.).*
Van Kolplein 2 b.
A. L. HULSHOFF . . . . . *Utrecht.*
Van Lidth de Jeudestraat 16.
DR. A. G. JONGKEES . . . . . *Paterswolde.*
Hoofdweg 232.
MR. J. H. LIEFTINCK . . . . . *Bussum.*
Burg. s' Jacoblaan 57.
F. LUGT . . . . . *'s-Gravenhage.*
Korte Vijverberg 7.
H. W. C. MEERBURG . . . . . Paarden *Eiland* (Cape).
P.O. Cor 8. *Zuid-Afrika.*
MR. W. A. OFFERHAUS . . . . . *Groningen.*
Marktstraat 17.
O. J. SIERSEMA . . . . . 's-Gravenhage.
de Mildestraat 38.
Mevrouw A. H. *hl.* LAMAN *TRIP*
geb. DE BEAUFORT *Amsterdam-Z.*
Jan van Goyenkade 2.
IR. R. CH. VISSER . . . . . *Hilversum.*
p/a Torenlaan 41.
IJ. W. VAN VLIET . . . . . *Bussum.*
Willem Bilderdijklaan 2.
J. F. R. VAN DE WALL . . . . . *Wassenaar.*
Raadhuislaan 15.
P. F. G. WALLER . . . . . *Delft.*
Klein Vrijenban 4.
MR. F. M. WILBRENNINCK . . . . . *Roermond.*
Roerzicht 10.
T. ZANDLEVEN . . . . . *Utrecht.*
Admiraal van Gendtstraat 37.

Adreswijzigingen:

D. J. M. A. BRAAKENBURG VAN BACKUM . . *Bussum.*
Brediusweg 53.
D. DAM . . . . . *Amsterdam-Z.*
Henriët te Bosmanstraat 42.
PROF. DR. M. VAN HAAFTEN . . . . . *De Steeg (Gld.).*
Diepstraat 42
J. H. A. HOELEN . . . . . *Bussum.*
Brinklaan 123.
E. PELINCK . . . . . *Leiden.*
Zoeterwoudsesingel 11.
H. VAN DER VLOODT . . . . . *Ede (Gld.).*
Buitenzorglaan 25.

Verbalen van verbeterhuizen als bron voor genealogisch onderzoek,

door W. E. SMELT.

Naar aanleiding van een onderzoek in het archief van het Hof van Holland naar gegevens betreffende *Alexander Leopold Anton* graaf *van Ranzow,* die in Mei 1698 in het ,,beterhuis" in Koudekerk werd opgesloten en daar tot Maart van het volgende jaar verbleef, kreeg ik onder ogen de nummers 6087, 4929, 6086 en 4930 van genoemd archief, bevattende verbalen, rekeningen, enz. van de commissarissen ter inspectie der beterhuizen in Holland, resp. over de jaren 1729-1749, 1750-1759, 1760-1779, 1780-1810 benevens Verspr. Stukken Hof no. 589, bevattende minuut-rapporten 1759-1804. De serie is compleet op de jaren 1731 en 1757 na, die resp. geheel en gedeeltelijk ontbreken.

Bij, de lectuur van deze stukken bleek mij, dat zij naast een meer algemeen historisch belang, in zoverre zij een beeld geven van de inrichting der ,,beterhuizen" in de 18de en begin 19de eeuw, ook een belangrijke bron vormen voor de beoefenaars der genealogie. Immers: zij bevatten gegevens — ook zulke van zeer persoonlijke aard — betreffende leden van meer of min bekende geslachten, over wie ongetwijfeld tot nu toe weinig bekend was. Om deze reden leek het mij niet ondienstig, in dit Maandblad de aandacht op deze, naar het mij voorkomt, vrij onbekende stukken te richten. Wel noemt Dr. A. H. Garrer ze op p. 4 van zijn publicatie ,,In een beterhuis van 1682—1692", uitg. Ver. Haerlem, 1929, maar hij heeft ze, lijkt mij, slechts oppervlakkig ingezien en deelt er in elk geval vrijwel niets uit en over mede.

De verbalen beginnen, gelijk gezegd, met het jaar 1729. Ook al heeft het Hof reeds vóór dit jaar een zekere bemoeienis met de ,,beterhuizen" gehad, eerst in 1728 werd de contrôle geregeld bij resolutie van 11 November 1728, waarbij werd vastgesteld, dat voortaan elk jaar twee leden van het Hof als commissarissen met de visitatie dezer huizen zouden worden belast en daarvan rapport zouden uitbrengen. De visitatie betreft slechts die ,,beterhuizen", waar personen op machtiging van het Hof zijn opgesloten. Zulk een acte van autorisatie werd aan het Hof verzocht door ,,de vrienden" of wel de curator, om zodoende een lastig familielid de kans te benemen, zijn verwanten schade te berokkenen of hun goede naam in opspraak te brengen. Wij treffen dus in de verbalen gegevens aan over mensen, die òf aan de een of andere vorm van waanzin leden òf wel door hun lichtzinnig gedrag moeite en aanstoot gaven. Met de personen, die krachtens machtiging van een andere autoriteit in deze huizen waren opgesloten, bemoeiden de commissarissen van het Hof zich principieel niet. Een enkele maal maakte iemand van deze andere categorie gebruik van de jaarlijkse visitatie, om bij commissarissen zijn opwachting te maken.

Dit werd toegestaan, maar wanneer in 1765 Jan *Betua Borwater*, geconfineerd in Hazerswoude, bij herhaling tracht, bij die gelegenheid papieren van *Jan van Hekken*, gewezen molenaar op het Lam te Leiden en op acte van de magistraat aldaar geconfineerd, over te geven, weigeren commissarissen, deze papieren aan te nemen, ,,als tot ons niet specterende". Wel nemen zij twee briefjes aan, die *van Hekken* hun zelf overhandigt, als aan ons geaddressee". Het voornaamste doel der visitatie was het aanhoren van klachten en wensen der geconfineerden en daarnaast, om op grond van de mededelingen van de kastelein en van de indruk, die commissarissen zelf van de betrokkenen kregen, adviezen aan het Hof uit te brengen met het oog op al of niet vrijlating. Machtiging tot ,,confinement" werd n.l. bij uitzondering voor onbepaalde tijd, maar als regel voor een jaar verleend. Echter kon van jaar tot jaar verlenging van het ,,confinement" worden toegestaan. Dat een meer geregeld toezicht op de geconfineerden, waarin dus voorzien werd door bovengenoemde resolutie van 11 November 1728, niet overbodig was, blijkt o.m. uit het feit, dat commissarissen in 1729 bij hun visitatie van het ,,Blaauwhuijs" in Schiedam, daar *Maria Wolters*, vrouw van de procureur *Joan van Leeuwen* aantreffen, die bij acte van 18 Januari 1725 is geconfineerd, maar voor wie geen verlenging van confinement is aangevraagd. Wanneer commissarissen de regenten de onbehoorlijkheid van zulk een handelwijze en de onbevoegdheid hiertoe voorhouden, voeren deze als excuus aan ,,als dat zoodanige actens juijst niet zoo accuraat bij de regenten wierde gelesen en dat die gewoon waren de geconfineerdens aldaar te houden, totdat deselve door de impetranten van zoodanige actens.. . wierde afgehaalt."

Voortaan zal echter beter opgepast worden! Daar het eveneens voorkwam, dat het Hof van vrijlating of overlijden der geconfineerden niet op de hoogte werd gesteld, werd getracht hierin te voorzien door de resoluties van 14 December 1742 en 29 Juli 1743, waarbij resp. bepaald werd, dat de geconfineerden niet zonder kennis van het Hof mogen worden vrijgelaten en dat de kasteleins *van* gevallen van overlijden aan het Hof kennis moeten geven. Ook kon zich — dit als illustratie van het particulier karakter der ,,beterhuizen" — het geval voordoen, dat in 1734 commissarissen bij hun bezoek aan het ,,beterhuis" in Koudekerk overkwam: zij troffen toen de kastelein niet meer aan, daar deze enkele maanden geleden gestorven was! Juist op het moment der visitatie vond de begrafenis der ,,casteleynse" plaats! Daar ook haar zoon dood is, wordt afgesproken, dat de voogden van de minderjarige kinderen van deze zoon samen met de knecht ervoor zullen zorgen, dat de zaak voorlopig marcheert.

Behalve in z.g. ,,beterhuizen" werden de personen, die in aanmerking kwamen voor ,,confinement" ook wel bij particulieren ondergebracht: zo wordt *Petronella Bernardina de Prato,* oud 18 jaar, dochter van *Andreas Jacobus de Prato,* oud-predikant te Stolwijk, in 1743 op een bovenkamer bij Dr. *Martinus Hermanus Geisweit in* 's-Gravenhage geplaatst en lezen wij in het verbaal van 1765, dat *Jacoba Alida van Eys* sinds 6 September 1754 in haar eigen huis in Zegwaart onder toezicht van *Evert Dedel* en zijn vrouw verblijft. Een bizonder soort van inwoners van de beterhuizen waren de ,,pensionarissen". Onder deze titel komen wij in 1729 *Bernardus Craayvanger* tegen. Hij genoot enige vrijheid van beweging, mocht vrij in huis en tuin rondlopen en ook wel buitenshuis wandelen. Soms ging hij bij Mr. *Cornelis Vinck* op ,,Oelenburg" bij Zoetermeer logeren, echter in begeleiding van de kastelein.

Helaas geven de verbalen slechts indirect uitsluitsel over de inrichting der beterhuizen. Wel blijkt, dat de materiële verzorging afhing van het kostgeld, dat door de familie werd betaald en dat dikwijls niet gering geweest schijnt te zijn [1]). Herhaaldelijk klagen de geconfineerden erover, dat de verzorging met spijs en drank (vooral de laatste!) niet in overeenstemming is met wat er aan hen ten koste wordt gelegd. Zo verzoekt

[1]) Aardig is in dit verband de brief d.d. 9 Febr. 1793 van *Willem van Noordcloos,* kastelein van „de drie Taarlingen" in Delft aan Mr. Adriaan Bodt, griffier van het Hof, in antwoord op diens vraag, of hij een bepaald 'persoon voor *f* 300,— in huis wil nemen en waarin hij zegt, daarvoor te moeten bedanken in verband met de duurte der levensmiddelen, hoc gaarne hij anders de eer heeft ,het Hof te bedienen. „De

Abraham Douglas, opgesloten in Delft bij de Oostpoort, in 1736 om elke dag boven het halve pintje wijn nog een fles wijn, „meenende dat sulks niet te veel was voor een gesondt mens, en dat sulks van sijn revenues wel afkonde en dat hij versoghte eenig gelt om boeken te koopen". *Adolph Roelofswaert,* geconfineerd in het St. Jorisgasthuis in Delft, klaagt er in 1765 over, dat hij uit dezelfde pot moet eten als de criminele gevangenen en dat hij geen lakens op zijn bed heeft. Uit deze klacht, gelijk ook elders uit de stukken blijkt, dat de op machtiging van het Hof geconfineerden met de andere geconfineerden in aanraking kwamen. De eersten voelden dat soms als een belediging: in 1744 klaagt *Abraham Alexander Nolthenius,* opgesloten in Gouda, erover, dat hij de kamer met de criminele gevangene *Pieter Coenen* moet delen, Toch had deze omgang met de criminelen ook zijn goede kant: *Frans Douglas,* die in 1743 uit „de drie Taarlingen" in Delft ontsnapte, deed dit in samenwerking met een „criminele", die uit de aard der zaak zeker beter van de methoden om te ontvluchten op de hoogte zal zijn geweest!

In het algemeen hoort men van de zijde der geconfineerden weinig klachten over de behandeling. Een uitzondering hierop vormen de woedende klachten van *Cornelis Luyken* aan het adres van *Cornelis van der Lee,* kastelein van „de drie Taarlingen" in Delft. Inderdaad zou men uit de inhoud van het deswege door *Luyken in 1737* aan het Hof gerichte rekest alsmede uit een vertoog van de vroeger aldaar geconfinecrde *Jan Naalhout,* verdeeld in zes hoofdstukken, getiteld „Eerste brutaliteyt van de casteleijn Cornelis van der Lee", „Tweede brutaliteit ....." enz. op maken, dat de behandeling daar toen te wensen overliet.

De stukken, waarbij zich ook brieven van en aan de geconfineerden bevinden, geven ons meermalen een duidelijk beeld van persoon en lotgevallen van deze „onmaatschappelijke" mensen, zó zelfs, dat ook na het verloop van eeuwen de lectuur ervan dikwijls aangrijpend is. Dit is het geval bij *Anthony Repelaer,* die op verzoek van zijn familie in 1735 in „de drie Taarlingen" in Delft wordt opgesloten, nadat hij enkele malen getracht heeft, zich van het leven te beroven. Commissarissen krijgen hem bij hun visitatie zelden te zien (in 1736 bevinden zij hem „een seer somber en fantastiecq man" te zijn), daar hij steeds in bed blijft liggen en geen woord zegt. Wij horen behalve deze feiten niets van hem. Tenslotte is er een aantekening, dat hij op 3 April 1754 overleden is.

Het leven in deze huizen was zonder twijfel afstompend. Gewerkt werd er, behalve door de vrouwen, die zich daardoor wat zakgeld verschaften, niet, zodat voor de mannen de tijd met roken, drinken, lezen, spelen, praten en twisten en in sommige gevallen met het schrijven van eindeloze epistels voorbijgegaan zal zijn. Waarin de „ordentlijke divertissementen", waarvan de kastelein van het beterhuis in Delft bij de Oostpoort in 1729 rept, bestaan hebben, weten wij niet. Er was wel een middel, om, behalve door ontsnapping, hetgeen vrij veel voorkwam, aan dit ellendige leven te ontkomen: indien men bereid was, naar Indië te gaan, kwam men als regel vrij. Was de persoon in kwestie daartoe niet genegen, dan moest hij jaar in jaar uit wachten, tot „de vrienden" gehoor gaven aan de smeekbeden van hun lastig familielid. Zo achtten „de vrienden" van *Pieter Beelaerts* eerst in 1753, nadat hij reeds 15 jaar opgesloten was geweest, het ogenblik gekomen, een rekest om vrijlating voor hem bij het Hof in te dienen. Als voorwaarde wordt echter gesteld, dat hij onder de directie van *Bartholomeus van den Berg* in Hoorn „in stilhcijt woone" en dat hij „bij provisie" de naam van Pieter Gerritse zal aannemen. Op het rekest wordt gunstig beschikt. Wij zouden weleens willen weten ,of de langdurige vrijheidsberoving een gunstige en kalmerende invloed heeft gehad op het humeur en temperament van *Beelaerts,* van wie de kastelein in *1747* nog rapporteert, dat hij is „geduurig als een woeste zee" en „niet anders doende als kasteelen in de lugt te bouwen".

Het zou willekeurig zijn, om bepaalde personen hier uitvoeriger te behandelen, maar verleidelijk is het wel, om iets meer te vertellen over *Agnes van Persijn,* in 1741 op verzoek van haar neef *Nicolaas van Persijn* en diens moeder *Theodora Jacoba van der Meer,* weduwe van *Adriaan van Persijn,* in Hazerswoude geconfineerd. Volgens het over haar medegedeelde schijnt zij — zacht uitgedrukt — een bekend type in de omgeving van Leiden en Wassenaar te zijn geweest. In 1742 zegt de kastelein van haar, „dat sij niet wel stapelgek was, maar somtijts wat simpel, willende alle daegen rijden en rossen en ook trouwen".

Anna Walburg van Tuyll van Serooskerken, die in 1744 in het beterhuis „Ceulen" in Delft terecht kwam, schijnt haar daarin niet veel te hebben toegegeven.

Uit het hierboven medegedeelde kan men een indruk krijgen van het soort gegevens, die men in de verbalen en bijbehorende stukken aantreft.

Volledigheidshalve moge ik er op wijzen, dat ook de Resoluties van het Hof vanzelfsprekend gegevens over deze personen bevatten. Soms zijn de verbalen in hun geheel in de resoluties geïnsereerd, althans vóór 1748. In dit jaar werd bij resolutie van 2 September besloten, de verbalen in het algemeen in een afzonderlijk register in te naaien. Afgezien echter van het feit, dat de resoluties dus dikwijls slechts uittreksels uit de verbalen bevatten, bevinden zich bij deze laatste brieven van-, aan- en over de geconfineerden alsmede memories en verklaringen van diverse aard.

Hieronder geer ik de namen van de in de verbalen genoemde geconfineerden volgens het jaar, waarin zij voor het eerst daarin voorkomen. In veel gevallen vindt men in de omslag, waarin zich het verbaal van het voorafgaande jaar bevindt, reeds stukken, die gegevens over de bedoelde persoon bevatten; bovendien komen hun namen in de verbalen (en bijbehorende stukken) van de volgende jaren voor tot het ogenblik, dat zij in vrijheid werden gesteld dan wel overleden [2]).

allerminste commensalen die wij aannemen betaalen *f* 300,— in 't jaar, bewasschen, benaijen en raseren daaronder gereekend, hun beddegoed meedebrengende. Als het door ons geleverd werd 25 gulden 's jaars. Tabac, snuiff, pijpen apart na de consumtie. De paruikmaker apart..... Het servies bestaande in 6 servetten, 6 handoeken. 1 tinne kamerpot, 1 zilver lepel en vork, 2 tinne borden. Dit kan uitgekogt worden voor 25 gulden eens aff."

[2]) Enkele personen, voor wie wel acte van confinement werd verleend, vinden wij niet in de verbalen vermeld Zij zijn blijkbaar niet in een beterhuis geplaatst. Het zijn: *Mensje Leenders Wijgedoogen,* vrouw van *Arij van Leeuwen* (acte van conf. d.d. 2 Dec. 1754), *George Coenraad Iken* en zijn vrouw *Ida Elisabeth Stoesak* (acte van conf. d.d. 24 Jan. 1757), *Jacob Brandt* (acte van conf. d.d. 4 Juli 1758) en *Achilles (Gilles) Jacob Steenhoven* (acte van conf. d.d. 6 Nov. 1761). Van de laatste mag wel even vermeld worden, dat hij de eerste en mogelijk laatste van het geslacht van dien naam, waartoe hij behoort, is: hij heet n.l. oorspronkelijk slechts Achilles en' is de zoon van de slaaf *Jason* en de slavin *Jampakke* en geboren te Batavia ten huize van *Jacob de la Fontaine* en diens echtgenote *Catharina Elisabeth Crudop.* Deze hebben hem in 1734 als zevenjarig kind mede naar Holland genomen. Naderhand kreeg hij de naam *Gilles Jacob* met als achternaam *Steenhoven* naar de naam van het schip, waarmede hij naar Holland was gekomen. Uit het rekest van *Catharin Elisabeth Crudop* blijkt, dat zij niet veel vreugde aan haar pleegkind heeft beleefd. Zij heeft veel aan hem ten koste gelegd, zelfs in 1756 voor 12.000 guldens het schout- en gadermeesterambt

1729. *Jan Naalhout, Jacob van Kouwenhoven, Jacob van Swieten, Bernard Craaijvanger. Daniel Le Gret, Anna Wickhuyscn,* vrouw van *Johannes van Spijk, Maria Wolters,* vrouw van de procureur *Joan van Leeuwen, Barbara van der Hugt (Gugt), weduwe* van Ds. *Willem de Appel,* en haar dochter *Aletta de Appel. Geertruijd en Eva van Alphen, Maria Groffij, Cornelis van der Burgh, Meijndert Coelemeij.*

1732. *Abraham Douglas,* Ds. *Texelius, Antoni Isaac Cassa, Mattheus Quant (Anthonij Hartogsvelt* wordt als vrij vermeld).

1734. *Willem Diderik van Ligtenberg, Cornelis Luyken.*

1735. *Nicolaas van Strijen, Adrianus Theodorus van den Bergh, Anthony Repelaer, Cornelis van der Kragt.*

1736. *Susanna Wensch.*

1739. *Abraham Adriaan Forest, Pieter Beelaerts, Frans Douglas.*

1740. *Cornelis Hildernisse.*

1741. *Mr. Simon de Roo, Huybert Guerin, Joanna Ligois,* **vrouw van** *Jean le Comte, La Serre, Jacobus Odé, Agnes van Persijn, Frederik Waldow.*

1742. *Samuel Gabiou, Abraham Alexander Nolthenius, Mr. Andreas van der Sluys.*

1743. *Jan Baptist van der Kamp, François de Koninck, Suson Henriette Marin.*

1744. *Petronella Bernardina de Prato, Marinus Hendrikus Verkouteren, Anna Walburg van Tuyll van Serooskerken van Welland. Claas Wennius, Willem Hendrik Reeling.*

1745. *Johannes Lagendaal, Johanna Bonk;* vrouw van *Jan van Os, Theodorus Barriel.*

1746. *Johan Naalhout,*

1748. *Reyer Reyersz.*

1749. *Hendrik zegelaar.*

1750. *Jean Gaspard Ebart, Jaques Robethon, Leonora Ebbink,* vrouw van *Johannes Abraham Dederichs, Elisabeth Berkhout,* weduwe van *Aarnout Speght.*

1751. *Jacob van Oorde, Sabina Munster,* **vrouw van** *Arent van Eldik. Johannes Tinne, Mr. Jan Gijsbert van der Staal.*

753. *Cornelis Luyken* [3]).

755. *Henrietta Deusser (Duijsser), Jacoba Alida van Eijs. Johan van Son, Mr. Adriaan Huysken, Willem Veerman.*

756. *Jacob van Borselen, Franciscus Lievens Kersteman. Theophilus Copius.*

van Oudhuizen en Wilnis voor hem gekocht, maar zich door zijn slecht gedrag gedwongen gezien, reeds het volgende jaar de verkoop daarvan aan een ander te bewerken. Tot tweemaal toe bekostigt zij vervolgens zijn uitzending naar Suriname, maar ondanks de daarbij gestelde voorwaarde, dat hij niet meer terug zal keren, komt hij toch weer terug en vertoont zich voor haar huis in 's-Gravenhage. Zij laat hem wel niet toe, maar ondervindt zoveel last van hem, dat zij zelfs gedwongen is, haar bel te verwijderen om te voorkomen „dat haar schelle door hem niet wierde aan stukken getrokken". Zij moet de hulp van de dienaren van de justitie inroepen, om hem van haar stoep te doen „vertrekken". Redenen te over, om aan het Hof te verzoeken, hem in een verbeterhuis op te sluiten tot de tijd toe, dat er gelegenheid wordt gevonden, hem naar Indië te transporteren! In dorso van de acte van confinement staat: „deze is niet geplaast maar getransporteert met een jagt naar Zeeland".

[3]) *Cornelis Luyken* is „recidivist": wij komen hem reeds tegen in het verbaal van 1734. Uit het rekest van *Geertruijd Moutschop,* weduwe van Mr. *Daniel Luyken,* de hoogbejaarde moeder van Cornelis Luyken — zij was in 1753 92 jaar —, waarop het Hof 18 Mei 1753 acte van confinement verleende (een afschrift bevindt zich bij de stukken), krijgen wij een indruk van zijn zwak karakter en van de middelen, die tevergeefs beproefd waren, hem zijn leven te doen beteren.

1758. *Gerrit Ploos van Amstel,* Mr. *Herman Scheltus,* Mr. *Abraham George Luiscius, Johanna Maria Francken.* vrouw **van** *Willem Rosendaal, Arend Ferdinand Lambregts, Hans Smith.*

1759. *Helena Francina Craffert, vrouw* **van** *Hermanus Laurens Rijndorp.*

1760. *Maria Hendrina Volckaert,* gescheiden vrouw van *Simon Kramer, Theodorus Antonius Rijnjak.*

1761. *Hendrik van der Schaaff, Sara Mijtens, vrouw* van *Isaacq du Gan, Johanna Cornelia van Cuijlenburg, vrouw* **van** *Maarten Vork, Johanna van der Sleijden, weduwe* van *Jan van der Kool (Kooij?),* Mr. *Dionijs Hendrik van Schuijlenburg.*

1762. *Hendrik van Oordt.*

1763. *Johan Baptiste Charlé,* Mr. *Paulus Scheltus, Jan Betua Borwater.*

1764. *Nicolaas Baartmans.*

1765. *Adolph Roelofswaard, Daniel Cassa, Johan Adam Mirsbach.*

1767. *Gozewijn van Dijk, Julius Ferdinand* graaf *van Ranzow.*

1769. *Mr. Jacob Martinus Borwater.*

1772. *Aldert Portegies.*

1773. *Cornelis Hillebrand 's Heerenberg, Ernestus Josephus Franciscus van Honsteijn, Pieter Johannis Overduin.*

1774. *Elisabeth Fuchs.*

1777. *Lodewijk Gerard van Renesse, Rochus Jan van Son.*

1778. *Wouter Cupius,* Mr. *Gregorius Nieuwland, Sara van Persijn, Constantinus Jacobus van Renesse.*

1779. *Anthony Roos, Mr. Pieter Vinck, Johanna Catharina Vosch van Avesaath,* vrouw van *Johannes Jacob Henrij.*

1780. *Gosewinus Joannis Adrianus Overveld, Petrus van Heyningen,* Mr. *Cornelis Binkhorst.*

1781. Mr. *Maarten Philibert Pauw, Constantinus Paulus, Frederik Adriaan van der Kest, Willemina Eygenhouwer.*

1782. Mr. *Frederik Jan van der Kop, Petronella van Brakel,* **vrouw van** *Coenraad Schols.*

1785. *Adriaan Haze van Heerdt, Richardus van der Spelt.*

1788. Mr. *Pieter Jacob de Huijbert de Beaufort, Willem Rumpf Schultens. George Philip Anders, Willem Coenraad Wild, Frans ten Brink.*

1790. *Anthonia Collijns Kreeft, geb. Geertsma,* vrouw van *Daniel Kreeft, Kaatje Immink,* weduwe van *Klaas Sandbergen.*

1791. Mr. *Paulus Hendrik Willem de la Fargue* en zijn vrouw *Anna Leonora Henrietta Sander, Johanna Frederica van Sanden.*

1792. *Johan August Godfried Consentius, Geertruij Wijnhorn, vrouw* **van** *Martinus Daniels.*

1794. *Diederik Riedewald.*

1795. *Wicherus Henricus van Haarsma.*

1796. *Alexander van Kervel,* Mr. *Gerard Beelaerts van Wieldrecht, Antje Stram.*

1798. *Gerardus Nicolaas Groen, Maria Blaij, vrouw* van *Everhard Temminck.*

1799. *Dirk de Wit.*

1801. *Gerrit Amelis van Hoogeveen, Maria Magdalena Speirman, vrouw* **van** *Theodorus Daniel Dolegius de Kedts Houtman.*

1802. *Maria Margaretha Bourgeois, vrouw* van *Gerardus Kramer, Adriaan Abels,* Mr. *Coert Rosenboom.*

Van der Hell
(Verhel (1), Van Hell, Hellius, Ah Hell),

door MR. W. DE VRIES.

Hoofdstuk I.

Inleiding.

§ 1. In 1940 [1]) verwierf ons Genootschap een lijvig foliowerk in handschrift, getiteld „Stamboeck van die *Van der Hell,* vervattende in 't cort de oudtheyt van hetselve geslacht, ende meteen aenwijsende derselver recht tot de verschrijvinge op landts- end quartierdagen, voorts tot alle andere adelicke comparitiën deses furstendombs Gelre ende graefschaps Zutphen — opgestelt t'Arnhem anno 1666". Het werk verraadt, dat de samensteller ernaar heeft gestreefd de afkomst van het geslacht Van *der Hell* vast te leggen en met bewijsstukken te staven. Aan de uitvoerige, in tabelvorm weergegeven genealogie heeft hij nl. een groot aantal afschriften van officiële bescheiden toegevoegd, die het gemakkelijk maken de juistheid van zijn gegevens aan de historische feiten te toetsen. Daarbij heeft hij zich bij zijn onderzoek niet slechts beperkt tot de wettige leden van het (riddermatige) geslacht *Van der Hell,* maar ook de aandacht gewijd aan die takken, die door bastaardij uit de riddermatige *Van der Hell*'s zijn gesproten. Het blijkens de titel in 1666 samengestelde werk, is daarna nog aangevuld met gegevens uit latere jaren — gegevens, die weliswaar niet met bewijsplaatsen gestaafd blijken te zijn, maar als uit de tijd stammend, waarin zij neergeschreven werden, toch vertrouwen verdienen — en voor zover controle mogelijk was, dan ook steeds juist bleken te zijn. Dit laatste bleek eveneens in het algemeen het geval, wat de oudere gegevens betreft. Toen ik dan ook enige jaren geleden het plan opgevat had om mijn talrijke, bij andere onderzoekingen verzamelde gegevens over de Veluwse *Van der Hell's* in een genealogie samen te vatten, heb ik dankbaar de inhoud van het „Stamboeck" aanvaard als een leiddraad bij de op te stellen genealogie. Daarbij bleek mij niet alleen, dat ik zelf had kunnen putten uit bronnen. die de samensteller van het „Stamboeck" blijkbaar niet bekend waren geweest, of voor hem nog niet toegankelijk geweest zullen zijn, maar tevens ook, dat bronnen, die hij had gebruikt, later verloren gegaan moeten zijn. In de laatste gevallen kon ik zijn gegevens uiteraard niet meer afdoende verifiëren; soms ook moest ik betwijfelen, of de betreffende mededelingen op wel iets meer dan een mondelinge overlevering berust zullen hebben. In de hierna volgende genealogie heb ik derhalve die gegevens, welker juistheid voor mij niet geheel vast is komen te staan, of door mij zelfs ernstig wordt betwijfeld, tussen vierkante haakjes ([]) vermeld; de lezer weet dan, dat zij eenvoudig aan het „Stamboeck" ontleend zijn.

Op één punt wijkt de door mij samengestelde genealogie sterk af van die in het „Stamboeck": ik meende nl. geen vrijheid te hebben die genealogie hoger op te voeren dan tot zekere *Casijn van der Hell,* wiens zoon *Henrick* in 1453 zijn oom *Henrick van der Hell* in het bezit van het Gelderse leengoed „dat Huys ende goet, geheiten van der Helle" opvolgde. De samensteller van het „Stamboeck" deed zijn genealogie ruim een eeuw vroeger beginnen. Als stamvader voerde hij ten tonele de Arnhemse schepen (1350) en burgemeester (1357 en 1361) *Henrick van der Hell* [2]), wiens zoon *Casijn,* naar het „Stamboeck" vermeld zou zijn onder de Veluwse ridders en knapen, genoemd in de brief, waarbij hertog Eduard van Gelre zijn bruid Catharina van Beyeren, dochter van graaf Albrecht van Holland, de Veluwe als lijftocht schonk [3]).

Deze *Casijn van der Hell,* die ik in geen enkele bron ben tegengekomen -- hetgeen niet uitsluit, dat hij kan hebben bestaan — zou drie zonen hebben gehad, *Gerrit, Gooswijn en Wolter. Een Gooswijn van der Hell* komt inderdaad voor in de verbondsbrief van 6 Jan. 1377 van Johan van Chatillcn en Mechteld van Gelre met een aantal Gelderse ridders en knapen; dat hij een broer was van *Gerrit en Wolter* blijkt echter niet [4]). *Wolter* — vermoedelijk een ander dan zijn naamgenoot, vermeld in 1351/'57 [5]) — zou volgens het „Stamboeck" in 1390 beleend zijn met tienden te Uchelen en Hoog Soeren — door wie, is mij niet kunnen blijken. Meer vaste grond krijgen wij t.a.v. *Gerrit van der Hell,* want volgens het „Stamboeck" en de Gelderse leenactenboeken [6]) werd hij in 1379 beleend met het Huis (ter) Hell onder Putten. dat in 1402 overging in handen van *Carselis van Aller.* Deze laatste blijkt in laatstgenoemd jaar eveneens „die helfte van den goede te Watergoer" onder Nijkerk in leen te hebben cntvangen; hij heeft toen zijn vrouw *Aleyd* daaraan getuchtigd [7]). en overleed in of vóór 1424 [8]). De overgang van het goed „(ter) Hel!" in 1432 wordt begrijpelijk op grond van de mededeling van het „Stamboeck", dat *Aleyd,* de vrouw van Carselis. een dochter zou zijn geweest van Carselis' voorganger. *Gerrit van der Hell.* Volgens dezelfde bron zou zij een oudere broer *Casijn van der Hell* hebben gehad, die overleed vóór zijn vader, waardoor „'t Huys te Hell gecomen (was) op siin suster". Als dit juist is. dan wint op grond van de oude wijze van naamgeving — de z.g. Leitnamesitte", volgens welke de oudste zoon naar zijn grootvader van vaderskant werd genoemd — de mededeling, dat *Gerrit van der Hell een Casijn van der Hell* tot vader zou hebben gehad, aan waarschijnlijkheid. Er is echter reden, om hier voorzichtig te zijn, want volgens hetzelfde „Stamboeck" zou *Henrick van der Hell,* die — volgens de Gelderse lecnactenboeken — het Huis „(ter) Hell" in 1414 verkreeg bij transport van *Carselis van Aller,* dat goed toen hebben verworven van „siin moeye (= tante) Alydt", en derhalve een zoon zijn geweest van de vóór zijn vader *Gerrit* overleden *Casijn van der Hell.* In dat geval had evenwel volgens het Zutphense leenrecht na de dood van *Gerrit van der Hell* het goed vererfd moeten zijn niet op Gerrits dochter Aleyd (of haar man Carselis van Aller), maar direct in de manlijke lijn op de (vermoedelijk nog min-

---

[1]) Zie Ned. Leeuw LVIII (1940), kol. 323.

[2]) Zie Jhr. Mr. D. P. M. Graswinckel, Het oud-archief der gemeente Arnhem (1935), II, Reg. no's 86, 117, 125, 127, 140, 143, 171, 173, 206 en 213. Deze *Henricus van der Hellen* was mogelijk verwant met de famulus *Hendrik de Hell(e),* vermeld 13 Oct. 1316 (Dederich, Annalen der Stadt Emmerich, blz. 83—84, bijl. 6) en *Henricus de Inferno,* vermeld aan het hoofd van de Emmerikse schepenen 14 Juni 1302 (Dederich, a.w. blz. 141—142). Vergel. Ned. Leeuw LVI (1938), kol. 52, aant. 15.

[3]) Vergel. Is. An. Nijhoff, Gedenkwaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland II (1833) no. 161.

[4]) Nijhoff, a.w. III no. 31. Gooswijn had volgens deze acte wel een (niet nader bij name genoemde) broeder

[5]) L. A. J. W. baron Sloet, in Versl. en Meded. Kon. Acad. van Wetenschappen, afd. Letterkunde 1889, 3de Recks VI, blz. 233 en 234.

[6]) Werken der Ver. Gelre; Register op de leenactenboeken etc., kwartier van Arnhem, blz. 110 en vlg.

[7]) Register alsvoren, blz. 90.

[8]) Ned. Leeuw XXX (1912), kol. 41.

derjarige) *Henrick*, namens wien Carselis hoogstens als momber (voogd) leenhulde had kunnen doen. Waarschijnlijker komt het mij derhalve voor, dat de in *1414* beleende *Henrick van der Hell* geen kleinzoon van *Gerrit van der Hell* uit 1379 is geweest, maar tot een andere tak der *Van der Hell's* heeft behoord (misschien afstammend van een broeder van Gerrit).

De leenacte van 1414 vertelt ons, dat *Henrick van der Hell* zijn in die acte niet bij name genoemde vrouw tevens aan de helft van het goed heeft getuchtigd. Volgens het „Stamboeck" zou zij *Oedwich* of *Oedberch* hebben geheten, en haar man twee zonen hebben geschonken, *Henrick* en *Casijn van der Hell*. Een *Henrick van der Hell* treffen wij inderdaad aan in een leenacte van *1424*, maar volgens het register op de, Gelderse leenactenboeken [9]) was hij dezelfde als zijn naamgenoot, die reeds in 1414 beleend was. Mogelijk zijn hier ten onrechte vader en zoon met elkander verward, en moeten wij hen in werkelijkheid van elkaar onderscheiden. Als „onderpander" (substituut-schout) van Nijkerk en Putten in 1428 en 1432 vond ik een *Henrick van der Hell* genoemd in Van Hasselts handschrift over „Wildfurstergoederen op de Veluwe"[10]). Het „Stamboeck" noemt hem „richter van Veluwe" in 1434, en dit stemt overeen met andere gegevens [11]). Zo komt hij één van de Veluwse klaarboeken nog voor als voormalig richter van Veluwe te Putten in 1443; hij wordt dan een „schyltboertig gebaeren dienstman" genoemd, en behoorde dus tot de welgeboren, d.i. ridder-matige Veluwse dienstlieden. Het „Stamboeck" deelt mee, dat hij overleed in 1450, en noemt zijn vrouw *Elsebe,* met de blijkbaar op een mondelinge, weinig betrouwbare overlevering berustende toevoeging: „die geseyt wort geweest te siin een gravin van Hoorn". Anno 1451 zou zij nevens haar tucht bij toedeling het erf Neckenvelde hebben ontvangen.

Blijkbaar is *Henrick van der Hell,* die in 1424 met het goed (ter) Hell werd beleend, kinderloos overleden, want na zijn dood kwamen „dat huys ende goet, geheiten van der Helle" c.a. door erfenis in 1453 aan zijn neef (oom-zegger) *Henrick van der Hell Casijnszoon* [6]). De in 1450 — althans tussen 1443 en 1453 — overleden naamgenoot *Henrick* moet dus inderdaad een broeder *Casijn van der Hell* hebben gehad, en het bericht van het „Stamboeck", dat beiden de in de leenacte uit 1414 genoemde Henrick tot vader gehad zouden hebben, wint aan waarschijnlijkheid door het feit, dat *Casijn* zijn oudste zoon ook Henrick genoemd heeft. Daartegenover staat evenwel, dat *Casijn* zelf een tijdgenoot moet zijn geweest van de in 1414 beleende .*Henrick, en* zekerheid blijft dus ontbreken. Bij de samenstelling van de genealogie Van der Hell heb ik derhalve de mededelingen van het „Stamboeck", wat de eerste vijf generaties betreft, niet durven volgen. Te meer scheen mij dat ongewenst, omdat naar mijn overtuiging de afstamming uit de Arnhemse schepen *Henrick van der Hell* ernstig mag worden betwijfeld. In zijn „Schatting van den Lande van Gelre voor de Veluwe" uit ± 1326 noemt P. N. van Doorninck (blz. 29) een *Gerrit van der Helle* onder de Veluwse dienstlieden en het lijkt mij veeleer aannemelijk, dat deze Gerrit de stamvader van de Veluwse *Van der Hell's* is geweest, dan dat dit geslacht zijn oorsprong zou hebben gevonden bij een familie van Arnhemse (en Emmerikse? [13])) schepenen. Ook wijkt het wapen van *Henrick*

9) Zie aant. 6.
10) Handschrift op de Openbare Leeszaal te Arnhem, Inv. M.S. no. 20.
11) Bijdragen en Meded. der Ver. Gelre XV (1912), blz. 132.
12) R.A. Arnhem, Inv. Veluwe no. 2, fol. 95.
13) Zie aant. 2.

van der Hellen uit 1364 [14]) enigszins af van dat van zijn latere Veluwse naamgenoten (een ankerkruis [15])); het vertoont nl. over de bovenste arm een barensteel met drie hangers.

De door mij samengestelde genealogie heb ik derhalve doen beginnen met *Casijn van der Hell,* wiens zoon *Henrick* in 1453 zijn oom (Casijns broeder) *Henrick van der Hell* in het leenbezit van het huis (ter) Hell opvolgde.

§ 2. Bij mijn in de loop der tijden verzamelde gegevens over leden van het geslacht *Van der Hell* op de Veluwe, bevinden zich ook een groot aantal aantekeningen over personen, die de naam *Van (der) Hel(le)* hebben gevoerd, maar wier verwantschap met de riddermatige *Van der Hell's* niet kon worden bewezen. Vele gegevens betreffen *Van (der) Hell(en)'s*, die in de XVde en XVIde eeuw in de stad Harderwijk waren gevestigd. Niet onaannemelijk komt het mij voor, dat zij behoorden tot een tak van het riddermatige geslacht, die naar Harderwijk is verhuisd en daar in de gezeten burgerij opgegaan is. De verzamelde gegevens zijn echter te fragmentarisch, dan dat zij tot één genealogie samengevat konden worden. Hetzelfde bezwaar deed zich voor ten aanzien van een geslacht *Van (der) Hell,* waarvan verschillende leden tot de Veluwse horigen hebben behoord, en waarvan ik melding gemaakt heb in mijn studie over de familie Van Rensselaer [16]). Het wapen van deze *Van (der) Hell's* is hetzelfde als dat van de Veluwse ridders en knapen. Is mijn vermoeden juist, dan hebben wij hier te doen met een tak van het riddermatige geslacht Van der Hell, die reeds in het einde van de XIVde eeuw (of nog eerder) daaruit door bastaardij is gesproten en of wel van den beginne af aan, of wel door huwelijk tot de horigen is gaan behoren. Voorzover ik nagaan kon, stamt deze horige „tak" (?) af van een *Gerrit Reynersz. van Hell,* vermeld in 1423 en ± 1448, als bezitter van „abtsgoed" (d.i. horig goed van de aan de abdij van Paderborn toebehorende kelnarij van Putten) en 't horige goed „te Helle" (Klein Hell), dat, naar beweerd werd, eveneens tot de abtsgoederen moest worden gerekend [17]). Deze Gerrit huwde een aan de hertog horige vrouw, *Aleyd,* en tot hun — dus eveneens horige — kinderen behoorde *Reynet Gerritz van Hell,* die op 1 (morgengave Harderwijk 2) Juli 1460 [18]) huwde met zekere Nese [19]) of Nyse (Agnes): zij waren de ouders van *Evert van Hell,* die een dochter van *Wulfer van Byler* tot vrouw nam. Reyner Gerritsz had voorts nog een zoon *Gerrit* [19]), die misschien identiek was met *Gerrit Reynersz. van Hell,* bastaard, voorkomende in 1483 als man van *Alyd,* zijn „echte vrouw", met wie hij tesamen het „Pepsgoed" bezat [20]). Het betreft in dit geval dus een bastaard van een geslacht, dat zelf vermoedelijk zijn oorsprong aan bastaardij zal hebben te danken. In het algemeen kan opgemerkt worden, dat bij de *Van der Hell's* het aantal onwettige geboorten opvallend groot is geweest — of wellicht

14) Grasminckel, a.w. II, Reg. no. 206.
15) Later: in rood een zilveren ankerkruis; helmteken: een ijzeren vuurmand, waaruit vlammen opstijgen, met in het midden daarvan een duivelskop.
16) Ned. Leeuw LXVI (1949), kol. 170.
17) Klaerbock Veluwe 1444—1452, fol. 205vso.
18) Recognitieboek Harderwijk 1453-1465, fol. 112.
19) Boek „Erfpachten" (of Tynsen) der Veluwe, Hertog. archief Inv. no. 13e, register 47, fol. 3 en no. 13e, reg. 49, fol. XVII.
20) Gerichtssignaat Veluwe — voortaan aan te halen als G.S.V. — Inv. no. 16, fol. 108vso. Hij wordt zonder de toevoeging „bastaard" vermeld ibidem fol. 77vso.

is het beter te zeggen, dat meer dan bij de meeste andere geslachten de sporen van de vrije omgang der sexen, die één der (meestal niet besproken) kenmerken van de Renaissance-tijd is geweest, ten aanzien van de *Van der Hell*'s nog in de bronnen teruggevonden kan worden. In dit opzicht leefde destijds de kleinere man waarlijk niet anders, dan de aanzienlijke heren en vorsten. Maar de onwettige telgen van lieden van „geringe kom-af" gingen gemakkelijk verloren in de grote hoop, waartoe ook hun vaders behoorden, en dat dit bij de *Van der Hell*'s niet het geval is geweest, pleit, kan men zeggen, voor hun maatschappelijke „standing". Uit de bronnen krijgt men de indruk, dat zij in een tijd, waarin het hebben van natuurlijke kinderen ook niet aan de man als een schande toegerekend werd, zich het lot van hun onwettige zonen zijn blijven aantrekken, en hen niet aan de vergetelheid prijs hebben gegeven. De — uit wetenschappelijk oogpunt juiste — genealogische opvatting, dat een geslacht zich alleen voortzet via de wettige kinderen, heeft tengevolge, dat door de genealogie zelden de omvanq der bastaardij in de XVde en XVIde eeuw in een duidelijk licht kan worden geplaatst. Mede om deze reden scheen het mij niet ongewenst in deze genealogische studie ook aan de bastaardtakken van het riddermatige geslacht *Van der Hell* de aandacht te wijden — uiteraard alleen in die gevallen, waarin die bastaardij kon worden bewezen. Om echter op de hierboven vermelde opvatting niet al te zeer inbreuk te maken, heb ik die bastaardlijnen in aparte genealogieën tesamen gevat.

§ 3. Die hierna weergegeven genealogieën betreffen dus weliswaar verschillende families, maar het feit, dat zij „in den bloede" met elkander verwant waren, is nimmer verloochend. Een bewijs daarvan wordt door het „Stamboeck" geleverd, waarin aan de bastaardtakken niet minder aandacht dan aan de riddermatige hoofd-lijn is gewijd. In dit opzicht is dat „Stamboeck" dus opmerkelijk volledig. Des te meer trekt het de aandacht, dat daarin over één familie *Van der Hell* geheel wordt gezwegen, hoewel het vermoeden toch wel voor de hand ligt, dat wij ook hier met een tak van genoemde hoofdlijn hebben tc doen. Ik bedoel hier de „tak"(?). waartoe o.a. behoorde de „jonker" *Albert van der Hell* († 1649, begr. Kampen 5 November 1649), die als weduwnaar van *Margaretha Bentinck* op *2* April 1613 te Kampen ondertrouwde met *Barbara van Beresteyn (1592-1638).* en op *13* Sept. *1630* als geërfde in Veluwe zegelde voor zijn (aangehuwde) neef Johan toe Boecop [20a]). Wapen (het ankerkruis) en sociale positie van *Albert,* alsmede de kring zijner naaste verwanten. geven aanleiding tot dat zo juist geopperde vermoeden, maar zelfs wijlen Jhr. Mr. Dr. E. A. van Berestevn is er ondanks jarenlang speuren [20b]) niet in geslaagd de afkomst van *Albert van der Hell* vast te stellen. Een uitvoerige correspondentie heeft ons tenslotte wel enig licht gebracht over Alberts familiekring, maar zijn afstamming is nog duister gebleven. Alleen een min of meer toevallige vondst kan nog het raadsel ontsluieren. In de hoop daarvoor belangstelling te wekken, heb ik hetgeen tot nog toe over deze „jonker" en zijn familie bekend is geworden, in een apart hoofdstuk aan het slot van deze studie doen volgen. Voorzichtigheidshalve wijs ik erop, dat wij ons op die titel „jonker" niet al te zeer blind moeten staren: een kleinzoon van de bastaard *Johan van Hell*

20a) Mededeling van de heer R. T. Muschart. Zie Fam.-archief Van Rhemen (R.A. Arnhem, Charter no. 397).

20b) Zie Wapenheraut I (1897), blz. 239. Blijkens Navorscher 1917, blz. 88 waren in 1697 de naaste familie-leden al onbekend.

en zijn vrouw *Styne* (natuurlijke dochter van *Arent van Brienen), Henrick van Hell* blijkt bijv. ook wel als „Joncker *Hendrick van der Hell, genaemt Brienen"* betiteld te zijn (Ned. Leeuw, jg. 1916, kol. 306).

§ 4. Zeer veel dank ben ik verschuldigd aan Jhr. H. H. Röell te Eefde, die, vernemend dat ik bezig was aan het samenstellen van een genealogie Van der Hell, mij zijn talrijke gegevens over deze familie en een door hem opgestelde concept-qenealoqie (aanvangende met *Johan van der Hell* en *Elisabeth Morre,* ouders van den 1517-1528 vermelden *Herman van der Hell*) ter beschikking deed toekomen. Jhr. Röell blijkt zijn aandacht vooral te hebben gewijd aan de wettige nakomelingen van *Johan van der Hell* (d'olde), *Hermanszoon* († 1571), wiens zonen *Herman van der Hell* tot Hogenboerel (1541-1613) en *Casijn van der Hell* tot 't Holthuys (1557-1601) de stichters werden van resp. een oudere en jongere tak. Met de door mij bijzonder gewaardeerde toestemming van Jhr. Röell heb ik deze concept-genealogie ingevoegd in mijn studie, waarbij ik — ten einde zelfs maar de schijn te vermijden, dat ik met andermans veren wil pronken — het genealogische overzicht van Jhr. Röell zoveel mogelijk in een aparte paragraaf heb samengevat. De lezer zal zien, dat dientengevolge de genealogie van de riddermatiqc hoofdlijn (Hoofdstuk 11) in drie paragrafen verdeeld is. Een dergelijke verdeling had nog het voordeel, dat het grotendeels aan het „Stamboeck" ontleende overzicht van de nakomelingen *Casijn* en *Engelbert van der Hell Casijnsz* (waarover ik zeer weinig in de door mij geraadpleegde bronnen kon terugvinden) apart in de derde paragraaf kon worden samengevat. In Hoofdstuk 111 volgen daarop enkele bastaardlijnen, die uit de hoofdlijn zijn voortgesproten, waarna in hoofdstuk IV de aandacht wordt gewijd aan *Albert van der Hell* en zijn naaste familie.

Hoofdstuk II.

Het riddermatige geslacht Van der Hell.

§ 1. Op grond van het hierboven opgemerkte, vang ik deze genealogie aan met

1. *Casijn van der Hell* [woonde te Nijkerk buiten de Veste, † 1449; tr. Nese *van Aller,* dr. van *Carcelis* en *Alyd van der Hell* [21])].

   Uit dit huwelijk:

   1. *Henrick van der Hell Casijnsz* (ook genoemd *Henrick van der Hell* de Jonge [22])), beleend met goed en huis (ter) Hell (1453) [6]), waarvan hij de helft bij huw.-voorw. aan zijn vrouw schonk [23]); † na 6 Oct. 1473 [6]) [obiit sine prole 1480]; tr. [huw.voorw. 1459] *Henrica van Dompseler* [21]) [, dr. van *Johan,* raad van hertog Reinald, en *Mechteld van Emeler],* † na 19 Juli 1481 [6]).

      N.B. *Henrick Casijnsz.* had een nat. zoon:

      a. *Henrick van Hell,* gerestelijkc [25]) [monnik te Harderwijk].

21) Het tussen [ ] geplaatste is hier, evenals in het navolgende steeds ontleend aan het „Stamboeck", zonder dat daarvoor nader bewijs bijgebracht is kunnen morden.

22) G.S.V. Inv. no. 13, fol. 74vso (1451).

23) Zie aant. 6. T.a.p. wordt alleen A° 1465 „dat halve goet ter Hellen" vermeld. Uit de leenacte zelf blijkt echter, dat zijn vrouw toen met de andere helft (die zij reeds krachtens huw.voorw. bezat) werd beleend. Hulder was haar broeder *Gijsbert* aan *Dompseler.*

24) Zij hertr. *Albert van Eck.* (Zie aant. 6).

25) G.S.V. Inv. no .13, fol. 75vso (1451).

2. *Arndt Casijnsz. van der Hell,* gildemeester van het Onze Vrouwe Gilde te Nijkerk (1463) [26]. . [vixit ad huc a° 1471], † vóór 6 Oct. 1473 [6].

[3. *Gerrit van der Hell,* † *vóór* zijn oom Henrick 1450.]

4. *Herman van der Hell,* broeder van Henrick [6] en Johan van der Hell [27], volgt onder IIa.

[5. *Margriet van der Heil,* tr. *Gysbert van Mekeren,* zn. van *Gijsbert van Mekeren* tot de Rees en *Elisabeth van Wije* [28], 1451.]

6. *Johan van der Hell,* broeder van Hermen [27], volgt onder IIb.

[7. *Henric van der Hell,* a° 1451 nog onmondig. N.B. „Hiervan souden comen *Looch Gerritsens* volck by bastaardije".]

[8. *Casijn van der Hell,* volgt onder IIc.]

[9. *Engelbert van der Hell,* volgt onder IId.]

[N.B. Casijn had behalve voornoemde kinderen nog ren nat. zoon:

a. *Barnier van Hell,* onderpander in Veluwe 1432, vixit ad huc 1449].

IIa. *Herman van der Hell,* gildemeester van het Onze Vrouwe Gilde te Nijkerk (1463) [26], vermeld aldaar 1485 en 1486 [29], beleend met het halve goed (ter) Hell (1484) [6] [verscheen a° 1469 onder de ridders en knechten van Veluwe op den dagvaart te Arnhem], † vóór 16 Maart 1489 [6].

Hij was vader van (o.a.? [30]):

1. *Casijn van der Hell Hermansz.* [31], beleend met het halve goed (ter) Hell (1489) [6], † vóór of in 1505 [6] [„sine prole, verstervende 't huys te Hell op siin moeder"].

IIb. *Johan van der Hell [1451;* hij wint Hoogeboerl door siin soon Herman van der Hell 1491, ende a° 1496 van hertog Carel verschreven ter Claringe aen Engelanderholt], waard te Nijkerk (1491) [32]; tr. *Elisabeth* [33] *Wacker (Morre),* dr. van *Mor Hermansz. Wacker* [verwalttr des drostampts van Veluwe].

Uit dit huwelijk:

1. *Casijn van der Hell,* volgt onder IIIa.
2. *Herman van der Hell,* volgt onder IIIb.
3. Nyse *(Agnies) van der Hell* [besitterse van 't goed Rampseler] , bezat als erfgename van haar grootvader Mor Hermansz. tesamen met haar drie broeders en Ernst van Oldenbarnevelt het goed Byler onder Barneveld [34], † [coelebs] vóór 15 Juni 1542 [35].

[26]) Gelre XV (1912), blz. 132.

[27]) G.S.V. Inv. no. 17, fol. 99.

[28]) Vergel. d'Ablaing van Giessenburg, De Ridderschap van Veluwe (1859), blz. 38, 45 en 47, waar hij een zoon wordt genoemd van Herman van Mekeren en Mette Kreijnck.

[29]) G.S.V. Inv. no. 17, fol. 71vso en 150vso.

[30]) Het „Stamboeck" vermeldt voorts nog twee dochters:

2. *Jutte van der Hell,* die half Hell ontving door opdracht van haar moeder (Zie echter de in aant. 6 aangehaalde bron, blz. 112) en

3. *Elisabeth van der Hell.*

Volgens een nog goed leesbare Gothische zerk in de kerk van Putten werd aldaar begraven in 1536 „joffer *Jutta van Hell,* Ghysbert van Domselaers huisfrou".

[31]) G.S.V., Inv. no. 18, fol. 13vso (1488).

[32]) G.S.V., Inv. no. 19, fol. 3, 3vso en 4.

[33]) G.S.V., Inv. no. 19, fol. 9: *Jan van Helle* en *Lysbeth* zijn echte vrouw en hun zoon *Herman van Helle.*

[34]) „Stamboeck" en G.S.V., Inv. no. 26, Nijkerk 1531 en 1533. Vergel. Ned. Leeuw LXVII (1950), kol. 331.

[35]) Recognitieboek Harderwijk 1539—'49, fol. 142vso.

4. *Henrick van der Hell,* bezitter van het goed Garwerdyngen onder Putten [36], † in 1539 [37]; tr. Harderwijk *29* (morgengvae 30)April 1513 [38] *Wilhelma Gerrits* (of *Goerts*) [39], † in of na 1545 [40], dr. van *Goert Volckers (Verlaer* of *van Laer)* [41] en *Geertken N.N.: zij* hertr. vóór 31 Oct. 1553 *Willem Zadel* [42].

N.B. Henrick had een nat. zoon [43]:

a. *Johan van Hell,* volgt Hoofdstuk III, § 1.

IIIa. *Casijn van der Hell* [toegenaemt *Stam van Hell*], † in of vóór 1541 [44]; tr. [a° aetate 60 (sic!)] *Truyde van Oldenbarnevelt,* † na 21 Juni 1564 [45], dr. van Coop [en *Gerritgen van Byler*] [45].

Uit dit huwelijk [10 kinderen doch meest jonck gestorven]:

1. *Johan van der Hell,* volgt onder IVa.
2. *Hermanna van der Hell,* † in of na 1608 [46]; tr. *Henriek van Arler* (d'olde), geb. ± 1546, beleend met Larysgoed (1550) en het goed tot Wullinck (1551), alsmede de hof tot Emse; gildemeester van het St. Jorisgilde te Harderwijk (1580), † na 16 Aug. 1617, zn. van *Reiner* en *Eva van Brienen* [46].
3. *Lysbeth van der Hell* [† (kinderloos) vóór 1562]; tr. *Evert Schrassert Ottenszoon,* geb. ± 1538, gasthuismr. en kerkmr. te Nijkerk (1571), gildemr. en collator van de St. Catherina-vicarie in de parochiekerk te Nijkerk, eigenaar van Killenhof, † na 7 Aug. 1608, zn. van *Otto* en *Engel van Hollick, gend. Dageraet* [47].

N.B. *Casijn* had een nat. zoon:

a. *Johan van Hell* [d'Olde [48]], volgt Hoofdstuk 111, § 2.

IVa. *Johan van der Hell* (de Jonge) *Casijnsz.* [bezitter van het goed de Glinthorst, compareerde tot zijn dood op alle kwartierstaten] † na 21 Oct. 1563 [48a]) [„doodgesteken van Meus Hoolvoort" 1567]; tr. vóór 10 Sept.

[36]) Recognitieboek Harderwijk 1497—1523, fol. 235vso.

[37]) Aldus het „Stamboeck". Hij komt in 1539 nog voor te Barneveld (G.S.V., Inv. no. 38, fol. 13).

[38]) Recognitieboek Harderwijk 1497—1523, fol.205.

[39]) Register Opdrachten en Tuchten van Veluwe, Inv. no. 585, fol. 6 (21 Mei 1539).

[40]) G.S.V., Inv. no. 29, fol. 145 (Putten).

[41]) Recognitieboek Harderwijk 1497—1523, fol. 235vso, idem 1523—'39, fol. 168vso; 1539—'49, fol. 107vso, 285, 337, 356vso en 357. *Goert Volckers* tr. 1° Harderwijk 31 Oct. (morgengave 1 Nov.) 1491 *Geertken N.N.;* tr. 2° Harderwijk 23 (morgengave 24) Juni 1505 *Griete,* wede van Reyner N.N. en dr. van Amelrinck Brinck.

[42]) *Wilhelma Goerts* werd 6 April 1540 beleend met het goed „Klein Averhage" onder Nijkerk. (Zie Register op de leenen van de Bannerheerlijkheid Baer (Werken Gelre (1926)), blz. 44).

[43]) Zie aant. 39 en G.S.V. Inv. no. 28, fol. 199 (Nijkerk 1541).

[44]) *Truyken,* wede van Cosijn van der Hell, wordt vermeld te Ede 1541 (G.S.V., Inv. no. 28, fol. 178vso en 288); tegen haar procedeert dan *Jaspar van Helle.* Vermoedelijk is zij dezelfde als *Truyde van Hell,* vermeld G.S.V., Inv. no. 29, fol. 29vso (Barneveld 1544) en fol. 221 (Ede 1547), als erfgename van *Jasper van Hell.*

[45]) Ned. Leeuw LVIII (1940), kol. 328.

[46]) Ned. Leeuw LXI (1943), kol. 93.

[47]) Ned. Leeuw LVIII (1940), kol. 207. *Engel van Hollick* was een dochter van Claes Gerritsz. en Nelle Henrick Woltersdr. (charter no. 69 in doos, gemerkt „diversen" bij de kloostercharters van Veluwe, R.A. Arnhem).

[48]) Niet te verwarren met *Johan van der Hell,* d'olde *Hermanszoon.* Zie hierna onder IVb. (§ 2).

[48a]) Onklaerboek Veluwe, Inv. no. 46.

1547 [49]) *Alijd Maris (Pannekoek),* † na *26* Juni 1556 [50]), dr. van *Mauritius Marisz.* [51]) en *Johanna van Bemmel* [52]). [Uit dit huwelijk:
1. *Joanna van der Hell,* perfectist (sic), obiit coelebs".
2. *Lysbeth van der Hell,* † ongehuwd].

IIIb. *Herman van der Hell,* „uit het schoutambt Nijkerk", gerichtsman van Veluwe (1517). hopman van hertog Karel van Gelre in Friesland (1522), bevelhebber van Harderwijk (1524) [53]) en Hattem (1528). [wint als volmr. van zijn vader 1491 het goed Hoogeboerell [54])], beleend met het goed (ter) Hell 1505 [6]) [verschreven en gecompareerd op alle kwartierdagen, †1532]; tr. *Aleyd fen Holthe* [† aetate 80 a°1563], dr. van *Gerrit ten Holfhe.*
Uit dit huwelijk:
1. *Johan van der Hell,* volgt onder IVb (§ 2).
2. *Anna van 'der Hell,* †1581/'82 [in 1581]; tr. vóór 22 Juni 1542 *Johan Schrassert,* geadm. in de Ridderschap van Veluwe, op de Landdag (1539) ; ritmeester (1511), wonende de Nijkerk: † tussen 28 Juni 1559 en Febr. 1560, zn. van *Herman* en *Alyd (de Haes?)* [55]).
N.B. *Herman* had voorts een nat. zoon:
a. *Jasper* van *Hell,* vermeld 1541 en 1542 [56]) [† 1545].

§ 2. (Johan van der Hell (d'olde) en zijn nakomelingen).

IVb. *Johan van der Hell* tot Hogenboerel, op de Landdag 1539, op de beide eerste Riddercedulen, en die van 1555, '65, '70; gedeputeerde 1555, '60 en '63; lid van het St. Jorisgilde te Harderwijk (1541). † 1571; tr. 1526 [57]) *Swedera van Wencum,* dr .van *Reinier* en *Geertruid van Wijnbergen.*
Johan [58]) *van* der *Hell d'Olde (Hermansz.* [59]) ì was in 1564 ongoveer 50 jaren oud [60]). Zijn weduwe leefde nog 30 Oct. 1581 [60a]).
Uit dit huwelijk:
1. *Herman van der Hell,* stichter van de oudere tak, volgt onder Va.

[49]) P. Berends, Het oud-archief der gemeente Harderwijk (1935) II, Reg. no. 858.
[50]) Recognitieboek Harderwijk 1550—'59, fol. 326.
[51]) Zie over hem C. H. Ris Lamhers, De kerkhervorming op de Veluwe, blz. 20. Hij hertr. na de dood van Johanna van Bemmel (huw.voorw. d.d. 12 Dec. 1537; charters Xettelhorst-Hees, van Deelen (1400—1600, B.A. Arnhem)) *Margrieta,* wede van Willem van Dompseler. ban *Verhel Cosins* (= IVa) procedeerde als man van *Alyd Maris* tegen zijn stiefmoeder in 1554 (24 Febr.) te Barneveld (Onklaerboek Veluwe, Inv. no. 41).
[52]) Civiele Processen Hof van Gelderland 1595 no. 11 (R.A. Arnhem; proces van Evert Schrassert als momber van zijn neef Coop Schrassert contra Aelt en Alyd Pannekoeck).
[53]) Ned. Leeuw LIX (1941), kol. 91.
[54]) Zie afschrift van de betreffende perkamenten brief van 1493 (volgens welke de winning op St. Luciedag 1491 plaats had) onder de bewijsstukken achterin het „Stamboeck".
[55]) Ned. Leeuw LVIII (1940), kol, 211. *Johan Schrassert* wordt als zwager van Johan van der Hell vermeld Recogniticbock Harderwijk 1539-1549, fol. 143.
[56]) G.S.V., Inv. no. 28, fol. 178vso, Recognitieboek Harderwijk 1523—'39, fol. 286; 1539—'49, fol. 142vso en 143.
[57]) Wapenheraut XVII, blz. 125.
[58]) Deze en de hierna volgende klein gedrukte annotaties zijn door mij. W. d. V., toegevoegd aan het concept van Jhr. EI. H. Röell.
[59]) G.S.V., Inv .no. 27, fol. 63.

2. *Geertruid van der Hell,* † (vóór April) 1592; tr. 1° begin 1570 (was Vrijdag na Decoll. Joannis Bte 1570 al gehuwd) *Henrick Gerritsz. Ruyter,* lid van de Zutphense vroedschap, † vóór 3 Febr. 1575, zn. van *Gerrit Jansz.* en *Lumme ten Doene,* wedr. van *Wilhelma Kreynck;* tr. 2° 1574 of 1575 *Gerrit Kreynck,* nog onmondig Maandag na St. Blasius 1557: bij Res. van *7* Juni 1591 bij provisie benoemd tot eerste burgemeester en richter van Zutphen, daarna schepen 1581: rekenmr. van Gelderland (13 April 1592); in de ridderschap van Zutphen (verschijnt 1595, '97-1606: beleend met het goed tot Gimmonck (Immink) onder Vorsten (13 Maart 1578) [61]), † 1606, zn. van *Johan* en *Anna van Recken.*
3. *Anna van der Hell,* † (ongehuwd) 1616.
(Zij komt in Iuv. Veluwe no. 585, fol. 323 voor als *Anna (van) Wenckum*)
4. *Reiniera van der Hell* [genaemt Wencum], † (ongehuwd) 1624.
5. *Nenna van der Hell,* geestelijke zuster te Harderwijk, † 17 Nov. 1615 [62]).
6. *Elisabeth van der Hell,* † (ongehuwd) 1635 [63]).
Reiniera en *Elisabeth* van *der Hell* bezaten tesamen in 1610 liet herengoed Henriek Casynsgoet onder Putten (buurschap Huynen) [64]). *Elisabeth* werd begr. Nijkerk 8 Juni 1635 [64a]).
7. *Nicolina van der Hell* [*Nicolaa* of *Claesien van der Hell*], † ongehuwd [1621].
8. *Casijn van der Hell,* stichter van de jongere tak, volgt onder Vb.
N.B. *Johan* had voorts twee nat. zonen:
a. Johan *van Hell* [vermeld 1561], volgt Hoofdstuk 111, § 3.
[b. *Balthus van Hell,* † kinderloos.]

Oudere tak.

Va. *Herman van der Hell* tot Hoqenboerel, geb. 1541, koopt Hell met zijn broeder Casijn [65]) (1589) en koopt diens deel 24 Febr. 1593 [66]); beleend met het gehele goed 2 Jan. 1594; op de riddercedul van 1575, '86, '92, '97; compareert op land- en kwartierdagen 1574-1593; op de ridderschapsvergadering te Niebroek 8 Sept. 1583: ambtsjonker te Nijkerk: drost van Wageningen (1592—1613) ; gecommitteerde ter Generaliteit (1587) (het Quartier verstaat, dat hij bij zijn verschrijving zal blijven, maar geen serviel goed mogen vrijen, noch vacatiën genieten, afwezig zijnde (17 Jan. 1611)), † 1613; tr. 1 ° vóór 3 Oct. 1571 [67]) *Jacoba Vaeck,* dr. van *Derck Vaeck*

[60]) G.S.V., Inv. no. 34 (Nijkerk 1564).
[60a]) Recognitieboek Harderwijk 1572—'82, fol. 397vso.
[61]) Register op de Leenactenboeken van Gelre en Zutphen, kwartier van Zutphen, blz. 379.
[62]) Navorscher 1876, blz. 340; 1896, blz. 230 ; Wapenheraut XVI, blz. 440 (aant. Jhr. Röell).
[63]) d'Edele ende Erntfeste *Johan Ruyter en Gerhardt Cosyn van* der *Tell* mitsgaders juffrouw *Assuera Wilhelma* en *Geertruidt van der Hell,* gesusteren, zusters van *Gerhardt Cosijn van der Hell* voornoemd, de oick Ed. en Erntf. *Johan van der Hell,* Burgcmr. der stad Harderwijk, en sijlen hun moey Juffer *Elisabeth van der Hell,* worden 29 Juni 1636 vermeld in Zutphense Kentenissen 1633—'36, fol. 509 (aant. van Jhr. Röell).
[64]) Archief Geld. Rekenkamer, Inv. no. 1522, fol. 114.
[64a]) Arch. Kelnarij van Putten, Inv. no. 259.
[65]) Zie aant. 6.
[66]) Inv. Veluwe no. 585, fol. 236.
[67]) Register op de leenactenboeken van Gelre en Zutphen, kwartier van Arnhem, blz. 270.

tot Bemmel en *Johanna van Harderwijck, wede* van *Reinier (de) Wolff (Wolfs(en));* tr. 2° 1592 *Agnes van Broeckhuysen,* beleend met Barlham (1597) [68]), † 1625, dr. van *Gijsbert van Broeckhuysen* tot Barlham en *Margriet van Heeckeren,* en wed[e] van *Engelbert van Brempt* tot Vlasraedt.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johan van der Hell,* volgt onder VIa.
2. *Reinier van der Hell,* volgt onder VIb.

VIa. *Johan van der Hell* tot Hogenboerel, geb. 1572, stud. te Leiden (14 Febr. 1590), kapitein, geadmitteerd in de Ridderschap van Veluwe 19 Dec. 1609, mits in tegenwoordigheid van zijn vader geen stem hebbende; compareert tot 1614; koopt het goed (ter) Hell in 1633 (beleend 9 Nov. 1633) en transporteert het aan zijn zoon Willem 1638 [6]), † vóór 15 Maart 1645: tr. *Walburg van Pelden gen[d] Cluth (Cloet),* begr. Harderwijk 12 Jan. 1616, dr. van *Wilhelm* en *Vincentia van Eyll.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hetman van der Helt,* lid van het St. Jorisgilde te Harderwijk (1646), beleend met Barlham 24 Oct. 1626 [68]), begr. Harderwijk 20 Juni 1648.
2. *Willem van der Hell,* volgt onder VIIa.

VIIa. *Willem van der Hell* tot Hell en Hogenboerel, geb. Arnhem ± 1608 (stud. Leiden 8 Oct. 1631, 23 jaar oud), beleend met Hell 1 Dec. 1638 bij transport van zijn vader, geadmitteerd in de Ridderschap van Veluwe 22 Aug. 1640, † 1642, begr. Moers; tr. 1638 *Magdalena Elisabeth de Haes,* † (in de kraam) 1639, dr. van *Adolph de Haes* tot Zolbrugge en *Wilhelmina Schall van Bell.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johan Willem van der Hell* tot Hell en Hogenboerel, geb. 1639, beleend met Hell (onmondig 15 Mrt. 1639, mondig 19 Nov. 1660 [6]), geadmitteerd in de Ridderschap van Veluwe 12 Oct. 1661, compareert tot 1672 (hij zal voortgaan te verschijnen in de Ridderschap, mits hij binnen het Quartier fixum domicilium neme, 18 Oct. 1671), † (ongehuwd, vóór 4 Dec.) 1672.

VIb. *Reinier van der Hell* tot Barlham, geb. 1574. kapitein en commandeur van Doesburg, geadmitteerd in de Ridderschap van Zutphen (3 April 1612) en in die van Veluwe 1614 (hij verschijnt dan niet in die van Zutphen); † Doesburg 21 Jan. 1619, begr. aldaar (St. Maartenskerk) [69]); tr. *Aleyd van Brempt, † 1618.* dr. van *Engelbert van Brempt* tot Vlasraedt en *Agnes van Broeckhuysen,* en wed[e] van *Zeger van Boecop* tot Harsseloe.

Uit dit huwelijk:

1. *Herman van der Hell,* † (doodgeschoten) in Frankrijk 1632.
2. *Engelbert van der Hell,* † jong.
3. *Jacoba van der Hell,* † op den Ulenpas 30 Maart 1658; tr. *Henrick van Rouwenoort,* heer tot den Ulenpas, geadm. in de Ridderschap van Zutphen 27 Juni 1627, compareert tot 1657, † 20 Febr. 1658, zn. van *Henrick* en *Gijsbertha van Broeckhuysen.*

68) Mr. A. P. van Schilfgaarde, Register op do leenen van het Huis Bergh (1929), blz. 71.

69) Gelre XLI (1938), blz. 304/5.

Jongere tak.

Vb. *Casijn van der Hell* tot 't Holthuys, geb. 1557, [keerde a° 1580 uit Duitsland tehuis] in de ridderschap van Veluwe, compareerde op Land- en kwartierdagen 1581—'84, ambtsjonker van Nijkerk, burgemeester van Harderwijk: [in 1591 na het overgaan der stad Zutphen, lid van de Vroedschap aldaar en majoor der stad]: gecomm. ter Generaliteit en lid Raad van State (1592, 1593); lid van het Hof van Gelre en Zutphen (1594); [superintendant over alle garnizoenen der graafschap Zutphen, en commissaris-generaal over alle vivres en de ammunitie van oorlog in de steden, forten en huizen van de graafschap Zutphen; in de ridderschap van Zutphen, en aldaar gecompareerd 1595—1601]; koopt het goed Hell in 1589 tesamen met zijn broeder Herman en verkoopt aan laatstgenoemde zijn deel (24 Febr.) 1593, † Zutphen 6 Juni 1601, begr. aldaar St. Walburgskerk [70]); tr. 1° vóór 16 Juni 1581 [70a]) *Geertruyd van Wijnbergen,* dr. van *Arent* en *Margriet Reyners* en wed[e] van *Willem van Hoemen;* tr. 2° vóór 24 Febr. 1593 [71]) *Lumma Ruyter,* † 19 Maart 1638, begr. Zutphen (St. Walburgskerk) [70]), dr. van *Henrick Gerritsz. en Wilhelma Kreynck,* en wede van *Matthijs van Wencum.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Wilhelma van der Hell,* † Arnhem 2 April 1622, begr. Arnhem (Grote kerk) [72]); tr. (ondertr. Zutphen 20 Juli) 1600 *D iederik van Bemmel,* heer tot Andelst en Floresteyn, beleend met Andelst (18 Jan. 1648) verschijnt in de Ridderschap van Nijmegen 1592-1606; burger (1601) en raadsvriend van Zutphen (1601—1607), provisor van het Heer Hendrikshuis aldaar (1605): raadsheer Hof van Gelre en Zutphen 1607-1650, oudste raad en stadhouder der lenen van Gelre en Zutphen (19 April 1633) ; † Arnhem (overluid 12) Febr. 1652, begr. ald. (Grote kerk), zn. van *Heymerick* en *Anna van Merthen.*

Uit het tweede huwelijk:

2. *Johan van der Hell,* volgt onder VIc.
3. *Henrick van der Hell,* geb. 1588, burger en gelijktijdig schepen van Zutphen (1611), opziener van de Worff (1613), en van Yzendoorn (1614) aldaar, kapitein der burgerij (1615—1619), op de Synode te Dordrecht (1618), † (ongehuwd), Dordrecht (tijdens de Synode) Juni/Juli 1618.
4. *Assuera van der Hell,* geb. 1590, † 28 Juli 1641, begr. Harderwijk 5 Juli 1641; tr. Zutphen 27 Jan. 1613 *Jurrien van Oostrum,* geb. 1585, kapitein, † 19 November 1614, overluid Utrecht 22 Nov. 1614, begr. Doesburg (St. Maartenskerk) [73]), zn. van *Johan* en *Alijd van Renesse van Wulven.*
5. *Wilhelma van der Hell,* geb. 1592, † 17 Sept. 1666; tr. 1 ° *Henrick van Keppel,* † 1612, zn. van *Johan* en *Jelle (Gabrielle) van Lawick;* tr. 2° Zutphen 11 Febr. 1616 *Johan Schimmelpenninck,* ambtman van Bronkhorst, † 1640, zn. van *Johan* en *Mechfeld van der Capellen* en wed[e] van *Barbara van Thoreel.*
6. *Herman van der Hell,* geb. 1593, luitenant, † Tiel

70) Gelre XL, (1937), blz .262/3 (no. 244).

70a) Recognitieboek Harderwijk 1572—'82, fol. 387 en 400.

71) Inv. Veluwe no. 585, fol. 256.

72) Gelre XLII (1939), blz. 275.

73) Gelre XLI (1938), blz. 310/311.

aan de pest 29 Mei 1624, begr. ald. Grote kerk [74]).

7. *Geertruyd van der Hell,* geb. 1595, † (aan de pest na 29 Juni) 1636.
8. *Jasper van der Hell,* geb. 1597, † 1599.
9. *Gerhard* (of *Gerrit) Casijn van der Hell,* volgt onder VId.
10. *Alyd van der Hell,* geb. 1600, † [aan re pest] 1604.

VIc. *Johan van der Hell* tot 't Holthuys, geb. 1587, burgemeester van Harderwijk, geadmitteerd in de ridderschap van Veluwe 1622, †23/24 Febr. 1649, begr. Harderwijk 13 Maart 1649: tr. Harderwijk 23 Juni 1622 *Aleida Sibilla van Speulde,* †(na haar man, als wiens weduwe zij het (later aan haar zoon Hendrick Herman vererfd) tvnsgoed, onder Ermelo bezat [74a])) 22 Sept. 1651, begr. Harderwijk 7 Oct. 1651. dr. van *Casijn* en *Sibilla van Bronkhorst.*

Uit dit huwelijk:

1. *Sibilla van'der Hell,* ged. Harderwijk 21 Febr. 1623, † (ongehuwd) 1643, begr. Harderwijk 8 Nov. 1643.
2. *Casijn van der Hell* tot 't Holthuys, ged. Harderwijk 18 Maart 1624, stud. te Leiden 5 Mei 1644; beleend met het huis (ter) Hell (4 Dec. 1672); lid van het St. Jorisgilde te Harderwijk 1648; geadm. in de ridderschap van Veluwe 10 Dec. 1649 en compareert tot 1675; gecomm. ter admiraliteit in Friesland (1672). † (ongehuwd) in of na 1675.

   [N.B. Hij was vader van een natuurlijke dochter:
   a. *Lysbeth van der Hell.*]
3. *Asuera van der Hell,* geb. 1625, † [aan de pest] 1636.
4. *Ofto van der Hell* tot Arler, ged. Harderwijk 30 Maart 1627, lid van het St. Jorisgilde te Harderwijk (1646). luit.-kapitein [welcke plaets 1661 quiterende], geadmitteerd in de ridderschap van Veluwe (28 April 1662), gecompareerd tot 1663, † na 1663.
5. *Hendrick Herman van der Hell,* volgt onder VIIb.
6. *Margarefha van der Hell,* ged. Harderwijk 30 Dec. 1629, † 26 Jan. 1717; tr. 1651 of 1652 (huw.voorw. 23 Dec. 1651; ondertr. Harderwijk in Dec. 1651) *Peter van Delen,* ged. Nijkerk 22 Juli 1624, luitenant, daarna geadm. in de Ridderschap van Veluwe 8 Nov. 1655, ambtsjonker te Putten, † 10 Aug. 1674, zn. van *Nicolaas* en *Margaretha van Apelthorn.*
7. *Lumme van der Hell,* ged. Harderwijk 30 Sept. 1631, begr. Harderwijk 3 Oct. 1633.
8. *Maria van der Hell,* ged. Harderwijk 30 Aug. 1633, begr. Harderwijk 11 Juli 1634.
9. *Johan van der Hell,* geb. 1635, begr. Harderwijk 27 Maart 1636.

VIIb. *Hcndrick Herman van der Hell* tot Clarenbeek, ged. Harderwijk 29 Aug. 1628, student te Utrecht (1650), lid van het St. Jorisgilde te Harderwijk *(1650);* geadmitteerd in de Ridderschap van Veluwe (19 Maart 1652), landrentmr. van Veluwe (25 Juni 1667), † 24 Sept. 1684, begr. Arnhem (Grote kerk) 3 Oct. 1684: tr. Putten 16 Mei 1660 *Helena van Delen,* ged. Nijkerk 7 Febr. 1622, † 20 Nov. 1672. dr. van *Nicolaes* en *Margaretha van Apelthorn.*

74) Gelre XLV (1942), blz. 220 (no. 27).
74a) Tijnsboek Ermelo (arch. Geld. Rekenkamer, Inv. no. 1497).

Uit dit huweliik:

1. *Margarefha van der Hell,* ged. Nijkerk 16 Jan. 1662, beleend met Hell (26 Mei 1699), begr. Amsterdam (Oude kerk) 8 Dec. 1729; tr. Oosterbeek 21 Maart 1699 Ds. *Petrus Boudaen,* ged. St. Laurens (Walcheren) 20 Aug. 1666, predikant te Rijnsburg (1691). daarna te Arnhem (1693) en Amsterdam (1710), † Langbroek (waar hij zich toevallig bevond)' 30 Mei 1734, zn. van Ds. *Gualfherus* en *Maria Coymans* [75]).
2. *Johan van der Hell* tot Hell en Clarenbeek. geb. 1665, student te Harderwijk (28 Sept. 1682), beleend met het huis Hell (21 Maart 1688), burgemeester van Harderwijk. rentmeester van Veluwe (1684—1698), † 1699, begr. Arnhem (Grote kerk) 6 Febr. 1699.

VId. *Gerhard* (of *Gerrit*) *Casiin van der Hell* tot de Wiltbaen, geb. 5 Sept. 1598, kapitein (1637). raadsvriend te Zutphen (25 Febr. 1637). curator der Gelderse Hogeschool (1648), raadsheer in den Hove van Gelre en Zutphen (6 Nov. 1649), president (1673): geadm. in de Ridderschap van Veluwe (19 Maart 1652): schepen van Arnhem (1656) en burqemeester aldaar (afwisselend 1656—'72), tekent op 17 Juni 1672 de eed ter bevestiqing van de capitulatie der stad met Lodewijk XIV: in 1675 niet gecontinueerd als lid van de magistraat, † 22 April 1681, begr. Arnhem 28 April 1681; tr. Zutphen 23 Oct. 1642 *Walrave Schimmelpenninck van der Oye,* geb. 1624, † Zutphen 25 Juli 1699, dr. van *Herman Schimmelpenninck van der Oye* tot Selsham en de Cloese en *Stephanea van Brienen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Casijn van der Holl,* volgt onder VIIc.
2. *Stephanea van der Hell,* qed. Zutphen 30 Oct. 1646, † ald. 27 Jan. 1716; tr. Drempt 29 Oct. 1674 *Johan Ruyter* tot Vieracker, ged. Zutphen 14/24 Juli 1631, stud. te Utrecht 1650, raadsvriend te Zutphen (22 Febr. 1660), 12 Mei 1674 als zodanig niet gecontinueerd, herbenoemd 11/21 Febr. 1675, gecomm. ter admiraliteit in Friesland, op de Maze 28 Jan. 1671. extra-ord. gecomm. ter Staten-Generaal, †'s-Gravenhage 4/14 Jan. 1678, begr. Zutphen, zn. van *Johan* en *Gesina Gansneb gen[d] Tengnagel,* en wed[e] van *Susanna van Rhemen.*
3. *Lumme van der Hell,* ged. Zutphen 31 Jan. 1649, † (aldaar?) 22 Juli 1698.
4. *Herman van der Hell,* geb. 20, ged. Arnhem 23 Jan. 1651, † (Arnhem?) 20 Dec. 1666.
5. *Assuera Beatrix van der Hell,* ged. Arnhem 15 Sept. 1652, † (Zutphen?) 16 Maart 1709.
6. *Johan Jacob van der Hell,* geb. 2, ged. Arnhem 5 Jan. 1654, opperhoofd op Sumatra's Westkust, †Baros 25 Sept. 1684 [76]).
7. *Willemina Walraven van der Hell,* ged. Arnhem 27 Juli 1655, † [1 Juli 1704].
8. *Hendrik van der Hell,* geb. 26, ged. Arnhem 28 Dec. 1656, kapitein, † 17 Juli 1686.
9. *Diederik van der Hell,* geb. 1, ged. Arnhem 3 Maart 1658. doct. praebende Zutphen 7 Febr. 1660—9 Mrt.

75) Elias, Vroedschap van Amsterdam II, blz. 802.
76) Zutphense Kentenissen 1683—'89, fol. 87vso en 130.

1672, vaandrig, † (gesneuveld) bij Mont Cassel 17 April 1677.

10. *Wolter Carel van der Hell,* geb. 16, ged. Arnhem 19 Aug. 1659, † 5 Febr. 1687 (volgens d'Ablaing van Giessenburg, Ridderschap van Veluwe, blz. 304, maar volgens Van Rhemen 5 Febr. 1667).
11. *Gerhard Casijn van der Hell,* geb. 3, ged. Arnhem 5 Maart 1662, doct. praebende Zutphen 9 Maart 1672; stud. te Harderwijk (28 April 1680), † Zutphen?) 6 Febr. 1702.
12. *Johan van der Hell,* ged. Arnhem 17 Mei 1663, stud. te Leiden (28 Sept. 1682), kapitein, † 17 Mei 1701.
13. *Geertruyd van der Hell,* ged. Arnhem 26 Juli 1665, † op de Hoeve te Borculo 26 April 1728,' de Zutphense stadsroeden toegestaan 2 Mei 1728.

VIIc. *Casijn van der Hell* tot de Wiltbaan, Clarenbeek en Vieracker, geb. 30 Nov., ged. Zutphen 1 Dec. 1644; geadm. in de Ridderschap van Veluwe 3 April 1682. doet afstand 11 Maart 1724 en laat zijn beide zoons verschrijven; burgemr. van Lochem; beleend met de Wiltbaan (27 Febr. 1682); raadsheer in den Hove van Gelre en Zutphen (23 Febr. 1681), president (1720), † 25 Sept. 1732, begr. Arnhem 30 Sept. 1732; tr. -Scheveningen 31 Maart 1675 *Wilhelma Catharina Huyghens, ged.* 's-Gravenhage (Grote kerk) 17 Aug. 1644, † 10, begr. Arnhem (Grote kerk) 17 Aug. 1709, dr. van *Rutger Huyghens* tot Clarenbeek en *Anna Margriet van Straelen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Gerhard Casijn van der Hell* tot de Wiltbaan en Vieracker, ged. Arnhem 29 Dec. 1675, geadm. in de Ridderschap van Veluwe ad audiendum 30 Jan. 1708, als lid (bij afstand van zijn vader) 11 Maart 1724, beleend met de Wiltbaan 7 Mei 1733; ambtsjonker van Brummen 12 Febr. 1717, † 18 Oct., begr. Arnhem (Grote kerk) 21 Oct. 1756.
2. *Anna Margaretha van der Hell,* ged. Arnhem 10 Juni 1677, † 13, begr. Arnhem (Grote kerk) 19 Dec. 1758; tr. Oosterbeek 14 Aug. 1714 *Lambert Floris van Till,* ged. Aken 10 Juli 1678, luit.-kol. (1721) en commandeur van 't fort St. Andries, † 19 Oct., begr. Arnhem (Grote kerk) 23 Oct. 1722, zn. van Gysbert *van Till,* heer van Grieterbosch, Tiltenhof etc. en *Elisabeth Margaretha van Olmüssen gen'. Mühlsfrohe.*
3. *Rutger van der Hell* tot de Hoeve, ged. Arnhem 20 Nov. 1678, geadm. in de Ridderschap van Veluwe ad audiendum 30 Jan. 1708, als lid (bij afstand van zijn vader) 11 Maart 1724, ambtsjonker van Rheden 24 Maart 1718, gedeputeerde 1732—'35, 1738—'42, 1745—'48; zandgraaf van de Veluwe 3 742, † op de Hoeve (te Borculo) 27 Maart 1748, begr. Borculo 1 April 1748; tr. 1° Gorssel 12 Mei 1721 *Lucia Anna Mulert,* ged. Zwolle 22 Juli 1674, † 4, begr. Arnhem (Grote kerk) 11 Aug. 1728, dr. van *Johan Ludolf Mulert* tot Bakenhagen en *Fenne Roelinck;* tr. 2° Borculo (op de Hoeve) 31 Oct. 1729 *Johanna Charlotta Agnes van Heiden,* † op de Hoeve 5 April, begr. Borculo 9 April 1761, dr. van *Gooswijn Adolf* en *Charlotta Elisabeth wan Heiden.*
4. *Walrave van der Hell,* ged. Arnhem 23 Mei 1681. begr. ald. (Grote kerk) 20 Oct. 1681.

5. *Lumme Stephanea van der Hell,* geb. 3, ged. Arnhem 4 Sept. 1681, † (de Zutphense stadsroeden toegestaan 13) Sept. 1730, begr. Zutphen 15 Sept. 1730; tr. Oosterbeek 16 Aug. 1729 *Johan Ludolf Mulert,* geb. op Bakenhagen, ged. Delden 24 Juli 1692, kapitein, † in of vóór 1746, zn. van *Johan Ludolf Mulert* tot Bakenhagen en *Fenne Roelinck;* hij hertr. Warnsveld 13 Nov. 1733 *Judith Agnes Mulert,* dr. van *Derk Boldewijn* en *Judith Margarefha Sloef.*
6. *Walrave van der Hell,* geb. 3, ged. Arnhem 4 Juni 1684, begr. Arnhem (Grote kerk) 26 Jan. 1751; tr. Barneveld 12 Nov. 1710 Dr. *Johan van Wijnbergen* tot Glinthorst en Clarenbeek, ged. Arnhem 2 Oct. 1678, stud. te Harderwijk 19 Sept. 1699; ambtsionker van Ermelo 27 Jan. 1700, van Barneveld 12 Maart 1710; geadm. in de Ridderschap van Veluwe ad audiendum 31 Jan. 1700, als lid 14 Maart 1710, burgemeester te Arnhem, welke stad hem wilde doordringen als landrentmeester 5 Oct. 1707, gecomm. ter Staten-Generaal 1717-1728 en 1732—'37; gedeputeerde 1728-1732 en 1735-1737; richter van Wageningen 24 April 1736, † 22, begr. Arnhem (Grote kerk) 27 Juni 1737, zn. van *Coenraad van Wijnbergen* tot Glinthorst en *Hendrica Gesina van Dedem.*
7. *Anna Wilhelma van der Hell,* ged. Arnhem 5 Aug. 1687, begr. Arnhem (Grote kerk) 9 Oct. 1753.

§ 3. (Casijn en Engelbert van der Hell Casijnsz. en hun nakomelingen)[77].

IIc. *[Casijn van der Hell Casijnsz.,* vermeld 1451; tr. N.N. *van Mekeren,* dr. van *Gijsbert van Mekeren* tot de Rees en *Elisabeth van Wije.*

Uit dit huwelijk:

1. *Casijn van der Hell,* volgt onder IIIc.]

IIIc [*Casijn van der Hell,* vermeld 1515, bezitter van de Wiltbaen onder Leuvenheim (Brummen) en 't leengoed ten Holthe onder Spankeren: tr. *Margarefha van Lennep,* dr. van *Herman* (die in 1483 met Ten Holthe beleend werd[77a])) en *Elisabeth N.N.*

Uit dit huwelijk:]

1. *Johan van der Hell,* beleend met het goed Ten Holthe 9 April 1541, dat hij 10 Maart 1543 verkoopt aan Willem van Heerde[78]).

[2. *Maria van der Hell, tr. Willem van Heerde,* burgemr. van Arnhem.]

IId. *[Engelbert van der Hell, nog* onmondig 1451; tr. N.N.

---

[77]) De hier volgende, aan het **„Stamboeck"** ontleende gegevens zijn **grotendeels** onbewezen. Zij dienen dus met grote voorzichtigheid te worden beschouwd.

[77a]) Leen van de heerlijkheid Putten. Zie Leenkamer Putten (R.A. Arnhem), Inv. no. 1, fol. 8.

[78]) Bron alsvoren, fol. 42vso en 45. Volgens het „Stamboeck" huwde hij een zekere Geertruyd, die D'Ablaing van Giessenburg, Ridderschap van Veluwe, blz. 82, identificeerde als een dochter van *Cosijn van Oldenbarnevelt* en *Mechteld N.N.* Mogelijk was deze *Geertruyd* een kind van *Cosijn van Oldenbarnevelt Cosijnsz.* (vergel. dit Maandbald LVIII (1940), kol. 330 en LIX (1941), kol. 265). Maar van de dochter *Truyde* van deze Cosijn Cosijnsz. is mij alleen bekend, dat zij huwde met *Wulfer van Hennekeler* de Jonge (Zie Ned. Leeuw LVIII (1940), kol. 64 en 330); zij zou dan op zeer hoge leeftijd (na 1552) met *Johan van der Hell* moeten zijn hertrouwd. Aannemelijk lijkt mij dat niet.

Zij „bleven int nemen van Nieukerk (= Nijkerk) door de Bourgondische, nog geleeft 1492". en waren ouders van:]

IIId. *Casijn van der Hell,* bezitter van het goed Westenvelde onder Barneveld (1545) [79]), schepen van Hattem 1537, 1541 en 1544 [80]), [burgemeester aldaar (1550)], later wonende te Zwolle [81]); bezat het tijnsgoed te Diermen onder Ermelo [81]); † vóór 1 Juli 1567 [82]); tr. *Agnes van de Water* [dr. van *Henrick* en N.N. *fen Bossche].*
Uit dit huwelijk:
1. *Egberf van der Hell,* volgt onder IVc.
2. *Henrick van der Hell Casijnsz.,* broeder van *Egbert* [81]), bezat het tynsgoed te Diermen onder Ermelo, [vermeld 1564 en 1599, † zonder kinderen; tr. *Anna van Warninckhuysen,* „uyt Suerlandt, † in of na 1613.]

IVc. *Egbert van der Hell,* † vóór 23 April 1600, tr. *Mechteld Mulert,* dr. van *Wolf en N.N. van Twente.]*
Uit dit huwelijk:
1. *Casijn van der Hell Egbertsz.,* verkocht in 1599 de helft van het herengoed Osekengoed onder Diermen (Putten) [82a]) [„ 1589 noch geweest binnen Dortmont ende vandaer voortgereyst na den Turck, aldaer hij gebleven".]
2. *Mechteld van der Hell,* tr. Zwolle 4 Maart 1596 *Frans van Coeoerden,* geb. Huis te Rijswijk (Lijmers).
3. *Elisabeth van der Hell* [„bij haer neeff Peter Mulert op den Orde1 ende .... van Appelthoorn soon drie kinderen gehadt na getrouwt"]; tr. 1° Zwolle 23 April 1600 *Peter van Dusseldorp* „pycqueur"; [tr. 2° *Matthijs Rijck* „Vixit illa ad huc 1626".]

(Slof volgt.)

BOEKBESPREKING.

Jierboekje fan it Genealogysk Wurkforbân. Utjefte fan de Fryske Akademy te Ljouwert. 1955.

Dit vijfde jaarboekje van het Genealogisch Werkverband van de Friese Academie bevat wederom een aantal belangwekkende bijdragen. Het artikel „Flaggen fan Fryslan", beschrijft de resultaten van een onderzoek naar de vlaggen van Friese dorpen, eilanden, gouwen en steden, en is van de hand van Kl. Sierksma en B. J. Sierksma-Zeeff. Het uitvoerige artikel „Familia Stapertica perantiqua" door J. Visser is een belangrijke studie over de verschillende geslachten *Stapert,* in de genealogische litteratuur vooral bekend door Matile's boek „Historische, genealogische en heraldische aantekeningen betreffende het adellijk geslacht Stapert", welk boekwerk in deze studie critisch wordt beschouwd en zeer wordt verbeterd en aangevuld.

Hierop volgen een korte bijdrage over „De voorouders van *Rienk Cornelis Sleeswijk en Tettje Sjoerds Stapert",* een „Kwartierstaat *Pier Pander",* de Friese beeldhouwer, „Barradielster nammen", in alphabetische volgorde vermeldende namen, voorkomende in de Rechterlijke Archieven van Barradeel uit de laatste decennia van de 16de en het eerste gedeelte van de 17de eeuw, en ten slotte een lijst van „Friese priesters uit het begin der XVIde eeuw" cn „Lijst van testamenten. voorkomende in band EEE nr. 2 van het Hof Provinciaal (Rijksarch. Leeuwarden)".

Dit jaarboekje geeft een, voor de andere provinciën benijdenswaardig, beeld van de grote activiteit van de Friese genealogen.

W. W. VAN VALKENBURG.

Harlingen in de loop der eeuwen, door J. Poort. Uitgave Drukkerij „Flevo", Harlingen. 1954.

Op eenvoudige en prettig leesbare wijze geeft schrijver in dit 85 bladzijden tellende boekje een beschrijving van de stad Harlingen in vroeger tijden. Vooral van het leven in Harlingen omstreeks de 90er jaren van de vorige eeuw tekent de schrijver een levendig beeld, waaraan kleur verleend wordt door talrijke illustraties naar oude photographieën uit de tweede helft van de 19de eeuw.

Een boekje dat een ieder met genoegen zal lezen.

W. W. VAN VALKENBURG.

Stammtafe1 Petersen. aufgestellt von Gerhard Petersen. gestencild. Sleswig 1954.

De afstammelingen in de mannelijke lijn van *Iver Petersen, in 1755* te Flensburg geboren, schipper en timmerman te Maasholm, worden in dit boekje behandeld.

Het tot de middenstand en de arbeidersstand behorend nageslacht is thans in Duitsland en Australië gevestigd: van enige connecties met Nederland blijkt niet. Een familiewapen werd in 1948 aangenomen en in 1953 ingeschreven in de „Deutsche W'appenrolle".

W. W. VAN VALKENBURG.

Inventaris van het Familie-Archief Backer, door Dr. 1. H. van Eegh en. Amsterdam 1954.

Het zeer belangrijke en uitgebreide familie-archief Backer, sedert 1950 door de Backer-Stichting in bruikleen afgestaan aan het Amsterdamse Gemeente-Archief, is door deze uitgave onder het bereik gebracht van de belangstellenden.

De voor de genealogen belangrijkste afdelingen dezer inventaris zijn wel: A. Stukken van algemene aard, o.m. omvattende een zeer groot aantal genealogieën van, voornamelijk Amsterdamse, families, B. Stukken betreffende afzonderlijke families en personen, onderverdeeld naar de families, uit welke deze stukken afkomstig zijn (t.w. de geslachten *Backer, (Le) Gillon van der Voort. Stockmans, Schaep, Elias, Rendorp* en *Alewijn).*

Een Regesten1ijst, Stambomen (van de geslachten *Alewijn, Backer, Balestel, de la Ccurf, Elias, (Le) Gillon. Rendorp. Schaak. Schaep* fragmentarisch en van de geslachten *Stockmans* en *Van der Voorf* volledig) en een Index op de persoonsnamen besluiten deze uitgave, welke tegen betaling van ƒ 2,— verkrijgbaar is aan het Gemeente-Archief. Amsteldijk 67 te Amsterdam.

W. W. VAN VALKENBURG.

79) G.S.V., Inv.no. 29, fol. 129vso.
80) Richtboek Hattem 1478—1550 (Inv. no. 14)
81) Tynsregister Ermelo (het tynsgoed te Diermen). Archief Geld. Rekenkamer, Inv. no. 1497.
82) G.S.V., Inv. no. 34 (Barneveld 1 Juli 1567). Als momber van Juffr. *Agnes van de Water,* wede zal. *Cosijns van der Hell* treedt op *Johan van der Hell.*
82a) Archief Huis ter Schuur (R.A. Arnhem), Inv. no. 182.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Biese(n). (LXXI 352). Hoewel ik de gestelde vraag niet direct kan beantwoorden, kan het dienstig zijn te vermelden. dat ik gegevens bezit over een uitgebreid geslacht *Biese(n).* ook wel genoemd de *Biese,* in kwartier van Kempenland (vnl. Oerle en Zeelst), alsmede fragmentarische gegevens Nijmegen (XVII), Sluis (XVI), *van Biesen* te Arnhem (XVII) en *van der Biesen* te Dordrecht (XVI).

Voor alle gegevens omtrent naamdragers dezer geslachten houd ik mij gaarne aanbevolen.

Hilversum. J. A. M. P. BIESEN.

Kaiser-van der Beecke. (LXXI 355; LXXII 31, 66). Bij de verwijzing in kol. 66 van deze jaargang naar het artikel in „Mensch en Maatschappij", 13" jrg., blz. 202/203, is ten onrechte aangegeven dat *Nanning Kayser* gehuwd is geweest met *Marijtje Kok.*

's-Gravenhage. Mevr. J. M. CHARISIUS-DE LEUR.

Kroesbeek. Kwartieren gezocht van *Johannes Kroesbeek,* ged. ....., † Terheiden 10 Aug. 1803, man van (tr. Monster 2 Juli 1769) *Apolonia van Sponsen.* Blijkens hun te 's-Gravenhage voor notaris S. Favon gepasseerd mutueel testament van 4 Sept. 1769 is *Johannes* Kroesbeek de zoon van *Evert Kroesbeek* en *Magdalena Verhorst.*

's-Gravenhage. THA. J. VAN ALFF.

van **Laer.** (LXX 222). Volgens de gegevens in Ned. Leeuw 1898, kol. 105-107 zouden *Judith* en *Alert van Laer* kinderen zijn van Ds. *Bertramus van Laer* en *Bernardina van Herwaerden.* Men zou dus bij hun kinderen een *Bertram* en een *Bernardina* verwachten: dit is echter niet het geval, want uit het eerste huwelijk van *Alert van Laar* (j.m. van Lienden) met *Adriaantje van Wijck,* dr. van *Huibert* en *Hilleke Adriaans Boonzayer,* gesloten te Rhenen 29 Juni 1666, werden aldaar gedoopt: *Anna Maria, Helena, Agnietje, Gerard* en *Hubertus* en uit zijn tweede huwelijk met *Aletta van Rijnevelt,* ondertrouw te Rhenen 17 Jan. 1683, att. naar IJsendoorn, werden te Rhenen gedoopt *Jacomina, Jan* en *Adriana.* Ook onder de kinderen van *Judith van Laar* (zie N.L. 1898, k. 106) komt geen *Bertram* en geen *Bernardina* voor, maar wel een *Agnita* en een *Gerard.*

In een schepenacte van Zaltbommel van 20 Jan. 1652 worden tesamen met *Bernhardina van Herwaarden,* wed. Ds. *Bertramus van Laer* slechts genoemd áls haar kinderen: *Petrus, Henricus, Maria* en *Margaretha* (zie veilingcat. collectie Coenen van 's-Gravesloot 1918, bl. 133). In de gegevens over Ds. *Bertramus van Laar* en zijn familie in Nav. 1876, bl. 571, 1886, bl. 281 en 1887, bl. 467, blijkt ook niets van een zoon *Alert* en een dochter *Judith.*

De oplossing brengt een acte van 14 Aug. 1678 in het protocol van not. Adr. van Wijck te Rhenen, waarin vermeld worden: Ds. *Joannes van der Horst,* predikant te Ommeren, man van *Judith van Laer,* nagelaten dochter van *Gerrit van Laer en Agnes Bottermans* en mede-erfgenaam van *Arnoldus* en *Geertruyt Bottermans* (laatstgenoemde zal dus de in N.L. 1896, k. 147 en 1898, k. 106, genoemde tante zijn van *Judith van Laer*), die in 1677 te Wesel zijn overleden, alsmede *Jacobus van Arendonck,* wonende te Middelburg, doch tegenwoordig te Rhenen verblijvende, als vader en voogd van *Johannes van Arendonck,* geprocreëert bij zal. *Anna van Laar.* die mede een dochter en erfgenaam was van *Gerrit van Laat* voornoemd. Zij machtigen hun z w a g er *Alert van Laar,* wonende te Rhenen, om zich naar Wesel te begeven enz.

In een direct daaraan voorafgaande acte van dezelfde datum is sprake van een bedrag van 1000 dukatons, die door *Arnoldus Bottermans* belegd zijn bij het comptoir te Zaltbommel en waarvan toekomt ¼ part aan Ds. Joannes van der Horst, ¼ part aan Johannes Jacobs van Arendonck en de twee overige vierde parten aan Gerrit en Anna Bottermans (laatstgenoemde zal de in N.L. 1898, k. 106, vermelde nicht zijn van *Judith van Laar).*

In een acte van 20 Sept. 1679 bij dezelfde notaris wordt *Alert van Laer* broeder genoemd van *Judith van Laar* gehuwd met Ds. *J. v. d. Horst* voorn. (zij was daarvoor gehuwd met *Nicolaes van Wijck).*

Aangezien *Alert* en *Judith van Laer* afkomstig waren uit Lienden zal — nu eindelijk is vastgesteld dat hun ouders waren *Gerrit* en *Agnes Bottermans* — een onderzoek aldaar vermoedelijk wel verdere resultaten opleveren.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Macleod. (LXXII 66). De onbekende afstamming van *Catharina Macleod,* die 28 Dec. 1760 te Elburg ondertrouwd is met *Egbert Andries Brouwer,* vormt een hiaat in vele kwartierstaten, Volgens aantekeningen, die ik niet heb kunnen verifiëren, was zij een dochter van *Norman Macleod.*

Er zijn twee personen van deze naam die als vader in aanmerking kunnen komen: A. *Norman Macleod Donaldsz.,* bij zijn huwelijk luitenant in het reg. Douglas, † Londen 6 Sept. 1729, tr. (ondertr. Grave 23 Dec. 1713, att. naar Beers 14 Jan.) 1714 *Geertruid Schrassert,* ged. Arnhem 15 Aug. 1689, † Elburg vóór 1 Nov. 1764, dr. van Dr. *Henrick* en *Johanna Charlotta Schrassert;* zij hertr. 1732 Dr. *Andreas Pelgrom Ardesch.* Uit *dit* huwelijk (o.a.?) *Isabella Johanna Charlotte Macleod,* ged. Grave 18 Mei 1718.

Deze Norman Macleod is mogelijk een zoon geweest van *Donald Macleod,* wiens weduwe *Johanna van Bree* hertr. Bruchem 21 Jan. 1704 *James Cunnigam.*

B. *Norman Macleod,* geb. Zaltbommel, luit. in Larrey's reg. omstr. 1741, † vóór 28 Maart 1788, tr. Willemstad 6 Aug. 1728 *Josina van Meghele,* ged. aldaar 31 Oct. 1706, † vóór 28 Maart 1788, dr. van *Herman* (geb. te Willemstad) en (ondertr. aldaar 9 Mei 1704) *Harmina van Dalen* (geb. te Gorcum). Deze *Norman Macleod zou* een zoon zijn van *Norman Macleod,* luit. 1693, kapt.-luit. 1697, kapt. 1701, † vóór 26 Aug. 1712 en *Allegond van Bree.*

Uit A of B zal geboren zijn *John Macleod,* kol. bij de Schotse brigade, later in Engelse dienst, comm. van Grave 1782, tr. 1754 *Margaretha Arnolda van Brienen,* geb. Elburg 25 Oct. 1733. Zij waren de overgrootouders van *Rudolf Macleod,* tr. *Margaretha Geertruida Zelle (Mata Hari).*

Mogelijk biedt ook de volgende acte een aanknopingspunt voor verder onderzoek: *Aletta Macleod,* wed. luit.-generaal *Hubertus van Erckel* (gehuwd Zaltbommel 17 Dec. 1733) tezamen met *Maria Jeannette Duymaer (1714-1795)* wed. Mr. *Albertus van Twist* verkopen als erfgenamen van luit. *Norman Macleod 14* Jan. 1750 een boomgaard buiten de Gamerse poort te Zaltbommel (gem.-archief Zaltbommel, charter 539).

Verscheidene van de bovenstaande gegevens zijn ontleend

aan Gens Nostra 1953. pag. 103, waarin ook verdere bijzonderheden voorkomen over de genoemde personen.

Aerdenhouf. **JHR. MR.** C. C. **VAN** VALKENBURG.

Merck. Nadere gegevens gevraagd aangaande *Johannes Merck,* geboren te Hulst, die 13 Mei 1787 te Rotterdam huwde met *Maria Wilhelmina de Frein.* Zijn dochter *Geertruijda Johanna Merck* huwde *Jacob van Vollenhoven.*

's-Gravenhage. **MR. E.** VAN WEEL.

van Neck-Sonck. (LXXII 67). Volgens een ms.-geslachtsregister van Hoolwerff in mijn bezit huwde Mr. *Meynderf Sonck* met *Agatha van Neck,* dochter van *Joan van Neck* (secretaris van de Admiraliteit van West-Friesland) en weduwe van *Cornelis Sweers.* Hun dochter *Margarefha Sonck* huwde volgens dezelfde bron Mr. *Joan van Neck,* schepen van Enkhuizen en ontvanger-generaal aldaar van de Admiraliteit van West-Friesland.

De toevoeging omtrent het secretarisschap der Admiraliteit leidt tot de gevolgtrekking, dat eerstgenoemde *Joan van Neck* identiek is met *Jan van Neck,* die volgens mijn aantekeningen op 15 Dec. 1619 huwde met *Margaretha Compostel (Grief Jansdr.),* waaruit ook een *Agafha.*

De schoonzoon *Joan van Neck is* mij niet bekend, doch ik vermoed, dat men zijn afstamming te Hoorn en niet te Enkhuizen moet zoeken.

Manilla. **A.** MERENS.

van **Oel.** Op 30 Juni 1811 overlijdt te Delft *Johannes Diderich van Oel,* wever. Zijn leeftijd is dan 67 jaar. Zijn vrouw *Maria Scheffer* overleed te Delft 30 Nov. 1813. Ouders worden in haar sterfacte niet genoemd. Zij zou geboren zijn 6 Nov. 1759 te Middelburg. Ik weet niet waar zij huwden. (Zij vestigden zich te Delft Oct. 1795). Uit dit huwelijk wordt ged. te 's-Hertogenbosch op 5 Dec. 1788 (N.H.) hun oudste zoon *Johannes Didericus,* † 14 Jan. 1879 te Delft. Hij huwde 20 Aug. 1809 te Delft *Margarefha de Groot,* ged. Delft (Oude Kerk) 3 Oct. 1784, dr. van *Nicolaas* en *Dirkje Leenderts van der Vaart.* Te 's-Hertogenbosch wordt ook gedoopt op 30 Maart 1791 *Maria Elisabet van Oel.*

Voorzover mij bekend stammen alle naamdragers *van Oel* af van de op 30 Juni 1811 te Delft overleden *Johannes Diderich van Oel.* Oudere gegevens zijn mij niet bekend.

Nu lees ik in het antwoord *„van Wou",* Ned. Leeuw LXXII, kol. 72, over *Sophia Elisabeth van Oelen.* Is het mogelijk, dat gezocht zal moeten worden in Overijssel?

Rofterdam. **IR. J. MAC** LEAN.

Pieck-Bogaerdt. (LXXII 69). Voor de kwartieren van Mr. *Henrick Pieck* en van zijn eerste echtgenote *Hendrica Agnes Bo(o)gaard* moge bovendien worden verwezen naar het familie-archief Pieck, dat zich in de verzamelingen van ons Genootschap bevindt en dat ook verscheidene stukken bevat, afkomstig van *Hendrica Agnes Bo(o)gaard* voornoemd.

Over de kwartieren *Bogaerdt* (verschillende schrijfwijzen, doch meestal *Bogaert),* van welk geslacht ik reeds vele jaren de genealogie bewerk, kan ik het volgende mededelen:

Ouders:

Mr. *Sfephanus Bogaard* en *Syberta Magdalena van Griethuysen;* zie hiervoor o.a. Ned. Leeuw 1937, 323/324.

Grootouders:

Steven Bogaert, geb. Amsterdam 14 Maart 1674, procureur en brouwer in „het Lam" op de Rosegracht ald., † 14 April, begr. Amsterdam (N.K.) 23 April 1732, tr. 2° (als wedn. van *Geertruid (Agafha) de Nijs*) Warmond voor schepenen 19 Jan. 1705 (ondertr. Amsterdam 3 Jan.) *Cafharina Immerseel,* geb. Amsterdam 3 Dec. 1680, † 9 April, begr. ald. (N.K.) 11 April 1732. Naar haar doop, waarsch. Remonstrants, nog niet gezocht; misschien bevat no. 61 van bovengenoemd fam.-archief Pieck gegevens over haar familie.

Overgrootouders:

Mr. *Joan Bogaert,* geb. Amsterdam 11 April, ged. ald. 14 April 1649, advocaat en subst. schout te Amsterdam, begr. ald. (N.K.) 24 April 1711, tr. 1° Amsterdam (N.K.) 20 Oct. 1671 (ondertr. 2 Oct.) *Maria van der Hagen,* geb. ald. 1646, † 14 Juni, begr. ald. (O.K.) 19 Juni 1675, dr .van Mr. *Steven* en *Maria Reael* (zie voor deze kwartieren uitgebreid: Elias' De Vroedschap van Amsterdam).

Betovergrootouders:

Govard Bogaert, geb. Amsterdam omstr. 1613, † ald. 9 Mei 1672, tr. Amsterdam (N.K.) 19 Maart 1641 (ondertr. 20 Febr.) *Clara de Marez,* ged. ald. (N.K.) 21 Mei 1617, begr. ald. (O.K.) 10 Maart 1668, dr. van *Jan en Clara Baron.* (Zie voor deze kwartieren zeer uitgebreid: Mr. H. J. Koenen's artikelen in de Wapenheraut jg. 1898 en volgende).

Bet-betovergrootouders:

Jan Willemst. Bogaerf (1577-1638) tr. 1603 *Elisabeth Roefers.* (Zie voor hen en hunne kwartieren uitvoerig Elias' De Vroedschap van Amsterdam).

Wassenaar. **MR. F.** DANIËLS.

Rijsselberg. Kwartieren gezocht van *Anna Maria Rijsselberg,* ged. Delft (N.K.) 25 Maart 1685, vrouw van (tr. vóór f706) *Willem van Leeuwen,*

's-Gravenhage. **THA. J. VAN ALFF.**

Schaapharder. Nadere gegevens gevraagd betreffende de kwartieren van *Josina Schaapharder,* die 20 Augustus 1690 te Rotterdam huwde met *Willem van Ingen* en wier dochter *Anna van Ingen* (1691-1761) huwde met *Cornelis van Vollenhoven.*

's-Gravenhage. **MR.** E. **VAN** WEEL.

Sprenkelman-Heman (Huize Vreedenhorst aan de Vecht). Gezocht nadere gegevens betreffende *Herman Richard Sprenkelman,* zijn familie en zijn buiten Vreedenhorst (bij Vreeland), dat hij op 18 Februari 1761 kocht en waar hij de eerste Ned. katoendrukkerij inrichtte.

Zijn zuster (?) *Anna Margarefha Sprenkelman,* begr. Amsterdam 6 Mei 1802, tr. Monnikendam 7 November 1751 *Johan Everard Heman,* † tussen 1787 en 1802, vermoedelijk (mede-) eigenaar van Vreedenhorst. Beider dochter *Anna Margaretha Heman,* geb. Monnikendam 2 Juli 1758, † Amsterdam 18 Juli 1805, tr. op Vreedenhorst 1778 met *Theodorus ter Maat,* die nog 1806 aandeelhouder van genoemde katoendrukkerij is.

De familie Sprenkelman stamt vermoedelijk uit Lüdenscheid (Westf.), waar o.a. op 1 Jan. 1712 een *Herman Evert Sprenkelman* burger wordt.

's-Gravenhage. P. R. **TH. ZANDER TER MAAT.**

van de **Vechte-Egbers.** (LXXI 391). Op 29 April 1787 trouwen te Hasselt *Hendrik Jacobs,* j.m., geb. en wonende aan de Vecht en *Femmigje Egbers,* j.d., geb. aan de Hasselterdijk en wonende aldaar. Zij overleed aldaar 18 Mei 1809, oud 41 jaar, terwijl haar echtgenoot reeds 23 Juli 1807 aldaar was overleden. Zijn doop werd in Hasselt en Mastenbroek niet gevonden; in aanmerking komen voorts Zwolle en Dalfsen als geboorteplaats.

Op 27 Febr. 1763 werd te Hasselt ged. *Femme,* dr. van *Egberf Gerrifs* en *Roelofje Gerrits* die vermoedelijk identiek is met de vrouw van *Hendrik Jacobs,* hoewel dit niet klopt met haar ouderdom bij overlijden. (Dit komt echter veelvuldig voor). Aangezien *Femmigje Egbers* echter een in Nov. 1795 gedoopte dochter *Roelofje* had, die dan naar haar grootmoeder zou zijn genoemd, is de opgegeven datum vermoedelijk wel de juiste.

Zwolle. **MR. A. HAGA.**

Vermeulen, Wie kan mij nadere gegevens verschaffen betreffende de voorouders van *Jasper Vermeulen,* chirurgijn onder de compagnie van Charel te Sint Anna te Geertruijdenberg in 1703. Hij huwde in 1703 te Geertruijdenberg *Johanna Maria Klatf, en* overleed in 1770 te Hellevoetsluis (impost betaald 12 April 1770). Mogelijk is er verband met *Jasper Vermeulen* in 1678 koopman te Rotterdam.

's-Gravenhage. **MR. E. VAN WEEL.**

Wybo-d'Avila. (LXXI 392). Zie Alg. Ned. Fam. Blad, jaarg. 1893, bl. 136.

Utrecht. **W. A. WIJBURG JR.**

Wijburg-van Rosevelt. Blijkens Ned. Leeuw 1902, k. 10, zijn 31 Jan. 1748 te Tholen gehuwd *Cornelis Wijburch,* (ged. Meteren (Gld.) 7 Febr. 1723 zn. van *Jan Cornelisse* en *Aeltje Hendriks van Westrenen)* en *Maria Petronella van Rosevelt.* Zijn uit dit huwelijk nakomelingen bekend?

Utrecht. W. A. WIJBURG **JR.**

van Wijck-Boonzaayer. *Adriaantje van Wijck,* ged. 22 Dec. 1643 te Rhenen, †....., echtgenote van *Alert van Laer,* is dochter van *Huyberf van Wijck,* geb. . . . . ., †....., in 1635 ruiter, in 1649 burger van Rhenen, in 1653 schepen en 1660, '67, '69 burgemr., tr. 2° *Hilleke Adriaens Boonzaayer,* geb. ± 1613; zij was in 1678 weduwe, dr. van *Adriaen Boonzaayer,* geb. ± 1580, begr. in 1635 te Rhenen, schipper. en (tr. 2° ± 1610) *Adriana Andriesdr.,* die land bezit te Elst bij Rhenen. Gevraagd aanvullingen op deze gegevens.

Velp (G.). MR. R. A. RUEB.

van Zuylen van **Nyevelt-de** Witte. *Amelis van Zuylen van Nyeuelt,* heer van 's Heeraartsberg, was gehuwd met *Aleid* of *Adelise de Wifte.* De Navorscher 1902, pag. 586 e.v., deelt over dit geslacht *de Witte een en* ander mee. Gevraagd namen van haar ouders en vier grootouders.

Utrecht. **JHR. MR. C. L. REIGERSMAN.**

Zijderlaan. Ascendenten gezocht van *Ariaantje Zijderlaan,* die 24 Febr. 1743 te Hillegersberg trouwde met *Ary Klumpe(r)s* (ged. Voorschoten 14 Mei 1713, begr. Hillegersberg 3 Oct. 1803, korenmolenaar aldaar).

Zij werd 12 Mei 1751 te Hillegersberg begraven en was vermoedelijk een dochter van het echtpaar *Pieter Maartensz. Sijderlaan,* tr. Hillegersberg 9 Oct. 1712 *Ida Pietersdr. Struyk,* j.d. van Poortugaal. Dit laatste echtpaar heeft tussen 1713 en 1730 te Hillegersberg 9 kinderen laten dopen, onder welke ik echter geen *Ariaantje* vond.

's-Gravenhage. **J. KROL.**

Onbekend wapen. In het gemeente-archief te Steenbergen berust een los zegel, dat opgedrukt geweest is en bedekt wordt door een papieren ruit met zes punten. Het is thans niet meer na te gaan, van welk stuk het zegel afkomstig is.

Op het zegel komt een wapen voor, dat vrijwel onherkenbaar is. Het wordt vastgehouden door twee zeemeerminnen en is gedekt door een kroon. Onder het wapen bevindt zich een banderol met een zeer moeilijk te ontcijferen (Latijnse?) spreuk. De spreuk begint met „ver" of „per" en eindigt met „eget" of „icet" of iets dergelijks.

Kan iemand mij mededelen, van welke instelling bedoeld wapen afkomstig is, wat het moet voorstellen en hoe de spreuk precies luidt?

Prinsenhage. **F. A. BREKELMANS.**

Nederlandse studenten te Padua, Wie kan mij helpen bij de identificatie van de volgende Nederlandse studenten te Padua die op de archieven van hun provincie of gemeente onbekend zijn? Het jaar is dat van de immatriculatie te Padua: 1. *Pefrus van Achthoven* Batavus 1620 (Een familielid is 1587 kapitein te Leiden); 2. *Rinaldus Albinus* Angrinus 1613; 3. *Theodorus Baen* Enchusobatavus 1622 (de familie schijnt uit Dordrecht te komen): 4. *Abrahamo van Balck* Batavus 1614; 5. *Johannes Balthens* Zeelando-Goesanus 1628; 6. *Petrus de Bane* Belga 1640; 7. *Theodoricus v. d. Narck* Ultranechtinus (sic in de copie) 1554; 8/9. *Lucas* en *Joachim Beekman* 1620; 10. *Joannes thom Bergen* 1567: 11. *Antonius Biserus van der Velden* Ultrajectinus 1565; 12. *Philiberf du Bois* Batavus 1624 (Een naamgenoot was 1608 gezant van Hessen in 's-Gravenhage en trouwde aldaar in 1611); 13. *Rutgerus Bruno* Trajectensis 1558; 14. *Cornelius Dimmer* Iselsteynio-batavus 1634 (deze juristenfamilie hoort thuis in Westelijk Noord-Brabant, maar hoe kwam deze in IJsel-Stein?); 15. *Joan Dragon* Amstelo-batavus 1647 (uit een bekende Amsterdamse familie) ; 16. *Gerardus Gerbrandi Elckema* Phrisius Occidentalis 1588; 17. *Adrianus Emenius* Flander 1551; 18. *Adam Eszinsen (?)* Batavus 1562 (wellicht is *Essensen* te lezen): 19. *Nicolaus de Germerschejm* Belga 1644; 20. *Hupertus Gerfsen 1558; 21. Arnoldus Görfzen* Belga 1595; 22. *Johannes Grave* Amstelodamensis Belga 1587; 23. *Arnoldo Gijbland* 1651; 24. *Hubertus de Haes* Lugduno-batavus 1647; 25/26. *Fridericus* en *Joannes Theodorus ab Heyden* 1621; 27. *Menso de Heyden 1563.*

Leusden. MR. J. **DEN** TEX.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Verbalen van verbeterhuizen als bron voor genealogisch onderzoek, door W. E. Smelt. — Van der Hell (Verhel(l), Van Hell, Hellius, Ab Hell), door Mr. W. de Vries. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor. Geslacht- en Wapenkunde.

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 4 — LXXIIe Jaargang — April 1955

BESTUURSBERICHTEN.

Tot lid zijn **benoemd:**

Jonkvrouwe A. Barones VAN HARINXMA THOE SLOOTEN *Amsterdam-Z., Velasquezstraat* 10.

MR. E. H. Y. VAN HEES ..... *Hilversum, Hewellaan* 15.

W. E. Baron VAN KNOBELSDORFF .... *'s-Gravenhage, Sportlaan 1050.*

J. KORTENHORST ..... *'s-Gravenhage, Nassau Zuilensteinstraat 9.*

D. H. P. MACKAY ..... *Amsterdam-Z. I, Harmoniehof 58.*

Pater Lector W. TH. RISWICK O.E.S.A. .. *Eindhoven, Klooster Mariënhage.*

P. J. RITSEMA ..... *Scheveningen, Breezandstraat 15.*

D RÜHL ..... *Heemstede, Wagnerkade* 51.

Mejuffrouw M. J. E. SANDERS ..... *Heemstede, Rijnstraat 23.*

J. W. SEMEIJN ..... *Hilversum, Simon Stevinweg 137.*

J. J. M. H. VERZIJL ..... *Maastricht, St. Hubertuslaan 1:*

Verbeterde opgave nieuw lid:

IR. J. F. R. VAN DE WALL ..... *Wassenaar, Raadhuislaan* 15.

Adreswijzigingen:

JHR. J. J. G. BEELAERTS VAN BLOKLAND .. *Apeldoorn, Zwolseweg 371*

MR. G. J. W. KOOLEMANS BEIJNEN .. *Djakarta (Indonesië), p/a Hotel des Indes.*

MR. J. A. VAN DER LEE ..... *Leersum, Rijksstraatweg 321.*

D. G. E. MIDDELBURG ..... *Singapore, Consulaat-Generaal* der Nederlanden *K.P.M. Building. Finlayson Green.*

MR. DR. A. A. REEPMAKER ..... *Wassenaar, Van Oldenbarneveldtweg 15.*

H. A. DE REIGER .... *'s-Gravenhage (post Loosduinen), Balsemienlaan* 184.

DR. L. S. A. M. VON RÖMER ..... *Malang (Indonesië), Rampat 15.*

IR. R. CH. VISSER ..... *Maracaibo (Venezuela), c/o Compania* Shell de Venezuela, *Apartado 19.*

MR. W. DE VRIES ..... *Vught, Bosscheweg 41.*

A. L. M. VAN WAESBERGHE ..... *Eindhoven, LW. Schaepmanlaan* 4.

Van der Hell
(Verhel(1), Van Hell, Hellius, Ab Hell),

door MR. W. DE VRIES.

(vervolg en slot van LXXII 97.)

Hoofdstuk 111.

Bastaardlijnen (Van (der) **Hell,** Ab Hell. Hellius).

§ 1. De nakomelingen van Johan van Hell, nat. zoon van Henrick van der **Hell** (IIb onder 4).

1. *Johan Henricksz. van Hell,* ontvangt 21 Mei 1539 van zijn vader Henrick van der **Hell** de helft van het goed

Byler en een vierde deel van het goed Rampseler [83]), † 17 Jan. 1588 [84]); tr. Harderwijk 1 (morgengave 2) Juni 1545 [85]) *Styne Arenfs (van Brienen)*, † na de zomer van 1561 [86]) [na 1571], nat. dochter van *Arent van Brienen* [87]).

Uit dit huwelijk [88]):

1. *Henrickge Jansdr.*, vermeld 19 April 1574 en 4 Dec. 1583 [88]).
2. *Nysa Jansdr. van Hell*, [bezat 't goed Waller [89])], begr. Nijkerk 6 Maart 1637 [90]); tr. Harderwijk 28 (morgengave 29) Jan. 1590 [91]) *Gerrit Meus Snappert*, geb. ± 1549 [92]), begr. Nijkerk 20 Aug. 1637 [90]), zn. van *Jelis Snapperf* en *Griefje* (of *Gerritje*) *Geurts* [93]).
3. *Aert Jansz.* of *Arndf* (ook wel *Aernholt) van Hell*, volgt onder IIa.
4. *Casijn Jansz. van Hell*, † [„gebleven in de Moort te Parijs"] Parijs, Bartholomeusnacht 24 Aug. 1572s
5. *Reyer Jansz.*, of *Reinier van Hell*, commies op de eerste vloot naar Oost-Indië en aldaar door de Javanen vermoord 1596/'97 [94]).
6. *Hendrick van Hell* [95]), volgt onder IIb.

IIa. *Aert Jansz.*, later zich noemende *Arndf* (of *Aernholt*) *van Brienen Hell* [96]), geb. Harderwijk, hopman, beleend met land onder Amerongen (1600) [96]), kapitein, daarna luit.-kolonel, † vóór Oct. 1607; tr. *Helena van der Asschen*, † tussen 17 Jan. 1614 en 12 Febr. 1620.

Uit dit huwelijk:

1. *Henrick van der Hell Brienen*, volgt onder III.
2. *Frederica van der Hell Brienen*, † (aangegeven Utrecht 6 Sept.) 1652, begr. Utrecht (Buurkerk): tr. Dordrecht Sept. 1624 *Alewijn (van) Halewijn*, ontvanger van de gemene landsmiddelen van het kwartier Dordrecht; schepen van Dordrecht (1620), zn. van *Peter Alewijns*.
3. *Christina van der Hell Brienen*, † (ongehuwd; aangegeven Utrecht 19 Dec.) 1670, begr. Utrecht (Buurkerk).

111. *Henrick van der Hell Brienen*, cornet, beleend met zijn vaders leengoed 9 Oct. 1607 [93]), † vóór 13 Sept. 1613 [gebleven voor Gulick [97])]; tr. Utrecht (Geertekerk) 21 April 1607 *Petronella Foock (Foocx)*, overluid Utrecht 29 Mei 1651, begr. aldaar (Dom) 9 Juni 1651, dr. van *Aelberf* en *Margarefha van Couwenhoven (van der Burg)*.

Uit dit huwelijk:

1. *Julia van der Hell* [96]), † (aangegeven Utrecht 21 Febr.) 1670, begr. ald. (Dom), tr. *Caspar Lyseman*.

Ib. *Henrick van Hell*, wordt in 1598 vermeld als overleden broeder van Arndt van Brienen Hell [98]), vaandrig [van Gerrit de Jonge], † vóór Zutphen (gesneuveld) [99]); tr. *Styntje Viltkens* (of *Vefkens?)*

Uit dit huwelijk:

1. *Styne van Hell*, nog onmondig in 1598 [98]) [tr. *Willem Lebbinck*, cornet].

2. De nakomelingen van Johan van Hell, net. zoon van Casijn van der Hell (IIIa).

I. *Johan Casijnst. van Hell* [d'Olde], † na 18 Nov. 1582 [100]). Hij was vader van:

I. *Casijn Jansz. van Hell*, † vóór 18 Nov. 1582 [100]); tr. een zuster van *Johan Sloedt* (of *Slodfs)* [101]).

Uit dit huwelijk:

1. *Wichmoet Casijns (van Hell)*, erfgename van Jan Slodts [100]); tr. *Johan van Wijnbergen* [zn. van *Johan* en *Alijd Drulling]*.
2. *Marytgen Casijns (van Hell)*. erfgename van Jan Slodts [100]); [tr. *Bor Borren*, zn. van *Bor Jansen* en *Nellichien Tonisdr.* [102])].

3. De nakomelingen van Johan van Hell, nat. zoon van Johan van Hell tot Hogenboerel (IVb).

I. *Johan van Hell (Jansz.* [103])), waard te Nijkerk [103]). Hij was vader van:

I. *[Alerdf van Hell*, sergeant van hopman Ernst van der Lauwick; „a° 1612 siin hem binnen Oostende door een canonscheut beyde siin beenen wechgenomen, ende is daeraen gestorven; tr. *Lysien N.N.*

Uit dit huwelijk:]

1. *Johan van Hell*, boekdrukker en boekhandelaar te Middelburg (als zodanig vermeld in de in 1940 verloren gegane stadsrekeningen 1622 en 1637), † in of na 1637.

   Hij was misschien identiek met ***Hans wan den Hellen***, geb. Middelburg, die met zijn zoontje ***Johannes*** (oud 1½ jaar) 3 Juni 1613 poorter werd van Zierikzee [103a]).

2. *Arnoldus van Hell (Ab Hell)*. volgt onder 111.
3. Ds. *Caspar van Hell (Casparus ab Hell* of *Hellius)*,

---

83) Inv. Veluwe no. 40, fol. 6.
84) Recognitieboek Harderwiik 1583—'92, fol. 218vso.
85) Recognitieboek Harderwijk 1539—'49, fol. 257vso.
86) Recognitieboek Harderwijk 1560—'68, fol. 110.
87) Recognitieboek Harderwijk 1539—'49, fol. 176, 209vso en 310vso. Arent van Brienen was 29 Nov. 1493 te Harderwijk wettig gehuwd met Belye van Speulde (Rec.boek 1479—'97, fol. 183 en 1523—'39, fol. 103vso (a° 1529)).
88) Vergel. Recognitieboek Harderwijk 1572—'82, fol. 67vso (19 April 1574), en 1583—'97 (4 Dec. 1583), waar echter i.p.v. een zoon *Henrick* een dochter *Henrickge Jansz.* wordt vermeld.
89) Dit was volgens het Civiele procesdossier van het Hof van Gelderland 1547 no. 4 in dat jaar nog in het bezit van haar schoonvader *Jelis Snappert*, die het had geërfd van Ernst van Oldenbarnevelt en diens vrouw Besseltgen van Waller, dr. van de horige lieden Arent van Waller en Besselken.
90) Archief Kelnarij van Putten, Inv. no. 259.
91) Rec.boek Harderwijk 1583—'92, fol. 309.
92) Civiele Processen Hof van Gelderland 1587 no. 8.
93) Zie over Jelis Snappert ook C. H. Ris Lambers, De Kerkhervorming op de Veluwe, blz. CCCLIX—XI.
94) Ned. Leeuw XVI (1898), kol. 9.
95) Zie echter aant. 88.
96) Register op de leenactenboeken van Gelre en Zutphen, Uitheemsche Leenen (Werken Gelre, 1912), blz. 23/24.
97) Dus vermoedelijk in Aug. 1610.
98) Rec. Boek Harderwijk 1593-1601, fol. 155 en 155vso.
99) Dus in 1572 of 1591.
100) Onklaerboek Veluwe, Inv. no. 49, fol. 293 en 293vso: *Johan Cosijnsz. van Hell* verborgt als grootvader de momberschap (voogdij) van „siin sal. sons *Cosijn Jansz.* onmondige kinderen *Wychmoet* en *Marytgen*".
101) Rec.boek Harderwijk 1583—'92, fol. 267vso.
102) Volgens het „Stamboeck" sproten uit dit huwelijk drie zonen: *Casijn Bor*, *Anthonis Bor* en *Paul Bor.*
103) G.S.V. 1558—'63 (Inv. no. 33), 15 Oct. 1561 (Nijkerk) en Recogitieboek Harderwijk 1562—'72, fol. 271 (1570).
103a) Ned Leeuw XII (1894), kol. 2.

predikant te Aalburg en Heesveen (1621—1625), † ald. 1625 [104]).

111. Ds. *Arnoldus van Hell, (Ab Hell),* geb. Zwolle 1599. predikant te Jaarsveld (1619), daarna te Nieuwpoort (1632), † ald. 1635; tr. Wijk bij Duurstede 1 Oct. 1620 *Elysabeth Schagen,* geb. Wijk bij Duurstede, † na 22 Jan. 1650 (als echtgenote van Ds. *Cornelis van Leeuwen,* Cornelisz., pred. te Boskoop), dr. van Ds. *Gerbrand Jansz.* en *Agatha van Pomeren.*

Uit dit huwelijk:

1. *Simon Hellius,* volgt onder IV.

IV. Ds. *Simon Hellius,* geb. Jaarsveld ± 1626, predikant te Overschie (1648-1650) , Weesp (1650). Hoorn (1654 -1656) en Haarlem (1656—1704), † Haarlem 26 April 1704, begr. ald. (Grote kerk) 1 Mei 1704; tr. Amsterdam (ondertr. 22 Jan. 1650) *Margaretha van Leek,* geb. Amsterdam 1621, dr. van *Cornelis van Leek;* tr. 2° Haarlem 30 Maart 1660 *Margaretha van Dommelen,* wed[e] van Ds. Gregorius Costius (Cossius), begr. Haarlem (Grote kerk) 5 April 1689.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Wilhelmina van Hell,* † Juli 1728; tr. (ondertr. Franeker 30 Oct.: attest. gelicht 6 Nov.) 1681 Prof. Dr. *Kempe (Campegius) Vifringa,* geb. Leeuwarden 16 Maart 1659, stud. te Franeker (1678), prop. te Leeuwarden 3 Jan. 1680. prof. in de Oosterse talen te Franeker (19 Aug. 1680), theologie (10 Mei 1683) en kerkgesch. (1693), † Franeker 31 Maart 1722, zn, van *Horatius Wigeri* en *Albertina (Albertje) de Haan.*
2. *Elisabeth van Hell,* ged. Hoorn 19 Dec. 1655.

Uit het tweede huwelijk:

3. *Arnoldus van Hell (Hellius),* volgt onder V.
4. *Clara van Hell (Hellius).* ged. Haarlem 16 Juli 1662, † Koudekerke 2 Jan, 1731; tr. Haarlem 24 Sept. 1682 *Jacobus van Oosterwijck,* ged. Delft (Oude kerk) 4 Dec. 1648, commissaris van de slavenhandel op Curaçao, † 1695, zn. van *Volkerus* en *Helena Meermans.*
4. *Pieter Hellius,* ged. Haarlem 17 Juni 1664, jong overl.
5. *Pieter Hellius,* ged. Haarlem 21 Juni 1665, jur. stud. te Leiden (1687), begr. Haarlem 27 Sept. 1701.
6. *Bartholomeus Hellius,* ged. Haarlem 8 Mei 1667.

V. Ds. *Arnoldus Hellius,* ged. Haarlem 21 Dec. 1660, Hervormd predikant te Sloten (N.H.) (als candidaat ber. 1684: 1685—1710), † Sloten (N.H.) (impost op het begr. betaald) Febr. 1710; tr. ald. 10 Febr. 1688 *Margaretha van Quickelenburg,* ged. Amsterdam (Remonstrant aan huis) 28 Dec. 1660, † Amsterdam 3 Mei 1737, dr. van *Louis* en *Aletta* (of *Alida) van Bergen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Simon Hellius, ged. Sloten* (N.H.) 2 April 1690, stud. te Harderwijk (L. en Ph. 20 Sept. 1709; med. cand. 2 Nov. 1719), poorter van Amsterdam 4 Nov. 1721, med. doctor aldaar (in 1742 wonende op de Keizersgracht).
2. *Louis Gerbrand Hellius,* ged. Sloten (N.H.) 17 Febr. 1692.

[3. een dochter.]

Schrijver dezes, die niet in de gelegenheid was te Amsterdam persoonlijk een uitgebreid onderzoek in te stellen, heeft zich tot het bovenstaande moeten beperken.

[104]) **Hij droeg in 1618 een werk op aan zijn drie bloedverwanten *Reinerus* (VIb), *Henricus* (Vb, sub 3) en *Gerardus Nicosius* (VId) ab *Hell, van* wie de eerste twee hoge militaire functies vervulden. (Arch. Ned. Kerkgesch. 111 (1831), blz. 566).**

Hoofdstuk IV.

Albert van der Hell en zijn naaste familie.

§ 1. Toen „Joffer *Pefronella van der Hell,* wede van *Johan Georgien van Pelnits,* op Lichtenberch woenende in 't Sticht Utrecht in den gerichte van Woudenberch", op 11 Juni 1635 compareerde voor schepenen van Kampen, werd zij geassisteerd door haar broeder *Albert van der Hell,* burgemeester dier stad [105]). Enige jaren later verkocht zij, eveneens door haar broeder *Albert* geassisteerd, met toestemming van haar drie zonen *Gerhard Bernard, Johan Ernst* en *Hieronymus Christoffer van Pelnitz* het leengoed de Lichtenberg [106]). Van genoemde tweede zoon, de „Reichs-freyhochwolgeborner Herr Johan Ernst von Pölnitz, Churfürstl. Brandenburgischer General-Major zur Fues etc., geb. Hause Lichtenberg 9/19 April 1618, †5/15 April 1684" werden de 16 kwartieren vermeld op zijn grafsteen, en daarvan door Van Spaen overgenomen [107]). Van zijn moederskant luidden zij:

Hell
Mekeren
Brienen
Rossem
Zuylen van Nyevelt
Landscroon
Assendelft
Renesse.

Uit deze gegevens zou de conclusie kunnen worden getrokken dat *Albert* en *Pefronella van der Hell* — evenals hun nog nader te vermelden zusters *Johanna* en *Hester* — gesproten zijn uit een alliantie *Van der Hell* X *Van Mekeren,* en dat hun grootvader van vaderskant een *Van der Hell* is geweest, die huwde met een *Van Brienen,* en zelf een *Van Zuylen van Nyevelt* tot moeder zou hebben gehad. Veel verder komen wij daarmee evenwel niet, want de enige *Van der Hell,* die in het midden van de XVIde eeuw met een *Van Brienen* getrouwd was, was — voorzover wij nu nog weten — de natuurlijke zoon van *Henrick van der Hell, Johan van Hell* (Hoofdstuk III, § 1), en van geen van zijn zonen is ons bekend, dat hij huwde met een *Van Mekeren.* Daarenboven kan het kwartier Van Zuylen van Nyevelt toch moeilijk de naam van de moeder van dit „speelkind" weergeven.

Vermoedelijk op grond van de banden van *Albert van der Hell* met Kampen en Overijssel, heeft Van Doorninck [108]) indertijd het denkbeeld geopperd, dat Albert mogelijk een zoon is geweest van *Gerhard van (der) Hell,* rentmeester van

[105]) Recognitiën Kampen (G.A. Kampen, **letter P) 1633—'36.**
[106]) **Register Gaasbeekse leenen 1607—1664, fol. 158 (R.A. Utrecht).**
[107]) **Archief Hoge Raad van Adel, no. 74A, blz. 62.**
[108]) **Mr. J. van Doominck, Geslachtk. aant. t.a.v. de gecommitteerden ten Landdage van Overijssel 1610—1794 (1871), blz. 472.**

Twenthe, vermeld in 1590, '94 en '98 [109]). Een diepgaand onderzoek in de archieven van Kampen heeft echter geen bewijs opgeleverd, dat Alberts familie van oudsher met deze stad was verbonden. Integendeel — de oudste gegevens over Albert doen ons hem kennen als een inwoner van het Hollandse Muiden [110]), en ook de huwelijken zijner zusters [111]) wekken veeleer de indruk, dat de banden met Kampen en het Oversticht eerst dateren uit de tijd, nadat Albert aldaar door huwelijk met zijn uit die stad afkomstige tweede vrouw, *Barbara van Beresteyn,* belangen had verkregen [112]). Niet onmogelijk lijkt het mij dan ook, dat het voorgeslacht van *Albert van der Hell* en zijn zusters in het Nedersticht moet worden gezocht, waar reeds in het einde van de XVde eeuw *Van (der) Hell(e)'s (Verhel's)* o.m. te Amersfoort en omgeving voorkwamen [112a]). Tot nog toe ontbrak mij echter de tijd daarnaar zelf een onderzoek in te stellen.

§ 2. Over de ouders van Albert tasten wij dus nog voorshands in het duister. Zij hadden de volgende kinderen (de volgorde is willekeurig) :

1. *Albert van der Hell,* volgt onder 11.
2. *Petronella van der Hell,* † in of na 1639 [106]); tr. vóór April 1618 (± 1615) *Johan George van Pelnitz (Pölnitz),* bezitter van de Lichtenberg (bij Woudenberg), † vóór 11 Juni 1635 [105]).
3. *Johanna van der Hell.* zuster van Albert, † na 25 Febr. 1634; tr. *Christoffel van Weelderen,* † na *25* Febr. 1634 [113]).
4. *Hester van der Hell,* zuster van Albert en Johanna [113]), woonde 25 Febr. 1634 in Vlaanderen [113]); tr. 1° *Erasmus de Voocht;* tr. 2° *Jean van de Kethulle,* heer van Crommenhelst, geb. ± 1584, † 27 Jan. 1633, zn. van *Jean van de Kethulle,* heer van Haverye, en *Anna de Houeuse* [114]), wedr van *Isabelle van den Bossche Pietersdr..* eerder wedr van *Esther van Boetzelaere* (vrouwe van Asper, en wede van *Jacques van Haveskerke).*

11. *Albert van der Hell,* 1612-1624 te Muiden vermeld [110]); lidmaat Herv. Gemeente te Kampen (1623), waar hij

[109]) Hij deed als zodanig de eed 4 Nov. 1590 en werd 24 April 1602 opgevolgd door Johan de ***Baecka.*** (Resolutiën Ridderschap en Steden 1586/'91 (no. 3), blz. 264). Op 7 Mei 1587 deed hij, na vanwege de landschap naar de ambassadeur der Koningin van Engeland te Utrecht afgevaardigd te zijn, daarvan rapport (Charters en bescheiden G.A. Kampen, dl. IV no. 2809).

[110]) Register van transporten en hypotheken van Muiden (R.A. Haarlem), Inv. no. 2734, fol. 38 (18 Febr. 1612) en Inv. no. 2735 no. 139 (23 Mei 1623) en ibidem no. 179 (30 Dec. 1624).

[111]) Zie hierna in het genealogisch overzicht.'

[112]) Jhr. *Albert ter Hel* (sic!) werd met Pasen 1623 lid van de Herv. Gemeente te Kampen (Lidmatenregister fol. 3). Eerst uit de jaren 1633 en vlg. dateren de acten, waaruit blijkt, dat Albert toen te Kampen woonde.

[112a]) Volgens het lidmatenregister der Herv. Gemeente te Kampen (G.A. Kampen) werd aldaar 24 Dec. 1642 ingeschreven „Juff. *Susanna van Hel".* met attestatie van Amersfoort (fol. 34).

[113]) Recognitiën Kampen 25 Febr. 1634.'

[114]) Mededeling van de heer Rijksarchivaris te Gent (België), die mij schreef: Crommenhelst was een heerlijkheid in de gemeente Vlamertinge, Vormezele en Dikkebusch, en een leen van de heerlijkheid Dompierre in de Kasselrij Ieper. Een oude stamboom van de familie ***De la Kethulle*** geeft als wapen van *Hester* niet het ankerkruis, maar: in goud een zwarte dwarsbalk, met daaroverheen een van zilver en rood in twee rijen geschaakte schuinbalk. Volgens mededeling van de heer R. T. Muschart is dit echter het wapen van een Stichtse familie ***Van Benskoop.***

met zijn tweede vrouw in 1633 een huis koopt [115]); gemeensman aldaar (1632); lid der admiraliteit te Rotterdam (1633), burgemeester van Kampen (1634). schepen (1636, '41). gedep. ten Landdag van Overijssel (1640) en ter Staten-Generaal wegens dat gewest [116]), kerkmeester en geërfde te IJsselmuiden (1635) [117]), begr. Kampen 5 Nov. 1649: tr. 1 ° *Margaretha Benfinck,* dr. van *Willem* en *Theodora van Buurse;* tr. 2° (ondertr. Kampen 2 April) 1613 *Barbara van Beresteyn,* geb. Kampen 25 Mei 1592, wonende te Kampen (1613), begr. aldaar (Bovenkerk) 14 Oct. 1638. dr. van *Pieter* en *Elisabeth van den Gruythuys;* tr. 3° (ondertr. Kampen 10 Sept. 164 1) *Margaretha van der Feltz* van Horstwyk, begr. Kampen (Bovenkerk) 4 Juni 1692, dr. van *Wolff* [118]) en *Anna Bentinck.*

Uit het tweede huwelijk:

1. *Anna Maria van der Hell,* lidmaat Herv. Gemeente te Kampen 25 Dec. 1634; † 29 Dec. 1666; ondertr. Kampen 14 Febr. 1640 *Henrick van der Cuerbeeck,* geb. 1619/'20, vaandrig (1640), in 1672 majoor te Orsoy, begr. Kampen 30 Mei 1679, zn. van *Ernst* en *Anna Crachts.*
2. *Gerhardt* (of *Gerrit) van der Hell,* lidmaat der Herv. Gemeente te Kampen 25 Dec. 1639, momber (voogd) over zijn half-broers en -zuster (1651) [119]), compareert 1659-1662 [120]).
3. *Peter van der Hell,* compareert 1659-1660 [121]); tr. (ondertr. Kampen 21 Juni 1650; 's-Gravenhage 3 Juli 1650.) *Barbara van Assendelft* van Veenhuse [122]), begr. Kampen (Bovenkerk) 4 Juni 1692, dr. van *Adriaen* en *Johanna van Telshouf* [123]) en wede van *Walraven van den Houfe, geseyf du Bois.*
4. *Jan van der Hell,* ged. Kampen 12 Oct. 1625, jong †.
5. *Albert van der Hell,* ged. Kampen 12 Sept. 1634, kapitein-luitenant, † vóór 10 Febr. 1693 [124]).

Uit het derde huwelijk:

6. *Joan Jurrien van der Hell,* ged. Kampen 10 Aug. 1642, † aldaar, begr. Kampen (Bovenkerk) 14 Juli 1696.
7. *Theodora Barbara van der Hell,* † Kampen, begr. aldaar (Bovenkerk) 14 Juli 1696.
8. *Arend Christoffer van der Hell,* ged. Kampen 12 Febr. 1647, † vóór 1696.

[115]) Volmachten Kampen 1630-1636, fol. 105 (G.A. Kampen).

[116]) Mededeling van wijlen Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn onder verwijzing naar: Charters Lemker XI (G.A. Kampen) en Charters Kampen (ibidem) 10 no. 584; Ned. Leeuw XXIV (1906), blz. 28; Navorscher 1896, blz. 226; Gen. en Herald. bladen X (1915), blz. 256/57; Van Doorninck t.a.p.

[117]) Register van Overdrachten van IJsselmuiden 1632—'54 (R.A. Zwolle), 9 April 1635, en 3 Aug. 1644.

[118]) Navorscher 1896, blz. 226.

[119]) Zie aant. 108.

[120]) Register van Overdrachten van IJsselmuiden 1654—'64, 29 April 1659, en 2 Juni 1660; Register van Testamenten IJsselmuiden 3 Maart 1662.

[121]) Register van Overdrachten als boven t.a.p.

[122]) Prot. notaris Herman van Alen (G.A. 's-Gravenhage, Inv. no. 300, fol. 241), acte d.d. 10 Mei 1663.

[123]) Prot. nots. P. Groenevelt (G.A. 's-Gravenhage, Inv. no. 1229, fol. 63), acte d.d. 10 Mei 1656.

[124]) Zutphense Kentenissen 1689—'98, fol. 100.

De ware Jacob in de familie Van Braam,

door MR. DR. J. C. MARIS VAN SANDELINGENAMBACHT.

§ 1. Inleiding.

Wie was de vader, ***Jacob.*** van ***Abraham Jacobs van Braam*** (1595—1657), burgemeester van Den Brie1 en raad ter admiraliteit op de Maas?

Deze vraag scheen opgelost, toen Nederland's Adelsboek in 1940 verscheen met een nieuwe stamreeks:

I. ***Willem Braem.*** woonde in 1566 te Gent, beleend met leengoed onder Malle, † Bergen op Zoom 1584.

11. ***Jacques Braem,*** geb. in Gent 1566, soldaat te Bergen op Zoom 1586, later burger van Dordrecht, ald. vermeld 1600—1610, beleend met zijns vaders leen na volmacht d.d. Bergen op Zoom 29 Sept. 1608, † na 1610, tr. Bergen op Zoom 13 Juli 1586 ***Limken Jansen van Woestwezel.***

111. ***Abraham van Braam*** (= 11 van Nederland's Adelsboek a° 1912 en 1 van Nederland's Patriciaat a°1916), 1595-1656.

De papieren voor deze aanwinst zijn'echter nooit op tafel gelegd, zodat de bewijsvoering aan ons oordeel onttrokken is gebleven. Des te gereder werd onze aandacht geprikkeld, toen, bij het doorbladeren van de niet geklapperde sententies van de Raad van Brabant, een proces te voorschijn kwam over het leengoed onder Malle. Het daarop gevolgde onderzoek leverde de verrassende uitkomst op, dat 11 ***Jacques Braem*** een synthetische figuur is, samengesteld uit drie gelijknamige personen.

Naast dit drietal hebben wij nog andere Jacobi in onze vaderschapsactie moeten betrekken alvorens de ware ***Jacob van Braam*** te kunnen aanwijzen.

§ 2. Jacob Bramator.

De nazaten van 111 ***Abraham*** leefden al verspreid in drie takken, voordat de belangstelling in het voorgeslacht rijpte, de later geadelde familie Van Braam, de Dordtse Van Braam's en de groep uit het huwelijk Van Braam-Houckgeest. Al deze naamgenoten kenden zelfs de onderlinge verwantschap niet meer. Hun belangstelling richtte zich op aansluiting aan het geslacht der Graven van Gent, waaruit gesproten zouden zijn die van Guimes, d'Ardres, Vilain en Bramator of Braam. En van dat geslacht hadden drie „wapenkoningen" van Brabant in 1661 een genealogische tafel opgemaakt en bekrachtigd — thans bewaard in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel.

Men kwam tot deze voorstelling:

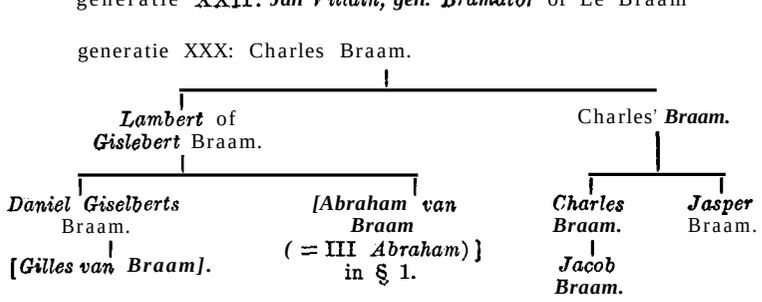

In de Dordtse tak was het ***Pieter van Braam*** (1740—1817), achtraad en uitgever-boekverkoper aldaar, die dit genealogisch experiment heeft voortgezet. Op een fraaie perkamenten rol — nu bezit van de heer P. van Braam van Vloten — voegde

deze Pieter aan bovenstaande staat toe de 111 ***Abraham van Braam.*** uit wie hij zelf zou stammen, terwijl hij de andere takken afleidde uit *Daniel Giselberts.* Men moet de betekenis van dit werk niet gering schatten, want ***Pieter van Braam*** ging bij tijdgenoten door voor een bekwaam genealoog: Ds. E. Kist getuigde van hem:

> „letterkunde was dan het voorname vak van Van „Braam, maar het was het eenige niet. .. In de bio„grafische en familiënkunde werd hij door niemand „overtroffen."

Nog in „De Navorscher" 1877, blz. 472 werd deze afstamming van *Gilles van Braam* aangenomen, hoewel daarbij de verdere Vlaamse herkomst een vergissing heette.

Voor de familie Van Braam Houckgeest vervaardigde de „wapenkoning" J. van der Lely van Oudewater een andere opstelling, gedagtekend 1820. Deze wordt met nog enige varianten bewaard bij de Hoge Raad van Adel. In dit handschrift vervult ***Jacob,*** de zoon van ***Charles Braam,*** voormeld, het vaderschap van 111. ***Abraham,*** die daar te boek staat als gemeenschappelijke stamvader van alle drie takken der Van Braam's.

Wij eindigen met deze genealogica, die laatstelijk de redactie van Nederland's Adelsboek 1905 beïnvloed hebben, naar het rijk der verouderde wensdromen te verwijzen.

§ 3. De synthetische Jacques.

Voor de ontleding van 11. ***Jacques Braem*** in § 1 raadpleegden wij in de eerste plaats het trouwboek van Bergen op Zoom:

> „den 28en Juny 1586
> „***Jaques Braem,*** van Gendt, onder capiteyn Banaster,
> „met ***Linfken Jans,*** van Woestwesel.
> „getrouwt 13 July 1586."

Kenlijk heeft men hier te doen met de soldaat ***Jaques*** uit Gent, geboren 1566.

Voorts sloegen wij op de bij II. ***Jacques*** aangehaalde volmacht d.d. Bergen op Zoom 29 September 1608, betreffende het leen onder Malle.

Dit document, kenlijk handelend over de ***Jaques,*** bezitter van het leengoed, houdt in:

1° dat ***Jaques Braem*** onlangs in Bergen op Zoom was aangekomen na een 53-jarig verblijf in Indië,
2° dat vader ***Willem Braem 23*** jaren tevoren — dus circa in 1585 — binnen Bergen op Zoom overleden was,
3° dat ***Jaques Braem*** eerst thans bij zijn terugkomst van de nalatenschap had kennis gekregen.

Hieruit volgt, dat deze ***Jacques*** in 1608 tenminste omtrent 70 jaren oud was en dus niet in 1566 geboren kan zijn, en evenmin anno 1586, nog in Indië zijnde, binnen Bergen op Zoom gehuwd kan zijn! Hij heeft over het leengoed onder Malle voor de Raad van Brabant moeten procederen, tegen zijn naaste verwanten, die niet meer op zijn verschijning gerekend hadden en de vaderlijke nalatenschap in bezit hadden genomen: alleen zijn zuster ***Johanna*** had hem hartelijk ontvangen. Voor schepenen van Bergen op Zoom compareerde 13 Januari 1609:

> „***Jacob Braem*** wettige sone van ***Willem Braem*** den „ouden syn saliger vader, ende verclaerde, alsoo hij „comparant mennighe jaren, soo bij 't leven van sijn „voorn. vader als naer desselfs doot uvtlandich in verre „landen geweest, en nu seeckere tijt geleden omme „seeckere consideratiën, hem daar toe porrende ende „moverende ende sonderling om die jongste lieffde

„ende goede affectie hem bij Joncvrouwe Johanna „*Braem* syne suster op sijn eerste arrivement ende „wedercompste gethoont ende tot noch toe gecontin- „ueert, aen deselve syne suster heeft quyt gescholden „gelijck hij comparant t'sij als erfgenaem van syn over- „leden vader, moeder, moeye en broeders van deselve „syne suster voor haer quote ofte portie hereditaire „soude mogen eyschen ....", zulks op voorwaarde dat „zij hem syn leven lanck sal alimenteeren in coste, „dranck, cleederen en handere behoefften, en van „desen weerelt gescheyden sijnde hem alsdan eerlijck „sal doen begraven ..."

Uit de desbetreffende processtukken voor de Raad van Brabant van 30 November 1612, 10 October 1614, 16 October 1615, 2.5 Maart en 7 Juni 1616, aangevuld met een Antwerpse schepenakte van 22 Januari 1560 en enkele andere bewijsstukken, kregen wij een goed overzicht van deze familie:

Willem Braem **(= I. *Willem,*** in Nederland's Adelsboek 1940), de oude, poorter van Antwerpen, tinnegieter in 't Sermoon aan de Wijngaardstraat, beleend met leengoed onder Malle (Oostmalle), maakte scheiding met de kinderen van zijn tweede vrouw voor schepenen van Antwerpen 22 Januari 1560; test. ald. 3 Oct. 1583, † Bergen op Zoom 1585; tr. 1° ***Margriet Humbregts;*** tr. 2° ***Johanna Adriaen Jacob Meeusdr.,*** wed. van ***Simon Adriaens*** en dochter van ***Adriaen Jacop Meeusz,*** schepen van Breda 1518, en ***Adriana Willem Wouwersdr.***

De tweede echtgenoot was ruim gegoed onder Breda, Zevenbergen en Deurne, volgens aantekeningen van kolonel b.d. J. P. de Man.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Jacques Braem,*** verbleef 53 jaren in West-Indië, vestigde zich 1608 bij zijn zuster in Bergen op Zoom, † omstreeks' 1 Maart 1613.
2. ***Willem Braem,*** de jonge, † vóór 1560, tr. ***Adriaentje Simon Adriaensdr.,*** voordochter van zijn stiefmoeder: zij wonnen:
   a. *Janneke Braem.* aeb. Antwerpen. tr. Rotterdam 16 Mei 1598 ***Nicolaas Teunemans,*** de bruid wonende in Vlissingen, de bruidegom in de Lamsteeg te Rotterdam: zij test. als weduwe te Delft 1 Maart en 10 Aug. 1617 voor nots. van Uytenbrouck.
   b. ***Willem Braem,*** geb. Antwerpen, † 1608, tr. Londen 18 Januari 1592 ***Debora Alewijn,*** wed. van ***François Beke;*** zij hertr. ***Pauwel van Cleyten*** in Engeland. Geen kinderen.
3. ***Johanna Braem,*** † omstreeks 1625, tr. ***Jan de Haze,*** waard in den Gulden Helm te Bergen op Zoom, † vóór 1608.
4. ***Melchior Braem,*** † vóór 1608, tr. N.N.; waaruit in 1608 kinderen buitenslands leefden.
5. ***Hans Braem,*** † vóór 1608, zonder nazaten.

Uit het tweede huwelijk:

6. ***Adriana Braem.***
7. ***Anthonyna Braem.***

In de derde plaats hebben wij de onder 11. ***Jacques*** vermelde burger van Dordrecht 1600-1610 nagespoord. Het gemeentearchief van Dordrecht verstrekte de navolgende personalia:

Jaques Braem, van Iperen, pachter van de middelen, begr. Dordrecht 5 November 1643, tr. 1° ***Beatrix,*** begr. ald. Grote kerk Nov. 1615, tr. 2° Dordrecht 22 Mei 1616 ***Metken Jansdr.,*** van 's-Hertogenbosch, begr. Dordrecht 7 Aug. 1639.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Jacob Braem,*** geb.' Dordrecht Januari 1605.
2. ***Joost Braem,*** geb. Dordrecht Juni 1607, begr. ald. 11 Dec. 1659, twijnder, verver, en later tavernier-herbergier in Het Vlies, te Dordrecht, test. voor nots. Van Neten 7 Dec. 1659; tr. 1 ° ***Deliana Cornelisdr.,*** begr. ald. 25 Sept. 1652; tr. 2° Dordrecht 19 Aug. 1653 ***Grietje Claesdr. van Dongen,*** wed. van ***Jan Abr. de Bot,*** begr. Dordrecht O.K. 6 Dec. 1663. Zij hadden enige kinderen, te Dordrecht gedoopt.
3. ***Catharina Braem,*** geb. Dordrecht Febr. 1610, begr ald. Juli 1623.

Na deze anatomische les kunnen wij in 11. ***Jacques*** duidelijk drie verschillende naamgenoten onderkennen. Wij zullen nu maar niet verder zoeken naar de bewijsvoering van de schrijver in „Nederland's Adelsboek" 1940 voor de t.a.p. gestelde filiatie tussen 11. ***Jacques*** en III. ***Abraham!!***

§ 4. Twee andere Jacobi.

Op 16 December 1926 schreef ons de generaal-majoor b.d. J. G. Kist:

„Wat de familie Van Braam aangaat, heeft u het ge- „troffen, daar ik, afstammende van Rebecca van „Braam, dr. van Ds. Cornelius van Braam en Clara „Maria Bruyn, die familie, althans het oudere deel, „eens goed heb nagegaan en vrij veel omtrent haar „gevonden heb":

Jacob Christiaens van Bramen, tr. ***Grietje Joosten,*** ouders van:

Abraham van Bramen (= 111. Abraham).

In de veronderstelling, dat deze gegevens zouden doordringen tot de redactie van Nederland's Adelsboek, liet ik navraag naar documentatie achterwege. En later bleken de aantekeningen van generaal Kist spoorloos: een belangrijk deel daarvan werd in het Krijgsgeschiedkundig Archief vernietigd, bij het bombardement op 3 Maart 1945.

Aangezien 111. ***Abraham*** gewoond heeft in Den Briel en Rotterdam, en betrekkingen onderhield met Dordrecht, hebben wij in deze steden naar een ***Jacob Christiaens*** gezocht. Tot tweemaal toe scheen het succes verzekerd. In Den Brie1 kwam namelijk een ***Jacob Corstiaans*** voor, die ook in Dordrecht gevestigd geweest is.

Evenals de zoon van 111. ***Abraham, Pieter,*** zijn potentiële kleinzoon dus, was ***Jacob Corstiaens*** apotheker in Dordrecht, En ***Corstiaen Jacobs,*** de vader van ***Jacob Corsfiaens,*** was, evenals III. ***Abraham,*** zijn potentiële kleinzoon, burgemeester van Den Briel!

De teleurstelling kwam bij verdere uitwerking, toen elke aanwijzing voor verwantschap uitbleef:

Corstiaen Jacobs, burgemeester en tresorier van Den Brie1 1557—'58, tr. N.N.,

uit dit huwelijk:

Jacob Corstiaens, apotheker in Den Briel, later in Dordrecht, kocht huis in de Nobelstraat te Den Brie1 1579, stelde een papiermolen in Den Brie1 krachtens vergunning van de magistraat d.d. 10 Januari 1595, tr. *Maertgen Joosten,*

uit dit huwelijk:

1. *Christiaen,* ged. Dordrecht Juli 1600,
2. ***Joostken,*** ged. Dordrecht Aug. 1602,
3. ***Abraham,*** ged. Dordrecht Juni 1607.

Met name deze laatste ***Abraham*** kan niet dezelfde zijn als 111. ***Abraham,*** die veel ouder was.

Het puyboek van Amsterdam presenteerde ons een Rotterdamse candidaat:

> „31 Oct. ***1623*** ondertr. ***Jacob van Braem,*** van Rotterdam, ijsercramer, weduwnaar van ***Catelyna de la Court,*** woond op de Oostindische kaay, ten eenre,
> „***en Annetje Pieterse,*** van Ceulen, oud 25 j., woond op de Korte Houtstraat, geassisteerd met ***Mayke Hutaing,*** ter andere".

De geboorteplaats Rotterdam van de bruidegom deed denken aan mogelijke familie van, 111. ***Abraham,*** die als raad ter Admiraliteit op de Maze korte tijd in Rotterdam gewoond heeft en wiens zoon *Gillis* daar blijvend gevestigd is geweest. De klappers op de archieven van Amsterdam en van Rotterdam gaven geen verder uitsluitsel, maar een fiche van de Bibliothèque Wallonne te Leiden wees de weg naar Leiden, gereformeerd trouwboek:

> 22 Januari 1617 Pieterskerk tr. — aangetekend 29 Dec. 1616 — ***Jacob van Braam,*** coopman, j o n g m a n, van Rotterdam, wonende tot Haarlem, vergeselschapt van ***Jan Baljaart,*** syn cousijn, ende *Josina Arnoldi,* syn bekende,
> met ***Cathelyna de la Court,*** jongedochter van Meenen in Vlaanderen, vergeselschapt met ***Proontje de Lacourte*** haar moeder.

In overeenstemming hiermede de akte van ondertrouw te Haarlem: de bruidegom woonde buiten de Grote Houtpoort aldaar.

Wat er van deze ***Jacob van Braam zij,*** hij, de „j on g m a n" van 1616, komt niet in aanmerking voor het vaderschap over 111. ***Abraham,*** geboren 1595;

§ 5. De ware Jacob.

In dit stadium van het onderzoek ontmoetten wij de gemeentearchivaris van Maassluis D. van Baalen, die ons wist te vertellen van de maatschappelijke samenhang der bevolking langs de monden van de Maas. Volgens deze aanwijzing vielen, naast Den Briel, een aantal plaatsen voor onze nasporingen in de termen: Vlaardingen en Schiedam leverden niets op, maar in Maassluis benaderde de heer Van Baalen, die er zich nog niet van bewust was hiermede een eigen voorvader uit te vinden, twee broers van 111. ***Abraham:***

> „18 Oct. 1621 ***Jacob Jacobsz. van Bramen,*** huis-„timmerman, principaal, ***Pieter Laurensr.*** stedesmid te „Brielle en ***Abraham Jacobsz.,*** schrijnwerker, mede al-„daar zijn broeders als borgen, verkopen aan „*Adriaen Willemsz. Breur* een rentebrief (R.A. Maas-„sluis 1896 LIV-45, fol. 38^{vso}).

Omtrent ***Abraham's*** volle broer ***Jacob*** kwam veel aan het licht. In de jaren 1616-1624 kocht hij huizen en twee lijnbanen binnen Maassluis: ook verkocht hij enige door hem nieuw gebouwde huizen (R.A. Maassluis 1896, nrs. 44-46)'. Al in 1618 liet hij te Maassluis een kind dopen, op 30 Juni 1627 hád hij Maassluis. verlaten met achterlating van schuldeisers (R.A. Maassluis 1896 LIV-4, fol. 140^{vso}). De heer W. A. van Rijn wees ons 's mans nieuwe woonplaats aan uit een akte van 10 November 1632 voor notaris G. van der Hout te Rotterdam, waarbij ***Geurt Jansz. Schilthouwer*** machtiging verleende aan notaris C. ***P. Obijn*** in Montfoort om achterstallige huur te innen van ***Jacob Jacobsz. van Bramen,*** wonende tot M on t f o o r t. Het gezin Van Braam heeft zich in Montfoort financieel weer hersteld: zie hieronder § 6 sub IIb. Met dit al bleef Jacobs herkomst duister.

Van Abraham's halfbroer ***Pieter Lauwrensr.*** noteerden wij uit de voorhand en Brielse archiefstukken, dat hij in Den Brie1 stadssmid geweest is, en vanwege zijn remonstrantse gezindheid in 1619 als zodanig was afgezet. Later is hij weer in de heersende kerk opgenomen volgens het kerkelijke actenboek (1618-1629):

> 30 April 1620 toegelaten tot het avontmaal *Maritje Crijns* huysvr. van ***Pieter Laureynsz.,*** smit, die tevoren had „stille gezeten" en
> 2 Mei 1624 toegelaten tot het avontmaal met belijdenisse ***Pieter Laurenssen,*** smit.

In 1625 woonde *Maritje Crijns,* inmiddels weduwe geworden, in de Langestraat binnen Den Briel. Van Pieter's voorgeslacht werd niets gevonden: zijn nageslacht volgt in § 6 sub 11.

Er deed zich nog een halfbroer van 111. ***Abraham*** voor:

> 14 Januari 1627 legde, voor notaris H. Vockestaart te Delft, *Hendrick Claesz. van Overgaeck,* baljuw en schout van De Lier, oud 44 jaren, een verklaring af ten verzoeke van *Gilles Lourisr.* wonende tot Overschie, b r o e d e r v a n h a l v e n b e d d e van ***Jacob Jacobs van Bramen,*** timmerman op Maassluis: er was geschil wie het gelag betalen moest, dat in de zomer van 1626 verteerd was op Honselaarsdijk.

Onder het vele genealogische materiaal, dat nopens deze *Gillis Lourist* verzameld werd, was niets te vinden over zijn afkomst: men zie overigens hieronder § 6 sub IIa.

Wij kunnen inmiddels 111. ***Abraham*** in enig familieverband plaatsen als volgt:

Laurens *N.* ← tr. *N.N.* tr. → ***Jacob van Bramen.***

1. ***Pieter Laurensz.,*** stadssmid te Den Briel 1619.
2. ***Gillis Laurensz.,*** woonde te Orerschie 1627.
3. ***Jacob Jacobs*** van ***Bramen.*** huistimmerman te Maassluis 1618, later te Montfoort.
4. *Abraham Jacobs* van ***Bramen*** te Den Briel (= III. ***Abraham).***

Enige akten richtten allengs onze aandacht van de Maasmonden naar het Westland. Daar was o.a. het gelag in Honselaarsdijk van 1626. Ook hadden ***Jacob Jacobs van Bramen*** en *Gillis Laurensz.* kort daarna geprocedeerd voor het gerecht van Delft (nots. N. van der Hagen te Rotterdam, 23 Januari 1631). Op de gerechtsrol van s-Gravesande verscheen op 1 October 1627 en 11 Januari 1628 *Rusge Pieters,* huisvrouw van ***Jacob Jacobs van Bramen.*** En voor notaris Jeremias Lammers te Monster compareerde 29 October 1627 d'eerzame *Gillis Louwerens,* timmerman, wonende te Overschie, voor zich en mede als last en procuratie hebbende van de wezen en erfgenamen van zijn broeder ***Pieter Louwerens*** in Den Briel, en gaf procuratie aan Ds. ***Arnoldus Swalmius,*** dienaar des Godd. woords tot 's-Gravesande, om onder zich te houden 287 guldens als aan hen competeerden uit verkoop van zeker huis binnen de stede 's-Gravesande: dit huis was door Ds. ***Arnoldus Swalmius*** gekocht onder borgstelling van zijn broers Ds. ***Abraham Swalmius*** en ***Isaac Swalmius,*** en de koopenningen mochten besteed worden voor proceskosten, onder voorbehoud van rekening en verantwoording.

Dit alles wekte het vermoeden van gemeenschappelijke familiebelangen in deze streek. En zo geviel het, dat de heer Van Baalen in het Rechterlijk Archief der „stad"'s-Gravesande de sleutel voor ons probleem vond:

> 7 Mei 1631 *Crispijn van Nierop,* officier, krachtens confiscatie en aldus uit naam van ***Jacob facobs van Braemen, Arnoldus Swalmius,*** predikant deser stede

krachtens notariële procuratie van ***Abraham van Bramen, Laurens*** en ***Willem Pieterszoonen van Lanckere.*** wonende in den Brielle, en ***Gielis Laurens van Lanckere,*** timmerman te Overschie,
ieder voor een vijfde part in de erfenis van land nagelaten door wijlen ***Grietje Joosten*** der voormelde respectieve moeder en grootmoeder
dragen ieder hun aandeel over aan hun zwager en oom ***Willem Joris Buys*** (R.A. 's-Gravesande C VI 3. blz. 123).

Dit familierelaas dekt geheel en al het hierboven gestelde schema. De moedersnaam ***Grietje Joosten*** kan de plaats innemen van N.N., en als vijfde in de rij maakt de echtgenote van de „zwager en oom" ***Willem Joris Buys*** het kindertal vol. Deze vrouw was — blijkens naburige akten van hetzelfde archiefstuk — ***Margaretha van Braemen.***

Belangrijk was ook de ontdekking van de geslachtsnaam ***Van Lanckere,*** waarmede de halfbroers ***Pieter*** en ***Gillis Laurens*** in die akte verschenen. Deze vondst kwalificeerde ***Pieter Laurens*** als de totdusverre onbekende voorvader van de ***Van Lankeren's,*** in „De Brielsche Vroedschap" door De Jager.

Nademaal ***Grietje Joosten*** de bewezen moeder van ***Abraham Jacobsz. van Braam*** was, herkreeg de aanwijzing, die generaal Kist in zijn, bij § 4 vermelde, brief van 1926 deed, haar volle kracht. Vandaar een onderzoek, thans in 's-Gravesande, naar ***Jacob Christiaens*** als passende echtgenoot van ***Grietje Joosten!*** En, daar handelde ook wel een ***Jacob Christiaens*** in die tijd, maar steevast in huwelijk hebbende ***Grietje Laurens.*** Alhoewel het voor de hand lag, dat de twee ***Grietje***'s dezelfde persoon aanduidden, viel het leveren van bewijs niet mee. ***Grietje Joosten*** kan wel in de „wandeling" naar haar eerste man ***Grietje Laurens*** genoemd zijn. De identiteit der Grieties kwam tenslotte vast te staan. Met name klopte de omschrijving van de percelen land, genoemd in de bovenvermelde akte d.d. 7 Mei 1631 uit 's-Gravesande, met de omschrijving in de akten van 22 April 1599 juncto 11 Augustus 1604 (R.A. 's-Gravesande C VI. no. 2, blz. 116vso en 201vso), bij welke laatste akte ***Jacob Christiaens,*** lakenverkoper en poorter der stede 's-Gravesande, eigenaar van die percelen geworden is.

Bovendien een armenrekening (inv. no. 89 g.a. 's-Gravesande) van 1607:

„item betaelt ***Jacob Christiaanszoon*** van weghen zijn „huysvrouwe ***Grietgen Joosten*** van haar vroedtmoeder-„schap oñe die arme vrouwen een geheel Jaar te die-„nen haer bij de E. Heeren schoudt ende gherechten „soe binnen als buyten voor haer Jaerlijcxse wedden „toegheleydt verschenen Mey, Jacobi ende Alderhey-„lighen 1606 ende Lichtmisse 1607 ter soña toe van „XXXVI £."

Wij mogen nu de ware Jacob aanwijzen in deze ***Jacob Christiaens,*** die poorter, lakenverkoper en ook waard in 's-Gravesande is geweest. Het oudste document in deze plaats over hem is een armenrekening 1594/'95, waarbij sprake is van de betaling aan ***Jacob Christiaens*** terzake te zijnen huize gekochte linnen lakens in het jaar 1595 voor XC £. Op 8 Maart 1596 kocht hij een huis binnen 's-Gravesande, op 27 Mei 1602 werd dit huis verkocht en een ander huis onder hypotheek gekocht: de aankoop van een kleine boomgaard en geestgrond bij akte van 11 Augustus 1604. In 1605 nam zijn gezin een bestedeling in de kost voor 82 £. De aanstelling van ***Grietje Joosten*** tot stadsvroedvrouw dateerde van 1604; blijkens de armenrekening op een jaarwedde van 36 £.

En toen kwam het droeve einde: op 29 Maart 1611 schouwde het gerecht van 's-Gravesande het lijk van ***Jacob Christiaens,*** die de vorige avond door verhanging om het leven gekomen was. Volgens de opvattingen van die tijd voltrok de overheid aan de zelfmoordenaar een ceremonie van wrekende gerechtigheid. Verbod van rouw aan de familie, teraardebestelling op het „vreemde" kerkhof, het graf onzichtbaar met de grond gelijk te maken, alleen de dragers van het lijk tot de begrafenis toegelaten, terwijl de koeceel, waarmede de man zich verhangen had, verbrand moest worden. Er werd orde op de zaken gesteld: de boedel was belast ten behoeve van (niet met name genoemde) schuldeisers uit Den Briel. Bij dit alles ontfermde de predikant, Ds. Swalmius, zich over de desolate weduwe. De herinnering aan deze voorvader Jacob ***Christiaens is*** door de nabestaanden grondig uitgewist, het hedendaags nageslacht mag en kan het drama in waarheid kennen. Het tragische van het geval is wel geweest, dat de financiële toestand veel te zwartgallig was ingezien: zo behoefde het onroerend bezit niet te worden gelikwideerd. De lakenhandel werd voortgezet door de schoonzoon ***Buys.***

(Slot volgt.)

KORTE MEDEDELINGEN.

Adelsgunst.

Bij Koninklijk Besluit van 7 December 1954, no. 12, is ***Carel Ploos van Amstel,*** wonende te Abcoude, met al zijn wettige, zo mannelijke als vrouwelijke, afstammelingen in de mannelijke lijn erkend als te behoren tot de Nederlandse adel, met de predicaten van Jonkheer en Jonkvrouw.

Het geslacht van Arnhem te Zwolle.
(LXXII, kol. 12.)

Hoe gevaarlijk het is, op onvoldoende gegevens en ongefundeerde veronderstellingen een afstamming te bouwen, leert het artikel van wijlen de heer Wijnaendts van Resandt over bovengenoemde familie. De afstamming van ***Elisabeth van Arnhem,*** de echtgenote van ***Arnoldus Joannes Helmich,*** uit ***Arnoldus van Arnhem*** en ***Maria Dreesman*** staat vast. Bij de opsporing van de herkomst van deze ***Arnoldus*** werd echter verondersteld, dat hij uit Hervormde ouders geboren zou zijn en daarbij aangenomen, dat hij identiek was met de 7 Nov. 1686 Hervormd gedoopte ***Arnoldus,*** zn. van ***Gerrit*** en ***Anna van Delden.*** Dit nu is onjuist.

In de gedrukte Catalogus der Geschiedkundig Overijsselsche tentoonstelling, te Zwolle in 1882 gehouden door de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, vindt men onder no. 2568 vermeld een „handschrift op papier, waarin genealogische aanteekeningen omtrent de voorouders en bloedverwanten van Arnold Jan Helmich en Elisabeth van Arnhem met vele wapens met de pen geteekend. 18de eeuw". Eigenaar was toen Mr. W. C. 1. J. Cremers te Arnhem. Waar het handschrift gebleven is, is mij onbekend, maar een afschrift van de hand van de heer J. Geesink bevindt zich in de verzamelingen van het Rijksarchief te Zwolle.

Het handschrift is blijkbaar aangelegd door ***Arnold Jan Helmich*** zelf en (door anderen) vervolgd tot het begin der 19de eeuw. Daarin noemt laatstgenoemde als de grootouders zijner vrouw ***Jacob van Arnhem*** en ***Cornelia Mensink.*** die blijkens het Hervormde register van ondertrouw te Zwolle 7 Mei 1659 werden geproclameerd. (De heer W. v. R. had blijkbaar niet verder teruggezocht dan c. 1660). Hun zoon

Arnoldus zou volgens het handschrift in 1673 geboren en 28 Sept. 1723, oud 54 jaar, overleden zijn (dit klopt niet). Hij had een broer Johannes ***van Arnhem,*** die als Rooms priester te Amsterdam is overleden en ***Arnoldus*** zal dus zelf ook Rooms-Katholiek zijn geweest. Het huwelijk van ***Arnoldus van Arnhem*** met ***Maria Dreesman*** had op 7 Juni 1707 voor schepenen van Zwolle plaats, hij als j.m. en zij als j.d. (zie het schepentrouwboek van Zwolle ten Rijksarchieve), dus op dezelfde dag, dat het huwelijk in de Roomse statie werd voltrokken. Ook het- huwelijk van ***Arnold Jan Helmich*** met ***Elisabeth van Arnhem*** had 4 Juli 1741 voor schepenen van Zwolle plaats. Volgens het handschrift is *Cornelia* ***Mensink*** geb. te Deventer in 1642 en overleden te Zwolle in 1708 en was zij een dochter van ***Cornelis Mensink*** en *Joanna* ***Cost.*** Voor een uitwerking der andere kwartieren van het echtpaar ***Helmich-van Arnhem*** geeft het handschrift nog talrijke gegevens.

Tenslotte zij nog opgemerkt, dat het in noot 5 van het artikel van de heer W. v. R. medegedeelde niet juist is: op de burgerboeken van Zwolle is een index over de jaren 1650-1811. Wat de andere door de heer W. v. R. vermelde ***van Arnhem's*** betreft, die mogelijk alle een ***Berent*** tot stamvader hadden, kan nog worden meegedeeld, dat ik in het burgerboek tussen 1611 en 1650 als enige naamgenoot vond, dat op 5 Oct. 1645 ***Berent van Beinum,*** alias ***van Aernhem*** de burgerschap heeft gewonnen. Mogelijk is deze de vader van de 4 gebroeders(?) en zijn zijn kinderen als ***van Beinum*** gedoopt: ik heb dit niet verder nagegaan.

MR. A. HAGA.

van Ittersum.

Volgens Ned. Adelsboek 1943-1948, blz. 46, zou ***Ernst van Zttersum*** (generatie VIII) een zoon zijn uit het tweede huwelijk zijns vaders ***Ernst*** met ***Anna Schele*** tot Welevelt. Nu gaf van Doorninck in zijn Geslachtkundige Aanteekeningen van de gecommitteerden ten landdage van Overijssel op blz. 18-19 reeds aan, dat laatstgenoemde ***Ernst*** (VII) bij zijn eerste vrouw ***Geertruid Sloet*** vier zonen had, ***Robert, Hendrik, Coert*** en ***Ernst van Ittersum*** en daar laatstgenoemde het geslacht tot op de huidige dag voortzette, is zijn afstamming wel van belang.

Nu vonden wij, dat op 4 Febr. 1624 ***Sweder Schele*** na dode zijner zuster ***Anna,*** wede ***van Zttersum*** door de provincie Overijssel beleend werd met de tienden te Westerhesselen, etc. waaruit we mogen concluderen, dat zij geen kinderen heeft nagelaten en dat ***Ernst*** (VIII) dus inderdaad een zoon is uit het eerste huwelijk zijns vaders met ***Geertruid*** *Sloet.* Hij zal dus omstreeks 1600 zijn geboren, daar zijn moeder in 1604 stierf.

De kleinzoon van deze ***Ernst,*** genaamd ***Ernst Hendrik van Zttersum (X) is*** niet, zoals Ned. Adelsboek aangeeft, in 1669 geboren, maar werd 22 Juli 1672 in de Westerkerk te Amsterdam gedoopt.

MR. A. HAGA.

van Keppel-van Wesenberg.

(LXV, kol. 186.)

Blijkens het bovengenoemd artikel werd ***Gaetstouwe van Wesenberg,*** de vrouw van *Wolter* ***van Keppel 6*** Sept. 1400 beleend met de Wesenberg in het kerspel Wijhe, een Overijssels leen en zulks na dode haars vaders *Herman* ***van Wesenberg.*** Wie haar moeder was, schijnt niet bekend te zijn.

Nu vonden wij in de lijst van leenmannen van het Sticht en Oversticht, opgemaakt c. 1382 en afgedrukt in de Werken ***van*** het Historisch Genootschap te Utrecht, nieuwe serie,

no. 54 op blz. 738 vermeld: ***Aelbert van Gherner*** hout ..... die Hunne mit horen tienden ende toebehoren, ghelegen in Weseper kerspel. In het leenregister van bisschop Frederik van Blankenheim, fol. 43 vindt men 25 Febr. 1401 beleend *Belia* ***van Gherner*** „de wijff was *Hermans van* ***Wesenberge"*** met de tienden over het goed de Grote Hunne in het kerspel Wesepe. hulder ***Dirk van Keppel*** *Woltersz.* en 7 Oct. 1408 (deze akte staat onmiddellijk achter de bovengenoemde van 6 Sept. 1400) wordt met het goed de Hunne met de tienden beleend ***Gaetstouwe van Wesenberg,*** hulder ***Dirk van Keppel,*** hoir soen en op 6 Juni 1410 (deze akte in margine van die van 6 Sept. 1400) wordt ***Dirk van Keppel Woltersz.*** met dit goed beleend tegelijk met de Wesenberg. Wij menen daaruit te mogen concluderen, dat de schoonouders van de stamvader *Wolter* ***van Keppel*** waren *Herman* ***van Wesenberg*** en *Belia* ***van Gherner.***

MR. A. HAGA.

Schepel.

(LXXI, kol. 80-89.)

Bij het doorzien van de vorige jaargang viel mij in het artikel over Schepel op, dat in kol. 81 en 82 de schrijver het bewijs niet kon leveren, dat Ds. *Allard* ***Schepel*** de zoon was van Ds. ***Aikenius Schepel,*** hoewel ik dit reeds in 1938 (LVIII, kol. 397) had aangetoond. Hij is gedoopt te Warffum 5 Februari 1637, waarbij zijn moeder blijkt te zijn *Mettien* ***van Besten.*** Ook de andere kinderen zullen wel vermeld zijn in bovengenoemd doopboek.

Na de dood van ***Lammetien Beckeringh*** is ***Allard*** hertrouwd met *Froutjen* ***Haickens,*** waarschijnlijk wed. van ***Johannes Spithorst*** i.u.dr.

MR. H. L. HOMMES.

\- - -

Verwantschap van de dochters van Willem van der Does, 1509, en van Janus Dousa met ***Simon*** van der Does, 1582.

De twee luiken van de triptiek van Cornelis Engebrechtsz op de tentoonstelling „Het Blazoen" van 23 Dec. 1953 tot 14 Febr. 1954 te Delft gaven mij aanleiding het in mijn bezit zijnde uitvoerig manuscript na te gaan van Jhr. Mr. P. J. ridder van der Does de Bye (over]. 23 Aug. 1885) over het geslacht van der Does. De catalogus van de tentoonstelling gaf als beschrijving onder No. 2 bij Afbeelding 9:

> Twee luiken van een drieluik. Aan de binnenzijde de schoonzonen en dochters van Willem van der Does en Henrica van Poelgeest. Linkerluik: (Jan)? van Lochorst. die een wapenrok in zijn huiskleuren draagt: Jacob Heerman Gerritsz, evenzo gekleed: Willem Jan Kerstansz. Stoop; van links naar rechts, niet corresponderend met de eronder afgebeelde figuren, de wapens Lochorst, Heerman en Stoop.
>
> Rechterluik: Adriana. Hendrika en Margaretha van der Does.
>
> Aan de zuilen hun wapens: dat van hun echtgenoten gedeeld met van der Does.
>
> Het verloren middenpaneel stelde de Opening voor van het Boek met de Zeven Zegels door het Lam.
>
> (Eigenaar Graaf van Limburg Stirum Noordwijk, in bruikleen aan het Museum de Lakenhal, Leiden.)

Ridder van der Does de Bye vermeldt (Deel 1, bladz. 111):

> *„Willem* ***van der Does*** was getrouwd met ***Henrica van Poelgeest,*** dochter van *Jan* ***van Poelgeest*** Heer vañ Oud-Teylingen onder Warmond en van ***Margaretha van Swieten.***

Uit dit huwelijk zijn drie dochters bekend:

1. *Adriana van der Does: zie* onder.

II. *Henrica* gehuwd met *Jacob Heerman,* Schepen der stad Leyden, Zij werd op den 16e January 1509 na het overlijden van haar Vader door de Burggravin van Leyden beleend met de helft der smaltienden onder Leyderdorp en werd de hulde gedaan door Jacob Heerman haar echtgenoot.

III. *Margarefha van der Does,* gehuwd aan *Willem Jan Kerstandsz,* Schepen te Leyden, en daarna aan *Clement Janse,* doctor in de Medicijnen. Zij stierf kinderloos. Bij haar overlijden gingen twee lenen. welke zij van het huis van Brederode hield, in het jaar 1535 op hare zuster Adriana over. Men zie het oude Register van Brederode op het Rijksarchief.

De huwelijken der drie dochters van Willem van der Does blijken uit eene acte van het jaar 1509, waarbij zij vaderlijke goederen verkopen aan Deputaten van St. Pieter, en uit onderscheidene kwitantiën door hen geteekend wegens achterstallige renten door de stad Leyden aan hunne vader verschuldigd. (Zie ook Mr. Overvoorde. 1915. Archieven van de Kerken 1, pag. 292, nr. 475, 476.)

Adriana van der Does,

dochter en leenvolqster van Willem van der Does en van Henrica van Poelgeest. Zij werd in het jaar 1509 verleyd met het leen onder Warmond, met Ruyschenboomgaard en drie morgen land onder Leijderdorp. (Het stuk wordt bewaard in het Rijksarchief, liber Pr. Regis Castellae capitulo Noort Hol., fol. 23.)

In het jaar 1535 kreeg zij van het huis Brederode de beleening van vaderlijke en zusterlijke goederen, blijkens het oude register van Brederode.

Zij was gehuwd aan *Jan van Lochorst,* schepen te Leyden, in wiens geslacht zij niet alleen de oude leenen van het geslacht van der Does overbracht, maar ook het huis Oud-Teylingen onder Warmond, 't welk haar van moederszijde was aanbestorven en later het huis Lochorst genoemd is.

Bovengemelde oude leenen zijn verder uit het geslacht van Lochorst gekomen in dat van Matenesse en van Wassenaer, van welke aldus de bewuste drie morgen land onder Leyderdorp in achterleen gehouden werden.

Adriana van der Does had tot leenvolger Heer *Willem van Lochorst,* Ridder, heer van Heemstede, die anno 1554 verleyd werd. De verleijbrief wordt bewaard op het Rijksarchief liber Confederatio Cap. Noorthollandt, fol. 2 en Repert. A en B, fol. Genoemde Heer Willem van Lochorst had een zuster' *Joanna van Lochorst* gehuwd aan Heer *Arnf van Duivenvoirde,* Ridder, Heer van Noordwijkerhout, huisgenoot van Keizer Karel V. De ze personen zullen later allen als gevader van hunne bloedverwanten uit het geslacht van der Does voorkomen."

Het manuscript geeft verder bij *Simon van der Does,* geb. 1507, zoon en zesde kind van *Vranck van der Does* en *Dieuwer Symonsdr.,* als gevaders, volgens een memoriaal van 1668 *): *Arenf van Duvenvoirf,* Heer *Cornelis van der Does*

*) Dit memoriaal, thans *in* mijn bezit, werd samengesteld door Mr. Hendrik van der *Does,* geb. 7 Juli 1615, burgemr. van Gorinchem, gehuwd met *Cornelia Reijnst.*

mijn vaders grootevaders broeder ende mijn vaders grootevaders nichte *van Swiefen.* Bij het zevende kind van dit echtpaar, *Willemke,* geb. 1509, overl. 1509, geeft het memoriaal als gevaders: *Wm Janse,* mijn vaders grootevaders nichte *van Lochorst* en *Jacob Heermans.*

Van genoemde *Simon van der Does is* een memoriaal aanwezig, waarin hij als Peten van zijn twaalfde kind, genaamd *Vranck,* geb. *26* Aug. 1558 binnen Den Hage, opgeeft: Heer *Willem van Lochorst* Ridder mijn neve, *Reijer van der Does* mijn broeder Rekenmeester in Gelderland en *Jannetje Vranckendochter* huysvrouwe van Mr. *Harman* Heer *van de Ketel Vincentsen.*

(Cliché *Museum Prinsenhof,* Delft.)
De dochters van Willem van der Does en haar echtgenoten.
Geschilderd door C. Engebrechtsz. (1468—1533).

Tenslotte is aanwezig in het archief van de familie de Jong van Beek en Donk, te Beek en Donk, een afschrift op zegel van het jaar 1667, getekend voor conform door Notaris(?) H. Vinck, van een brief van *Janus Dousa,* heer van Noordwijk, aan Bonaventura Vulcanus, Professor te Leiden, waarin Dousa, die de zoon van *Simon van. der Does,* burgemeester van Den Haag, door zijn neef Admiraal *Johan van Duivenvoorde* persoonlijk naar Prof. B. Vulcanus laat brengen, schrijft:

„Architalassus noster venit ad te conducturus c o g n a -

turn quendam suum gentilem meum hagensis consulis filium." Deze zoon is op de 13de Mei 1582 in het Album Academicum van Leiden ingeschreven.

De Bibliothecaris van de Leidse Universiteit Dr. G. J. Lieftinck beschreef het betreffende gezegeld stuk in een aan mij gerichte brief d.d. 8 Juni 1953. als volgt:

„Het is natuurlijk een copie en men heeft zijn best gedaan het origineel zo getrouw mogelijk weer te geven: vandaar de aanhef in kapitaalschrift, op dezelfde wijze als Dousa dat gedaan zal hebben, getuige zijn andere brieven. Vandaar ook de verbeteringen die klakkeloos zijn overgenomen. Het stuk is geschreven op een gezegeld vel papier, dat als „Hollands klein zegel" verkocht werd. Dat kon men bij notarissen, maar ook bij anderen die de verkoop daarvan gepacht hadden bekomen. De copie is op gezegeld papier geschreven, omdat men blijkbaar bedoeling had het stuk in rechte te gebruiken. Dezelfde persoon die de copie gemaakt heeft, heeft ook het gezegeld papier geleverd. Het stuk is echter in rechte n i et gebruikt, want de procureur heeft het niet ingeschreven (inschrijvings-nummer ontbreekt) en ook niet getekend.

Het is mogelijk, dat het afschrift gemaakt is door de Haagse notaris H. Vinck. Op het Gemeente-archief in Den Haag worden protocollen van deze notaris bewaard uit de jaren 1681-1685. Was h'ij in 1667 al notaris? Misschien was hij als zoon werkzaam op het kantoor van een familielid vóór 1681. Mijn collega, Dr. P. C. Boeren, vond in „Die Haghe" 1901, p. 122, dat er in *1679* al sprake is van het huis der erfgenamen van notaris Vinck. Er zijn uit 1667 wel protocollen bewaard van een Haagse notaris Johan Vinck (1661-1696). Mij dunkt, een en ander is wel voldoende om het stuk in 's-Gravenhage thuis te brengen, wie het dan ook geweest moge zijn die de copie gemaakt heeft."

Janus Dousa erkent in 1582 *Simon van der Does,* van wien o.m. het thans levende adellijke geslacht *van der Does* afstamt, dus als zijn „gens"-genoot, hetgeen in later eeuwen weer werd ontkend. Volgens het voormelde manuscript Van der Does de Bye zouden zij bloedverwanten in de negende graad geweest zijn. Waar de verwantschap Janus Dousa-Simon van der Does dan slechts ± 100 jaar uiteenliep, is de stelling niet gewaagd, dat Dousa beter „au courant" was dan mensen uit later eeuwen.

P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS.

BOEKBESPREKING.

Tweehonderd Nederlandse grafische kunstenaars, door Johan Schwencke. Uitg. Wereldbibliotheek, Amsterdam/Antwerpen 1954.

De inhoud van dit boekje wordt niet geheel door de titel gedekt: slechts grafische kunstenaars, die zich aan de exlibriskunst hebben gewijd, worden in dit werk besproken.

Van deze grafici wordt een korte biografie gegeven, terwijl afbeeldingen van een 200-tal exlibris, waaronder verscheidene heraldische, de tekst versieren.

'Voor de prijs van ƒ 12.50 (gebonden) is dit goed verzorgde en 171 bladzijden tellende boekje in de boekhandel verkrijgbaar.

W. W. VAN VALKENBURG.

Ter ere van Mr. Jean Henri Appelius 1767-1828, door Prof. Dr. J. van der Poel. N.V. Uitgevers-Mij Æ. E. Kluwer, Deventer/Antwerpen/ Djakarta.

De schrijver, hoogleraar-directeur van de Rijksbelastingacademie te Rotterdam, heeft in deze uitgave een, in veel verkorte vorm door hem op 15 October 1954 ter gelegenheid van het derde lustrum dier Academie uitgesproken, rede in druk gepubliceerd.

Het leven van deze vooraanstaande staatsman, die van 1787 tot 1828 aandeel had in het locale en landelijke bestuur, viel in een zeer bewogen en afwisselend tijdperk van onze geschiedenis: Appelius, patriot in 1795, overleed als minister van Koning Willem 1.

In Bijlage 2 (Gedenkschriften door Appelius voor zijn kinderen geschreven) en Bijlage 7 (beknopte genealogie Appelius) treft men genealogische gegevens aan over het geslacht Appelius.

Een, ondanks de beknopte vorm. diepgaande levensbeschrijving over deze verdienstelijke en weinig bekende staatsman.

W. W. VAN VALKENBURG.

Geschiedenis van Zwolle, door Drs. Thom. J. de Vries. Deel 1. Kon. Drukkerij en Uitgeverij van de Erven J. J. Tijl N.V., Zwolle 1954.

Dit eerste deel van de „Geschiedenis van Zwolle" behandelt „Het ontstaan en de ontwikkeling van de stad tot de invoering der Reformatie" en berust naar de Voorrede mededeelt, grotendeels op uit het oud-archief der gemeente afkomstige gegevens.

In het behandelde tijdperk viel de bloeitijd in cultureel en maatschappelijk gebied van Zwolle en de moderne devoten, wier wieg in dze stad stond, en de talrijke sociale en politieke strubbelingen en godsdiensttwisten worden in dit werk op diepgaande wijze behandeld.

Talrijke illustraties verlevendigen dit boek, dat mede door zijn onderhoudende stijl een ieder zal boeien; dit eerste deel is verkrijgbaar voor ƒ 9,50; het tweede deel zal nog in 1955 verschijnen.

W. W. VAN VALKENBURG.

Leutwyler von Reinach 1749-1947, rusammengestellt von Paul Leutwyler. Reinach (Aargau) 1947.

Leutwyler von Lupfig 1693—1947, zusammengestellt von Paul Leutwyler. Reinach (Aargau) 1948.

Leutwyler von Reinach 1599—1950, zusammengestellt von Paul Leutwyler. Reinach (Aargau) 1951.

In deze drie delen wordt behandeld het Zwitserse geslacht *Leutwyler,* stammende uit het echtpaar *Mathyas von Lütwil-Anna Peter,* die tussen 1591 en 1603 te Gontenschwil en Reinach acht kinderen lieten dopen. Hun zeer talrijke nageslacht bleef bijna geheel in Zwitserland gevestigd. Een achter in het eerstgenoemde deel behandelde Amerikaanse tak kwam in het midden van de 18de eeuw met Zwitserse troepen naar Nederland (Zeeland). Een kleine eeuw later vestigde zich een der afstammelingen dier Nederlandse tak in Noord-Amerika en stichtte'daar een nog voortlevend geslacht *Luitwieler.* Blijkens een weergegeven brief woonde in 1929 bovendien nog een *Luitwieler* te Vlissingen; deze Nederlandse tak is echter niet nader uitgewerkt. Ook de gegeven aanhechting van deze tak aan het Zwitserse geslacht geeft reden tot enige twijfe!.

Vele fotografsiche portretten van leden van' het geslacht zijn opgenomen: de royale wijze waarop dit werk is samengesteld en uitgegeven verdient bewondering.

W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

van Aelwijck. Gevraagd gegevens voor een kwartierstaat van *Herman Jeriphaes*, raad en schepen van Rhenen, die huwt als j.m. van Rhenen aldaar 1) *Grietje Claes* op 9 Juni 1636 en 2) *Aeltje Gerrifs van Ruemelaar* op 12 Apr. 1646. Volgens Bloys van Treslong Prins' Gedenkw. in Kerken van Utrecht bl. 148 zou zijn wapen zijn: gedeeld, 1. een linkerschuinbalk, vergezeld boven van een ster (6); 11. het wapen *Buddingh*. Dat hij tot het geslacht *van Aelwijck* behoorde blijkt uit Rhenense transportacten van 19 Nov. 1697, 22 Jan. 1669 en 6 Jan, 1698, waarin zijn kinderen en kleinkinderen worden vermeld en uit zijn testament in Rhenens test. reg. no. 526 van 1 Jan. 1684. In voornoemd boek wordt op bl. 151 een wapen *van Alewijk* omschreven als: op zwart een gouden rechterschuinbalk, vergezeld boven van een gouden zespuntige ster. In de collectie Muschart komt geen wapen van Aelwijck voor.

Op welke wijze was *Herman Jeriphaes* verwant aan het geslacht *Budding*? Ook gevraagd gegevens omtrent zijn eerste vrouw.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Bertelman-Kathman. (LXXI 226). In Zeitschrift für Niedersächsische Familienkunde, jg. 29, Heft 5 (Sept. 1954), 119 wordt inzake de herkomst van *Joost Hendrik Berfelman* verwezen naar de gegevens over *Jan Georg* en *Karl August Bertel(s)mann* in het Musik-Lexikon van Einstein (Riemann), 10. Auflage 1922, S. 117, waardoor de herkomst van dit geslacht uit de omgeving van Gütersloh waarschijnlijk wordt gemaakt.

's-Gravenhage. INLICHTINGENDIENST VAN HET GENOOTSCHAP.

Beylon. Gevraagd worden de voorouders (kwartieren) van *Catharina Gasparina Beylon,* † Soerabaya Dec. 1821, wede van *Gustaf Wilhelm Wiese* (1711-1811). Vermoedelijk was zij verwant met *Gaspard Beylon* en *Susanna Catharina Baud,* vermeld in Ned. Leeuw XLIV, kol. 244.

Vught. MR. W. DE VRIES.

Boesses-Vastrick. (XXVI 254; XXX 255; XXXIII 313; XXXVIII 17; LXX 58). Door volgende vondst kunnen m.i. de ouders van *Gerrit Adriaens Vastrick* worden vastgesteld: n.l. door een transportacte van Rhenen d.d. 4 Dec. 1634 (inv. recht. arch. no. 512 deel 1584-1643) waarin compareren *Neeltjen Vastricks,* wed. van *Adriaan Gerritsen* als moeder van *Gerrit Adriaanse penaemt Vasfrick,* haar onmundige zoon, geassisteerd met *Gerrif Adriaanse,* haar oudste zoon, die zich tevens sterk maakt voor zijn uitlandige broeder *Joost Adriaanse.* Deze drie kinderen van *Adriaan Gerritsen* noemen zich blijkbaar later allen *Vasfrick,* want te Rhenen komen voor: *Gerrit Adriaansen Vastrick* als man van *Emmefie Jans van Rijn* (transp.acte 27 Sept. 1636): hun huwelijk vond ik niet te Rhenen: *Joost Adriaansen Vastrick,* huwt ald. als j.g. Juli 1636 *Merrichjen Hendricks Coninck* j.d. (o.t. 18 Juni). De hiervoor genoemde oudste zoon is blijkens de acte van 4 Dec. 1634 dan al gehuwd: hij is niet identiek met de in de vraag genoemde *Gerrit Adriaanse Vastrick,* die in 1641 huwt, want deze huwt als j.g.

In een kerkmeestersrekening van Rhenen van 1572/3 komt een *Gerrit Vasfrick* voor (zie het art. Van Sincte Kuneren Vaert door Dr. A. Johanna Maris in Jaarb. Oud-Utrecht 1945/1946).

'Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Dollen-Hartingh. In de Navorscher LXX (1921), bl. 179 staat in een artikel over de grafboeken van de Kloosterkerk te 's-Gravenhage begraven d.d. 16 Mei 1804 *Ida Jacoba Hartingh,* wede *van Dollen.*

Kan zij identiek zijn met haar naamgenoot, die 28 Nov. 1743 te Leiden huwde met *Jacob Schuttrup,* zie NL. LXXI, kol. 101.

Zo ja, waar en wanneer werd dan haar huwelijk met N.N. *van Dollen* gesloten?

Enschede. H. LOURENS.

van Dolre. (LXXI 352). Een vrij uitgebreid onderzoek naar de herkomst van *Adriaan van Dolder* leverde slechts het volgende op: hij ondertr. 11 Sept. 1670 (niet 1680 zoals in de vraag staat) te Rhenen en Wijck bij Duurstede (in de laatste plaats als *Dolderbrinck) Aletta de Kemp* en hij ondertr. 2° Rhenen *Willemina de Moor,* j.d. van Wageningen (23 Juli 1681 att. naar Wageningen).

In een Rhenens transp.reg. (inv. no. 516) is op 26 Febr. 1712 een magescheid geregistreerd van 24 Juni 1681 tussen Mr. *Adriaan van Dolder,* wedr. *Aletta de Kemp* en zijn vier onmundige kinderen *(Johannes, Hendrikus, Cornelia* en *Deliana)* waarover als voogden van vaderszijde *Gerhardt Bolderman* en *Aart van Dolder.* In een Rhenens testamentenreg. (inv. no. 383 A) benoemt in acte van 21 Sept. 1681 *Gerrit (Arysz) Bolderman* tot voogden Mr. *Adriaan van Dolder* en *Aelberf Barten Quint,* zijn. broeder(?) en zwager. Een onderzoek naar *Gerrit Bolderman* (tr. ?, en 20 Mei 1678 te Rhenen als ouderling bevestigd) en *Aelbert Barten Quint* (tr. 1°) Rhenen 11 Nov. 1655 *Aeltje Ewidden* en tr. 2° Rhenen 28 Nov. 1675 *Gerritje van der Poel,* wed. *Cornelis Peters van Schoonhoven)* leverde geen familiegegevens *van Dolder* op.

De in de voorn. acte van 24 Juni 1681 genoemde voogd *Aart van Dolder,* is een broeder van Adriaan (zie een acte bij not. Adr. van Wijck te Rhenen van 1 Aug. 1677) en zal wel identiek zijn met *Aart Jansz. van Dolder,* die als j.m. van Venendaal, ald. ondertr. en attestatie krijgt 25 Jan. 1680 om te Bennekom te trouwen met *Guertie Hendricks.* j.d. van Bennekom, die evenals Adriaan een zoon *Jan* (ged. Venendaal 27 Juni 1680) en een dochter *Deliana* (ged. ald. 3 Sept. 1685) had; vermoedelijk zijn *Adriaan* en *Aart* dus zoons van een *Jan wan Dolder* en *Deliana* ....

Een globaal onderzoek van het notar. archief van Venendaal en Rhenen leverde niets op. Verwantschap met de Amersfoortse *van Dolre's* is niet uitgesloten, doch geen enkele aanwijzing in die richting werd gevonden.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van der Eem gez. Broeckhuizen. In „Genealogie der Graven van Holland" vind ik op bldz. 59: *IJsbrand (van Beieren) van Schagen,* hoogheemraad van Rijnland. † Noordwijk 1602, tr. 2° *Catharina van Broeckhuizen,* dr. van *Dirk van der Eem gezegd Broeckhuizen* en *Magdalena van de Boekhorst,* geb. na 1556, † kinderloos.

Is er iets bekend betreffende die *Dirk van der Eem* of van diens voorvaderen?

Brussel. A. VAN BROEKHUYZEN.

Engelenberg, (LXXI 326, 353; LXXII 30). De kwartieren van *Agatha Waterham* zijn:

2. *Arnold Waterham,* ged. Hasselt 17 October 1680, tr. (ingeschreven Zwolle 25 Juli, attestatie gegeven op Beulake 11 Augustus) 1705
3. Johanna Graaf, ged. Zwolle 21 Februari 1684.

4. ***Casparus Waterham,*** ged. Hasselt 4 Februari 1629. tr. 1° omstreeks 1661 ***Lysebefh Kotgens,*** ged. Hasselt 4 Januari 1632, leeft nog 2 Juli 1671, dr. van burgemeester ***Jacob Jansz. Kotgens*** en ***Margie Jans:*** tr. 2° (ingeschreven te Hasselt ná een inschrijving „met attestatie van Zwolle d.d. 18 April 1674" en vóór een inschrijving „met attestatie van Genemuiden d.d. 28/18 April 1674", ook ingeschreven te Zwolle 21 April 1674 (met attestatie van Hasselt)
5. ***Aagje Walraven,*** geb. te Gramsbergen omstreeks 1645, tr. 1° (ingeschreven Gramsbergen 14 Juli 1667, Amsterdam 23 Juli 1667) Ds. ***Godefridus (Goert) Okley,*** ged. Zwolle 3 Januari 1632, † kort na Juli 1671, predikant te Rouveen, zn. van burgerluitenant, later -hopman *Jan* ***Okley*** en *Wijntje* ***Geurtsd. van Royen.*** De van zijn broer ***Hendrik,*** ged. Zwolle 12 November 1633, gehuwd te Deventer 1657 met de weduwe *Noordink-Scherff* (N.L. LXIV, 67) afstammende tak noemt zich ***Oculi.***
Aagje houdt boedelscheiding Zwolle 11 Mei 1674 met haar kinderen ***Joannes,*** *Lamberta* en ***Wijntien.*** Van deze kinderen huwt ***Lamberta,*** ged. Rouveen 24 October 1669, te Hasselt 21 Juli 1688 met Ds. ***Luberfus Waterham,*** ged. Hasselt 9 Maart 1662, zn. van 4., predikant te Beulake (hij hertrouwt *Mighieltjen* ***Benfhem); Winanda,*** ged. Rouveen 15 Januari 1671, begr. (Grote Kerk) Deventer 12 April 1701, huwde te Beulake met attestatie van Echten d.d. 1 April en van Deventer d.d. 29 April 1691, met haar neef *Joannes Oculi,* ged. Deventer 13 September 1659, suikerbakker, begr. (Grote Kerk) Deventer 1 Dec. 1699, weduwnaar van ***Anna van Munnickhuysen.***
6. ***Adriaan Graaf,*** tr. (ondertr. Zwolle 8 Juli) 1682
7. *Judith* ***van Diepenheim,*** ged. Zwolle 5 April 1657, hertr. 1° Hasselt 8 Maart 1689 ***Johannes Okley,*** ged. Rouveen 14 Juni 1668, zn. van 5.: tr. 2° Windesheim 17 April 1693 ***Benjamin*** *Voltelen,* ged. Zwolle 12 Juni 1670, zn. van Ds. ***Arnoldus*** en *Susanna* ***Fockenberg.***
Uit het tweede huwelijk ***Godefridus Okley,*** ged. Zwolle 25 Mei 1690, † aldaar 2 Juli 1779, gemeensman van Zwolle: uit het derde huwelijk *Susanna Voltelen,* ged. Zwolle 30 November 1694, begr. Zwolle 9 Mei 1763. De kinderen *Waterham-Graaf* moesten tegen ***Godefridus Okley*** van vaderskant en van moederskant oom zeggen en waren zijn erfgenamen.
8. burgemeester ***Lubertus Waterham.***
9. ***Sycke Gerrits.***
10. burgemeester ***Egbert*** *Lodewijk* ***Walraven.***
11. ***Lambarta van Diemen,*** testeert als weduwe Zwolle 28 November 1683, testament geopend 2 December 1697, in bijzijn o.a. van schoonzoon *Kaspar* ***Waterham.***
12. *Jan Jochumsz.* ***Graeff. Jochum Jansen*** *Graeff* sone aan de Marckt, tr. Zwolle 16 Februari 1640
13. *Jenniken* ***van Diepenheim, Jan Arents van Diepenheim*** dochter in de Dieserstrate.
Erfuiting na overlijden van de vrouw Zwolle 9 Februari 1650, kinderen ***Jan*** en ***Adriaan,*** getuigen ***Jochum Jansz. Graeff*** en ***Jan van Diepenheim.*** Uit dit huwelijk werden te Zwolle gedoopt: 8 Nov. 1640 *Jannes,* 10 September 1643 *Anneken,* 1 Januari 1646 *Jochum* (onder patronym); doop van ***Adriaan*** niet gevonden.
Volgens bijschrift bij de uitkoop hertrouwde *Jan Graeff* met ***Aeltien van der Vecht.***
14. *Christoffer Jansz.* ***van Diepenheim, Jan Ariaensz. van Diepenheim*** sone, tr. Zwolle 12 April 1635

15. *Gerichen* ***Meyners. Meynert Jansen*** nagelaten dochter in de Dieserstrate.

24/25. *Jochum Jansz. Graeff.*
Jochem ***Jansen,*** salige *Jan* ***Hendrikst*** nagelaten sone tot Campen, wordt ingeschreven Zwolle November 1612 met *Jannichien* ***Engberts,*** Mr. *Engbert Bisschops* dochter. Hij hertrouwt, wonende aan de Grote Markt, Zwolle 28 Mei 1620 *Geertgen Egberts* ***van Campen,*** wonende toe Amsterdam.
12 Mei 1620 heeft ***Jochum Jans*** synen drie nagelaten kinderen ***Jan, Egbert*** en ***Aeltjen Jochums*** bij ***Jennichjen*** *Egbers* syn huysfr. saliger geprocreeert, erfuitinge gedaan — 31 Maart 1640 quitteren *Jan,* ***Egbert*** en ***Aaltje*** hun vader.

26/27/28/29. *Jan* ***Adriaensr.*** of ***Arents. van Diepenheim,*** ouderling te Zwolle. Hij laat 7 April 1590 te Zwolle ***Christoffer*** dopen, en nog 22 Maart 1629 en 24 Juni 1632, met ***Anna Berents, Adriaan*** en ***Annichen.*** Van *Jan* ***Ariaansen*** en ***Annitge*** wordt gedoopt 25 Juni 1620 *Maritgen* en van ***Jan Arens*** op 18 November 1624 ***Janneken.***
Er was ook nog een dochter ***Judith van Diepenheim, Jan van Diepenheims*** dochter, huwt Zwolle 17 April 1646 *Gerryt Bossier,* luitenant ***Jacob*** *Bossier* sone. Uit dit huwelijk sproot o.a. *Anneken,* gedoopt Zwolle 19 Augustus 1652.
Daar deze ***Judith*** tot de oudere kinderen van de (tweede) vrouw ***Anna Berents*** behoort en ***Christoffer*** ook een dochter ***Judith*** noemde, ligt het voor de hand te veronderstellen dat de eerste vrouw ***Judith*** heette. De enige in aanmerking komende huwelijksinschrijving is: ***Johan Arendtsen*** und ***Jutte*** *Arends,* gehuwd Zwolle 13 Februari 1588.
Annegien Berents, krank sijnde, testeert te Zwolle, bijgestaan door haar man, 23 Juli 1652, waarbij zij in het bijzonder gedenkt de twee wezen van haar overleden dochter ***Jennegien*** bij *Jan Jochumsz. Graeff.*

30/31. ***Meynert Jansen.***
De enige door mij gevonden ***Meynert Jansen*** is de op blz. 32 van „Het geslacht Thomassen à Thuessink" door Mr. E. J. Th. à Th. v. d. Hoop (1930) vermelde:
Meinard Jans, zal. ***Johan van Dingslaken*** in de Sassenstraat sone. die 9 September 1604 te Zwolle ondertrouwt met ***Willemken Gerrits, Gerrit Heckhuys*** dochter.

60/61. L.c. blz. 8 en blz. 32 vindt men als ouders van Meinard: ***Johan Jansz. van Dinslaken*** en *Geertgen N.,* waarvan de laatste uitkoop houdt Zwolle 27 October 1585.
Met de datum van deze uitkoop stemt overeen de huwelijksinschrijving te Zwolle in October 1585 van: *Micheel Jansz.* ***van Wije*** en ***Geertruydt*** salige ***Johan van*** *Dinckslagen* nagelaten weduwe. Op 6 Juli 1608 (R.A. Zwolle 12²) treedt op *Geertien* ***Busch*** die weduwe van ***z. Johan van*** *Dinxlaeken.* Alle twijfel aan de identiteit van ***Aaltje Jansd. Bosch,*** uit wie het geslacht ***Thomassen*** sproot, met ***Aaltje Jans,*** salige ***Johan van Dinslaken*** nagelaten dochter, die 1611 met ***Thomas Thomassen*** huwde, wordt weggevaagd wanneer men ziet dat ***Aaltje zo*** haar moeders van gebruikte.

62/63. ***Gerrydt Jansen Heckhuis*** und ***Willem Jans,*** salige ***Johan Willemsz.*** dochter, huwen Zwolle 14 November 1587. Hij hertrouwt Zwolle 4 September 1604 met

Jannigen Jans salige ***Willem Tongerfeldts*** nagelaten weduwe.

Voor identiteit van ***Meynert Jansen,*** de vader van ***Gerigen Meyners,*** met ***Meynert Jansz. van Dinslaken*** — welke nog niet bewezen is — pleiten: a. de naamgeving van ***Gerigen*** zelf, òf naar haar grootmoeder *Geertgen* ***Bosch*** òf naar haar grootvader ***Gerrit Heckhuis,*** b. de naamgeving van ***Gerigen's*** kinderen: eerst twee zonen, die naar grootvader ***Meynert*** genoemd worden (20 Dec. 1635 en 13 October 1637), dan twee zonen, die naar grootvader ***Van Diepenheim*** heetten (3 December 1639 en 12 Februari 1641) en vervolgens een *Wyllem,* gedoopt 16 April 1644, die naar grootmoeder ***Willemke Heckhuis*** heette

Aan de genealogie ***Thomassen*** kan ik nog toevoegen, dat uit het andere huwelijk ***Thomassen X Dinslaken,*** n.l. ***Thomas Berendsz. Thomassen*** afgekondigd 12 Mei 1592 te Zwolle met ***Aeltje Meiners van*** *Dinslaken,* kennelijk een zoon sproot: ***Meynert Thomassen, Thomas Berentsen*** sone in de Bitterstrate, die Maart 1645 afgekondigd werd met ***Anneke Jans,*** *Jan* ***Claessen*** n.d. van Hardenberg. Bij de inschrijving staat in margine: sunt Mennonites. In Augustus 1605 werden voorts nog ingeschreven: ***Berndt*** *Toomsen,* zal. ***Toemas*** *Toomsen* ***Stoeldreyers*** nagelaten soon, en ***Catarina*** *Alertsen* woenende toe Koesvelt.

Hattem. **MR. J. L. RIJNDORP.**

van Geersbergen (Gijsbergen) -van Stroombergen. (LXIX 381; LXX 59, 331). Inderdaad komt een ***Sebastiaan Hendricks van Geersbergen*** niet onder de Utrechtse huwelijken als zodanig voor, maar wel de zeker met hem identieke ***Bastiaan Henrickssoon van der*** *Gou,* wedr. van ***Evertge*** *Corsen van Schayck,* won. Korte Watersteeg, die aldaar huwt 25 Jan. 1624 met *Iefken* ***Jans van*** *Wijck,* j.d. won. in de Weert.

Zijn eerste huwelijk komt als volgt voor te Utrecht op 1 Juni 1619 in de Geertekerk (ondertr. op 23 Mei) : ***Bastiaen Hendrixs Blommist,*** j.g. van der Goude, wonende Lauwerecht en ***Evertgen Korsten,*** j.d. van Utrecht.

Het bewijs van de identiteit blijkt uit een acte van huw.-voorwaarden opgemaakt door notaris Cl. Verduyn te Utrecht d.d. 4 Jan, 1624 (deel 1612-1631) waarin compareren:

David Hendricks van der Gouw, broeder, *Jan* ***Jans van*** *Fockenberg* en *Nicolaes* ***Dierhout,*** borgers van Utrecht en beide vrunden voor ***Sebastiaan Henricks van der Gouw,*** toec. bruidegom ter eenre en *Jan Jans* ***van*** *Wijck,* vader, *Hendrick Jans* ***van*** *Wijck,* oom en ***Gijsbert Baltus de Leeuw,*** eveneens oom, ***Aefgen de Leeuw,*** wed. ***Jan Claes van Thilborgh,*** als moeye en ***Jan*** *Aerts,* als schoonbroeder voor *Yeffgen* ***Jans van*** *Wijck,* toec. bruid.

Sebastiaan Hendricks van der Gouw ondertekent deze acte als: ***Bastiaan Hendricks Blommist.*** In de huwelijksklapper is hij niet onder ***Blommist*** geplaatst (blijkbaar dacht men dat dit zijn beroep was). Als dan hieraan nog wordt toegevoegd dat hij een broeder ***David Hendriks van Geersbergen*** had (zie N.L. 1953, k. 60) die zich blijkens voorn. huw.voorw. dus aanvankelijk ook ***van der Gouw noemde*** (en die door de Dom overl. werd — als ***van Geersbergen*** — ***18*** Mei 1647 en gehuwd was met ***Henrickjen Vereem,*** overluid 13 Nov. 1665), dan is hiermede wel overtuigend vastgesteld, dat dit geslacht uit Gouda afkomstig was en vermoedelijk aldaar ***Blommist*** heette en zich later naar de hofstede ***Geersbergen*** noemde, doch voordien nog als ***van*** der *Gou(w)* bekend stond.

Voorn. schoonbroeder ***Jan Aerts,*** huwt als j.g. won. a.d. Geertebrug, in de Buurkerk Utrecht 7 Dec. 1623 ***Goujen Jans van*** *Wijck* j.d., won. in de Weert: zij is dus een zuster van *Iffke* ***(Eva) Jans van*** *Wijck* (die 5 April 1641 overleed als vrouw van ***Bastiaan van Geersbergen).*** Hun vader was dus ***Jan Jans van*** *Wijck* en hun moeder zal blijkens voorn. huw.voorw. van 4 Jan. 1624 een ***Balthusdr. de Leeuw*** zijn geweest, te meer daar *Aefge* ***de Leeuw, wed. v. Tilborgh*** (die haar testament bij not. Cl. Verduyn deponeert 2 Mrt. 1647) overlijdt als *Aefje* ***Baltus de Leeuw 15*** Aug. 1659 en huwt te Utrecht (Geref.) 3 Febr. 1605 als ***Aefke*** *Baltus* met ***Hans Claes van Thilborg,*** wedr. ***Mechtelt Hendriks.***

Als we dan in het overl.reg. op 21 Aug. 1624 tegenkomen *Jannichje* ***Baltus de Leeuw,*** huisvrouw van ***Jan Jans van*** *Wijck,* dan is met zekerheid ook de moeder van *Iffke* ***Jans van*** *Wijck* gevonden.

In voorn. huw.voorw. van 4 Jan. 1624 compareert ook oom ***Gijsbert Baltus de Leeuw,*** deze wordt als pander van de Staten van Utrecht vermeld in een acte bij not. C. Verduyn van 20 Sept. 1619 en blijkt gehuwd te zijn met ***Elisabeth Schade*** (kinderen ***Gerrit,*** *Dirck,* ***Steven, Eva, Jannichje, Maycken*** en ***Balthasar);*** deze ***Gijsbert Baltus de Leeuw*** is derhalve — gezien de naam van zijn echtgenote — identiek met ***Egbert*** *Baltus* ***de Leeuw*** over wiens voorouders — ongedocumenteerde — gegevens te vinden zijn in N.L. 1914, k. 28 (zie ook N.L. 1913. k. 119).

Tot deze familie ***de Leeuw*** zal ook vrij zeker behoren ***Adriaantje Balfus*** (overl. door de Dom 5 Juli 1625 als ***Adrianae Balthazaris de Leeuw)*** die als j.d. won. in de Breedstraat, in de Geertekerk huwt 9 Mei 1609 ***Willem Lobe, j.g.***

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van den Hoed-Bunschoten. (LXVII 312). Gehuwd te Breukelen-St. Pieters 13 Dec. 1834 ***Willem van der Hoed,*** arbeider, geboren te Amsterdam 4 Dec. 1806, ged .ald. 26 Dec. in de Amstelkerk, wonende te Breukelerveen, zn. van ***Gerrit van der Hoed,*** werkman, wonende te Abcoude, en ***Geryen Korneelis.*** overl. Ouderamstel 2 Oct. 1814, met *Kiaasje* ***van der Wild,*** geb. Tienhoven 20 Mrt. 1812, wonende Baambrugge, dr. van ***Dirk Jacobussen van der Wild,*** overl. te Amsterdam 12 April 1817, en *Jacoba* ***van Voorneveld,*** wonende te Breukelerveen.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Korssendonck, **Halder,** Haak. Bij de geref. doop te Delft van kinderen van het echtpaar ***Jacobus*** *Halder* en ***Hendrina Haak*** worden als doopgetuigen genoemd:

20-9-1708 (Nieuwe Kerk) ***Johannes*** en ***Marija*** *Korssendonck;*

1-11-1712 (Oude Kerk) ***Johannes Korssendonck.***

Wie kan mij over die familie ***Korssendonck*** nadere inlichtingen verschaffen en in welke relatie staat die ***Johannes Korssendonck*** tot de families *Halder* en/of ***Haak?***

Enschede. **H. LOURENS.**

Oridryus (van Bergheyk). Gegevens gezocht betreffende *Johannes* ***Oridryus (Joannes van Bergheyk),*** 1542-1549 rector van de Latijnse school in Amersfoort,, wegens ketterij in Augustus 1550 door de keizer verbannen en naar het Rijnland gevlucht, 1556-1572 leraar aan de humanistische school in Düsseldorf, 1572-1584 rector van de Gereformeerde school St. Willibrord in Wesel.

's-Gravenhage. INLICHTINGENDIENST VAN HET GENOOTSCHAP.

Post. Voor een kwartierstaat wordt aanvulling en verbetering verzocht van de volgende gegevens:

1. *Jan Post,* tr. Utrecht (ondertr. 16 Mei) in Juni 1751 in de Janskerk ***Pefronella van Loenen*** (dr. van ***Jan*** en ***Johanna Voorbij?).***

II. ***Willem Post,*** ged. Utrecht (Janskerk) 7 Mei 1752 (geb. 4 Mei 1752), wijnkoper ald., † Utrecht 11 Aug. 1827: tr. Kockengen 15 Nov. 1788 ***Diederica Elisabeth van Schaardenburg,*** ged. Kockengen 1 Sept. 1765, † Utrecht 30 Nov. 1813, dr. van ***Dirk*** en ***Johanna Maria van Harlingen.***

111. 1. ***Willem Posf,*** geb. Utrecht 1 Sept. 1802, ged. ald. (Janskerk) 5 Sept. 1802, wijnkoper te Utrecht, † ald.(?) 14 Jan. 1854; tr. Monnikendam 18 Mei 1827 ***Anna Helena van Marle,*** geb. Monnikendam 29 Dec. 1804, † ald. 24 Dec. 1850 (?), dr. van ***Hendricus Jacobus (1771-1835)*** apotheker, wethouder en adjunct-burgemr. van Monnikendam) en ***Chrisfina den Berger*** (1769-1856).

2. ***Johanna Pefronella Gerardina Post*** (1805—?). Zie ***Thiebouf.***

3. ***Hendrik Willem Lamberfus Post,*** geb. Utrecht 22 Juli 1806, ged. ald. 27 Juli 1806.

Was ***Jan Post*** (sub 1) misschien identiek met het gelijknamige, op 4 Mei 1721 te Utrecht in de Nicolaas-kerk gedoopte kind van ***Willem Post*** en ***Maria van Byleveld,*** die na ondertr. te Vianen (en Utrecht 9 Oct. 1720, met toestemming van de Staten van Utrecht, omdat de R.K. vader van de bruid zijn toestemming weigerde) op 4 Nov. 1720 te Utrecht in de Nicolaas-kerk in 't particulier huwden, nadat de vrouw op belijdenis Gereformeerd (N.H.) was geworden? Zo ja, hoe luidden de kwartieren van laatstgenoemde ouders?

Vughf. **Mr. W. de Vries.**

Ruijs, **Halder,** Haak. Bij de geref. doop van een kind van het echtpaar ***Jacobus Halder*** en ***Hendrina Haak*** op 3 Sept. 1720 in de Oude Kerk te Delft komt o.a. voor als getuige ***Jacob Ruijs.***

Wie kan nadere inlichtingen over deze *Jacob Ruijs* verschaffen? Hij komt niet voor in de genealogie *Ruijs* in Ned. Patr. XXXVI (1950).

Enschede. H. **Lourens.**

van Schaardenburg-van Harlingen. Voor een kwartierstaat wordt aanvulling verzocht van de volgende stamreeks:

1. ***Jan van Schaardenburg,*** geb. ?,†?; tr. (waar en wanneer?) ***Dirkje van Eijk.***

11. ***Dirk van Schaardenburg,*** ged. Kockengen 13 Oct. 1737, schout ald., † ald. 20 April 1825; tr. Kockengen 22 Juli 1763 ***Johanna Maria van Harlingen,*** geb. ± 1733, † Kockengen 15 April 1825, dr. van ? en wede van ***Cornelis Lankhorsf.***

lll. ***Diderica Elisabefh van Schaardenburg*** (1765—1813), tr. Kockengen 15 Nov. 1788 ***Willem Post*** (1752-1827).

Vught, **Mr. W. de Vries.**

Straetman. Gezocht geboortedatum en -plaats van ***Eleonora Magdalena Ursula*** des H.R. Rijksgravin ***Straetman,*** geb. omstreeks 1665, dr. van graaf ***Theodorus Althefus Henricus*** en ***Maria Machtelt Moliaerf van Zierickzee.***

's-Gravenhage. P. R. **Th. Zander ter Maat.**

Sem. (LXVI 328; LXVII 94; LXVIII 95, 223: LXX 192). ***Jacob Sem.***, major en licentmeester op de schans de Blaak

bij Fijnaart, compareert nog Weeskamerregister Willemstad (verder te noemen **Ww.**) 2 Oct. 1646. huwt N.N. **(volgens rouwbord** Bas-Sem ene ***van Gellicum),*** kinderen:

1. ***Christina,*** ondertrouwt Fijnaart 2 Mei 1627 met ***Filips Dionysz. Verschellen.*** wedr. van ***Cunier Claess,*** wethouder en stadschirurgijn te Willemstad.

   Kinderen:
   a. Denys, ged. Willemstad 25 Aug. 1629.
   b. *Geraert,* ged. Willemstad 16 Febr. 1633.
   c. *Lucretia,* ged. Willemstad 11 Febr. 1635.
   Ww. 14 Mei 1636 voogden gesteld na overlijden vader over *Dionys, 7 j., Gerrit, 3 j.* en ***Lucretia,* 1 j. Ww. 29 Sept.** 1643 de moeder is ook overleden.

2. ***Nicolaa*** (heet ook ***Claaske),*** geb. te Breda, tr. Fijnaart 12 Aug. 1635 ***Damas Henloo,*** geb. te Klundert.

3. ***Dirkske,*** tr. ***Thomas Henloo*** (bij doop zoon ***Guilliam*** te Fijnaart 3 Oct. 1638 is getuige ***Damas Henloo).***

4. ***Elisabeth,*** geb. te Breda, tr. (ondertr. Fijnaart 17 Mei) 9 Juni 1630 ***Antoni Cornelisz. van der Eyck,*** geb. te De Leur (bij doop dochter ***Lucresia*** te Fijnaart 26 Juni 1633 is getuige ***Lysbefh van Gellekom).***

5. ***Gerrit Sem,*** major en licentmeester op de Blaak, ondertr. Fijnaart 8 Juli 1629 ***Janneke van Bonckelwaerd.***

   Kinderen:
   a. *Geertruyt, ged.* Fijnaart 11 Aug. 1630.
   b. *Jacob,* ged. Fijnaart 22 Oct. 1632.
   c. *Arien,* ged. Fijnaart 11 Febr. 1635.
   d. Gerrit, ged. Fijnaart 1 Febr. 1637.
   e. *Jacobus,* ged. Fijnaart 3 Oct. 1638.
   Ww. 2 Oct. 1646 voogden gesteld na overlijden van beide ouders (de moeder wijlen schout Adriaan sd och ter) over *Geertruyt,* 16 j., *Adriaen, 12 j. en Jacob, 8 j.*

Adriaan Davidst. van Bonckelwaerd, in 1610 genoemd secretaris van Fijnaart, in 1611 aangesteld tot secretaris van de Heiningen, 1620 genoemd schout van Fijnaart, tussen 17 Dec. 1624 en 11 Febr. 1625 benoemd tot schout van Willemstad, ook dijkgraaf van Willemstad, Fijnaart en Heiningen, overleden te Willemstad (volgens zijn grafzerk, maar dit klopt niet met de voogdenstelling der kinderen Sem op 2 Oct. 1646) 8 Aug. 1648, tr. 1° ***Geertruid Ariens*** (volgens **rouwbord** Bax-Sem ene ***van Stryen);*** tr. 2" (ondertr. Fijnaart 17 December 1624) ***Martynfje Huybrechtsdr. Goers,*** wed. van ***Anthonis Anthonisz. de Bruyn in*** Nieuw-Vosmeer, † Willemstad 1 Juli 1644.

Kinderen:

1. *Janneke,* ged. Fijnaart 3 Maart 1606 (zie hierboven).
2. ***Adrianus,*** ged. Fijnaart 17 Oct. 1610 (getuige ***Quirijn van Sfryen).***
3. ***Maria,*** † Willemstad 17 Nov. 1670 (oud 50 jaar), tr. Willemstad 2 Dec. 1637 ***Henrik Jansz. Thielen,*** notaris en landmeter, wonende te Oudenbos (huwelijk afgekondigd te Fijnaart); hij werd later notaris te Willemstad en aldaar tevens 17 maal buiten- en binnenburgemeester, gezworene van de Ruigenhil, Heiningen en Joffrouwepolder, overleden Willemstad 28 Jan. 1662, oud 48 jaar; hij was één der vier kinderen uit het eerste huwelijk zijner moeder ***Lysbefh Henriks van Cleve*** met ***Jan Jacobsz. Thielen,*** genoemd in het testament harer moeder ***Anneken Petersd. Boersackers*** weduwe Mr. ***Henrik Mertens van Cleve,*** burgemeester van Zevenbergen (R.A. Willemstad 176. 7 Juli en 9 Aug. 1622); bij de doop van de dochter ***Geerfruyd*** te Willemstad 17 Juni 1646 was getuige ***Jacob Jansz. Thielen.***
4. ***David van Bonckelwaerd,*** secretaris van Fijnaart. **tr.** omstreeks 1628 ***Adriana Crillaerts,*** die afgaande op de

naamgeving van de tweede zoon Peter (Fijnaart 1 Juli 1633, de oudste zoon werd ***Adriaan*** gedoopt, Fijnaart 11 Nov. 1629) en de oudste dochter *Catalyna* (Fijnaart 28 Dec. 1632) een dochter zou kunnen zijn van het echtpaar ***Peter** Jansz. **Criellaerts*** en ***Catheleyn Thomas Henrik** Maesz.dr.,* genoemd N.L. LXIV. k. 146.

Op de grafstenen in de Ned. Herv. kerk te Willemstad van de echtparen ***Van Bonckelwaerd-Goers*** en ***Thielen-Van Bonckelwaerd*** komt het wapen ***Van Bonckelwaerd*** voor: doorsneden in drieën (of wellicht: een verlaagde dwarsbalk?) met in het bovenste deel (of: vanuit de dwarsbalk?) een wassende, klimmende, op het wapen van de schout: naar links gewende, leeuw, houdende tussen de voorpoten een wassenaar.

Matthys Balen vermeldt in zijn Beschrijving van Dordrecht, blz. 1041, in de Geslachtboom van de familie ***Van Diemen,*** dat joffr. ***Aletta van Diemen*** huwde met ***Adriaan van** Bonkelwaard Voppensz.,* die bij haar verwekte: 1. ***Vrank van** Bonkclwaard;* **2.** *Margareta* ***van Bonkelwaard,*** trouwde *Rochus* ***van der Zacht,*** en ***3.** Iohanna* ***van Bonkelwaard.***

R. A. Willemstad 9, blz. 189, 24 Juli 1590 vest ***David Daniels*** als man van *Janneke* ***Adriaansdr.*** en als te Dordrecht 30 Juni 1590 gevolmachtigd door zijn zwagers ***Rochus** Gijsbrechts* en ***Franchoys van Bonckelwaert Adriaensz.*** een rente ten behoeve van ***Ljedewy** Jacobs,* wed. van ***Cornelis van Diemen*** op een huis aan de westzijde van de Voorstraat te Willemstad. Aldaar blz. 54, 3 Nov. 1587 treedt op ***Aelken van Diemen*** met haar schoonzoon David Daniels; blz. 117, 20 Jan. 1589 heet ***David Daniels*** oud omtrent 38 jaren, 18 Jan. 1589 heet ***Rochus Gijsbrechts*** zijn zwager: blz. 178vso, 28 April 1590 wordt gesproken over de huur van het huis aan de westzijde van de Voorstraat van de erfgen. wijlen ***Aeltken van Diemen;*** blz. 35vso, 7 Juni 1587 spreekt ***Aelken van Diemen,*** wed. van ***Ghysbrecht Rochus*** tot Dordrecht over aan haar verbonden peerden van ***David Daniels;*** blz. 57vso komt voor *Grietken* ***Adriaens*** huisvrouw van ***Rochus** Gijsbrechts;* blz. 266, 8 September 1591 komt voor ***Rochus** Ghijsbrechtsz.,* weerdt in „de Wilmstadt" binnen Dordrecht. R.A. Willemstad 6, 17 Sept. 1573 vindt men ***Rochus** Ghijsbrechtsz.,* die iets transporteert aan ***Aelken van Diemen*** zijn stieffmoedere.

Het ligt voor de hand te veronderstellen, dat ***Adriaan Davidsz.,*** die eerst later met de naam ***„van Bonckelwaert"*** voorkomt, een zoon was van ***David Danielsz.*** en *Janneke* ***Adriaansd. van Bonckelwaert*** (naar wie dan ook zijn dochter mevr. Sem heette)'.

Hattem. **MR. J. L. RIJNDORP.**

Het Stam- en Wapenboek enz. van Vorsterman van Oycn, deel 111, pag. 190, vermeldt: ***Geertvyd van** Strijen,* (dochter van Mr. ***Adriaan van** Strijen* en ***Maria van der Mast),*** † in **1621,** tr. ***Adriaen Davidsz. van Boekelerwaert*** (sic), schout en dijkgraaf van Willemstad, Fijnaart, Heyningen, enz. † 8 Aug. 1646.

REDACTIE.

Thiebout. Voor een kwartierstaat wordt aanvulling verzocht van de volgende stamreeks:

1. *Carel* ***Thiebout,*** geb. ?, beroep ?, †?; tr. Arnhem 1 April 1770 ***Maria Wilhelmina du Vergé,*** ged. Arnhem 21 April 1748, †?, dr. van ***Paulus*** (of ***Paul Bénin)*** en ***Hendrina Wijn*** [1]).

11. ***Johannes Thiebouf,*** ged. Arnhem 17 Febr. 1771, griffier Rechtb. van le aanleg ald., †?; tr. (waar ?) vóór 23 Mei 1799 ***Johanna Brinkhof,*** ged. Arnhem 16 Maart 1777, †?, dr. van ***Hendrik*** en ***Johanna Elisabeth van** Diermen* [2]).

111. Dr. *Carel* ***Hendrik Thiebout,*** ged. Arnhem 15 April 1802, praeceptor van de Latijnse scholen te Zwolle, † ald. 6 Jan. 1872; tr. Utrecht 28 April 1827 ***Johanna Petronella Gerardina Post,*** geb. Utrecht 29 April 1805, ged. ald. (Geertekerk) 5 Mei 1805, †?, dr. van ***Willem*** en *Diederica* ***Elisabeth van Schaardenburg.***

1V. Mr. ***Johannes Thiebout,*** geb. Zwolle 19 Febr. 1828, woonde te Zwolle op 't Groot Wezenland. † ald. 30 Juni 1903; tr. Zwolle 18 Juli 1857 ***Diederica Elisabeth Post,*** geb. Utrecht 9 April 1830, † Zwolle 30 Oct. 1862, dr. van ***Willem*** en ***Anna Helena van** Marle.*
Hun dochter ***Diederica Elisabeth Wilhelmina Thiebout*** (1860-1924) tr. Zwolle 6 April 1881 ***Johan Frederik Godard van** Reede* (1857-1911).

Vught. **MR. W. DE VRIES.**

van **Veersen.** (LXVII 96, 191). ***Anna Elisabeth van** Stuyvenbergh,* geb. te Buren, overl. te Utrecht 1 Juni 1832, oud 72 jaar, als huisvrouw van ***Pieter van** Veersen* en dochter van wijlen *Jan* ***van Stuyvenbergh*** en *Margrita* ***van Geytenbeek.***

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Visch. (LXXI 391). Gedoopt te Utrecht (Geref.) 14 Aug. 1757 ***Johannes,*** zn. van ***Adam Visch*** en ***Johanna Elisabeth** Adriani Mensinga.* (Zie ook Navorscher, jrg. 1879, bl. 15).

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Weerden, Gevraagd worden nadere gegevens betreffende de voorouders (kwartieren) van ***Henry van Weerden,*** geb. 's-Gravenhage ± 1781, ged. ?, resident ter kuste van Guinea, † 's-Gravenhage 20 Dec. 1847, zn. van ***Jacob van VWeerden*** en ***Maria Pluijgers.*** Hij tr. 's-Gravenhage (Nieuwe kerk) 15 Maart 1807 ***Maria Catharina** Happel.* De gegevens over hem in de genealogie *Happel* in Van Dietschen Stam 1940, no. 5, moeten als hiervoor vermeld worden verbeterd.

Vught. **MR. W. DE VRIES.**

Westhooven. Gezocht geboortedatum en kwartieren van ***Jan Steven Westhooven,*** geb. omstreeks 1726. Misschien zoon van ***Maurits*** en ***Catharina van den Broek,*** die 1730 te Doetinchem wonen. Familierelaties bestonden met Maastricht en Bergen op Zoom.

's-Gravenhage. **P. R. TH. ZANDER TER MAAT.**

[1]) ***Paulus (Paul Bénin) du Vergé,*** zn. van ***Bénin*** en ***Marie Catel*** (die tr. Arnhem (Waalse kerk) 22 Nov. 1708), werd ged. Arnhem (Waalse kerk) 22 Maart 1716, † na 22 April 1753; tr. Amsterdam 17 Oct. 1745 *Hendrina* ***Wijn,*** ged. Arnhem 27 April 1724, †?, dr. van Johannes en *Willemina* van *Well.* Laatstgenoemde, ged. Arnhem 16 Juni 1698 (als dr. van *Dirck* en *Hendrina* van ***West),*** tr. (ondertr. Arnhem 2 Aug., att. naar Velp) 1722 Johannes *Wijn* uit Wezel.

[2]) ***Joh. E. van Diemen,*** ged. Putten 13 Mei 1742 als dr. van Mr. *Geurt* van *Diermen* (1707—1782) en ***Maria Elisabeth** Wicherse,* tr. (ondertr. Arnhem 20 Oct., att. naar Otterlo 5 Nov.) 1770 ***Hendrik** Brinkhof* uit Zutphen.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Van der Hell (Verhel(l), Van Hell, Hellius, Ab Hell), door Mr. W. de Vries (vervolg en slot). — De ware Jacob in de familie Van Braam, door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht. — Korte mededelingen: Adelsgunst ; Het geslacht ***van*** Arnhem te Zwolle; van Ittersum ; van Keppel-van Wesenberg; Schepel; Verwantschap van de dochters van Willem van der Does, 1509, en van Janus Dousa met Simon van der Does, 1582. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maand blad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg* 5, **'s-Gravenhage.**

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 5 **LXXIIe Jaargang** **Mei 1955**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Mr. M. H. van Oosterzee, sedert 1921 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

Mevrouw N. BONHOF geb. VAN DE GEER . *Culemborg.*
Everwijnstraat 25.
1. H. J. CAMPAGNE . . . . . *Arnhem.*
Kastanjelaan **45.**
PROF. DR. W. G. HELLINGA . . . . . *Amsterdam-Z.*
Vossiusstraat **47.**
DR. D. M. C. VAN HILTEN . . . . . Breda.
Ginnekenweg 121.
L. A. M. KOPPERT . . . . . *Bilthoven.*
Obrechtlaan 5.
MR. M. RUTGERS **VAN DER LOEFF** . . . . *Almelo.*
Parkweg 10.
PROF. DR. H. S. LUCAS . . . . *Seattle* 5 *(Wash. U.S.A.).*
University of Washington.
G. E. H. TUTEIN NOLTHENIUS . . . *Waardenburg (Gld.).*
Mevrouw C. VAN NOTTEN
geb. Barones VAN LYNDEN . . . *Driebergen.*
Huize Bloemenheuvel, Hoofdstraat 25.
W. A. **SLINGERLAND** . . . . . *Amsterdam- W.*
Weissenbruchstraat 27.
J. J. C. **Baron TAETS VAN** AMERONGEN . . *Wassenaar.*
Acacialaan 15.
MR. J. M. **VAN TIL** . . . . . *'s-Gravenhage.*
Goetlijfstraat **30.**
F. W. VERNÈDE . . . . . *Geldermalsen.*
Meidoornweg 7.
W. **WIJNAENDTS VAN RESANDT JR.** . . . *Driebergen.*
Parklaan 13.

Adreswijzigingen :

MR. G. J. W. KOOLEMANS **BEIJNEN** . . *Djakarta (Indonesië).*
p/a Firma Tiedeman & van Kerchem, Postbox 2026.
C. F. **VAN LINDEN TOL** . . . . . *Leeuwarden.*
Emmakade **11.**
H. **DE WAAL** . . . . . *Soerabaja.*
Kajoon **68.**
T. **ZANDLEVEN** . . . . . *Hilversum.*
Huize Klein Uitwijck, Utrechtseweg 197.

Indices doop- en begraafregisters Gemeente-Archief Amsterdam,

Het Bestuur wendde zich tot het Gemeentebestuur van Amsterdam, om kosteloze inzage van de indices op de doop- en begraafregisters voor bezoekers van het Gemeente-archief aldaar te verkrijgen.

Met grote erkentelijkheid nam het Bestuur dezer dagen kennis van het antwoord van B. en W. van Amsterdam, waarin wordt medegedeeld, dat tengevolge van een zekere reorganisatie het mogelijk zal zijn, dat de bezoekers zelf de indices raadplegen en dan geen legeskosten behoeven te betalen. De eerste maatregelen voor het plaatsen van kasten in de studiezaal zijn reeds genomen, zodat een gedeelte der indices onder het bereik van de bezoekers komt. Na verbouwing en uitbreiding van het archiefgebouw zal het eerst mogelijk zijn het andere gedeelte ter raadpleging door de bezoekers zelf vrij te geven. Daarvoor zal vooralsnog eerst een verzoek tot raadpleging moeten worden gedaan, waarna de indices worden aangevoerd.

Moge andere gemeenten het voorbeeld van 's Lands hoofdstad volgen .

De eerste vijf generaties van een officiers-familie de Lannoy,

door W. WIJNAENDTS VAN RESANDT †

Voor en na de komst van Alva hier te lande kwamen ten gevolge van de Placaten en de godsdienstvervolging tal van personen met de naam de *Lannoy, de Lanoy,* uit onze toenmalige zuidelijke provincies naar Zeeland en Holland. Dat al deze lieden tot één en hetzelfde geslacht behoord hebben is uitgesloten. Behalve door afstamming uit bastaardtakken van het hoogadellijke geslacht *de Lannoy* [1]), zullen deze vluchtelingen hun naam ontleend hebben aan de toenmaals nog versterkte stad Lannoy, 12 km van Rijssel, sedert 1667 tot Frankrijk behorende, en aan dorpen van deze naam in die streek.

Vooral te Middelburg, Leiden en Amsterdam komt de naam *de Lannoy* al vroeg voor. Reeds in het oudste bestaand hebbende Gereformeerde doopboek van Middelburg, deel 11 Maart 1574-29 Jan. 1586 [2]), vindt men leden van een toen aldaar wonend gezin van deze naam, nl.: *Robert Janszn. de Lannoy* en *Lynke Gorisdr. de Weert* laten er dopen: 1. *Esther, 24* Juli 1575, 2. *Susanna, 3* October 1577 en 3. Samuel, 27 Jan. 1580.

Jan de Lannoy (wiens vrouw in het doopboek niet genoemd wordt), laat er dopen: 1. *Abraham, 8 Nov.* 1579 en 2. *Robert, 31* Mei 1581,

Robert Janszn. de Lannoy, die schepen was van Middelburg 1577-1579 en burgemeester 1575, 1576 en 1580, overleed aldaar in laatstgenoemd jaar.

In de Waalse kerkboeken van Middelburg, welke ook met 1574 reeds aanvingen, komen leden van het geslacht *de Lannoy* het eerst in 1615 voor [3]), nl.:

1615. Sept. 4. Reçu membre de l'Eglise wallonne de Middelbourg *Charles de Lannoy,* fils de *Robert,* natif de Tournay.

1616. juillet 16. Fiancés à Middelbourg: *Charles de Lannoy,* fils de *Robert,* natif de Tournay, et *Cateline Bourla,* fille de *Brice,* native de Tournay.

1619. fév. 3. Baptisé à Middelbourg: *Charles de Lannoy* fils de *Charles.*

1619. sept. 8. Baptisé à Middelbourg: *Marie de Lannoi* fille de *Charles.*

Wellicht is laatstgenoemde *Charles de Lannoy Robertszn.* uit Doornik nauw verwant aan de één generatie oudere *de Lannoy's* te Middelburg, bij welke ook de voornaam *Robert* voorkomt. Door het in 1940 verbranden van het gehele rechterlijk en notarieel archief dezer stad zal deze kwestie wel niet meer kunnen worden opgelost, tenzij het archief van de Chambre des Comptes te Brussel en het stadsarchief te Doornik uitkomst zouden bieden, hetgeen niet geheel onmogelijk is.

Waar nu in de eerste generaties van de hieronder te behandelen officiersfamilie *de Lannoy* ook de voornamen *Samuel* en *Charles* dadelijk voorkomen, wordt verwantschap met de bovenvermelde Middelburgse naamgenoten waarschijnlijk geacht en zal de onderwerpelijke familie ook uit Doornik (Tournay) herkomstig zijn.

De stamreeks van deze familie vangt bewijsbaar aan met *Charles de Lannoy,* geboren omstreeks 1610. Hoewel wij zijn ouders niet vermochten vast te stellen, zijn er toch voldoende aanwijzingen om aan te nemen wie dit geweest zijn. *Charles* komt nl. sinds 1633 te 's-Gravenhage voor als kamerling van Zijn Excellentie (Prins Frederik Hendrik); sedert 1647 was hij kapitein in de compagnie van deze Prins. Hij noemde zijn oudste in 1634 te 's-Gravenhage geboren zoon *Gabriël* (een weinig voorkomende voornaam) en tweemaal noemde hij een dochter *Johanna.* Eén generatie ouder huwde te 's-Gravenhage op 28 Nov. 1608 (ondertr. aldaar in de Waalse kerk 9 Nov. t.v.) een *Gabriël de Lannoy,* capiteyn des armes (dit was een onderofficiersrang) met *Janneken Jansdr.;* hij was in 1619 als sergeant in de compagnie van graaf Hendrik Frederik van Nassau (de latere Prins Frederik Hendrik) in garnizoen te Den Briel. Ongetwijfeld vinden wij hier zijn ouders. Vader en zoon dienden na elkaar beiden in de compagnie van genoemde Prins, als wiens kamerling de zoon al vroeg zijn loopbaan aanvangt; zijn oudste zoon noemde hij *Gabriël,* tweemaal kreeg een dochter de naam *Johanna* (Janneken). Wij menen dat ons vermoeden juist is.

Deze *Charles de Lannoy,* die in 1633, en nog tot 1644, voorkomt als kamerling van Zijn Excellentie (Prins Frederik Hendrik), ontving 17 Juli 1647 commissie als kapitein van een compagnie voetknechten, vanwege zijn kloekheid en ervarenheid in de oorlog: in 1661 heet hij sergeant-majoor (luitenant-kolonel). In 1643 kocht hij een huis te 's-Gravenhage, waar al zijn kinderen geboren zijn. Resp. op 27 Nov. 1633 en op 15 December d.a.v. ondertrouwde en huwde hij te 's-Gravenhage (Waalse kerk) met *Sara Joliet,* jonge dochter van Culemborg.

Uit dit huwelijk werden te 's-Gravenhage geboren:

1. *Gabriël,* volgt 111.
2. *Samuel,* volgt IIIbis.
3. *Louise,* ged. 's-Gravenhage 18 Nov. 1638.
4. *Geertruijt,* ged. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 19 Febr. 1641.
5. *Johanna,* ged. 's-Gravenhage 16 Oct. 1644.
6. *Johanna,* ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 5 Nov. 1646.
7. *Maria,* ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 14 Juli 1649, overleden en begraven te Geertruidenberg in 1663.

III. *Gabriël de Lannoy,* ged. 's-Gravenhage 19 Nov. 1634, kapitein der infanterie, majoor [4]), rentmeester en ontvanger van Prins Willem 111 in Willemstad en Klundert (reeds in 1678), † 3 Oct. 1699, vermoedelijk te Willemstad. Hij huwde te Velp op Clarenbeek 2 Mei 1675 met *Wilhelmina Huyghens,* geb. te Arnhem 6 Mei 1645, † in 1722, dr. van *Everhard Huyghens,* heer van Schoonderlogt, en van *Maria van Ommeren.* Blijkens een civiele sententie van het Hof van Gelderland van 14 Oct. 1715 woonde zij toen nog als weduwe te Willemstad.

Uit dit huwelijk sproten:

1. *Sara Maria de Lannoy,* ged. Velp 27 Nov. 1677.

---

1) Bekend is *Charles de Lannoy,* geb. ca. 1470, gouverneur van Doornik, in 1522 vice-koning van Napels, die in 1525 als commandant-generaal van het Keizerlijk Leger in de slag bij Pavia Koning Frans 1 van Frankrijk gevangen nam. In 1542 was *Martin de Lannoy,* heer van Haultpont, luitenant van de Gouverneur van het kasteel te Doornik.

2) In Mei 1940 mot alle andere kerkboeken in het gemeente-archief van deze stad verbrand.

3) Alle Waalse kerkboeken van Middelburg zijn uiteraard eveneens verbrand. Hun inhoud was gelukkig lang te voren reeds geficheerd op de Bibliothèque Wallonne te Leiden. De heer W. D. H. Rosier had de grote goedheid mij een aantal der oudste gegevens daaruit mede te delen.

4) Not. Archief 's-Gravenhage, no. 629, fol. 6, 30 Maart 1677.

2. Een kind (zonder voornaam ingeschreven), ged. Willemstad 5 Nov. 1678.
3. *Anna Louise de Lannoy*, ged. Willemstad 12 Oct. *1680*, † in 1722, huwt te Willemstad 14 Jan. 1703 *Hugh Mackay*, geb. in 1680, kapitein der Schotten van de brigadier Murray te Maastricht, † te Kortrijk in 1708, *zn.* van generaal *Hugh Mackay*, of Scoury, en van *Clara de Bye*.

IIIbis. *Samuel de Lannoy*, ged. 's-Gravenhage 25 Jan. 1637, werd in 1662 cornet, in 1665 ritmeester, 1673 sergeant-majoor, 1674 luitenant-kolonel en in 1683 kolonel van een regiment infanterie, gouverneur van Willemstad en Klundert 1671—'75. Hij was heer van Overbeek te Velp, in welk dorp hij op verschillende tijdstippen op voornoemd huis woonde. Na het overlijden van zijn vrouw vestigde hij zich te Kampen, waar hij 24 Febr. 1683 het poorterrecht verwierf.
Hij ondertrouwde 29 October 1659 te Deventer als „*Samuel de Lannoy*, soone van capiteyn *Charles de Lannoy*. met *Cornelia Glass*, jonge dochter, beyde in 's-Gravenhage; neuter fuit presens: attestatie op 's-Gravenhage 14 Nov. 1659." In laatstgenoemde stad werd dit huwelijk 16 Nov. d.a.v. voltrokken. Zijn vrouw overleed 11 Oct. 1679 en werd te Velp begraven. Zij was dochter van *Gerrit Glas*, gecommitteerde raad van State der Ver. Nederlanden (welke zich op 6 Dec. 1669 te 's-Gravenhage borg stelde voor zijn schoonzoon *Samuel de Lannoy*, ontvanger van Z. Hoogheids gemeene middelen van Willemstad en rentmeester van deszelfs domeinen [5])).
Uit dit huwelijk sproten 10 kinderen:
1. *Maria de Lannoy*, ged. 's-Gravenhage 31 Maart 1660, † na 1683.
2. *Jeannette de Lannoy*, vrouwe van Overbeek, ged. Deventer (als Joanna) 30 Juni 1661, † Zutphen 14 Sept. 1725, huwt in Januari 1689 *Lubbert van Eck*, heer van Nergena, geb. Emmerik 21 Mei 1655, ged. ald. 1 Juni d.a.v., generaal-majoor der cavalerie, † te Namen Juni 1706 aan zijn wonden bij Ramillies, begr. te Maastricht, zn. van *Lubbert van Eck*, heer van Nergena, gouverneur van Emmerik, en van *Adriana Sophia van Utenhove*. Uit dit huwelijk, waardoor Overbeek aan deze familie *van Eck* kwam, stamt het geslacht der baronnen *van Panthaleon van Eck*. Men vindt over het echtpaar *van Eek-de Lannoy* bescheiden bij de Sententie van het Hof van Gelderland van 23 Juni 1711.
3. *Charles de Lannoy*, volgt IV.
4. *Gerrit de Lannoy*, volgt IVbis.
5. *Emilia de Lannoy*, ged. Velp 22 Sept. 1667, † jong.
6. *Louise de Lannoy*, ged. Velp 25 Juli 1669, † jong.
7. *Louise Cornelia de Lannoy*, ged. Willemstad 22 Maart 1671.
8. *Jan Hendrik de Lannoy*, volgt IVter.

5) id., no. 281, fol. 562–566–588–592 6 December 1669.
6) Blijkens het Autorisatieboek van Leeuwarden d.d. 22 Jan. 1712 (fol. 80vs. en 81vs.) werd op verzoek van zijn zuster *Jeannette* te Velp namens de 17-jarige zoon *Samuel* van *Charles de Lannoy*, old-colonel en ritmeester te paard, *Gerard de Lannoy* te Bolsward als curator aangesteld. (Deze en enige andere gegevens mocht ik in dank van Jhr. M. J. van Lennep te Leeuwarden ontvangen).

9. *Jan Maurits de Lannoy*, ged. Willemstad 11 Nov. 1675.
10. *Louis de Lannoy*, ged. Velp 29 Sept. 1679. Hij was in 1710 vaandrig te Luik. Verder onbekend.

Deze de *Lannoy's*, eenmaal tot do hogere officiers. rangen opgeklommen en goed geparenteerd, alsook door hun Franse familienaam, welke onder de hoogste Belgische adel voorkwam, komen sedertdien dikwijls voor als bar on, zelfs in dc latere gedrukte ranglijsten van de officieren in dienst van de Republiek. Voor hun adellijke afstamming bestaat echter geen enkel bewijs.

IV *Charles de Lannoy*, ged. Velp 8 Jan. 1664, wordt bij resolutie van de Staten van Friesland van 4 April 1690 kapitein en 5 April d.a.v. ritmeester van een compagnie cavalerie op Friesland; in 1710 kolonel van een regiment infanterie, edelman van de Stadhouder Hendrik Casimir II; op het eind van zijn leven krankzinnig en † te Koudekerk 20 Sept. 1713, begr. te Jelsum [6]). Hij ondertrouwde te Leeuwarden 24 Juli 1692 en huwde te Weidum 31 Juli d.a.v. met *Anna Lucia van Boelens*, vermoedelijk geboren te Hoxwier bij Mantgum, dr. van *Suffridus (Sjoerd) van Boelens*, griffier van het Hof van Friesland, en van *Jeltje van Beyma*.
Uit dit huwelijk:
1. *Samuel de Lannoy*, ged. te Leeuwarden 9 Aug. 1695, mede-gecommitteerde voor Baarderadeel ten Landdage van Friesland (1730—'38 en 1745—'51), overleden in 175 1 of 1752. Hij ondertr. Leeuwarden 1 Juni 1721, huwt te Jelsum 8 Juni d.a.v. *Anna Catharina Doys*, geb. (Jelsum) 7 Maart 1702, † te Jelsum te middernacht 21/22 Augustus 1780, oud 78 jaar en 5 maanden, dr. van *Jan Lodewijk Doys en* van diens tweede vrouw *Maria van Boelens. Zij* was weduwe van *Jacob Willem Allanes Coutis* en huwde 3° te Bergum 12 Aug. 1753 met *Henricus Wiardus van Altena*, grietman van Tietjerksteradeel 1752-1772 en weduwnaar van *Johanna Hillegonda van Glinstra*.
Uit het huwelijk *de Lannoy-Doys* sproot slechts:
Maria Anna de Lannoy, ged. Jelsum 1 Dec. 1726, † jong.
2. *Karel Suffridus de Lannoy*, ged. Leeuwarden 7 Oct. 1696, † jong.

IVbis. *Gerrit de Lannoy*, ged. Velp 16 Juli 1665, sedert 9 Sept. 1698 kapitein bij het voetvolk op Friesland, zulks tot 8 Aug. 1705: woonde te Bolsward nog in 1712 (zie noot [6])). Ondertr. te Leeuwarden 18 October 1696, met attestatie naar elders 25 October d.a.v. met *Anna van Boelens*, wellicht dezelfde als de naamgenote, ged. te Leeuwarden 20 Maart 1670 en dan dochter van *Coert van Boelens* en *Agatha van Gelsdorp*.
Uit dit huwelijk:
1. *Samuel de Lannoy*, ged. Leeuwarden 5 Maart 1697, 4 jong.
2. *Samuel de Lannoy*, ged. Leeuwarden 22 Oct. 1699, † jong.
3. *Louis de Lannoy*, wordt 22 Febr. 1725 bij resolutie van de Staten van Friesland luitenant in de compagnie du Moulin; hij werd als luitenant vervangen bij resolutie van 16 Oct. 1732. Omstreeks dit tijdstip is hij overleden, althans te Nijmegen geeft 26 Aug. 1733 *Carel de Lannoy* als mede-erfgenaam van zijn broeder *Louis de Lannoy*, in leven luitenant in het regiment van baron van Drimborn, volmacht

aan *Samuel van Eck,* heer van Overbeek (ex matre Jeannette de Lannoy) in de nalatenschap van de te Alkmaar overledene.

4. *Charles* Lucius de *Lannoy,* ged. Bolsward 10 Juli 1704.
5. *Carel Wybrandus de Lannoy,* volgt V.

IVter. *Jan Hendrik de Lannoy,* ged. Willemstad 19 Mei 1673, was kapitein vóór 1713 en werd 25 Oct. 1725 luitenant-kolonel der infanterie en sedert 4 Aug. 1727 kolonel, beide in het regiment de Savornin, als hoedanig hij omstreeks 1731 overleed. Hij huwde in Engeland in 1711 en trouwde h.t.l. over in Friesland 1727, nl. ondertr. te Zutphen 26 Jan. 1727, attestatie gegeven naar elders 11 Febr. d.a.v., met *Clara Ludvina de la Grange,* die in 1757 en 1760 als zijn weduwe nog te Zutphen woonde. Onder de volmachten te Zutphen ten overstaan van schepenen gepasseerd, vindt men er drie, nl. van 14 April 1757, 15 Oct. 1760 en 29 Dec. 1760 in welke compareert „*Claire Ludovine de la Grange* veuve immiscée avec enfens de Messire *Jean Henry de Lannoy* vivant colonel en service des Etats-Généraux, demeurant en cette ville de Zutphen, etc.". Uit hun huwelijk sproten:

1. *Samuel de Lannoy,* volgt Vbis.
2. *Jan Hendrik de Lannoy,* ged. Zutphen 24 Dec. 1720, in 1769 luitenant-kolonel bij de garde-dragonders, 1 Febr. 1774 kapitein en kolonel, † te Leiden 22 Sept. 1786; ongehuwd.
3. *Carel de Lannoy,* ged. Zutphen 25 Febr. 1722, kapitein en luitenant-kolonel der infanterie in het regiment van Randwijck, als hoedanig benoemd 26 Febr. 1776; ongehuwd overleden na 1779.
4. *Jan Oswald Joost de Lannoy, ged.* Zutphen 26 Mei 1726, in 1769 nog luitenant en later kolonel in het regiment garde-dragonders op Holland (sedert 24 Maart 1778), ongehuwd overleden te Leiden 2 April 1796 als generaal-majoor der cavalerie. Hij was de laatste van de in Nederland gebleven takken van dit geslacht. In tal van acten en ook in de ranglijsten der officieren komen hij en zijn broeders voor met de titel van baron.

V. *Carel Wybrandus de Lannoy* (komt voor alleen met de eerste voornaam), geb. Bolsward 15 Aug. 1705, aldaar gedoopt 16 d.a.v. Hij trad eveneens in militaire dienst. 6 Dec. 1725 als vaandrig in de compagnie van Mertz; 13 Mei 1734 luitenant in de comp. van Harrel: 14 Mei 1734 kapitein-luitenant-adjudant in het bataljon van Aylva: 14 Febr. 1744 kapitein-effectief; in 1750 majoor; 20 Maart 1760 luitenant-kolonel in het regiment van Aylva; 22 Aug. 1772 kolonel, groot-majoor van Geertruidenberg en als zodanig aldaar overleden in Februari 1782. Hij huwde 1° te Nijmegen 14 November 1737 (ondertr. Breda 26 Oct. t.v.) met *Maria Aletta Schull,* geb. te Nijmegen 4 Juli 1717, † 31 Mei 1748, dr. van Mr. *Adam Schull,* advocaat te Nijmegen, *en* van *Sara Jacoba Smits;* huwt 2° Deventer ca. 1751 *Paulina Aleida Putman,* geb. te Deventer 14 Maart 1721, ald. † 23 Juli 1807, dr. van *Adolf Herman Putman* en *Hermanna Rouse.*

Uit het eerste huwelijk sproten:

1. *Juliana Cornelia de Lannoy,* geb. Breda 20, ged. *21* Dec. 1738, doopgetuigen de heer en vrouwe van Avlva. † Geertruidenberg 18 Febr. 1782. Zii is de bekende'dichteres uit die tijd en komt wel voor'met de titel van baronnes.
2. *Adam de Lannoy,* geb. Breda 20 Jan. 1740, ged. ald. 31 Jan. d.a.v., doopgetuigen Adam Schull en Sara Jacomina Smits. Hij trad als assistent in dienst van de O.I. Compagnie en werd 8 Juni 1768 onderkoopman te Batavia. Vervolgens in Aug. 1769 benoemd tot kassier te Colombo, diende hij zijn gehele verdere diensttijd op Ceylon; 2e pakhuismeester te Gale 21 Juni 1770, le pakhuismeester aldaar 12 Juni 1777, administrateur en pakhuismeester te Jaffnapatnam met de rang van koopman 1786, koopman en soldijboekhouder te Colombo 1793, tot zijn overlijden aldaar in 1794.

   Hij huwde te Batavia 13 Aug. 1769 met *Theodora Wilhelmina Theoheeren, gel*>. Soerabaja, † Colombo na 1776, dr. van *Wilhelm Theoheeren* en *Anna Hess (el) ing.*

   Uit dit huwelijk sproten twee zoons en twee dochters, allen geboren en gedoopt te Colombo; twee dezer kinderen stierven ongehuwd, de jongste zoon werd de stamvader van het uitgebreide geslacht *de Lannoy,* dat zich van Ceylon naar Java begaf en waarvan de genealogie uitvoerig behandeld werd in jaargang 1906, kol. 242, 272 e.v. van dit Maandblad [7]). Ook op Java werden aanvankelijk enkele leden van dit geslacht nog als baron en baronnes betiteld. Tussen 1910 en 1950 hebben bijna alle talrijke afstammelingen zich weer in Nederland gevestigd, voorzover niet reeds in Ned.-Indië overleden.
3. *Margaretha de Lannoy,* geb. Breda 12 Aug,, ged. 13 Aug. 1741, doopgetuige de Hoogwelgeboren Heer Hobbe baron van Aylva; † ald. 21 Aug. 1741.
4. *Albert Antony de Lannoy,* geb. Nijmegen 5 Sept. 1744; † jong.

Uit het 2e huwelijk sproot:

5. *Adolf Hendrik de Lannoy,* geb. Deventer 21 Maart 1753, † Bergen-op-Zoom 1 Nov. 1783. Plaats cn datum van zijn overlijden waren tot dusver niet bekend, maar blijken uit een volmacht van 19 Nov. 1783, gepasseerd voor Schepenen van Zutphen, in welke *Paulina Aleida Putman,* weduwe van *Carel Wybrandus de Lannoy,* kolonel der infanterie en grootmajoor van Geertruidenberg. als erfgename van haar zoon *Adolph Hendrik de Lannoy,* in leven kapitein in het 2de bataljon van het regiment van de Prins van Oranje, † te Bergen op Zoom 1 November te voren, volmacht geeft in zake diens erfenis.

   Hij was 23 Juni 1767 benoemd tot vaandrig supern., en 25 Sept. 1775 tot kapitein, eerst in het regiment

7) Blijkens de parenteel van Eck (au lion) opgesteld ca. 1780 door A. H. van Eek, thans berustende in het Rijksarchief tc Arnhem, komen daarin ook voor *Carel Wybrandus de Lannoy* en zijn afstammelingen; daarin heet zijn schoondochter te Colombo Willemina Theodora van Heeckeren(!) en zijn de drie dan geboren kinderen resp. Karel Johan 34 Sept. 1770, Paulina Willemina 8 Oct. 1772 en Theodora Juliana 6 Nov. 1773 te Colombo geboren. In N.L. 1906, kol. 244; moeten dus onder II nr. 2 en 3 van plaats verwisselen.

De man van laatstgenoemde dochter, *Balthasar Steussy,* was officier in het regiment De Meuron op Ceylon en overleed als zodanig tc Trincomale 22 Jan. 1797 (zie J. Penry Lewis, Tombstoncs and Monuments in Ceylon, 1913, p. 452).

van Aylva, later, in 1776, in dat van de Prins van Oranje (op Friesland).

Vbis. *Samuel de Lannoy,* ged. te 's-Hertogenbosch 2 April 1713, † Willemstad op Curaçao begin 1741. Hij trad in dienst bij de Admiraliteit van Amsterdam en kwam kort voor 1737 als luitenant ter zee op Curaçao. Hij huwde aldaar (ondertr. 12 Oct.) 20 October 1737 [8]) met *Anna Elisabeth Martin,* † aldaar in 1757, dr. van *John Martin,* raad van Curaçao en kapitein van de burgerij te Willemstad, en van *Jannetje Ellis.* Na het overlijden van Samuel de Lannoy hertrouwde zij aldaar in 1744 met *Josias Thedering Ribbius,* uit Deventer, ingenieur op Curaçao, uit welk tweede huwelijk een zoon en een dochter sproten. Uit het eerste huwelijk één zoon:

Jan Hendrik de Lannoy, geb. Curaçao in 1739, planter ald., † ald. 13 Maart 1798. Van hem vindt men enige testamenten in de Curaçaose protocollen en wel een van 2 Oct. 1769, waarbij hij tot zijn erfgenamen benoemde zijn drie ooms in Nederland, *Jan Hendrik de Lannoy,* luitenant-kolonel bij de garde-dragonders, *Carel de Lannoy,* kapitein, en *Jan Oswald Joost de Lannoy,* luitenant (zie hen hiervoor sub IVter). Vier dagen later, op 6 Oct. d.a.v. maakte hij echter een nieuw testament, waarbij hij zijn moederlijke grootmoeder *Jannetje Ellis* weduwe *John Martin* tot zijn erfgename benoemt en bij haar voor-overlijden zijn halfbroeder en halfzuster *Samuel Ribbius* en *Florentina Ribbius,* toen huisvrouw van Mr. *Hubertus Coerman.*

31 Juli 1775 maakte hij echter nog een ander testament, waarbij zijn grootmoeder voornoemd van hem zal erven al het hem nog competerende goed afkomstig van zijn grootvader van moederszijde, maar overigens zouden zijn drie voornoemde ooms zijn erfgenamen zijn.

Na een langdurig proces, eerst voor de Raad van Curaçao (1778) en in appèl voor de Staten-Generaal in Nederland (1785) [9]), huwde hij op Curaçao 24 September 1786 met *Anna Barbara Alpeter,* geboren in 1760, † Curaçao 17 Jan. 1822 als weduwe van *I. B. Wiesche,* dr. van *Michiel Alpeter* en *Margaretha Kemmel.* Reeds in 1787 scheidden zij van tafel bed, kinderloos zijnde.

Bij een kleurlinge liet hij echter kinderen na. Blijkens een acte van 1788 stelde *Jan Hendrik de Lannoy* tot voogd aan over zijn na te laten minderjarige kinderen Jean Jacques Chatelin, in plaats van Ds. Isaac Antony Sporon († 1787), die bij zijn testament van 23 Sept. 1786 als zodanig was benoemd.

Deze halfbloeds *de Lannoy,* die later ook zijn plantages erfden, leven op Curaçao nog voort [9]).

Wij benutten vorenstaande publicatie om enige onjuistheden te herstellen, welke voorkomen bij de jongste generatie dezer familie, welke in 1910 op Java leefde, zoals deze is vermeld in De Nederl. Leeuw 1906, kol. 274 e.v. Men gelieve als volgt te verbeteren:

1 V, 4. Zijn vrouw, *Emilie Caroline de Haan, is* overleden te 's-Gravenhage 30 Mei 1910.

8) Bij zijn ondertrouw noemt hij zich „van Zutphen", dit komt doordat hij daar bij zijn **vertrek,** bij zijn moeder, woonde.

9) Zie: Historie en oude families van de Nederlandse Antillen, 1951, blz. 214–215.

IV, 6. *Elisabeth de Lannoy,* † te Soerabaja 26 Febr. 1910.

V heeft als 7e en 8e kind *Emilie Henriette* en *Rudolf Victor,* die vermeld werden als 2de en 3de kind van V t e r. Deze *Rudolf Victor* huwde te Billiton 15 Maart 1906 met *Cafharina Wilhelmina Pedersen,* bij wie: *Sophia Theodora de Lannoy,* geb. Anjer 4 Sept. 1907.

De kinderen, vermeld als 7 en 8 van V krijgen dus nu nr. 9 en 10. Van deze huwt nr. 9. *Carolina Elisabeth de Lannoy* te Batavia 23 Febr. 1910 met *A. K. D. Wiggers,* en nr. 10, *Albertus Jacobus de Lannoy* te Muntok 15 Dec. 1905 met *Bartha Cornelia Voorsmit,* bij wie *Frederik Albertus de Lannoy.* geb. Muntok 4 Sept. 1906.

V b i s heeft als 4de kind *Elena Eleonora de Lannoy,* die foutief is vermeld als kind van V s c x i e s.

De ware Jacob in de familie Van Braam,

door Mr. **Dr.** J. C. Mare van Sandelingenambacht.

(Slot van LXXII, kol. 120.)

§ 6. Stamtafel Van Lanckeren-Van Braam.

Thans laten wij een samenvatting volgen van het nageslacht uit *Grietje Joosfen,* die de gemeenschappelijke stammoeder geweest is der Van Braam's en Van Lanckeren's. Voor Van Lanckeren mochten wij generatie IV en volgende overnemen uit een handschrift in bezit van de heer W. Ph. Veeren.

Wapen *Van Braam:* zie Nederland's Adelsboek.

Van Lanckeren voerde: in zilver een schuinrechts geplaatst anker van zwart, links boven en rechts onder vergezeld van een rode zespuntige ster. Dit wapen komt voor op het grafbord van *Maria Sybilla van Lanckeren,* weduwe van Mr. *Jacobus van Halm* (zie sub V. 2), bewaard in het Centraal Museum te Utrecht. Het geslacht Van Lanckeren heet afkomstig uit Frankrijk; in overeenstemming hiermede de schrijfwijze à L'Ancre, o.m. gevolgd bij IIIc, 11 in deze paragraaf.

I. *Grietje Joosten,* † 's-Gravesande vóór 1627, stadsvroedvrouw ald. 1604.
tr. 1° vóór 1583 *Laurens van Lanckeren,*
tr. 2° omstreeks 1590 *Jacob Christiaens (van Braam),* † 's-Gravesande 28 Maart 1611, poorter der stad, lakenkoper, waard, bezat het huis „De Keyser" ald., 1595 en vlg.
Uit het eerste huwelijk:
1. *Pieter Laurens van Lanckeren,* volgt II.
2. *Gillis Laurens van Lanckeren,* volgt IIa.
Uit het tweede huwelijk:
3. *Jacob Jacobs van Braam,* volgt IIb.
4. *Abraham Jacobs van Braam,* volgt IIc.
5. *Margriet Jacobs van Braam,* † 's-Gravesande vóór 29 Sept. 1662 in het huis „De Keyser", tr. *Willem Joris Buys,* † voorjaar 1652 bij het hollen van zijn paard, lakenkoper, heilige-geestmr. en schepen van 's-Gravesande, zn. van *Joris Willems Buys,* schepen van Zandambacht bij 's-Gravesande.

II. *Pieter Laurens van Lanckeren,* † Den Briel 1624/'25, stadssmid. als remonstrant afgezet 1619 lidmaat geref. kerk 1624, tr. *Maritje Crijns,* † Den Briel 1629/'30,

woonde als weduwe a° 1625 in de Langestraat ald.
Uit dit huwelijk:
1. Laurens *Pieters van Lanckeren,* volgt 111.
2. *Willem Pieters van Lanckeren,* volgt IIIa.

111. *Laurens Pieters van Lanckeren,* † 1646, met zijn vrouw lidmaat Den Briel 1635, deurwaarder der gemeenlandsmiddelen ald. 1630, tr. 1 ° Den Brie1 1 Aug. 1628 *Maartje Henricx,* dr. van *Henric Jansz.,* schepen ald., en *Marritje Maartens;* tr. 2° Den Brie1 5 Juni 1640 *Mayke Henricxdr. Jonker,* wed. van *Heyndrik van der Block; zij* hertr. Den Brie1 29 April 1650 *Mattheus Hermanse Schol.*
Uit het eerste huwelijk:
1. *Maria van Lanckeren,* tr. 1 ° Den Briel 10 Nov. 1648 *Johan van Butten,* collecteur impost op het gemaal, zn. van *Bartel Jansz.* en *Anna Jansdr.;* tr. 2° Den Brie1 10 Oct. 1673 *Johan Vlierveldt.*
2. *Henricus van Lanckeren,* volgt IV.

IV. Ds. *Henricus van Lanckeren,* geb. Den Briel, † Nov. 1679, alumnus van Den Brie1 in het theol. college te Leiden 1652 (op verzoek van zijn grootmoeder, de wed. van Heyndrik Jansz.), proponent 1658, predikant Brielsche Nieuwland 1659 (opvolger van zijn neef Ds, Th. van Braam, zie IIc 7), predikant te Vreeswijk 1665 (alwaar schepen was zijn neef Isaac van Braam, zie IIIc), tr. Utrecht (Anthony Gasthuis) 28 Juli 1663 *Sybilla Vosch (van Roelinxweerd),* ged. Utrecht 18 Febr. 1644, † Vreeswijk 15 Nov. 1670, dr. van *Balthasar* en *Wilhelmina ter Stal.*
Uit dit huwelijk:
1. *Laurens van Lanckeren,* volgt V.
2. *Balthasar van Lanckeren,* ged. Vreeswijk 11 Sept. 1670, † jong.

V. Mr. *Laurens van Lanckeren,* ged. Utrecht (Nicol. Kerk) 4 Oct. 1665, begr .ald. (Geertekerk) 16 Juni 1727, advocaat, raad 1700, schepen 1706, burgemr. 1714 en thesaurier 1722 van Utrecht, gecomm. raad van State 1713, gecomm. generaliteitsrekenkamer 1722, hoogheemraad Lekdijk Bovendams 1713, regent St. Sebastiaans- of Cruysgasthuis, regent Heiligegeestgasthuis, regent St. Anthonygasthuis, regent Dolhuis, tr. 1° Utrecht 1 Dec. 1691 *Jacoba van Nellesteyn,* ged. ald. (Cruysgasthuis) 29 Nov. 1673, begr. Geertekerk 22 April 1704, dr. van *Gualtherus* en *Anthonia van Zijll;* tr. 2° Driebergen 10 Mei 1708 *Susanna de Ruever,* dr. van *Anthonie* en *Catharina van Berch* (zie „Nederlandsche Leeuw" 1934, kol. 192).
Uit het eerste huwelijk:
1. *Antonia Jacoba van Lanckeren,* ged. Utrecht Domkerk 19 April 1693, † ald. 30 Sept. 1773.
2. *Maria Sybilla van Lanckeren,* ged. Utrecht (Cruysgasthuis) 28 Aug. 1696, † ald. 29 Mei 1771, tr. ald. 17 Dec. 1716 Mr. *Jacobus van Halm,* ged. Rotterdam 21 Juni 1685, † Utrecht 19 Sept. 1742, advocaat, kanunnik van St. Pieter, kameraar Lekdijk 1716, raad in de kamer van Vianen, zn. van *Volkert* en *Adriana van Pijlsweert.*
3. Mr. *Rudolph Hendrik van Lanckeren,* ged. Utrecht (Anthonygasthuis) 30 Mei 1699, advocaat te Utrecht, later te 's-Gravenhage, kanunnik van St. Jan in Wijk bij Duurstede 1714, tr. Utrecht 5 April 1729 *Maria Poth,* dr. van Ds. *Tobias* en *Sara de la Planque.*

IIIa. *Willem Pieters van Lanckeren,* † Den Brie1 1653, ijzerhandelaar, majoor der burgerwacht ald. 1652, tr. Den Briel 6 Febr. 1635 *Lidia Henricx,* ged. ald. 8 Januari 1620 (zuster van Maartie tr. III); zij hertr. Rockanje, ondertr. Den Brie1 15 Nov. 1654 *Gratiaen du Bois,* luitenant.
Uit dit huwelijk:
1. *Maria van Lanckeren,* lidm. Den Brie1 1661.
2. *Leonardus van Lanckeren,* ged. Den Brie1 12 Mrt. 1647.
3. *Pieter van Lanckeren,* volgt IVa.
4. N., ged. Den Brie1 10 April 1651.
5. *Lydia van Lanckeren,* ged. Den Brie1 5 Januari 1652, begr. ald. 15 Januari 1654.

IVa. *Pieter van Lanckeren,* ged. Den Briel 5 Sept. 1649, begr. ald. 8 Mrt. 1680, notaris en procureur ald. 1659, luitenant der burgerwacht 1679, tr. Geervliet, ondertr. Den Briel 27 Mrt. 1672, *Maria Moree,* j.d. van Geervliet.
Uit dit huwelijk:
Laurens van Lanckeren, volgt Va.

Va Dr. *Laurens van Lanckeren,* ged. Den Brie1 6 Juni 1674, begr. Hulst 29 Aug. 1724, schepen, raad, burgemr. en ontv. der verponding te Hulst, tr. Den Brie1 27 Juni 1715 *Anna Verbeek,* geb. Den Briel 19 Mrt. 1687, begr. Hulst 27 Febr. 1725, dr. van *Hendrik,* schepen van Geervliet, en *Agatha du Bois.*
Uit dit huwelijk, behalve enige jong overleden kinderen:
1. *Jan François van Lanckeren,* ged. Hulst 9 Nov. 1718, † 27 Januari 1762, tr. 6 Aug. 1756 *Geertruid Margaretha Hooftman,* geb. Haarlem 13 Juli 1732, † 2 Jan. 1763. Zij hadden een jong overleden zoon.
2. *Petrus Willem van Lanckeren,* ged. Hulst 21 Nov. 1721, tr. 13 Dec. 1757 *Elisabeth Bartelsman.* Uit het huwelijk te Amsterdam 27 Juni 1813 van hun kleindochter *Petronella Elisabeth van Lanckeren* met *George Hendrik Matthes* stamt de familie *Van Lankeren Matthes.*
3. *Anna Theodora van Lanckeren,* ged. Hulst 15 Sept. 1723, † begr. Amsterdam 11 Nov. 1762, tr. Amsterdam 21 Dec. 1745 *Gerrit de Vries,* geb. ald. 6 Oct. 1720, † ald. 1 Aug. 1767, koopman, zn. van *Gerrit* en *Maria van Beusekom.*
4. *Anthony Jacob van Lanckeren,* ged. Hulst 1 Nov. 1724, koopman te Amsterdam, tr. ald. 13 April 1756 *Maria de Vries,* geb. ald. 20 Aug. 1724, † ald. 25 Nov. 1757 (zuster van Gerrit, zie Va. 3).

IIa *Gillis Laurens van Lanckeren,* geb. 1583, 4 Maart 1614 werd poorter te Delft: Gillis Lourisz. timmerman in Overschie, borg Gerrit Knol substituut-schout; bezat 1632 timmerhuis en erve onder de poorterij van Delft, comp. voor nots. A. Schieveen te Delft op 12 Juli 1616 en 16 Mrt. 1617 oud zijnde 33 jaren, tr. 1 ° *Neeltje Gerrits van de Tocq,* dr. van *Gerrit Cornelisz.,* timmerman te Overschie; tr. 2° Delft 16 Dec. 1624 *Annetje Jansdr.,* j.d. Op den Hoorn te Delft; zij test. 16 Januari 1626 voor nots. A. Schieveen te Delft, en † na 1647.
Uit het (eerste?) huwelijk:
1. *Laurens Gillisz. van Lanckeren,* volgt IIIb.
2. *Margriet Gillisdr. van Lanckeren,* geb. Overschie, tr. ald. 14 Juni 1643 *Wouter Rochusz.,* van Schiedam.
3. *Jan Gillisz. van Lanckeren,* geb. Overschie, ondertr.

Den Briel 6 Aug. 1651, tr. Rotterdam 26 Aug. 1651 *Geertje Krijnen,* j.d. te Den Briel.

IIIb. *Laurens Gillisz. van Lanckeren,* † *vóór* 1679, smid te Overschie, tr. ald. 25 April 1642 *Lysbeth Pietersdr.,* j.d. te Overschie, † ald. Dec. 1647,
Uit dit huwelijk:
1. *Pieter Laurens van Lanckeren,* ged. Overschie 16 Juli 1643.
2. *Gillis Laurens van Lanckeren,* ged. Overschie 15 Dec. 1647.

Wellicht nageslacht uit deze tak.

IIb. *Jacob Jacobs van Braam.* † na 1654, huistimmerman en lijndraaier te Maassluis, kocht ald. een huis aan de Veerstraat 16 Maart 1616, vestigde zich te Montfoort 1627, daarna houtkoper in firma met zijn zoon Isaac te Vreeswijk, kocht met zijn tweede vrouw — wonende te Vreeswijk — 26 Sept. 1641 een huis aan de Manhuisstraat te Montfoort, verkocht 3 Aug. 1645: test. met zijn tweede vrouw voor notaris Houtman te Utrecht 25 Sept. 1655, tr. 1° vóór 1618 *Ruschjen Piefers,* † na 1628; tr. 2° Vreeswijk (op de Vaert) 13 Oct. 1639 *Claesgen Claes Deijs,* geb. ald., lidmaat 1636; zij tr. 1° ald. 4 Dec. 1625 *Dirk Cornelist.,* j.m., geb. Schalkwijk, wonende Vreeswijk.
Uit het eerste huwelijk:
1. *Margriet Jacobs van Braam,* ged. Maassluis 1 April 1618.
2. *Aechje Jacobs van Braam,* tr. Montfoort Mei 1637 *Abraham Janse van de Poll: zij* transporteerde als weduwe, geassisteerd met haar vader, een huis zuidzijde Hoogstraat te Montfoort 17 April 1639.
3. *Isaac Jacobs van Braam,* volgt IIIc.

IIIc. *Isaac Jacobs van Braam,* ged. Maassluis 2 April 1623, houtkoper te Vreeswijk (Op de Vaert), lidmaat ald. 1648, ouderling 1665, schepen 1667, test. met zijn vrouw voor nots. Houtman te Utrecht 1 Oct. 1655. tr. Vreeswijk 8 Aug. 1647 *Neeltje Dirks van Rijnesteijn,* j.d. van de Vaart, beide ald. wonende.
Uit dit huwelijk:
1. *Dirk van Braam,* ged. Vreeswijk 31 Maart 1648.
2. *Dirk van Braam,* ged. Vreeswijk 9 Aug. 1649.
3. *Dirk van Braam,* ged. Vreeswijk 9 Oct. 1650.
4. *Jacob van Braam,* ged. Vreeswijk 4 Sept. 1653.
5. *Rosetfe van Braam,* ged. Vreeswijk 21 Oct. 1656, getuigen: Simon Jacobs, sammereus-schipper en houtkoper, Belycken Rijckers, huisvr. van Jan Daelhuysen, beyttelschipper, en Neuleken de Witt, huisvr. van Aert de Witt, sammereus-schipper en houtkoper.
6. *Geertje van Braam,* oed. Vreeswiik 4 Tanuari 1658: getuigen: Henrick Muggenberg, houtkoper van Wesel, Gerrit van Hees. sammereus-schipper. en Barbara de Bruin, huisvr. van Roelant de Bruin, wonende in 's-Gravenhage.
7. *Jacomyntje van Braam,* ged. Vreeswijk 15 April 1660; getuigen: Petronella de Bruin, j.d., wonende te 's-Gravenhage.
8. *Maria van Braam,* ged. Vreeswijk 9 Juni 1662, getuige: Hendrik Thyssen, schipper en houtkoper van Wesel.
9. *Marichjen van Braam,* ged. Vreeswijk 1 Oct. 1663.

10. *Petronella van Braam,* ged. Vreeswijk 9 Nov. 1665, dr. van *Isaac van Braemen,* ouderling.
11. *Petronella van Braam,* ged. Vreeswijk 19 Januari 1668: getuige: Sybilla Vosch, huisvr. van Henricus à L'Anchere, predicant op de Vaert (= Ds. Henricus van Lanckeren, sub IV).
12. *Cornelia van Braam,* tweeling met ll.

9-12-1654 *Isaac en Jacob Jncobs van Bramen,* wonende aan de Vaert boven Utrecht. verkoopers van hout (nots. J. van de Vijver, 's-Gravenhage).
6-1-1667 Sr. *Isaac van Braamen,* schepen ende houtkooper op de Vaert (nots. C. van Rijp, 's-Gravenhage).
25-9-1655 *Jacob Jacobs van Bramen.* cooaman van hout wonende aan de Vaert, ende *Claesghen Claes Deys syn huysvrou* ter eenre, ende *Isaack Jacobs van* Bramen sijns Jacob Jacobss soen, mede wonende aan de Vaert, doende coopmanschap van hout mette voorn. echtel. ter nnderer sijde, verklaren gelijk op in gemeenschap te zullen handelen, waarbij eerstgenoemden hun goederen hebben ingebracht en Isaac heeft ingebracht synmoeders goet ende Neeltje Dircks syn huysvrouw haer vaderen goederen (nots. G. Houtman, Utrecht).

IIc. *Abraham Jacobs van Braam* (= 111. *Abraham* van § 1), geb. 1595, † Den Brie1 Aug. 1656, schrijnwerker ald., ontvanger der Brootsusters 1646, collecteur der stadsverpondingen 1649, schepen 1632-1654, vroedschap 1654, burgemr. 1655 van Den Briel, lidm. ald. 1622, diaken 1628, raad ter Admiraliteit op de Maze 1650—1654; comp. te Den Briel 24 Oct. 1629 oud zijnde 34 jaren, tr. 1° Den Brie1 vóór 1620 *Belia Dirksdr.,* lidmaat ald. 1622; tr. 2° Den Brie1 ± 1637 *Maria Commersteyn,* ged. ald. 1 Mrt. 1598, † ald. 1653, dr. van *Abraham,* en *Maria Andriesdr. van Vesanevelt,* en wed. van *Ofto Sem;* tr. 3° Rotterdam 13 April 1654 *Geertruy Bongerts,* wed. *Pieter de Wijn; zij* hertr. Zuidland 5 Mei 1657 Ds. *Samuel Scherphof.*
Uit het eerste huwelijk:
1. *Jacob van Braam,'* ged. Den Brie1 23 Febr. 1620, † Pernambuco (Brazilië) 1648, kapitein van een compagnie in het regiment Carpentier (commissie van 10 Sept. 1647), welk regiment begin 1648 in Brazilië aankwam ten dienste der W.I.C.ie; tr. N.N.

8-4-1649 volmacht van de heer *Abraham van Braam* tot inning restant gage van *Jacob van Bramen* gewesen capitain in dienst der W.I.C.ie gegaan naar Brasil, alwaar de voors. capt. overleden is (B.A. Den Briel no. GO).
17-9-1649 attrstatic ten verzoeke van *Abraham van Bramen,* omtrent de afrekening der goederen in Pernambuco in Brazilië nagelaten door wiilen den canitein *Jacob van Bramen* en desselfs huysvrouw, hehecrd ten behoeve van de erfgenamen door capitain Havert (nots. A. v. d. Drift, 's-Gravenhage).

2. *Margriet van Braam,* lidmaat Den Briel 1646, tr. 1° Zwartewaal, ondertr. Den Brie1 24 Mei 1648 *Jesse Framerij,* appointe onder Graaf Hendrik van Nassau: tr. 2° ondertr. Den Brie1 26 Oct. 1659 *Abram la Faille,* j.m., soldaat: elders gehuwd.
3. *Geerfruyd van Braam,* met haar zuster Maria, lidm. te Den Brie1 op attestatie van Rotterdam d.d. 29 April 1655.
4. *Maria van Braam,* lidm. Den Brie1 1652 en 1655, tr. Rockanje 7 Oct. 1657, ondettr. Den Brie1 23 Sept. 1657 *Maximiliaan de la Fosse,* soldaat, later kapitein in het regiment Nassau-Walon; hij hertr. (huwelijksvoorw. 29 Mrt. 1676) *Hester Messteker,* wed. van *Elias Goris,* burgemr. van Zaltbommel.

Uit het huwelijk ***De la. Fosse-Van Braam: Belia de*** la ***Fosse,*** geb. Breda 8 Febr. 1662, tr. Zaltbommel 1 Juni 1700 haar „koude" broer *Gijsbert Goris,* kapitein. (Zie „Het Regeeringsgeslacht Goris", in „De Nederlandsche Leeuw" 1914, k. 34).

5. *Gillis van Braam,* volgt IIId.
6. ***Pieter van Braam,*** volgt IIIe.
7. Ds. ***Theodorus van Braam, † 1658,*** alumnus der stad Den Brie1 in het theol. college te Leiden 1650—'56 op £ 30 's jaars, predikant Brielsche Nieuwland 1656, tr. Zuidland 11 Maart 1658, ondertr. Den Brie1 24 Febr. 1658 ***Sara Paschier,*** j.d. te Zuidland.

IIId. *Gillis van Braam,* geb. Den Brie1 1630, begr. Rotterdam 12 Sept. 1707, alumnus der stede Den Brie1 1645, koopman en zeilmaker te Rotterdam, commies der licenten ald.. reder van het Dordtse fluitschip „Emmerentia", tr. Rotterdam als j.m. in Het Hang ald. 16 Febr. 1653 ***Helena de Wijn,*** geb. Rotterdam 1634, begr. ald. 27 Januari 1719, dr. van ***Dirk*** en ***Wilhelmina van Effen.***
Uit dit huwelijk:
1. ***Abraham van Braam,*** uit wie de latere Jonkheren ***Van Braam*** stammen. (Nederland's Adelsboek 1940).
2. ***Jacobus van Braam,*** uit wie de familie ***Van Braam Houckgeest*** en de tak van de vice-admiraal ***Jacob Pieter van Braam*** (1 737-1 803) stammen. (Nederland's Patriciaat 19 16).

IIIe. ***Pieter van Braam,*** † Dordrecht 5 Oct. 1673, apotheker in „De drie Hammen" op de Vismarkt te Dordrecht (gekocht 8 Juni 1662); na het herstel van het stadhouderlijk bewind, in 1672, oudraad van Dordrecht, daarna veertigraad: tr. 1° Dordrecht (Augustijnerkerk) 28 April 1648 ***Antonetta van Bijler,*** ged. ald. Febr. 1629, † April 1660, dr. van ***Willem,*** muntmr. te Dordrecht, mansman in de hoge vierschaar baljuwschap Zuid-Holland, en ***Maria van Nispen;*** tr. 2° Dordrecht Augustijnerkerk 21 Aug. 1661 ***Elisabeth Heussen,*** wed. van ***Johannes Hackius*** te Leiden.
Uit het eerste huwelijk stamt de Dordtse familie ***Van Braam;*** thans in vrouwelijke lijn, via ***Van Braam Blussé,*** voortlevend in ***Van Braam van Vloten.*** (Zie J. C. Maris, „Een Honderdtal Nederlandsche Families", a° 1946).

§ 7. Besluit.

Dit opstel is volbracht met de plaatsing van de ware Jacob in het gelid der Van Braam's. Omtrent de verdere herkomst van zijn geslacht leverde het oud-archief van 's-Gravesande geen spoor op. Wij beschilcken wel over een genealogische pikanterie, die A. M. Ledeboer onbewust heeft bezorgd in zijn standaardwerken a° 1872 en a° 1876 „Boekdrukkers, boekverkoopers en uitgevers in Noord-Nederland":

> ***Joannes van Braam,*** uit Emden, boekdrukker, werkzaam 1550, woonplaats Dordrecht bij de Beurs „In Mecenas".
>
> *Joannes van Braam,* boekdrukker, werkzaam 1698-1746, woonplaats Dordrecht over de Beurs „Sub insigne Maecenatis".

Zo, in onmiddellijke opvolging gerangschikt, vertonen deze twee naamgenoten de treffende gelijkenid van direct nabestaanden. Intussen zijn deze aanwijzingen voor hun verwantschap niet bevestigd kunnen worden door verdere bewijsmiddelen; in het bijzonder werd tevergeefs geput in het gemeente-archief van Dordrecht. De jongste Joannes was een kleinzoon van ***Pieter van Braam,*** genoemd in § 6 IIIe, en mitsdien een betachterkleinzoon van de gevonden stamvader ***Jacob Christiaens,*** die zich omstreeks 1595 in 's-Gravesande neergezet had: de oudste Joannes moet nog wel twee generaties boven deze stamvader gesteld worden. Nu is het uitgesloten, dat Joannes junior rechtstreeks de zaken van Joannes senior voortgezet heeft: daartoe is de tijdsruimte tussen hen, van anderhalve eeuw, te groot. Veeleer ligt het voor de hand, dat de stichter van de drukkerij in 1698 uit curiositeit, en misschien ook om der wille van de goodwill, zijn bekende oudere naam- en vakgenoot zoveel mogelijk heeft nagevolgd. Hierbij moeten wij het voorshands laten.

Hoe de heerlijkheid (later gemeente) Zouteveen haar wapen kreeg,

door M. C. SIGAL.

Enige dagen voor mijn aftreden als gemeente-archivaris te Vlaardingen werd van het Algemeen Xjksarchief in bewaring ontvangen het archiefje van de ambachtsheren van *Zouteveen* en De Lier, bestaande volgens de daarbij gevoegde staat uit een register en ruim veertig stukken.

Daar ik bezig ben met het schrijven van een geschiedenis van Vlaardingen en over de heerlijkheid Zouteveen, die in 1817 een gelijknamige gemeente werd, in 1855 bij Vlaardinger Ambacht werd gevoegd, welke laatste gemeente in 1941 aan het Vlaardingse grondgebied werd toegevoegd, zeer weinig bekend is, stelde ik onlangs een onderzoek in de destijds ontvangen archivalia in.

Het bleek mij, dat bovenbedoeld register, dat op het voorplat van de bizonder goed geconserveerde perkamenten band tot opschrift heeft „Register van d'Heerlikheyd van den Souteveen. Anno 1688", te oordelen naar het gelijkmatige handschrift, grotendeels een copie is van een vroeger register, waarvan slechts de perkamenten band, die bij het archiefje is gevoegd, bewaard bleef [1]).

Op de eerste bladzijde — voorafgegaan door een alphabetische index — trekt een keurig in kleuren getekend wapen de aandacht. De hieronder geplaatste aantekening leert ons, dat dit het wapen van de heerlijkheid Zouteveen is en hoe het ontstond.

Deze aantekening luidt:

Alsoo de Bailliu Schout ende Gerechten van onse heerlijck(heidt) Souteveen gelegen in Delfland aen ons versocht hebben, terwijl sij geen wapenen en hadden, dat wij haer een wapen wilden geven en daer bij authoriseren omme tselve alomme onse heerlick(heydt) te mogen voeren, daer het dienstich ende noodich soude mogen (sijn) soo hebben wij ienselven gegeven gelijck wij denselven geven, desen de boovenstaende figure van wapenen, bestaende uyt het schilt ende wapen van onse adelijcke stamme van Matenesse, gequartileert met het schilt ende wapen van den adelijcke stamme van Asewijn, daer ons vrou(we) moeder zal(ige)r gejachte van was, ende nu geene mansoiren meer van en sijn,

1) Deze losse perkamenten band heeft op het voorplat tot opschrift „Register van de Souteveenen".

authoriseren denselve Bailliu, Schout ende Gerechten, die nu sijn ende naemaels oock (sijn) sullen 't voorsz. wapen als het wapen van de voorsz. onse heerlij (ck) heyt alomme te mogen voeren ende gebruycken. In ken (nisse) desen geteyckent ende met onse pitsier van wapenen bese(gelt) in 's Gravenhage desen.....[2]).

Naer gedane collatie is dese met gelijck(e) (fi)gure ende coleure van wapenen en de onderstaende geschrift op den 20 Janu(ary) jongstleden in 't doorsien van de papie(ren)(ende) bescheyden berustende in d'Ambachtsk(ist) (der) heerlijckheyt vande Souteveen ten ordina(ris) Rechthuys aldaer, mede in deselve kist bev(ondcn) ende als noch berustende accorderende be(vonden) huyden den 10 April bij mij Secrets van (de) heerlijckheydt van de Souteveen voorn. was onderteyckent

F. van der Werff.

Een kanttekening luidt: Nota desc is geweest heer Johan van Matenesse, die op de onderhandclinge tot Munster is geweest[3]).

Het wapen wordt als volgt beschreven: Gevierendeeld, I en IV van zilver met een rechter schuinbalk *van* rood, beladen met 3 gouden sterren (van *Matenesse);* II en 111 van zilver met 5 schuinbalken van rood *(van Aeswijn).* Aanziende gesloten traliehelm, met goud omboord en gedekt door een zwarte, rood gevoerde hoed, op welks rand twee zwarte met gouden biezen beslagen van elkander afgewende jachthoorns. Schildhouders: rechts een wildeman. wiens hoofd en lendenen omkranst door groene bladeren, het schild vasthoudende met de linker hand en in de rechter een nederwaarts gehouden knots; links een ijsbeer, die het schild met de voorpoten vasthoudt.

Johan van Matenesse. die zoeven werd genoemd, was de zoon van *Adriaan van Matenesse en Odilia van Aeswijn.* Hij stierf in 1653, zodat aangenomen kan u-orden. dat de hierboven oningevuld gebleven datum. waarop hij Zouteveen een wapen verleende, mede in verband met het jaartal. dat in het hieronder beschreven „glas" voorkomt, 165 1 moet geweest zijn.

Nadat de heerlijkheid Zouteveen bij Keizerlijk decreet van 21 October 1811 met de heerlijkheden Vlaardinger Ambacht en Babberspolder bij Vlaardingen was gevoegd, werden deze na het herstel onzer onafhankelijkheid in 1813 bij besluit van de Souvereine Vorst van 26 Maart 1814 weder van Vlaardingen gescheiden ten einde afzonderlijke gemeenten te vormen ,waarbij Babberspolder bij Vlaardinger Ambacht werd gevoegd.

In de raadszitting van Zouteveen van 4 Juli 1818 kwam in behandeling het K.B. van 3 Februari 1818, no. 91 en de dispositie van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 9 Februari 1818, no. 262/2 betreffende het recht tot het voeren van een wapen door de steden en gemeenten, waarop besloten werd „dat ook voor deze gemeente zal worden verzocht de confirmatie van deszelfs wapen, bestaande in ten gevierendeeld schild, het eerste en vierde van goud, beladen met een roode band waarop drie gouden sterren, het tweede en derde mede van goud, elk beladen met vijf rooden

[2]) De datum is niet ingevuld. Uit dit nrtikcl blijkt, dat het jaar in ieder geval 1651 moet geweest zijn.

[3]) Johan *van Matenesse* (1596—1653), Heer vnn Zouteveen 1622—1653.

banden, vastgehoudenwordende door eenen hercules aan de eene en een beer aan de andere zijde". De schout werd opgedragen een tekening van het wapen te laten vervaardigen ten einde deze bij het verzoek aan de Hoge Raad van Adel te voegen: dit geschiedde bij schrijven van 9 Juli 1818. Enkele maanden later werd bij schrijven van 19 October d.a.v., no. 170, het wapen-diploma ontvangen.

Dit diploma. gedateerd 's-Gravenhage 7 October 1818 en getekend door de voorzitter en de secretaris van de Hoge Raad van Adel, geeft dezelfde beschrijving van het wapen als door het gemeentebestuur van Zouteveen opgegeven: de schildhouders worden niet vermeld. Maar het doet toch wel eigenaardiq aan te bcmerken, dat de velden der kwartieren, waaruit het wapen is samengesteld g o u d zijn, in plaats van z i l v e r, zoals de beschrijving van het door Johan van Matenesse verleende wanen te lezen en de daarbij gevoegde afbeelding te zien qeeft! De wapens van Matenesse en van Aeswijn waren toch bekend en men behoorde toch te weten, dat deze een veld van zilver hadden. Het is bekend, dat in die tijd de kennis der heraldiek niet op een hoog peil stond en blijkbaar heeft de Hoge Raad van Adel geen onderzoek naar het wapen ingesteld en zonder meer de opgave van het gemeentebestuur voor juist aangenomen.

Het gemeentebestuur heeft er blijkbaar ook weinig belangstelling voor gehad, want bij het inventariseren van het Zouteveense gemeente-archief vond ik het wapen-diploma. gevouwen zoals het was ontvangen en gewikkeld in een blanco vel papier in de agenda der ontvangen en verzonden brieven bij het jaar, waarin het verleend werd! Sedert is het ingelijst.

Het register van 1688 bevat nog enige gegevens over het wapen. Er volgt na de beschrijving een extract uit de rekening over 1651 luidende: „Betaelt voor des ambachts wapen bij de WelEd Heere deser Heerlijckheydt vereert ende in het glas ofte nieuwe huysinge van de bode gedaen stellen XI £", terwijl het daaronder vermelde extract uit de rekening over 1652 ons vertelt, dat „Betaelt (is) aen Willem Thiebout over het teyckenen van drie wapenen van dese heerlyckheyt deselve als het wapen van de Souteveen gegeven omme alomme te mogen voeren ende gebruycken bij den WelEd Heere van Mathenesse als heer van deselve heerlyckheyt de somme van XIII £".

Ook in het Rechthuis aan de Delftse Vaart, alwaar schepenen vergaderden, werd het wapen der heerlijkheid met de wapens der schepenen aangebracht, want ten slotte lezen wij.

„Op 't Gadt bij- 't Schouw onder d'Heerlickheydt van jouteveen ten huyse van de bode van deselve heerlyckheyt staet in een glas het wapen van Souteveen".

1. 't Glas ende daeronder Souteveen 1651 volgende dan d'onderstaende persoonen mede met haer wapenen:
2. *Corns Nieupoort* bailliu ende schout der heerfijckheyt van de Souteveen A° 1651.
3. *Jan Corn. Ouwerkerck* Schepen A° 1651.
4. *Cotn. Foppen Ackersdijck* Schepen A° 1651.
5. *Isbrand Willemsz. Overrijck* Schepen A° 1651.
6. *Dirck Cornelisz. Segwaert* Schepen A° 1651.
   Arent Jansz. de jonge Schepen A° 1651.
8. *Jacob Jansz. de Vette* Schepen A° 1651.
9. *Gilles Leendertsz.* Schepen A° 1651.
10. *Jacobus Bollaert* Secrets.

Deze gebrandschilderde wapens zijn sedert verdwenen.

BOEKBESPREKING.

Encyclopedie van namen, door A. Huizinga. A. J. 6. Strengholt's Uitg. Mij. N.V., Amsterdam 1955.

Onder bovenstaande titel verscheen bij A. J. G. Strengholt te Amsterdam een boekwerk over familienamen, samengesteld door A. Huizinga.

Eindelijk, na 70 jaar, een waardige plaatsvervanger van het standaardwerk van Winkler, kondigt de uitgeefster aan, met dubbel zoveel namen en verklaringen.

Ik wil dan, hoewel met gemengde gevoelens, dit werk in dit blad bespreken: tenslotte wordt het o.m. aanbevolen aan genealogen, alsmede aan wetenschappelijke- en archief-bibliotheken.

De samensteller heeft een alphabetisch rubriekenstelsel gekozen (b.v. aardewerk, haardracht, justitie, wiskunde, etc.), waaronder hij de namen rangschikt, die er naar zijn wetenschap of veronderstelling, in feite of naar klank en woordbeeld, thuisbehoren. Hiertussendoor speelt een rubricering naar de vorm: gebiedende wijzen, -mannen, -meyers.

Aan de alphabetische lijst gaan een aantal afzonderlijke rubrieken vooraf: 1. voornamen als geslachtsnaam, 2. Bijbelse namen, (waarom ook niet een rubriek Germaanse namen, dan hebben we, met de afd. heiligen onder de rubriek religie, een bijna complete doublure van de patronymicale namen), 3. patronymika, 4. -stra, 5. beroepen, 6. geografische namen.

Het enige verschil tussen de groepen 1 en 3 is, dat de namen in de eerste groep geen genitief--uitgang hebben. die in groep 3 wel. Ook de groepen 4 en 6 zijn slechts onderscheiden in de vorm, maar in wezen is het één groep: geografische namen.

Deze indeling is niet alleen willekeurig en onsystematisch (voortdurend spelen -- vermeende — betekenis en herkomst der namen door elkaar), maar is ook verwarrend en gevaarlijk. (b.v. een gebiedende wijs naar de vorm is er nog niet een in werkelijkheid!). Iedere bladzijde legt hiervan getuigenis af, hetgeen uit het vervolg van deze beschouwing impliciet zal blijken.

Ook gaat de schrijver veel te ver: voortdurend tracht hij de geografische namen, die aanleiding tot de geslachtsnaam hebben gegeven, te verklaren, waarbij hij stelselmatig derailleert. Deze verklaring is bovendien niet nodig: zij behoort tot een ander, door ouderdom nog moeilijker terrein: de toponymie.

Waarom niet een strikte indeling naar herkomst, met onderverdelingen in soort en in betekenis? Om een voorbeeld te geven: *vaders(voor)namen* (al of niet met een genitief-uitgang), *beroepsnamen, eigenschapsnamen, woonplaatsnamen* (onder te verdelen in steden, dorpen, huizen — uithangtekens —, boerderijen, akkers, heerlijkheden etc.). Daarna is er geen bezwaar. om de huisnamen te rubriceren naar betekenis, de akkernamen naar de vorm, de patronymica naar de uitgang.

Een tweede bezwaar, dat mij zwaar op het hart ligt, is het literatuurlijstje, dat voorin het boek is opgenomen. Hieruit, en ook uit het boek zelf, blijkt, dat bewerker geen kennis heeft van de wetenschappelijke literatuur, die de Commissie en de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en te Amsterdam hebben gepubliceerd.

Het genealogisch repertorium van van Beresteyn mag als eerste op de lijst staan, ik mis de gegevens, die rijk, maar verspreid voorhanden zijn in de in dit repertorium opgesomde werken en tijdschriften.

Als laatste van het lijstje is vermeld „Boerderijnamen" van P. Vinc. van Wijk. Dit werk heeft H. positief niet geraadpleegd. Men oordele.

Huizinga klassificeert de geslachtsnamen *Klein Nagelvoort, Klein Sprokkelhout, Groot Tjoortink* en *Groot Gansey* onder de zonderlinge namen, terwijl de laatste naam bovendien nog onder de rubriek „dierenrijk" (diversen) wordt opgenomen, met verklaring: Grote Ganzenei. Pater van Wijk geeft vele voorbeelden van boerderijnamen met Groot en Klein als inleiding.

Huizinga had de *Reuver* niet zonder meer onder de rubriek „justitie" geklassificeerd, als hem bekend was, dat de Reuver (onder de Lutte) een boerderij-naam en de naam van een gehucht is [1]) (denk ook aan Reuver, oudtijds den Reuver, dorp in Limburg, gem. Bezel).

Kamerling behoort bij Huizinga tot de beroepen. Pater van Wijk merkt op [2]), dat dit de naam van de keurmedigen in Twente was. (Te 's-Hertogenbosch was een keemerlingh iemand, die niet over de middelen beschikte om gildemeester te worden, en die op een zolderkamertje of iets dergelijks werkte [3])).

De doorslag geven de namen *Stokkentreeft* en *Sprokkereeft,* die H. rubriceert onder de zonderlinge namen, zonder verklaring (in navolging van Winkler), en *Brun(n)ekreeft,* die de rubriek „waterdieren" sieren (Winkler zwijgt hier). (Te Alkmaar ook de familienaam *Stokreef).*

P. v. Wijk wijdt aan deze reef-namen een uitvoerige beschouwing [4]), en wat hij daar publiceert, is op het gebied van geslachtsnamen het meest opmerkelijke uit het gehele werk. Stockentreff — in de 15de eeuw Stokreff — is een hoeve onder het hof Weddehoen (Ambt Delden), Broningreef is ± 1500 ook een boerderijnaam, *Stokketreef* en *Brunnekreef* vermeldt hij als Overijsselse geslachtsnamen en deze vinden hun bakermat natuurlijk ook in hoevenamen in die streek. Borgreve (Borg-reve) is de naam van verscheidene boerderijen o.a. in Tilligte, ook komt in die plaats de geslachtsnaam *Borgreve* voor. H. rubriceert *Borggreve* zonder meer onder „maatschappelijke verhoudingen" (Borg-greve).

Ten bewijze van mijn bovenvermelde twee bezwaren volgen hier enkele voorbeelden, voor de hand overgenomen uit „Het Nederlandsch Patriciaat", waarna ik tussen haakjes telkenmale de verklaring van H. laat volgen.

Rhijnvis (Feith): voornaam ± 1400 [5]), (vis uit de Rijn).
Beuker: ontstaan uit Böcker (Waldek) [6]), (beroep).
Quintus: van voornaam Quintien [7]), (de vijfde?).
Croockewit: van huize Kruckewitt te Wester Enger (Westphalen) [8]), (groep: kleuren).
Fruin: oorspr. ± 1700 Frewin — Warwick, Engeland — [9]), (voornaam).
Lugt: van huis ter Lucht te Aalsmeer [10]), (kosmografie).

1) Boerderijnamen, 2e druk 1948, pag. 48.
2) idem, pag. 53, zie ook diss. 1927 van Massink, Hoorige rechten in Twenthe, bl. 17-18.
3) Diss. 1946 van Dr. N. H. L. v. d. Heuvel, De Amb. gilden van 's-Hertoeenbosch voor 1629, pag. 172.
4) Zie" le noot, pag. 33 e.v.
5) N.P. 1910. Dan. 144 e.v.
6) N.P. 1916; pag. 43.
7) N.P. 1916, pag. 302.
8) N.P. 1918, pag. 82.
9) N.P. 1947, pag. 156.
10) N.P. 1943, pag. 291.

De kennisneming van de bovenvermelde Leuvens-Amsterdamse literatuur had de schrijver kunnen behoeden voor de volgende misvattingen:

Grootaars: rubriek „menselijke lichaamsdelen", (het staat er, ik kan het niet helpen). K. Roelandts geeft met bewijsplaatsen uit de 14de eeuw aan [11]), dat dit de naam is van Grote Aert (Arnoldus). Dezelfde publicatie [12]) had H. kunnen leren, dat de voornaam Algoet (uit Adelgot) reeds vóór het jaar 1000 voorkomt, en dat zijn veronderstelling, dat de geslachtsnaam *Algoed* onder karaktereigenschappen is te begrijpen, moeilijk houdbaar is. Tevens had hij kunnen leren [13]), dat Snellaert een in de 9de en 10de eeuw gewone voornaam te Gent is, zodat hij de geslachtsnaam *Snellaars* niet onder de groep „laar-namen" moet brengen, in gezelschap van *Appelaar* (H. zegt boom, maar enige polders in N.-Brabant heten ook zo), *Handelaar* (beroep, zegt H., maar er is ook een Brabants dorp Handel), *v. d. Mosselaar* (H.: beroep, het is echter een Brabantse streek- of hoevenaam, waarin het algemeen toponiem „laar"), *Zegelaar* (H.: Ziegler tegelbakker, waarbij hij niet denkt aan de stadszegelaars, b.v. van „'t wullen ambagt") enz.

Ook de BACK-uitgang wordt door Roelandts behandeld [14]) en door hem en Lindemans in enige gevallen op -beek teruggevoerd. De naam van de Belg .gemeente Membach luidde in 1172 Menebach, in 1350 Membach, in 1374 Membac, in 1411 Memback [15]).

H. brengt de naam *Eendebak* onder de zonderlinge namen en onder de diernamen. Als hier werkelijk van eenden sprake is (hetgeen ik sterk betwijfel), vermoed ik, dat ze zich overigens beter in hun element gevoelen in de beek van Roelandts dan in de bak van Huizinga.

Een bevestiging van bach-back-beek voor Holland vond ik in de huwelijksregisters van Rijswijk (Z.H.) op het Alg. Rijksarchief [16]). M. J. Loutenbach in 1653 en M. *van* Louterback in 1659; Berenbach in 1700 en Berenba(c)k in 1711 (de geslachtsnaam *Berenbak* nóg in Holland).

Bij naamsverklaring afgaan op de klank is gevaarlijk. Dit doet H. o.m. door een rubriek VOET-namen te openen (menselijk lichaam). Hij zegt, dat vele onduidelijk zijn, en dat is duidelijk, aangezien een aantal ervan moet worden overgebracht naar de rubriek van de „voort"-namen (= doorwaadbare plaats). Lindemans bewijst dit voor België [17]) met middeleeuwse voorbeelden o.a. Elysabeth uxor Arnoldi Bivoets in 1295 (een Bijvoorde ligt o.m. te Kerkom-Tienen). Ook in 1295: pers. naam Poelvoet (vgl. Poelvoorde o.m. te Wingene). Bekend zijn verder de toponymen-synonymen Koevoet = Koevoorde (te Ukkel).

Merkwaardig is, dat reeds in de vorige eeuw [18]) hierop werd gewezen. In Friesland is een meertje Koevoorde (gem. Doniawerstal), gewoonlijk Koevoet geheten, en in W.-Vlaanderen wordt een plaatsnaam Hollevoorde gemeld, waarnaast de schrijver de Belgische geslachtsnaam *Hollevoet* stelt.

H. zegt, in navolging van Winkler, *Bijvoet* behoort in geen geval bij deze (menselijke) voetnamen, want dit is de naam van een plant. H. spreekt eveneens W. na, als hij de naam

11) Ned. fam.namen in hist. perspectief, 1951, pag. 9/10.
12) idem, pag. 4 .
13) idem, pag. 6.
14) idem, pag. 6 c.v.
15) Med. Vla. Top. Vereen. 1942, pag. 88.
16) Resp. R 25, f 28; R 1, pag. 87; R 2, pag. 19; R 2, pag. 45 en R 61, pag. 161.
17) Op zoek naar methode bij de studie van de familienamen.
18) J. R. van Eerde in de Navorscher, 1887, pag. 243.

Hollevoet in tegenstelling brengt met *Platvoet* (Platvoet komt in drie gevallen voor als huisnaam en in drie gevallen is het de naam van een gehucht: bij Borculo, bij Aduard en bij Zwollerkarspel [19])). *Andevoet* is bij H. en W. een verbastering van Eendevoet = platvoet, *Hazevoet* verm. een vreesachtig mens, en *Koevoet* staat in de rubriek werktuigen. Achter *Aalvoet* en *Geilvoet* zoekt H. een zekere Aal en Geil met de (bijzondere) voet, én met een vraagteken (deze namen ontbreken bij Winkler).

De ogen delen het lot van de voeten, want de heer H. is nog niet verder dan Winkler als hij *Boekenoogen, Liefhooghe* en *Spanooghe* (hij voegt er *Valkoog* bij) onder de rubriek lichaamsdelen brengt. *Lievenoogen* coquetteert onder de rubriek sexeverhoudingen. (Ik voeg hier de geslachtsnaam *Vinkenoog* aan toe).

H. vergeet, dat oog ook eiland kan betekenen (Schiermonnikoog). Valkkoog is een dorp en een polder te St. Maarten (N.H.). Alle voeren m.i. waarschijnlijk een oude mansnaam.

Indien de plaatsruimte mij niet ontbrak, kon ik het bovenstaande met honderden voorbeelden uitbreiden. Ik wil echter besluiten met een typisch verschijnsel, door het gehele werk heen volgehouden, dat ik nog nergens aantrof, en dat dus vermoedelijk een eigen vinding van de schrijver is. Hij brengt n.l. zuiver geografische namen, die de herkomst van een persoon aangeven, onder in de 'meest uiteenlopende rubrieken. Enige voorbeelden.

De namen *van Melsen, van Zoomeren* en *van Kleffens* dragen de resp. mansnamen in zich: Mels, Somer en Cleffo. Onder de rubriek conversatie vinden we *van Haperen, van Leuteren, van Seuren* en *van Sprakelaar* (waarom *van Meyeren* niet?, die in de groep -meyers is opgenomen). *Van Leeningen* treffen we onder economie, *van Dartelen* onder karaktereigenschappen en *van Bedaf* onder nachtrust. (Someren ligt in N.-Br., Kleffens is een gehucht bij Dokkum en een sate in Oostergo — zegt Winkler —, de plaatsen Hapert, Leuth en Soeren acht ik aannemelijker dan conversatie, en Bedaf (Be-dáf) is een buurtschap te Uden en te Baarle-Nassau).

Wat moet ik, gezien het bovenstaande (en de rest)', er nu samenvattend van zeggen? Ik ben volkomen oprecht, als ik als mijn mening uitspreek, dat ik deze uitgave betreur. Zij is in deze uitgebreide vorm voorbarig en in het algemeen gesproken onbetrouwbaar, vér achter bij de huidige stand van het namenonderzoek, zelfs wat de volledigheid betreft.

Het gaat er niet om, in een dergelijk werk een record te slaan met het aantal vermelde namen, het gaat om de kwaliteit. Een uitgave van enige duizenden namen, waarvan inmiddels de verklaring met zekerheid of daaraan grenzend is gevonden, zou een welkome mijlpaal vormen op het moeizame pad der anthroponymie. Bovendien bleef er dan wat ruimte over voor een summiere, maar voldoende beschrijving en bronvermelding. Tenslotte is de samenstelling van een namenencyclopedie een onmogelijke taak voor één persoon: een commissie van deskundigen zou er haar handen vol aan hebben.

Overigens gaf de uitgeefster het werk een keurige uitvoering mee.

M R. H. J. BERNSEN.

19) Zie Aardrijksk. Handwoordenb. van Nederl. van S. Gille Heringa, 3e dr. 1574.

Genealogie van het geslacht Vaandrager, door H. J. Barendregt. [Rotterdam 1955.]

De genealogie van een zeer uitgebreid geslacht, stammend uit *Cornelis Fransz.*, landbouwer te Oost-Barendrecht en overleden omstreeks 1665, en wellicht nog in andere, in dit boekje niet uitgewerkte, takken voortlevend. De hier behandelde tak was sedert 1787 te Charlois gevestigd en vele nakomelingen en aangehuwden vervulden functies in het plaatselijke- en polderbestuur aldaar. In maatschappelijk opzicht vertoont het thans levende nageslacht een zeer afwisselend beeld.

De bewerking van de genealogie is grondig: een afbeelding van het wapen is mede opgenomen. Het zestig bladzijden tellende boekje is bij de schrijver, de Heer H. J. Barendregt, Noorderhavenkade 22b te Rotterdam, verkrijgbaar voor de prijs van *f* 12,-.

W. W. van Valkenburg.

Das Preussische Staatsarchiv in Königsberg, door Dr. Kurt Forstreuter. Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht 1955.

Tegen het einde van de oorlog werd in 1944 het „Preussische Staatsarchiv" uit Koningsbergen naar het Westen vervoerd en berust thans in het „Staatliche Archivlager" te Göttingen.

Van de oorspronkelijke archivalia, welke in Koningsbergen aanwezig waren, is, na achterlating aldaar van een gedeelte en na afgifte van archiefstukken aan Poolse archieven, ongeveer een derde over; de kern van het archief is echter gespaard, zodat kwalitatief een zeer belangrijk gedeelte behouden bleef.

De bladzijden 1 t/m 95 geven een beschrijving van de ontwikkeling en de geschiedenis van het archief: hierna volgt een „Bestandsübersicht" van het archief, Een „Personen- und Orts-Register" besluit dit, als Heft 3 der „Veröffentlichungen der Niedersächsichen Archivverwaltung" uitgegeven, werk, hetwelk voor 10,50 D.M. in de handel is.

W. W. van Valkenburg.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Macleod. (LXX 66, 100). Gaarne wil ik een steentje bijdragen ter oplossing van deze quaestie, zij het dan dat ik niet de oplossing kan verschaffen,

Norman Macleod, in kol. 100 onder A bedoeld, was mijn bet-oud-overgrootvader, ik ben zijn laatste directe mannelijke afstammeling.

Hij was de derde zoon van Donald Macleod ± 1664 (die weer de 3de zoon was van *John Mac Leod* VI of Gesto) en van *Isabel,* dochter van de Rev. *Allen Maclennan* (dus niet van *Johanna van Bree)*'.

Norman Macleod was inderdaad gehuwd met G. *Schrasserf* en had één zoon *John* (getr. met *M. A. van Brienen).* Het dochtertje *Isabella,* blijkbaar benoemd naar hun grootmoeder, is jong, niet-volwassen, overleden.

In mijn verdere familie komt met zekerheid geen huwelijksverbintenis met een *Brouwer* voor. *Norman Macleod* sub A bedoeld is dus uitgeschakeld. Wat B betreft vind ik in mijn papieren een aantekening omtrent *Norman Macleod* (zoon van Sir *Norman Macleod* of Bernera en *Kafehrine Mc.Donald* of Sleat), die kapitein was in het Regt. Aeneas Mackay van de Schotse Brigade. Hij was gehuwd met *Allegonda van Bree* en had een zoon *Norman,* in 174 1 luit. in Larrey's Regt. van de Schotse Brigade. Dit komt vrijwel overeen met de in de in kol. 100 vermelde gegevens. In deze richting is misschien de afstamming van Catharina te zoeken.

Overigens hebben nog wel meer *Mac Leods,* van andere takken, gediend in de Schotse Brigade.

Ik bezit daarover geen nadere gegevens, in ieder geval heeft geen ervan zich blijvend in Nederland gevestigd, wel in België, waarvan o.a. Prof. *Julius Mac Leod* in Gent.

's-Gravenhage. D. J. E. MacLeod.

Oridryus (van Bergheyk). LXXII 135). Volgens Rootselaar, Amersfoort 11, 342 zou hij op 9 October 1549 als rector van de Latijnse school te Amersfoort een toespraak tot (de latere) Philips 11 gehouden hebben; op blz. 345 d.a.v. staat dat zijn goederen in 1550 wegens ketterij geconfisqueerd werden. Vast staat voorts dat hij in 1579, na de verovering van Amersfoort, door Jan van Nassau, restitutio in integrum vroeg en verkreeg. Maar volgens het Gedenkboek van het Amersfoortse Gymnasium, blz. 27 en 32, zou zijn opvolger *Nouesius* in 1555 acht jaar rector zijn geweest: in dat geval zou hij reeds in 1547 zijn afgetreden of afgezet en is de toespraak tot de prins van Spanje door Novesius gehouden.

Leusden (U.). Mr. J. den Tex.

Thiebout. (LXXII 135-136). Op pag. 136 noot 1 diene men bij het huwelijk van *Paulus (Paul Bénin) du Vergé* tc lezen i.p.v. tr. Amsterdam 17 Oct. *1745:* Arnhem 17 Oct. 1745.

Vughf. Mr. W. de Vries.

van Velthuysen. In de Ned.-Herv. kerk te Staphorst bevindt zich een wapenbord, door Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins in zijn Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken van Overijssel op blz. 208 beschreven. Het maakt de indruk van een rouwbord en draagt het jaartal 1678. Het wapenbord is in 1908 gerestaureerd door de Staphorster appelbloesemschilder Hertog Goldsteen [1]). Brengt men de gegevens van Mr. Bloys van Treslong Prins in verband met die, welwillend verstrekt door Mejuffrouw Dr. A. J. Maris en de Heren R. T. Muschart en Mr. A. Haga, dan komt men voorshands tot de volgende oplossing:

1. *Velfhuysen*
2. *Raesfeld*
3. in goud een rode leeuw.
4. *Twickel(o)*
5. *Bloys van Treslong*
6. *Twickel(o)*
7. in zilver een rood-getongde zwarte leeuw.
8. *Averhagen (Overhagen)*

(Ongehuwde? vrouw)
van Velthuysen,
† *1678.*

Het hoofdwapen, in ruitschild, vertoont: in rood drie zilveren gebouwen, die enigszins op burchten gelijken. Dit wapen is door de Heer Muschart geidentificeerd als dat van de uitgestorven Overijsselse familie *van Velfhuysen.* De gebouwen zullen dus „veld-huizen" voorstellen, zodat men hier met een sprekend wapen te doen heeft.

De kerkregisters van Staphorst en Rouveen en Zwolse testamenten brachten de voornaam van de overledene uit 1678 niet aan het licht. Wèl konden haar vier moederlijke kwartieren als volgt worden opgelost:

---

1) Gegeven van het Rijksmuseum voor Volkskunde, het Ned. Openluchtmuseum te Arnhem. Reproductie aldaar AA No. 33159 F 352.

Goossen *van Raesfeld*, drost van Twenthe sinds 1539, x vóór 1639 *Agnes van Twickelo.*

Jasper van Twickelo, † ± 1566, × ± 1525 *Anna van Averhagen.*

Goossen van Raesfeld de jonge, drost van Twenthe, † Munster 25 Oct. 1581, x *Lucretia van Twickelo*, † ± *1614.*

dochter *van Raesfeld* x *N. van Velthuysen.*

Weliswaar dient te worden opgemerkt, dat het wapen *Raesfeld* ten rechte „in goud een blauwe dwarsbalk" vertoont terwijl het wapenbord volgens Bloys van Treslong Prins „op goud (groen) een zilveren dwarsbalk" geeft, doch het is mogelijk, dat bij het overschilderen in 1908 een vergissing is ingeslopen. Het wapen *Averhagen* of *Overhagen* komt blijkens Ned. Leeuw 1947, k. 168, in zoveel verschillende vormen vóór, dat aan de identiteit hier niet behoeft te worden getwijfeld. Het vertoont hier: in zilver drie omgekeerde zwarte vuurslagen, geplaatst in de richting van een linkerschuinbalk.

Bij de vaderlijke kwartieren ontbreken in het wapen Bloys *van Treslong* de drie vairpalen in het vrijkwartier. Niettemin meent de Heer Muschart dit wapen voor *Bloys van Treslong te* mogen houden.

Tot dusver werd geen huwelijk van een dochter uit den huize *Raesfeld* met een *van Velthuysen* gevonden en evenmin een huwelijk *van Velthuysen-Bloys van Treslong.* Wel is een huwelijk bekend van Jacob *van Velthuysen* en *Ursula van Limborch* (Sententiën Deventer 8 November 1622); deze *van Limborch's* voerden een leeuw!

Het echtpaar *Goossen van Raesfeld* en *Lucretia van Twickelo* had, behalve een posthume zoon *Goossen,* vier dochters:

1. *Jaspara van Raesfeld,* tr. 1° *Claude di Gardt (de la Garde) 1588* [2]; 2° *Gaspar ... Berck,* 3° *Willem Huirninck.*

2. *Agnes van Raesfeld,* tr. *Johan van Brandenburg,* zn. van *Allard,* schout te Hasselt in 1578, die overleed in 1613, en (vermoedelijk) 3) *Stephania Bloys van Treslong.* Deze Agnes erfde het huis Ruitenberg te Dalfsen van haar broeder.

3. *Judith van Raesfeld* tr. *Herman Grubbe to Fleringen.*

4. *Margaretha van Raesfeld.*

Kan een van onze leden de vaderlijke kwartieren verder oplossen?

's-Gravenhage. MR. ELISABETH C. M. PRINS.

Vulson (de St. Maurice) -van Leyden. (LXVII 320). Volgens een genealogie van ± 1750 van de familie *Van Leyden* (Archief Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg , port. XXIV rood, no. 60m) werd *Susanna van Leyden* begraven in de Pieterskerk te Leiden 17 Nov. 1720. Haar enige kind was *Françoise Vulson de Saint-Maurice,* geb./ged. 's-Gravenhage (Waalse Kerk) 10/13 Dec. 1705, † Leeuwarden *3* Juni 1780, tr. Voorburg (Waalse Kerk) 10 April 1729 *Georg Wolfgang* des H.R. Rijksbaron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg,* geb. *28* Juli, ged. Leeuwarden 29 Juli 1691, † aldaar *28* Dec. 1738, zn. van des H.R. Rijksbaron *Wilco Holdinga* en *Fed Sophia van Goslinga (vgl.* Ned. Adelsboek 1951, blz. 206 en N.L. LXXI, 366).

2) Archief van het kasteel Rechteren, regest 683; collectie *van Rhemen,* R.A. Gelderland, genealogie *Raesfeld.*

3) Ned. Leeuw 1912, k. 416 en mss. genealogie Bloys van Treslong van de Generaal-Majoor C. J. Polvliet in de Hss. Verz. van ons Genootschap.

In bedoeld familie-archief bevinden zich in dezelfde portefeuille, nos. 60-60 1, nog verschillende stukken betreffende de familie *Vulson.* Hieruit, vooral uit 60e, het testament van de hierna te noemen *Pierre de Vulson,* is de volgende genealogie op te maken (behoudens leesfouten in namen):

1. *Pierre de Vulson.* heer van Chasteaupin, Saint-Maurice (1627 door koop van Susanne de Gruel) en La Touche, griffier van het parlement te Grenoble, burgemeester en rechter aldaar, belast met verschillende zendingen door àe steden van Dauphiné sinds 1608 en door de Hervormden dier provincie sinds 1611, geadeld door Lodewijk XIII in April 1620, † Vif (bij Grenoble) 30 Nov. 1651, tr. 1° *Françoise de Ricouz;* tr. 2° *Lucrèce Dize.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Jean,* volgt 11.
2. *Alexandre,* volgt IIbis.

Uit het tweede huwelijk:

3. *Marie de Vulson:* tr. *Abel de Bagard,* heer van St.-George.
4. *Judith de Vulson,* tr. *Alexandre de Chambaud,* heer van Charrue en St.-Auban.
5. *Lucrèce de Vulson.*
6. *Jacques de Vulson,* heer van Le Serre, griffier van het parlement te Grenoble.
7. *François,* volgt IIter.

11. *Jean de Vulson,* tr. *Magdeleine Dambel.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pierre de Vulson; 2. Marguerite de Vulson; 3. Françoise de Vulson; 4. Lucrèce de Vulson: 5. Louise de Vulson: 6. Judith de Vulson: 7. Magdeleine de Vulson: 8. François de Vulson: 9. Jacques de Vulscn.*

IIbis. *Alexandre de Vulson,* heer van La Touche, tr. *Marguerite de Jouvin.*

Uit dit huwelijk:

1. Pierre de *Vulson: 2. Marcienne de Vulson:*
3. *Alexandre de Vulson; 4. Marie de Vulson; 5. Anne de Vulson; 6. Philippe de Vulson.*

IIter. *François de Vulson,* heer van Saint-Maurice en Montbrison. tr. *Lucrèce de Lolivier,* dr. van N. en *Françoise de Bonne,* de la maison Des Diguière.

Uit dit huwelijk o.a.:

III. *Jacques Vulson,* heer van Saint-Maurice, cadet in het Franse regiment De Sault, na de opheffing van het Edict van Nantes van zijn heerlijkheid beroofd en met zijn broer uitgeweken, kolonel van een regiment infanterie in Statendienst, gouverneur van Geertruidenberg. † Aire 9 Aug. 1712, tr. 1700 *Susanna* des H.R. Rijksbarones *van Leyden van Leeuwen,* dr. van des H.R. Rijksbaron *Diederic Pietersz.* en *Alida Paets* (zie Ned. Adelsboek 1943-1948, blz. 330).

Het wapen wordt in no. 60a omschreven als: „D'argent au chevron de gueules accompagné de trois étoiles de mesme" (vgl. Rietstap in voce *Vulson de la Colombière).*

Leeuwarden. J. VISSER.

van Vuurendael. (LIX 500: LX 39, 40; LXV 74). Het huwelijk van *Antoni Vereest* komt we 1 in het schepentrouwboek van Rhenen (nr. 386) voor, nl.: procl. 1 Mei—15 Mei 1670 *Antoni Vereerst,* j.m. van Rhenen en *Anna Maria van de Velt,* j.d. van Cuylenborch; att. van de secr. van Cuylenborg 29 April.

Begraven te Rhenen 22 Febr. 1702 ***Anthoni Vereest*** in de kerk, met alle klokken overluid (nv. RBS no. 397).

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Woldorp-van Wijck. Gevraagd ascendenten en descendenten van ***Jan van Woldorp (Janszn.?)*** en ***Claeske van Wijck,*** die 25 Jan. 1663 een dochter ***Hendersken*** te Ingen laten dopen.

Utrecht. W. A. WIJBURG **JR.**

van Wiick-Boonzaaver, (LXXII 103).

1. ***Aert Ádriaens,*** schipper, begr. Rhenen 1609, was vader van

11. ***Adriaen Aertsz. Boonsaayer,*** schipper met eigen schip (1608); bezat hof in erfpacht van de stad Rhenen (1623—'35) en een huis aldaar (tynsgoed van Culenborg) in de Kruisstraat (vóór 1617): kerkmr. 1611, raad 1613: begr. Rhenen 1635; tr. 2° (1608-1611) ***Adriana Andries,*** † in of na 1621.

111. ***Hendrik Adriaensz. Boonsaaier,*** met zijn vrouw vermeld Rhenen 22 Jan. 1652; tr. (ondertr. Rhenen 12 Sept.: 's-Gravenhage 29 Sept.) 1647 ***Lysbeth Hartmans van der Poel,*** dr. van ?.

IV. ***Aert Hendriksz. Boonsaaier,*** ged. Rhenen 30 Aug. 1648, schepen van Rhenen: koopt 5 April 1677 een huis te Veenendaal en verkoopt met zijn vrouw 31 Aug. 1681 land: tr. 's-Gravenhage (Grote kerk) 9 Juli 1671 *Hilletje* ***van Holten*** (bij haar huw. wonende in het Rhenense veen), dr. van ***Jan Hermansz. v. H.*** *) (pachter van de accijnzen te Veenendaal 1650, 1672: van de impost op de turf te Amerongen 1654—'55) en *Mechteld* ***Jans.*** Uit dit huwelijk (o.a.?):

Lysbeth Boonsaaier, ged, Veenendaal 15 Oct. 1676; tr. ***Simon Budding.***

Vught. **MR. W. DE** VRIES.

*) Hij was een zoon van *Herman van Holten,* † na 20 Jan. 1645, schepen van Amerongen (1631; '33—'45) en *Hillegonda Dircksdr.* (vermeld Amerongen 10 Juli 1631; Transporten van Amerongen, Inv. no. 1229, R.A. Utrecht).

van **Wijck-Boonzaayer.** (LXXII 103). ***Adriana van Wijck,*** zal kort na 25 Febr. 1682 zijn overleden, want in een acte van die datum bij notaris G. Verwey te Rhenen, benoemen *Alaerdt van Laer*[1]) en ***Adriana van Wijck*** ,,buyten hoop op leven in kinderbare liggende" hun zwager en broeder ***Adriaan van Wijck,*** procureur te Rhenen, tot momber. Deze ***Adriaan van Wijck,*** die procureur, notaris en raad te Rhenen was, werd ald. gedoopt 3 Mei 1646 als zoon van ***Huybert en Hillichjen Boonsaayer;*** hij wordt in een acte van 21 Jan. 1681 bij notaris G. Verwey vermeld als procureur alhier en mede-erfgenaam en zoon van ***Huybert van Wijck*** en *Hillichje* ***Boonsayers.***

Adriaan van Wijck huwt 1° Rhenen 2 Juni 1667 met att. van Utrecht ***Belighjen van Hoeven,'*** j.d. en 2° te Ommeren met att. van Rhenen 27 Aug. 1678 ***Maria van Cleeff,*** wed. van Ds. ***P. Andringa,*** zie N.L. 1895, k. 158 en 1925, k. 76 en Ned. Arch. v. Gen. en Her. 1948, bl. 18).

Uit een acte van 25 April 1705 bij not. G. van Zwoll te Rhenen blijkt dat notaris ***Adriaan van Wijck*** aan zijn weduwe ***Maria van Cleef*** en zijn kinderen ***Hillegonda, Dirk*** en *Bartholt* nalaat (onder verwijzing naar een boedelscheiding

1) Begraven in de Kerk te Rhenen 31 Oct. 1700 bij avond Burgemeester *van Laer* (inv. RBS no. 397).

van 30 Jan. 1705 bij notaris Aaron Duerkant te Utrecht) 1 morgen en 3 hond bouwland geheten de L a n g e W e y d e te Lienden, zijnde ⅛ste part van 9 morgen, leenroerig aan de St. Paulus-abdij te Utrecht. Dit laatste gegeven leek mij zeer belangrijk en dus werden de leenregisters van deze abdij geraadpleegd, die voorkomen onder no. 505 van de cat. van Kleine Kapittelen en Kloosters te Utrecht, daarbij bleek echter dat er een afzonderlijk repertorium van de Lenen betr. de Lange Weide te Lienden bestaat, dat voorkomt in de cat. der recht. arch. onder no. 1909 (alles op het R.A. te Utrecht); uit dit repertorium neem ik de volgende beleningen over: (het leen wordt omschreven als de helft van de Lange Weide en de helft van de Buyckreet):

10 Apr. 1538 *Zeger* ***van Wijck*** tot Lienden door opdr. van ***Geryt van Beymen,*** die 1470 door opdr. van ***Jans van Bijmen*** daarmede beleend is;

13 Sept. 1567 *Jelis* ***van Wijck*** na doode van *Zeger* ***van Wijck,*** zijn vader:

13 Sept. 1567 ***Margaretha Segers van Wijcks dochter,*** huisvrouw van *Dirck* ***van Hattum,*** door opdr. van *Jelis* ***van Wijck*** (haar broeder volgens de leenacte) ;

16 Mei 1596 ***Bart van Wijck Hendricks*** door opdr. van voorn. ***Margaretha Seger van Wijcksdr.*** (ontcijfering van de moeilijk leesbare leenacte wordt aanbevolen) ;

26 Juni 1619 ***Huybert van Wijck*** (oudste zoon), na dode van voorn. ***Bart van Wijck*** zijn vader en transporteert daarvan aan ***Jan Huybertsen*** ¼de deel van de helft;

18 Jan. 1642 ***Bart van Wijck*** na dode van ***Huybert van Wijck,*** zijn vader;

16 Mei 1646 ***Dirk Henrics*** won. tot Lienden als man en voogd van zijn vrouw ***Cornelia de With,*** die moeder en erfgename is geweest van ***Bart van*** *Wijck,* geprocreëert bij ***Adriaan van Wijck,*** haar voorman, welke ***Adriaan is*** geweest zoon van zal. *Hendrick* ***van Wijck*** zijn vader, die bij kopen gerechtigd was neffens ***Barth van*** *Wijck* zijn zoon tot de helft, alhoewel het leen op voorn. ***Bart van Wijck,*** zijns ***Henricks van*** *Wijck* soon gesteld was, alzulks hij ***Dirk Henricks*** voorn. in zijn qualiteit nu gerechtigd is tot ¼ van de ½, vermits overlijden van alle de voorn. personen verzoekt hij beleend te mogen worden met ⅛ste deel van de gehele Lange Weide;

14 Dec. 1661 ***Huybert van Wijck,*** burgemeester van Rhenen na doode van *Dirc* ***Henrics*** zijn b e h o u w d e v a d e r, binnen jaar en dag:

26 Juni 1674 ***Adriaan van Wijck,*** na doode van voorn. ***Huybert van Wijck,*** in leven burgemeester der stad Rhenen, zijn vader:

28 Oct. 1705 ***Maria van*** *Cleeff,* wed. en boedelhoudersse van voorn. ***Adriaan van Wijck,*** raad in de vroedschap van Rhenen.

(Dan volgen twee beleningen die nu niet van direct belang zijn.)

16 Oct. 1729 ***Willem van Triest,*** na doode van zijn grootvader ***Adriaan van Wijck,*** na wiens overlijden zijn dochter ***Maria van Wijck,*** moeder van ***Willem van Triest,*** g e h u w d geweest aan ***Gerrit van Triest*** [2]) ter behoorlijke tijd hadde behoren beleend te zijn.

De in de hiervoor genoemde belening van 14 Dec. 1661 vermelde ***Huybert van Wijck*** huwt als 1° als j.m. van Lienden te Rhenen Juni 1631 ***Aeltgen Keyser,*** wed. ***Reynier Wijnen*** en 2° ald. 8 Mrt. 1635 ***Hilleken Adriaans Boonsayer;*** h u n kinderen blijken deels uit het doopreg. van Rhenen (waarin een hiaat voorkomt van 1638-1641) en deels uit een testa-

2) Zie voor zijn kinderen N.L. 1893, k. 94.

ment van ***Meerfen van Wijck*** van 29 Juli 1678 in Rhenens testam. reg. no. 526 waarin deze noemt als kinderen van zijn broeder ***Huyberf van Wijck,*** oud-burgemeester van Rhenen: ***Maria, Aaltje, Anneken, Grietje, Adriana. Adriaan, Hendrina*** en ***Ruwerfje(*** In het doopboek zijn alleen te vinden een dochter N., ***Griefgen, Adriaanfjen, Aeriaan, Henricske, Neelfje*** en ***Bart;*** allen uit het 2de huwelijk.

Bloys van Treslong vermeldt in zijn Gedenkw. in Kerken van Utrecht op bl. 145 in de kerk te Rhenen een zerk met ***Huybert van Wijck*** anno 1649 met wapen gedeeld 1 ***van Wijck*** (als ***van Asch van Wijck);*** 11 een leeuw. Voornoemd jaartal is zoals bij meerdere grafschriften het geval is niet het sterfjaar, maar vermoedelijk het jaar van aankoop van het graf.

Uit de belening van 14 Dec. 1661, blijkt dat ***Dirk Henricks,*** behouwde vader is van ***Huyberf van Wijck;*** dit kan hier m.i. slechts betekenen stiefvader en is dus de Rhenense burgemeester ***Huyberf van Wijck*** een zoon van ***Adriaan Hendriks van Wijck*** en ***Cornelia de With.*** Laatstgenoemde ***Adriaan Hendriks is*** m.i. een broeder van de in de beleningen van 16 Mei 1596 en 16 Mei 1646 vermelde ***Bart Hendricks van*** *Wijck* (dood in 1619) en deze zal wel verwant zijn aan ***Margarefha Segersdr. van Wijck.***

Raadplegen wij thans de stamreeks van ***Asch van Wijck*** in Ned. Adelsboek 1953, dan kan vastgesteld worden dat de in de belening van 10 Apr. 1538 genoemde *Zeger* ***van*** *Wijck* zonder enige twijfel identiek is met *Zeger* ***van*** *Wijck,* nr. II uit de stamreeks in het N.A. (1494—1567), die een zoon ***Hendrick (1520-1566)*** had, gehuwd met ***Heylborch*** *Vonck* ***van*** *Lienden,* doch deze Hendrik kan niet de vader van ***Bart*** en ***Adriaan Hendriks van Wijck*** zijn, omdat hun vader ***Hendrik*** blijkens het relaas in de leenacte van 16 Mei 1646, op 16 Mei 1596 nog in leven was. Een onderzoek in de gerichtssignaten van Kesteren en in het repertorium op de leenactenboeken van Culemborg (leengoederen te Lienden) is aan te bevelen. Op publicatie van eventuele vondsten zullen zeker vele belanghebbenden prijsstellen, omdat over dit Betuwse geslacht ***van Wijck*** weinig of geen samenhangende gegevens in de literatuur te vinden zijn. Dat *Bart* en ***Adriaan Hendriks van*** *Wijck* en hun nakomelingen behoren tot hetzelfde geslacht ***van Wijck*** als de familie ***van*** *Asch* ***van Wijck*** komt mij zeer waarschijnlijk voor, want zij worden allen te Lienden vermeld in het verband met het leen de Lange Weide en voeren 'hetzelfde wapen. Ik voeg hieraan nog toe dat ook ***Maria van*** *Wijck* (X 18 Febr. 1670 *Johan* ***van Wijckerslooth,*** zie Wapenheraut 1902, bl. 502 [3]), dochter van de hiervoor genoemde Rhenense ***Huybert van Wijck,*** door Bloys van Treslong op bl. 148 vermeld wordt met het wapen als van *Asch* ***van Wijck.***

Voor gegevens, die voor het onderzoek van belang kunnen zijn wordt verwezen naar Nav. 1876, bl. 635, 1879, bl. 218 en 1877, bl. 135 en de aantekeningen uit het Kerkarchief van Ingen in N.L. 1912.

Het echtpaar ***Dirk Henrics*** en ***Neelfgen de Wifh*** won. te Lienden ontvangt van ***Joost Adriaensen.*** gehuwd met *Heyltjen* ***van Triest,*** won. te Ommeren een morgen land in de Marsch bij Lienden, blijkens een Rhenense transp.acte van 29 Juni 1641.

Blijkens een acte van diezelfde datum transporteert ***Neelfje van Triest*** wed. van ***Hendrick Aertse*** met *Joost* ***Adriaense,***

3) Hij huwt 1° 29 Aug. 1653 *Aletta van Geesbergen* wed. *Cornelis Meerlandt* (zie N.L. 1953, k. GO), mier moeder was *Yfke Jan Jansdr. van Wijck.*

haar voogd aan ***Dirk Henricks*** ¼ van 4 morgen weiland, eveneens in de Marsch, waarvan de helft is competerende aan voorn. ***Dirk Henricks*** en het ander vierde part aan *Grietgen* ***van*** *Triest,* wed. van ***Huybert van Wijck.***

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Zijderlaan.. (LXXII 103). Volgens de stamboom van ***Doen Beijenst. van Drie1*** zijn de volgende kinderen geboren uit de ouders *IJda* ***Struijk*** en *Pieter Zijderlaan:* ***Maarten, Dirk,*** *Ariaantje,* getrouwd met *Arij* ***Dirksz.*** en ***Klaas.*** Hiermee komt m.i. vast te staan ,hetgeen de heer Krol in de betreffende vraag veronderstelde, n.l. dat ***Ariaantje*** *Zijderlaan,* gehuwd met *Arij* ***Klumpe,*** een dochter was van genoemd echtpaar.

IJda ***Struijk*** was, mede volgens dezelfde bron, een dochter van *Pieter* ***Henderiks*** *Struijk* (bakker te Poortuaaal. zie prot. nots. Govert van Gesel te Rotterdam, deel 978, fol. 474') en ***Ariaentje Claes Roobol.*** Uit die echtpaar zijn nog zes kinderen geboren, waarvan maar vijf te Poortugaal gedoopt; de doop van IJda en Klaas is niet te vinden. *Pieter Struijk* overlijdt te Poortugaal, lijkaang. aldaar 23 Juli 1705. Zijn weduwe hertrouwt 5 Juni 1711 te Poortugaal met *Isaek* ***Ariens van der*** *Endt,* wednr. van ***Maritge Bastiaens Groenevelt.*** Haar lijkaangifte te Poortugaal 7 Mei 1744. Zij was gedoopt ald. 21 Nov. 1666 als dochter van:

Nicolaes ***Leendertse Roobol,*** ged. ald. 16 Sept. 1629, begr. ald. 13 Maart 1673, tr. ald. 1655 (geen datum vermeld) met ***Ariaentje*** *Jansdr.* ***Visscher,*** ged. ald. 1 Juli 1643. Hij was een zoon van *Leendert Jansz.* ***Roobol,*** begraven te Poortugaal 12 Mei 1663, gehuwd ald. 22 Jan. 1623 met *Aerjaentje* ***Cornelis,*** ged. ald. 5 Sept. 1595 (als dochter van ***Cornelis*** *Claesz.* en *Lijsbet Aerts;* haar ouders trouwden ald. 19 Juni 1585).

De stamboom van ***Doen*** *Beijensz.* ***van Drie1*** noemt als vader van *Nicolaes* ***Leendertse Roobol: Leendert Pieferse,*** maar dit moet onjuist zijn, zie daarover Not. prot. J. v. dé Pavort te Rotterdam, deel 1260, fol. 97, waar vermeld staat dat *Ariaantje* ***Claes Roobol*** erft van haar oudoom *Dammis Jansz.* ***Roobol.*** Haar grootvader was de broer van deze oudoom, bijgevolg mede een zoon van *Jan,* dus *Leendert Jansz.* ***Roobol.*** Dit volgt ook uit de doop van deze oudoom, die vermeld is te Poortugaal 27 Maart 1595 als zoon van *Joã* ***Leenerds Roobol*** en ***Sfevenia Dames.***

Leendert *Jansz.* ***Roobol*** was weer zoon van *Jan Leendertse* ***Roobol*** en *Stevenia* ***Dames,*** huwelijksaangifte te Poortugaal 1587, trouwt te Rhoon 21 April 1587. De laatste was weer zoon van ***Leendert Cornelisz. Roobol*** (overleden te Rhoon 1 Juni 1600) en ***Maartje Dirksdr.*** *Koornneeff.* Deze ***Maartje*** was dochter van ***Dirk Cornelisz. Koornneef*** en ***Neelfje*** *Cornelisdr.* ***van*** *Driel,* wed. van ***Willem*** .....

Neelfje was dochter van ***Cornelis Doensz. van Drie1*** en van ***Aaltje*** *Jansdr.* Deze ***Cornelis*** was zoon van ***Doen*** *Beijensz.* ***van Driel,*** † ***1515,*** zn. van *Beije Doedijnsz.,* † ***1484,*** zn. van *Doedijn Beijensz.,* † 1452. Dit laatste volgens de Leenkamer van Holland, zie ook het artikel van de heer de Groot (Ned. Leeuw 1946) „De stamvader van het geslacht Hoogewerff".

Ariaentje Jansdr. ***Visscher is,*** zoals reeds vermeld, gedoopt te Poortugaal 1 Juli 1643; zij was dochter van *Jan Joosten* ***Visscher*** en ***Aegie*** *Pieters.* Haar ouders huwden te Poortugaal 1635 (geen datum vermeld), hij als wednr. van ***Trijntje*** *Jans,* ***zij*** als jdr. van Poortugaal. Dank zij een grafsteen in de kerk van die gemeente, waarop als wapen een vis op golven, weten we van beiden het overlijden: hij † 29 Aug. 1679, oud 68 jaar, 6 mnd. en 27 dagen, zij 9 Mei 1682, oud

74 jaar en 11 maanden. (Geneal. en Herald. Gedenkw. in er uit de kerken der Pr. Z.-H. IIa, blz. 304.)

De ouders van *Jan Joosten Visscher* waren *Joost Arijens (de) Visscher en Arjaentje Heijndrix;* zij huwden te Poortugaal 1611 (geen datum), zij als jdr. van de Hijde, een buurtschap onder Pernis.

Joost Arijens Visscher is gedoopt te Poortugaal 9 Dec. 1590, zijn ouders waren *Arie Jansz. Visscher* en *Lijsbet Jans. Ze* trouwden ald. 22 Nov. 1587, hij als j.m. van „Slijdrecht", zij als j.dr. van Poortugaal.

Poortugaal. G. J. VERMAAT HZN.

Zijderlaan, (LXXII 103). In zijn testament van 13 September 1759 (Hillegersberg, Recht. Arch. 95) noemt *Ary Klumpis,* weduwnaar van *Ariaantje Zijderlaan,* als zijn erfgenamen zijn kinderen *Dirk* en *Pieter.* Hun voogd is *Cornelis Zijderlaan. In* deze acte verwijst hij naar *een* testament van 19 April 1756 voor notaris Herbert v. d. Meij te Rotterdam. Dit testament (Not, arch. Rotterdam 2189 No. 79) is het testament van *Ary Klumpers,* korenmolenaar aan de Rotte, en *Ariaantje Zijderlaan,* waarin zij elkaar tot erfgenamen benoemen, doch ingeval van kinderloos vóóroverlijden van de ander benoemt hij tot zijn erfgename zijn moeder, *Magdalena van Zelle,* weduwe van *Dirk Klumpers* en zij haar moeder, *Ida Struik,* weduwe van *Pieter Zijderlaan.*

Deze *Pieter Zijderlaan* wordt tot voogd benoemd over *Ida Zijderlaan,* oud 4½ jaar, dochter van *Maarten Zijderlaan,* weduwnaar van *Neeltje Jacobsdochter de Knecht* op 15 Aug. 1746 (Hillegersberg Recht. Arch. 95).

Pieter Zijderlaan was de zoon van *Maarten Pieterst. Zijderlaan* en *Geertje Cornelis Zijdeman. Op* 25 Juni 1728 (Hillegersberg Not. Archief 4916) maakt *Geertje Cornelis Zijdeman,* weduwe van. *Maarten Pietersz. Zijderlaan* een testament, waarbij de helft van de korenmolen aan de Rotte wordt toegewezen aan haar zoon *Pieter Zijderlaan;* voorts worden daarin dochters *Maria* en *Jannetje* genoemd. Verwezen wordt naar een vroeger testament van 26 Juni 1726 voor notaris Herbert v. d. Meij te Rotterdam.

's-Gravenhage. IR. C. M. R. DAVIDSON.

Nederlandse studenten te Padua. (LXXII 104).

Vervola van kolom 104:

28. *Johannes Heresbachius* Sicamber 1564 (Sic. = Geldersman).
29. *Gerardus Hey* a Zevender 1569.
30. *Zsaack Heirmans* (?) Amsterdam (ensis) 1647.
31. *Albertus Horstanus* natione & patria Geldrensis 1554.
32. *Bernardus de Huchtenbroek 1591.*
33. *Henricus Hutmannus* 1613.
34. *Franciscus van Hijen* I.V. Lic. et ducatu Geldriae 1585.
35. *Hugo Jacobi* Roterodamus Hollandus 1566, wellicht behorend tot de familie van Jacob Huygen die 1486 deken van het St. Nicolaasgilde is (Unger-Bezemer 477).
36. *Borth. Junkerus* Fris. 1612 (waarsch. Oostfries).
37. *Johannes Fridericus de Landas* 1626.
38. *Petrus Langius* Gouda-batavus 1652 (waarsch. gedoopt 9-3-1631).
39. *Henricus a Leeuwen* Geldrus 1609 (wellicht een zoon van Olivier en Ant. v. Rhijn, zie Riddersch. v. Nijm. 108).
40. *Michael Lethmatius* Goudanus Batavus 1559 (woont 1588 te Londen).
41. *Johan. Lodovicq* Frisius occodent. 1633.

42. *Troianus de Magistris* Gorcomio-batavus 1610 (koopt 1640 een huis te Haarlem, woont 1649 te A'dam, † vóór 1664: Nav. 1883, 153).
43. *Johannes Martinus ab Hyereck* Zelandus 1558 (Ierseke? Zierikzee?).
44. *Gisbertus Janssen a Melst* (?) 1579 (wellicht Zelst).
45. *Andreas van der Meulen* Belga 1617 (uit Middelburg?).
46. *Johannes de Namur* Dordrechto-batavus 1647 (vader van drie kinderen geboren 1639, 1641 en 1642).
47. *Nicolaus Neck* Hornabatavus 1633 (wellicht zoon van Willem, gedoopt 27-12-1607).
48. *Gerardus Nodianus* Arnheimensis Geldrus (een familie Noodt w.o. verscheidene Gerards, alle later, is bekend uit Nijmegen).
49. *Pieter van Noij* van Hoorn (wellicht een zoon van Theijs en Neeltje Pietersdr., uit welk huwelijk ten gem. arch. Hoorn echter alleen dochters bekend zijn).
50. *Jacobus Onderwater* Dord. Batavus 1651 (El. v. d. Graef wed.dr. J.O. tr. 1671 Jacob Focanus Jacobsz (Baien 1332)).
51. *Elbertus Pallant 1591* (ik kan niet kiezen tussen de diverse E.P.'s die omstreeks 1600 voorkomen).
52. *Bartholomeus Panhusius* Antwerpianus 1590.
53. *Gerart Philippi* Belga 1618.
54. *Anthon van der Poll* Geldrus 1629.
55. *Petrus Rosinus* Silesio-Belga 1575.
56. *Petrus Rottenberg de Keizer 1610.*
57. *Fridericus Sagerus* 1610 (wellicht uit een familie waaruit verscheidene leden in de vroedschap van Zierikzee zaten).
58. *Bartholomaeus + Hermannus a Sammer* Hollandus Alc mariâ 1614 (begraven in de Grote Kerk te Alkmaar 25 September 1619).
59. *Cornelius Hermannus a Sammer* Harlemo-Holland 1614.
60. *Petrus Smits* Hollandus 1666.
61. *Henricus Stem* Hollandus 1651 (naam onduidelijk geschreven, wellicht te lezen Slem, Hem of Stam).
62. *Fred. Lucae a Sfeenwijck* Belga 1616.
63. *Georgius a Thill* N.f. 1617 (ook wel gespeld a Thijll).
64. *Mathias Thyszius a Hueckelem (?)* Belga Trajectensis. 1583.
65. *Petrus ab Uffele* Belga 1617.
66. *David von Uttenhoven 1558.* (aldus in een latere copie).
67. *Gerardus Vechwick* 1547 (ook dit is een vermoedelijk foutieve copie uit later dagen: de naam volgt onmiddellijk op die van de Haagse student Phil. Cobelius).
68. *Michael Verstegen* Belga Dordracenus 1591.
69. *Gulielmus Versteverius* Amsterodamus 1609.
70. *Nicolaas de Vreese* pl.m. 1591.
71. *Joannes Werres* Trajectensis 1574.
72. *Franciscus vander Wijde* Hagocomitanus 1595.

Leusden (U.). MR. J. DEN TEX.

BESTUURSBERICHTEN.

Bestuursberichten. — De eerste vijf generaties van een officiersfamilie Lannoy, door W. Wijnaendts van Resandt † — De ware Jacob in de familie Van Braam, door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht (vervolg en slot). — Hoe de heerlijkheid (later gemeente) Zouteveen haar wapen kreeg, door M. C. Sigal. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het **Genootschap toegezonden.**
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het **Bestuur,** gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. hl. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg* **5,** *'s-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. **6** | LXXIIe Jaargang | Juni 1955

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van J. L. K l e i n t j e s, H. C. de Man, Mr. L. W. J. M a r g g r a f f en M r. J. G. S i l l e m, respectievelijk sedert 1942, 1920, 1954 en 1952 gewoon lid van het Genootschap.

Het Bestuur geeft tevens met leedwezen kennis van het overlijden van M r. H. Kronenberg, sedert 1915 gewoon lid van het Genootschap. In de Heer Kronenberg verliest de genealogische wetenschap een zeer kundig en actief beoefenaar, die vooral door zijn publicaties over geslachten uit Deventer en omgeving velen aan zich heeft verplicht. Het Genootschap verliest in hem een trouw lid; meermalen gaf hij door belangrijke schenkingen blijk van zijn liefde voor het Genootschap.

Tot **lid** zijn **benoemd:**

J. N. BASTERT . . . . . ***Rotterdam.***
p/a Museum Boymans.

MR. G. J. J. VAN **WIMERSMA GREIDANUS** . . ***S-Gravenhage.***
Mesdagstraat 15.

D. F. W. LANGELAAN . . . . . ***Amsterdam-Z.***
Parnassusweg 24.

Mevrouw S. **A. VAN LENNEP** . . . . . ***Aerdenhout.***
Tramweg 9.

MR. W. F. E. MARGGRAFF , , ... ***Vught.***
Huize *Zionsburg.*

DR. J. J. WOLDENDORP . . . . . ***Zoetermeer.***

Adreswijzigingen :

DR. J. L. **VAN EIJK** . . . . . ***Gouda.***
Graaf Florisweg 74.

DR. A. M. **LORENTZ DE** HAAS . . . . . ***Aerdenhout.***
Nic. Beetslaan 6.

JHR. F. G. L. 0. VAN KRETSCHMAR . . . ***Londen, E. 7.***
Upton House, Upton Lane, Upton Cross.

R. A. J. VAN **LIEBERGEN** . . . . . ***Amsterdam-Z.***
Valeriusterras 5 b.

MR. H. H. REYERS . . . . . ***Tubbergen.***
Huize Old Horst.

JHR. MR. C. L. **REIGERSMAN** . . . . . ***'s-Gravenhage.***
van Alkemadelaan 92.

PROF. DR. J. WILLE . . . . . ***Baarn.***
Kapelstraat 2.

Aanwinstenlijst der Bibliotheek.

A d e l s b o e k, Nederlands. 's-Gravenhage [,1954]. jrg. XLVII (1954). ***(Geschenk van de Redactie van Nederlands Adelsboek.)***

A 11 er, den; orgaan der familie van Aller. Amersfoort, 1954. jrg. II, afl. 5 en 6. gestenc. ***(Geschenk van de Heer H. L. van Aller.)***

Ar c h ievenbla d. Nederlands. Orgaan van de Ver. van archivarissen in Nederland. Groningen, 1955. jrg. LVIII (1954-1955), afl. 1. ***(Geschenk van het Min. van O., K. en W.)***

B a r e n d r e g t, H. J. Genealogie van het geslacht Vaandrager. [Rotterdam, 1955.1 ***(Recensie-exemplaar.)***

B a u m e i s t e r, W. Verzeichnis der Kölner Testamente des 13.–18. Jahrhunderts. Köln, 1953. Mitt. aus dem Stadtarchiv von Köln, XLIV. ***(Aankoop.)***

Belonje, J. De havezathe Dunningen. [Z.pl.,1955.] Overdr. uit „N. Drentse Volksalm.“, LXXIII. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Belonje, J. Het huis Sinderen in de gemeente Wisch en het adellijke huis Welmaring. [Lochem,] 1953. Overdr. uit „Archief", 1953. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Beresteyn, E. A. van en W. F, del Campo Hartman. Genealogie van het geslacht van Beresteyn. 's-Gravenhage, 1941-1954. 2 dln. *(Geschenk van Douairière J. C. van Beresteyn geb. Frowein.)*

Braubach, M. Landesgeschichtliche Bestrebungen und historische Vereine im Rheinland. Festgabe zur Hundertjahrfeier 1954. Düsseldorf, 1954. Veröffentl. des Hist. Ver. f. den Niederrhein ins besondere das alte Erzbistum Köln, VIII. *(Ruil.)*

Breu e 1, F. F. Geschichte des Anwachsrechts in Ostfriesland. Göttingen, 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Eeghen, 1. H. van. Inventaris van het familie-archief Backer. [Amsterdam,] 1954. Archief der gem. Amsterdam. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Amsterdam.)*

Erens, M. A. De oorkonden der abdij Tongerlo. Tongerlo (Antw.), 1952. dl. 111. *(Aankoop.)*

Formsma, W. J. De oude archieven van Appingedam. Assen, 1954. Van Gorcum's archief der archieven, II. *(Recensie-exemplaar.)*

Forstreuter, K. Das Preussische Staatsarchiv in Königsberg. Göttingen, 1955. Veröffentl. der niedersächs. Archivverwaltung, 111. *(Recensie-exemplaar.)*

Freytag von Loringhoven, F. Europäische Stammtafeln. Marburg, 1954. dl. 111, afl. 2. *(Aankoop.)*

*Ges*lacht van Delden, stammend van Berend van Delden in de XVIde eeuw te Deventer vermeld. [Z.pl.,] 1952. *(Recensie-exemplaar.)*

*Ges*lacht, Het, Maas Geesteranus, met deszelfs afstammelingen in de vrouwelijke lijn. 's-Gravenhage, 1954. *(Geschenk van de Familiever. Maas Geesteranus.)*

Gigengack, J. W. M. Geschiedenis van het geslacht Gigengack. Hengelo (O.), 1954. *(Aankoop.)*

*Gri*ffioen, de: familie-orgaan De Lange. Amsterdam, 1954-1955. pg. 1, afl. 1 en jrg. 11, afl. 2. gestenc. *(Geschenk van Mr. A. M. de Lange.)*

Groen evel d, E. Die Groenevelds. Beiträge zur Geschichte eines ostfriesischen Geschlechts enz. [Glücksburg,] 1954. 2e verm. dr. Door J. Bauerman Groeneveld. afl. 6 en 7. *(Aankoop.)*

Haan, H. de. Foarâlders en Neiteam fan Douwe Freerks. [Ljouwert, 1954.1 gestenc. *(Aankoop.)*

[Hövell tot Westerflier, J. G. F. M. G. van.] Naamlijst der leden van de Riddeschap van Gelderland sedert 1814. [Z.pl., z.j.] *(Geschenk van de Samensteller.)*

Huizinga, A. Encyclopedie van namen. Amsterdam [,1955]. *(Recensie-exemplaar.)*

Jaarboekje [van de] familie-gemeenschap „Ter Laeck", [Z.pl.,1954–1955.] no. 10 en ll. gestenc. *(Geschenk van de familie-gemeenschap „Ter Laeck".)*

Jaarverslag [van de] Fundatio Hondius. 's-Gravenhage, 1954. 3e jaarversl. *(Geschenk van het Bestuur van de Fundafio Hondius.)*

Jahrbuch, Neues, der Heraldisch-Genealogischen Gesellschaft „Adler". Wien, 1954. jrg. 1951/1954. *(Aankoop.)*

Jahrbuch des Heimatvereins der Grafschaft Bentheim. Bentheim [, z.j.]. jrg. 1955. *(Ruil.)*

Kephart, C. Origin of heraldry in Europe. (Also of miscellaneous surnames and insignia). A contribution to genealogy and history. [Strasburg, Virg., 1953.1 2e dr. *(Recensie-exemplaar.)*

König, J. Verwaltungsgeschichte Ostfrieslands bis zum Aussterben seines Fürstenhauses. Göttingen, 1955. Veröffenl. der niedersächs. Archivverwaltung, II. *(Recensie-exemplaar.)*

Kraght Hz., F. De oudste eigenaars van „den Aller". [Z.pl., z.j.1 gestenc. *(Geschenk van de Heer H. L. van Aller.)*

Kraght Hz., F. Den Aller of Arler. [Z.pl., 1954.1 gestenc. *(Geschenk a.b.)*

Leutwyler, P. Leutwyler von Lupfich, 1693-1947. Reinach (Aargau), 1948. *(Recensie-exemplaar.)*

Leutwyler, P. Leutwyler von Reinach, Sigristen, 1749-1947. Reinach (Aargau) , 1947. *(Recensie-exemplaar.)*

Leutwyler, P. Leutwyler von Reinach, 1599-1950. Reinach (Aargau) , 195 1. *(Recensie-exemplaar.)*

Matricule de Louvain. Bruxelles, 1954. Académie royale de Belgique, commission royale d'histoire. dl. 11, 2. 31 août 1453-31 août 1485. 1 ntr. bibliographie et tables. Door A. Schillings. *(Ruil.)*

Mededelingen van de Nijdamstra-stichting. [Z.pl.,] 1954. afl. Maart 1954. gestenc. *(Geschenk van de Heer W. Tsj. Vleer.)*

Mees, W. C. Wat aan het jaar 1720 voorafging. (De voorgeschiedenis van de firma R. Mees & Zonen.) [Z.pl., 1954.1 Overdr. uit „Rotterdams Jaarboekje", 1954. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Monatsblatt, Senftenegger, fiir Genealogie und Heraldik. Ferschnitz, 1954. jrg. 11, afl. 9-11. *(Geschenk van de Heer K. F. von Frank.)*

[Moussault, P.] Het geslacht van Delden. Nakomelingen van Berend van Delden, die in de XVI-de eeuw te Deventer leefde. [Met medew. van G. M. Koch-de Meyer, W. Reinhardt en J. Meihuizen.] Laren, 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Petersen, G. Stammtafel Petersen. Schleswig [,1954]. gestenc. *(Recensie-exemplaar.)*

Poel, J. van der. Ter ere van Mr. Jean Henri Appelius, 1767-1828. Deventer enz. [,1954]. *(Recensie-exemplaar.)*

Poort Jzn., J. Harlingen in de loop der eeuwen. Harlingen, 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Post, R. R. Kerkelijke verhoudingen in Nederland vóór de reformatie van ± 1500 tot ± 1580. Utrecht enz., 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Post, R. R. Scholen en onderwijs in Nederland gedurende de middeleeuwen. Utrecht enz., 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Prakke, H. J. De drie-perioden-heuvel onzer „Museum-historie. [Z.pl.,] 1955. Overdr. uit „N. Drentse Volksalm.", LXXIII. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Prakke, H. J. Multatuli in Drenthe, 1878—'80—'81. [Z.pl.,] 1955. Overdr. uit „N. Drentse Volksalm.", LXXIII. (Geschenk van de Schrijver.)

Prims, F. Register der Commissie tot onderhoud van de Religionsvrede te Antwerpen (1579-1581) . Brussel, 1954. Kon. Belgische Academie, Kon. commissie voor gesch. *(Ruil.)*

Ridderorden, De Nederlandsche, 1900-1936. Met medewerking van W. Snouckaert van Schauburg, M. Irish' Stephenson, J. C. H. Adelink enz. Amsterdam enz., 1937. 2 dln. *(Geschenk van Mejuffrouw Dr. A. F. W. Lunsingh Meijer.)*

Rietstap, J. B. Armorial général. Supplément par V. H. Rolland. La Haye, 1954. dl. VII. *(Aankoop.)*

Scher ft, P. Inventaris van het archief van de Hoofd- en Leenbank. Breda, 1954. Gemeente-archief van Breda. *(Geschenk van het Gemeentebestuur van Breda.)*

Sc houwen, G. A. van. Enkele overdrukken uit: De kelnarij van Putten, Onderzoek naar den rechtstoestand harer bezittingen. [Z.pl., z.j.] (Geschenk *van de Heer H. L. van Aller.)*

Schröter, H. Das Biirgerbuch der Stadt Lingen, 1602 -1809. Lingen-Ems, 1953. *(Recensie-exemplaar.)*

Sch wencke, J. Tweehonderd Nederlandse grafische kunstenaars sedert het eind der negentiende eeuw. Hun exlibris en biografie. Amsterdam enz., 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Schijnde1, B. W. van. Généalogie Otten dit Otto de Mentock avec notices sur les familles alliées. [Anvers,] 1954. 2 dln. *(Recensie-exemplaar.)*

Stamboom van het geslacht van Aller. (De Puttense van Aller's.) Met adressenlijst. [Z.pl., 1954.1 gestenc. (Geschenk *van de Heer H. L. van Aller.)*

Tynge, De Nijdamstra. [Z.pl., 1954.1 jrg. VI, afl. 5 en 6, jrg. VII, afl. 1. gestenc. *(Geschenk van de Heer W. Tsj. Vleer.)*

Veerse ma, H. Sebald Justinus Brugmans. [Z.pl.,] 1954. *(Geschenk Orde van Sint-Jan.)*

Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven. 's-Gravenhage, 1954. 2e serie, XXVI (1953). *(Geschenk van het Min. van O., K. en W.)*

[Voerman, T.] Van Heemstra. Genealogische aanteekeningen betreffende het geslacht van Heemstra. [Z.pl., z.j.] cinelitho. *(Aankoop.)*

Vries, Th. J. de. Geschiedenis van Zwolle. Zwolle, 1954. dl. 1. Het ontstaan en de ontwikkeling van de stad tot de invoering der Reformatie. *(Recensie-exemplaar.)*

Wal, J. H. E. van der. Geslachtslijsten familie van der Wal en aanverwante families. [Z.pl., z.j.] gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Genealogie van der Heyden,

door J. J. M. H. VERZIJL.

Wapen: eerst tot het midden der 17de eeuw: gedeeld: a. in zilver een zwarte vleugel, omgewend; b. in zilver drie rode heidebloemen, gestengeld van groen.

Later: in zilver een zwarte vleugel; helm met zwart-zilveren wrong en zilver-zwarte dekkleden; helmteken: drie (1 en 2 geplaatste) rode heidebloemen, gestengeld van groen, tussen een vlucht, rechts zilver, links zwart [1]).

1. *Hans Fögk (van der Heyden),* † Wismar 8 Mei 1556, tr. *Tilschen Wickbolten,* † Wismar 18 Juli 1560 [2]).
   Uit dit huwelijk:
   1. *Arnt* of *Arnold.* volgt 11.
   2. *Daniël van der Heyden,* geb. Wismar 1546/47, richter van Wisch 1607 en 1615, burgemeester van Terborg 1608/09, trad 30 Oct. 1610 als hulder op van zijn neef Evert van der Heyden, toen deze de belening ontving met „'t Guet to Holthusen" onder Gendringen, een Bergs leen [3]); eveneens 6 Mei 1617 als hulder van zijn nicht Gerarda van der Heyden, toen zij als weduwe de andere helft verkreeg van het goed „to Zelle" onder Hengelo, een Zutphens leen [4]), † tussen 1617 en 1627, tr. vóór 1593 *Catharina Selbach,* † na 1597.

11. *Arnt* of *Arnold van der Heyden,* geb. Wismar c. 1544, in 1580 benoemd tot ambtman van de Schuylenburg: bezat het Bergs leengoed de Poll van ouds genaamd Holthuysen onder Gendringen, waarmede hij 4 Dec. 1588 (voor de helft) werd beleend door opdracht van Gerard van Borcken, kocht 28 Febr. 1597 het goed Lieferinck te Hengelo, werd 4 Juli 1598 ambtman, verwalter en rentmeester in de Hoogheid Wisch, † vóór 1607, tr. 1° in 1575 *Engel* of *Engelberta Meyerinck,* dochter van *Evert* en *Maria van Kolcken;* tr. 2° vóór 1597 *Wendela Canis,* † Doetinchem 1 Mei 1626, dr. van *Gijsbert* en *Lutgardis van Melen.*
   Uit het eerste huwelijk:
   1. *Evert,* volgt 111.
   2. *Gerarda (Geertgen, Gerritje) van der Heyden,* † vóór 29 Jan. 1625, zij werd 10 Aug. 1598 als erfgename harer moeder met „die gerechte helft van dat goed to Zelle" in die graafschap Zutphen in het kerspel van Hengelo, in de buurtschap van Verse1 gelegen beleend, waarvan zij als weduwe 6 Mei 1617 door opdracht van Johan Meierinx en diens vrouw Susanna Volters de andere helft verkreeg. Haar oom Daniel van der Heyden was haar hulder [4]); tr. 1° vóór 1597 *Jorden Canis,* broeder van de tweede vrouw haars vaders: rentmeester van den Schuylenburg in 1600, † vóór 1616; tr. 2° in 1618 *Henrick Everwijn;* welke zij 9 Oct. 1618 aan bovengenoemd goed tochtte, dat

1) Nederland's Adelsboek XVIII (1920), blz. 332; Edmond van Wintershoven, Geslacht van Wevelinchoven, blz. 34; A. J. Flament, Wapenschilden als obitoria op het Raadhuis te Venlo in „De Maasgouw" 18e jg. (1896), blz. 7.

2) Mr. A. P. van Schilfgaarde, De afkomst van het geslacht van der Heyden (van Doornenburg) in „Nederlandsche Leeuw" 72e jg. (1955), kol. 3 sq.

3) Register op de Leenen van het Huis Bergh (Arnhem 1929), blz. 112-113.

4) Register op de Leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Zutphen. Het Kwartier van Zutphen. (Arnhem 1917), blz. 320—321.

hun dochter *Mechtelt Everwijn 6 Oct. 1625,* na de dood harer moeder, aan haar oom Everhard van der Heyden beërfde [4]).

Uit het tweede huwelijk:

3. *Jan van der Heyden.*
4. *Gisberf van der Heyden,* Licentiaat in de Rechten, geb. in 1598, † Doetinchem 25 Febr. 1663, tr. Doesburg in 1630 *Richarda van Beuckevoort,* geb. ald. in 1596, † Doetinchem 22 Febr. 1674, dr. van *Adriaan* en *Wendela Haack.* Hij erfde na de dood zijner halfzuster Gerarda van der Heyden het goed „to Zelle" in het kerspel Hengelo gelegen, en werd daarmede beleend 29 Jan. 1625 [4]); in 1627 werd hij met het goed Venhuysen onder Hummelo beleend. Van hem stammen af de Jonkheren en Baronnen van der Heyden tot Beeck, Doornenburg en Suideras. Over zijn nakomelingschap zie: Ned. Adelsboek 1942.
5. *Angela (Engel) van der Heyden,* † *3* Sept. 1669, tr. (huw.vw. 4 Sept. 1608 o.st.) *Assueer van Swieten,* † *22* Dec. 1650. Zij is als „Angela van der Heyden alias Sweden" 9 Febr. 1664 te Venlo meter van Paulina Henrica van der Heyden, dr. van Gisbertus en diens tweede echtgenote Gertrudis Rengers.
6. *Elsa (Elsken) van der Heyden,* † na 1626, tr. *Derick Theben Gerardsz.,* † vóór 1652.

III. *Evert (Everhard) van der Heyden,* beleend met het goed Holthuysen onder Gendringen 30 Oct. 1610, vernieuwde de eed 18 Juni 1629 [3]); bezat ook het goed of de hofstede „Lieferinck" onder Hengelo [3]) voor de helft; kreeg ook van zijn nicht Mechtelt Everwijn haar aandeel in het goed „to Zelle" aldaar 6 Oct. 1625.
Hij was rentmeester der Domeinen van de Koning van Spanje in de landen van Kessel en Kriekenbeek en ontvanger-generaal in Gelderland [5]), eveneens koninklijk rentmeester van Middelaar in 1626 [6]), † vóór 13 Jan. 1652, tr. *Catharina Crebbers Claesdr.,* welke na de dood van haar zoon Arnold op 25 Maart 1663 beleend werd met het leen Holthuysen of de Poll onder Gendringen, terwijl haar schoonzoon Hendrick Cluyth als hulder optrad [3]). Op 1 Juni 1656 liet zij approberen een magescheid, 13 April 1654 binnen Cuyck opgericht. Zij overleed te Montfort (Lb.) 2 Sept. 1679 en was eerste syndica van het Minderbroedersklooster in het land van Cuyck [7]).
In het overlijdensregister van Montfort staat opgetekend: 2 Sept. 1679 omstreeks 3 uur voor de middag overleed Mejuffrouw Catharina van der Heyden, de moeder van de tegenwoordige drossaard van Montfort.
In zake Evert (Everhard) van der Heyden lezen wij in het register van sententies nr. 737 dl. 1622—1626. Raad van Brabant: 23 Juni 1623. Everardt v. d. Heyden, wonende te Borch in Gelderland, als man van J. Catharina Claessen (Crebbers), dochter van Gerrit Claessen (Crebbers), landschrijver van het land van Cuyck [7a]).
Catharina Crebbers was de dochter van *Gerard Claaszen Crebbers,* landschrijver van het land van Cuyck (vermeld in 1630), en diens echtgenote *Hanryske Nieuhoff* [7b]).
Uit dit huwelijk:

1. *Arnoldus van der Heyden,* Licentiaat, † vóór 1656. Hij werd 13 Jan, 1652, na de dood zijns vaders, beleend met het leengoed Holthuysen of de Poll onder Gendringen. Zijn oom Gisbert van der Heyden was zijn hulder [3]); en 7 Febr. 1652 met het goed „to Zelle" in het kerspel Hengelo [4]). Hij was 1 Oct. 1653 te Boxmeer peter van Gerardus, zoon van Henricus Cluyth en Lutgarda van der Heyden.
2. *Nicolaas van der Heyden* [5]).
Gijsbert, volgt IV A.
4. *Hendrik van der Heyden,* kanunnik regulier en prior van het klooster Maria-Zand bij Straelen [5]).
5. *Jan,* volgt IV B.
6. *Gerard van der Heyden,* Licentiaat in de Rechten, drost van Middelaer en van Montfort (Lb.) 1678—1681, na de dood van zijn broeder Joannes.
7. *Cornelia van der Heyden.*
Zij was 24 Sept. 1656 te Venlo meter van Arnoldus, zoon van haar broeder Gijsbert en diens eerste echtgenote Agnes Mechtildis Bex.
8. *Jacobus van der Heyden* Senior, maakte 21 Dec. 1683 te Nijmegen zijn testament. Dit houdt in, dat zijn broeder, ook Jacob geheten, drossaard van het ambt Montfort, gehuwd met Christina Bors, zijn gehele nalatenschap zal erven, onder beding, dat hij een kapitaal van 21000 gulden zal bestemmen tot huwelijksgift van zijn kind of kinderen [8]).
9. *Lutgardis van der Heyden,* † na 1695, tr. Boxmeer 6 Dec. 1652 *Henrick Cluyth,* landrentmeester van Bergh 1656-1673, tevens secretaris, † vóór 1695; komt 21 Juni 1665 te Roermond als peter voor bij de doop van Jacoba Engelberta van der Heyden en 9 Jan. 1671 te Venlo bij de doop van Paulina Wendelina van der Heyden.
Zijn vrouw komt als doopgetuige te Venlo 1 April 1674 voor bij de doop van haar neef Gerardus van der Heyden; erfde de hofstede Lieferinck onder Hengelo (Geld.), een leen van het Huis Bergh, en maakte als weduwe dat leen tussen haar kinderen deelbaar. 15 April 1695.
10. *Maria Clara van der Heyden,* geb. te Cuyck, † Gorcum 19 Sept. 1705, tr. 1 ° Cuyck 20 Maart 1666 *Petrus van Wevelinchoven,* geb. Gorcum 20 Febr. 1635, † Roermond in 1681, Licentiaat in de Beide Rechten, raad in het Souverein Hof van Gelder te Roermond, zn. van *Jan* en van *Joanna van Nuys. Zij* werd als weduwe 4 Febr. 1681, na de dood harer moeder, met het leen Holthuysen of de Poll onder Gendringen beleend: tr. 2° Cuyck (volgens contr. van 5 Jan. 1686) *Godfried Graus,* licentiaat in de Rechten, en advocaat aan het Hof van Gelder te Roermond, zn. van *Jacobus Gram,* sergeant-majoor

5) Ferwerda, Stamlijst van het Geslacht van Canis.
6) Recht. Arch. Landdrost Zutphen 1618—'43, fol. 95.
7) In het Commemoratieboek van het Minderbroedersklooster te Venray wordt over haar het volgende gezegd: „obiit 2 Septembris 1679 honesta matrona domicella Catharina Crebbers vidua domini van der Heyden receptoris Regis Catholici et prima syndica hujus conventus in patria Cuyckensi, qua ob singularia et multiplicia beneficia praestita huic conventi et aliis provinciae conventibus meruit habcre litteras affiliationis et inscribi libro recommendationis. R.I.P."

7a) Schrijven W. Wijnaendts van Resandt, Driebergen, aan Mr. A. P. van Schilfgaarde, Arnhem dd. 5 Jan. 1955.
7b) J. Verzijl, Kwartierstaat van Mr. René Jan Maria Verheyen. Kwartieren nr. 526 en 527. (m.s.)
8) Jos. Habets, Geschiedenis van het bisdom Roermond III (1892), blz. 113.

der stad Roermond, en van Catharina Cox [9]).

Hij overleed te Roermond 15 Sept. 1705 en werd in de St. Christoffel begraven.

In het overlijdensregister van Roermond 1692-1717 staat over hem opgetekend: Obyt D. N. Graus ex Cuijck ex letargia tantumque inungi potuit, sepultus in Ecclesia Sancti Christophori.

ll. *Jacobus,* volgt IV C.

Op 20 Januari 1642 droegen Everard van der Heyden, Kon. Majt. Rentmeester der landen van Kessel en Krieckenbeeck, en Catharina Crebbers, echtelieden, over aan Johan Crebbers, richterbode te Venray, en Thonisken Wilberts. echtelieden, hun erfgronden en weilanden tegenover en 'omtrent de Stooter onder dc gemeente Venray gelegen [9a]).

Op 28 Febr. 1643 ontvingen de echtelieden Everardus van der Heyden en Catharina Crebbers van Hendrik Adams cm diens vrouw Grietgen ter Horst. een erfrente van 15 gulden, jaarlijks vervallende op 15 Sept., ten laste van de stad Venlo: welke rente Grietgen ter Horst van haar zuster Neesken had geërfd [10]).

A.

IV. *Gijsbertus van der Heyden,* ontvanger-generaal van Gelderland voor de Konins van Spanje, heer van Langefeld onder Wanckum [11]), † Venlo '29 'Maart 1701 en aldaar begr. 31 Maart 1701, tr. 1° (huw.voorw. Roermond 21 Juni 1651) *Agnes Mechtildis Bex,* dr. van *Joannes Bex,* secretaris van de Geheime Raad van Luik, en van *Catharina van Odenhoven* [11]); tr. 2° in 1661 *Gerfrudis Rengers,* erfgename van het huis Langefeld onder Wanckum, begr. Venlo 18 Maart 1695, dr. van *Willem* en *Paulina van Erp genaamd Langefeld* [12]).

De 30 Oct. 1679 verkochten de echtgenoten Willem Duycker, ambtman te Wachtendonck, en Anna Maria Hoogh, en consorten aan Gijsbert van der Heyden, Kon. Maj. Rentmeester, en zijn vrouw Gertrudis Rengers. een jaarlijkse erfrente van 60 gulden op de stad Venlo, vervallende 6 Juni [13]).

De echtelieden Gijsbertus van der Heyden en Gertrudia Rengers maakten 5 Maart 1682 voor de schepenen van Venlo hun testament, dat na de dood der vrouw op 18 Maart 1695 werd geopend [13a]).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Everardus van der Heyden,* ged. Venlo 18 Mei 1652, kanunnik regulier van het klooster Maria-Zand bij Straelen; als zodanig genoemd in het testament zijns vaders.
2. *Joannes Andreas van der Heyden.* ged. Venlo 12 April 1654, kanunnik regulier van het klooster Maria-Zand bij Straelen, als zodanig genoemd in het testament zijns vaders.
3. *Arnoldus van der Heyden,* ged. Venlo 1656, † jong.
4. *Catharina Christina van der Heyden,* ged. Venlo 15 Juli 1659, tr. Venlo 16 Juli 1684 *Wilhelmus* (of *Guilielmus*) *Goris,* geb. te Grefrath, begr. Venlo 31 Mei 1689, zn. van *Wilhelmus* en *Anna Ruytkens.*

Hij volgde in 1683 zijn broeder Gerard, die tot schepen van Venlo was aangesteld, na de dood van Dirk Willem Bex. als landscholtis van Kriekenbeek op.

Uit het tweede huwelijk:

5. *Maria Agnes van der Heyden,* ged. Venlo 12 Juni 1662, tr. de luitenant *Christianus Wilhelmus van Eckart.*

Deze woonde in 1692 gescheiden van zijn vrouw te Cleef; schreef op 5 Aug. 1692 een brief aan dc Magistraat van Venlo, waarin hij o.a. zeide: „Meinen hochgeëhrten Herren wird zweiffels ohne annoch ein gedachtig sein, welcher gestalt ich vor einigen Jahren alderten(?) zu Venloo mit einer sicheren frawens persohn Maria Agnesa Van der Heyden genandt mich durch allerhandt von ihr und den ihrigen geschehener beredung groser Versprechung undt Gebrauch ter finesse so weit engagiret habe, dass mit derselben anmässlich copiliret werden wollen. Ich vermein den aber hernegst von gewisser hand auch sonsten hin und wieder vernohmen dass gemelte persohn sich vorhero über verhalten mit ein 'und anderen sich angeleget, auch in specie mit einem sicheren Lieutenanden von den Dragonnern de Lijle genandt, zu ihnen gehabt hatte. So habe ich mich dieses und anderer rechtmäsziger Ursachen weegen, einige jaaren von derselben absentiret. bin auch nicht vorhabens mich widerumb zu derselben zu begeben."

Het schrijven is voorzien van zijn wapen: In het schildhoofd een gehaakt St. Andrieskruis; de schildvoet geruit. Helmteken: het St. Andrieskruis tussen buffelhorens [14]).

6. *Paulina Henrica van der Heyden,* ged. Venlo 9 Febr. 1664, † jong.
7. *Theodorus van der Heyden,* ged. Venlo 8 Jan. 1668, † jong.
8. *Henricus Wilhelmus,* volgt V.
9. *Paulina Wendelina van der Heyden,* ged. *Venlo* 9 Jan. 1671, begr. Venlo 25 Sept. 1747 (als weduwe), tr. *Leonard de Hoogh* (ook genaamd *de Hooch* of *de Ooge),* was in 1696 luitenant onder een beiers regiment en in 1703 luitenant in dienst van de keurvorst van Saksen.
10. *Helena Isabella van der Heyden,* ged. Venlo 23 Oct. 1672, tr. 1° kapitein *Louis Melchior le Poivre,* † in 1692; tr. 2° Cuyck 16 Juni 1704 Mr. *Jacobus Gerardus de Lange* J.U.D., advocaat [15]).

Zij woonde als weduwe in 1703 te Zwolle [13]).

Op 5 Juli 1694 zond zij een reques: aan het Hof van Gelderland te Roermond waarin zij zegt, dat zij, na het overlijden van haar man, ruim een jaar geleden,

9) Edmond van Wintershoven, Geslacht van Wevelinchoven, blz. 12, 35; Aantekeningen Friedrich Nettesheim, berustende op het Rijksarchief in Limburg.

9a) reg. 3825. Overdrachten Venray 1639-1660, fol. 61v.—62.

10) Overdrachtsregister van Venlo 1634—1646, op het Rijksarchief in Limburg.

11) Testament Gijsbertus van der Heyden dd. Venlo 5 Maart 1682; C. de Borman, Familie van Odenhoven in „De Maasgouw" 25e Jg. (1903), blz. 34.

12) Haar moeder had als weduwe bij deling met haar kinderen 5 Maart 1642 het huis Langefeld gekregen. (zie deling Rengers, afschrift van 1661, berustende onder de Archieven van het Hof van Gelder tc Roermond op het Rijksarchief in Limburg.)

13) Transfix van schepenbrief no. 755 (d.d. 6 Juli 1612) op het stadsarchief te Venlo. Aan dit transfix zijn nog de volgende schepenbrieven gevestigd: een dd. 12 Febr. 1703; een dd. 25 April 1703; een dd. 15 Oet. 1703.

13a) reg. 2617. Testamenten-Protocollen Venlo 1687—1698, fol. 46—50.

11) Stadsarchief Venlo. Portef. 348. No. 14258. 1680-1692. Ingekomen brieven en missiven.

15) Volgens aanvullingen en mededelingen bij: W. J. F. Juten, Kwartierstaten van Nederlandsche Katholieken. 2e Serie. No. 34. Kwartieren van Alexander Eduard Carel Canisius, baron van der Heyden.

„haer wederom hebbende willen retireren tot Venlo int huys van haeren vader Gysbert van der Heyden, rentmeester van Sijne Majesteyt Domainen int Ampt Crieckenbeck", dezelve haar niet heeft ontvangen en uit het huis gejaagd „sonder haer oith gedoteert te hebben, ofte alnoch te willen voorsien van noodigh onderhoudt". Zij verzocht het Hof „overmijts sij langer van de steenen niet en can leven" verlof aan haar te geven om een „actie ten fine van alimentatie (onderhoud)" tegen haar vader te mogen instellen en haar te voorzien van twee voogden „waertoe sij van den vaderlijcken kandt niemant naerder en weet als den landschrijver Crebbers [16]) en mits van den moederlijcken kandt geene vrienden alhier te lande en sijn, soo wordt daertoe genomineert den procureur de Lijon [17]) tot Venlo" [18]).

11. *Gerardus,* volgt Vbis.
12. *Jacobus van der Heyden,* van wie de doopakte niet in het Venlose doopregister voorkomt.

    Hij droeg 12 Febr. 1703 als gewesen luitenant, met zijn zusters Paulina en Isabella 3/7 deel der bovengenoemde rente van 60 gulden over aan de echtelieden Johan V i n c e n t en Sandrina Claessens [13]).
13. *Petronella Dandrina van der Heyden,* ged. Venlo 24 Oct. 1678.

V. *Henricus Wilhelmus van der Heyden,,* ged. Venlo 30 Maart 1669, luitenant' in Statendienst onder het Regiment van de Vrijheer van Wiser, woonde in 1703 (19 Febr.) te Wipperführt, droeg 29 April 1703 zijn 1/7 deel der bovengenoemde rente van 60 gulden over aan de echtelieden Vin cent, tr. 1° *Johanna In de Betouw;* tr. 2° *Catharina Agnes van Bossenhoven* [13]).
Uit het eerste huwelijk:

Gisbertus van der Heyden, ged. Venlo 13 Oct. 1688, begr. ald. 20 Dec. 1688.

Vbis. *Gerardus van der Heyden,* ged. Venlo 1 April 1674, † vóór 1703, vaandrig in Statendienst, tr. *Johanna Margaretha Elisabeth Caspars de Brandenborgh* [13]).
Uit dit huwelijk:

Helena Catharina van der Heyden, die 15 Oct. 1703 haar aandeel 1/7 der bovengenoemde rente van 60 gulden overdroeg aan de echtelieden Vin c en t. Haar momboir was Jacobus van der Heyden, daar haar vader overleden was, en zij minderjarig [13c]).

B.

IV. *Jacobus van der Heyden,* drossaard van het Ambt Montfort 1666-1678, † 1678, tr. in 1660 *Maria Clara Cox,* ged. Roermond 22 Aug. 1631, dr. van *Petrus Cox,* scholtis van Maesniel, en van *Agnes Boener.*
Uit dit huwelijk:

1. *Catharina Agnes van der Heyden,* ged. Roermond 13 Dec. 1661, tr. *Arnoldus Claessens,* ged. Roermond 25 Juli 1654, landschrijver van het Nederambt Gelre en sedert 1690 lid der Broederschap van Sint Johannes en Sint Matthijs te Roermond [19]), zn. van Petrus *Claessens,* schepen van Roermond, en van *Johanna Bisschop.*
2. *Maria Anna van der Heyden,* ged. Roermond 11 Sept. 1663.
3. *Jacoba Engelberta van der Heyden,* ged. Roermond 21 Juli 1665.
4. *Agnes Wendelina van 'der Heyden,* ged. Roermond 10 Juni 1667.
5. *Elisabeth van der Heyden,* ged. Roermond 8 Juli 1668.
6. *Everardus Petrus van der Heyden,* ged. Roermond 21 Nov. 1669, † jong.
7. *Maria Isabella van der Heyden,* ged. Roermond 6 April 1671, † ald. 20 Juni 1726, tr. Roermond 19 Juni 1699 *Judocus Meyer,* ged. Roermond *26* April i664, J.U.L., advocaat aan het Souverein Hof van Gelder te Roermond, en syndicus der Staten, † ald. 31 Maart 1743, zn. van *Frederik* en van *Adriana Scheyaen,*
8. *Everardus Petrus van der Heyden,* ged. Roermond 25 Aug. 1674, begr. ald. 17 Febr. 1684.

Casparus Comans, pastoor van Roermond, tekent in het overlijdensregister 1684—1692 op : 17 Febr. 1684 „door mij begraven het kint van Mevrouw van der Heyden in onscn kerck."

C.

IV. *Jacobus van der Heyden* (ook voorkomende in de doopregisters van Nijmegen als *Jacobus Franciscus* en *Jacobus Franciscus Xaverius),* drossaard van het Ambt Montfort 1681-1716, als zodanig aangesteld door de Prins van Oranje, na de dood van zijn broeder Gerardus van der Heyden, †1716(?), tr. Nijmegen in 1679 *Christina '(de) Bors,* geb. ald. c. 1648, dr. van *Johan* en van *Hendrina de Roy.*
Uit dit huwelijk:

1. *Hendrina Maria van der Heyden,* ged. Roermond (St. Christoffel) 22 Aug. 1682, tr. Roermond 28 April 1700 *Johannes Zacharias in der Maur von Strelbourg* [21]).
2. *Jacobus Franciscus Xeverius van der Heyden,* ged. Nijmegen (Jezuïetenkerk) 23 Mei 1684.
3. *Jacobus Ignatius,* volgt V.
4. *Maria Cecilia van der Heyden,* ged. Nijmegen (Jezuïetenkerk) 22 Nov. 1686. Zij was Ursuline te Düsseldorf [20]).
5. *Joanna (Maria) van der Heyden,* ged. Nijmegen (Jezuïetenkerk) 11 Aug. 1688, tr. ald. 17 Oct. 1706 *Antonius Maxitnilianus van den Poll* [20]).

Uit een proces, dat Jacob van der Heyden, drossard van het Ambt Montfort, 1696-1697 tegen de Heer Peter Ruyl „Rentmeester van Syne Brittanische Majestepts Domeinen der stadt Grave, lande van Cuyck, en Middelaer" had te voeren, blijkt, dat hij op 5 Mei 1692, toen hij te Grave voor Jonkheer Louis van Montfort, Drossaard te Middelaer, borg was gebleven, zijn domicilie had gehouden op het Huis Heijendael onder Nijmegen, en toen niet de bediening van zijn Drossaardambt bad uitgeoefend, „mits dat hij hctsclve overgelacten hadde

16) Joannes *Wilhelmus Crebber(s),* ged. Roermond 8 Mei 1661, zn. van *Hendricus Crebber,* rentmeester der crfvoogdij Roermond, en van Z.K.M., en van *Anna Tielen,* was in 1689 zijn overleden broeder Judocus als zodanig opgevolgd en in 1691 gehuwd met *Joanna Margaretha van* den *Broeck.*

17) *Christophorus Franciscus* de *Lyon.* Hij was gehuwd met *Margaretha Francot,* uit welk huwelijk 1682—1695 7 kinderen te Venlo werden geboren. Hij werd 10 Nov. 1705 aldaar begraven en zijn echtgenote 2 Oct. 1706.

18) Processen Hof van Gelderland Roermond 1694. A-M.

19) A. F. van Beurden, De Broederschap van Sint Johannes en Sint Mathijs te Roermond in „Limburg's Jaarboek" XXVIII (1922), blz. 123.

20) Friedrich Netteshcim, Genenlogicën van der Heyden en Bors, in Handschrift op het Rijksarchief in Limburg.

21) Indermans de Strelborgh staat er in dc trouwakte.

ofte tunc temporis gecedert aen den heere N. van Aefferden [22]), ende denselven daerran tot Momfort (Montfort) gestelt in volle possessie mit alle privilegiën, recht ende gercchtigheydt daerran dependerende" [23]).

V. *Jacobus Ignatius van der Heyden, ged. Nijmegen* (Jezuïetenkerk) 25 Sept. 1685, Montfort (Lb.) 7 Jan. 1743, drossaard van het Ambt Montfort 1716-1743, scholtis van Echt 1718-1728, tr. in 1730 *Rebecca Clasina van Esvelt.* † Roermond 25, begr. 27 Nov. 1746 [24]), dr. van *Wilhelmus* en *Maria Elisabeth Heerman de Randenbroeck.* Zij maakte als weduwe 8 Nov. 1746 haar testament, waarin zij haar kinderen tot erfgenamen benoemde [25]).
Uit dit huwelijk:

1. *Wilhelmus Franciscus van der Heyden,* ged. Montfort (Lb.) 9 Juli 1731.
2. *Maria Elisabeth van der Heyden,* ged. Montfort (Lb.) 18 Juni 1733, † ald. 26 Juni 1733.
3. *Anna Mechtildis van der Heyden,* ged. Montfort (Lb.) 30 Jan. 1735, † Roermond 26 April 1770, tr. Wessem 2 April 1766 *Henricus Gerardus Josephus* Ridder (sedert 27 Nov. 1785) *van der Renne,* scholtis te Roermond 1763-1790, geb. Eindhoven 16 Dec. 1739, † Roermond 31 Aug. 1790, zn. van *Cornelis* en *Anna Isabella van Rijswijck.*
4. *Rudolphus Eugenius Stephanus van der Heyden,* ged. Montfort (Lb.) 7 Aug. 1737.
5. *Joannes Baptista van der Heyden,* ged. Montfort (Lb.) 2 Juni 1742, † Roermond 16 Febr. 1800; hij wordt 13 Nov. 1767 vermeld als peter bij de doop van zijn nicht Isabella Joanna Maria van der Renne te Roermond.

Jacobus Ignatius van der Heyden was in 1718 en vorgaande jaren in proces met de pachters der twee leenroerige hoeven genaamd „Genouwen" te St. Odiliënberg over het weiden van de schapen: en in 1719 (toen hij ook scholtis van Echt was), met de rentmeester der Vrouwe Abdis van het Munster te Roermond; in 1724 met de grootgeërfden van Linne en in 1736—'37 mrt Franciscus Ludovicus Sanguessa, bisschop van Roermond. [26]).

Op 20 Nov. 1715 koeht hij van de echtelieden Jacobus Verwijns en Anna Mertens twee huizen of gehuchten met moeshof en land daarachter groot tc samen ongeveer ren half boender tc Swalmen op de Leucker gelegen [27]); op 4 April 1737 verbond hij zijn hof te Merum ten behoeve van Jacobus Ludovicus Rulkens, tot supplement van diens geestelijke titel, om daarop gewijd te kunnen worden [28]).

22) Dominus Josephus van Aefferden komt resp. als „Satrapa in Montfort" en „Satrapa in districtu Montfortensi" voor de 8 Juli 1692 en 3 Febr. 1695 bij de doop van Antonius Ignatius en Joannes Baptista, zonen van Joannes van Aeffcrden, advocaat aan het Hof te Roermond, en van Aldegunda Maria Isabella de Werimont. Hij werd gedoopt te Gelder 3 Sept. 1662 en overleed aldaar 25 April 1722, als koninklijk ontvanger in het district Gelder, en was de zoon van Joannes en Beatrix de Bije.

23) Processen Hof van Gelderland te Roermond 1696. A.—L.

24) Rebecca Clssinn van Esvelt woonde als weduwe in de Munsterstraat te Roermond on mcrd 27 Nov. 1746 begraven in de St. Christoffel-kathedraal op het Allerh. Sacramontslroor aan de Evangeliezijde voor de communiebank.

25) Reg. 1030. Testamenten-Prothocol! Roermond 1737—1753, fol. 133-123.

26) Archieven Hof van Justitie Venlo 1717—1795 op het Rijksarchief in Limburg.

27) Overdrachtsregister Swalmen 1707—1727, fol. 86v—87 idem.

28) Overdrachtsregister Herten, Merum cn 001 1737—1762, fol. 22v. id.

Van Orsoy,

door Ir. J. G. Kam.

In dit Maandblad, jrg. XX (1902), kol. 193 e.v., komt een genealogie voor van dit geslacht. Ik heb de oudere generaties aan de bronnen gecontroleerd en ik laat het resultaat van dit onderzoek hier volgen.

Ik geef eerst de oorspronkelijke tekst, daarna inspringend en met een kleinere letter wat de bronnen opleverden.

Iste en IIde generatie:

1. *Jan Willemsz. van Orsoy,* overleden en begraven op Zondag 29 September 1658 te Amsterdam op het Zuiderkerkhof.

Hij liet 3 zonen na ..... a)

Begraafboek Zuiderkerk en kerkhof (Arch. Ned. Herv. Gem. Z 44) Amsterdam: 29 September 1658 (blijkens de volgende inschrijving was dit inderdaad op Zondag) : Ouwe doodt *Jan Willems van Orsoy,* schipper.

(N.B. Uit het ontbreken van de toevoeging „in do Kerck" mag hier de conclusie getrokken worden dat hij op het kerkhof werd begraven.)

IIIde generatie:

a) 1. *Arent Willemsz. van Orsoy,* geboren in het jaar 1636, is op reis naar Keulen zijnde, te Gouda op den 4e Sept. 1690 overleden en aldaar in de Grote Kerk begraven. Hij huwde 1° *Feyke Schuler,* uit welk huwelijk een zoon en eene dochter en 2° *Barbera de Mol,* waarbij eene dochter. Hij heeft in 1668 het burgerrecht gekocht te Amsterdam.

3 Kinderen ..... b)

Poorterboek Amsterdam, 1668 24 Juli: *Arent Willems van Orsoy,* Schipper op Ceulen heeft sijn porterced gedaan en aan heeren Thes. 't cleyn poortergeld betaald.

Arent Willemsz van Orsoy komt voor als doopgetuige: Amsterdam (O.K.) 21 Dec. 1663 en (O.K.) 20 Febr. 1665, beide malen hij een kind, genaamd Johannes, van *Willem Jansz van Orsoy* en ***Maritie Jans Munster.***

Barbara de ***Nol*** khn identiek zijn met ***Berber*** *Jans,* doopget. O.K. *4* Febr. 1670 en/of *Barber Willems,* doopget. 18 Jan. 1669, beide malen bij kinderen als boven.

(N.B. Ik meen dat *Arent Willems* dus zal moeten behoren tot de IIe generatie en broeder van Jan. Hij vervangt dus de reeds gestorven grootvader van het kind.)

a) 2. *Willem Janszoon van Orsoy,* woonde aan de oude Zijde te Amsterdam, op de Geldersche kade bij de Waterpoortsteeg over ter Gouw.

Heeft nagelaten een zoon en twee dochters ..... c)

a) 3. *Willem,* gehuwd met *Marie Meenster. Zij* woonde als weduwe op de Zeedijk op de hoek van de korte Stormsteeg en is 11 April 1712 overleden en op 16 April begraven in de Oude Zijdskapel. Zij hebben geen kinderen nagelaten.

Op grond van onderstaande acta, alles Amsterdam, neem ik aan dat a) 2 en a) 3 identiek zijn:

D.T.B. 483, fol. 191; 13 Oct. 1662 *Willem Jansz van Orsoy* van Cculen, schoolmr. in de stadscholen aan de O.Z., oud 34 jaren, geass. met sijn moeder *Zelia Willems* op de Geldersche Kay ende ***Marretie*** Jans *Munster* van Amsterdam, oud 28 jaren, geass. met haer moeder *Grietie Augustijns,* als voren.

Nav. 1867. Uithangborden te Amsterdam, 1698 *Wil-*

lem van Orsoy, stadsschoolmr. op de Zeedijk hoek *van* de Korte Stormstecg.

D.T.B. 441, fol. 150vs.; 12 Sov. 1633 *Jan* Anthoniss *Munster van* Amsterdam, 23 jr., geen ouders, geass. met Lieven *van Esterwe,* sijn swager woont op de Blauwe burgwal, seylemacker, en *Grietie Augustijns van* Amsterdam, 18 *jr.,* geen ouders, geass. met *Stijntje Evers* haer meu woont op Raepenburg. (ondert.) Jan *Tuenissen Munster.*

Kohier 200ste penning 1674: *Willem Jansz van Orsoy,* stadsschoolmr. O.Z. (591-0).

Uit het huwelijk Orsoy Munster werden te Amsterdam gedoopt:

O.K. 21 Dec. 1663, Johannes, get: Cilgen Smits, Grietje Augustijns, Arent Willems van Orsoy.

O.K. 20 Febr. 1665, Joannes, get: Cilgen Smitts, Neeltje Jans Munster, Arent Willems van Orsoy.

O.K. 14 Jan. 1667, *Celia,* get: Augustijn Munster, Celitie Smitts, Geertruyd Munster.

O.K. 18 Jan. 1669, Grietie, get: Reindert Wiertsz, Barber Willems .

O.K. 14 Febr. 1670, Margrietje, get: Hermen Barends Haen, Jannetje Martens, Berber Jans.

O.Z.K. 19 Mei 1675, *Catarijna,* get: Joannes Munster, Neeltie Munster.

(N.B. Ik vermoed dat Cilgen Smitts identiek is met Zelia Willems en dus de wed. van Jan *Willems* van *Orsoy.)*

Begraafboek O.Z.K.

11 Juni 1698, graf No. 146, *Grietie Augustins,* wed. wijlen *Jan Teunisz Munster op de* Zeedijk op de hoek van de Stormsteegh. 8 gl.

11 Juni 1701, *Catarina,* jonge dochter van Willem van Orsoy op de Zeedijk.

4 Nov. 1701, *Willem* van Orsoy op de Zeodijck bij do Stormsteegh. 15 g.

Not. Arch. Notaris David Walsehaert, 6 Sept. 1700, No. 59, scheiding *Willem Jans* van Orsoy en cons. van de boedel van *Grietje Augustijns,* wed. Jan *Theunisz Munster.*

Notaris Pieter van Akcrsloot, 16 Sept. 1690, Test. Grietje *Augustijns.*

Notaris François Nolet, 12 Aug. 1697. idem idem.

Notaris David Walschaert, 26 Juni 1713, test. *Cornelia Munster.*

idem, 1714, No. 47, idem, legaten aan kinderen van Orsoy.

IVde generatie: (Zie opm. bij IIIa, 1):

b) 1. *Christiaan van Orsoy,* geb. Dordrecht 8 Juni 1670. huwde aan de Blauwkapel te Utrecht 27 April 1696 *Sara Salome Meisterlin.* Zij woonde op de Ygracht te Amsterdam. Hij overleed 23 Febr. 1751 en is begraven in de Oudezijds kapel. Zij hadden twee zoons en een dochter.

D.T.B. Amsterdam 525, fol. 177, 20 Apr. 1696. Op acte Nicolaas Hovy, pred. te Utrecht, *Christiaen van* Orsoy, j.m., Coopman op de Zeedijk, en Sara *Salome Meesterling,* j.d., woont tot Utrecht. (i.m.) acte den 6 May 1696.

Dopen uit dit echtpaar te Amsterdam:

O.Z.K. 28 Juli 1697, *Joan Arnout,* get: Joan Fransen Groen en Bareba Fransen Groen.

O.Z.K. 9 Nov. 1698, Sara *Salome,* get: Johan Fransen Groen, Magtelt Burgers, Johanna Maria Wermex.

O.Z.K. 31 Oct. 1700, *Joan Arnout,* get: Martin Lueders, Maria en Catharina Westerling.

(N.B. De naam van de moeder is in de acte ook Westerling geschreven.)

O.K. 5 Jan. 1703, Sara *Saloma,* get: Jan van Orsoy, Sara van der Wint.

O.K. 31 Dec. 1706, *Christiaen,* get: Joannes van Reineveld, Celia van Orsoy.

Begraven te Amsterdam:

(Arch. Ned. H.G.) grafboek O.Z.K. 19 Nov. 1697, graf 146: overgeboekt op *Christiaan van* Orsoy.

Begr.boek O.Z.K. 21 Jan. 1702, graf 146: 't bint van *Christiaan van Orsoy,* op nieuweilant aan de binnenkant. . . . . 4 gl.

b) 2. *Cecilia,* geb. 9 Dec.. ....., overl. 24 April 1745, begr. O.K. Amsterdam, huwde *Jan van Reineveld,* woonde op de Heerengracht tegenover de N. Spiegelstraat.

Notaris D. Walschaert, Amsterdam, 1701 No. 5 Huw. Voorw. *Joannes* van *Reineveld* en *Celia* von Orsoy. Willem *Jans* van Orsoy is haar oom.

D.T.B. 532 Amsterdam, fol. 218vs.; 2 April 1701, *Johannes* van *Reyneveld,* van Amsterdam, 26 jaar, in de Warmoesstraat, ouders dood, swager *Lammert* van *Laer,* en *Celia* van Orsoy, van Amsterdam, oud .. jaren (leeftijd niet ingevuld), Binnenkant van 't Nieuylant, ouders doot, broeder *Christiaen.* (i.m.) acte verl. 19 April 1701.

b) 3. *Barbera,* geb. 1679 te Keulen, huwde *Pieter Schmitz.* Zij overl. ald. 12 Mei 1747. Hij in 1717. kinderen ..... f)

c) 1. *Jan van Orsoy,* woonde op den Cingel te Amsterdam, overl. 22 Maart 1737, begr. Ni. K., huwde *Sara van der Windt,* overl. 8 Nov. 1719 en begr. O.Z.K.

2 zoons 3 dochters ..... g)

Huwelijken *te* Amsterdam:

D.T.B. 524, fol. 35, 17 Maart 1695, *Jan van Orsoy,* van Amsterdam, Boekhouder, 30 jaar, op de Zeedijk, gcass. met vader *Willem* van Orsoy en Snra *van* der Wint, wed. Jan *Tourman,* op Zingel.

D.T.B. 520, fol. 188vs, 17 April 1692, *Jan Tourman,* van Amsterdam, 22 jaar, op Singel, moeder *Aeltje Ulft* en Sara *Van der Wint, 22* jaar. moeder Catharina *Wolfskuyl,* woont als voren. act. verl. 5 Mei 1692.

D.T.B. 487, fol. 113, 26 Juni 1665, *Jan Cornelisse* van der *Wint* ,van Schermerhorn, 26 jaar, timmerman, moeders consent, woont Brouwersgracht, en *Trijntie Dirxs* van Amsterdam, 24 jaar, vader *Dirc Janse,* woont Zingel.

D.T.B. 502, fol. 241vs., 28 Dec. 1675, *Ardinoldus Welcom,* van Amsterdam, winkelier, 29 jr., singel Ouders dood, swager *Machiel de Munnick en* Catrina *Wolfskuyl,* van Amsterdam, wed. Jan *Cornelis* van der *Wint,* woont als voren.

Doopacten te Amsterdam:

Kinderen van Jan Cornelis van der *Wint* on *Trijntie Dircs (Wolfskuyl):*

O.K. 11 Juli 1666, *Cornelis,* get: Dirck Jans Wolfskuyl en Annetje Harmens.

Ni.K. 13 Nov. 1669, Sara, get: Dirck Jansz Wolfskuyl en Annetje Harmens.

kinderen van *Arnoldus Welkom* en Catriwa *Wolfskuyl:*

Ni.K. 13 Dec. 1677, Harmanus, get: Theodorus Wolfskuyl *en* Anna Harmans.

Ni.K. 13 Dec. 1679, Teodorius, gct: Do Theodorus Wolfkuyl, Annetje Harmans, Dirck Sluyter, Saartjc Davids.

kind van Jan *Tourman en* Sara van der *Wint:*

Ni.K. 17 Febr. 1693, Catrina, get: Catrina Wolfskuyl, Gillis Duym, Corn. van der Wint.

kinderen van *Jan* van Orsoy en Sara van der *Wint:*

O.Z.K. 1 Jan. 1696, *Maria,* get: Willem Jansz van Orsop, Maria Munster.

Ni.K. 12 Maart 1698, *Catrina,* gct: Cornclis van der Wint, Catrina Wolfskuyl.

O.Z.K. 23 Mei 1700, *Margarethe-Cornelia,* get: Jan Munster, Cornelia Munster.

O.K. 19 Aug. 1701, *Willem,* get: Willem van Orsoy en Maria Munster.

O.K. 29 Febr. 1702, Jan *Arnout,* get: Christiaan van Orsoy, Sara Salome Meisterlin.

Ni.K. 18 Febr. 1705, *Dirck,* get: Harmanus Wellekom, Catharina Wolfskuyl.

Begraven tc Amsterdam:
Ni.K. 11 Febr. 1694, kind van *Jan Tourman* en *Sara van* der Wint op Singel naast Maltha. G. 69.
Ni.K. 6 Juli 1694, *Jan Tourman* behoudzoon van dan *Becker* op de Singel bij de Jan Roonpoort in de oude garenwinkel. 2 uyren luyen. G. 55.
Begr. Reg. Weesk. O.Z.K. 1719. Sara *van der Wint,* laat na *Jan Orsoy op* de Zinge1 naast Maltha 14 November 5 kind. test. not. Fr. Nolet 21 Mei 1693.
Grafboek Ni.K. (Arch. N. Herv. Gem.) Graf 1 27.
1732 29 Januari: *Margaretha-Cornelia van Orsoy.*
1737 28 Maart: *Jan van Orsoy.*
1747 23 Maart: *Catharina van Orsoy.*
Begraafrcg. Ni.K. (Dtb. 1058):
1732 29 Januari: *Margarethe-Cornelia,* jongste dochter van Jan van *Orsoy op* de cingel.
1737 28 Maart: *Jan van Orsoy* ,op Cingel, mondig.
1747 23 Maart: *Catharina van* Orsoy, Cingel.

Notarieel Amsterdam:
Notaris Gerrit Sternman, 12 Mei 1676, Test. *Arent Welckom.* Hij benoemt tot enige erfgenaam het kind, waarvan zijn huysvrouw bevrucht is. *Cnth. Wolfskuyl* heeft twee voorkinderen. (Zie ook kwijtsch. 15 Mei 1685, *Arnold Wellckom* was zoon van *Harmen Stoffels* en *Ytje Adriaens.* Boedclsch. Kot. Adrichem, Hnarlcm 6 Dec. *1682.)*

Notaris D. Walschaert (N.A. 5801), 9 Aug. 1707, test. Juffr. *Catharina Wolfskuyl,* laatst wed. van *Ardinoldus Wellekom.* Zij prelegateert aan dr. Sara *van der Wint,* hvr. van Jan van Orsoy, alle klederen en juwelen, alle gereedschap van de garentwijndcrij plus *f* 2000,—. Aan zoon *Hermanus Wellekom:*
f 2000,— of twee huisjes in de Tuinstraat in de Calcocnsche gang. *Jan* van Orsoy mag overnemen winkelwaren op taxatie en verder voor *f* 14000,— „haer beide huizingen en erven agter d'andere staande cn gelegen op de cingel neffens clc Herberge Maltha."

Notaris D. Walschaert (N.A. 5801), 17 Juli 1710, testament van dezelfde; zij lcgatcrrt aan *Pieter van der Wint, zoon* van haar orerl. zoon *Cornelis van* der Wint.
Notaris D. Walschaert (S.A. 5802), 27 April 1717, codic. idem.
Notaris Paulus v. d. Ende, 29 April 1718 (No. 78), test. *Cath. Wolfskuyl* wederom over Pieter *Corn.zn. van* der *Wint.*
Notaris David Walschaert, 19 April 1720, test. *Jan van Orsoy;* hij heeft een negotie in garens en linten.
Notaris David Walschaert, 1 Juni 7723, test. id. Vrouw is overl. 2 dochters *Catharina* en *Margarethe-Cornelia,* 2 zoons *Willem* en *Jan-Arnout;* overl. dr. *Maria* had kinderen bij *Lambert van Lacr,* n.l. *Duyfje-Sophie* (is één naam) en *Sara.*

Kwijtscheldingen Amsterdam:
3 B fol. 170, 15 Nei 1683. *Arnout Wellekom,* garentwijnder, koopt een *huis* van ouds genaamd „de gekroonde grutmolen" op Singel Oost-Z., tussen Huiszitten en Toornsteeg het huis doorg. tot achterbw.
4 C fol. 6, 18 Jan. 1710. *Jan van Orsoy* koopt huis en erve in dc Tuinstraat voorbij de tweede dwarsstraat in de Kalkoenschegang, van Aafjc Cornelis, wed. Stoffel Harmansz. en Hendrick Stoffels, erfg. van Stoffel Hermes.
4X fol. 180, 4X 179vs., 4X 118 & 118vs. alles over huis tuinstr. op het laatste fol. staat dat *Arnoldus Wellekom gewest* is een zoon en medeërfgen. van *Harman Stoffels* en *Ytje Adriaans,* bij acte van scheiding not. Eliaser van Adrichem te Haarlem 6 Dec. 1682.
Ook nog 4 Z fol. 81 en 4 X fol. 118.

c) 2. ***Cecilia,*** geb. 12 Jan. ***1667,*** overl. ***13*** Mei, begr. 19 Mei ***1748,*** won. op Cingel. Huwde ***Harmanus Wellekom*** op de Cingel bij den Toren, overl. 15 April, begr. 20 April ***1718*** Oude Zijdskapel. geen kinderen.

D.T.B. Amsterdam, 547 fol. 142vs., 30 Juli 1711, *Hermanus Wellekom,* van Amsterdam, Coopman, 34 jaar, Cingel, moeder *Catharina Wolfskuyl,* en *Celia van Orsoy,* van Amsterdam, 40 jaar, Zedijk, moeder Maria *Munster.*

Het graf O.Z.K. werd 7 Jan. 1733 overgeboekt op *Cecilia* van Orsoy, wed. van *Harmanus Welkom,* vlg. prot. not. Abr. Tzeeuwen, 3 Dec. 1732.

c) ***3.*** *Margaretha,* woonde op de Cingel bij de Jan Roonpoortstoren, overl. ongeh. 18 Febr. 1722, begr. ***24*** Febr. O.Z.K.

Haar doopacte werd reeds genoemd onder a) 2 en 3 Oude K. 14 Febr. 1670.

Latere generaties heb ik niet nagegaan, evenwel hoop ik met deze bijdrage de talrijke afstammelingen van ***Willem van Orsoy*** een genoegen te hebben gedaan.

Huwelijken voor schepenen van Amerongen,

door W. A. WIJBURG JR.

Blijkens een aantekening van wijlen de Heer W. Wijnaendts van Resandt komen in het z.g.n. Boek van de Politie (eigenlijk Raadsresolutieboek) deel 1662—1713 in het oud-gemeentearchief van Amerongen een aantal voor schepenen voltrokken huwelijken voor.
Het leek mij nuttig al deze huwelijken te noteren:
15 Febr. 1645 ***Willem Helberts,*** wedr. van ***Faesge Gijsberfs,*** en *Neeltje* ***Cornelis;*** procl. hier en te Zutphen.
2 Aug. 1646 *Gosen van Zuylen,* wedr., en ***Geertruyt de Haes,*** won. te Wageningen.
26 Jan. 1647 *Steven Stevens van Schaijck,* j.m. van (Werkhoven?), en ***Huybertje van Bemmele,*** wed. *Peter* ***Cornelis Romeyn.***
12 Aug. 1648 ***Pieter Holter,*** der rechten doctor, en *Elisabeth Huyberts van Bemmel,* wed. ***Gerrit R.. yssingh:*** met att. van Arnhem en Rhenen.
2 Mei 1653 *Carolus de Zuylen,* vrij Baron d'Eerste Heere van Haerne, en ***Amilia Juliana,*** oudste dochter van *Walraven Pieck,* vrijheer tot Wolfsweert.
2 Febr. 1658 *Jan Goossen in den Engh,* j.m. uit de vrijheid van Wijck, en ***Gerrichje Gijsberts Verwey,*** j.d. van Amerongen.
25 Apr. 1659 *Adriaan Cornelis Goes,* in de gerechte van Wijck, en ***Mayge*** *Gijsberts Verwey,* won. Amerongsedijk, Amerongen.
27 Sept. 1664 *Johan Theodoor Reumsthof* en *Theodora Noormans;* met att. van de secretaris van Amsterdam en de predikant van Elst.
21 Oct. 1664 *Johan IJsbrants de Vrede* en *-Maria Barten;* att. van de secr. van Wijck en pred. van Elst (en Driel?).
12 Nov. 1665 ***Henr. Adriaans van Zweert,*** corporaal van comp. te peert van Col. en Ritm. Here van Ginckel, en *Jannichje Lichthard* (lste procl.).
8-15-22 Apr. 1666 procl. ***Jan Joosten*** *in den Engh,* wedr. ***Gerrichjc Gijsberts Verwey,*** won. Amerongen, en *Neeltje Joosten van Schaik,* wed. ***Adriaan Adriaans Verwey.***
7 Juni 1666 ***Arris Hendricks,*** j.m. van Scherpenzeel, en ***Gerrichje Peters,*** j.d.; beide won. alh.
6 Aug. 1669 ***Arien Aarts,*** j.m., en *Dirckje Jans,* wed. *Cornelis Jans,* beide won. op Collant.
23 Mrt. 1672 ***Aert Jacobs de Bruyn,*** wedr. *Henrickje* ***Cornelis de Bie,*** won. Amerongsedijk en *Ariaantje* ***Jans,*** j.d. van Darthuysen. won. ald. op acte van secr. van Doorn.
30 Juli 1676 *Gerrit Jans de Cruijff,* j.m., en *Janingen Cornelis van Beerwijck(?),* j.d.; beide won. a.d. dijck.

24 Juli 1688 *Gijsbert Cornelis van Meerwijck* en *Metgen Jans, wed. Jan Cornelis,* beide won. Amerongen.

10 Dec. 1688 *Leendert Willems* en *Huybertje Arris,* beide won. Amerongse dijk.

23 Oct. 1693 *Jacobus Willems van Buren* en *Kuyntje Ariens van Schewickoven,* j.m. en j.d., beide won. Amerongen.

9 Sept. 1694 *Gerrit Rocussen van Zijll,* j.m. van Schalkwijk en *Huybertje Arris,* wed. *Leendert Willems,* won. tussen Wijck en Amerongen onder Maurik.

19 Nov. 1696 *Cornelis Cornelis van Meerwijck* en *Gerrichje Wullems van Buren,* beide geb. en won. Amerongen.

4 Nov. 1704 *Thonis Aerts van Harpen,* j.m., won. Wijck aan de Leckendijck en *Annigje Arrissen van Scharpenzeel,* j.d., won. Amerongen.

3 Febr. 1705 *Crijn Willems van 'Hasendonck,* j.m., won. a.d. dwarsdijk, en *Cornelis de Cruyff,* j.d., won. Amerongen.

18 Oct. 1706 *Gerrit Rocussen,* wedr. *Huybertje Arrissen* en *Jannichjen Dircks van Driel,* j.d., beide won. Lekdijk.

5 Nov. 1709 *Jan Dircksen van Driel,* j.m., en *Jannichje Jans van Buren,* j.d., beide won. Amerongen.

30 Juni-1 Juli 1715 *Arnoldus de Cruijff,* j.m. van Amerongen, en *Maria van Meerlo,* j.d.; beide won. tegenwoordig tot Utrecht.

19 Apr. 1718 *Dirck Arrissen van Lambalgen,* j.m., en *Cornelis Jans van Raveswaey,* j.d.

KORTE MEDEDELINGEN.

Van der Hell.

(LXXII, kol. 110-112).

Over *Albert van der Hell* en zijn gezin vindt men uitvoeriger gegevens in: Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn en W. F. del Campo Hartman, Genealogie van het geslacht van Beresteyn, 's-Gravenhage 1954, blz. 191-194.

Blijkens het daar medegedeelde, was de derde echtgenote van *Albert van der Hell, Margaretha van der Feltz* van Horstwijck, geen dochter van *Wolff van der Feltz* en *Anna Bentinck,* doch van *Mathijs Wolf van der Feltz* en diens tweede vrouw *Theodora van Buerse.* De eerste en derde echtgenote van *Albert van der Hell* waren halfzusters, daar beider moeder *Theodora van Buerse* was,

W. **F. DEL CAMPO** HARTMAN.

Van der Schuiren.

(LVI, kol. 505.)

In Overiissel was inderdaad een adellijk geslacht *van der Schueren.* De adeldom blijkt uit het feit, dat zij herhaaldelijk met wastekenen voor de Hoge Bank worden gedaagd. Zij compareren, voor zover mij bekend, echter niet in de Ridderschap van Overijssel. Het wapen dezer familie is een keper, vergezeld van 3 vogels (merletten?), geplaatst 2 en 1, hetgeen wijst op verwantschap met de geslachten *van Isselmuden* en *de Zure.*

Met bovengemeld wapen zegelt in 1370 *Cijse van der Schueren;* aan hetzelfde charter een zegel van zijn broeder *Alfert* met slechts één merlet in de linker bovenhoek. Een jongere *Cijse van der Schueren* zegelt in 1434 eveneens met bovenomschreven wapen. (Rijksarchief in Overijssel, charters klooster Sibculo op gemelde jaren.) Vergel. v. Doorninck, Tijdrekenkundig register Oud-Provinciaal Archief in Overijssel, 1, 83, 11, 256 en 111, 26. Zie ook v. Doorninck en Nanninga Uitterdijk, Bijdragen tot de Gesch. van Overijssel, 111, 334. (Bijdrage tot een Overijsselsch wapenboek.)

MR. **A. HAGA.**

Stam.

In de Nederlandsche Leeuw, jg. LXIX (1952), kol. 85 vlg., publiceerden Mr. H. Kronenberg en Jhr. H. H. Röell een genealogie van het oorspronkelijk uit Deventer stammende geslacht *Van Gesscher.* Aangezien het in deze genealogie vermelde echtpaar *Gerhard Stam* en *Aaltje van Gesscher* (t.a.p. kol. 86, 111 sub 3) in de kwartierstaten van verschillende leden van ons Genootschap blijkt voor te komen, moge hier volgen, wat mij over de familie van *Gerhard Stam* bekend is geworden.

1. *Jan Stam,* geb. ± 1565; tr. *Margerita.*
Zij waren de ouders van:

11. *Jan Stam,* ged. Wesel (Willebrord-kerk) 9 Juni 1596; tr. (ondertr. aldaar 10 Juli 1622) *Susanne Jacobs.*
Uit dit huweliik:
'1. *Johannes Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 23 Maart 1625.
2. *Jacobus Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 3 Jan. 1627.
3. *Enneken Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 27 April 1629.
4. *Margrita Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 2 Maart 1631.
5. *David Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 1 Dec. 1633, stud. te Leiden († 1 Juni 1658). med. dr.
6. *Sara Stam,* ged. Wesel 5 Dec. 1635.
7. *Gerhardus,* volgt onder 111.
8. *Hendrik Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 21 April 1640.
9. *Daniel Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 11 Mei 1643.
10. *Abraham Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 22 Nov. 1643.

111. *Gerhardus* (of *Gerhard) Stam,* ged. Wesel (Willebrordkerk) 15 Nov. 1637, lakenkoper, kleinburger van Deventer (1 April 1661), grootburger (22 Nov. 1661), rentmeester van de Heer van Borculo, en burgemeester aldaar (1687); tr. 1° (ondertr. Deventer 26 Maart 1659; Wesel (Willebrordkerk) 5 April 1659) Deventer 28 April 1659 *Aaltje van Gesscher,* ged. Deventer 9 Febr. 1634, † vóór Mei 1668; tr. 2° Deventer 2 Juni 1668 *Sibilla van Niel,* ged. Deventer 4 April 1647, dr. van *Matthijs* en *Jakomijne Hoornaert.*
Uit het eerste huwelijk o.a.:
Susanna Geertruid Stam, ged. Deventer 7 Sept. 1665, begr. ald. (Lebuinuskerk) 29 Juni 1753; tr. Deventer (ondertr. ald. 19 Febr. 1687, Borculo 13 Maart 1687) Maart 1687 *Everhard Rouse,* ged. Deventer 30 Dec. 1662, advocaat te Deventer, gemeensman en burgemeester aldaar, gecomm. ten Landdage van Overijssel en gecomm. ter Staten-Generaal, begr. Deventer (Lebuinuskerk) 25 Maart 1728, zn. van Ds. *Arend* (of *Arnold)* en *Margaretha Loges.*

MR. W. DE VRIES.

Vijf brouwerijen te Delft rond 1600.

Bij onderzoekingen in de archieven van Wemeldinge (Zuid-Beveland bij Goes) vond ik in de tijd rond 1600 enkele Delftse brouwerijen vermeld. Daar de namen misschien voor een der lezers van belang zouden kunnen zijn, heb ik hieronder

extracten afgedrukt van de schepenakten, waarin ze voorkomen.

4 Nov. 1581. Jan *Adrijaensse Blanckxs* laat, als Rentmeester van de Generale Staten van het Land van Zeeland, beslag leggen op de penningen die hem, vanwege de genoemde Staten, toekomen van *Nijcolaes Aelbrechtss.* Deze is, blijkens de folia 48, 52 en 79, brouwer „inden 0s" te Delft [1]).

26 Nov. 1582. Genoemd wordt: *Nicolaes Aelbrechtss.*, brouwer „inden 0s" te Delft. Op folio 35v., 19-3-1583, wordt zijn zoon genoemd: *Pijeter Claess* [2]).

6 Sept. 1603. *Logier Foortsse* compareert voor schepenen en stelt in handen van *Jacob Cornelis Ketnpe* en *Adriaen Lenaerfsse Paerdecooper* zijn huis en hof met toebehoren. Dit doet hij tot verzekering of ontlasting van de 900 gulden, die hij, *Logier Foortss.*, schuldig of ten achter is aan de brouwer „inde Pot met de Croon e" te Delft, voor welke 900 gulden *Kempe en Paerdecooper* zich borg hebben gesteld [3]).

19 Sept. 1605. Compareerde *Claes Janss. van Delft*, brouwer van den „Dubbe1en Passart". Hij beloofde, *Adriaen Lenaertss. Paerdecooper*, biersteker te Wemeldinge, te indemniseren en te ontlasten van de 700 gulden, die *Paerdecooper* nog ten achter is aan *Pieter van Suijlen* te Delft (óók vermeld folio 27v.), brouwer „inden Bril" en dat vanwege zekere bieren die *Paerdecooper* van laatstgenoemde ontvangen heeft [4]).

14 Dec. 1605. *Cornelis Cornelisse Rijck* verklaart, aan *Mattheus Janss. Onderwater*, brouwer „inde drije Starren" te Delft, schuldig te zijn 700 gulden, wegens geleverde bieren [5]).

TH. G. A. Bos.

Een rouwbord in de kerk te Batenburg.

In de Wapenheraut van 1917 (blz. 216 en 271) wordt beschreven een rouwbord van 1756, hangende in de N.H. kerk te Batenburg, waarop een zeer samengesteld wapen, dat door de vreemde plaatsing van de bestanddelen moeilijkheden bij de beschrijving en bij de identificatie opleverde.

Het enige houvast is de overlijdensdatum, 25 November 1756 (aetatis suae 50), doch een onderzoek in het rechterlijk archief van Batenburg leverde niets op. Gelukkig bemerkte ik, dat in een aantal op het Rijksarchief in Gelderland bewaarde kerkrekeningen van Batenburg het jaar 1756 aanwezig is, en dat daarin door de koster bij wijze van afrekening van begraafkosten ook de overledenen zijn vermeld. Ik vond dan dat op 2 December 1756 begraven was „mevr. *Heilewigt van Peterson*, geb. *Noodt*".

Het bekende wapen *Noodt* (een geplante boom) bleek in het wapen aanwezig te zijn als linker helft (eigenlijk maar 1/3 van le breedte beslaande). Een blik in Rietstaps Armorial (11 p. 420) op de naam: *Van Peterson* (Holl.) leverde nu ook de rechterhelft, (op het bord 2/3 deel), waarbij echter bleek, dat de beschrijving moet luiden: „Gevierendeeld: 1. In rood een gouden leeuw, 2. in zilver een blauwe keper, vergezeld van 3 goudbeslagen zwaarden, de punten naar beneden. 3. In blauw een zilveren keper, vergezeld van 3 gouden sterren. 4. In blauw 3 zilveren dwarsbalken, beladen met een rode schuinbalk. Hartschild: In blauw een omgewende vliegende vogel van zilver, overtopt met een gouden zon". Op het bord is het wapen omgedraaid, en is de volgorde der kwartieren 3, 4, 1, 2.

Wie was nu de overledene? Op 22 Juni 1756, dus kort voor haar dood, huwden te Batenburg *Johannes Fridericus Liphard*, j.m. van Amsterdam, hooggrafelijk rentmeester, en *Hendrietta van Peterson*, j.d. van Nijmegen. Ik neem aan dat deze *Hendrietta* haar dochter was bij wie zij ten tijde van haar overlijden vertoefde. De ondertrouw is niet te Amsterdam ingeschreven.

Een huwelijk *Peferson-Noodt* was te Nijmegen niet zonder meer te vinden, maar wel mocht ik van het Centraal Bureau voor Genealogie de mededeling ontvangen, dat op 9 October 1768 te Huissen trouwden *Johan Hendrik van Peterson* en *Adriana Johanna Bart;*, waarbij het consent gegeven werd door zijn vader *J. H. van Peterson*, luitenant-kolonel, en haar vader burgemeester *W. Fr. Bartz*. Hun acte van huwelijksvoorwaarden d.d. 7 October 1768 (Recht. Arch. Huissen N. 2973 f. 30) geeft geen familierelaties.

De Krijgsgeschiedkundige afdeling van de Generale Staf kon mij alleen mededelen, dat *Johan Hendrik van Peferson* op 13 Mei 1768 aangesteld werd tot luitenant-kolonel bij de Armée.

Ons medelid Van 't Lindenhout kwam mij ten slotte te hulp. Op 24 December 1706 werd te Nijmegen gedoopt *Heilwich*, dochter van *Hendrik Noot* en *Maaske van Raay*. Dit is ongetwijfeld de gezochte, aangezien het wapenbord in 1756 vermeldt, dat de overledene 50 jaar oud was.

Op 15 Juni, 1727 huwden te Nijmegen: *Johan Piefers*, j.m., trompetter onder den Hr. Ritmr. Hoeuft, en *Heylwich Noot*, j.d., beide te Nijmegen.

Uit dit huwelijk ziin te Nijmegen gedoopt: (de vader heet steeds *Jan* of *Johan Peters):*

10 October 1728. *Maria Susanna*. Getuigen o.a. *Hendrik Noot* en *Meeske van Rayyen* (dus de grootouders).

4 October 1730 *Jochem Frederik* (getuige o.a. *Maasken van Ray*, wed. *Noot)*.

28 October 1733 *Hendrica* (getuige a.v.).

Deze laatste is ongetwijfeld de bruid van 1756.

Ik vermoed dat *Johan Pieters* nà 1733 in buitenlandse dienst is gegaan en later met de officiersrang, een fraaiere naam en een prachtig wapen in Statendienst is overgegaan.

Omtrent zijn nakomelingschap, en de bron van Rietstaps wapenbeschrijving, heb ik geen gegevens.

MR. A. P. VAN SCHILFGAARDE.

1) Rijksarchief in Zeeland te Middelburg, Oud-recht. Archief, Inventaris Lasondcr nr. 3382, Schepenakten Wemeldinge 1581—1582, folio 47v.
3) Ibidem, idem nr. 3583, 1582—1584, folio 24 en 27v.
3) Ibidem, idem nr. 3590, 1604—1608, folio 99.
4) als sub 3, folio 18v van deel 2.
5) als sub 3, folio 22 van deel 2.

BOEKBESPREKING.

Nederlands Adelsboek 1954, 47e jaargang, N.V. Uitgeverij W. P. van Stockum en Zoon. 's-Gravenhage [, 1955].

De redactie opent met het thans verschenen deel een nieuwe reeks, welke zij in vijf jaren hoopt te voltooien. Het zwaartepunt van deze reeks ligt in de états présents, zodat men voor de herkomst der families alsmede voor de geslachtswapens aangewezen is op de rode boekjes 1940-1953. Bij deze opzet valt aan genealogie niet veel te beleven, des te meer aan de hedendaagse generatie. In dit deel beschrijft de redactie de geslachten, wier namen aanvangen met de letters A-C, laatstelijk opgenomen in de uitgaven 1940-1941.

Gedurende de sedertdien verstreken jaren zijn velen gekomen en gegaan: wij herinneren in het bijzonder aan het „In memoriam", door de redactie in de uitgave 1951 gewijd aan de slachtoffers van de jongste wereldoorlog. Het proces van uitsterving heeft zich uitgestrekt tot de geslachten *Van Balveren, De Bieberstein Rogalla Zawadsky, De Bounam de Rijckholt, Von Boddien en Von Bülow* (de laatste twee alleen nog in manlijke lijn). Daarentegen vertonen talrijke andere geslachten een verblijdende vermeerdering van stamhouders.

De steeds toenemende verspreiding over de wereld, heeft soms gehele takken ener familie aan het bereik van de redactie onttrokken, maar niettemin ligt voor ons een zorgvuldig, deskundig en fraai uitgevoerd boekwerk van vijfhonderd zeven en tachtig bladzijden, verlucht met de portretten van enige vooraanstaande landgenoten, met namen: Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer, Jonkheer Mr. W. M. de Brauw, Jonkheer Mr. A. F. Ch. de Casembroot en C. J. Baron Collot d'Escury. Een belangrijke aanwinst is ditmaal de toevoeging van een lexicografisch naamregister.

Met genoegen zal dit praktisch handboek van de Nederlandse adel in de brede kring van belangstellenden ontvangen worden.

J. C. MARIS.

Genealogisches Handbuch der Fürstlichen Häuser III. Verlag von C. A. Starke, Glücksburg/Ostsee 1955.

Als deel 8 van het Genealogisches Handbuch des Adels, verscheen dit derde deel van de opvolger *van* de vroegere Almanach de Gotha.

De beide eerste afdelingen („Regierende sowie ..... enthronte Fürstenhäuser" resp. „deutsche standesherrliche Häuser") bieden na het gepubliceerde in de beide voorafgaande delen dezer serie, behoudens bijwerking en perfectionering, weinig nieuws: in de derde afdeling („Nicht souveräne europäische Fürstenhäuser") daarentegen zien vele, vooral Engelse, Franse en Italiaanse hertogelijke en vorstelijke geslachten, voor het eerst in deze uitgave een artikel aan zich gewijd.

Hoewel raadpleging van de buitenlandse litteratuur nog zeer vele aanvullingen en verbeteringen op het gebodene zal opleveren, is toch, gezien de omvang van het door deze serie bestreken gebied. een grote graad van volledigheid bereikt.

Enige aanvullingen c.q. verbeteringen betreffende personen van Nederlandse afkomst volgen hieronder:

p. 193: *Erna Reino van Gogh is* de dochter van *Antonie van Gogh* en *Reino Adriana Magdalena van der Ploeg.* (Zie Nederl. Patriciaat 1927, p. 290);

p. 202: *Marie* Freiin *van Heeckeren- Wassenaer,* lees: *Maria Cornelia* burones *van Heeckeren van Wassenaer;*

p. 367: *Adelaïde de Brienen,* lees: *Adelaïde Henriette Angélique* baronesvan *Brienen:*

p. 470: *Hélène* Baronin *van Brienen, lees: Eleonora Helena Louisa* barones *van Brienen;*

p. 481: *R. E. N. d'Abo is* geboren te Londen 24 Juni 1911. (Zie Nederl. Patriciaat 1939, p. 17.)

Wanneer men ziet, dat sedert 1952 reeds een negental grondig bewerkte en keurig uitgevoerde delen van dit Handbuch des Adels zijn verschenen, kan men slechts bewondering hebben voor de activiteit van de samenstellers, die in korte tijd zoveel werk hebben verricht.

W. W. VAN VALKENBURG.

Het geslacht Knape, door Dr. A. W. E. Dek. gestencild. Rijswijk 1955.

Reeds in 1949 deed de schijver van dit boek een genealogie van het Flakkeese geslacht Knape het licht zien. Het werk dat thans voor ons ligt, vormt een verbeterde en aangevulde uitgave van deze eerdere publicatie. In de inleiding geeft de schrijver een kort overzicht over de ontwikkeling van dit geslacht, stammende uit *Pieter Arentsz. Knape,* die in het midden van de 17de eeuw te Nieuwe Tonge woonachtig was. Aanvankelijk vissers en schippers en grotendeels gevestigd te Sommelsdijk, verspreidden de nakomelingen zich verschillende beroepen onder de namen *Knape-Knaape* over andere plaatsen tot zelfs in de Verenigde Staten van Noord-Amerika, waar onder de naam *Knapp* een tak gevestigd is.

Als bijlagen geven een testament en enige boedelinventarissen een indruk van de levens-omstandigheden van de oudste generaties.

Het 58 bladzijden tellende boekwerk is voor de prijs van ƒ 7,50 (gebonden) en ƒ 5,25 (niet-gebonden) bij de samensteller, Julianastraat 24 te Rijswijk (Z.-H.), gironr. 543595, verkrijgbaar.

W. W. VAN VALKENBURG.

Tilanus, door S. M. Tilanus. gestencild. Amsteldam 1955.

Aan het geslacht *Tilanus* werd het laatst een publicatie gewijd in Nederland's Patriciaat 1915, waarin een stamreeks van dit geslacht werd opgenomen.

In deze familie-uitgave wordt als eerste bewezen stamvader vermeld: *Ephraim Mozes,* pachter van de Bank van Lening te Tiel, † vóór 24 Oct. 1735, vader van de in Ned. Patriciaat 1915 als stamvader genoemde *Christianus Lambertus Tilanus,* terwijl de volledige genealogie, tot heden bijgewerkt, wordt gegeven.

De uitwerking is overzichtelijk en grondig: voor belangstellenden zijn uit beperkte voorraad nog exemplaren verkrijgbaar bij de samensteller (p.a. fa. Klaasen-Brinkman, Nieuwendijk 100, Amsterdam) tegen betaling van ƒ 7,50.

W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

d'Arnaud. Een aantal, hier en daar tegenstrijdige gegevens uit de gedrukte bronnen (Ned. Familieblad 1883, 1894, Navorscher 1890, '91, '92, '93, La France Protestante 1 355-378, Bulletin de la Société de l'Histoire du Protestantisme Francais 1911, blz. 334 e.a.) zijn hieronder tot een ontwerp-genealogie samengevat. Gevraagd worden aanvullingen en verbeteringen.

1. *Paul d'Arnaud,* geb. ca. 1595, in 1629 schepen te Puylaurens, † ald. 1640, tr. *Marguérite de Toulouse.*
   Uit dit huwelijk:
   1. *Antoine.* volgt IIa.
   2. *Paul d'Arnaud,* geb. 1636/7, † 26 Juli 1670 à l'age de 33 ans pendant qu'il occupait la première charge municipale de Puylaurens.
   3. *Gaspard,* volgt IIb.
   4. *Jean d'Arnaud,* notaire 'de Pondis.

IIa. *Antoine d'Arnaud,* geb. 1630, griffier Gerechtshof Villelongue, advocaat te Puylaurens, † ald. 23 Sept. 1706, tr. *Marie de Mascarenc,* dr. van *Daniel de Mascarenc,* heer van Labarthe, en *Marie de Bardou.*
Uit dit huwelijk:
1. *Honoré,* volgt IIIa.

IIIa. *Honoré d'Arnaud,* geb. Puylaurens 19 Dec. 1670. verliet 1689 zijn geboortegrond, stud. theol. te Franeker, ' Waals predikant aldaar, † 14 Aug. 1759, tr. Franeker 15 Juni 1710 *Judifh Elisabeth Couppé,* dr. van *Philippe Couppé,* predikant, hoogleraar theologie te St. Hilaire sur L'Autise, en *Judith Barallion,* weduwe van *Efienne Pallardf.*

Uit dit huwelijk stamt de Friese familie d'Arnaud.

IIb. *Gaspard d'Arnaud,* † Puylaurens 23 Sept. 1719, tr. *Anne de Gallinier,* † Puylaurens 17 Nov. 1721.
Uit dit huwelijk:
1. *Judith d'Arnaud.*
2. *Jean,* volgt IIIb.
3. Moïse, volgt IIIc.

IIIb. *Jean d'Arnaud,* wellicht dezelfde als *Jean d'Arnaud* die een protestantse school had in La Rochelle, en dezelfde als *Jean d'Arnaud* die ca. 1686 naar Engeland vluchtte, werd genaturaliseerd bij besluit der Staten 8 Juli, Amsterdam 10 September 1709 met zijn vrouw *Henrietfe Pepin Chevillard* en hun dochters *Anne* en *Henrieffe,* en tegelijk met *Moïse d'Arnaud* en *Susanne Sauvain* met hun zoons *Caspar, 4 j., Jean, 3 j.,* en *Samuel, 2* j., † Amsterdam 26 Jan. 1765, tr. *Henrieffe Pepin Chevillard,* van La Rochelle, † Amsterdam 22 Nov. 1752.
In het „Bulletin" voornoemd wordt echter vermeld: *Jean d'Arnaud,* et *Henrieffe Chevillard,* filles *Anne, Henrieffe.* Né le *3* septembre 1662, frère de *Moïse* et fils de noble *Jean d'Arnaud,* seigneur de Montarin et de Dame *Esperance de Bouef,* parrain noble de Ville, marraine dame *Jeanne de Bouef.* sa grand'mère. Le 10 Septembre 1709 il fut naturalisé à Amsterdam avec sa femme et ses enfants. 11 y a quinze fiches de cette famille Arnaud et de nombreux actes d'état civil dans les archives d'Uzès, paroisse Saint-Etienne.

Dit relaas is zo uitvoerig, dat het wel vertrouwen kan wekken.

Kan deze Jean dan een zoon geweest zijn van I, 4, *Jean d'Arnaud* notaire de Pondis? Zie hieronder bij *Moïse,* IIIc.
Uit dit huwelijk:
1. *Anne d'Arnaud.*
2. *Henrieffe d'Arnaud.*
3. *Elisabefh d'Arnaud.*
4. *David,* volgt IVa.
5. *Anfoineffe d'Arnaud.*
6. *Madeleine d'Arnaud.*
7. *Jean d'Arnaud.*

IVa. *David d'Arnaud,* ged. Amsterdam 11 Nov. 1710 (Oude Walenkerk), getuigen David Viola, Marie Breteau, woonde in de Kalverstraat, † Amsterdam 21 Aug. 1781, tr. Amsterdam 24 Mei 1735 *Cornelia Cafharina Kadaart,* ged. Amsterdam (N.K.) 9 April 1715, getuigen Hendrik van Dorsten en Hillegont van Nek, woonde 1735 in de Kerkstraat, † 31 Jan. (of Juli) 1791, dr. van *Johannes Kadaerf (Kudaur)* en *Cornelia van Oombergen.*
Uit dit huwelijk (o.a.?):
Cafharina Jacoba d'Arnaud, ged. Amsterdam (Westerkerk) 24 Febr. 1743, getuigen Ambrosius Pool, Cornelia van Oombergen, regentes Oude Mannen- en Vrouwenhuis, tr. Amsterdam 6 Oct. 1765 *Bartholomeus Justus Doornik,* geb. Gorinchem 12 Febr. 1740, chef bankiershuis Doornik en Brandt, kapitein der Burgerij, commissaris van Hun Edel Groot Mogenden tot het afnemen van den Eed, wegens de negotiatie van de 25e penning, regent Leprozenhuis, † Amsterdam 16 Maart **1799.** (Twee dochters uit dit huwelijk trouwden met Ds. *Sfeven Jan Hendrik van Hengel* en *P. C. van Baggen*).

IIIc. *Moïse d'Arnaud,* werd tegelijk met zijn vrouw *Susanne Sauvain* en zijn broeder *Jean* en diens vrouw genaturaliseerd in Amsterdam in 1709. Over hem vermeldt het „Bulletin" voornoemd:
Moïse d'Arnaud, Susanne Sauvain, fils *Gaspard, Jean. Samuel;* fils de noble *Jean Honoré d'Arnaud* et petit fils de *Danie! d'Arnaud,* seigneur de Montaren, et de Dame *Esperance de Bouef:* Refugié en Hollande, il épouse le 28 août 1704 *Susanne Sauvain,* dont il a trois fils, *Gaspard, Jean* et *Samuel.* Le 10 septembre 1709 il est naturalisé avec toute sa famille en conséquence de l'édit des Etats de Hollande et West Frise du 18 juillet 1709.

De hier nu verschijnende grootvader *Daniel d'Arnaud* de Montaren werd verder niet door mij gevonden. Wel wordt hij nog eens genoemd als de grootvader van een voornaamloze *d'Arnaud,* die als Engels marine-officier sneuvelde en waarschijnlijk eveneens een zoon was geweest van *Jean Henri* (weer een andere tweede voornaam) *d'Arnaud* en *Esperance de Bouef,* welke nu was fille de *Jean de Bouef,* seigneur de Servezane, et de *Bernardine Le Chantre de Pougnadoresse.*

Zonder verdere aanwijzingen lijkt het mij toch niet onwaarschijnlijk dat *Jean* en *Moïse* zoons van *Gaspard d'Arnaud* en *Anne de Gallinier* waren. Van de kinderen van Jean heet de oudste dochter *Anne, en* de oudste zoon *David* naar een verder niet bekende doopgetuige David Viola, zodat er mogelijk een eerder overleden oudere zoon Gaspard geweest zal zijn, waarmede dan aan het gebruik om de kinderen in de eerste plaats de voornamen van de vaderlijke grootouders te geven, zou zijn voldaan. Ook noemt *Moïse* zijn oudste zoon *Gaspard.* wat de naam van de grootvader zou zijn.

's-Gravenhage. **A.** B. **VAN HENGEL.**

Beylon. (LXXII 127). Jaren geleden deelde mijn neef H. J. A. van Son mij mee, dat de ouders van *Gaspardine Cafharine Beylon,* geb. Breda 5 Nov. 1778, † Soerabaja in Dec. 1821. inderdaad waren Dr. *Gaspard Beylon,* chirurgijn-majoor in garnizoen Bergen op Zoom, geb. 's-Hertogenbosch 11 Dec. 1735, † 's-Gravenhage in Sept. 1798, ondertr. Bergen op Zoom 8 Mei 1766 *Suzanna Cafharina Baud,* geb. te Doornik, †?, dr. van ? . Dr. *Gaspard Beylon* was zoon van *Nicodème Beylon, geb.* te Lausanne, ondertr. 's-Hertogenbosch 28 Juni 1732 *Adriana Marfina Goupil,* ged. 's-Hertogenbosch 13 Me i 1703, dr. van *Jean Goupil* en *Judic Cachiarf.*

Hengelo (Gld.). **F. VAN HOOGSTRATEN.**

Biese. (LXXI 352; LXXII 99). Mogelijk is dit geslacht uit Delft afkomstig. Zie enkele gegevens in dit Maandblad LVI, kol. 474 en kol. 522.

Zwolle. **MR. A. HAGA.**

Bisschop-van Dongen. (LXXI, 294). Voor zover in het Gemeente-archief te Dordrecht te vinden, zijn de gevraagde kwartieren:

2. *Pieter Bisschop,* ged. Dordrecht 23 Nov. 1766.
3. *Jenneke van Dongen,* ged. Dordrecht 12 Juni 1779.

4. *Jan Bisschop,* geb. Wezel, tr. als j.m. Dordrecht 18 Juli 1762:
5. *Johanna* de *Koningh,* ged. Dordrecht 18 Nov. 1729; j.d., beiden wonende op de Hoge Nieuwstraat.
6. *Arie van Dongen,* ged. Dordrecht 9 Mei 1751, tr. als j.m. wonende op de Hoge Nieuwstraat Dordrecht 14 Juni 1778.
7. *Adriana van Dongen,* ged. Dordrecht 3 Mei 1749, j.d. woont in de Tolbrugstraat waterzijde.
8. *Jan Bisschop.*
9. *Anna Brinkmans,* in 1762 huisvrouw van *Gerrit Crina.* eerder weduwe van 8.
10. *Pieter Koning (soms de Koning),* ged. Dordrecht 24 Mei 1697, waarschijnlijk schipper, begr. Nieuwe Kerk ald. 4 Nov. 1769.
11. *Geerfruy (Geertje) van der Linden,* geb. Zwijndrecht, begr. (Nieuwe Kerk) Dordrecht 18 Sept. 1773.
12. *Denijs van Dongen,* ged. Dordrecht 22 Jan. 1714, tr. als j.m. wonende bij de Schrijversstraat Dordrecht 19 Juni 1746:
13. *jenneken van Rijswijk,* j.d. van Wijk in 't land van Heusden, wonende op de Lindegracht.
14. *Ary van Dongen,* ged. Dordrecht 19 Sept. 1723, tr. als j.m. Dordrecht 23 Juni 1748:
15. *Geertruy van Vugt,* ged. Dordrecht 15 Aug. 1723, j.d. wonende op de Hellingen.
20. *Adriaan Pietersz. Conincx (Coning).* geb. 's-Gravenmoer ±1660, waarsch. schipper, werd burger van Dordrecht 27 Febr. 1691, tr. niet te Dordrecht,
21. *Johanna Rutten* of *Putten.*
24. *Arie Denijsse van Dongen,* ged. Dordrecht 24 Febr. 1687, tr. als j.m. wonende aan de Riedijk, Dordrecht 9 Juni 1709:
25. *Margrietje van der Matte(n),* ged. Dordrecht 28 Nov. 1687, j.d. wonende aan de Vuylpoort.
28. *Geerit van Dongen,* ged. Dordrecht 31 Oct. 1692, tr. als j.m., wonende in het Riedijkstraatje, Dordrecht 18 Mei 1721,
29. *A(d)riaentje Konings,* j.d. van Dordrecht, wonende op de Varkenmarkt.
30. *Jan Jansen van Vught,* tr. als j.m. van Bommel, wonende buiten de Sluispoort, Dordrecht 30 Aug. 1711.
31. *Geertruij Dircx. de Waart,* weduwe van *Ary Pieterse Snel* van *Zwijndrecht,* wonende omtr. de Vriesestraat.

48/49. *Denis Ariense (van Dongen),* schippersgast, tr. als j.m., wonende bij de Riedijk, Dordrecht 4 Dec. 1684 *R(h)ena Gerritse (Geerits),* j.d. wonende in de Riedijkstraat, beiden van Dordrecht.

50/51. *Pieter Basfiaansen van der Mat,* schippersgast, tr. als j.m. van Oosterhout, won. aan de Vuylpoort, Dordrecht 17 Mei 1683 *Mergarijtjen van de Laer,* j.d. van Dordrecht, wonende in de Dolhuisstraat.

56/57 = 48/49.

Dordrecht. **Mr. H. F. Reynvaan.**

Boodt-Ockerse. 1. *Pieter Boodt,* geb. omstr. Sept. 1750, † Rotterdam 19 Nov. 1820, tr. *Wilhelmina Elisabeth Ockerse.*

11. *Pieter Cornelis Boodt,* geb. Rotterdam 13 Juli 1784, boekhouder, † Rotterdam 24 Maart 1864, tr. ald. 20 Oct. 1813 *Arendina Cosferman,* geb. Rotterdam 20 Januari 1788, † ald. 22 Maart 1864, dr. van *Gerrit* en *Anna Petronella Ooms* en wede. van *Johannes van Puffen.*

111. Dr. *Pieter Boodt,* geb. Rotterdam 30 Sept. 1816, med., art. obst. et chir. doctor [1]), geneesheer te Rhenen, † 's-Gravenhage 6 Sept. 1898, tr. 1° Rhenen 19 Jan. 1844 *Johanna Geerfruida Sandbrink,* geb. ald. 28 Maart 1824, † Rhenen 15 Dec. 1844, dr. van *Jacobus Gerardus,* steenfabrikant, en *Deliana Dedrica Roelofs,* tr. 2° Rhenen 17 Juli 1846 *Chrisfina Elisabeth Sandbrink,* geb. ald. 10 Maart 1828, † Rhenen 25 Nov. 1890, zuster zijner eerste echtgenote.

Gevraagd wapen *Boodt")* en nadere gegevens omtrent *Pieter Boodt* en *Wilhelmina Elisabeth Ockerse* (1) en hun ascendenten.

Utrecht. **Jhr. Mr. C. L. Reigersman.**

van Dollen-Hartingh. (LXXII 128). In het Rechterlijk archief van Leiden, inv. no. 89, deel QQ 137, komt de volgende huwelijksaantekening voor:

10 Mei 1753

Jacobus Bartholomeus van Dollen, weduwnaar van *Maria Scheerken* (in margine: 1 kind), wonende op de Rhijn over de Bloemmart, vergeselt met Abraham la Loubs, zijn goede bekende, wonende op de Oude Cingel

met

Ida Jacoba Harfingh, weduwe van *Jacob Schuttrup,* wonende op den Rhijn over de Heeregracht, vergeselt met *Theodorus Johannes Hartingh,* haar broeder, wonende als voren, en Anna Silver, haar moeij, wonende op de Hogelandse Kerkgragt.

Ida Jacoba Hartingh was volgens een manuscript-stamtafeltje een dochter van *Marten Hartingh* (die in 1726 als commandeur van de retourvloot uit Oost-Indië repatrieert) en van *Amarentia Silver.*

De naam van haar vader wordt niet vermeld in Ned. Leeuw LXXI, 101. Haar doop zal te Amsterdam wel te vinden zijn.

Driebergen. **W. Wijnaendts van Resandt Jr.**

van Dollen-Hartingh. (LXXII 128). 27 Mei 1753 trouwden in de Hoogduitse kerk te 's-Gravenhage: ***Jacobus** Bartholomeus van Dollen,* weduwnaar, en *Ida Jacoba Hartingh,* weduwe van *Jacob Schutfrup,* beiden wonende te Leiden.

's-Gravenhage. **J. W. M. Klomp.**

Duyvestein. Gevraagd voorouders van *Margaretha Duyvesfein,* geb. in 1684 te Kollum, † 1770 te 's-Gravenhage, echtgenote van *Isaac Valckenaer* (1667—1734), met wie zij 3 April 1707 te ? huwde. Bestaat er verband met *Cornelius Duyvestein,* van Leeuwarden, student medic. Leiden 1740, 22 jaar; *Johannes D.,* van Delft, stud. rechten Leiden, geb. 1669, of met *Griefie D.,* ±2½ jaar oud, dr. van *Jan Pietersz. Duyvestein* en *Ingetje Dirksdr. de Bruyn,* op 12 Mei 1724, van Overschie naar Berkel en Rodenrijs vertrokken (zie Ons Voorgeslacht, 1950, p. 6; zie ook id. 1950, p. 42, 43, 53; 1951, p. 90; Ned. Leeuw 1943, kol. 112)?

Velp **(G.)** . Mr. **R. A.** Rueb.

Engelenberg, (LXXI 326, 353: LXXII 30, 128). Het antwoord van Mr. Rijndorp geeft mij aanleiding, om voor wat de *Waferham's* betreft nog eens de aandacht te vestigen op Ned. Leeuw 1940, kol. 223 e.v., en voor wat betreft de familie *Bisschop* (Ned. Leeuw LXXII, kol. 130), v. Doorninck,

1) magna cum laude, Utrecht, resp. 30 Juni 1841, 19 Jan. 1842 en 30 Juni 1842.

2) Dominicus Boodt, 25 Dec. 1617 baillu en dijkgraaf van den lande van der Sijpe, voerde als wapen: een klimmend hert (charter in doos 268 gemerkt „Kennemerland en West-Friesland", A.R.A. te 's-Gravenhage) . Dit wapen werd ook gevoerd door Cornelis Boot, 28 Oct. 1613 schepen van Dindeloort cn van de heerlijkheid Sprincelant; vgl. Rietstap, Armorial Général, in voce Booth. (Welwillend medegedeeld door de heer R. T. Muschart te Arnhem.)

Geslachtk. Aanteekeningen, p. 455, en Verslag van het Museum van Oudheden te Rotterdam over 1922, pag. 4. Ik vond nog: *Egbertus Egberti Bisschop (Biscopius),* schrijver te Zalk in 1573; *Egbert Bisschop,'* keurnoot te Camperveen 10 Dec. 1598; in Recht. Arch. Stad Genemuiden nr. 1: *12* Jan. *1627 Geertgen Foppen,* wed. *Egbertus Bisschop; 3* April 1621 *Henrickgen Egberts Bisschop* sal. *Egbert Bisschopdr.,* haar moei *Janneken Egberts; Jan Egberts Bisschop* te Amsterdam. Betreft een inventaris- en voogdijstelling.

Utrecht. **IR. G. L. MEESTERS.**

Grave-Cameron, (LXIX 220). Voorzover bekend volgen hier de kwartieren van *Johannes Hendricus Gravé* (,,een zeer verdienstelijk tooneelspeler van den Haagschen Schouwburg ..." (Biogr. Woordenboek, Dr. G. D. J. Schotel)). Hij werd luthers gedoopt te Amsterdam 28 Jan. 1780 en overleed te 's-Gravenhage 24 Oct. 1841. Hij huwde te Rotterdam 30 Oct. 1816 met Johanna *Vacquetfe* (zie Ned. Leeuw LXXI, kol. 390).

Ouders:

Otto Elias Gravé (tekent zijn ondertrouwacte: *Gravee)* is gedoopt te Amsterdam, luthers, 20 Juni 1745, overl. ald. 23 Mei 1815. Hij was diamantzetter en werd poorter 19 Febr. 1778 (huwelijk niet gevonden) met

Margaretha Cameron. In de ondertrouwacte heet zij ,,van St Thomas, luters, 30 jaar oud, ouders dood". Zij overlijdt te Amsterdam 7 Oct. 1827, oud 80 jaren, geboren te St. Omer(?), ouders onbekend.

Wie kan het raadsel van haar herkomst oplossen? Navraag te St. Omer leverde geen resultaat op, evenmin als een onderzoek door de Government Secretary te Charlotte Amalie, St. Thomas, (Virgin Islands) daar ter plaatse ingesteld.

Grootouders:

Jan Evert Gravé, klompenmaker, geboren te Osnabrück ±± 1700, begr. te Amsterdam (O.L.K.) 28 Sept. 1773. Hij was 13 Oct. 1739 poorter geworden en ondertrouwde 16 April 1734 (getr. Ev. Luth. gem. 2 Mei d.a.v.) voor schepenen te Amsterdam met

Anna Elisabeth Vorkenbeek (Forkenbeck), oud 30 jaar, van Munster. Zij wordt begraven in de Oude Lutherse Kerk op 26 Nov. 1770.

Navraag te Osnabriick en Munster heeft tot op heden niets over de herkomst van dit echtpaar opgeleverd.

Tegelijk met bovenvermelde Gravé's bloeide er een eveneens Luthers geslacht Gravé te Amsterdam, nakomelingen van een *Jan Everard Gravé,* die ook al uit Osnabrück stamde en in 1687 voor de eerste maal huwde met *Sara Keerwolf.*

Bovendien was een tijdgenoot de Kapitein der Admiraliteit en Schout-bij-Nacht *Hendrik Gravé,* die met *Lucia van Mollem* was gehuwd. Zij waren gereformeerd en waarschijnlijk van Nederlandse oorsprong.

Driebergen. **W. WIJNAENDTS VAN RESANDT JR.**

Greve-van Braam. Nadere gegevens worden gevraagd over de voorouders en nazaten der volgende echtparen:

1. *Karel Greve,* ged. Groenlo 14 Juni 1744, zn. van *Johan Greve* en *Helena Wilhelmina Ridders,* huwt Blarten 2 Jan. 1763 *Petronella van Braam,* geb. Bergen op Zoom 2 Juni 1730, dr. van *Gilles van Braam* en *Adriana Albertina van Rijssel.*
2. *Lambertus Greve,* geb. ?, zn. van ?, huwt Blarten 2 Jan. 1763 *Wilhelmina van Braam,* geb. ?.
3. *Willem Greve,* geb. ?, zn. van ?, huwt Blarten 2 Jan. 1763 *Helena van Braam,* geb. ?.

Bovenstaande huwelijken werden door ondergetekende gedurende de oorlogsjaren overgenomen uit aantekeningen ,,*van Braam*" in berusting zijnde bij het Nederlands Patriciaat.

Wassenaar. **K. VAN SOMEREN GRÉVE.**

Hak(c)kenberg. Gevraagd huwelijksdatum, doop en voorouders van *Adelijde Hak(c) kenberg,* echtgenote van *Samuel Joachim von (de, van) Bunge* (Rijksadel 4 Oct. 1748). Hij was afkomstig van Tribsees (Zw. Pommeren).

Dit huwelijk heeft mogelijk plaats gehad omstreeks 1746 in Friesland of Drenthe, aangezien dit echtpaar later woonde te Joure en grondbezit had te Hoogeveen.

Van de Heer Muschart ontving ik de beschrijving van het wapen, gevoerd door *J. P. Hakkenberg Slicher,* kapitein van de gewapende burgerwacht te Nieuwveen (1798) zijnde: een soort haak met tanden vergezeld van 3 sterren; helmteken: een ster, waarop een morenborstbeeld rust tussen 2 olifantstrompen, welke laatste vrij zeker op Duitse afkomst duiden.

Alle inlichtingen betreffende *Hakkenberg* zijn welkom.

's-Gravenhage. *N.* **J. A. C. VAN ROSSEN**

Hazard (Hasaert). Te Bergen op Zoom werd 4 Aug. 1656 gedoopt (Ned. Herv.) *Balthasar Hazard,* vader: *Jan Hazart,* moeder: *Marsiana van Bernheim,* getuigen: de Heer Soetens, Didy Hazart, Martijna van der Plasse. Hun wapen was: in goud een zwarte staande beer.

Verder werden te Bergen op Zoom gedoopt:

Jacobus 28-11-1612 v. *Nicolaas Hazard* m. *Hester Tournay.*
Christiaan 26-9-1612 v. *Nicolaas Hazard* m. ?
Glaude 21-1-1614 v. *Nicolaas Hazart* m. *Hester Tournay.*

In de jaarboeken van het Centraal Bureau voor Genealogie No. 7 en 8 komen voor *Pieter Hazaert,* predikant te Hondschoten, Sluis etc., en *Jaques Hazaert* te Poperingen alsmede *Mafthias Hasaert,* predikant te Beverwijk, huwde Leiden 4 Aug. 1605 *Susanna de Vos.* Hij was vergezeld van zijn broeder *Joris Hasaert.*

Gevraagd de kwartieren van *Jan Hazard* en *Marsiana van Bernheim* alsmede eventuele familierelatie tussen *Jan, Pieter, Jacques, Nicolaas* en *Matthias Hataert.*

's-Gravenhage. *N.* J. A. C. VAN ROSSEM.

van der Hell-Bor-van Wijnbergen-Corenbreeck-van **Diden**-van Crachtwyck-van Dorsten. In Ned. Leeuw, jg. 1955, kol. 108, worden de dochters vermeld van *Casijn Jansz. van Hell.*

Blijkens originele acte van huwelijksvoorwaarden van 7 September 1597 en te Amersfoort opgemaakt, is er een huwelijk besloten tussen *Johan van Wijnbergen* en *Wychmoet Casijnsdr.*

Voor de bruidegom treden daarbij op: *Wichman van Wijnbergen* en *Philips van Spuelde,* voor de bruid: *Steven Bronis* en *Pauwels Borren.* De bruidegom blijkt weduwnaar te zijn van *Elisabeth Hulschbosch,* van wie hij een kind heeft waarvan voogd is *Lubbert Gerritszoon,* man van *Catharina Hulsbosch,* de zuster van Elisabeth. De bruidegom brengt o.m. ten huwelijk aan: negen mergen lants genaempt Slangeneijnde in Arkemeden, waarvan de rechte wederhelft bezitten de erfgenamen van za. *Johan van Wijnbergen* Sijwertsz. Wellicht dat deze gegevens ertoe kunnen strekken, dat de plaats, welke de bruidegom in de genealogie van Wijnbergen moet innemen, met zekerheid kan worden vastgesteld.

Aan genoemde acte hangen enige zegels te weten: dat van *Wichman van Wijnbergen* (het bekende wapen), dat van *Philips van Spuelde,* hetwelk iets schijnt af te wijken van het

gewone Spueldewapen, vervolgens dat van *Steven Bronis,* die zich tekent: *Steven Gijsbertsz anders Bronissen* (wapen voorzover te onderscheiden een Phoenix).

Blijkens testament op 26 April 1605, oude stijl, te Amersfoort verleden voor notaris Mulenborch, leefden *Maria Casijnsdr.* en *Pauwels Bor* toenmaals in echt verenigd. Uit een acte van schuldbekentenis van 15 September 1622 blijkt dat *Wychgemoetgen Casijnsdr.* en *Maria Casijnsdr.* zusters zijn en dat hunne echtgenoten resp. *Johan van Wijnbergen* en *Pauwels Bor* toenmaals reeds overleden waren. *Maria Casijnsdr.* compareert nog in een acte van huwelijksvoorwaarden dd. 25 Augustus 1632 te Amersfoort verleden en wel als weduwe van *Pauwels Bor. Zij* treedt alsdan op voor haar zoon *Paulus Bor,* tezamen met diens broers *Nicasius (= Casijn)* en *Anthonis Bor. Paulus is* toekomende bruidegom en zijn bruid is *Aleyda van Crachtwijck,* voor wie compareren hare moeder *Gerarda van Dorsten* weduwe van *Diderick van Crachtwijck* (zij tekent de acte als *Evertgen van Dorsten)* en hare neven *Johan van Westrenen, Dyer* en *Jacob van Westrenen.* De zegels van de beide laatsten vertonen een gaande ezel, boven vergezeld van drie leliën naast elkaar.

Uit het bovenstaande moge volgen, dat *Maria Casijnsdr.* niet zoals het „Stamboeck van die van der Helle" mededeelt, met Bor Borren gehuwd is geweest, doch met *Pauwels Bor,* terwijl de veronderstelling, dat zij reeds vóór 7 September 1597 met deze getrouwd is, niet te gewaagd voorkomt. *Maria Casijnsdr.* was op 15 Mei 1655 niet meer onder de levenden. Haar zoon *Paulus* was de vermaarde kunstschilder, van wie in het jaar 1952 zeven stukken werden tentoongesteld in het Centraal Museum te Utrecht.

Haar andere zoon *Nicasius* maakte op 15 Februari 1653. ten overstaan van Dirck de Romare, notaris te Amersfoort, huwelijksvoorwaarden met *Ida van Diden (Dydden, Dieden, Didthen),* weduwe van *Andries Corenbreeck,* de vader van *Pieter Corenbreeck* (zie vraag in Ned. Leeuw 1939, kol. 478 en Ned. Leeuw 1940, kol. 66). *Andries Corenbreeck,* toenmaals nog ongehuwd, testeerde op 21 April 1629, ten overstaan van notaris Salm Mathijsz. te Amsterdam, ten behoeve van zijn vader *Pieter Corsz. Corenbreeck* en, voor het geval van diens eerder overlijden, ten behoeve van zijne moeye *Marritgen Corsen.* Op 24 April 1629 testeerde ook *Pieter Corsz.* en wel voor notaris Laurens Lamberti, eveneens te Amsterdam. De erflater stelde *Andries,* zijn enigste zoon, tot universeel erfgenaam in, met bepaling, dat indien deze vóór zijn 24ste levensjaar tot de nalatenschap zou worden geroepen, als bewindvoerder daarover zou optreden zijn zwager *Gerrit Appelman.* Uit het huwelijk van Andries met Ida van Diden sproten vier kinderen, te weten:

1. *Mechteld,* op 25 Augustus 1622 22 jaar oud en ongehuwd overleden tussen 23 Juli 1681 en 6 November1 686.
2. *Maria,* overleden vóór 23 Juli 1681. Op 5 September 1678 leefde zij in echt verenigd met *Philippus Borremans,* koopman te Amsterdam. en had toen van deze twee minderjarige dochters.
3. *Aleyda,* die op 5 September 1678 reeds niet meer in leven was. Zij was gehuwd geweest met *Pieter Doey* (Dozy?) en liet één kind na.
4. *Pieter,* ook hij was op 5 September 1678 niet meer in leven en liet twee minderjarige zoontjes na. Zie verder over hem Ned. Leeuw 1940, kol. 66.

Ida van Diden is overleden tussen 5 September 1678 en 12 Mei 1681. Op eerstgenoemde datum woonde zij te Amersfoort.

Alle boven vermelde gegevens zijn aan authenthieke stukken ontleend.

Gevraagd: Nadere personalia van *Ida van Diden* en opgave harer ascendenten. Zij had een broer *Christiaan,* die in 1662 nog in leven was.

Voorts gevraagd: Nadere personalia van *Diderick van Crachtwijck* en zijn vrouw *Gerarda (Evertgen) van Dorsten,* alsmede opgave van hun beider ascendenten. Blijkens van Rootselaar, Amersfoort 777-1580, deel 11, was een persoon genaamd *Dirk van Crachtwijck* in 1579 schepen dier stad en komt hij, in verschillende functies aldaar voor in de jaren 1557, 1572, 1573 en 1577.

's-Gravenhage. JHR. MR. TH. K. M. J. VAN SASSE VAN YSSELT.

Huls(t)hovan Arendonck. In de kerk van Dundalk (Eire) bevindt zich een 17de eeuws gebrandschilderd glas, in 1824 door Lord Roden aan deze kerk geschonken. Het wapen vertoont, blijkens een schets, het volgende wapen: „In goud een rode dwarsbalk vergezeld boven van een zwarte dubbele adelaar en beneden van een zwarte (!) boom".

Verder bevat het glas de inscriptie: „*Teuntgen van Aren,-donck* wede van ..... *Janze Hulsthout* niet sonder Godt o lyden verduldigh 1636". Volgens mededeling van de Heer Muschart vertoont het wapen veel overeenkomst met dat van *Govert van Arendonck,* in 1607 te Brussel, die voert: „Doorsneden: A. een dubbele adelaar: B. een boom". Een huwelijk *Hulsthout-van Arendonck* hebben wij niet kunnen vinden. Kan één onzer lezers ons daaromtrent een aanwijzing geven?

INLICHTINGENDIENST VAN HET GENOOTSCHAP.

Jiskoot. (LXVII 157, 220, 287, 344). Aangezien in Ned. Leeuw LXVII, k. 220, een *Isaac Jiskoot* wordt vermeld over wiens nageslacht blijkbaar niets bekend is, kan het nuttig zijn, te vermelden, dat een Mr. *Isaak Jiskoot* (1703-1732) custos te Ravenswaay was (zie Nav. 1878, bl. 471).

Te' Doorn ondertrouwen op 11 April 1725 *Lucas Jacobus Roeland* en *Antonia Jyskoot,* van 't huys te Doorn.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Moliaert van Zierickzee. Gezocht geboortedatum en -plaats van *Maria Machtelt Moliaert van Zierikzee,* geb. omstreeks 1640, vrouw van (tr. 1661) *Theodorus Althetus Henricus* des H.R. Rijksgraaf *Straetman.*

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Reefman-Dasselaer. (LXXI 133). Op 10 Nov. 1783 huwen te Ootmarsum (ondertr. ald. 10 Oct.; Delden 13 Oct.) *Hendrik Reefman,* j.m. op den Brink (Delden) en Geese *Dasselaar,* j.d. uit Lattrop, gericht Ootmarsum, ged. Ootmarsum 17 Juni 1759 *Geesken,* dr. van *Lucas Dasselaar* en *Hermke Bonke.*

Zwolle. MR. A. HAGA.

Steenoven. (LXXI 360). Is dit geslacht misschien identiek met *van den Steenhoven?* Zie daarover Ned. Leeuw LVI, kol. 477, 506, 526. Zie óók de noot op kol. 78 van de z e jaargang!

Zwolle. MR. A. HAGA.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — **Aanwinstenlijst der Bibliotheek. — Genealogie van der Heyden, door J. J. M. H. Verzijl. — Van Orsoy, door Ir. J. G. Kam. — Huwelijken voor schepenen van Amerongen, door W. A. Wijburg Jr. — Korte mededelingen: Van der Hell; Van der Schuiren; Stam; Vijf brouwerijen te Delft rond 1600; Een rouwbord in de kerk te Batenburg. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.**

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor. Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Blad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad f 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. hl. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan* 17, *'s-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 7 | LXXIIe Jaargang | Juli 1955

BESTUURSBERICHTEN.

Tot lid zijn benoemd:

MR. H. C. VAN BEUSEKOM . . . . . *Horssen (Gld.).*
Huize „Horssen".

H. VAN HOOGDALEM HZN. . . . . *Gorinchem.*
Gasthuisstraat 54.

H. B. JACOBS . . . . . *Nijmegen.*
St. Annastraat 388.

Adreswijzigingen:

JHR. MR. DR. TH. W. C. CALKOEN . . . . *Oosterbeek.*
van Borsselenweg 1.

PROF. DR. W. PH. COOLHAAS . . . . . *Wassenaar.*
Huize „Pauwhof", Rijksstraatweg 420.

DR. W. GAADE . . . . . *Amsterdam-Z.*
Gerrit van der Veenstraat 155.

IR. W. J. H. HOFFMAN J. JZN. *Boston 30, Mass. (U.S.A.)*
Ward 8B—Bed 15, V.A. Hospital, Jamaica Plain.

L. J. VAN DER KLOOSTER . . . . . *Scheveningen.*
Doornstraat 17.

MR. W. F. Baron RÖELL . . . . . *'s-Gravenhage.*
Fred. Hendriklaan 22.

Mevrouw E. J. L. RUTGERS VAN ROZENBURG
geb. LANTSHEER . . St. *Laurens (Post Middelburg)*
Nieuwenhovenseweg 8.

T. WALTER . . . . . *Amsterdam-Z.*
Nic. Maesstraat 122 boven.

W. Ph. Veeren †

Geheel onverwacht is tijdens een verblijf te Parijs op 3 Juni j.l. overleden de Heer W. Ph. Veeren, die reeds in 1911 tot ons Genootschap toetrad. In hem verliest het 'Genootschap één zijner leden uit een tijdperk toen de Leeuw nog vrijwel uitsluitend een kleine vriendenkring was.

Herhaaldelijk heeft de Heer Veeren onze genealogische kennis verrijkt door artikelen en mededelingen in dit Maandblad.

In veel wijder kring dan die van onze leden zal echter zijn heengaan als een groot verlies worden gevoeld. Na zijn terugkeer uit de tropen in 1948 werd hij immers in het bestuur van het Centraal Bureau voor Genealogie gekozen en al spoedig werd hij tot het voorzitterschap geroepen. Sedertdien was hij — behoudens onderbrekingen voor reizen naar zijn geliefd Frankrijk — dagelijks op de Nassaulaan 18 te vinden, waar hij op de hem eigen rustige en opgewekte wijze leiding gaf aan de werkzaamheden. Onder zijn voorzitterschap heeft het Centraal Bureau voor Genealogie zich ontwikkeld tot een uitnemend lopende organisatie. Tevens was hij voorzitter van het Nederland's Patriciaat en hij heeft zich veel moeite gegeven voor het gelijknamige jaarboek, waarin gedurende de laatste jaren talrijke artikelen van zijn hand verschenen.

Thans is in Frankrijk, waar hij zijn jeugd had doorgebracht en zo gaarne verbleef, het einde gekomen. De herinnering aan een goed vriend van het Genootschap zal echter levendig blijven bij allen in onze kring die hem hebben gekend.

HET BESTUUR.

Mevrouw A. C. Boogaard-Bosch
† 19 Juni **1955**

Mevrouw Boogaard zal bij ons in herinnering blijven als een der vriendelijkste en meest behulpzame leden van ons Genootschap.

De in **1933** gehouden jubileum-tentoonstelling had zeer haar aandacht getrokken en bracht haar er toe niet alleen lid van het Genootschap te worden, maar ook daadwerkelijk steun te verlenen. Zo heeft Mevrouw Boogaard de grote bibliotheek Van Dam, die ons in 1937 ten deel viel, helpen ordenen en jarenlang heeft zij een ieder, die haar hulp inriep voor Delftse gegevens, mededeling gedaan van het vele, wat zij wist, en belangeloos bij verder onderzoek ter zijde gestaan.

Te Leiden heeft zij gestudeerd en het doctoraal examen letteren afgelegd en in haar woonplaats Delft werd zij archivaris van de Nederlands Hervormde Gemeente.

Op onze vergaderingen en excursies ontbrak Mevrouw Boogaard zelden en wie onzer daar ook maar terloops met haar in gesprek kwam behield voorgoed de herinnering aan een bijzonder innemend iemand met een zeer persoonlijke belangstelling voor haar omgeving.

Na een langdurige ziekte, waarvan zich de eerste verschijnselen reeds in Augustus 1954 openbaarden, is Mevrouw Boogaard — gelovig als zij was — in volle vrede heengegaan.

HET BESTUUR.

STAAT VAN AANWINSTEN+

A. Afdeling Familie-archieven.

Archivalia Engelberts, Lubeley en varia.
(Geschenk van de Heer J. den Tex te Rotterdam, executeur testamentair van Mejuffrouw J.I.D.A. J. Engelberts, „Ignatia Lubeley".)

Archivalia Polman Gruys.
(Geschenk van de Erven van de kunstschilder E. W. Koning door bemiddeling van de kunstschilder T. Voerman.)

Archivalia van der Noord aa en Apeldoorn, van der Chijs, Grimm, Kroon, Meerman, Slinger, van Westrheenen, van Wisselingh, van Zoutenlande.
(Geschenk van Mr. M. van der Noordaa te Heemstede door bemiddeling van de Heer W. Kroon.)

Brieven van de genealoog Jan van Schüler te Utrecht aan de genealoog W. Baron van Haersolte van Yrst, met minuten van antwoorden van de laatstgenoemde. 1750-1757. *(Geschenk van A. C. Baron van Heerdf.)*

Acten van benoeming en eervol ontslag voor C. F. Klaar als eerste-luitenant-kwartiermeester bij de Rustende Schutterijen in de provincie Zuid-Holland, 1 lde bataljon. 1892 en 1901. (Uittreksels.)
(Geschenk van de Heer F. Robertson te 's-Gravenhage door bemiddeling van de Gemeente-archivaris aldaar.)

Acte van belening van Ds. Fredricus Glashorst te Doesburg met twee weiden, genaamd 't Staderslag of Staatsslag, aldaar door A. W. C. W. Baron van Pallandt, als heer van Keppel. 1791. Met octrooi om dit leengoed te mogen verkopen, tevens acte van ontslag van leenplicht, voor de verkoper W. A. Baron Schimmelpenninck van der Oye. 1791. 2 charters.

Geboorte-acte van Chrétien Joseph Booms, geboren Maastricht 12 Juli 1810, zn. van Adam en Elisabeth Du Moulin. (Uittreksel.)

Doopacte van Catharina Dominica Sophia Koster, gedoopt Groningen, R.-K. kerk aan de Caroliweg, 12 December 1805, dochter van Sebastianus en Elisabeth Muller. (Uittreksel.)

Trouwacte van Chrétien Joseph Booms en Catharina Dominica Sophia Koster, getrouwd Groningen 19 Augustus 1840. (Uittreksel.)
(Geschenk van de Heer L. T. Wilhelmy van Hasselt.)

B. Afdeling Handschriften.

Berckum, Dr. jur. H. J. te Muri bij Bern (Zw.). Fragment-genealogie van Ber(c)kum (uit Raalte) en genealogische aantekeningen van Ber(c)kum (Nederland) en Berk(k)om (Zwitserland).
(Geschenk van de Samensteller.)

Capellen, heer van Hagen, Alexander van der (1668-1730). Bijbelbladen van der Capellen over de jaren 1709-1728. (Afschrift.)
(Geschenk van de Heer F. Kragf.)

Dekker, Mejuffrouw W. M. van der Mijll. Genealogie Dekker en van der Mijll Dekker,
(Geschenk van de Samenstelster.)

Hoek, J. Genealogie Büchner en fragment-genealogie Rhenius. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Hoogstraten, F. van. Stamreeks Berck en fragment-genealogieën Listing en Ruymveld, de beide laatstgenoemde in vrouwelijke lijnen uitgewerkt,
Idem. Kwartierstaat (32) van Magdalena Maria van Braam Morris, 1836-1879, tr. 1855 Th. R. N. Lucassen. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Loon, Jhr. Mr. M. N. van. Kwartierstaat (64) van Wilhelmina Scherpenzeel, 1839-1922, tr. 1875 Jhr. Mr. J. L. B. de Mural t.
(Geschenk van de Samensteller.)

Perk, A. K. Genealogie en aantekeningen Bolla an.
(Geschenk van de Samensteller.)

Schoemaker, Andries. Genealogie van de Werve. *(Geschenk van de Heer G. L. Maaldrink.)*

Wijburg Jr., W. A. Genealogieën Wijburg (Bommelerwaard) en Wyborgh (Wijk bij Duurstede), fragment-genealogie Wijburg (Well bij Ammerroden) en aantekeningen van Weyburg (Brabant).
(Geschenk van de Samensteller.)

N.N. Fragment--genealogie van der Bilt (Utrecht, Delft), naar gegevens van Mevrouw G. A. van der Bilt-Hopper te Amsterdam, verstrekt door het Bevolkingsregister aldaar. *(Ten burele overgenomen.)*

N.N. Genealogie Boldingh.
(Geschenk van Mevrouw J. M. Charisius-de Leur te S-Gravenhage.)

N.N. Genealogie van Eck (Wijk bij Duurstede: Tiel: huize Mariëndaal bij Arnhem), in vrouwelijke lijnen uitgewerkt. *(Aangekocht.)*

N.N. Genealogie Verzij 1 (Zuylichem).
(Geschenk van Mr. J. Nolen.)

Kr a g t, F. Aantekeningen omtrent leden van de Veluwse families van den Bielerd, ten Brink, van den Hoorn, van de Kamp, Landman, Prins, van de Nautena, van Rensselaer, van Slooten en van Winkoop (Wijnkoop).

(Geschenk van de Samensteller.)

Schelven, Prof. Dr. A. A. van. Aantekeningen voornamelijk over vluchtelingen in de 16de en de 17de eeuw.

(Geschenk van Mevrouw de Weduwe van Schelven-Wiide te Aerdenhout,)

Een Waterlandse familie (Rijser, Zegers Rijser),

door A. H. **Drijfhout van Hooff.**

De opstelling van een kwartierstaat vestigde mijn aandacht op een daarin voorkomend lid van de familie Zegers *Rijser*. Een hogere opvoering van de kwartieren bracht mij al spoedig op *Rijser en* van dat ogenblik af begon deze familie, die naar mijn weten niet in de genealogische literatuur behandeld wordt, mijn belangstelling meer en meer te trekken, voornamelijk omdat ik aanvankelijk niet het voortbestaan van de combinatie *Zegers* en *Rijser* tot op de huidige dag kon vinden.

Een onderzoek op de bibliotheek van ons Genootschap bracht in de collectie Ver Loren een genealogie *Rijser* aan het licht, welke was uitgewerkt tot ongeveer het jaar 1780 en terugvoerde tot zekere Ds. *Simon Rijser,* predikant te Watergang, die aldaar in 1656 beroepen en bevestigd werd.

Uit deze genealogie bleek, dat in de loop der 18de eeuw twee maal pogingen waren gedaan om de naam *Zegers* door doopnaamtoevoeging te doen voortleven, welke echter beide mislukten, de eerste maal door een kinderloos huwelijk, de laatste maal door het ongehuwd blijven van de betrokkene.

Eerst mijn nadere voortzetting van genoemde genealogie bracht aan het licht, dat men in 1786 meer succes had en er toen een tak *Zegers Rijser* ontstond, welke tot op deze dag heeft voortbestaan.

In het dossier vond ik tevens andere aantekeningen, o.a. een lijst van schepenen van Amsterdam, die de naam *Rijser* droegen en waarvan de eerste reeds in 1397 op het kussen zat. Van aansluiting aan de stamreeks was echter geen sprake. Deze schepenlijst zal hieronder nog nader behandeld worden.

De genealogie, welke zeer vermoedelijk door een lid van de familie *Rijser* is opgesteld, is zeer betrouwbaar gebleken, echter heb ik deze op vele plaatsen kunnen aanvullen en in het bijzonder vervolgen tot op heden.

Het voorgaande in aanmerking nemende, heb ik getracht op het gemeente-archief te Amsterdam mijn kennis inzake de Rijsers uit te breiden.

Ik raadpleegde Elias „De Vroedschap van Amsterdam", waarin ik enige Rijsers aantrof, welke echter niet aansluitbaar waren aan de bovengenoemde familie. Toen werd mijn aandacht gevestigd op de nagelaten manuscripten van burgemeester W. Backer op bovengenoemd archief en was ik zo gelukkig daarbij een, weliswaar zeer schematische, genealogie *Rijser* aan te treffen, welke eveneens zeer betrouwbaar is gebleken en welke ik nader heb kunnen uitwerken.

De *Rijser's,* bij Elias vermeld, kwamen hierin voor. Deze oude handschriftgenealogie bleek bij nadere bestudering in de beide oudste generaties de twee laatste schepenen te bevatten van de bewuste lijst. Het notariële archief en het weeskamerarchief te Amster'dam hebben mij een goede oogst

opgeleverd om het schema nader „aan te kleden", waarbij ik steeds meer tot de conclusie kwam, dat beide families, nl. die van *Rijser (Zegers Rijser)* eerstgenoemd en die, welke uit de laatste Amsterdamse schepenen voortkwam, uit een en dezelfde stam zijn gesproten en dat deze geworteld was in Waterland, om het juister te zeggen in Ilpendam. Ik kan dit echter helaas niet definitief bewijzen.

Mijn onderzoek strekte zich verder uit tot de gemeentearchieven van Waterlandse plaatsen als Monnikendam, Ilpendam en Broek in Waterland, vervolgens tot de notariële en rechterlijke archieven dier plaatsen, waarbij ik ook nog, behalve vele voorlopig niet onderling aansluitbare Rijsers, een R.C. tak vond, welke tot op de huidige dag voortbestaat en welke wel bewijsbaar uit Ilpendam stamt. Ook deze tak heb ik verder uitgewerkt, ik beschikte nu over drie genealogieën *Rijser* en het is mijn voornemen deze hier achtereenvolgens te behandelen, waarbij het mij wenselijk lijkt aan te vangen met die, welke aansluit op de schepenen van Amsterdam, daarna de descendenten van Ds. *Simon Rijser* èn tenslotte de R.C. tak uit Ilpendam, welke in de laatste twee eeuwen voornamelijk landbouwers heeft opgeleverd en zich zéér heeft uitgebreid, om welke reden ik deze meer schematisch zou willen behandelen.

Laat ons dus beginnen met de bewuste schepenlijst eens nader te bezien. Deze komt voor in de werken van Wagenaar, Noordkerk, Commelin e.a. maar schijnt mij het meest betrouwbaar toe in een vermoedelijk semi-officieel boekje in 16de eeuws handschrift, dat op het gemeentearchief van Amsterdam berust. Het is getiteld: „Register van namen van Schouten, Burgemeesters en Schepenen van Amsterdam", het is opgenomen in de Inventaris van Dr. P. Scheltema 3e deel op blz. 55 onder No. 22 (tegenwoordig Afdeling „Ambten en Officiën" No. 39).

Het vangt aan met het jaar 1413 en de volgende Rijsers komen er in voor:

1.	*Claes Sijmon Rijssersz.*	Burgemeester	1414.
2.	*Claes Sijmon Rijsersz.*	Schepen	1421.
3.	*Jonge* Claes *Sijmon Rijsersz.*	Burgemeester	1429.
4.	*Sijmon Jan Rijssersz.*	Schepen	1468.
5.	*Dirk Sijmon Jan Rijssersz.*	Schepen	1486.
6.	*Jan Rijser Jansz.*	Schepen	1536.
7.	*Jan Rijser Jansz.*	Schepen	1563, 68, 70, 72, 76.

In „Handvesten van Amsterdam" door Herman Noordkerk komen enkele onbeduidende afwijkingen voor van het bovenstaande lijstje. Hier is opgenomen: *Claes Symon Jans Rijser,* schepen in 1397, No. 1 heet hier als boven, de Nos. 2 en 3 heten beide *Jonge Claes Symonsz. Rijser* en No. 6 wordt hier genoemd *Jan Rijser* van Monnikendam. Dit geeft te denken, dat de voorgaanden niet van Monnikendam afkomstig waren en het is mijn overtuiging, dat deze uit Ilpendam afkomstig waren, zoals nader aannemelijk gemaakt zal worden.

Ook J. ter Gouw in zijn „Geschiedenis van Amsterdam" geeft een staatje, dat niet noemenswaard verschilt van het bovenstaande.

Het is zonder meer duidelijk, dat No. 1 (tevens de schepen van 1397) de vader was van No. 2, die dezelfde was als No. 3. Voorts dat No. 5 de zoon was van No. 4. De Nos. 6 en 7 vormen als vader en zoon een afzonderlijke groep, welke verschijnt aan het hoofd van de hierna te behandelen genealogie.

Het verband tussen de groepen 1-3, 4-5 en 6-7 blijkt niet en ik heb dit ook niet kunnen aantonen maar naar alle

waarschijnlijkheid moeten zij toch nauw aan elkaar geparenteerd zijn.

Het is hier de plaats om nog melding te maken van een op het gemeentearchief van Amsterdam berustend wapenboek, nl. dat van de in 1686 te Amsterdam overleden schilder en heraldicus Jacob Colijn. Het was tevoren in het bezit van de Heer van den Brandeler te 's-Gravenhage, die het beschreven heeft, welke beschrijving in druk verschenen is in 1890.

Wijlen Jhr. Mr. Dr. van Beresteyn heeft in het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, Deel II, een artikel doen verschijnen, hetwelk een geduchte critiek inhoudt op dit wapenboek, m.n. op de historische juistheid van de daarin getekende familiewapens. Hij neemt aan, dat de maker, eensdeels onder druk van zijn tijdgenoten, anderdeels om bij hen in het gevlij te komen, hun wapens ook heeft toegekend aan hun voorzaten, die die wapens wellicht nooit gevoerd hebben.

Ik laat daarom bij de hierna volgende beschouwing van het familiewapen *Rijser* de wapens, welke door Colijn aan deze familie zijn toegekend, geheel buiten beschouwing. Wel zou ik hier willen wijzen op een enkel genealogisch gegeven, dat meer licht werpt op het verband tussen de bovengenoemde groepen. Het wapenboek noemt namelijk de burgemeester van 1429 ***Jonge J a n Claes Symonsz.*** *Rijser.*

Als dit juist is zou No. 4 een zoon kunnen zijn van NO. 3 en als bovendien Noordkerk juist is met zijn schepen van 1397 ***Claes Symon*** *Jansz. Rijser,* dán maar ook alleen dán kunnen wij gevoegelijk groep 1-3 en groep 4-5 in één filiatie samenvatten, welke dan wordt:

Jan - Simon - Claes - Jan - Simon - Dirk.

Het genoemde artikel van Jhr. van Beresteyn heeft mij aanleiding gegeven de daarin genoemde schepenbrieven NOS. 121, 217, 421, 515 en 680 op het Amsterdamse archief te lichten. No. 257 heeft geen zegels, bij No. 334 is het twijfelachtig of daar van een *Rijser* sprake is en No. 752 heb ik niet kunnen vinden. Aan deze schepenbrieven komt een zegel *Rijser* voor met een huismerk (beter misschien persoonsmerk) zoals in het artikel afgebeeld. De eerste drie zijn alle verschillend en de naam *Rijser* komt in de aanhef van de brief niet voor, terwijl de randschriften van de zegels zo goed als niet leesbaar zijn. Toch geeft de overeenkomst van de voornamen en de patronymica met die van de lijsten voldoende waarborg, dat hier van een *Rijser* sprake is.

De merken op de zegels van NOS. 421 en 515 zijn hetzelfde, zodat wij hier zeker wel van een huismerk mogen spreken. De schildhouders zijn op beide een adelaar. In brief No. 515 wordt de schepen voluit vermeld als ***Dirck Symon Jan Rijsers soen,*** in het randschrift slechts als ***Dirck Symons.***

In de aanhef van No. 680 wordt de schepen Jan Rijsser Jansz. genoemd en diens zegel vertoont voor het eerst een wapen met onduidelijk randschrift ***Jan*** .... *Rijse* ...., Het wapen is: gedeeld, I doorsneden, a. een leeuw, b. een zwaan met geopende vlucht; II drie takken.

Wij mogen dit wapen op het zegel van de schepenbrief van 16 Mei 1536 vermoedelijk als het eerst aangenomen wapen der Rijsers beschouwen.

Alvorens tot de bespreking van het wapen over te gaan, wil ik nog vermelden, dat de schepen van 1397 een authentiek bewijs van zijn bestaan in de archieven heeft nagelaten. In het Amsterdamse weeskamerarchief berust namelijk een schepenbrief van het dorp Purmerland van het jaar 1413, waarbij schout (Jacob Luden zoen) en schepenen van dat dorp bekend maken, dat Pieter Luden zoen en Lude, zijn

zoen vercoft hebben ***Claes Symon Rijsers zoen*** drie deymde lants, ghelegen binnen die ban van Purmerlant tusschen die burch ende gousloet. Wij zien hier dus, dat ***Claes Symonsz.*** hier met zijn volle naam en toenaam genoemd wordt. Hij zal wel in Ilpendam gewoond hebben, het stamdorp van de familie, dat toenmaals al waarschijnlijk onder Purmerland ressorteerde evenals later bij de heerlijkheid Purmerland en Ilpendam, waar Purmerland het hoofddorp was in tegenstelling tot de tegenwoordige tijd, nu de gemeente Ilpendam heet, waaronder Purmerland hoort. Een deymt was een speciale Waterlandse maat, groot $^2/_3$ morgen. De Gousloot bestaat nog steeds.

Hoe deze schepenbrief in het weeskamerarchief terecht is gekomen, is mij onbekend, het stuk behoort niet tot een dossier tegenwoordig.

Wat nu het familiewapen betreft, hieraan is nog al eens iets veranderd, om niet te zeggen, dat er aan „geprutst" is.

Rietstap beschrijft het in zijn Armorial Général als volgt: Parti, au 1 d'azur à la fasce brét. et contre-brét. d'arg., acc. en chef d'un lion décapité du même, soutenu d'une terrasse de sin. (du col etc.), la fasce acc. en pointe d'un cygne d'arg (etc.) le col passé dans une couronne d'or, soutenu d'une terrasse de sin., au 2 d'arg. à trois tiges feuilletées de sin., posées sur une terrasse du même.

Gaan wij nu eens na, waar wij dit wapen in authentieke bronnen tegenkomen, dan wil ik eerst een inschrijving in de Schepenrol van Monnikendam (Rechterlijke Archieven N. Holl. No. 3538) noemen. In 1622 werd een proces voor schepenen gevoerd over het recht van begraven in zeker graf, waarbij Jan Claesz. Rijser getuigt, dat Zal. ***Jan*** *Jansz. Rijser* met consent van schepenen begraven is in het graf op het middelkoor van de Grote kerk onder een witte zerk, waar het wapen van de r ij s e n op staat enz. enz.

Het is mogelijk, dat hier gelezen moet worden ***Rijsers,*** maar waarschijnlijker acht ik het, dat inderdaad takken of rijzen bedoeld zijn. Dit is helaas niet meer na te gaan, daar in de bedoelde kerk geen grafzerk met een wapen *Rijser* meer voorkomt, wel een waarop de simpele aanduiding *„Jan Jansen Rijser"* gegrift is (zie Bloys van Treslong Prins).

Deze rijzen (sprekend wapen!) kunnen zeer goed het oorspronkelijke wapen gevormd hebben, waaraan later de andere wapenfiguren toegevoegd zijn door allianties. Welke allianties dit waren heb ik niet kunnen nagaan bij gebreke van oude bronnen.

Deze allianties moeten dan vóór 1536 (zie boven) hebben plaats gehad en zijn wellicht ***Boelens (van Loe),*** welke tak de onthoofde leeuw van zilver op blauw veld voert en ***Sem,*** welke familie mede volgens Rietstap een zilveren zwaan met gouden kroon om de hals eveneens op blauw veld voert.

Een huwelijk van *Claes Boel Jansz.* in de eerste helft van de 15de ***eeuw*** met een *Lijsbeth* ***Jan Rijsersdr.*** komt weliswaar voor in „Het Patriciaat van Amsterdam, vertegenwoordigd door de genealogie van het geslacht Boelens, uitgegeven naar het handschrift van Jan van Wieringen Ghijsbertsz. onder toezicht van Prof. J. A. Alberdingk Thijm" maar deze oudste aantekeningen betreffende de familie Boelens zijn niet te controleren.

Een alliantie met ***Sem*** heeft inderdaad bestaan (wordt genoemd in het hierboven bedoelde proces van 1622) maar is van later datum dan 1536.

Opmerkenswaardig is, dat de rijzen aan de heraldisch verkeerde kant van het wapen staan, zodat onwillekeurig gedacht wordt aan afstamming uit de vrouwelijke lijn.

Wat de rijzen betreft: Colijn tekent voor de schepen van

1536 een wapen met alleen drie takken (dus niet het samengestelde wapen van het zegel) welke door de Heer van den Brandeler doorntakken genoemd worden.

Bloys van Treslong Prins spreekt over leliestengels in zijn beschrijving van de hieronder te noemen grafzerk. Rietstap noemt het juister gebladerde takken en dit komt overeen met rijzen (rijshout).

De grafzerk in de Oude kerk te Amsterdam (Gedenkwaardigheden in de kerken van Noord Holland, Deel 11, blz. 47) is prachtig bewaard gebleven, is waarschijnlijk vernieuwd en dateert dan uit het begin van de 17de eeuw.

De beschrijving van Prins klopt volkomen nl.: Gedeeld: 1 doorsneden, boven op blauw een leeuw, beneden op blauw een zwaan met geopende vlucht op een grond: 11 drie leliestengels met bladen naast elkaar uit grond komende.

De kleur blauw is zeer duidelijk door horizontale lijnen aangegeven. De groene kleur van de rijzen was moeilijk aan te geven maar het zilveren veld is te herkennen aan de weglating van harcering. Wij zien, dat de leeuw niet onthoofd is (doch een vreemd klein kopje heeft) en dat de zwaan geen kroon draagt. Een en ander is wellicht niet geheel in overeenstemming met de afbeelding op de zerk, welke daar oorspronkelijk gelegen heeft. Op het zegel van 1536 is niet te zien of de leeuw al of niet onthoofd is maar de zwaan vertoont daar duidelijk een geopende vlucht.

Op deze grafzerk moet ik later nog terugkomen in verband met het randschrift.

Ik moge hieronder een opgave van authentieke zegelafdrukken Rijser laten volgen in chronologische volgorde.

1e. het wapen op het zegel aan de schepenbrief van 16 Mei 1536 op het Amsterdams gemeentearchief, zijnde: gedeeld: 1. doorsneden, a. een leeuw, b. een zwaan met geopende vlucht: 11. drie takken. Zie boven.

2e. idem aan de schepenbrief van 20 November 1563 aanwezig in het familiearchief Bicker op het Algemeen Rijksarchief, Inventaris No. 71 van *Jan Rijser Janszoon,* zoon van de bovengenoemde en geheel gelijk daaraan.

(Ik laat hier opzettelijk weg de verminkte wapens van *Jan Reijerze*, kerkmeester van de Oude kerk te Amsterdam (zonder leeuw)', zie ook Rietstap familie Reijerze en van *Jan* Reijser, regent van de Huiszittenarmen te Amsterdam in respectievelijk 1562 en 1573, hoewel ik geloof, dat hier van dezelfde familie sprake is.)

3e. het wapen in het wapenboek van de kerkmeesters van de Oude kerk te Amsterdam van *Jan Jansz. Rijser* (ongetwijfeld de zelfde als onder 2e) A° 1574, zijnde: gedeeld: 1. in blauw boven een onthoofde leeuw, onder een zwemmende zwaan: 11. in zwart drie gouden rijzen.

Thans volgen een tweetal zegels, welke ik te danken heb aan de Heer Muschart.

4e. het wapen van *Pieter Rijser,* schepen van Middelburg, nl.: gedeeld: 1. drie gebladerde takken naast elkaar op grond: II. doorsneden, A. een zwaan zonder poten rustende op water, B. een leeuw, volgens zijn zegel van 4 Febr. 1602 in de Eigendomsbewijzen van huizen van de O.I. Comp., kamer Middelburg, portefeuille 8344 in het Koloniaal Archief in het Algemeen Rijksarchief en zijn zegel van 14 Jan. 1617 aan charter in doos 283 gemerkt: Rentebrieven ten laste van het rentambt Voorne eveneens in het Algemeen Rijksarchief.

Ik merk hierbij op, dat deze *Pieter Rijser* blijkbaar heeft aangevoeld, dat de „rijzen" heraldisch rechts behoorden te staan.

5e. het wapen van *Johan Rijser,* commandeur te Meurs, nl.: gevierendeeld: 1. en IV. drie rijstakken naast elkaar op grond: 11. een onthoofde leeuw: 111. een zwaan met kroon om de hals, volgens zijn lakafdrukken van 13 Nov. 1663 en 8 Juni 1668 in de Missiven aan de Raad van State, portefeuilles Nos. 621 en 624 op het Algemeen Rijksarchief.

Deze *Rijser* meende dus de vrijheid te mogen nemen het aloude wapen weder geheel anders voor te stellen, namelijk gevierendeeld maar overigens met de zelfde wapenfiguren. Is het teveel gezegd, als ik boven opmerkte, dat er aan het wapen nogal geprutst is?

Thans volgen enkele wapenafbeeldingen, welke geheel overeenkomen met de beschrijving van Rietstap. Men zal opgemerkt hebben, dat de tot nu toe beschreven wapens de dwarsbalk in 1 missen. Deze behoren allen tot de familie van de Amsterdamse schepenen, waar de volgende, mét de balk. behoren tot de descendenten van Ds. *Simon Rijser.*

6e. het wapen van *Jan Rijser,* regent van het „Dolhuys" uit het wapenboek dier regenten op het gemeentearchief van Amsterdam. A° 1707. Gedeeld: 1. in blauw een beurtelings gekanteelde zilveren dwarsbalk, vergezeld van boven een zilveren onthoofde leeuw en onder een staande zilveren zwaan met kroon om de hals; 11. in zilver drie groene rijzen op groene grond.

Met zal opmerken, dat hier en verder de rijzen niet meer goud in zwart veld zijn maar groen op zilver. Waar de dwarsbalk bij deze tak vandaan komt is mij een raadsel gebleven.

7e. het wapen van Mr. *Hendrik Rijser,* schepen van Alkmaar in 1767, te zien in de collectie schepenzegels in het gemeentemuseum te Alkmaar. Het is een zéér fraai bewaard gebleven zegel, waarop de kleur van het blauwe veld duidelijk door harcering is aangegeven evenals de dwarsbalk. De leeuw is onthoofd en de zwaan gekroond. Helmteken de onthoofde leeuw. Randschrift: Mr. *Hendrik Rijser.*

8e. een zéér fraai groot gekleurd wapen van *Jan Rijser* de Jonge, regent van het Leprooshuis te Amsterdam op het gemeentearchief in het wapenboek van deze regenten, A° 1783-1789, geheel zoals Rietstap het wapen beschrijft.

Tenslotte wijs ik op de wapenafbeeldingen in enkele Nederlandse kwartierstaten, o.a. op die in de kwartierstaten van Rhede van der Kloot en Bär: nl. die van *Cornelis Avenhorn.*

Hiermede meen ik het wapen verder te mogen laten rusten, onder opmerking, dat de overeenstemming duidelijk wijst op de innige samenhang van beide families.

Ik ga thans over tot de beschrijving van de eerste familie.

De tak, die Jan Rijser, de schepen van 1536 tot stamvader heeft.

Zoals ik reeds hiervoor vermeldde, vond ik het schema voor deze tak in de manuscripten Backer op het Amsterdamse gemeentearchief. Voor een goed overzicht, laat ik dit schema, geheel volgens het oorspronkelijke (slechts de Romeinse cijfers heb ik er aan toegevoegd) op de volgende bladzijde volgen.

1. *Jan Rijser Jansz.* Hij is zonder twijfel de schepen, die genoemd wordt in de schepenbrief van 16 Mei 1536, welke op het archief te Amsterdam bewaard wordt en aanvangt met: Wij *Jan Rijsser Jansz.* ende Pieter Kantert Willemsz., scepenen te Amstelredamme etc. .....

Het is verwarrend, dat de naam Jan zo menigmaal in deze tak gebruikt wordt. Zijn zoon Jan (11 A) was eveneens

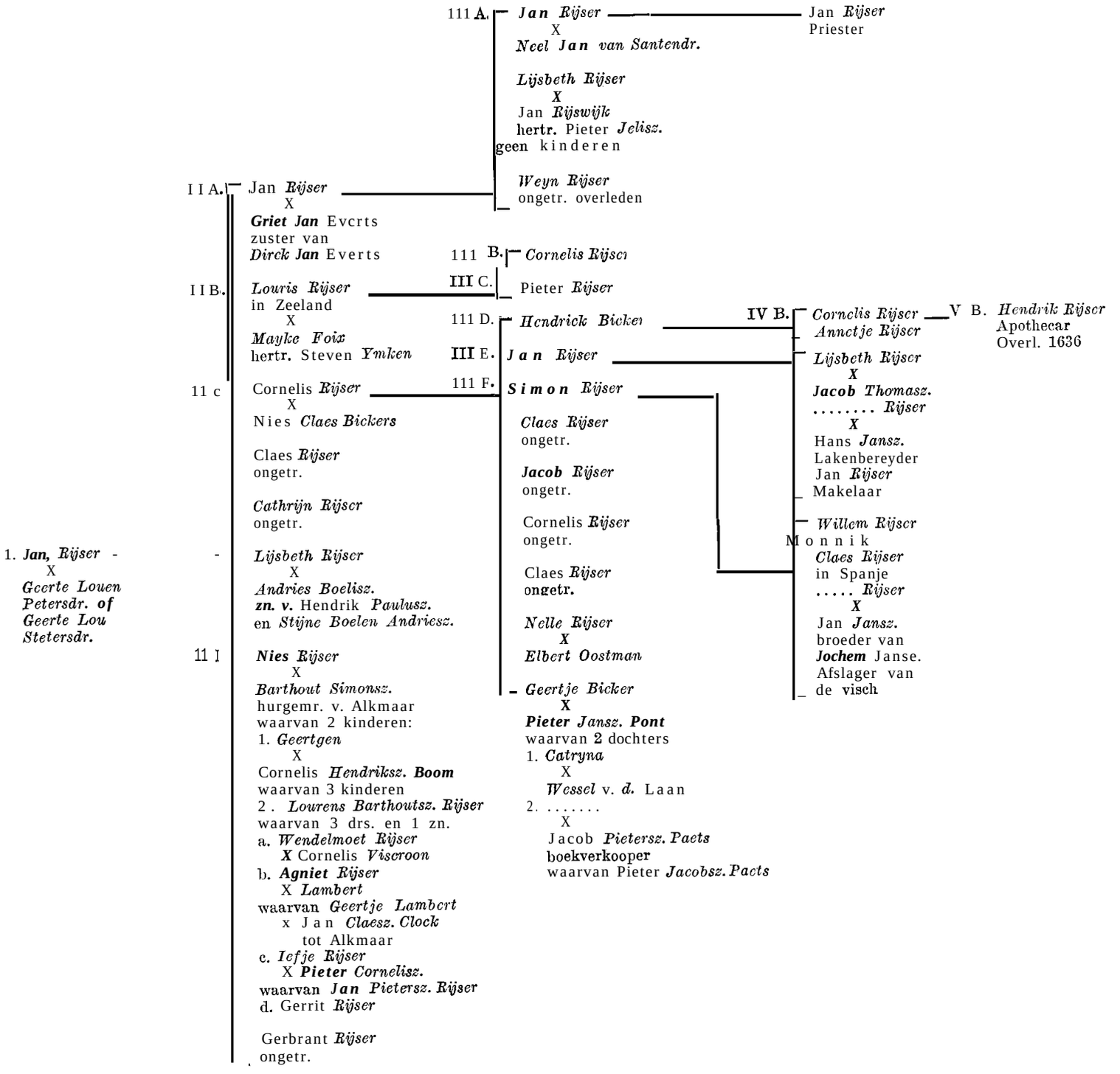
1. Jan, Rijser
X
Geerte Louen
Petersdr. of
Geerte Lou
Stetersdr.
11 I
Nies Rijser
X
Barthout Simonsz.
hurgemr. v. Alkmaar
waarvan 2 kinderen:
1. Geertgen
X
Cornelis Hendriksz. Boom
waarvan 3 kinderen
2. Lourens Barthoutsz. Rijser
waarvan 3 drs. en 1 zn.
a. Wendelmoet Rijser
X Cornelis Viscroon
b. Agniet Rijser
X Lambert
waarvan Geertje Lambert
x Jan Claesz. Clock
tot Alkmaar
c. Iefje Rijser
X Pieter Cornelisz.
waarvan Jan Pietersz. Rijser
d. Gerrit Rijser
Gerbrant Rijser
ongetr.
11 c
Cornelis Rijser
X
Nies Claes Bickers
Claes Rijser
ongetr.
Cathrijn Rijser
ongetr.
Lijsbeth Rijser
X
Andries Boelisz.
zn. v. Hendrik Paulusz.
en Stijne Boelen Andriesz.
II B.
Louris Rijser
in Zeeland
X
Mayke Foix
hertr. Steven Ymken
II A.
Jan Rijser
X
Griet Jan Evcrts
zuster van
Dirck Jan Everts
111 A.
Jan Rijser
X
Neel Jan van Santendr.
Lijsbeth Rijser
X
Jan Rijswijk
hertr. Pieter Jelisz.
geen kinderen
Weyn Rijser
ongetr. overleden
Jan Rijser
Priester
111 B.
Cornelis Rijser
III C.
Pieter Rijser
111 D.
Hendrick Bicker
III E.
Jan Rijser
111 F.
Simon Rijser
Claes Rijser
ongetr.
Jacob Rijser
ongetr.
Cornelis Rijser
ongetr.
Claes Rijser
ongetr.
Nelle Rijser
X
Elbert Oostman
Geertje Bicker
X
Pieter Jansz. Pont
waarvan 2 dochters
1. Catryna
X
Wessel v. d. Laan
2. .....
X
Jacob Pietersz. Paets
boekverkooper
waarvan Pieter Jacobsz. Paets
IV B.
Cornelis Rijser
Annetje Rijser
Lijsbeth Rijser
X
Jacob Thomasz.
..... Rijser
X
Hans Jansz.
Lakenbereyder
Jan Rijser
Makelaar
Willem Rijser
Monnik
Claes Rijser
in Spanje
..... Rijser
X
Jan Jansz.
broeder van
Jochem Janse.
Afslager van
de visch
V B. Hendrik Rijser
Apothecar
Overl. 1636

schepen te Amsterdam. Toch is het zeer goed mogelijk hem te identificeren. Lezen wij hiertoe in de eerste plaats de acte van 1543, voorkomende. in het Weeskamerregister No. 5 (het zogenaamde Inbrengregister) op fol. 2v in uittreksel luidende:

Op den 30en dach Augusti Anno 1543 is gecomen op de Weeskamer deser stede Geerfe *Louwendr.* mit *Jan Rijser Jansz.* h a r e n z o o n ende voocht in desen gecoren ende heeft achtervolgende den testamente van wijlen *Jan Rijser Jansz.* h a r e n m a n s.g., bij hem ende haer comparante gepasseert voor meester Frans van Delft, openbaer notarijs ende sekere getuychen, daer bij zij malcanderen recipr. gemaeckt hebben 't gebruijck van alle haerl. goederen, breeder blijckende bij den instrumente daerof zijnde, in dato Anno 1 5 4 0 op den 19en dach van November, bewesen *Lourens Janst.* h a r e z o o n e, ongehuwd zijnde, de somme van twee hondert Kar. guldens ende dit onder zijn legitieme ende wettighe porcie van den goede ende erfenisse hem bij den voirsz. Jan Rijser Jans:., zijnen vader achter gelaten etc. . . . . ende 't b e h a i c h d e *Cornelis Jansz. Rijser, Sijmon L o u w Sfooterst., o om* en van den voirsz. *Lourens* ende meester Cornelis Dobbenz. als vrunt van denzelven *Lourens.*

get.: Allert Boel Andriesz. ende Cornelis Loe Henricx, weesmeesteren.

In margine: Op ten 14en Mey Anno 1544 is op de weeskamer gecomen *Louw Jansz. Rijser* ende heeft dit bewijs, den 30en Augusti l.l., hem bij zijn moeder gedaen, geapprobeert ende .....

bekennende voirts bij consente van *Cornelis Jansz. Rijser* v a n M o n n i k e n d a m ende *Sijmon Lourens.* z i j n e o o m en ende Jan Cornelisz. van 't selve bewijs alreeds *twee* hondert Kar. guldens bij handen van Geerte Louwen, zijn moeder voldaen ende betaelt te wesen.

Uit deze inschrijving blijkt, dat *Jan Rijser* overleden is tussen 19 November 1540 en 30 Augustus 1543, dat de familienaam van zijn vrouw *Stooter* was, dat hij een broeder *Cornelis* had, die van Monnikendam afkomstig was en dat hij op zijn minst twee zoons had, nl. *Jan,* die in 1543 meerderjarig was, en *Lourens,* die toen nog niet gehuwd was.

Het is zeer jammer, dat het protocol van notaris Frans van Delft niet bewaard is gebleven, zodat Jan's testament niet geraadpleegd kon worden. Het is thans ook wel duidelijk, dat deze Jan in sommige bronnen genoemd wordt „van Monnikendam" gezien de afkomst van zijn broeder Cornelis.

Wanneer hij geboren is, valt slechts te gissen, ik meen in ieder geval vóór het jaar 1500, gezien het feit, dat hij in 1536 schepen was.

De bewaard gebleven archieven van Monnikendam geven geen uitsluitsel inzake zijn afkomst. De schepenprotocollen gaan niet verder terug dan 1579, de notariële tot 1582. Ik noteerde talloze Rijsers, die voorlopig niet aansluitbaar zijn.

Dat hij uit Waterland afkomstig is, kan vrijwel als vaststaand aangenomen worden. Monnikendam komt in de eerste plaats in aanmerking maar ook Ilpendam. In een nader te noemen boekje vond ik, dat in 1520 een *Johannes Rijser* begiftigd werd met een vicarie in de kerk van Ilpendam.

De kohieren van de 10de penning op huizen en landbezit geven belangrijke aanwijzingen. Zie hiervoor Inventaris Holland vóór 1572 op het Algemeen Rijksarchief. Ik noem hier voor Monnikendam dat van 1544 (No. *492)'* waarin een *Jan Rijser* genoteerd staat voor totaal ongeveer 21 morgen land, hij was toen reeds overleden en uit latere kohieren meen ik

dan ook te moeten concluderen, dat hier een Jan *Rijser* van Ilpendam bedoeld is, die toen en veel later nog leefde. In het kohier van 1553 (No. 704) komt onder het hoofd Land gelegen in Monnikenbroek voor: *Jan Rijser* weduwe thoe Amsterdam, een stuck genaemt Monickenweer, groot 6 morgen. Hierin wordt ook vele malen genoemd *Jan Rijser* van Ilpendam. Onder het hoofd Huizen: *Nies Jan Rijsers* huis en in de Kerkstraat Jan *Rijser's* huis en *Cornelis Rijser's* kinder huis.

In dat van het jaar 1561 komt nog steeds *Jan Rijser's* weduwe van Amsterdam voor, thans met 2 morgen land onder Monnikenweer. Voorts huizen en land van Ilpendamse Rijsers. Deze komen ook in de kohieren van Purmerland voor en ik zal hen later onder de laatst te behandelen tak noemen.

De hier bedoelde *Jan Rijser* heeft zich vermoedelijk reeds vroeg te Amsterdam gevestigd als niet reeds zijn voorouders er verbleven of woonden.

Immers wordt in het boekwerk „Handel en Scheepvaart van Amsterdam" door F. Ketner op blz. 99 genoemd *Jan Rijser,* schipper van Amsterdam. Zie voor hem ook het Economisch Historisch Jaarboek V (1919), blz. 236, 248, 262 en 292, waar het Kamper Pondtolregister behandeld wordt. Hij werd o.a. beroofd van Monnikendams laken. In het Groot Memoriaalboek van Amsterdam 1 wordt voorts op blz. 9, 36 en 53v. een *Jan Rijger,* schipper van Amsterdam genoemd, waarbij ik een sterk vermoeden heb, dat hier voor g een s moet gelezen worden. Dit boek loopt van 1474 tot ± 1544. De inschrijvingen zijn niet alle gedateerd.

Jan Rijser heeft te Amsterdam gewoond op het tegenwoordige Damrak blijkende uit een inschrijving in het Groot Memoriaalboek 11 op fol. 33v luidende: Op huyden hebben mijne Heeren de Burgemeesteren in den naeme ende tot behouff van deser stede, bij tusschenspreken van meester Cornelis Gerbrantsz., Florijss Roetersz., Jan Evertsz., zeepzieder ende Peter Foppenz. ende tot moderatie van den zelven gecoft,

ende *Jan Rijser Jansz.* met *Cornelis Jansz.* z ij n b r o e d e r, in den naeme van *Gheerte Louwen,* ha erl. moed er, hebben vercoft

een huys ende erve gelegen aen de plaetse deser stede, daer nu ter tijt 't Gulden Schaep uythangende is, op de Zuyder houck van een duergaend steechgen, gelegen tusschen desen huyse ende den huyse van de voersz. Gheerte Louwen, daer naestelendende off zijn 't voersz. steechgen ande Noortzijde ende Dirk Jan Zegers zoons husinge ende erve bij der stede gecoft aen de Zuytzijde ..... voor de somme van acht hondert ende zeventich Kar. guldens ..... Actum den 27en dach in September Anno 1550.

In margine: De Coop van een huys ende erve toebehoirende Gheerte Louwen, op den houck van *Jan Rijsers* Steeghgen.

Dit steegje is zeer waarschijnlijk de tegenwoordige Valkensteeg. Uit deze acte blijkt nog de identiteit van de derde zoon van Jan Rijser, m.n. *Cornelis;* deze moet in 1550 meerderjarig geweest zijn.

In het kohier van de 10de penning van Amsterdam Anno 1546 (No. 155) wordt genoemd onder het hoofd: Opt water beginnende van de waech tot de nuwebrugh, mit de steegen: het 2e huis van bovenaan de lijst: *Jan Rijser.*

Dit is n.m.m. hetzelfde huis als in de acte van 1550 bovenvermeld. Op het water is de oude naam voor het Damrak, de eerste huizen zullen wellicht nog gerekend zijn te staan aan de Plaets, ofwel Dam.

Zijn weduwe heeft nog gewoond volgens het kohier van

1553 op de Nieuwe Dijk, de inschrijving luidt: Beginnende van de Oostzijde van de Nieuwe Dijck van Jan Rijsers huis tot die Haerlemer sluys toe: 1. Jan Rijzers weduwe.

Ook bezat zij volgens dit kohier een huis op de Vijgendam samen met Lourens Pietersz. Zie 7de jaarboek van de Vereniging Amstelodamum blz. 130, waar vermeld wordt, dat Laurens Pietersz, een zuivelverkoper, in December 1562 zijn huis „Het Bottervat" aan de Vijgendam aan de stad verkocht.

Jan Rijser is vermoedelijk, evenals zijn voor- en nazaten, een groot koopman te Amsterdam geweest, hetgeen er ook toe bijgedragen zal hebben, dat hij in 1536 in het stadsbestuur werd gekozen. Werd in nog vroeger tijden meer gelet op landbezit, in zijn tijd kwamen de belangrijke kooplieden, schippers en reders aan bod.

Wij zagen reeds, dat Jan een broeder *Cornelis* had. Van deze ben ik niet veel te weten gekomen. Vermoedelijk heeft hij meer een rol gespeeld te Monnikendam, waar hij in het kohier van *1543* (No. *301)* vele malen genoemd wordt als landbezitter. In dat van 1544 komt hij voor onder de burgemeesters en schepenen, die de aangifte ondertekenen. Hij moet vóór *1553* overleden zijn, aangezien in het kohier van 1553 sprake is van Cornelis Rijsers kinderhuis in de Kerkstraat te Monnikendam. Hij is zeer waarschijnlijk de *Cornelis Rijser,* die in de kerk te Monnikendam is begraven onder de zerk „met de rijzen" hiervoor genoemd. In het daar bedoelde proces wordt nl. nog gezegd, dat zekere *Trijn Melis* verklaarde, dat *Marij Jan Semmes* haar betemoeie haar menigmaal verhaald heeft, dat *Cornelis Jansz. Rijser,* haar vader, daar mede in begraven is als mede-eigenaar. Hier vinden wij de door mij reeds aangestipte alliantie *Rijser-Sem.*

Ook *Jan Rijser* is vrij zeker in dat graf begraven. De vele Jannen maken echter een bewijs hiervan zeer moeilijk.

Een zuster van Jan was vrij zeker *Catharina Jansdr. Rijser,* die gehuwd was met *Pieter van Berckhout,* burgemeester van Hoorn, geboren aldaar in 1472 en ook daar overleden in 1558. Een aanwijzing hiervoor vinden wij in de Memorieboeken van de Weeskamer, waar in het boek 1609-1619 op blz. 222, in een acte van 23 November 1618 *Cornelis Hendriks Rijser* (zoon van 111 C) spreekt van „onsc osijn *Jan Tyding Barckhout* tot Monnikendam".

Het is hier de plaats om enige woorden te wijden aan het graf in de Oude kerk te Amsterdam, waarover ik boven reeds sprak.

Het verminkte randschrift luidt, langs de lange zijde rechts van de beschouwer: *Dirk Janz Rijser* 1567 den 8 September Sterft,

onder: *Claas Janz Rijser* 1570,

links: Den 2 Augustij sterft jonge *Jan Rijser Janz.*

Het randschrift aan de bovenzijde moet verloren geraakt zijn, toen de kerkvloer hersteld werd en vele zerken verhakt werden in ± 1614.

Ik heb de oudste begraafboeken van de Oude kerk nagezien en vond daar in: 9 December 1563. *Dierck Jansz.,* den soen van *Jan Rijsser.*

10 September 1567. Cl*aes Jansz. Rijser,* die soen van *Jan Rijser.*

25 November 1571, *Nellitgen Rijssers.* (zie later).

4 Augustus 1573. Begraven *Jan Rijsser de Jonge.* f. 4–7– Gr. klok 6–

Bloys van Treslong Prins heeft reeds het incomplete randschrift goed gelezen, nl.: *Dirk Janz. Rijser* / 1567 den 8 September sterft *Claas Janz. Rijser* / 1570 den 2 Augustij sterft Jonge *Jan Rijser Janz.*

Het blijkt nu, dat het ontbrekende aan de bovenzijde moet luiden: 1563 den 9 December sterft, Om dan rechts te vervolgen met *Dirk Jansz. Rijser.*

Het sterfjaar 1570 van Jonge *Jan Rijser Jansz. is* blijkbaar verkeerd overgenomen van de oude steen en moet luiden 1573.

In het kerkarchief berustende in de Nieuwe Zijdscapel komt in het oudste grafboek van 1532 (No. 0.74) de volgende inschrijving voor van dit graf:

Graf 5e laag van de traliën beginnende in het Nieuwe Vrouwenkoor No. *43/44* behoort aan *Jan Rijser.* Een huis- (of persoons)merk is daarbij getekend tussen een J en een R. *(Jan Rijser).*

In boek 0.75 (grafboek A° 1614) komt het zelfde merk en eigenaar voor, voorts de aantekening: Op 6 Januari 1642 door *Pieter Pont* betaald het verhogen. In boek 0.77 (grafboek A° 1640) nog steeds zelfde merk en eigenaar en de aantekening: Op 8 Februari 1663 begraven: *Claes Jansz. van den Driesche.* Op 4 November 1774 werd het graf overgedragen aan de familie *Stier* (zie later). In 1851 verviel het aan de kerk.

Mejuffrouw B. M. Bijtelaar te Amsterdam, aan wie ik vele gegevens dank, heeft een fraaie tekening van dit graf gemaakt (Gem.-Archief Amsterdam).

Het is blijkbaar gekocht door *Jan Rijser,* de schepen van 1536, maar hij is er niet zelf in begraven. Vermoedelijk in de kerk van Monnikendam, zoals wij boven zagen. De in het randschrift genoemde personen zijn dan vermoedelijk zijn zoon *Claes* en *Jan,* de zoon van zijn zoon Jan, die jong overleden is. Wie *Dirk Jansz. Rijser is,* die 9 December 1563 stierf, kunnen wij slechts gissen. Misschien een zeer jong overleden kind. De naam *Dirk* komt verder niet voor in deze tak maar daarentegen zeer veel bij de Ilpendamse tak.

Jan Rijser had bij zijn *vrouw Geerte Stooter* de acht in het schema genoemde kinderen, die achtereenvolgens behandeld zullen worden. Allen behalve *Gerbrant* zijn vóór 16 Juni 1599 overleden, datum waarop deze zijn testament maakte voor notaris Pylorius te Amsterdam [1]). Testament van Heer *Gerbrant Rijser Jansz.* Erfgenamen zijn de nagelaten kinderen van zijn broeder *Jan,* idem van zijn broeder *Lourens,* idem van zijn broeder *Cornelis,* idem van zijn zuster *Nijes Jan Rijsers* en de kindskinderen van zijn zuster *Lijsbeth Jan Rijsers,* elke hiervoor genoemde groep voor één vijfde gedeelte.

Claes en *Cathrijn* waren reeds eerder ongetrouwd overleden. De geboorte- of doopdata van deze acht kinderen zijn niet meer na te gaan. De volgorde van het schema is vermoedelijk wel juist.

1. *Jan,* volgt onder 11 A.
2. *Louris,* volgt onder 11 B.
3. *Cornelis,* volgt onder 11 C.
4. *Claes Rijser,* met grote waarschijnlijkheid degene, die in 1567 stierf, en in het bovengenoemde graf werd begraven.
5. *Cathrijn Rijser.* Zij bleef ongehuwd. Op 21 Januari 1594 was zij nog tegenwoordig bij het passeren van de acte van huwelijkse voorwaarden van haar neef *Jan Gerritsz. Bont te* Amsterdam [2]). Op 21 April 1596 had haar boedelscheiding plaats voor schepenen van Amsterdam [3]). Deze acte is van

1) Not. Archief Amsterdam, No. 3.
2) Not. Archief Amsterdam, No. 3, fol. 81v.
3) Schepenkennissen No. 2, fol. 159v. (Gem. Archief Amsterdam).

belang voor de genealogie, daarom zal ik hier een uittreksel geven.

Op genoemde datum compareerden voor schepenen *Peter Gillisz.*, als man en voogd van *Lijsbeth Jans* vanwege *Rijser Jansz.*, hun vader; *Garbranf Jansz. Rijser* voor zichzelf; *Andries Boelesz.* als man en voogd van *Lijsbeth Jan Rijsers; Cornelis Rijser Laurensz.* voor zichzelf en voor zijn broeder *Pefer Rijser* en *Laurens Baert Rijser* voor zichzelf en voor *Maritgen* en *Geertgen Baerfs, zijn zusters*, allen erfgenamen ex testament0 van wijl-n *Cathrijn Jan Rijsersdochfer.* Zij verklaarden de roerende goederen te hebben verdeeld uitgezonderd het geld besteed *voor* de aankoop van de andere helft van het huis, waarin Cathrijn was overleden, staande tegenover de Waag, welke helft niet aan haar toebehoorde, Het huis bleef in het gemeen volgens haar testament.

Het is opvallend, dat noch haar broeder Cornelis, noch diens kinderen in deze acte voorkomen, zodat zij vermoedelijk ook niet in haar testament genoemd worden.

Bij een acte van 12 Mei 1596 [4]) kopen de erfgenamen de Bewuste andere helft van het huis, thans genoemd „staande aan den Dam". Hierbij treden *Cornelis Hendriks Boom* van Alkmaar en *Cornelis Rijser Lourensz.* te Arnemuiden op voor de erfgenamen van *Catrijn Rijser,* hare moeie.

Ten slotte komt het huis, nu genaamd „Het Bottervatt", voor $^1/_5$ deel toebehorende aan *Andries Boelens* van wege zijn huisvrouw, gekomen van Zal. *Catrijn Jan Rijsers, nog* eens voor in een notariële acte van 18 Januari 1600 [5]). Uit deze acte blijkt, dat het testament van *Cathrijn Rijser is ge*maakt voor notaris Hamerode op 2 Juni 1594. Het protocol van deze notaris is helaas niet bewaard gebleven.

Over haar nalatenschap is nog lange tijd te doen geweest, zie de Weeskamer van Amsterdam, laden 60 en 374 (jaren 1667 en 1670).

6. *Lijsbeth Rijser. Zij* was gehuwd met *Andries Hendriksz. Boelens,* heer van der Does, ná 1521 (Huw.voorw. van zijn ouders 18 Juni 152 1, zie Bijdragen tot de Geschiedenis van het Bisdom Haarlem 22. 1897), begraven in de Oude kerk 31 Mei 1606, eigenaar van een brouwerij, in 1566 een der zes oppercapiteins der burgerij (zie Elias), zoon van *Hendrik Pouwelsz.* en *Sfijn Allertsdr.* (niet *Andriesdr.) Boelens,* welk echtpaar het Dolhuis te Amsterdam stichtte. Hij nam dus zijn moeders naam aan.

Zij maakten hun testament op 28 April 1588 [6]), het levert voor de genealogie geen nieuws op, er blijkt uit, dat zij hun brief van octroy in 1562 hadden ontvangen. Lijsbeth stierf tussen 21 April 1596 en 16 Juni 1599, uit hierboven genoemde gegevens op te maken.

7. *Nies,* volgt onder 11 D. Hoewel een dochter zijnde, behoort zij onder een afzonderlijk hoofd behandeld te worden, aangezien haar nakomelingen de naam *Rijser* aannamen.

8. *Gerbranf Rijser.* Hij was priester en moest bij de alteratie van 1578 uitwijken, waarna hij zich te Amersfoort vestigde [7]). Hij bediende in de Nieuwe kerk te Amsterdam het Altare Laniorum sedert 28 April 1546, waarop ik nader terug kom bij de besprelcing van zijn broeder Cornelis. Zijn testament van 16 Juni 1599 vermeldde ik reeds boven. Over zijn nalatenschap is, evenals over die van zijn zuster Catharina, veel te doen geweest. Een dossier bevindt zich in het archief van de weeskamer, lade 60. Het loopt van 1667 tot 1710.

Er blijkt uit, dat er in het jaar 1706 nog drie staken waren, t.w.:

a. Staak van *Nisje (Agnies) Jan Rijser: w.o. Eva* en *Jacob Rijser* te Saardam.

b. Staak van *Lijsbeth Rijser Jansdr.,* waarbij geen Rijsers meer genoemd.

c. Staak van *Laurens Rijser: w.o. Clara Rijser,* weduwe van Govert *Smifs.*

De eerste en tweede staak voornamelijk te Amsterdam, de derde voornamelijk te Dordrecht. In dit dossier wordt hij gezegd geboren te zijn in Dordrecht, hetgeen ik nauwelijks geloven kan.

In het Jaarboek van 1953 van het Centraal Bureau voor Genealogie komt een opgave voor van Nederlandse studenten ingeschreven aan de Universiteit van Leuven in het tijdvak 1486-1527 van de hand van Dr. A. Schillings. Hierin vinden wij onder het hoofd van Monnikendam: *Rijser Gherbrandus Johannis,* ingeschreven in het jaar 1507. Indien dit de hier behandelde Gerbrant Rijser is, dan moet hij ongeveer bij zijn geboorte ingeschreven zijn. De mogelijkheid bestaat echter ook, dat zijn vader nog ten broeder Gerbrant had, die dan de ingeschrevene zou kunnen zijn.

11 A. *Jan Rijser.* Hij moet de schepen van 1563 zijn. Als groot koopman te Amsterdam, heeft hij de woelige tijd van de troebelen mede gemaakt. Bij de alteratie in 1578 werd hij mede uitgezet (zie J. ter Gouw. Geschiedenis van Amsterdam). Hij is in ballingschap gestorven, misschien wel te Emmerik, in ieder geval vóór 16 Juni 1599, zoals wij reeds zagen, terwijl wij ook reeds weten, dat hij op 21 Januari 1594 nog leefde, toen hij bij de boedelscheiding van zijn zuster Cathrijn vertegenwoordigd werd door zijn schoonzoon Peter Gillisz. Hij was gehuwd met *Grief Jan Everfs,* zoals Backer mededeelt. Ik vond nadere gegevens over haar familie bij Elias. *Jan Everfsz.,* geboren in 1499, zeepzieder in de Liesdel „in Straelsonde" en paalmeester, trouwde *Katrijn Dircksdr. Uit* dit huwelijk vier kinderen. waarvan Elias alleen noemt *Ael Jan Evertszoondr.* Deze trouwde *Joriaen van Hagen,* koopman te Amsterdam, die later in de gevangenis kwam. In de manuscripten van Willem Backer vond ik de drie andere kinderen, m.n. *Dirck Jan Everts, Cornelis Jan Everfs,* wiens dochter *Griefie* trouwde met *Jan Deyman* (ik noem deze namen van Hagen en Deyman omdat zij later in erfenisquesties voorkomen), en *Griefie Jan Everfs,* die trouwde met *Jan Rijser,* schepen.

Zij woonden. zoals uit de huizentaxatie van 1557 blijkt, op de Nieuwe Dijk bij de Dam; dit zal wel hetzelfde huis zijn, dat ik boven reeds noemde en waarin Jan's moeder als weduwe woonde aan de Oostzijde van de Nieuwe Dijk in het jaar 1553.

Jan deed ook zaken in Duitsland, hetgeen blijkt uit een proces, dat hij voerde voor het Hof van Holland in 1564 (Sententie No. 353). Hierin treedt op Hendrik Hofman, koopman tot Amsterdam, factoor van Nicolaas Rudingen, een Duitse koopman, contra *Jan Everfsz., Jan Rijser* en *Dierck Jan Everfsz.,* kooplieden. Hij deed dus zaken tesamen met zijn schoonvader en zijn zwager. Zie ook de sententies van 1566 (No. 89), 1567 (No. 105) en 1570 (No. 93).

Uit een acte in het Memorieboek van de Weeskamer (boek 1609-1619, blz. 146) blijkt, dat hij met zijn vrouw samen een testament maakte 22 Augustus 1581 en nog een, thans alleen, op 16 Januari 1595. Helaas wordt daarbij geen plaats

4) Quytscheldingen No. 10, fol. 275. (Gcm. Archief Amsterdam).
5) Not. Archief Amsterdam, No. 33, fol. 41.
6) Not. Archief Amsterdam, No. 2.
7) Not. Archief Amsterdam, No. 33, fol. 183v.

en geen notaris genoemd. Ik kom bij de bespreking van hun kinderen hierna nog nader terug op deze en volgende acten in genoemd Memorieboek.

Zij hadden de volgende kinderen:

1. *Jan,* volgt onder 111 A.
2. *Lijsbeth Rijser.*
3. *Weyn Rijser.*

Het komt mij het beste voor de beide zusters NOS. 2 en 3 in een adem te behandelen, daar mij niet veel anders omtrent hen is bekend geworden, dan de acten betreffende hun nalatenschap in bovengenoemde Memorieboeken.

Aangaande het huwelijk van *Lijsbeth* met *Jan Rijswijk* heb ik niets gevonden. Haar tweede echtgenoot *Pieter Jelisz.* is natuurlijk synoniem met de reeds in de acte van 21 April 1596 genoemde *Peter Gillisz.*

Weyn was ongetrouwd gebleven, hetgeen verklaarbaar is, daar zij in de volgende acte innocent genoemd wordt.

Voor notaris Bruyning te Amsterdam compareerde op 20 November 1614 [8]) *Lijsbeth Jan Rijsersdr.,* weduwe van *Pieter Gillis* en verklaarde haar testament van 15 Juli *1610* voor dezelfde notaris verleden (door mij niet gevonden) in waarde te houden, uitgezonderd:

a. De erfgenamen mogen na haar en haar innocente zusters dood met de goederen handelen als hun goeddunkt.

b. *Cornelis Hendriksz. Rijser,* haar cosijn, zoon van *Hendrik Cornelisz. Rijser,* krijgt $^1/_6$ part. Hij moet de zorg dragen voor haar innocente zuster *Weyn.* Zijn zuster *Annetje Hendriks* wordt onterfd.

c. *Jan Rijser Jansz.,* haar cousijn, krijgt een jaargeld van *f* 25.-.

Lijsbeth Rijser moet vóór 22 Februari 1616 overleden zijn, gezien de acte, welke ik reeds boven noemde in het Memorieboek van de Weeskamer 1609-1619. *Lijsbeth* en haar man *Pieter Gillisz.* worden daarin beide „Zalig" genoemd. Haar zuster *Weyn* schijnt toen nog in leven geweest te zijn. Voorts wordt er in gesproken van hun neef *Jan Rijser* de Jonge, kleinzoon van Oude *Jan Rijser* en zijn vrouw, van wie *Lijsbeth* en *Weyn* zijn geweest dochters en en i g e erfgenamen;

Op 21 October 1616 (zelfde boek, blz. 168) compareert Mr. *Jan Rijser als* enige erfgenaam van *Weyn Jan Rijsers,* zijn moeye. Aan hem wordt toebedeeld aan obligaties en gereed geld een waarde van *f* 15455.—. Een gelijk deel aan de executeurs van het testament van Lijsbeth Rijser. In het gemeen blijven: a. een bruyckweer landts met boomgaart, huis en toebehoren, gelegen aan den uytwech, groot ± 28 mergen: b. een stuk landts gelegen bij Monnikendam, genaamd 't Monnickenweer, groot sesthalff deymt en c. een dubbel graff in de Oude kercke deser stede.

Over dit land valt het volgende op te merken. Op 19 November van het volgende jaar [9]) geeft Mr. *Jan Rijser,* poirter van Amsterdam, een machtiging om uit zijn naam te transporteren de helft van een bruyckweer lands, groot 28 morgen, gelegen in de ban van Sloten onder Osdorp, welk land hij heeft geërfd van Z. *Weyn Rijsers,* zijn groote moeie, mitsgaders de helft van een stuk lands groot omtrent vierdalff morgen ($3^1/_2$ morgen = ± $5^1/_2$ deymt), gelegen buiten Monnikendam, genaamd het Monnikenweer, hetgeen hij mede heeft geërfd als voren en van welke twee partijen land de wederhelft toebehoort aan de erfgenamen ex testamento van Z. *Lijsbeth Rijsers,* die mede zijn grote moeie was.

De betekenis van het woordje „grote" ontgaat mij, daar

8) Not. Archief Amsterdam, No. 182, fol. 137v.
9) Not. Archief Amsterdam, No. 41, fol. 119v.

Weyn en *Lijsbeth* zijn tantes waren en niet zijn oudtantes. Zoals wij boven zagen, was het land Monnikenweer al oud bezit van deze familie.

Het dubbele graf in de Oude kerk is ongetwijfeld ook het reeds boven besproken graf, Over deze Mr. *Jan Rijser* zal ik in het vervolg nog spreken.

Laat ons nu nog de erfgenamen van Lijsbeth verder bespreken, daar deze in menig opzicht de oude genealogie van Backer bevestigen en dikwijls aanvullen.

Uit een acte van 6 December 1616 ingeschreven in hetzelfde Memorieboek (blz. 174) blijken de geïnstitueerde erfgenamen van *Lijsbeth Rijser* te zijn:

a. *Cornelis Tysz.* voor hemself en voor *Claes Tysz.,* zijn broeder.

b. *Cornelis Hendriks Rijser,* de zoon van *Hendrik Rijser.*

c. *Hans van den Driessche* als man van *Volckgen Jansdr.* voor hemself alsmede voor *Jan Rijser,* zijn zwager, en voor *Lijsbeth Jans,* weduwe van *Hendrik Reynders Root,* zijn huisvrouws zuster, tesamen kinderen van *Jan Rijser.*

d. *Lambert Jans Dissels* uit naam van *Willem Rijser,* mitsgaders voor de nagelaten kinderen van *Nelletje Rijser,* daar vader af is *Jan Jansz. Caescooper,* tesamen kinderen en kindskinderen van *Simon Rijser.*

e. *Hendrik Zwart* voor hemself en voor *Trijntgen* en *Annetje Hendriks,* zijn kinderen bij *Anna van Hagen.*

f. *IJsbrant Dobbesz.* van wege de vijf nagelaten kinderen van *Jan Deyman,* daar moeder af is *Griete Cornelis Jan Evertsdr.*

Aantekening. ad. a: deze *Cornelis Tysz.* heb ik niet kunnen thuis brengen, hoewel hij in de eerste plaats genoemd wordt en blijkens de volgende acte als executeur optreedt samen met *Cornelis Hendriks Rijser* (b)'.

ad b: het is duidelijk, dat hier bedoeld wordt *Cornelis Rijser* IV A.

ad c: hier worden genoemd de kinderen van *Jan Rijser* 111 E. Wij zien hier uit, dat *Lijsbeth* eerst gehuwd was met *Hendrik Root,* dat de tweede dochter *Volckgen* heette en haar man *van den Driessche.*

ad d: dit zijn de kinderen van *Simon Rijser* 111 F. Het blijkt, dat de dochter *Nelletje* heette, dat deze reeds overleden was en dat haar man kaaskoper was (ik neem aan, dat dit niet zijn naam was maar zijn beroep). Ook bleek er nog een vierde kind m.n. *Simon* geweest te zijn.

ad e: nu komen de erfgenamen van Elisabeth Rijser van moederszijde. *Anna van Hagen* zal wel een dochter geweest zijn van *Joriaen van Hagen,* dien ik reeds eerder noemde en dus een volle nicht van de erflaatster.

ad f: *Jan Deyman is* ook reeds eerder genoemd en was getrouwd met een eveneens volle nicht van Lijsbeth.

Uit het voorgaande blijkt, dat de tak uit *Louris Rijser* II B in het geheel niet genoemd wordt evenmin als de afstammelingen van *Lijsbeth,* die gehuwd was met *Andries Boelisz.* en die van *Nies Rijser* 11 D.

Voor de reden hiervan meen ik te moeten veronderstellen, dat zij tot het Protestantse geloof zijn overgegaan.

Ongeveer anderhalf jaar later worden de erfgenamen in een acte van 5 Mei 1618 (zelfde boek, blz. 222) wederom genoemd. *Cornelis Tysz.* en *Cornelis Hendriks Rijser* spreken van hun nicht zaliger. De eerste was dus ook een neef van de erflaatster. Op 23-11-1618 wordt de afrekening geapprobeerd van *Cornelis Tysz.* aan:

a. *Cornelis Hendriks Rijser.*

b. *Lambert Jans Dissel* uit naam van de kinderen en kindskinderen van *Simon Rijser.* Vergelijk letter c boven,

c. *Hendrik Swart* uit naam van zijn kinderen geprocreert bij *Anna van Hagen,* vergelijk letter e boven.

d. *Griet Cornelisdr.,* weduwe van *Jan Deyman* uit naam van hare kinderen, geassisteerd met *IJsbrant Dobbes,* vergelijk letter f boven.

e. *Hans van den Driessche* als man van *Volcken Jans.* Vergelijk letter c boven.

f. *Jacob Thomasz.* als getrouwd hebbende *Lijsbeth Jans* voor hemself als mede van wege schipper *Jan Rijser,* haerluider huisvrouw broeder. Hieruit blijkt dat deze *Lijsbeth* inmiddels hertrouwd was met *Jacob Thomasz.,* die ook in het schema genoemd wordt. *Jan* wordt hier uitdrukkelijk vermeld als schipper, een traditioneel beroep der Rijsers. Het schema vermeldt weliswaar als zijn beroep makelaar maar dit kan samengaan.

Cornelis Hendriks Rijser legt op dezelfde datum verantwoording af. Hij spreekt daarbij, in verband met de afrekening van het land te Monnikendam, van „ons cosijn *Jan Tyding Barckhout* tot Monnikendam", zoals ik reeds eerder vermeldde.

Vervolgens compareren op 6 Mei 1621 (Memorieboek 1619-1627, blz. 78).

a. *Jacob Thomasz. Lijnslager* (beroep of naam?) als man van *Lijsbeth Jans,* nagelaten dochter van *Jan Rijser* de Oude, zo voor hemself als mede voor *Jan Rijser* de Jonge, zijn huisvrouws broeder, en *Volckgen Jans,* hare zuster.

b. *Grietgen Cornelis,* weduwe van *Jan Deyman,* geass. met *IJsbrant Dobbes,* haar voogd, voor haarzelf alsmede voor haar kinderen bij voorzegde *Jan Deyman* geprocreert.

c. *Claes Dirks van Ruyven,* secretaris op der Schellingh (Terschelling) als vader van *Dirk,* zijn zoon, daar moeder af was *Trijntje Hendriksdr. (Zwart).*

d. *Anna van Hagen,* weduwe van *Hendrik Swart,* geass. met *Hendrik van Marken,* haar voogd, voor haarzelf alsmede voor haar kinderen bij *Hendrik Swart* geprocreert.

Allen erfgenamen van *Lijsbeth Jan Rijsers* en bedanken hun mede-erfgenamen *Cornelis Thys* en *Cornelis Hendriks Rijser.*

Ten slotte compareert op 19 Januari 1623 Jacob Thomas als testamenteur van Lambert Jansz. Dissel en bekent voldaan te zijn van wege de kinderen en kindskinderen van *Simon Rijser* en te zelfdertijd *Jan Jansz. Coopman* (vermoedelijk is wederom het beroep coopman evenals tevoren caescooper) van wege zijn kinderen geprocreert bij *Nelletje Rijser,* zijn overleden huisvrouw.

Hiermede kunnen wij van Lijsbeth en Weyn Rijser afstappen en volgt hun broeder Jan.

III A. *Jan Rijser.* Deze Jan is vrij jong gestorven, hij is ongetwijfeld de *Jan Rijsser* de Jonge, die in het begraafboek van de Oude kerk genoemd wordt als zijnde begraven op 4 Augustus 1573 en abusievelijk vermeld in het randschrift van het reeds vele malen genoemde graf „1570 den 2 Augustij sterft Jonge *Jan Rijser Janz.*" Hij was gehuwd met *Neel van Santen Jansdr.* Dit wordt bevestigd door het volgende. In het archief van de Weeskamer (lade 98) bevindt zich een bewijs van de inventarisatie van Jan's kleeren, waarvan de aanhef luidt: op 3 September 1575 geïnventarieert de nagelaten clederen van Jonge *Jan Rijser Jansz.* ten huyse en ter presentie van *Jan Henrixz. van Santen* (vader van de weduwe?), oock in bijwesen van *Neel Jan van Santensdr.,* de weduwe van voorsz. Jonge *Jan Rijser Jansz.* 't Dubbelt van desen berust onder *Griet Jans,* grootemoeder van 't kint. Deze Griet Jans was zonder twijfel de moeder van Jan m.n. *Griet Jan Evertsdr.* Er is sprake van één kind en dit moet dan zijn *Jan Rijser,* over wie ik hierna zal spreken. vermoedelijk geboren in 1572.

Op 14 Mei 1598 compareert voor notaris J. Gijsberts te Amsterdam [10]) *Neeltje Jansdr. van Santen,* weduwe wijlen *Jan Jansz. Rijser,* eertijds poorteresse dezer stede, nu woonachtig tot Emmerik. Zij nomineert haar zoon *Jan Jansz. Rijser* tot haar erfgenaam. De woonplaats Emmerik komt nog nader ter sprake. Hier schijnen zich vele Katholieke Amsterdammers na de alteratie van 1578 gevestigd te hebben. Drie dagen later is zij in de Nieuwe kerk begraven.

Deze zoon Jan heeft nog al over zich doen spreken, hij was R.K. priester en heeft zich beijverd de, na de Hervorming, in het nauw gedreven Noord-Nederlandse Katholieken te steunen en in kerkelijk verband te houden. Over hem heeft geschreven Allard „Een missiereis in Noord Nederland" in „Studiën". Uit deze levensbeschrijving blijkt, dat hij te Douay gestudeerd had en daar bevorderd werd tot meester in de rhetorica en de philosophie. Hiermede wordt verklaard, dat hij in vele acten te Amsterdam Mr. *Jan Rijser* wordt genoemd [11]).

Voorts heeft Alberdinck Thijm over hem geschreven in de Almanak voor Nederlandse Katholieken van 1889 en is er een korte biographie van hem verschenen in het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, waarin o.m. geschreven wordt, dat hij op 3 November 1572 te Amsterdam geboren is (niet te vinden), dat hij 16 Maart 1650 te Antwerpen overleden is en voorts enige ons reeds bekende gegevens.

De tak van Jan Rijser 11 A is met hem uitgestorven en wij gaan dus over op diens broeder Lourens.

10) Not. Archief Amsterdam, No. 24, fol. 200.
11) Plot. Archief Amsterdam, No. 31, fol. 704 e.v.; No. 36, fol. 523v.

(Wordt vervolgd.)

BOEKBESPREKING.

Kerkelijke verhoudingen in Nederland vóór de Reformatie van ± 1500 tot ± 1580, door R. R. Post. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen, 1954.

Het is jammer, dat de titel van dit werk wordt ontsierd door een stuitend germanisme: voor verhoudingen dient te worden gelezen toestand en (Duits: Verhältnisse). In plaats van Nederland had beter kunnen staan het oude bisdom Utrecht, tot welks gebied Schr. zich feitelijk beperkt. Overigens geeft de titel de veelomvattende inhoud getrouwelijk weer. De Nijmeegse hoogleraar schetst de kerkelijke toestanden in Noord-Nederland, zoals die waren in de tijd tussen de eerste opkomst der Reformatie en haar officiële invoering. Hij doet dat met een openhartigheid, die respect afdwingt.

De hier gevolgde methode van statistische beschrijving geeft uiteraard weinig aanleiding tot critiek, tenzij misschien tot enkele opmerkingen van algemene aard. Tot gemiddelden uitgestreken, zijn historische cijfers wel eens even weinig zeggend als de indexcijfers van de kosten van noodzakelijk levensonderhoud, die het Centraal Bureau voor de Statistiek pleegt te publiceren. Op blz. 110, 112 en 131 noemt Schr. het priesterconcubinaat (betrekkelijk) zeldzaam,

omdat gemiddeld niet meer dan 25% der priesters in concubinaat leefde. Daarover zou hartelijk, maar toch hartig gediscussieerd kunnen worden. Plaatselijk en regionaal kon het cijfer aanzienlijk hoger liggen, gelijk niet alleen blijkt uit de door de Schr. geproduceerde cijfers, maar zoals ook iedereen zal bevestigen, die dagelijks met oude transportacten omgaat. Voor Tilburg alleen reeds vond ik voor de gestelde jaren 17 concubinarii op 51 priesters, d.w.z. een derde. De Schr. heeft zelfs geheel buiten beschouwing gelaten die categorie van priesters, die omgang met vrouwen had, zonder in huiselijk verband met haar samen te leven. Ik voor mij zou in deze zaak liever spreken van een min of meer gevestigde gewoonte dan van een betrekkelijke zeldzaamheid. Voor de beoordeling van het verschijnsel is dit niet zonder belang, want, zoals bekend mag worden verondersteld, had de gewoonte destijds nog rechtswaarde in het kerkrecht.

Bij de becijfering van het aantal der priesters, die in hoofdzaak overeenkomt met de vroegere berekening door Rogier, mis ik een statistiek van de clerici, die geen hogere wijdingen hadden ontvangen. Ernstiger acht ik, dat geheel buiten beschouwing zijn gelaten de vele priesters, die Nederland afstond aan het buitenland, hetzij aan Rome, hetzij aan de algemene orden, hetzij aan de nu reeds opkomende missies overzee. Meestal waren en zijn het de beste priesters, die de algemene Kerk betrekt uit haar Nederlandse ,,kolonie''. Voor wat de afzonderlijke kerkelijke instellingen aangaat, mis ik een uitdrukkelijke bespreking van het personaat en zoek ik ook vergeefs naar de dekcnale ,,concilies'', die in Zuid-Nederland in zwang waren.

Intussen, ook na discussie blijft het geschetste beeld in wezen onaanvechtbaar. Het is eigenlijk ook niet onthutsend, noch minder hopeloos, mede gezien het vrij algemene streven naar observantie en hervorming. Doch des te erger voor de kerk van Rome, want des te duidelijker blijkt nu, dat de diepere oorzaken der Reformatie elders moeten liggen. Schr. erkent trouwens zelf, dat de misbruiken en verslapping niet direct ter zake doen in de vraag naar de positieve oorzaken van de Reformatie, maar in het Besluit doet hij het toch weer voorkomen, alsof de Kerk zichzelf zou hebben gesaneerd, als niet de Reformatie het begonnen herstel zou hebben verstoord. Ik moet hier denken aan het weinig bekende woord van een Oostenrijkse heilige, Clemens Maria Hoffbauer C.ss.R. (omstreeks 1800) :,,De Duitsers hebben de Reformatie uitgevonden, omdat zij vroomheid nodig hadden".

In dit lijvige werk ligt allerhand kostbare informatie verscholen over vicarieën, memoriemeesters, collatierechten en zovele andere zaken, waarmede onze leden geregeld kennis maken bij hun onderzoekingen. Doch andere voor hen niet minder belangrijke zaken zullen zij er vergeefs zoeken, zoals de administratie van doop en trouw (blz. 4i 1) en de huwelijksafkondigingen (blz. 29), die het moeten stellen met een algemene vermelding, en vooral de doopgebruiken (peter en meter, naamgeving, enz.), die zelfs helemaal niet ter sprake zijn gekomen. Bij de bedevaarten, die op blz. 400 alleen worden behandeld als gerechtelijke straf, had iets gezegd mogen worden over de vrijwillige Rome-bedevaarten, die juist in de 16de eeuw bij de gewone man steeds meer in trek kwamen en waarvoor de schepenprotocollen van die tijd vele interessante schikkingen behelzen.

Er zou misverstand kunnen worden gewekt door de wijze, waarop Schr. de sociale positie der geestelijken afmeet naar hun achternamen (blz. 65). Als men Schr. moet geloven, zouden de patronymica wijzen op plattelandse afkomst. Deze

redenering gaat zeker niet op voor het platteland van het veel meer gefeodaliseerde Zuid-Nederland, waar reeds in de 13de eeuw de vaste geslachtsnamen regel waren. Ik heb zelfs de indruk, dat hier pas omstreeks 1600 de patronymica in de protocollen meer veld gaan winnen. Behalve aan het nivellerende overwicht der steden en hier en daar ook aan de zojuist ingevoerde Hollandse administratie, meen ik dit verschijnsel vooral op rekening te mogen stellen van de Trentse wetgeving op de doop- en trouwregisters, waardoor het accent werd verlegd naar de doopnaam.

P. C. BOEREN.

Gelders Zilver. Catalogus der tentoonstelling Gelders Zilver). Arnhem 1955.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling, welke van 12 Juni tot 4 September 1955 in het Gemeente-Museum te Arnhem wordt gehouden, zag deze uitgebreide en rijk geïllustreerde catalogus het licht. Tevens is deze catalogus verschenen als deel 28 der Werken, uitgegeven door de Vereniging Gelre.

Deze catalogus bestrijkt echter een veel groter gebied, dan een dergelijke uitgave in den regel pleegt te omvatten, want — behalve een beschrijving van de 253 op de tentoonstelling getoonde voorwerpen, voorafgegaan door een ,,Algemene inleiding" en ,,Afbeelding zilvermerken" — worden in het ,,Biografisch gedeelte", dat hierna volgt, biografieën gegeven van de Gelderse goud- en zilversmeden.

Zodoende is ontstaan een Gelders equivalent van het werk van Voet van Van Gelder ,,Haagsche goud- en zilversmeden", waarin men — hoewel deze lijst als ,,proeve" wordt aangekondigd — een schat van biografische gegevens aantreft over edelsmeden van de oudste tijden tot in het begin van de 19de eeuw in het gebied van de huidige provincie Gelderland.

Ten slotte volgen op de blz. 160-163 nog de biografieën der stempelsnijders der Hertogelijke, later Provinciale Munt te Nijmegen en te Harderwijk.

Een alfabetisch naamregister op het biografisch gedeelte besluit deze, ruim 170 blz. tellende, keurig verzorgde uitgave.

W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

van Beekum. Data en ascendenten gezocht van het echtpaar ***Ary van Beekum*** gehuwd met ***Cornelia van Dijk,*** wier zoon ***Adam van Beekum*** (gehuwd met ***Neeltje Langervelt)*** omstr. 1800 koster en schoolmeester was te Hillegersberg.

's-Gravenhage. J. KROL.

Beylon. (LXXII 127, 194). ***Catharina Gasparina Beylon*** had, voor zover mij bekend, de volgende kwartieren:

1. ***Catharina Gasparina Beylon,*** geb. Batavia, ged. ald. (Hollandse Kerk) 27 October 1776, † Soerabaja 6 December 1821; tr. 1° Batavia (Binnen Portugese Kerk) 14 Juli 1793 (na ondertrouw aldaar 27 Juni) ***Gustaf Wilhelm Wiese,*** geb. Bremen 9 Mei 1771 (niet 1711), onderkoopman en pakhuisboekhouder op het negotiekantoor te Batavia (1793), later minister van de Sultan van Djokjakarta, later inspecteur-generaal over de bossen op Java, † Semarang 7 October 1811; tr. 2° Batavia 26 November 1816 ***Jacob(us) Albert(us) van Middelkoop,*** geb. 's-Gravenhage ± 1764, kwam in Juni 1793 op Java, werd onderkoopman te Semarang, in 1806 secretaris van politie te Semarang, in 1807 resident te Pekalongan, in 1809 prefect van Java's Oosthoek en door Daendels belast met het invoeren van een nieuwe orde van zaken te Cheribon, ridder in de Orde van de Unie, in 1811 landdrost te Sema-

rang, in 1816 lid en secretaris der adviserende commissie van commissarissen-generaal, † op zijn landgoed Koepang bij Soerabaja 15 September 1822. Hij was weduwnaar van *H.* Wens. Uit het voorgaande blijkt wel, dat hij organisatorische talenten moet hebben bezeten. Met zijn karakter was het echter niet zo gunstig gesteld; immers Dr. F. de Haan schrijft in zijn „Personalia der periode van het Engelsche bestuur over Java 181 1—'16", blz. 613-614: „Alle papieren van zijn hand, welke ik onder ogen kreeg, gaven dezelfde onaangename indruk van zijn persoon, kruiperig, zelfzuchtig, intrigant en zo weinig ontwikkeld, dat zijn Engels vaak een nagenoeg zinledig samenraapsel van woorden is. W. Beeckman, ... vermeldt hem 1816 in een brief ..... als smulpaap en wellusteling, ... In Mei 1815 werd hij aangeklaagd wegens detailverkoop van opium."

2. Dr. ***David Beylon,*** geb. Doornik (broeder en zwager van *Gaspard* ***Beylon,*** geb. ± 1735, † Den Haag in September 1798, chirurgijn-majoor in het Staatse leger, en *Susanna* ***Cafharina Baud),*** † Batavia 23 December 1781, kwam in 1768 als chirurgijn der O.I. Comp. te Batavia aan, werd in 1771 als opperchirurgijn benoemd tot 5de practicijn en 2de verbandmeester in het Comp". Binnenhospitaal, in 1772 stadschirurgijn, in 1779 stadsapotheker en docent in de medicijnen, speciaal in de chirurgie, in 1780 weesmeester te Batavia. Hij promoveerde in 1780 tot doctor in de geneeskunde. Hij gaf als eerste medicus een beschrijving van de knokkelkoorts. Als weduwnaar van de hierna te noemen ***J. H. Dekker*** hertrouwde hij te Batavia 17 October 1779 ***Anna Elisabefh Vermeer,*** geb. Oostburg (Staats-Vlaanderen), dochter van Ds. ***Theodorus Vermeer*** en ***Anna Elisabefh Rog.*** Uit dit huwelijk slechts een jong overleden zoon. Hij tr. 1° Batavia 6 October 1771 (na ondertrouw 19 September).

3. ***Johanna Helena Dekker,*** geb. te Batavia, † Batavia 15 Maart 1778. Uit dit huwelijk sproten 3 dochters.

4. ***Nicodemus Beylon,*** officier in het Staatse leger, o.a. in 's-Hertogenbosch (1734 en '55), Yperen (1743), Doornik, Breda: † na 1772; tr.

5. ***Henrieffe (Maria) Goupil,*** † na 1772: wellicht een dochter van ***Jean*** *Goupil* en *Judic* ***Cachiarf,*** die in 1703 in 's-Hertogenbosch woonden.

6. ***Andreas Johannes Dekker.*** geb. te Emden, opperchirurgijn, tr. 2° als weduwnaar van ***Maria Obbens,*** te Batavia 16 April 1752

7. ***Catharina Johanna*** *Swartsenburg,* geb. te Cochin, begr. Batavia 30 Augustus 1767.

Leiden. MR. W. DOWNER.

Beylon. (LXXII 127, 194). ***Gaspardine Catherine Beylon,*** geb. Breda 5 Nov. 1778, dr. van Dr. ***Gaspard Beylon*** en *Susanna* ***Cafharina Baud,*** was in eerste echt gehuwd met ***Jacobus Cornelis Clement (1776-1818)*** en niet identiek met ***Cafharina Gasparina Beylon,*** weduwe van ***Gusfaaf Wilhelm Wiese († 1811).***

Vught. MR. W. DE VRIES.

Bosveld. ***Berend*** *Bosveld,* zoon van ***Willem*** *Bosveld* en ***Johanna van Grol,*** kleinzoon van ***Harmen*** *Bosveld* en *Jantjen Bongers,* trouwt te Rheden 18 Januari 1845 met ***Catharina Geurdina*** *Bosveld,* dochter van ***Derk*** *Bosveld* en *Aleijda Margarefha van Zadelhoff,* kleindochter van ***Albert*** *Bosveld* en ***Catharina Peters.***

Waren deze twee families *Bosveld* aan elkaar verwant? En zo ja, op welke wijze?

Rotterdam. D. J. KNOOPS.

van Bronckhorst, Jos. Alb. Alberdingk Thijm vermeldt in zijn „Portretten van Joost van den Vondel" (Amsterdam 1876) : ***Krijn*** *Willemsz.* ***Hooft,*** geb. 1580, † vóór 1635, tr. 23 Sept. 1608 ***Maria van Bronckhorst,*** geb. Weesp 1587, dochter van ***Warnaar van Bronckhorsf.*** Uit dit huwelijk werd geboren ***Baertgen Hooft,*** die de tweede vrouw werd van *Joost* ***van den Vondel*** de Jonge.

Verder wordt in hetzelfde werk vermeld, dat ***Pieter*** *Willemsz.* ***Hooft,*** broer van Krijn Willemsz. Hooft, op 20 Mei 1614 ondertrouwde met *Grietgen* ***van Bronckhorsf,*** geb. Weesp 1597. dochter van *Warnaar* ***van Bronckhorst.***

In mijn gegevens over het geslacht Verzijl staat vermeld: ***Marfinus*** *(Martijn)* ***Verzijl,*** zilversmid, zoon van notaris ***Johannes*** *Verzijl* en ***Cornelia Kuyfers,*** tr. Amstelveen, voor de schepenen, 24 December 1711, als weduwnaar van ***Maria van de Lemmer,*** met ***Anna Maria van Bronckhorst,*** weduwe van *Marcelis* ***Duyvens,*** dochter van ***Warnaar van*** *Bronckhorst.*

Anna Maria van Bronckhorsf moet in of omstreeks 1669 geboren zijn, vermoedelijk te Amsterdam; zij werd begraven te Amsterdam (Nieuwe Kerk) op 5 Sept. 1746, als weduwe van ***Martinus*** *Verzijl.*

Vraag: Bestond er bloedverwantschap tussen ***Warnaar van Bronckhorst,*** die omstreeks 1587/1597 te Weesp geleefd moet hebben, en ***Warnaar van Bronckhorst,*** die omstreeks 1669 geleefd moet hebben, vermoedelijk te Amsterdam?

Rotterdam. D. J. KNOOPS.

Bunel- (de Bruyn- (le) Boucher-Kucken-Rost). (LXX 380). ***Sara*** *Bunel* (zie Ned. Leeuw LXX, kol. 380), geb. 14 Juli 1734 te ..... † 16 April 1799 te Demarary, was dr. van ***Andries*** *Bunel(l),* ged. 21 Juni 1699 te Amsterdam, poorter van Amsterdam 21 Maart 1726, waaierkoopman, impostmeester 1742, † 1748, begr. Amsterdam (W.K.) 9 Nov., tr. 1° 28 Sept. 1721 ***Catharina Timofheusdr. Doeckes;*** tr. 2° 24 Dec. 1724 Amsterdam ***Anna de Bruyn,*** geb. .... 1700 te Amsterdam (haar voogden: ***Gerard Varssevelf*** en ***Abraham van Willige). Andries*** *Bunel(l)* was zoon van ***Andries*** *Bunel(l),* begr. 26 Maart 1721 te Amsterdam, koopman te Rouaan, tr. Amsterdam 9 Maart 1692 (met att. van de Waalse pred. te Maastricht) ***Sara le*** *Boucher,* ged. Maastricht (W.K.) 18 Febr. 1663, begr.te Amsterdam 17 Oct. 1732, dr. van ***Pieter (le)*** *Boucher,* meester-drukker te Maastricht, ald. stadsdrukker 1679, en ***Rachel*** *Kucken,* ged. Utrecht 12 Jan. 1642, dr. van *Pieter Kucken (Keuckens,* ***Cucckens),*** geb. te Aken, † vóór 18 Febr. 1663 te Maastricht (verdronken in de Maas), koopman te Leiden, tr. (ondertr. 13 Sept. 1640 te Utrecht (herv.)) ***Sara Rosf,*** geb. te Edingen, begr. 15 Dec. 1684 te Amsterdam, waar zij 1640 woont, dr. van ***Johannes Rosf,*** pred. te Edingen bij Heidelberg, en ***Elisabeth Clignef*** (zie over dit geslacht Bull. Egl. Wall. VI 377). Gevraagd aanvullingen, in het bijzonder verband met de bij Macco genoemde personen van de geslachten *Küchen (Kuicken)* en Rost *(Ross).*

Velp (G.) . MR. R. A. RUEB.

Burghoorn - Sprankhuijsen - van den Ende(n) - Maas, Gevraagd de ascendenten (kwartieren) van het echtpaar *Johannis (Jan)* ***Burghoorn*** (zn. van ***Gerrit*** en ***Aagje*** *Sprankhuijsen),* ged. Delft 18 Nov. 1779, tr. Delft 31 Aug. 1800 ***Neelfje van den*** *Ende* (dr. van ***Jan*** en ***Johanna Maas),*** ged. Delft 23 Maart 1783.

Den Helder. W. ENTERMAN .

Geene. Uit een artikel van Kolonel Steenkamp in „De Navorscher" (1909), bl. 596, blijkt, dat de fam. *Geene* in Zeeland voorkomt sedert 1700 met de allianties: *Alvarez, Telchuys, Sfeenkatnp,* enz. Wapen: van keel met een ring van goud. Gaarne zou ik willen weten vanwaar deze familie komt en de betekenis van haar naam (niets bij Winkler).

Groningen. **A. H. D. DE SAINT-OBIN.**

de **Haes.** Volgens verschillende uitvoerige m.s.-genealogieën *d'Orville,* o.a. van ons Genootschap, is *Elisabeth de Haes (Haas)* (zie Ned. Leeuw LXXII, kol. 79), geb. 12 Nov. 1639 te Amsterdam, † 14 Nov. 1705 te Middelburg, de dochter *van René de Haes* en (tr. te Amsterdam) *Magdaleine d'Orville,* (ged. 24 Jan. 1618, †..... 1661 te Amsterdam). Gevraagd aanvullingen *de Haes; René de Haes zou* omstr. 1661 te Amsterdam zijn overleden.

Velp (G.). **MR. R. A. RUEB.**

Halder-van der Heu. *Jacobus Halder,* geref. ged. Leiden (Marekerk) 27 Dec. 1795, officier, overl, ?, trouwde waar ? wanneer ? *Maria Elitabefh van der Heu,* van wie verder nog niets bekend is.

Uit dit huwelijk werden te Antwerpen geboren:

a. *Anna Catharina,* geb. 25 April 1825; b. *Johanna Jacomina,* geb. 22 April 1827.

Van deze kinderen zijn de verdere gegevens bekend behalve de data van overlijden.

Is *van der Heu* een Vlaams of Nederlands geslacht? Alle gegevens zijn welkom,

Enschede. **H. LOURENS.**

Halder-Valeton. Gegevens gevraagd over *Jacoba Maria Judith Valefon,* geb. Amsterdam ?, † Arnhem 15 Juli 1868 in de ouderdom van 87 jaren en 6 maanden, gehuwd Valkenburg bij Leiden 18 Juli 1809 met Ds. *Adrianus Diedericus Halder,* geref. ged. Winkel (N.H.) 15 Sept. 1782, † Valkenburg (bij Leiden?).

Zij komt niet voor in de genealogie Valeton in Ned. Patr. XXXI.

Enschede. **H. LOURENS.**

Heesterman-van der Kooy-Hartkooru-Kouwenhoven, Gevraagd de ascendenten (kwartieren) van het echtpaar *Aarf Heesterman* (zn. van *Willem* en *Mensje van der Kooy),* geb. 't Woud 2 Juli 1772, tr. Delft 11 Mei 1800 *Maria Hartkoorn* (dr. van *Adrianus en Maria Kouwenhoven),* ged. Delft 17 Aug. 1777.

Den Helder. W. **ENTERMAN.**

Colenbrander. (LXXI 355). Naar aanleiding van mijn vraag naar eventuele samenhang van de verschillende geslachten *Colenbrander* mocht ik een aantal brieven ontvangen. Vooral de gegevens, die ons mede-lid Jhr. H. H. Röell zo vriendelijk was mij te zenden, zijn zeer waardevol. Hieruit blijkt o.a. dat de *Colenbrander's* op Reuversweerd te Brummen tot de afstammelingen behoren van de door mij vermelde *Hendrick Colenbrander* en *Berentje Tolls.* Aangezien de genealogieën *Colenbrander* in Ned. Patriciaat gepubliceerd zullen worden, ga ik te dezer plaatse op dit punt niet verder in. Ik moge evenwel, voor het overige onder verwijzing naar het Novembernummer van 1954 van dit Maandblad, mijn vraag naar gegevens, die tot opvoering van de stamreeksen kunnen leiden, herhalen. Tevens zou ik de lezers gaarne een nieuwe vraag willen voorleggen.

Ds. *Bernhardus Colenbrander* (zn. van *Hendrick* en *Berentje Tolls),* ged. Zutphen 14 Oct. 1688, predikant te Asch bij Buren, † aldaar 10 Juni 1735, tr. Asch (ondertr. Zutphen 21 Jan.) Febr. 1720 *Elsabé Colenbrander,* geb. te Varsseveld.

Uit dit huwelijk:

1. Ds. *Henricus* (1722—1761), predikant te Vorden, tr. aldaar 1748 *Catharina Abbing.*

2. *Gerhardus* (1725—1793), woont te Zutphen, tr. aldaar 1750 *Johanna Rofhuis,* waaruit de *Colenbrander's* op Reuversweerd.

3. *Aleida* (1727—1772), woont te Buren later te Asch, tr. *Peter van der Haar.*

4. *Johannes,* geb. te Asch 1731, gaat 1739 voor verdere opvoeding naar Doetinchem.

Mede gezien de voornamen van de kinderen is deze *Johannes Colenbrander* waarschijnlijk identiek met Dr. *Johannes Colenbrander* die als j.m. wonende te Zutphen in Juli 1759 (procl. Zutphen en Doetinchem 24 Juni) tr. met *Johanna Elisabeth Colenbrander,* ged. Doetinchem 8 Sept. 1.726, als wed. aldaar vermeld 1805 en 1808, dr. van *Gerrit* (broeder van de stamvader van de *van Hecking Colenbrander's)* en *Geertruid Roelvink.*

Uit dit huwelijk:

1. *Geerfruid Elisabeth,* ged. Doetinchem 26 Mei 1760.

2. *Bernardus,* ged. Doetinchem 28 Juni 1761, rentmeester van het Bornhof te Zutphen, † aldaar 18 Febr. 1844, tr. Vorden 15 Febr. 1803 *Hendrika Roelofsen.*

3. *Gerrit,* ged. Doetinchem 7 Dec. 1763.

4. *Hendrik,* ged. Doetinchem 8 Mei 1766, gildebroeder van het kramersgilde te Zutphen 1791, † Oeken onder Brummen 3 Febr. 1828, tr. Zutphen 22 Sept. 1793 *Johanna Margaretha Groneman,* ged. aldaar 29 Aug. 1762, † Zutphen 2 Nov. 1847, dr. van *Johannes Casparus Theodorus* en *Chrisrina Elisabeth Schutte.*

Over de afstammelingen van deze 4 kinderen van *Johannes Colenbrander* bezit ik slechts fragmentarische gegevens. Vermoedelijk bloeit deze tak nog te Zutphen en omgeving.

Alle aanvullingen dienaangaande en in het bijzonder ook het bewijs dat *Johannes Colenbrander* gehuwd met *Johanna Elisabeth Colenbrander* identiek is met de gelijknamige zoon van Ds. *Bernhardus Colenbrander* zouden mij zeer welkom

Aerdenhout. **JHR. MR. C. C. VAN VALKENBURG.**

Cuyters (Kuyters). *Johannes Verzijl,* notaris te 's-Gravenhage, secretaris en rentmeester van Marie de Thiennes gravin van Warfusé, zn. van *Maarten Fransz. Verzijl* en *Maria Embrechts,* ged. Antwerpen (Notre Dame Sud) 9 Nov. 1631, † 's-Gravenhage tussen 10 Nov. 1669 en 11 Nov. 1670, tr. 's-Gravenhage, ten stadhuize (ondertr. 2 Mei 1660) *Cornelia Jansdr. Cuyters (Cuyter, Kuyters, Kuyter),* † 's-Gravenhage, begr. Rijswijk (impost 3 Mei 1707).

Huybert Verzijl, dekendrapier te Gouda, zn. van *Maarten Fransz. Verzijl* en *Maria Embrechts,* ged. Antwerpen (Notre Dame Sud) 27 April 1630, begr. Gouda 29 Sept. 1673, tr. 's-Gravenhage, ten stadhuize (ondertr. 21 Augustus 1661) *Maria Jansdr. Cuyfers,* begr. Gouda 3 Febr. 1718.

Gevraagd: geboorteplaats en -data van *Cornelia Jansdr. Cuyters* en *Maria Jansdr. Cuyters* en hun ascendentie.

Rotterdam. **D. J. KNOOPS.**

van Laer. (LXX 222; LXXII 99). Meester *Gerrit van Laer* en zijn vrouw *Agneta Bottermans* laten 1 Dec. 1644 te Lienden een dochter *Judith* dopen. Dit is een bevestiging van de conclusie van de Heer Wijburg in Ned. Leeuw LXX, kol. 99. Volgens Gerichtssignaat Kesteren, no. 93, was *Gerrit van Laer* chirurgijn: Greetge Gerrits cum tutore constituit Gerrit Cor-

nelisz van Laer chirurgijn in omnibus ad lites enz. 24 Febr. 1641.

De familie *Bot(t)ermans* komt in Wezel geregeld voor, ook onder de regenten (zie Burgerboek). Bij een oppervlakkig onderzoek werd Agnese d a a r echter niet in de doop- en trouwboeken gevonden.

Velp (G.). MR. R. A. RUEB.

Ledeboer-Hagen. Gegevens gevraagd over *Lambertus Ledeboer,* ger. ged. Gildehaus (Bentheim) 7 Sept. 1709, † ald. 18 Sept. 1750, zn, van Ds. *Abraham Ledeboer* en van *Geertruy ter Horst.* Hij was gehuwd, vermoedelijk ook te Gildehaus, met *Chrisfine Hagen,* van wie alle verdere gegevens nog onbekend zijn.

Uit dit huwelijk zouden zijn geboren: a. *Geertruid;* b. *Jan Hendrik; c. Christine.* Van deze kinderen ontbreken ook de verdere bijzonderheden.

Kan er verwantschap bestaan tussen bovengenoemde *Christine Hagen* en *Dirk Hagen Hendriksz.* gehuwd met *Anna Bleeker,* welk echtpaar ook een dochter *Christina* had, zie Ned. Leeuw, LVI 377/379?

Enschede. H. LOURENS.

Middelkamp-Aalderink, (LXXI 133). *Gerrit Middelkamp,* wever, oud 35 jaar, zoon van *Jan Middelkamp* en *Fenne uit den Tukkert,* tr. Almelo 23 Nov. 1812 *Janna Aalderink,* spinster, dr. van *Herman Aalderink* en *Regina Aalderink. Janna Aalderink* werd 25 Nov. 1784 te Almelo gedoopt als dr. van *Herman Krabshuis* en *Regina Aalderink. Herman Krabshuis* nam in 1812 de naam *Aalderink* aan. Zijn vrouw *Regina Aalderink* overleed Ambt-Almelo 2 Juni 1836, oud 84 jaar, dr. van *Hendricus Aalderink* en *Janna Getkate.* Op 28 Maart 1779 (ondertr. 26 Febr.) huwen te Almelo *Harmen Crabshuis,* j.m., zn. van *Hendrik Crabshuis* en *Regina Aalderink,* n.d. van *Hendricus Aalderink* en *Jenneke Albertsen* (die identiek zal zijn met *Janna Getkate). Regina Aalderink* werd 21 Oct. 1753 te Almelo gedoopt.

Bij het huwelijk van *Gerrit Middelkamp* in 1812 werd een akte van bekendheid overgelegd bij gebreke van een doopakte. Ik vermoed dat hij identiek is met *Gerrit,* ged. Almelo 19 Mei 1777 als zoon van *Jean van de Meelkamp* en *Fenne van de .....* (niet ingevuld) en dat hij de oudste zoon is uit het 19 Maart 1777 (ondertr. 28 Febr.) te Almelo gesloten huwelijk van *Jan Beverdam,* j.m. nagel. zoon van *Gerrit Beverdam* en *Fennichje van den Tukker,* nagel. dr. van *Berent Roelofs van den Tukker,* j.d., beide in de heerlijkheid Almelo. Op 19 Augustus 1779 wordt dan te Almelo gedoopt *Barent,* zn. van *Jan* en *Fenne van de Middelkamp,* die dan naar zijn grootvader van moederszijde genoemd zal zijn. *Jan Middelkamp* zal waarschijnlijk op het erf Beverdam hebben gewoond en overleed als weduwnaar te Ambt-Almelo 17 Juni 1818, oud circa 60 jaar. Ook 18de eeuwse afstammingen vormen somtijds problemen!

Zwolle. MR. A. HAGA.

Moliaert van Zierickzee. (LXXII 200). I. *Petrus Moliaert* was schepen te Zaltbommel in 1511 en overleed 25 Januari 1517, blijkens zijn grafschrift in de Grote Kerk aldaar. Hij was gehuwd met *Judith van Groesbeeck,* die als *„Jut wedue Peter Moliairts"* in 1531 een rentebrief van 7 gulden 's jaars ontvangt. Zij overlijdt 1540, 15 Augustus. Dit echtpaar zou negentien kinderen hebben gehad, waarvan er veertien volwassen werden, te weten acht getrouwd en zes, die de geestelijke stand verkozen.

Of deze opgave juist is, is uit de thans bewerkte bronnen niet te controleren.

De manuscript-genealogie uit ongeveer 1680, waaruit dit gegeven stamt, vermeldt als kind o.a.:

II. Jan *Moliaert,* schepen te Zaltbommel 1558, '59, '65, '66, '67, '68 en '71. Hij voert in zilver een rode vis, schuinrechts geplaatst. Hij † 1591 en was getrouwd met *Petronella Glummers,* die als weduwe † 7 Sept. 1591.

Uit dit huwelijk zijn 5 kinderen bekend, o.a.:

III. *Adriaan Moliaert,* „drossardt ende rentmeester der hofstat ende huyse van Opijnen" in 1594, schepen van Tuil in 1585, '94 en '95, leenman van het Huis Waardenburch in 1594, '95. Zegelt met in zilver een rode vis, schuinrechts geplaatst. Hij † 20 Januari of Februari 1596. Hij huwde *Mechtilde de Raet,* dr. van *Arnold* en *Johanna Naye,* welke † 5 Nov. 1587; zij werd begraven in de Grote Kerk te Zaltbommel.

Uit dit huwelijk 3 kinderen bekend, o.a.:

IV. *Johanna Moliaert,* gehuwd le met *Sander Gerritsz van Zierickzee* (van Zierikzee), die † tussen 1601 en 1604. *Jenneke Moliaerts* woont als weduwe Sander Gerritsz, 1 Juli 1604 in de Kerkstraat te Bommel. Zij trouwt 2° *Baers de Weert,* en woont met deze in 1625 nog in de Kerkstraat.

Uit het eerste huwelijk was een zoon, die in 1623 en 1631 voorkomt als Gerrit Zandersz van Zirickzee, in 1642 en later, bíijkbaar wegens het uitsterven van de naam zijner moeder, als *Gerard Moliaert van Zierikzee.* Hij volgt onder V.

V. *Gerard Moliaert van Zierikzee,* heer van Neereggen en Bosch, schepen van Drie1 in 1643. Genoemd Zaltbommel 1 Juli 1671, † vóór 5 Sept. 1693. Hij ontvangt als *Gerardus a Mouillard de Ziricsee* een wapenbrief van Keizer Leopold I, d.d. Weenen 10 Aug. 1687, van welke brief zich op het Rijksarchief te Arnhem een afschrift bevindt in het familie-archief Van der Heyden van Baak (Inv. no. 51). Hierbij worden hij en zijn nakomelingen, in mannelijke en vrouwelijke lijn, tot „nobiles" gerekend, terwijl zijn wapen als volgt wordt vastgesteld: Gevierendeeld: 1 en 4 in zilver een rode vis, schuinrechts geplaatst, 2 en 3 in zilver een rood schuinkruis: hartschild in zwart een goudgehoornde zilveren aanziende ossenkop. Dit wapen, dat overeenkomt met het door Rietstap vermelde, werd door de heer Muschart nergens aangetroffen.

Hij huwde *Cornelia Mechteld van Vianen,* dr. van *Cornelis* en *Mechteld van de Burch.*

Uit dit huwelijk o.a.:

VI. *Maria Mechtil!da Moliaert,* tr. vóór schepenen van Utrecht 2 Juli 1661 *Dirck Alphert Hendrik* graaf *Straatman.* (Ned. Leeuw LVI, kol. 276, 376; Gelre, Leenregister Kw. Nijmegen, blz. 23; Navorscher 1879, blz. 484, 485).

's-Gravenhage. J. H. BRUIJN.

Van de Heer J. L o e f f te 's-Gravenmoer kwam een nagenoeg gelijkluidend antwoord binnen. De Heer Loeff deelt echter in afwijking of aanvulling van het hierboven vermelde mede:

a d 1. : *Judith (van) Groesbeeck,* † *13* Juni (of 15 Aug.) 1540.

a d 11.: *Petronella Glummer,* begr. Gr. Kerk te Zaltbommel.

a d 111.: *Adriaen Moliaert,* † tussen 1608 en 1619.

REDACTIE.

Mor van Dashorst. (XLIV 348, 381; XLV 27; zie ook Sibbe 1941, bl. 276). Blijkens een acte van 17 Apr. 1576 in prot. van notaris Splinter van Hamersfelt te Utrecht geeft Mr. *Philips Mor van Dashorst,* canonick tot Oude Munster, machtiging als erfgenaam en leenvolger om te Antwerpen te

aanvaarden de boedel en nagelaten goederen van *Anfhonis Mor van Dashorsf,* zijn vader. Dat *Anfhonis Mor* in 1582 zou zijn overleden zoals de bewerker van Carel van de Mander's Schilderboek (uitg. W.B., 3e dr. 1946) in een noot op bl. 93 vermeldt, is dus onjuist.

Bij notaris C. Verduyn te Utrecht trof ik in een acte van 30 Apr. 1645 een aantal gegevens aan, die enig inzicht geven in de blijkbaar nog steeds problematische familieverhoudingen, n.l. *Chrisfiaan Lievens Sform,* borger te Utrecht, gehuwd met *Susanna Jacobsdr. Mor,* verklaart, dat de oom van zijn vrouw, *Philips Mor,* in zijn huis is overleden op 30 April en dat hij hem zal laten begraven zonder aansprakelijkheid. op zich te willen nemen voor diens schulden. Merkwaardig is dat in margine van de acte voorts wordt verklaard, dat de vader van deze *Philips Mor* was hellebardier van koning Philips van Hispaniën en zijn oom is genaamd *Anthony Morr,* die in der tijd een gerenommeerd schilder was. Voorn. *Philips Mor* was te Brussel geboren en koning Philips was zijn peter ten doope ende was *Philips* alsnu 88 jaren.

In verband met het vorenstaande krijgen de in het algemeen zeer betrouwbare aantekeningen Booth (collectie Varia Genealogica, deel c, fol. 232 en 277; R.A. Utrecht) betekenis:

a) *Morre* en *Gherif Phts Morren* kynderen *van Dashorsf* met *Gerit Foeyt* en *Cornelis* (item of *Sem*), haer mombers vertyen tot behoef van *Phts Mor* voors. van *frederick,* haers moeders zal. erfenis (Dinsdag na St. Lijsbeth van Duringen, jaartal ontbreekt helaas)

b) *Dirk Morre van Dashorsf* en *Philips* sijnen broeder constit. sich borgen voor *Lijsbet Morre van Dashorsf* haerl. moeder (1509)

c) *Adriaen van Brevoord, Zeger Gerrifs,* en *Phts Morre van Dashorsf* hylicksl. tusschen *Dirck Morrensz. van Dashorsf* en *Lijsbefh sijn wijf, Meynsdr. van der Borch* (Dinsdag na Agatha 1520)

d) *Jacob Morre van (der) Maef, Roeloff Pefersoon,* schilder, *Meyns van Isselt* en *Jan van Isselt* hylixl. tusschen *Phts. Morrens van Dashorsf* en *Lijsbefh* sijn wijff *Everfsdr. van der Beeck (1520)*

e) *Joostgen Everfs van der Beeck,* huysfr. van *Spiinfer van Wcsfrenen* met *Pefer Meynsz. van Wesfrenen,* haer momber instit. *A n f o n is, Mor, Otto* en *Elisabeth,* kinderen van *Elisabefh* haer suster, die sij had bij *Philips van Dashorst,* haer man (21 Sept. 1549)

f) Tot *Gerit van Dashorsf* te Amersfoort staen 4 glasen in 1571 gemaeckt met wapens van *Jacob van Dashorsf,* Mr. *Johan van Dashorsf, Gerrit van Dashorsf* en van *Willem Everfsz.* (de wapens zijn gedeeld, met als wapen *Dashorsf* een struisveer en in de andere helft o.a. lelies). Zie voor wapen *van Dashorsf* ook Ned. Leeuw 1927, kol. 24.

Ufrechf. W. A. WIJBURG JR.

Nieuwenhuysen. Is *Barent Nieuwenhuysen,* die 8 Nov. 1739 te Delft (N.K.) in het huwelijk trad met *Cornelia Piefersd. Hogeveen* identiek met *Barnardus,* ged. Delft (N.K.) 10 Sept. 1702 als zoon van *Gerrit Nieuwenhuis* en *Wesselfje (Arenfsd.) Nagels?* Deze laatsten trouwden te Delft op 3 Juni 1686.

's-Gravenhage. J. KROL.

Olthoff. Waar is *Cafharina Olthoff* omstreeks 1710 geboren? Zij was gehuwd met zekere *van Maanen.* Wie waren haar ouders en wie haar broers en zusters?

Goor. JHR. F. W. W. H. VAN COEVERDEN.

Rexpoede, Coniettes. In de Sint-Janskerk te Mechelen bevindt zich de fraai gebeeldhouwde grafzerk met volledig wapen en 8 kwartierwapens van *Lamberf van Briaerde,* ridder, president van de Grote Raad te Mechelen, geb. te Duinkerke ± 1490 en overl. te Mechelen 10 Oct. 1557; benevens de 8 kwartierwapens zijner tweede echtgenote *Margarefha Micaulf.*

De kwartierwapens heraldisch-rechts op de zerk zijn, onder elkaar: *:Briaerde, Zuufpeene, Esperlecques, Lamoffe, Hooft, Quaefsfraefe, Rexpoede, Conieffes.*

Ik heb deze kwartieren onderscheidenlijk kunnen oplossen en nummerde ze: 1, 3, 2, 4, 5, 7; maar met de twee laatsten ben ik vastgelopen, omdat sommige gedrukte bronnen opgeven: *Responde* *) en *Condetfes,* hetgeen m.i. beide verkeerd is. Ik meen, dat het moet zijn: 6. *Rexpoede* en 8. *Conieffes.* Wie onzer lezers weet uitkomst?

Assen. DR. H. P. SCHAAP.

Sinolt genaamd von **Schutz.** Gevraagd gegevens over de ouders, grootouders en overgrootouders van *Caroiina* des H.R. Rijksbaronesse *Sinolf* genaamd *von Schutz,* hofdame van Prinses Anna van Oranje, geb. Londen 6 Mei 1718, † Bath (Engeland) in 1797, echtgenote van *Douwe Sirfema van Grovesfins.*

Renswoude. M. J. L. Baron TAETS VAN AMERONGEN.

Venijn-Brasser. *Jacobus Venijn,* pastoor te Wissekerke in 1405, †± 1420. Wie waren zijn ouders?

Pieter Venijn Gilysz., leenman van Wouter van Matenesse, draagt 14 Mei 1460 door gebrek en armoede, zijn leen, 1/3 van 10 hont land in de Ketel, zuiden belend door de Zeedyck, aan de andere 3 zijden door Ewer Adriaen van Spierixhoeck, weer aan zijn leenheer op. Wie waren zijn ouders en eventuele nakomelingen?

Pieter Jansz. Brasser, wonend te Delft, †± 1526, was gehuwd met een dochter van *Willem Venijn.* Uit dit huwelijk o.a. een zoon *Pieter.* Gevraagd de naam van de echtgenote van *Pieter Jansz. Brasser.*

Rofferdam. C. HOEK.

Verzijl. Bij acte d.d. 7 December 1642 werd *Gijsbert Jansz. Verzijl,* van Zuylichem, door Constantijn Huygens, heer van Zuylichem en Munnickenland, aangesteld tot rentmeester van Munnickenland. Later werd *Gijsbert Jansz. Verzijl* ook nog aangesteld tot schepen in het Hooggericht van Zuylichem. Hij was gehuwd met *Lijntje Corsten Pullen,* dr. van *Corstiaen Pullen* (of *Pellen),* schout van Zuylichem.

Gevraagd de ascendentie van *Gijsbert Jansz. Verzijl.*

Rofferdam. D. J. KNOOPS.

van **Vuurendael.** (LIX 500; LX 39; LXV 74; LXXII 162).

In het protocol van notaris G. van Swijnevoort te Amersfoort komen 3 testamenten voor van Mr. *Roelof van Vuyrendael,* gehuwd met *Geerfruyt Sfeenpoorf.* In test. d.d. 8 Sept. 1666 benoemen zij tot voogden *Seger Hillebranfs van Swijnevoort* en *Hendrik Aerfs van Putten.* In het tweede test. van 21 Mei 1691 worden genoemd hun kinderen *Helmich, Ida, Maria* en *Cornelia.* Het derde test. van Juli 1698 is onvoltooid.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

*) Responde staat óók ten onrechte op de grafzerk!

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — W. Ph. Veeren † — Mevrouw A. C. Boogaard-Bosch † 19 Juni 1955. — Staat van aanwinsten. — Een Waterlandse familie (Rijser, Zegers Rijser), door A. H. Drijfhout van Hoff. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegen* Zaan 70, *Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris **Ir. C. M. R. Davidson,** *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 8 LXXIIe Jaargang Augustus 1955

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heer F. Vogels, sedert 1952 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

Mr. H. D. de Vries Robbé . . . . . *Amsterdam-C.*
Hmenmarkt 8 hs.

Mevrouw Th. A. Veeren geb.
Barones van Lynden . . . . . *Wassenaar.*
Wittenburgerweg 86.

Adreswijzigingen:

H. J. Allaart . . . . . *Vlijmen.*
p/a Dames Suys, De Akker 29.

P. C. L. Blom . . . . . *Amersfoort.*
Hôtel Yonopole.

G. J. Dozy . . . . . *Leersum.*
Rijksstraatweg 65.

Mr. E. A. Engelbrecht . . . . . *Rotterdam.*
Voorschoterlaan 6a.

Mr. G. P. Haspels . . . . . *Soestdijk.*
Emmalaan 4.

Mr. W. K. N. Hengeveld . . . . . *Breda.*
Zandbergplan 61.

Dr. D. M. C. van Hilten . . . . . *Breda.*
Ulvenhoutselaan 77.

J. F. M. Isphording . . . . . *Leiden.*
Burggravenlaan 139.

L. M. J. Kneppelhout van Sterkenburg *Den Dolder (Utr.).*
Tareernelaan 8.

Mr. P. W. A. G. Cort van der Linden . *Wassenaar.*
Sohout bij Nacht Docrmanlaan 23.

D. C. A. Lugt . . . . . *Zierikzee.*
Havenpark 23.

Mejuffrouw H. Mijnssen . . . . . *Utrecht.*
Keizerstraat 6 bis.

J. W. Niemeijer . . . . . *Wassenaar.*
Teylingerhorstlaan 5.

Mevrouw G. H. van Voorst Vader
geb. Haitsma Mulier . . . . . *Eindhoven.*
Jan *Smitzlaan 22.*

Fr. H. C. Weytens . . . . . *De Bilt (Utr.).*
Utrechtseweg 320.

H. van Wijk . . . . . *Leiden.*
Zoeterwoudseweg 138.

P. R. Th. Zander ter Maat *Post Fürstenfeldbruck-Land, Oberbayern, Duitsland.*
Insel Wörth im *Wörthsee.*

Een Waterlandse familie (Rijser, Zegers Rijser),

door A. H. Drijfhout van Hooff.
(vervolg van LXXII, 222.)

11 B. *Louris Rijser.* Met hem hebben wij reeds in het voorbijgaan kennis gemaakt in de acte van 30 Augustus 1543, ingeschreven in het inbrengregister van de weeskamer en vermeld onder Jan Rijser (1) zijn vader. Het enige, wat wij hieruit kunnen opmaken, is, dat hij toen nog ongehuwd was. Backer zegt, dat hij in Zeeland woonde en dat hij gehuwd was met zekere ***Mayke Foix*** en later hertrouwde met ***Steven Ymken.*** Aangezien zijn zoon Cornelis te Arnemuiden woonde, lag het enigszins voor de hand om ook voor hem daar te zoeken.

Het bleek inderdaad, dat Bloys van Treslong Prins in zijn „Gedenkwaardigheden in de kerken van Zeeland" melding maakt van zijn grafschrift en van dat van zijn beide huisvrouwen. Op blz. 17 lezen wij onder de Ned. Hervormde kerk van Arnemuiden No. 25: Hier leit begraven *Lauris Jansz. Rijser* van Amsterdam, coopman op Armuyen, sterf A° XV^c^ ende XX den laesten ..... Hier leit begraven *Cornelis Jansz.*, baillieu van de water was, stirf A° XV^c^ ende XXIX den IIIIte van October. Hier leyt begraven *Mayken Lorijs,* huisvrouw van *Laurijs Jans Rijser,* sterf A° XV^c^ LIX den XXVII februarii.

Het behoeft geen betoog, dat het hier aangegeven sterfjaar van Lourens onmogelijk juist kan zijn. Het jaar 1520 zou beter zijn geboortejaar dan zijn sterfjaar kunnen zijn. Voorts wordt *Mayken Lorijs* in 1559 als zijn „huisvrouw" betiteld en niet als zijn weduwe.

Deze zal wel de *Mayke Foix* zijn, die Backer noemt. Een onderzoek ter plaatse heeft geen resultaat gehad, het blijkt, dat helaas een deel der grafstenen met een betonnen vloertje is bedekt.

Verder vinden. wij bij Bl. v. Tr. Prins op blz. 171 een aantekening van Middelburg, Nieuwe of Abdijkerk No. ll. Begraven ..... ende *Stoffelina Piefers*, weduwe wijlen *Laurens Rijser,* die overleed de 9 Juni A° 1602. Vermoedelijk slaat deze datum op de weduwe en niet op Laurens zelf.

De naam Stoffelina geeft een gerede verklaring van de zonderlinge naam Steven Ymken, hetgeen blijkbaar een verkeerde lezing is geweest van Stoffelina (Stoffelijnken of Stevelijnken).

De beide huwelijken zijn, zoals haast vanzelf spreekt, in die tijd niet te vinden. Ook over Laurens zelf vond ik niets meer.

Hij had twee zoons, uit welk huwelijk deze waren is niet te zeggen, een kleinkind werd echter Stoffelijnken gedoopt.

1. *Cornelis Rijser,* volgt onder 111 B.
2. *Pieter Rijser,* volgt onder 111 C.

III B, *Cornelis Rijser,* hij werd te Middelburg geboren, zie Ned. Leeuw 1944, kol. 83. Aldaar wordt ook vermeld, dat hij in 1582 te Arnemuiden als doopsgezind genoemd werd. Misschien is dit de reden, dat zijn huwelijk te Dordrecht niet te vinden is. Ik kwam bij het nazien van de oude schepenregisters van Arnemuiden, aanvangende in 1574, enige malen *Cornelis Rijser* tegen, ook als *Cornelis Laurijsz. Rijser.* Op 21 Februari 1589 *Cornelis Laureijsz. Rijser* en Pieter Capoen, coopluyd en, wonende binnen deser stadt enz. Hij was dus, evenals zijn vader, koopman. Zie ook de acte van 12 Mei 1596 hiervoor onder Cathrijn Rijser (1. 5). Hij trouwde met *Maria van Beveren* uit de bekende oude Dordtse familie. De naam Maria van Beverloo, genoemd in het Nieuw Ned. Biogr. Woordenboek III, kol. 966, onder Parduyn is beslist foutief. Voor het volgende refereer ik mij aan Balen, Dordrecht.

Maria van Beveren, geboren in *1551 te* Dordrecht, dochter van *Cornelis van Beveren,* eerste gereformeerde burgemeester van Dordrecht, geboren in 1524, overleden 1586 (Ned. Leeuw 1944 zegt ook nog, dat hij o.a. gildebroeder van het kuipersgilde was) en van *Maria van de Valk,* getrouwd in 1548.

Zij trouwde met *Adam Voogd,* die in 1575 stierf, en daarna met *Cornelis Rijser,* die in 1606 stierf. Zij stierf in 1634.

Uit hun huwelijk werden onderstaande kinderen geboren:

1. *Maria Rijser.* Zij huwde Mr. *Pieter van Scharlaken,* volgens Balen zoon van *Cornelis* en *Lucrefia Oem,* predikant te Strien en later te Papendrecht.

Het huwelijk werd te Dordrecht gesloten op 12 September 1610 op bescheid van Strijen. Zij wordt bij de inschrijving genoemd *Maria Rijserts Cornelisdr.* van Arnemuiden.

2. *Cornelis Rijser,* volgt onder IVA.

3. *Geertruid Rijser.* Deze huwde Ds. *Caspar Parduyn,* volgens het Nw. Ned. Biogr. Woordenboek, zoon van *Adriaan Parduyn* en *Lisbefh Jaspers.* Hij werd geboren te Middelburg 2 November 1594 en overleed te Dordrecht 12 Augustus 1644. Het huwelijk werd 21 Mei 1629 te Dordrecht voltrokken. In de inschrijving, werd zij genoemd *Geertruijt Rijser* uit Arnemuiden. Parduyn was eerst predikant te Middelburg, daarna te Aardenburg. Vervolgens werd hij praeceptor van de Latijnse school te Middelburg. In 1633 rector te Zierikzee geworden, aanvaardde hij in 1637 dezelfde betrekking te Dordrecht.

Zijn vrouw stierf daar in April 1640, waarna hij in hetzelfde jaar hertrouwde met *Emmerenfia Salomons.*

IV A. *Cornelis Rijser.* Hij ging op 1 October 1617 te Dordrecht in ondertrouw met „*Maria (van) Strijen Claesdr.*, van de Westmase, woont in de Haghe".

Daarbij werd hij genoemd wijncoper van Dordrecht. Denkelijk werd hiermede zijn woonplaats bedoeld, daar hij zeer vermoedelijk ook te Arnemuiden geboren is. Te 's-Gravenhage vond ik ook de ondertrouw op dezelfde datum doch niet het huwelijk. *Maria* overleed te Dordrecht in 1648 (8 September 1648 een baer op de Lindegracht voor de vrouw van *Cornelis Rijser*).

Vermoedelijk is hij op 13 December 1658 begraven (op die datum een baer in de Ouwe Breestraat voor Sr. Cornelis Rijsert). Ik zeg vermoedelijk omdat ook zijn zoon Cornelis bedoeld kan zijn.

Hij komt in notariële acten ook voor als klerk van de slachroede. Uit zijn huwelijk met Maria van Strijen:

1. *Maria Rijser,* ged. Dordrecht in September 1618 (data werden toen niet genoemd in de Dordtse doopboeken): zij ondertrouwde 18 December 1650 te Dordrecht met Joost *van Dickle,* twijnder, j.m. wonende in de Augustijnenkamp, waarbij zij genoemd werd j.d. wonende in de Oude Breestraat. Het huwelijk werd 1 Januari 1651 voltrokken. Hij werd begraven 25 Juni 1692 en zij 17 September 1677.

2. *Margaretha Rijser,* ged. Dordrecht in Februari 1620. Haar ondertrouw werd als volgt ingeschreven: 31 December 1656. *Damis Verhorsf,* j.m. van Swol, soldaet onder de Comp. van den Heere van Rede, in guarnisoen tot Geertruidenberg met *Magriefje Cornelis,* j.d. van Dordrecht, wonende op de Oude Breestraat. Sijn alhier getrout 17 Januari 1657.

3. *Clara Rijser,* ged. Dordrecht in November 1622. Op 25 October 1648 ondertrouwen te Dordrecht *Govert Smifhs,* weduwnaer, twijnder en *Claerfghen Rijsers Cornelisdr.*, beyde van Dordrecht en wonende op de Lindegracht. Sijn getrout 10 November 1648. Hij werd begraven in 1669 (op 20 Juni 1669 een baer in de Augusthijnencamp voor *Govert Smifs,* bouckhouder van de slachroede).

4. *Cornelis Rijser,* volgt onder VA.

5. *Elisabefh Rijser,* ged. Dordrecht in Augustus 1627, vermoedelijk jong gestorven.

6. *Gijsbert Rijser,* ged. te Dordrecht in October 1629, vermoedelijk eveneens jong overleden.

VA. *Cornelis Rijser,* ged. Dordrecht in Maart 1625. Op 9 October 1650 huwden Te Zwijnaerdt (ondertrouwd Dor-

drecht 25 September 1650) *Cornelis Rijser* de Jonge, wijncuyper, wonende in de Augustijnenkamp en *Margrifa Poofs Hermansdr.*, woont in de Raemstraet, beyde van Dordrecht.

Dit huwelijk was uitgesteld, op 27 December 1648 namelijk is hun eerste inschrijving doorgehaald, de bruidegom woonde toen op de Lindegracht. Onder de doorgehaalde acte staat: „sponsi pater vocetur", in margine: „differetur". Men zou op het eerste oog geneigd zijn te vermoeden, dat de zoon maatschappelijk achteruitgegaan was; zijn vader was wijnkoper, hij wijnkuiper. Men vergete echter niet, dat het kuipersgilde zeer in aanzien was, zeker in een stad als Dordrecht.

Zoals ik reeds zeide bij zijn vader, ben ik er niet zeker van of deze dan wel de zoon Cornelis op 13 December 1658 begraven werd. De begrafenis ging uit van de Ouwe Breestraat. Blijkens de huwelijksinschrijvingen van zijn zusters en zijn eerste inschrijving, benevens de begrafenis van zijn moeder, woonde het gezin in 1648 op de Lindegracht en daarna in 1650 en 1656 op de oude Breestraat. Ik ben dus meer geneigd de begrafenis van 1658 aan Cornelis Sr. dan aan Cornelis Jr. toe te schrijven.

Niettemin moet Cornelis Jr. voor 7 Juli 1661 overleden zijn, gezien de volgende acte uit het Memoriaalboek van de Dordtse Weeskamer. Op genoemde datum compareerden namelijk ter weeskamer *Joost van Dickelen,* gehuwd met *Marija Rijsers, Damis Verhorsf,* gehuwd met *Margariefa Rijsers,* en *Govert Smiths,* gehuwd met *Clara Rijsers,* mitsgaders Sr. *Johan Sfricken* vervangende de weeskinderen van *Cornelis Rijser* de Jonge.

Ik vond echter geen tweeden Cornelis Rijser als begraven te Dordrecht. Uit de acte volgt ook, dat Cornelis meer dan één kind had, er is echter in de klapper maar een te vinden en wel:

1. *Hermannus Rijser,* ged. Dordrecht 20 December 1652, van hem *is* mij verder niets bekend.

Misschien is een tweede kind *Cornelis Rijser,* die in 1680 ongehuwd stierf. Op 4 Februari 1680 een baer op de Lindegraft voor *Cornelis R ij s e r t,* jonghman, chirurgijnsgast.

111 C. *Pieter Rijser.* Deze vermoedelijk enige broeder van de voorgaande Cornelis (111 B) was volgens de uitreksels van de stadsrekeningen van Middelburg (H. M. Kesteloo. Archief Zeeuws Genootschap VIII, 1, p. 63) van 1600 tot 1625 afwisselend raad en schepen van Middelburg: in laatstgenoemd jaar is hij overleden. Zie ook zijn wapen, hierboven vermeld. Hij was gehuwd (idem, p. 113) met *Baardijnken Leunis.* In 1611 waren er twee kinderen:

1. *Maaiken,* in 1611 oud 16 jaar.
2. *Sfoffelijken,* in genoemd jaar oud 14 jaar.

Hiermede is de tak van Louris Rijser (11 B) afgehandeld en kan ik overgaan op Cornelis Rijser (II C).

11 C. *Cornelis Rijser.* Over zijn geboorte valt niets te zeggen, vermoedelijk te Amsterdam als die van zijn broeders en zusters. Hij moet overleden zijn tussen 17 Mei 1590 (volgens een dadelijk te noemen acte) en 16 Juni 1599, zoals wij reeds vroeger zagen. Zeer vermoedelijk is hij nog in ballingschap gestorven.

Hij zal zich, evenals zijn gehele familie, wel met de handel bezig gehouden hebben, doch had een geestelijke inslag. Hij was begiftigd met een vicarie in de Nieuwe kerk te Amsterdam, hetgeen wij kunnen lezen in een boekje, getiteld: Register op de parochiën, altaren, vicarieën en de bedienaars, rooals die voorkomen in de middeleeuwsche rekeningen van de officiaal des aartsdiakens van den Utrechtschen Dom, door P. M. Grijpink. 2e Deel. Amstellandia. On blz. 31 lezen wij: Amsterdam. Parochia B. Mariae Virg. Nova Ecclesia. Altare Laniorum. 1540—'41. Proclamatio Cornelii filii Johannis Ryser presentati ad vicariam fundatam in altari Laniorum, Nova eccl. B. Mariae Virg. oppidi Amsterdamensis, vac. p. mort. mri. Nicolai Hillebrandi Otter. Institutio ej. 3 scuta. 1546—'47. Cessio jur. dev. pro dno. Gerbrando Johannis Ryser ad officium sive vicariam altaris Laniorum in Nova eccl. Amsterdamensi, vac. p. dim. seu lib. res. dni. Cornelii Johannis, ult. poss. ejus. Act. 28 Aprilis. Proclamatio Thymanni Jacobi, presentati ad vicariam altaris Laniorum in eccl. par. Divae Mariae Amsterdamensis. vacata per dimissionem seu contract u m m a t r i m o n i u m Cornelii Johannis Reyser.

Als ik het goed begrijp, werd hij dus in 1540—'41 (Kerststijl?) met de vicarie begiftigd, terwijl hij in 1546—'47 afstand deed wegens zijn huwelijk ten behoeve van Thyman Jacobsz. en zijn broeder de priester Gerbrant Rijser met de bediening van het altaar belast werd.

Cornelis was ook capelmeester van de St. Jacobscapel te Amsterdam (zie Commelin. Beschrijvinge van Amsterdam, fol. 504b) in het jaar 1569.

Uit het vorenstaande kan men opmaken, dat zijn huwelijk met *Nies Claes Bickers* omtrent 1546 plaats gevonden heeft. Na zijn uitzetting bleef zij wellicht in Amsterdam, waar zij op 17 Mei 1590 haar testament maakte voor notaris Pylorius [12]), luidende in uitreksel als volgt:

Testament van *Nies Claesdr.,* huisvrouw van *Cornelis Jansz. Rijser.* Erfgenamen zijn haar kinderen *Geerfe Rijsers, Cornelis Rijser* en *Claes Rijser.* Idem de nagelaten kinderen van *Henrick Rijser,* van *Jan Rijser* en van *Sijmon Rijser,* haar testatrices over 1 e d en zoons. Idem Jonge *Albert Oosfman,* de nagelaten zoon van *Nelletje Rijsers,* haar over1 e d en dochter. Haar man *Cornelis Jansz. Rijser* krijgt het vruchtgebruik. Haar dochter *Geerfe* wordt genoemd met betrekking tot het codicil van *Claes Sijmons* de Oude, haar grootvader.

Zij stierf ± 1599 want op 22 September van dat jaar compareerden voor notaris Gijsberts [13]) de testamentaire voogden van de nagelaten kinderen van *Jan* en *Simon Rijser,* gebroeders: *Cornelis Rijser* voor hemzelf: *Pefer Jansz. Ponf* als man en voogd van *Gierf Rijsers;* de voogd van de nagelaten kinderen van *Hendrik Rijser,* tesamen erfgenamen van zal. *Agnies Claesdr.,* henlieder resp. moeder en bestemoeder, allen poorters van Amsterdam. Op 27 September d.a.v. compareerde nog *Alberf Ostman.*

In het grafboek No. 49 van de Nieuwe kerk te Amsterdam staat het dubbele graf No. C 203/204 ingeschreven op naam van *Nies Claas Rijsers,* huisvrouw van *Cornelis Jansz. Rijser.* Hieruit blijkt m.i. ook wel, dat Cornelis niet te Amsterdam w o o n d e.

Uit bovengenoemde acten en uit het schema kennen wij nu wel de kinderen van Cornelis Riiser en zijn vrouw Nies Bicker. Ook Elias noemt hen in deel 1,' fol. 184, waarbij hij aangeeft hen uit Backer overgenomen te hebben. De volgorde kan evenwel niet de juiste zijn.

Voor de goede orde en omdat er over enkele hunner nog wel iets te zeggen is, laat ik hen hier nogmaals volgen:

1. *Hendrick,* volgt onder 111 D.

---

12) Not. Archief Amsterdam, No. 2, fol. 282.
18) Not. Archief Amsterdam, No. 33, fol. 6a verso.

2. Jan, volgt onder 111 E.

3. *Simon, volgt* onder III F.

4. *Claes Rijser,* deze moet jong overleden zijn, daar er nog een kind met de zelfde naam genoemd wordt.

5. *Jaocb Rijser,* hij bleef volgens Backer ongetrouwd en zal wel vóór 1590 overleden zijn, daar hij in het testament van zijn moeder niet voorkomt.

6. *Cornelis Rijser.* Volgens bovenstaande acte leefde hij nog op 22 September 1599. Volgens Backer bleef hij ongetrouwd. Een schipper Cornelis Rijser, poorter van Amsterdam, komt in vele notariële acten voor tot in 1610 en zal wel dezelfde zijn. Het bloed verloochent zich niet!

7. *Claes Rijser.* Hij bleef eveneens ongetrouwd en leefde nog 17 Mei 1590, maar wordt niet meer genoemd op 22 September 1599.

8. *Nelle Rijser.* Volgens Elias trouwde zij in April 1570 *Albert Osfmann,* koopman van Hamburg, zij stierf in de kraam en werd begraven in de Oude kerk op 25 November 1571. Het huwelijk heb ik niet kunnen verifiëren. Op de weeskamer compareerde op 3 Januari 1572 *Albert Oosfman* van Hamburgh voor zijn zoon *Albert,* oud 6 weken, „daer moeder off was *Nelleken Cornelisdr.*". Ook de grootouders van het kind, *Cornelis Jansz. Rijser* en *Nies Claes Bickersdr.,* worden in deze acte genoemd. Er blijkt voorts nog uit, dat *Cornelis Rijser* toen ter tijd woonde op de Nieuws Zijds Voorburgwal over de Colck.

9. *Geertje Bicker.* Haar voorgenomen huwelijk werd op 17 Mei 1597 ter pui afgekondigd. *Pieter Jansz. Ponf,* huidenkoper op de Wael, oud 26 jaren, geassisteert met zijn vader *Jan Piefersz. Pont,* en *Gierfe Cornelisdr.,* oud 28 jaar, geassisteert met haar voogd *Claes Garbrants. Zij* werd begraven in de Oude kerk op 19 October 1640 (*Gierten Bickers,* huisvrouw van *Pieter Pont,* komt van de Wael vandaan en is anderhalf uur beluyt met de groote klock).

Uit het voorgaande blijkt, dat de zusters Nelle en Geertje belangrijk in leeftijd verschild moeten hebben. Nelle, die in 1570 trouwde moet ongeveer 1550 geboren zijn en uit de ondertrouwinschrijijving van Geertje blijkt, dat zij ongeveer 1569 geboren is. Dit maakt een verschil van ± 19 jaar, zodat wij mogen aannemen, dat Nelle een der oudste, zoniet het oudste kind van Cornelis Rijser moet zijn geweest en Geertje misschien wel het jongste. De volgorde bovenvermeld is dus beslist niet juist. De zonen zijn blijkbaar allen eerst genoemd en vervolgens beide dochters (bij de kinderen van Jan 1 is dit vermoedelijk ook geschied).

111 D. *Hendrick Bicker.* Van hem weten wij heel weinig. Hij was reeds gestorven vóór 17 Mei 1590 (zie boven) en vermoedelijk buiten Amsterdam. Ook zijn vrouw kennen wij niet. Volgens Backer had hij twee kinderen, *Cornelis* en *Annetje.* Deze *Annetje* kwam ik slechts tegen in de acte van 20 November 1614 bovengenoemd, waarbij zij door Lijsbeth Rijser, haar vaders nicht, van haar nalatenschap buiten gesloten werd. Volgens Elias is zij ongehuwd overleden. Haar broeder Cornelis volgt IV B.

IV B. *Cornelis Rijser.* Hij werd geboren omstreeks 1577 en waarschijnlijk te Amsterdam, hetgeen blijkt uit de inschrijving van zijn ondertrouw in het Puiboek. Op 30 September 1600 compareerden *Cornelis Heynricsz. Rijser,* oud 23 jaeren, wonende Opt Water, geassisteert met *Gerrifgen Jansdr.,* zijne petemoeye ter eenre ende *Machfelf Woufersdr.,* oud 21 jaer,

wonende op de Oude Zijds Voorburghwal, geassisteert met *Woufer Woufersz.,* haer vader, ende *Haesgen Gijsberts,* haer moeder, ter andere zijde enz.

Op 28 April 1617 testeerden *Cornelis Hendriks Rijser,* huydecoper, en *Machfelf Woufers voor* notaris Gijsberts te Amsterdam [14]). Zij maakten hun kinderen *Trijntgen* en *Hendrik* tot hun universele erfgenamen.

In een notariële acte van 20 Maart 1638 komt nog voor *Cornelis Heijnderst. Rijser,* koopman te Amsterdam.

Over zijn dochter *Trijntje* is mij niets bekend geworden, haar broeder *Hendrik* volgt V B.

V B. *Hendrik Rijser.* Zijn huwelijksinschrijving vond ik in het Puiboek op 1 Juli 1626, waaruit blijkt, dat hij omstreeks 1604 geboren werd en waardoor bevestigd wordt, dat hij apotheker was, zoals Backer bericht.

Op genoemde datum compareerden *Heyndrik Rijser* van Amsterdam, oud 22 jaren, apotheker, geassisteert met *Cornelis Heyndrixz. Reser,* haer (sic) vaeder, en *Machfelf Woufers,* wonende op de Zeedijck ende *Brechtie Piefers* van Amsterdam, out 21 jaren, geassisteert met *Neel Teunis,* haer moeder, wonende op de Nieuwe Dijk enz.

Hendrik moet volgens Backer in 1636, dus eerst 32 jaar oud, overleden zijn. Uit zijn huwelijk met *Brechtje Pieters* heb ik met zekerheid één en waarschijnlijk nog twee andere kinderen kunnen achterhalen.

1. *Cafharina Rijser.* Zij werd omstreeks 1635 te Amsterdam geboren, blijkende uit haar huwelijksafkondiging. Op 29 Mei 1658 compareerden voor schepenen (Puiboek) *Elberf Stier* van Amsterdam, out 28 jaer, ouders doot (uit de huwelijksafkondigingen van zijn broeders ter pui op 26 October 1646 en 27 Maart 1648 blijkt, dat zijn ouders waren *Jan Piefersz. Sfier* en *Pietertje Dircx),* geassisteert met *Jacob Sfier,* sijn broeder, wonende op de Leliegraft, ende *Cafharina Rijsers* van Amsterdam, oud 23 jaer, geassisteert met haer moeder *Brechfje Pieters,* wonende op de Nieuwe Dijck, enz.

Zij werd 9 December 1701 als weduwe van *Alberfus Sfier,* wonende op de Heeregraft over het Koningsplein, begraven in de Nieuwe kerk in graf No. C 203/204, welk graf ik hierboven reeds noemde, als staande op naam van haar betovergrootmoeder *Nier Claes Rijsers.*

Over de familie *Stier* wil ik nog gaarne het een en ander mededelen. Een zoon van *Albertus Sfier* en *Cafharina Rijser* huwde in het sterfjaar van zijn moeder. Op 7 Januari 1701 compareerden namelijk voor schepenen *Henricus Sfier* van Amsterdam, oud 27 jaren, op de Heeregracht, geassisteert met zijn moeder *Cafrina Rijser* ende *Cornelia van Tetz* van Amsterdam, oud 22 jaar als voorn., geassisteert met haar moeder *Siberfa Daemen* enz.

Voor deze Katholieke tak van de familie van Tets zie Ned. Leeuw 1932. Hiertoe behoorde Mr. *Willem van Tets,* geboren te Amsterdam in 1652, die in 1676 aldaar huwde met *Ziberta Damen.* Uit dit huwelijk twee dochters, namelijk *Maria Jacoba,* die in 1718 te Amsterdam huwde met *Th. Sfeenoven,* en *Cornelia,* die, zoals wij boven zagen met Mr. *Hendrik Stier* trouwde.

Uit dit laatste huwelijk een zoon *Alberfus Joannes,* die met *Isabella Helena de Labistrate* huwde en een dochter *Catharina Clasina Maria,* die met een Graaf *de Baillet* trouwde, beide te Antwerpen.

In het Amsterdamse kerkarchief in de N.Z.-kapel vond

14) Not. Archief Amsterdam, No. 31, fol. 96.

ik in register 0. 142 een acte, verleden voor een Antwerpse notaris op 12 Februari 1774, waarbij Catharina *Clasina* Maria *Stier,* douairière van Graaf *de Baillet* haar rechten op een groot aantal graven in de Oude en de Nieuwe kerk te Amsterdam overgeeft aan de acht kinderen van haar overleden broeder Jr. *Albertus Joannes Stier* en tegelijkertijd *Isabella Helena de Labistrate,* weduwe van Jr. *Albertus Joannes Stier* aan haar kinderen voornoemd ook een aantal graven overgeeft, ,,zooals de vrouwen comparanten hiertoe gerechtigd zijn als erfgenamen van wijlen *Hendrik Stier* en *Cornelia van Tetz,* de ouders van de eerste comparante". Onder deze graven komen voor het reeds genoemde graf in de Oude kerk op het Vrouwenkoor No. 43/44 met de prachtige gebeeldhouwde zerk met het wapen Rijser en ook het eveneens bovengenoemde graf in de Nieuwe kerk No. C 203/204.

Uit deze overgave wil het mij voorkomen, dat met deze zijtak de hier behandelde Katholieke familie *Rijser* te Amsterdam is uitgestorven.

Ik heb dan ook verder geen Rijsers van het Katholieke geloof meer te Amsterdam aangetroffen,

De familie *Stier* heeft het wapen *Rijser* met enige ondergeschikte wijzigingen aangenomen. Zie hiervoor het Armorial Général van Rietstap onder *Stier d'Aertzelaer.* Hier lezen wij, dat twee hunner geadeld zijn in de jaren 1778 *en 1788* en dat de familie is uitgestorven op 25 Juni 1847.

2. *Cornelis Rijser;* in het ons bekende graf in de Nieuwe kerk No. C 203/204 werd op 26 November 1685 begraven *Cornelis Rijser,* vrijer, wonende op de Nieuwe Dijk bij de Kolksteeg in den Witten Olifant. Dit was zonder twijfel een broeder van Catharina, die naar zijn grootvader Cornelis genoemd was.

3. *Petrus Rijser,* in het Proeffboeck Apothecars (archief Collegium Medicum op het Gem. Archief van Amsterdam) bevattende de ,,Namen van apothecars die hun het examen soo voor Mr. als Mr. kneghts hebben onderworpen" komt voor op 10 Julij 1647: *Petrus Rijser,* Amstelredammensis. Dit is ook vrijwel zonder twijfel een zoon van Hendrik Rijser V B. Hij is dan waarschijnlijk genoemd naar zijn grootvader van moederszijde en heeft zijn vader nagevolgd bij zijn beroepskeuze.

Hiermede is deze zijtak, welke zich het langst heeft kunnen voortzetten afgehandeld en gaan wij over tot:

111 E. *Jan Rijser.* Van hem weet ik al even weinig als van zijn broeder Hendrick. Alleen weten wij, dat hij ook op 17 Mei 1590 reeds overleden was. Zijn kinderen kennen wij reeds uit de acten van de Weeskamer over de nalatenschap van Lijsbeth Rijser. Zie de acte van 6 December 1616 onder letter c en de acte van 23 November 1618 onder letters e en f.

Kinderen:

1. *Lijsbeth Rijser;* zij huwde twee maal, zoals wij reeds weten. De inschrijvingen in de Puiboeken luiden als volgt: 5 Januari 1602 compareerden *Heynrick Reyersz. Rood,* oudt omtrent 28 jaren, wonende op de Nieuwe Dijk, geassisteert mit *Maertgen Heyndricksdr.,* sijn moeder ter eenre ende *Lijsbeth Jansdr.,* oudt 25 jaren, wonende bij Jan Rooden poorte inde Nieustadt, geassisteert met *Lijsbet Tonis,* hare moeder ter andere zijde enz. (hiermede kennen wij dus de vrouw van Jan Rijser III E.)

Op 2 Februari 1618 compareerden *Jacob Thomasz.,* touslager, weduwnaar van *Weyntgen Dirx,* wonende op de Zeedijck ende *Lijsbeth Jans,* weduwe van *Henrick Reyersz. Root,* verclaerde 1½ jaren weduwe geweest te hebben, wonende in de St. Jacobstraet, enz. (wij stellen hiermede vast, dat ,,lijnslager" in de acte van 6 Mei 1621 voor de weeskamer het beroep en niet de naam van Jacob Thomasz. was).

2. *Volkgen Rijser.* Uit voorgaande acten en uit de volgende inschrijving kennen wij haar voornaam, die aan Backer onbekend was.

Op 17 Juni 1611 compareerden voor schepenen *Hans van den Driessche* van Antwerpen, lakenbereyder, weduwnaar van *Mary Jaspers,* wonende op de Nije Zijds Voorburgwal op de Bloemmarkt ter eenre ende *Volkje Jansdr.,* oud 30 jaren, wonende op de Nieuwe Dijk, geen ouders hebbende, geassisteert met *Willem Jans Bontekoe,* haere oom ter andere zijde enz.

3. *Jan Rijser.* Hij wordt door Backer ,,makelaar" genoemd maar was ook schipper, zoals hij verscheidene malen in de notariële protocollen voorkomt, o.a. op 5 Juni 1613 [15]), waar hij genoemd wordt Jan Jansz. Rijser, burger te Amsterdam, oud 33 jaren. Vergelijk nog de acte van 23 November 1618, waar hij uitdrukkelijk ,,schipper" genoemd wordt. Een huwelijk was niet te vinden.

De inschrijvingen in de puiboeken vermelden de leeftijden van de comparanten en recapitulerende kunnen wij dus vaststellen, dat de drie kinderen van Jan Rijser (III E) respectievelijk geboren werden in 1577, 1581 en 1580.

De dopen zullen wel uiterst moeilijk te vinden zijn in deze verwarde tijd, temeer daar wij hier met Katholieken te doen hebben.

III F. *Simon Rijser.* ook van hem weten wij, dat hij op 17 Mei 1590 reeds overleden was maar door het vinden van een tweetal merkwaardige notariële acten kan ik iets meer over hem en zijn twee zoons vertellen. Deze acten werpen ook nog licht op zijn vader en zijn ooms Jan en Gerbrant, redenen waarom ik ze gaarne te dezer plaatse volledig wil laten volgen. De eerste [16]) luidt als volgt:

Compareerde etc. d'e. Pompeus Buijck, burger deser stede, oudt 62 jaren ende heeft bij sijne manne waerheydt in plaetse ende onder presentatie van eede ten versoucke van de vrienden van *Niclaes Rijser,* nu (zo geseit wordt) zijnde in Spangien, geattesteert ende verclart zo hij attesteerde ende verclarde mits desen hoe waer is, dat hij getuijge zeer wel heeft gekend wijlen *Simon Rijser* in sijn leven vader van vz. *Niclaes Rijser,* mitsgaders *Cornelis Rijser,* grootvader van denselve *Niclaes Rijser,* insgelijcx *Jan Rijser* ende heer *Garbrant Rijser,* priester, beyde gebroeders van vz. *Cornelis Rijser* ende over zulcx wel weet, dat al de vz. persone geweest zijn eerlicke goede Catholijcke luijden van tijdtlicke goederen wel voorzien, van goede name ende fame ende door huwelicken aen goede eerlicke ende catholijcke luijden geallieert, uijtgesondert den voorn. heer *Garbrant Rijser,* diewelcke priester geworden ende gestorfen is, nadat hij inde veranderinge hier tot Amstelredamme inden jare 1578 inde maendt van Maye, zo int stuck van de religie als van de regieringe gevallen, mette andere geestelicheidt ende die voorn. zijne twee broeders uijt de selve stadt verdreven is geweest.

Item dat hij getuijge tot meermalen heeft horen seggen, dat die voorz. *Simon Rijser,* in sijn leven vader van voorn. *Niclaes Rijser* na date van de vz. alteratie hier tot Aemstelredamme gevallen, met sijn huijsvrouwe, kinderen ende huijs-

15) Not. Archief Amsterdam, No. 197, fol. 551v.
16) Not. Archief Amsterdam, No. 38, fol. 490v.

gezinne vertrocken is geweest tot Groningen ende aldaer gestorfen is in den dienst van de alderdoorluchtigste ende hoochgeborentste heere ende coning van Spangien, hoochloflicker memorie,

Seggende de voorsz. deposant voor redene van wetenschappe, dat hij is een ingeboren burger deser voorsz. stede ende een zoone van z. Joost Buijck, diewelcke met hem getuyge ende zijne twe andere zoenen in de voirsz. alteratie (als hij nu lange jaeren vroedschap, greferier, schepen ende eijntelick tot zeventien malen burgemeester hadde geweest) mede beneffens de andere magistraten ende geestelickheijdt uijt de selve stede is gezett, zijnde deselve zijne getuijgens vadere int jaer 1549 presiderende burgemeestere ende die ghene geweest die den voirsz. Con. Majesteyt van Spangien in zijne huldinge binnen de voirsz. stede den gewoenlicken eedt afgenomen heeft.

Sonder arch ofte liste in Amstelredamme desen 29 Maij. Ter presentie van Harmen Jansz., schoemacker ende Lourens Lamberts, poirteren, getuijgen.

get.: Lourens Lamberts. Pompeius Buijck,

Het jaar is in de acte niet genoemd doch de voorgaande acte in het zelfde register is van 28 Mei 1612 en de volgende, welke ik hieronder weergeef is van 2 Juni 1612, zodat het jaar voldoende is vastgelegd.

De inhoud is een bevestiging van de reeds bekende familiebetrekkingen en vloeit over van lof op het oude regiem te Amsterdam. Waarvoor de attestatie gediend heeft is niet duidelijk, wellicht ter terugverkrijging van geconfisceerde familiegoederen? Men was toen immers in het twaalfjarig bestand met Spanje maar dan had m.i. de inhoud juist minder de aandacht moeten vestigen op het verleden der Rijsers. Simon Rijser zal misschien in Groningen overleden zijn doch bevestiging daarvan kon ik niet krijgen. De volgende acte spreekt van „Groningerlandt".

Hoewel er veel in voorkomt, dat ook reeds in de bovenstaande acte is vermeld, geeft ze enkele bijzonderheden, welke de moeite van het aanhalen wel lonend maken. Deze tweede acte [17]) luidt als volgt:

Compareerde etc. d'eers. Gerrit Cornelis Coppesz., oudt 62 jaeren, eertijds voor de alteratie int jaer 1578 inde Maijemaendt zo inde religie als inde regieringe hier ter stede gevallen, secretaris der selve stede, alwaer hij tegenwoirdich zijne residentie, na voergaende thien jaeren, die hij uijtgezeijt is geweest, houdende is, die welcke ten versoucke van broeder *Willem Rijser,* minnebroeder ende *Claes Rijser* zijn broeder (die men zeijt alsnu in Spangien te zijn), beijde zoenen van *Simon Rijser,* bij zijne manne waerheijdt in plaetse ende onder presentatie van eede, heeft geattesteert ende verclaert, zo hij attesteerde ende verclaerde mits desen, hoe waer is, dat hij deposant zeer wel gekent heeft den voirsz. *Simon Rijser,* der requiranten vadere ende dat hij getuijge van veele loefwardige personen tot meermalen heeft verstaen, dat die selve, nadat hij inde voirsz. alteratie uijt deser stede beneffens die oude magistraten ende gheestelicken was geset, is vertrocken met zijn wijff, kinderen ende familie na Groningerlandt alwaer hij in dienste van den Con. Majesteijt van Spangien h.m. deser wereldt is overleden.

Item dat hij getuijge mede zeer wel gekent heeft *Cornelis Rijser,* der voersz. requiranten grootvader, mitsgaders *Jan Rijser* ende heer *Gerbrant Rijser,* priester, desselfs broeders,

17) Not. Archief Amsterdam, No. 38, fol. 491.

diewelcke alle te samen zijn geweest goede eerlicke vrome ende catholijcke burgers.

Item dat die voirsz. *Cornelis Rijser* wesende binnen Amersfoort (alwaer hij deposant met meer andere heeren vande oude raedt ende enige geestelicke personen als namentl. mede die voirn. heer *Garbrant Rijser,* zijn broeder, diewelcke int overvallen vande stede gevangen genomen werden) is hij int beleg in der nachte over des stads muijren nedergelaten ende voirts tot Emmerick in den lande van Cleeff gecomen.

Verklarende voorts hij getuijge, dat inden ouden registers van de magistraten deser stede bevonden werdt, dat de namen van *Rijser* tot veel malen ende over menige jaeren in de selve zijn bekent.

Sonder arch ofte liste in Amstelredamme desen 2en Junij Ao. 1612. Ter presentie van Laurens Lambertsz. ende Huijbert Foppen, poirteren, getuijgen.

Deze acte noemt ook behalve *Nicolaes in Spanje,* de tweede zoon van *Simon* m.n. de monnik *Willem Rijser.* Voorts lezen wij de aardige ontsnapping van *Cornelis* uit Amersfoort, waarna hij zich te Emmerik vestigde, waar ook waarschijnlijk later zijn broeder *Jan* heen ging. Wij weten immers, dat daar diens schoondochter *Neel Jan van Santendr.* woonde. Met het overvallen van Amersfoort wordt zeer vermoedelijk bedoeld de inname van die stad in April 1579 door de troepen van Jan van Nassau. Wij kunnen thans overgaan op de kinderen van *Simon* (111 F), van welke de beide eerste reeds bekend zijn en over wie ik niets naders kan mededelen.

1. *Willem Rijser,* minderbroeder,
2. *Claes Rijser,* in Spanje.
3. een docht er, van wie Backer de voornaam niet kende. Haar huwelijk heb ik in het puiboek kunnen vinden, de inschrijving luidt aldus:

Op 15 April 1605 compareerden voor schepenen *Jan Jansz.,* oudt 22 jaren, wonende in de Gasthuyssteegh, geassisteert mit Jan Jochumsz., zijn vader ter eenre ende *Nelletjen Sgmonsdr.,* oudt 24 jaren, wonende voor Jan Rooden poort in de Nieustadt, geassisteert mit Lijsbeth Tonisdr., haere petemoey ter andere zijde.

Uit deze inschrijving blijkt dus, dat zij *Nelletje* heette. Zij woonde blijkbaar samen met haar nicht Lijsbeth, dochter van Jan Rijser (III E) en met diens weduwe Lijsbeth Tonis, die haar petemoei was, zie de huwelijksinschrijving van genoemde Lijsbeth hiervoor.

In een acte van 29 April 1605 [18]) vinden wij de huwelijkse voorwaarden van *Nelletje Rijser Simonsdr.* en *Jan Jansz.* Zij wordt daarbij geassisteerd door haar oom en tante Bontekoe. Deze oom is vermoedelijk dezelfde als Willem Jans Bontekoe, die wij reeds tegenkwamen als oom van Volkje Rijser hiervoor. Ik heb hem niet nader kunnen identificeren.

Nelletje brengt ten huwelijk mede o.a. het huis „de Bontekoe". Voorts $^1/_4$ van $^1/_7$ van de nalatenschap van haar grootouders Cornelis Rijser en Agnies Claes. Uit dit $^1/_4$ deel zou blijken, dat er nog een vierde kind van Simon Rijser moet geleefd hebben en dat is er ook inderdaad geweest.

Uit de hiervoor genoemde acte in het memorieboek van de weeskamer van 6 December 1616 blijkt, dat Lambert Jan Dissels optreedt voor *Willem Rijser, Claes Rijser* en *Symon Rijser,* mitsgaders voor de nagelaten kinderen van *Nelletje Rijser,* tesamen kinderen en kindskinderen van *Simon Rijser.*

Nelletje zelf was dus in 1616 al niet meer in leven, Het

18) Not. Archief Amsterdam, No. 26, fol. 439.

blijkt nader, dat een dochter van Nelletje m.n. *Lijsbeth* de naam *Rijser* heeft aangenomen.

In het inbrengregister van de weeskamer te Amsterdam No. 30 (1656-1660) lezen wij namelijk op fol. 340 een inschrijving, in het kort luidende:

4 November 1660. Claes van den Driessche heeft van een obligatie van ƒ 4000.— welke op 31 October 1641 gepasseerd werd t.l.v. Dirck Jacobs Clapmuts en Rijckland Jacobsdochter t.b.v. *Niclaes Rijser,* wonende te Sevilla in Spanje, hier ter kamer opgebracht een som van tien honderd gulden, bij hem op heden van Rijckland Jacobs op afkorting van vz. obligatie ontvangen t.b.v. *Pieter* (oud 19 jaar) en *Geertruyt* (oud 16 jaar), de twee nagelaten kinderen van *Gerrif Piefersz.*, varentman, en *Lysbeth Rijser* (overleden).

Dit geld werd per missive voor hen bestemd door hun oudoom Niclaes Ryser te Sevilla.

Hier hebben wij dus een bevestiging van de mededeling, dat Claes Rijser in Spanje woonde.

Op 19 Maart 1666 lezen wij verder, zijn de vz. tien honderd gulden overgegeven aan *Pieter Gerrifs* (toen meerderjarig) en aan *Goosen Jans* als getrouwd hebbende *Annetje Gerrits.*

Geertruyt wordt daarbij niet genoemd en Annetje zal dan een derde nagelaten kind van Lysbeth geweest zijn.

Naar aanleiding van het bovenstaande heb ik gezocht naar het huwelijk van *Gerrit Pietersz. en Lijsbeth Rijser* en vond dit in het Puiboek No. 674:

Fol. 74v. Op 4 October 1636 compareerden *Gerrif Piefersz.*, seylemaker, oud 25 jaren, wonende op Ulenburch, geassisteerd met zijn vader *Pieter Willemsz.* en *Lijsbet Jansdr. Rijders,* oud 25 jaren, wonende als voren, geassisteerd met *Jan Jansz. Rijder,* haar vader. Enz.

De letter d in Rijder is natuurlijk foutief en had een s moeten zijn, ook zien wij, dat reeds *Jan Jansz.* zich de naam *Rijser* had aangematigd.

Van meer kinderen van *Nelletje Rijser is* mij niet gebleken.

4. *Simon Rijser.* Zie voor hem het medegedeelde onder 3. Het bleek daar, dat hij in 1616 nog in leven was. Er is mij echter niets verder aangaande hem bekend geworden.

De tak van Simon (111 F) is vermoedelijk met deze vier kinderen uitgestorven. De kinderen van Lijsbeth worden immers in 1666 reeds niet meer met de naam *Rijser* aangeduid.

11 D. *Nies Rijser.* Van haar doop, huwelijk en overlijden weten wij niets, in ieder geval moet zij vóór 21 Januari 1594 gestorven zijn, zoals uit een voorgaande acte bleek. Zij was gehuwd met *Barfhouf Simonsz.*, die burgemeester van Alkmaar is geweest. In een gedrukt werkje, bevattende een opgave van de burgemeesters en de vroedschap van Alkmaar, vond ik *Barthout Simonst. Brouwer* als burgemeester van 1562 tot 1572.

Ik kan niet geloven, dat hij Brouwer heette, gezien het feit, dat de kinderen uit zijn huwelijk met Nies Rijser óf eenvoudig met hun patroniem Barthouts of Baerts aangeduid werden ofwel hun moedersnaam Rijser aannamen,

Het komt mij dus aannemelijk voor, dat hij van beroep brouwer was. Hij zal in 1572, toen Alkmaar een garnizoen op naam van de Prins van Oranje innam, als burgemeester afgetreden zijn.

Wellicht waren hij en zijn vrouw nog Katholiek maar hun kinderen en verdere afstammelingen hebben het Hervormde

geloof omhelsd, daarmede, met de tak van Louris Rijser (11 B), een uitzondering in deze familie vormende.

Over henzelf heb ik te Alkmaar niets kunnen vinden, over hun afstammelingen echter des te meer. Hoewel de trouw- en de doopboeken te Alkmaar laat beginnen, resp. 1590 en 1614 en dus van hun kinderen geen doop of trouwen te vinden is, geven de notariële protocollen menig gegeven over hen. Uit een schepenacte bleek mij, dat er minstens nog drie andere kinderen uit hun huwelijk hebben bestaan dan degene, die Backer in zijn schema noemt. Het is mij niet mogelijk de juiste volgorde naar leeftijd aan te geven van de vijf kinderen, weshalve ik eerst de bij Backer genoemde behandelen zal en daarna de nieuw gevondene.

1. *Geerfgen Baerts.* Zij huwde, vermoedelijk te Alkmaar, met *Cornelis Hendriksz. Boom,* die evenals zijn schoonvader schepen en burgemeester van Alkmaar is geweest. Hij werd volgens Bloys van Treslong Prins op 25 December 1581 als lidmaat aangenomen bij de Gereformeerde gemeente aldaar. Zijn beroep is mij onbekend gebleven. In het lidmatenboek 1585-1608 van de N.H. gemeente te Alkmaar komt hij voor op blz. 19 als diaken 1 Januari 1587, op de keerzijde vinden wij zijn huisvrouw vermeld. *Geertje* overleed in het jaar 1600 en werd op 25 October begraven in de Grote kerk te Alkmaar. Cornelis maakte op 6 September 1602 en op 25 October 1605 een testament voor notaris Huybert van der Lijn te Alkmaar [19]), zijn overleden vrouw wordt daar in niet genoemd, wel zijn vier kinderen, die ons overigens voor de genealogie Rijser niet meer interesseren. In het eerste testament heet hij weesmeester, in het tweede oud-schepen. Hij overleed in 1611 en werd 17 September in de Grote kerk begraven.

2. *Lourens Barfhoufsz. Rijser,* volgt onder 111 G.

3. *Marifgen Baerfs,* die nader genoemd zal worden in de onder No. 4 te behandelen acte.

4. *Johan Barfhoutsz Rijser.* volgt onder 111 H.

5. *Frans Baertsz.,* die evenals No. 3 nader genoemd zal worden.

111 G. *Lourens Barthoutsz. Rijser.* In een acte van October 1603 verleden voor notaris H. J. van der Lijn te Alkmaar wordt *Laurens Baertsz. Rijser* genoemd: biersteker wonende op de Bierkade. Biersteker was de toenmalige benaming voor een groothandelaar in bieren. In een acte voor dezelfde notaris van 12 Januari 1606 wordt hij genoemd oud 50 jaar.

Op 30 December 1580 maakte hij met *Eva Piefersdr.* een testament [20]), hij was dus toen 24 jaar en het is aannemelijk, dat hij omstreeks die datum met haar getrouwd moet zijn. Er worden geen kinderen van hen in genoemd. Deze Eva Pieters moet spoedig na de geboorte van het eerste kind overleden zijn, waarna Lourens hertrouwde met *Maryfgen Gerritsdr.*, ook dit huwelijk is in het Alkmaarse trouwboek niet te vinden en zal dus wel vóór 1590 hebben plaats gevonden.

In het begraafboek vindt men op 12 Mei 1604 als begraven in de Grote kerk de huisvrouw van Laurens Baertsz., terwijl Bl. v. Tr. Prins op blz. 205 haar naam *Maryfgen Gerrits* ook geeft. Laurens overleed zelf in 1608 en werd op 18 Augustus in de Grote Kerk begraven. Hij liet uit zijn eerste huwelijk één en uit het tweede huwelijk drie kinderen na, t.w.:

1. *Wendelmoet Rijser.* Zij werd geboren uit haar vaders eerste huwelijk, zoals ik nader zal aantonen. Haar huwelijk staat in het trouwboek van de Grote kerk ingeschreven als

19) Not. Archief Alkmaar, No. 16, fol. 24; No. 18, fol. 42v.
20) Not. Archief Alkmaar, No. 4, fol. 150v.

volgt: 13 Mei 1601 *Cornelis Claesz.*, lakenkooper, weduwnaar, wonende op het Fnidsen, en *Wendelmoef Laurensdr.*, dochter van *Laurens Baerts Rijser*, wonende op de Bierkade.

Bl. v. Tr. Prins noemt deze Cornelis Claesz. met de familienaam Spont, hetgeen op een vergissing berusten moet, zoals uit het vervolg zal blijken. Wel was er een Cornelis Claesz. Spont, maar dit was een geheel andere.

In de huwelijksinschrijving wordt onze Cornelis lakenkoper genoemd, in de volgende acte heet hij evenwel biersteker, evenals zijn schoonvader dus.

Op 15 September 1617 compareert voor notaris Jacob van der Geest [21]) te Alkmaar *Angnies Lauris Rijsersdr. Zij* institueert *Geertje Lamberf*, haar dochter geprocreert bij *Lamberf Gerrifs*, haar overleden man. Zij legateert voorts aan *Claes Cornelisz.*, zoon van *Cornelis Claesz.* biersteker van de Viscroon, geprocreert bij *Wendelmoef Laurisdr.*, haar h a 1 v e zuster de somma van ....., na dood van dit kind moet dit geld devoluëren op *IJeffgen Laurisdr.*, haar zuster, en *Gerrif Rijser*, haar broeder.

Hieruit zou men opmaken, dat Viscroon nog geen familienaam was, hetgeen het later zeker wel werd. Uit de acte blijkt welke kinderen uit het tweede huwelijk waren. Wendelmoet kan, gezien haar trouwjaar, niet anders dan uit het eerste huwelijk geweest zijn. Wellicht ten overvloede geef ik hier nog de volgende acte:

Voor denzelfden notaris compareerde op 7 April 1618 [22]) *Gerrif Lauris Rijser*, zoon van *Lauris Baerfs Rijser*. Hij legateert aan *Claes Cornelisz.*, zoon van *Cornelis Claesz.* geprocreert bij *Wendelmoef Lauris*, zijn overleden h a 1 v e zuster een som van .... en institueert als zijn universele erfgenamen *Angniesken* en *Ieffgen Laurisdr.*, zijn zusters.

Op 22 November 1624 compareerde nog voor dezelfde notaris [23]) *Cornelis Claesz. V i s c r o o n*, tegenwoordig schepen dezer stede en prelegateerde aan zijn jongste zoon *Roelandt* .... institueerde tot universeele erfgenamen *Claes, Pieter* en *Roelandf*, zijn drie kinderen.

De naam Viscroon wordt hier dus duidelijk als familienaam genoemd. *Wendelmoef Laurensdr.* werd op 19 September 1604 in de Grote kerk begraven.

In het lidmatenregister van de Gereformeerde gemeente 1621-1655 komt op blz. 1 onder de ledematen van 1621 voor: Cornelis Claesz. Visch-croon met sijn dienstmaegt. Hij stierf in 1624 en werd op 28 November in de Groote kerk begraven.

2. *Agnief Rijser.* Haar antecedenten blijken voldoende uit het voorgaande, zij compareerde nog voor notaris van der Geest op 4 October 1630 [24]) als weduwe van *Lamberf Gcrrits. Zij* noemde in haar testament haar broeder *Gerrit Rijser.* Iefgen werd niet meer genoemd, misschien was deze toen reeds overleden.

3. *Iefgen Rijser*, volgt onder IV C, daar haar zoon de naam *Rijser* aannam en ook nakomelingen had.

4. *Gerrit Rijser*, ook reeds een paar malen genoemd. Hij werd ± 1597 geboren (in een acte verleden voor notaris Claes Ocker te Alkmaar van 5 Juli 1623 wordt hij oud 26 jaar genoemd). Zijn beroep is mij niet bekend geworden, hij werd in de Grote kerk begraven op 30 December 1644. Van een huwelijk is nergens sprake.

21) Not. Archief Alkmaar, No. 62, fol. 295.
22) Not. Archief Alkmaar, No. 63, fol. 2v.
23) Not. Archief Alkmaar, No. 64, fol. 231v.
24) Not. Archief Alkmaar, No. 65, fol. 253v.

IV C. *Iefgen Rijser. Over* haar en haar man is te Alkmaar zo goed als niets te vinden. Volgens Backer heette hij *Pieter Cornelisz.* Hun huwelijk is niet te vinden. In het Amsterdamse weeskamerarchief vond ik in het dossier betreffende de nalatenschap van *Gerbrant Rijser* (I, 8), lade 60, een aantekening van het jaar 1667 luidende als volgt: *Isaac van Driel*, gehuwd met *Marijntje Rijser*, erfgename van *Cathrijn Rijser* (I, 5), zij was een dochter van Mr. *Jan Rijser*, die enige zoon was van *Pieter Cornelisz. Prins*, zoon van *Laurens Baerts*, dewelke een zoon was van *Agnief Jan Rijsers.*

Wij weten dus nu, dat Iefgen's man *Prins* heette. Hij was echter niet de zoon maar de s c h o o n zoon van Laurens Baerts Rijser. Beroep onbekend.

De naam Prins is te Alkmaar weinig voorkomend. Het enige, dat op hem zou kunnen wijzen, is een aantekening van Bl. van Tr. Prins in 1 blz. 92, waar een graf in de Grote kerk te Alkmaar wordt genoemd, waarop de initialen P.C.P. Dit graf was in 1604 eigendom van Cornelis Ariaensz. Prins, waaruit met enige goede wil zou af te leiden zijn, dat P.C.P. betekent Pieter Cornelisz. Prins en dat Cornelis Ariaensz. Prins zijn vader was.

De volgens het bovenstaande e n i g e zoon van Iefgen en Prins, die wederom, evenals haar vader, de naam Rijser aannam, was:

V C. *Jan Pieferst. Rijser.* Uit zijn huwelijksinschrijving van 1645 blijkt, dat hij toen 23 jaar oud was en met deze wetenschap vond ik zijn doop in het doopboek van de Grote kerk van Alkmaar, nl. op 15 Januari 1623 *Jan*, zoon van *Pieter Cornelis*. De moedersnamen werden toen, heel jammer, niet vermeld. Uit deze huwelijksinschrijving in het Kerkelijk intekenregister van Amsterdam i.d. 8 Juni 1645 blijkt, dat hij ging trouwen met *Maria Meyneman*, oud 25 jaar. Wanneer hij stierf, weet ik niet maar zijn weduwe hertrouwde in 1655 te Amsterdam en uit die inschrijving weten wij, dat hij chirurgijn was, hetgeen de titel Mr. in het weeskamerarchief verklaart. Elias vermeldt over dit huwelijk iets in Deel 11 op fol. 845/6.

Pieter Jansz. van Tarelink, geboren te Leiden in 1625, overleden te Amsterdam 27 Maart 1687, grootkoopman, trouwt 2° op 30 Maart 1655 met *Maria Meyneman*, geboren in 1620, overleden 1662, weduwe met vier kinderen van *Johannes Rijser*, van Alkmaar, chirurgijn te Amsterdam, in de O.Z. Armsteeg, dochter van *Jacob Jansz.* en van *Jannefje Piefersdr. van Ness.*

De genoemde vier kinderen zijn:

1. *Eva*, geboren ± 1646.
2. *Marijnfje*, geboren ± 1648.
3. *Pieter*, geboren ± 1651.
4. *Jacob*, geboren ± 1651, tweeling met de voorgaande.

Wij vinden hen in het Weeskamerarchief van Amsterdam in register No. 31, fol. 166, acte van 27 Februari 1663. Hier worden genoemd de vier vóórkinderen van *Maria Meyneman* Zal., weduwe van *Pieter van Tarelink*, eerder weduwe van *Johannes Rijser* van Alkmaar, nl. *Eva*, oud 17 jaar, *Marijntje*, oud 15 jaar, *Pieter* en *Jacobus*, tweelingen, oud 12 jaar.

Eva was waarschijnlijk naar haar grootmoeder *Zefgen* genoemd, *Pieter* en *Jacob* naar hun grootvaders, resp. van vaders- en van moederszijde.

In het zelfde register vinden wij later nog enige bijzonderheden over deze kinderen. *Eva* in 1696 oud 48 jaar, is „innocent". *Marijnfje* trouwde met *Isaac van Driel*, zoals wij reeds eerder zagen. Hun enig kind was *Maria*. Van *Pieter*

heb ik niets meer kunnen vinden, behalve dat hij in 1680 nog leefde. Jacobus blijkt ± 1674 getrouwd te zijn. Er is sprake van zijn enige nagelaten dochter *Petronella*, getrouwd met *Elias van Santen*. In het dossier in lade 60, reeds eerder genoemd, wordt in de staak van *Nisje Jans Rijser* in het jaar 1706 genoemd *Eva Rijser* en *Jacob Rijser* te Saardam. Bij een tamelijk vluchtig onderzoek was te Zaandam niets te vinden.

Ook in lade 374 van het Weeskamerarchief komt onder de nalatenschap van *Catrijn Jan Rijsers* (1, 5) nog iets voor over deze kinderen. Een inschrijving van 26 Juni 1670 luidt: Uit deze nalatenschap komt toe aan *Pieter. Jacobus* en *Eva Rijsers*, de drie kinderen (was Marijntje toen reeds overleden?) van Mr. *Jan Rijser* en *Maritje Jacobs Meinema*, 45/521 voor $^3/_{16}$ part in de staak van *Angenies Jan Rijsers*, hetgeen ƒ 526-19-8 bedroeg. Het gehele bedrag, dat te verdelen was, was ƒ 6101-5-0.

Tenslotte leverden de grafboeken van de Grote kerk te Alkmaar nog iets op, aangaande deze kinderen. Onder graf No. 93 in de Middelgang staat vermeld, dat op 10 Maart 1738 compareren *Jan Willem Greving*, gehuwd met *Catharina Cornelia Neve*, mitsgaders last hebbende van de erfgenamen van *Jan van Tarelink* en *Petronella Rijser*, welke *Petronella* een broedersdochter en *Jan van Tarelink* een halve broeder en *Catharina Cornelia* een sustersdochter was van *Eva Rijser* en alzoo tezamen erfgenamen van deselve *Eva Rijser* en gerechtigd tot de goederen door H. E. met last van fidei commis van *Gerrit Laurens Rijser* beseten, die een soon was van *Louris Rijser*.

Onder de graven NOS. 138 en 201/202 in de Noordgang lezen wij hetzelfde. Dit klopt goed met het reeds bekende, alleen *Catharina Cornelia is* mij nog niet duidelijk. Hier kan met zustersdochter van *Eva* niet anders bedoeld zijn dan een dochter van *Marijntje*. Hieruit zou volgen, dat Marijntje niet alleen een dochter Maria heeft nagelaten maar ook een dochter *Catharina Cornelia* uit een (tweede?) huwelijk met zekere Neve.

De tak van *Lourens Barthouts Rijser* is hiermede uitgestoren wij kunnen dus overgaan op

III H. *Johan Barthoutst. Rijser*. Het is mij onbegrijpelijk, dat Backer deze Johan niet noemt, temeer daar hij een belangrijke nakomelingschap heeft gehad. Hieronder behoren o.a. de vrouw van de schilder *Zacharias Pouwels*, wiens kinderen zich *Rijser* noemden, en de kapitein *Rijser*, commandeur te Meurs, wiens wapen ik hiervoor gaf. De vondst van deze Johan heb ik te danken aan de opgave van enkele Alkmaarse acten door Mr. J. Belonje aldaar. Veel van wat mij tot nu toe duister was, is hiermede opgehelderd.

De eerste acte vinden wij in het Alkmaarse transportregister van onroerende goederen. De aanhef ervan luidt aldus: 23 Juli 1605. *Louris Baertsz. Rijser* voor hem selven ende hem starck maeckende voor *Marifgen. Baerfs.* sijne suster, *Cornelis Hendricxsz. Boom* als vader en voocht van sijn kin; deren geprocreert bij *Guijrte Baerfs*, sijne overleden huisvrouw ende als procuratie hebbende van *Catharina Cornelisdr.*, weduwe wijlen *Johan Rijser*, als moeder ende voochdesse van haere kinderen bij denselven *Jan Rijser* geprocreert, *Cornelis Adamsz. Verwer* als voocht van de kinderen van *Frans Baertsz.*, schatter, allen erfgenamen van *Baert Simonsz.* enz. enz.

Uit deze acte kennen wij dus reeds *Marifgen* als kind van *Nies Rijser*, daar zij uitdrukkelijk een zuster genoemd wordt van *Lourens*. Van *Johan Rijser* en van *Frans Baertst.* krijgen wij het sterke vermoeden, dat ook zij kinderen van haar waren, hetgeen ik nader kan aantonen.

De tweede acte werd op 24 December 1609 verleden voor notaris H. J. van der Lijn te Alkmaar [25]). Op die datum compareerden *Cornelis Hendriks Boom*, als vader van zijn vier kinderen geprocreert bij Za. *Guijrte Baertsdr., Jan Janvaer* als voogd van de nagelaten kinderen van *Louris Baerts Rijser, Zacharias Pouwels*, schilder, als man van *Agneta Rijsers*, voor hemself en vervangende *Claes Rijser*, zijn zwager, wonende tot Haerlem en hebben machtig gemaakt *Simon Rijser*, wonende tot Haerlem, en *Cornelis Thijsz.*, wonende tot Amsterdam, om te verkopen een huis en erf staande te Amsterdam op de N.Z. Voorburgwal, gekomen van wijlen *Geerte Louris Stooters*.

Deze acte gaf mij aanleiding eens te gaan kijken te Haarlem op het Gemeente-Archief en daar vond ik in inderdaad een echtpaar *Jan Rijser* en *Trijn Cornelisdr.* (de Catharina Cornelisdr. uit de acte van 1605). dat een vijftal kinderen deed dopen. Onder deze was het eerste *Agnes* in 1580. Dit moet wel de *Agneta* uit de acte van 1609 zijn. *Claes* was er niet bij, maar diens huwelijk vond ik in 1599, zodat aangenomen mag worden, dat hij geboren en gedoopt is vóór 1578, het jaar waarmede het doopboek aanvangt.

Ook *Simon*, die in de acte van 1609 genoemd wordt, was niet onder deze kinderen. Wel trouwde in 1597 een *Rijck Jan Rijser*, die ik veilig mag aannemen als ook een zoon van Johan Rijser en Trijntje Cornelisdr. te zijn.

Voorts vond ik in het protocol van notaris Michiel van Woerden te Haarlem, dat op 7 Januari 1587 voor hem compareerden *Jan Rijser Barthouts* ende *Frans Barthouts*, scatter, gebroeders, ingesetenen van de stad Haerlem enz.

De wetenschap, dat *Jan Rijser* een Barthouts zoon was en dat de schatter *Frans Barfhouts* een broeder van hem was, gecombineerd met de inhoud van de acte van 1605, geeft thans de zekerheid, dat hij en Frans zoons waren van *Nies Rijser* en *Baert Simonsz*.

In het protocol van notaris Adriaen Willems komt hij op 31 December 1580 als poorter van Haarlem voor.

Over zijn broeder *Frans* en zijn zuster *Maritgen* vond ik verder niets, ook zijn vrouw *Cafharina Cornelisdr.* is mij verder onbekend gebleven, hun huwelijk is te Haarlem niet te vinden, daar de trouwboeken evenals de doopboeken eerst in 1578 aanvangen.

Hun kinderen zou ik thans als volgt willen opstellen:

1. *Rijck Jans Rijser*, volgt onder IV D.
2. *Nicolaes Rijser*, volgt onder IV E.
3. *Simon Rijser*, deze is twijfelachtig en van hem is mij niets bekend.
4. *Agnefa Rijser*, volgt onder IV F.
5. *Bartram Rijser*, gedoopt 23 September 1582. (Barthout?) Verder onbekend.
6. *Katrina*, gedoopt als voren, tweeling met Bartram. Niets bekend.
7. *Aefken*, gedoopt 16 April 1588. Jong overleden. Zie 8.
8. *Aefken*, gedoopt 28 December 1589. Niets verder van haar bekend.

IV D. *Rijck Jans Rijser*. Hij ging als jonggezel van Haarlem op 2 November 1597 aldaar in ondertrouw met *Alytha Harmans*, jonge dochter van Hoorn. Op 27 November d.a.v. werd acte naar Hoorn gegeven om te trouwen. Mijn onder-

25) Not. Archief Alkmaar, No. 37, fol. 114v.

zoek op het Rijksarchief te Haarlem voortzettende, vond ik te Hoorn één kind van hem gedoopt, dat hieronder volgt.

V D. *Jan Rijser.* Hij werd te Hoorn gedoopt op 23 October 1598 als zoon van *Rijck Rijsers* van H a e r l e m. De moeders werden aldaar in die tijd niet vermeld. Toch is een vergissing m.i. buiten gesloten. Verdere kinderen van Rijck vond ik niet, Het is ongetwijfeld deze *Jan,* die in 1625 te Hoorn in het huwelijk trad. De inschrijving luidt: 9 Februari 1625. *Jan Rijser, j.g.* van Hoorn, en *Catharina Blauhulck,* j.d. van Enckhuijsen. Ik kon mijn ogen niet geloven, want hiermede had ik eindelijk de capitein *Johan Rijser,* commandeur van Meurs gevonden, zoals dadelijk zal blijken. Het zeer merkwaardige feit deed zich echter voor, dat hij, alvorens militair te worden, apotheker te Hoorn was. Ik vermeldde boven reeds zijn wapen.

Te Alkmaar noteerde ik een notariële acte [26]) van 3 Juni 1626, waarin compareerden *Jan Rijser en Catharina Blaeuhulck,* wonende te Hoorn. Haar vader werd daarin genoemd *Sieuwert Simons Blaeuhulck.*

In 1630 voerde een proces voor het Hof van Holland (Sententie No. *143) Jan Rijser,* man van *Trijntje Siewertsdr.,* wonende tot Hoorn.

In het commissieboek van de Raad van State vond ik op 11 Mei 1644 *Johan Rijser* tot capitein van de compagnie van de overleden capitein Johan van der Meulen. Hij was tevoren luitenant in de compagnie van capitein Johan van Dorp.

Op *19* April 1645 compareerde voor notaris Masier te Hoorn *Johan Rijser,* capitein van een compagnie voetknechten en verzocht acte van de benoeming van voogden over de twee nagelaten, onmondige dochters m.n. *Brechtgen* en *Ebeltgen* van zijn vrouw *Trijn Sieverts Blauhulck* van Enkhuizen.

Het is juist deze laatste acte, welke geen misverstand mogelijk maakt.

Uit zijn huwelijk werden te Hoorn gedoopt:

1. *Rijck. 23* Aug. 1626. Vader: *Jan Rijser* van Hoorn.
2. *Evert, 17* Oct. *1627.* Vader: *Jan Rijser* van Hoorn.
3. *Trijntjen, 19 Nov. 1628.* Vader: *Jan Rijser,* Groote Appeteecker van Hoorn.
4. *Brechtjen, 28* Oct. *1629.* Vader: *Jan Rijser,* appoteecker.
5. *Rijck, 6* Maart 1631. Vader: *Jan Rijser,* appoteecker.
6. *Ebel, 16* Oct. *1633.* Vader: *Jan Rijser,* appoteecker. Moeder: *Trijn Simonsdr.* van Enkhuisen.
7. *Eebel, 3* Dec. 1634. Vader: *Jan Rijser,* appoteecker. Moeder: *Trijntje Sieuwertsdr.* van Enkhuisen. Getuige: *Griet Harmans,* des kinds oude moeie van vaderszijde.

Bij No. 6 is de moeder abusievelijk ingeschreven als Simonsdr., hetgeen natuurlijk Sieuwertsdr. had moeten zijn. Haar grootvader heette Simon!

Meer kinderen vond ik niet. Op NOS. 4 en 7 na, zijn zij blijkbaar allen jong gestorven.

Vermoedelijk is deze *Johan Rijser,* na zijn vrouw's dood, in militaire dienst gegaan, hoewel dit m.i. voor een gevestigd apotheker wel een zonderlinge figuur is. Het feit valt echter niet te loochenen.

Zijn commissie tot capitein qaf ik boven reeds. Voorts vinden wij in „Het Staatsche Leger", Deel V, dat hij bij Resolutie van de Staten-Generaal van 22 November 1659 benoemd werd tot plaatsvervangend commandeur van de stad Meurs: bij idem van 4 Augustus 1663 tot commandeur en dat op 6 September 1669 tot commandeur aangesteld werd

LG) Not. Archief Alkmaar, No. 26, fol. 252v.

Pieter van Someren van Vrijenes, zodat Rijser toen vermoedelijk overleden was. Hij is dan zeventig jaar geworden.

IV E. *Nicolaes Rijser.* Met hem werd weder teruggegrepen op de oude Rijser-voornamen. Hij is vermoedelijk vóór 1579 te Haarlem geboren. Hij trouwde aldaar op 10 October 1599 als *Claijs Rijser,* j.g. van Haerlem met *Grietgen Arians,* j.d. van Haerlem.

Uit dit huwelijk werden te Haarlem gedoopt (de moeder werd ook wel *Margrietken Adriaens* genoemd):

1. *Afgen,* 13 Maart 1601.
2. *Cornelis, 12* Sept. 1604.
3. *Johannes, 2* Mei *1607.*
4. *Rijck, 26* Juni 1609.
5. *Claesge, 4* Aug. *1613.*

Naar deze kinderen heb ik geen verder onderzoek ingesteld. Mogelijk heeft deze tak zich nog verder voortgezet. De collectie fiches te Haarlem geeft geen uitsluitsel.

IV F. *Agneta Rijser.* Op *4* Dec. 1580 werd te Haarlem qedoopt Agnes, dochter van *Jan Rijser* en *Trijntje Cornelisdr. Wij* kennen haar reeds uit de bovenstaande Alkmaarse acte van 24 December 1609 als de vrouw van de schilder *Zacharias Pouwels.* Haar huwelijk was noch te Haarlem noch te Alkmaar te vinden, Zacharias wordt in „Niederländisches Künstler Lexicon", Deel II, genoemd als geboren ongeveer 1580. Hij was een leerling van Cornelis Cornelisz. van Haarlem.

Zijn vrouw werd te Alkmaar begraven op 6 September 1614 (zie Bl. v. Tr. Prins). Hij hertrouwde ± *1620,* althans werd op 13 Juni 1620 een acte van huwelijkse voorwaarden tussen hem en *Lijntgen Jelisdr.* verleden voor notaris H. J. van der Lijn te Alkmaar.

Hijzelf werd 22 December 1648 in de Grote kerk te Alkmaar begraven. Met zekerheid zijn mij drie kinderen van hem bekend, t.w.:

1. *Jan Rijser.* Op *28* Januari 1647 compareerde hij met zijn vrouw *Geertje Cornelisdr.* voor notaris P. F. Ocker te Alkmaar [27]). H ij was toen kaaskoper. In deze acte worden genoemd zijn vader *Sacharias Poulusz.,* zijn broeder *Poulus Rijser* en zijn zuster *Hilgont Sacharias.* Later ontmoeten wij hem en zijn vrouw nogmaals in het notarieel archief te Alkmaar, nl. op 2 October 1652, toen hij een acte verleed voor notaris F. Hooghsant [28]), waarbij hij zijn klederen vermaakte aan zijn broeder *Paulus.* Hij moet veel kinderen qehad hebben, daar er alleen tussen 23 Mei 1636 en 20 Juli 1649 tien kinderen van hem begraven werden in de Grote kerk te Alkmaar. Vermoedelijk liet hij dan ook geen kinderen na. Noch zijn dood noch die van zijn vrouw zijn te Alkmaar te vinden. Vermoedelijk was hij een zoon uit het eerste huwelijk van zijn vader.

2. *Paulus Rijser.* Deze was, evenals zijn broeder Tan, kaaskoper maar ook schilderde hij. In 1640 vinden wij hem als lid van het St. Lucasgilde te Alkmaar. Hij trouwde op 23 October 1639 in de Grote kerk te Alkmaar met *Geertien Coppensdr.* Uit dit huwelijk werden te Alkmaar twee kinderen geboren, *Anqeniesjen,* gedoopt 5 Januari 1642, en *Frederick,* gedoopt 24 Juli 1643, terwijl een kind van hem op 26 Augustus 1653 begraven werd.

Op 24 Juli 1652 compareerde hij voor notaris Hooghsant [29]), hij legateerde aan zijn broeder *Jan* zijn klederen en

27) Not. Archief Alkmaar, No. 139, fol. 294v.
28) Not. Archief Alkmaar, No. 172, fol. 22.
29) Not. Archief Alkmaar, No. 172, fol. 3.

institueerde tot enige universele erfgename zijn enige dochter *Angnietje Rijser.* Uit deze acte bleek, dat zijn moeder *Lijntgen Jelis* heette, hij was dus een zoon uit het tweede huwelijk van zijn vader. *Paulus* werd begraven in de Grote kerk op 27 November 1653.

3. *Hilgont Zacharias.* Wij weten niets verder van haar. Zoals gebruikelijk namen de zoons wel maar de dochter niet de moedersnaam aan.

Wellicht had *Zacharias Paulusz.* nog een zoon *Jacob,* die eveneens volgens Bl. v. Tr. Prins kaaskoper was. Deze liet op 27 Februari 1644 een kind begraven in de Grote kerk te Alkmaar.

Hiermede is niet alleen de tak uit *Nies Rijser* (11 D) maar de gehele nakomelingschap van de schepen *Jan Rijser* (1) afgehandeld en vervolg ik met de door mij in de aanhef bedoelde familie, stammende uit de predikant D.s. *Simon Rijser,* welke tot op de huidige tijd voortbestaan heeft.

(Slot volgt.)

Van Vinceler,

door R. WARTENA.

De Heer Wijnaendts van Resandt is de laatste geweest, die een artikel liet verschijnen over de familie *Van Vinceler.* Hierin spreekt hij de veronderstelling uit, dat dit geslacht afkomstig zou zijn uit de Betuwe. (Zie Ned. Leeuw XXXI, kol. 120—124; XXXII, kol. 30-32; XXXV, kol. 24-26.)

Een onderzoek in archiefstukken betreffende Barneveld deed mij de *Van Vinceler's* uit Huissen echter kennen als bezitters van een „herengoed" te Barneveld en spruitende uit een oud Barnevelds geslacht.

Was tot nu toe *Steven, Reinierst. van Vinceler* de oudst bekende stamvader, het is nu mogelijk hieraan vier generaties toe te voegen, zodat de stamreeks nu begint met *Steven Lubberts,* het eerst voorkomende in het jaar 1438. Wel komt de naam *Van Vinceler* nog eerder voor, maar het is mij niet mogelijk tot meer dan een hypothese te komen aangaande oudere generaties.

Terwijl *Sfeven Lubberfs* (I), behalve onder patronym, ook enige keren voorkomt met de familienaam *Van Vinceler,* b.v. in 1441, en evenzo zijn éne zoon *Lubbert,* zijn enige kleinzoon *Steven* en zijn éne achterkleinzoon *Johan,* is het opmerkelijk, dat zij in een 17de-eeuws extract uit het leenboek van de ridderhofstad Lockhorst voorkomen onder de familienaam *Van der Sfroede* bij de belening met een tiende uit het goed Espeet onder Barneveld [1]. Uit een rekening betreffende restanten van tynsen blijkt, dat de tyns, door *Wynand van Vinceler* verschuldigd uit bezit in het Appelerbroek (Gemeente Nijkerk)' over de jaren 1379-1384, in 1396 betaald wordt door *Lubbert Morrensoen* [2].

Aan de hand van bovenstaande feiten zou ik de volgende hypothese willen opstellen. Een dochter van *Wynand van Vinceler* huwt met *Lubberf Morren,* wiens zaon *Steven Lubherts* en diens nakomelingen de naam *Van Vinceler* gaan voeren. De familienaam van *Lubbert Morren,* welke dan *Van der Sfroede zou* moeten luiden, wordt niet meer gebruikt, behalve in het leenregister van de ridderhofstad Lockhorst, waarin men steeds weer de familienaam van de vorige leenman overnam [3].

Als bezwaar tegen bovenstaande hypothese zou het gebrek aan overeenkomstige voornamen kunnen gelden. Bij de schaarse gegevens en het onbelcend zijn van meer nakomelingen van *Sfeven Lubberts* (1), behoeft dit m.i. niet doorslaggevend te zijn. Wel komt in het begin van de 15de eeuw een *Lubbert Lamberti* te Barneveld voor, die ik eerst voor de mogelijke stamvader aanzag. Eén zoon van *Steven Lubberfs* heet *Lubbert,* één heet *Lambert!* Ik vond echter niets wat zou kunnen wijzen op een verwantschap tussen *Lubbert Lamberti* en de *Van Vinceler's.* Het zeer veel voorkomen van de namen *Steven* en *Lubbert* in Barneveld en het vrijwel steeds onder patronym voorkomen van de Van Vincelers maakt het onderzoek in deze wel zeer moeilijk!

Uit de schaarse gegevens uit de 14de en het begin van de 15de eeuw valt geen samenhangende genealogie van het oorspronkelijke geslacht *Van Vinceler* samen te stellen. Er lcomen in de tynsboeken, alle betreffende land in het Appelerbroek, voor: *Wijnand van Vinceler, Willem Wijnands van Vinceler, Wijnand Wijnands van Vinceler, Mechteld,* vrouw van *Dirk van Vinceler,* en *Mechteld,* vrouw van *Maes van Vinceler,* die waarschijnlijk ook een zoon van *Wijnand* was.

Waarschijnlijk ontleent de familie haar naam aan de boerderij V i n c e 1 e r (V i n c e 1 a e r) op de grens van Barneveld en Stoutenburg. Het is mij echter niet gelukt verband te leggen tussen deze boerderij en het hier besproken geslacht.

Is thans bewezen dat het Huissense geslacht uit Barneveld komt, van het Betuwse geslacht heb ik dit niet kunnen bewijzen. Indien wij echter zien dat *Jan van Vinceler* (IIIa) hetgeen hij van zijn vader geërfd heeft, verkoopt, en dat de stamvader van de Betuwse tak *Willem Janszoon van Vinceler* heet, terwijl de naam Lubbert ook in de Betuwse tak voorkomt, dan mogen wij toch met vrij grote mate van zekerheid veronderstellen dat de vader van *Willem Jansz. van Vinceler* identiek is met *Jan van Vinceler* uit Barneveld. Opmerkelijk is, dat zo weinig te vinden is over hem en zijn broeder Reinier, uit wien het Huissense geslacht spruit.

Het Huissense geslacht voerde volgens een mededeling van de Heer R. T. Muschart in zilver een rood kruis met als helmteken een zittende hond. Daarentegen gebruikt *Lubbert Sfevens* (II) in 1489 een zegel met als wapen: in een gedeeld veld rechts een kruis, vergezeld in de linkerbovenhoek van een zespuntige ster, links een langgerekt voorwerp, gelijkende op een twijg [4].

1. *Steven Lubberts,* komt voor op een klaardag op het Engelanderholt op 16 Februari 1438 [5]; dienstman [6]; in 1440 en 1448 beleend met een tiende uit het goed Espeet onder Barneveld [1]; gehuwd met N.N.
   Kinderen:

---

1) Rijksarchief in Utrecht, Archief van de ridderhofstad Lockhorst, Inv. no. 36.

2) Rijksarchief in Gelderland, Hertogelijk Archief, restanten van tynsen, 1371-1415.

3) Dit komt meer voor. B.v. bij het geslacht Van Achtcvelt, bezitters van het leengoed Wedinchem (Wenkum) onder Barneveld, welke zelf de naam van Wenckum voeren, terwijl zij in het leenregister 'van Gelderland Van Achtevelt genoemd worden. Evenzo bij de familie Brantsen-Van Deelen. (Ned. Leeuw 1951, k. 336.)

4) Rijksarchief in Gelderland, Archief Hof, Civiele Processen 1548 no. 10.

5) Rijksarchief in Gelderland, Rechterlijk Archief Veluwe, Inv. no. 2, fol. 61vso.

6) Rechterlijk Archief Veluwe, Gerichtsignaat — voortaan aan te halen als G.S.V. — Inv. ***no. 11,*** Barneveld 30 Januari 1441.

a. *Lamberf Sfevens,* gehuwd met *Geertgen Cosferen;* † *vóór* 15 Juni 1518 [7]); begraven in de kerk te Barneveld naast zijn broeder Lubbert [8]).

b. *Lubberf Stevens, zie* II.

II. *Lubberf Sfevens,* wordt burger der stad Arnhem 25 Jan. 1481 [9]); beleend in 1496 met een tiende uit het goed Espeet [1]); eigenaar van het halve goed de Olde Maet onder Barneveld [10]); † vóór 15 Juni 1518 [7]), dan wel in of vóór 15 15, wanneer zijn zoon Steven met de tiende uit Espeet wordt beleend [1]); begr. in de kerk te Barneveld naast zijn broeder Lambert [8]); gehuwd met N.N., weduwe van *'Gerrit van Borcheler* [10]).

Zij heeft uit haar eerste huwelijk een zoon *Rutger,* geestelijke, eigenaar van het halve goed de Olde Maet [10]), eigenaar van een half erf in de buurschap Harseler onder Voorthuizen [11]); overleden binnen Amersfoort vóór 2 April 1527 [12]), die erft op zijn halfbroeder Steven *Lubberts* [10, 11]).

III. Sfeven *Lubberts,* geb. ca. 1488 [13]), † na 15 Nov. 1558 [14]), vóór 15 Maart 1561 [15]); waard te Barneveld, het eerst zo genoemd in 1519 [16, 17]); dienstman van de hertog van Gelre [18]); beleend in 1515 met een tiende uit het goed Espeet [1]); eigenaar van de helft van het goed de Olde Maet en een half erf in de buurschap Harseler als erfgenaam van zijn halfbroeder Rutger van Borcheler [10, 11, 14]); eigenaar van het goed de Aerdt onder Barneveld, van een tiende uti het goed Wixeler onder Voorthuizen en een huis in het dorp Barneveld [14]); gehuwd met *Geerfruid van Dompseler* [13, 14]); (waarschijnlijk een dochter van *Hendrik van Dompseler,* schout te Barneveld); geb. ca. 1498 [13]), † na 29 Mei 1570 [19]), vóór Juli 1594 [20]).

Kinderen:

a. *Johan* [14]), beleend met een tiende uit het goed Espeet als erfgenaam van zijn vader [1, 14]), verkoopt deze tiende in 1564 [1]).

b. *Reinier* [14]), *zie* IV.

c. *Alijdf* [14]), gehuwd met *Jacob van Gessell,* die overleed vóór 1 October 1601.

Zij draagt het goed de Aerdt onder Barneveld 1 October 1601 over aan haar zoon *Henrick* van Gessell en diens vrouw *Margaretha Versteech* 21).

d. *Cafharina* [14]), draagt 5 Juli 1595 haar recht in ¼ van het goed de Olde Maet en in de helft van de tiende uit het goed Wixeler over aan *Sfeven Reinersz. van Vinceler* en diens vrouw *Aelfgen Lambertsdochter* [20]).

e. *Geerfken* [14]), † na 8 Juli 1558 [14]), vóór 5 Juli 1595 [20]); erft op haar zusters [20]).

f. *Lubberfgen* [14]), gehuwd met *Gijsberf van Emeler,* die overleed vóór 5 Juli 1595, eigenares van de helft van de tiend uit het goed Wixeler.

7) G.S.V., Inv. no. 23, Barneveld 15 Juni 1518.
8) Gemeentearchief Barneveld, Inv. no. 12. Thyns en grafregister.
9) Oud-archief der Gemeente Arnhem, Inv. no. 1221.
10) Archief Hof, Civiele Processen, 1554 no. 21.
11) G.S.V., Inv. no. 25, bijlage XX.
12) G.S.V., Inv. no. 25, fol. 93vso.
13) G.S.V., Inv. no. 32, fol. 168.
14) Rijksarchief in Gelderland, Archief Rekenkamer, Inv. no. 1517, fol. 37.
15) G.S.V., Inv. no. 32, fol. 269vso.
16) G.S.V., Inv. no. 31, fol. 143.
17) G.S.V., Inv. no. 31, fol. 130.
18) G.S.V., Inv. no. 23, fol. 105vso.
19) Rechterlijk Archief Veluwe, Inv. no. 47, fol. 123vso.
20) Rechterlijk Archief Veluwe, Inv. no. 585, fol. 280vso.
21) Rechterlijk Archief Veluwe, Inv. no. 585, fol. 341vso.

IV. *Reinier Stevensz.,* † vóór *23* Mei 1601, eigenaar van het halve goed de Olde Maet [22]); gehuwd met N.N.

Kinderen:

Sfeven, zie V.

V. *Sfeven Reiniersz.,* † vóór 11 Mei 1618 [23]), eigenaar van het halve goed de Olde Maet [22]); verwerft van Catharina Stevens (IIId) haar recht in ¼ van het goed de Olde Maet en in de halve tiend uit het goed Wixeler [20]); tr. 1° *Wilhelmina Kamerlings* [24]); tr. 2° *Aeltgen Lambers,* vóór 5 Juli 1595 [20]).

Daar het overbodig is het reeds gepubliceerde over de nakomelingen van *Steven Reiniersz. van Vinceler* hier te herhalen, moge ik hier nog enkele gegevens mededelen, welke bij dit onderzoek over hen gevonden zijn.

Willem van Vinceler Sfevensz., onmondig 11 Mei 1618 [23]), overlijdt na 17 Maart 1650 [25]), en vóór 5 Juli 1653 [26]), eigenaar van het halve goed de Olde Maet [23]), benoemd tot richter van Huissen in 1641 [27]). Zijn kinderen zijn allen op 5 Juli 1653 nog onmondig [26]), zijn oudste zoon *Steven* erft de Olde Maet en verkoopt dit goed op 24 Mei 1698 [28]).

22) Archief Rekenkamer, Inv. no. 1521, fol. 67vso.
23) Archief Rekenkamer, Inv. no. 1524, fol. 131.
24) Nederl. Leeuw 1914, kolom 31.
25) Archief Rekenkamer, Inv. no. 1531, fol. 472vso.
26) Archief Rekenkamer, Inv. no. 1532, fol. 258.
27) Staatsarchiv Düsseldorf, Kleve Mark Landesarchiv VII. 6.
28) Archief Rekenkamer, Inv. no. 1538, fol. 16.

Nogmaals Van Bommel,

door J. H. VAN MOSSELVELD.

In 1948 wijdde Jhr. Mr. Dr. B. R. C. M. de Roy van Zuidewijn in dit tijdschrift een uitvoerige beschouwing aan de oudste generaties van het Leidse lakenkopersgeslacht Van Bommel (Ned. Leeuw XLV, kol. 189-191). Daarin kwam vast te staan, dat de stamvader van dit geslacht, *Johan van Bommel,* een natuurlijke zoon was van *Maria van Dal.* Hij werd als zodanig te Tilburg R.K. gedoopt op 2 Februari 1691. Vader van dit buitenechtelijk kind was volgens genoemd artikel *Philippe de Guerrie,* majoor in dienst der Republiek. Hij immers werd in rechte aangesproken „ter saecke van het verkrachten, kraemcosten, alimentatie en educatie van het kind".

Op grond van een onlangs gevonden attestatie [1]) echter komt men tot de bevinding, dat de gerechtelijke actie tegen *De Guerrie* slechts zijn aansprakelijkheid betrof voor de gedragingen van zijn soldaten. Niet hij blijkt de vader van *Maria van Dal's* kind te zijn, maar een van zijn onbekend gebleven ondergeschikten. Het is *Maria van Dal* zelf, die een relaas geeft van de brute wijze, waarop de defloratie plaats vond. En dan te weten, dat de militaire overval, waarvan sprake is, een gevolg was van *Jan Marcus van Dal's* weigering om een oude schepengelofte van ƒ 150,— in te lossen!

Wij laten de schepenakte, die de stammoeder der Van Bommel's wel volkomen rehabiliteert, hier in zijn geheel volgen.

„Compareerde voor Schepenen der heerlijckheyt Tilborgh ende Goirle ondergenoemt, Cornelia weduwe wijlen Cornelis Oomen, out 62 jaeren, gesworen vroetvrouwe, dewelcke ter instantie van *Jan Marquies van Dal,* requirant, op den eede haer behoorlijck affgestaeft, heeft verclaert ende geattesteert,

1) Gemeente-Archief Tilburg, R 625. Met dank aan de Heer Jos. van Dijk, die mij hierop attent maakte.

soo sij doet mits desen, als dat op den eersten februarii lestleden *Mariken van Dal* in dep avont wesende ten huyse van den requirant aldaer heeft gebaert eenen jongen sone. Ende dat voor het baren van 'tselve kint sij attestante de voorsz. *Maria van Dal* wesende in uyttersten noot ende extremiteyt heeft affgevraeght, bij wien sij haere vrucht ontvangen hadde, ende wie sij tot vader van 'tselve kennende was, ende met alsucke solemniteyten als in diergelijcke saecke gewoonlijck is te geschieden. Waer op de voorsz. *Maria van Dal* antwoordende seyde ende verclaerde, dat den vader van 'tselve kinde was een van de ses ruyters die in den voorleden jaere 1690 uyt last van *Guarrie* het gewelt aende huysinghe van den requirant gepleeght hadde, sonder den naem van dien te weten, ende dat sulcx is geschiet met cracht ende gewelt in presentie van drie der voorsz. ruyters, die al drijgende ijder met een blooten degen daer bij stonden, ende dat sij noijt ijmant anders bekent ofte met haer vleeselijck geconverseert hadde, welcke verclaringe bij haer alsoe geschiet sijnde, is deselve eerst van haeren kinde verlost. Redenen van welwetentheyt allegerende, dat sij deponente de voorsz. *Maria van Dal* in haeren noot van baren te hulpe gecomen ende geassisteert heeft ende sulcx tgene voorsz. staet alsoo gehoort ende gesien heeft. Actum den tweeden April sestien hondert eenentnegentigh." w.g. M. Nieukerk 1691 en Jan de Groot 1691."

KORTE MEDEDELINGEN.

Tarieven onderzoeken etc. Rijksarchieven.

Bij Koninklijk Besluit van 17 Maart 1955 nr. 29 is het Koninklijk Besluit van 14 Januari 1920 nr. 33, regelende het gebruik en de toegankelijkheid van 's Rijksarchieven aangevuld met een nieuw artikel 1 bis luidende:

„Voor onderzoekingen en andere werkzaamheden als bedoeld in artikel 1 ten behoeve van derden door of vanwege de beheerder van tot de Rijksarchieven behorende stukken verricht, zal de beheerder vergoeding vorderen volgens een door Onze Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen vast te stellen tarief".

Dit Koninklijk Besluit geeft aan de tarieven voor onderzoekingen en andere werkzaamheden in de Rijksarchieven (laatst vastgesteld bij beschikking van 22 Januari 1951 nr. 163.279 Afd. O.K.N.) een wettelijke basis en heft alle twijfel op ten aanzien van de vraag of een gemeente-bestuur bevoegd is de gemeente-archivaris ten aanzien van in bewaring gegeven Rijksarchieven een gemeentelijke leges-verordening te doen toepassen. Voor alles wat de gemeente-archivaris verricht ten behoeve van derden, kan hij, voor zover het Rijksstukken betreft, nu niet méér vorderen, dan het Rijkstarief toelaat.

J. L. VAN DER GOUW.

Het wapen van het Leidse geslacht van der Noordaa.

Deze familie is afkomstig uit Zoeterwoude en heeft haar naam ontleend aan een huis aldaar: het huis te Noorda. De stamvader *Pieter Hendricksz.*, geb. ± 1530, vestigde zich te Leiden. Zijn weduwe *Anna van Hoogmade* wordt vermeld in 1581 met haar dochters *Maytgen* en *Geertgen* en woonde toen Voldersgraft.

Rietstap en ook het bekende wapenboek van Limburgse geslachten noemt als wapen van bovengenoemde familie: in blauw: vijf gouden eikels 3 en 2, met groene dop en zonder bladeren, de stelen omlaag: dekkleden: goud en blauw; helmteken: een eikel van het schild.

Nu ligt het niet in mijn bedoeling hier iets tegen in te brengen, daar dit wapen inderdaad door de meeste leden van de familie als het hunne wordt beschouwd, maar.. .... er bestaan twee oudere wapens, terwijl dit wapen eerst in 1827 werd aangenomen. Volgens familieoverlevering geschiedde dit in Januari van genoemd jaar, toen de vijf zoons van Ds. *Simon van der Noordaa* afscheid van het ouderlijk tehuis in Dinther namen, hetgeen mij aannemelijk voorkomt, aangezien het zo goed in het kader van de tijd past.

Ds. Simon werd 22 Sept. 1763 te Leiden geboren als zoon van *Simon van der Noordaa*, lakenkoper, notabele ter Lakenhal en regent van het Huiszittenhuis aldaar en van diens echtgenote *Maria Pierarf.* Hij was achtereenvolgens predikant te Hekelingen, Heeswijk en Dinther en Nistelrode, alsmede schoolopziener in een gedeelte van de provincie Noord-Brabant en overleed te Dinther 12 Jan. 1827. Op de 30ste Mei 1791 huwde hij te Aalst in de Bommelerwaard ten huize van de predikant en „met voorgaande consent van den Heer Rigter de Virieu" Flora *Theodora Verploegh* (van *Aalst),* geboren te 's-Hertogenbosch 26 Juli 1763, overleden te Dinther 9 Dec. 1819, dr. van *Hendrikus Verploegh,* heer van Aalst, kolonel-commandant van een regiment cavallerie onder de generaal van Tuyll van Serooskerken, en van *Flora Helena Smits.*

Nu zijn mij van Ds. Simon slechts brieven bekend uit de laatste tijd van zijn leven en dan gebruikte hij meestal het cachet van zijn schoonzuster *Hendrika Verploegh,* die na het overlijden van haar zuster bij hem was komen inwonen, en een enkele keer zegelt hij met een cachet, dat van zijn schoonvader afkomstig was, doch dit kan zijn oorzaak vinden in het feit, dat de pastorie door de Franse troepen werd geplunderd, bij welke gelegenheid zijn eigen cachet verloren kan zijn geraakt.

Zijn huwelijkscommunicatie van 6 Mei 1791 vertoont een alliantiewapen, gedekt door een gouden vijfbladige kroon, met links zijn wapen en rechts dat van de bekende familie Verploegh. Bij deze gelegenheid voert Ds. Simon: in zilver: een keper van rood, vergezeld van twee groene bomen in het hoofd en in de voet van een stappend schaap van natuurlijke kleur op groen. Dit wapen wordt thans gevoerd door de nakomelingen van mijn overgrootvader de Dordtse griffier en bekende penningkundige *Simon Henricus van der Noordaa* en van diens vrouw *Henriëfte Louisa Grimm.* Het wordt gedekt door de kroon van het alliantiewapen.

Waarschijnlijk berust het onderste deel van het wapen, nl. het stappend schaap op groen, op een verkeerde interpretatie van voornoemd alliantiewapen, dat in dit opzicht niet al te duidelijk is en zal de oorspronkelijke bedoeling een stappend schaap in zilver op een groen veld zijn geweest. Hoe dit ook zij, dit wapen, dat wel afkomstig moet zijn van de vader en van de predikant, is ouder dan het wapen met de vijf eikels.

Een geheel ander wapen, gevoerd door een lid van het geslacht in de eerste helft van de zeventiende eeuw, kent Van Rijckhuyzen aan deze toe, doch ik trof het nadien nergens aan.

W. KROON.

BOEKBESPREKING.

Flitsen uit de historie van Wateringen, door A. v a n d e r M a r e 1. Gestencild [1955].

De schrijver, secretaris van het Genootschap Oud-Westland en kenner bij uitstek van de geschiedenis van dit gebied, legde op verzoek van het Gemeentebestuur van Wateringen

de door hem in een causerie verwerkte gegevens in boekvorm vast.

Schrijver geeft in deze studie o.m. de korte geschiedenis van de verschillende onder Wateringen gelegen hebbende buitenplaatsen en van de oude, thans verdwenen, herberg „De Vergulde Roscam". Ook over het bestuur van het dorp vermeldt hij belangrijke gegevens, terwijl op de blz. 34-43 in de Bijlagen 1 en 11 de namen en dienstjaren van de baljuws en schouten en van de schepenen van Wateringen in de periode 1 5 14-1808 medegedeeld worden.

Ook de in Bijlage V weergegeven „zoenbrief" uit het jaar 1568 is van groot belang: Bijlage VII geeft de stamreeks van het geslacht *van der Marel,* waartoe de schrijver behoort. Dit geslacht, sedert het begin van de 16de eeuw te Wateringen vermeld, was voortdurend in dorps- en kerkbestuur aldaar vertegenwoordigd en het is dus niet verwonderlijk dat men in dit boek bij de beschrijving van de min of meer belangrijke gebeurtenissen ter plaatse zeer vaak leden van het geslacht ziet optreden.

Plaatsgebrek belet ons helaas dieper in te gaan op de inhoud van deze voor de geschiedkundige plaatsbeschrijving van dit Westlandse dorp zo belangrijke uitgave.

W. W. VAN VALKENBURG.

Recht en Slecht in het Land van Brederode, door P. Horden J z. Gestencild.

Als aanvulling op zijn eerdere publicatie „Een Kleine Geschiedenis van het Land van Vianen" heeft schrijver dit boek het licht doen zien, met de bedoeling om aan de belangstellenden een kijkje te gunnen in het 17de en 18de eeuwse volksleven in deze streek.

De talrijke gegevens, opgediept uit rechterlijk archief van dit gebied, omvattende Vianen, Lexmond, Hei- en Boeicop, Meerkerk, Ameide en Tienhoven, heeft de schrijver verwerkt in een veertigtal opstellen, welke dank zij de vlotte — hoewel soms iets te populaire — stijl de lezer zeer weten te boeien.

Een naamregister vergemakkelijkt de raadpleging van dit 350 bladzijden en ruim 15 afbeeldingen tellende boek, dat voor de prijs van ƒ 8,— per exemplaar bij de schrijver, Linnaeusstraat 199 III, Amsterdam-O., verkrijgbaar is.

W. W. VAN VALKENBURG.

Kungliga och Furstliga Exlibris 1955. Van de door de Zweedse Exlibris-Vereniging in de Koninklijke Bibliotheek te Stockholm in Februari 1955 ter gelegenheid van haar twintigjarig bestaan georganiseerde tentoonstelling is het onderhavige werkje de catalogus. Tentoongesteld werden ex-libris van koninklijke en vorstelijke personen van de 17de eeuw tot heden, in totaal 184 nummers, van welke er bijna 50 in deze catalogus in voortreffelijke uitvoering zijn afgebeeld. Aangezien een zeer groot gedeelte hiervan heraldische ex-libris zijn, is deze uitgave hierdoor van belang voor de wapenkunde.

Bij de Svenska Exlibrisföreningen, Västra Trädgårdsgatan 19a, Stockholm, is deze geïllustreerde catalogus voor de prijs van 7,50 Zweedse kronen verkrijgbaar.

W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Blom-Erkelens. Voor een kwartierstaat gevraagd gegevens betreffende *Abram Jillisse Blom,* geb. in het Hoogeind; tr. Leerdam 14 Mei 1698 (ondertr. 30 April) *Maeyke Teunis Erkelens,* geb. tot Oosterwijk. Zij laten kinderen te Leerdam doopen, o.a. een dochter *Anneke Blom* op 3 Dec. 1706, die te Leerdam trouwt 20 Aug. 1729 *Aarf Dirks Weijburg,* wedr. van *Johanna Peman,* wonende te Brakel. (Zie N.L. 1950, k. 32 en 1952, k. 63.)

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Dijckman. Aanvulling wordt verzocht van de volgende genealogie:

I. *Joris Dijckman,* geb. Coesfeld ± 1585, schoolmeester te Amsterdam (1611). later ziekenbezoeker ald., begr. Amsterdam (Westerkerk) 12 Oct. 1643; tr. Amsterdam (Nieuwe kerk) 9 Aug. 1611 *Aeltien Paulus Root,* ged. Amsterdam (Nieuwe kerk) 5 Juni 1590, † in 1659, dr. van *Paulus Jansz.* en *Willemtje Barfholomeus* (of *Beets*). Uit dit huwelijk (o.a.?):
   1. *Johannes,* volgt onder II.
   2. *Joris Dijckman,* ged. Amsterdam (Nieuwe kerk) 28 Febr. 1633.

II. *Johannes Dijckman,* ged, Amsterdam (Nieuwe kerk) 26 Nov. 1619, boekhouder (1646) en suppoost (1648) der W.I.C.; vertrok na faillissement in 1651 naar Albany: le klerk der W.I.C. aldaar; vice-admiraal van het fort Oranje ald., † (krankzinnig) 1672; tr. 1° Amsterdam (Nieuwe kerk) 9 Maart 1642 *Maria (de) Grebber* (of *Grabber),* ged. Amsterdam (Nieuwe kerk) 3 Juli 1622, dr. van *Jacob* en *Digna Tomas;* tr. 2° Amsterdam (Oude kerk) 10 Juli 1646 *Maria Cornelis Bosyn,* geb. Amsterdam ± 1627, † 1676.
   Uit het eerste huwelijk:
   1. *Joris Dijckman,* ged. Amsterdam (Oude kerk) 1 Febr. 1643.
   2. *Jacobus Dijckman,* ged. Amsterdam (Oude kerk) 28 April 1644.
   Uit het tewede huwelijk:
   3. *Cornelis Dijckman,* geb. ± 1647.
   4. *Johannes Dijckman,* geb. ± 1662.

Jurriaen Dijckman uit Coesfeld, geb. ± 1573, lakenbereider, ondertr., met consent van zijn vader uit Coesfeld, 29 Aug. 1603 te Amsterdam met *Marifgen Barfholomeus* uit Antwerpen. Een *Joris Dijckman, eveneens* uit Coesfeld *en* schoolmeester, ondertr., als wedr. van *Maertgen Cornelisdr.,* te Annsterdam 3 Mei 1608 de wede *Sfijntje Lamberfsdr.* Blijkens zijn acte van huw.voorw. (nots. J. F. Bruyningh te Amsterdam, Inv. no. 177, fol. 206) had hij een broeder *Barend Dijckman.* Tenslotte wordt te Amsterdam ook nog in 1648 *ver*meld (staande op zijn vertrek naar Brazilië) *Jan Dijckman* uit Borculo, geb. ± 1621, gehuwd met *Neeltje Dircx.* Deze *Jan Dijckman* had een zoon *Reynderf Dijckman,* wonende te Vreden (1648), ambtman van Elten.

Gevraagd worden nadere gegevens over eventuele familieverhoudingen *met* de in bovenstaand fragment vermelde personen.

Vught. MR. W. DE VRIES.

Ledeboer-Hagen. (LXXII 229). *Lamberf Ledeboer,* tr. Gildehaus 30 Nov. 1730 *Chrisfine Hagen.*

Kinderen, gedoopt te Gildehaus:
1. *Geerfruid,* ged. 16 Dec. 1736.
2. *Jan Hindrik* (niet Hendrik), ged. 20 Juli 1738, tr. Gildehaus 3 Januari 1762 *Christine Niehoff.*
   Dochter: *Janna,* ged. Gildehaus 25 Nov. 1764.
3. *Christine,* ged. 16 Sept. 1742.

Zekere *Jan Hagen* tr. Gildehaus in 1702 *Christine (Stynt-*

jen) Boers, wed. van ***Joh. Schrader. Niet*** zonder meer is uit te maken, of deze de ouders van ***Chrisfine*** Hagen zijn.

Wapen *Hagen* in Gildehaus bekend.

Quendorf. **DR. L. D. EDEL.**

Moliaert van Zierickzee. (LXXII 200, 229). Door een misverstand werd bij het opnemen van het in kolom 229-230 medegedeelde antwoord van de Heer J. H. Bruyn door ons nagelaten te vermelden, dat deze de door hem verstrekte gegevens ontleende aan de Heer J. Loeff.

REDACTIE.

Moliaert van Zierickzee. (LXXII 200, 229). Volgens privé-mededeling (1939) van wijlen Ir. van Dam van Hekendorp was *Mechtilde (Mette)* ***de Raet*** niet een dochter van ***Arnold de Raet*** en ***Johanna Naije,*** doch van Roelof ***de Roet*** en van òf ***Nenne Naije*** òf ***Maria Tengnagell,*** en was *Mechteld* ***van de Burch*** een dochter van ***Gerrif van de Burch en Maria Doublet.***

De vriendelijke mededelingen van de Heer Loeff brengen hen die de alliantie ***Straatman-Moliaert van Zierickzee*** bestuderen (welke in een reeks kwartierstaten van West-Europese adellijke geslachten voorkomt) een stuk verder, doch het terrein blijft met voetangels en klemmen bezaaid, Ik betwijfel of de manuscript-genealogie ca. 1680 als volmaakt betrouwbaar beschouwd mag worden. Het lijkt waarschijnlijk dat D. A. H. Straatman na de Vrede van Nijmegen (waar hij Keizerlijk derde afgevaardigde was) opdracht gaf om deze samen te stellen met het oog op zijn latere (1685) verheffing tot Graaf. Bij de stukken welke hij vóór die verheffing in moest dienen en ter staving van zijn en zijn vrouw's kwartieren behoorde deze genealogie. De contrôle of de genealogie en de kwartieren juist waren ingediend berustte bij de Hofcanzler, in casu bij D. A. H. Straatman zelf. De kwartieren werden opgegeven als:

Straatman	***Moliaert***
Achterveld	***Vianen,***
Hovelick	***De Raedt van Voort***
Rijswijk	***van de Burch***
Westrenen	***Glummer***
Lommersom	***Groeneveld***
Mom	*de Ray* ***(de Ruy)***
Boll	*Doublet*

en het lijkt waarschijnlijk dat daarin fouten voorkomen.

Manchester. **IR. J. F. STRAATMAN.**

van **Oy.** (LXXI 231, 357-360; LXXII 67-69). Mijn mededelingen over de oude adellijke familie ***Van Oy*** in jrg. 1954, kolom 357—360, van dit Maandblad hebben tot mijn genoegen van verschillende zijden reacties uitgelokt, afgedrukt in jrg. 1955, kolom 67-69. Tevoren waren mij reeds tal van waardevolle gegevens, vooral afkomstig uit Westduitse literatuur, toegezonden door de heer J. A. M. van der Loo te Rotterdam. Bovendien kwam ik er eerst onlangs toe, de genealogie ***van Oy*** te raadplegen, welke te vinden is in deel III, folio 185-192, van de vermaarde serie van 18 delen met genealogieën van Noordnederlandse geslachten door W. A. van Spaen (archief Hoge Raad van Adel, coll. Van Spaen, inv. nr. 182). Dientengevolge kan ik hier enige aanvullingen geven.

Het was de heer Van der Loo. die mij er het eerst op attent maakte, dat *Herbaren* ***van Oy*** (XIbis) geen zoon was van ***Reinald*** maar van *Walraven* ***van Oy,*** zoals blijkt uit het opschrift op zijn zegel aan de Gelderse verbondbrief van 1418 (J. Th. de Raadt, Sceaux armoriés, 111, 66). En Mr. W. de Vries tikte mij in kolom 68-69 terecht op mijn vingers, want deze relatie had mij ook kunnen blijken, als ik zijn artikel over de hoge heerlijkheid Balgoy in Bijdr. en Meded. Gelre LIII (1953) nog eens had nagelezen. Hij verwijst daar op pag. 12 naar een oorkonde van 1406, waarin sprake is van ***Herbernus de Oy Walramszoon.*** Deze *Walraven* of *Walram* was richter in de Duffelt en wordt vermeldt 1363-1400. Van Spaen bevestigt het bovenstaande en veronderstelt, dat *Walraven* een jongere zoon was van ***Gerhard van Oy*** (VIII).

Van Spaen geeft voor de tak Ubbergen geen aansluiting aan de hoofdstam, maar volgens hem was ***Johan van Oy*** (Xbis) een zoon van *Herbert,* die hij tot dezelfde generatie rekent als ***Gerhard van Oy*** (VIII). Dit klopt dus evenmin met het in mijn bezit zijnde m.s. Aangezien helaas niet blijkt, uit welke bronnen de auteur van dit m.s. zijn wetenschap putte, kan ik niet beoordelen, wie van beiden gelijk heeft. Waarschijnlijk verdient Van Spaen in het algemeen het meest ons vertrouwen. Maar let men op de jaartallen, dan is de plaatsing van de tak Ubbergen, zoals Van Spaen die geeft, toch minder waarschijnlijk. Door het bijzonder veelvuldig voorkomen van dezelfde voornamen in dezelfde generaties, vooral ***Berfold*** en *Herbert,* lijkt het opstellen van een genealogie der 14de-eeuwse Oy's vrijwel onbegonnen werk.

Wat de huwelijken van ***Reinald (X)*** en ***Gerhard*** (XI) betreft, ook daarop geeft Van Spaen een andere visie. Volgens hem was ***Reinald*** gehuwd met ***Johanna Schenck van Nydeggen,*** die als weduwe in 1409 een scheiding maakte met haar zoon. ***Gerhard zou*** als vrouw gehad hebben ***Elisabeth van Renesse,*** dr. van ***Jan,*** heer van Rijnauwen, en ***Elisabeth van Heukelom.*** die dus in de genealogie Oy één generatie verplaatst zou moeten worden. Gelet op de jaartallen (verg. Ned. Adelsboek 1950, p. 229). lijkt deze constructie stellig wel zo waarschijnlijk als die van de Annuaire de la noblesse et des familles patriciennes des Pays Bas 1871 (zie jrg. LXXI, kolom 357 van dit Maandblad).

Als vrouw van ***Reinald van Oy*** (XIII) noemt Van Spaen ***Otte van Collard,*** dr. van ***Thomas*** en ***Ermgard van Haeften.***

Wie zich voor de Van Oy's interesseert, raadplege vóór alles het m.s. Van Spaen. Men vindt daar een uitvoerige genealogie, al is deze niet vrij van vraagtekens.

Ik moge nog een aantal opmerkingen maken n.a.v. de verschillende ingezonden mededelingen hiervóór in kolom 67-69.

Dat Jhr. Cliford Kocq van Breugel terecht heeft geconcludeerd tot het bestaan van een huwelijk *Oy* X ***Spierinck,*** kan blijken uit hetgeen ik meedeelde in jrg. LXXI, kolom 360 ***(Herberen van Oy,*** heer van Balgoy, tr. *Petra* ***Spierinck).***

De genealogie Van Oye van de hand van A. Schimmelpenninck van der Oye in het gemeente-archief van Zutphen, waarop de heer Abelmann zo vriendelijk was te attenderen, bleek een copie te zijn van het m.s. Van Spaen.

De door de heer Charisius genoemde Van Oy's in Wamel zijn op generlei wijze met het hier besproken geslacht in verband te brengen. De talrijke Van Oy's te Nijmegen en Millingen, wel tot dit geslacht behorende, worden daar vermeld in de 15de en 16de eeuw. Van daar naar de Wouterke van Oy in 1752 is wel een hele sprong. ***Gerhard Herman van Oy*** (XVII 2), † 1663, werd beschouwd als de laatste man van zijn geslacht. Mogelijk bestonden er nog bastaardtakken, maar hierover is niets bekend. Ook Van Spaen eindigt zijn genealogie met ***Gerhard Herman*** (bij hem *Herman* Gerhard) en diens zusters.

Aan de heer J. A. M. van der Loo dank ik onder tal van gegevens nog een tweetal belangwekkende bijzonderheden, die ik hier tenslotte moge vermelden.

In de eerste plaats vestigde de heer Van der Loo mijn aandacht op het bestaan van een epitaaf in Bielefeld voor *Offo van Oy* (XVII), † 1621. Ik raadpleegde daarop A. Ludorff, Die Bau- und Kunstdenkmäler des Kreises Bielefeld-Stadt (Munster i.W., 1906). en vond daarin een beschrijving en een zeer goede afbeelding van het monument (resp. p. 13 en Tafel 7). Dit bevindt zich (of bevond zich althans vóór de oorlog) in de Marienkirche tegen de noordwand van het koor. Het is een zeer weelderig uitgevoerd, waarschijnlijk zandstenen monument in renaissancestijl, ongeveer 7½ m. hoog en bijna 3½ m. breed, opgebouwd in drie geledingen. De onderste draagt een Latijns opschrift, waaruit blijkt, dat het gedenkteken is opgericht voor *Otto* van *Oy*, heer van Oy, drost van Sparenberg (de citadel van Bielefeld), en daaronder de mededeling, eveneens in het Latijn, dat keizer Wilhelm 11 het gedenkteken in 1892 heeft doen herplaatsen. De middelste geleding bevat een relief, dat de opstanding van Christus uitbeeldt, geflankeerd door de levensgrote beelden ten voeten uit van *Otto* van *Oy* en zijn vrouw *Dorofhea van Loe*, elk geplaatst in een nis. Voor hun voeten liggen in geknielde houding hun enige zoon en hun vier dochters, de zoon, als gebruikelijk, aan de kant van de vader, de dochters aan de kant van de moeder. Daartussen ligt een pasgeboren baby in de windselen. De statuen van het echtpaar zijn elk omgeven door 16 kwartierwapens. Volgens Van Spaen zijn dit (en men ziet hieruit weer eens, hoezeer men in het Gelderse grensgebied op het oosten georiënteerd was) :

Oy	*Loe*
Merode	*Horsf*
Boedberg	*Nesselrode*
Haes	*Pallandt*
Sfepraedf	*Wylich*
Gerfzen	*Hues*
Voorst	*Bodelsch wing*
Schall van Bell	*Horst*
Oirsbeek (moet zijn *Collard*)	*Berenbroeck*
Pallandt	*Boedberg*
Sandwick	*Oer*
Quadt	*Alpen*
Scheiderich	*Bylandf*
Nesselrode	*Odenkirchen* (moet zijn
Homoet	*Horst [Grofhus)*
Mauenheim	*Loe.*

De bovenste, smalle geleding tenslotte geeft in relief een voorstelling van de hemelvaart van Christus en nogmaals de wapens *Oy* en *Loe*.

Zo vinden wij hier het gehele gezin van *Otto van Oy* uitgebeeld, waarschijnlijk, althans voor wat de ouders betreft, goed gelijkend. Het is een interessant monument, dat in Nederland meer bekendheid verdient.

Tenslotte bracht de heer Van der Loo mij op het spoor van een mij tot dusverre onbekend artikel van A. J. Rehorst, Een merkwaardig familie-tafereel van Paulus Moreelse, in Oud-Holland, jrg. LI (1934), p. 193 (verg. Loo-Blätter, jrg. V (1938), p. 40). De auteur beschrijft en beeldt daarbij af een paneel van Moreelse, destijds in het bezit van Mevr. A. Rehorst-Grob te Utrecht, voorstellende een familiegroep, en weet op zeer vernuftige wijze uit allerlei symbolische aanduidingen op het schilderij te beredeneren, dat hier zijn afgebeeld *Otto van Oy* (XVII) en diens vrouw *Dorothea van Loe met* hun erfdochter *Margriet Judith.* weldra Mevrouw *van Bylandt.*

Het schilderij, 54 X 70 c.m. groot, is naderhand beschreven door Jkvr. Dr. C. H. de Jonge in haar boek over Paulus Moreelse (1938), cat.nr. 126, maar zij plaatst m.i. terecht een ? achter de identificatie van de afgebeelde personen. Het paneel blijkt dan inmiddels te zijn overgegaan in het bezit van M. gravin van Bylandt te 's-Gravenhage.

De theorie van de heer Rehorst — vader en moeder afgebeeld met hun enige erfdochter — lijkt zeer aantrekkelijk, maar zij klopt toch niet zo goed als de auteur ons wil doen geloven. Het schilderij moet van 1633 dateren, in welk jaar Margriet Judith waarschijnlijk in het huwelijk trad. Deze was echter niet de enige erfdochter: zij had in dat jaar nog drie zusters. Bovendien erfde zij niet rechtstreeks van haar vader, die al 12 jaren dood was, maar van haar broer, die in 1633 overleed. Klaarblijkelijk was zij wel de voornaamste erfgename, want zij erfde alle heerlijkheden, die haar broer en tevoren haar vader bezeten had.

De allegorie zou dus voorstellen: de moeder en de reeds 12 jaren geleden overleden vader, wijzende op hun oudste dochter, die bruid is en zojuist door het overlijden van haar enige broer in het bezit is gekomen van de heerlijkheden, welke vroeger aan haar vader hadden behoord.

De redenering wordt derhalve iets gecompliceerder, maar het is stellig niet onmogelijk, dat de identificatie juist is. Er bestaat in ieder geval een onmiskenbare gelijkenis tussen de man op het schilderij en het portretbeeld van Otto van Oy te Bielefeld.

Is één der lezers van dit Maandblad wellicht iets bekend over de herkomst van het schilderij, voordat het in het bezit van Mevrouw Rehorst kwam? Als aangetoond kon worden, dat het ook vroeger aan de familie *van Bylandf* had toebehoord, zou de identificatie zeer aan waarschijnlijkheid winnen.

Arnhem. D. J. G. BUURMAN.

van Proijen. *Johan van Proijen,* notaris te 's-Hertogenbosch (1714—1733), ged. ?, overl. ?, zn. van ? en ?, ondertr. 's-Hertogenbosch 10 Dec. 1707 *Maria Magdalena Austen,* ged. 's-Hertogenbosch 25 April 1680, overl. ?, dr. van *Edmond Ausfen* en *Maria Hadel.*

Het wapen, waarmede *Johan van Proijen,* zegelde, toont: een gekuifde vogel, staande op een strookje grond; helmteken: een vogel als in het schild. Zijn zoon *Egmond,* die hem opvolgde als notaris, gebruikt hetzelfde zegel.

Gevraagd, nadere gegevens over *Johan van Proijen* en *Maria Magdalena Ausfen* en hun ascendentie.

Rotterdam. D. J. KNOOPS.

Wees. *Marcus van Wees,* kanunnik van het domkapittel te Utrecht overleed 9 Dec. 1548. Op zijn grafzerk in de Domkerk staat op een lint onder zijn wapen de spreuk TEMPERA TE TEMPORI, vergezeld van twee slakken. Gevraagd oorsprong en oudere vermelding van deze spreuk.

Amersfoorf. DR. C. M. GEERARS.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Beatuursherichten. — Een Waterlandse familie (Rijser, Zegers Rijser), door A. H. Drijfhout van Hooff. (vervolg) — Van Vinceler, door J. Wartena. — Nogmaals Van Bommel, door J. H. van Mosselveld. — Korte Mededelingen: Tarieven onderzoeken etc.. Rijksarchieven; Het wapen van het Leidse geslacht van der Noordaa. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Naandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70,* Wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— geliere men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17,* 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Grauenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud dar ondertekende stukken.

N o . 9 — LXXIIe Jaargang — September 1955

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Dr. G. Kalff, Jhr. Mr. H. A. Quarles van Ufford en Dr. J. H. Vernhout, respectievelijk sedert **1952, 1950** en **1952** gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid is benoemd:

A. H. E. Baronesse VAN LAWICK
geb. CREUTZBERG .... *'s-Gravenhage.*
Willem de Zwijgerlaan 34.

Adreswijzigingen:

JHR. MR. J. C. DE BEAUFORT . . *Leusden, Post Amersfoort.*
Huize „Fokkerbosch", Hoge Kleyweg 1.
MR. H. A. DAENDELS . . . . . *Amsterdam-Z.*
Johan Verhulststraat 128.
W. H. J. W. DEELMAN . . . . . *Ommen.*
Kasteel Eerde.
JHR. **MR.** P. J. EEKHOUT . . . . . *Rangoon (Birma).*
c/o Legation of the Netherlands.
MR. G. J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS *Mimico (Ont.) Canada.*
266 Lakeshore Road, Apartment 20.
DS. **A.** BLANSON HENKEMANS . . . . . *Peize (Dr.).*
Hervormde Pastorie.
A. F. **VAN** LENMEP . . . . . *Huizen (N.H.).*
Populierenlaantje 11.
B. **J. H. VAN** ROOSMALEN . . . . . *Voorschoten.*
Prinses Beatrixlaan 16.

Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden 9 Juli 1955 in de Raadzaal van het Stadhuis te Haarlem,

Aanwezig: het erelid, tevens ere-voorzitter van het Bestuur Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland, de bestuursleden Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel, W. F. del Campo Hartman, Mr. F. A. Holleman en Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg en de gewone leden Mejuffrouw Th. J. van Alff, D. Boissevain, Jhr. Mr. Dr. J. R. Clifford Kocq van Breugel, A. Baron Calkoen, J. G. F. Charisius, J. J. Cock, Mevrouw Th. E. C. M. Kappeyne van de Coppello-van Panhuys, Fr. M. J. L. Ridder de Decker, A. B. Dull, J. C. d'Engelbronner, Jhr. W. A. Gevers Deynoot, Mr. J. W. Groesbeek, J. J. van Helsdingen, J. E. J. Hemmes, H. Hoekstra, Mr. H. L. L. van Hoogenhuyze, F. van Hoogstraten, A. Korff, J. H. A. Kruimel, F. A. Baron van Lynden, Jhr. Mr. Dr. A. J. C. Rethaan Macaré, J. P. de Man, Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, J. V. van Marken, J. M. Martens, S. W. Melchior, Mr. Dr. B. van der Mersch, G. Haitsma Mulier, Mejuffrouw H. Mijnssen, L. C. van Oldenborgh, Mr. J. H. de Mol van Otterloo, H. W. Prillewitz, Mejuffrouw Mr. E. C. M. Prins, Mr. R. A. Rueb, W. A. van Rijn, Mr. E. R. van Eibergen Santhagens van Lunenburg, Dr. H. P. Schaap, Mr. E. Stricker, Mr. J. J. L. Temminck, Jhr. Mr. J. F. Th. van Valkenburg, Dr. A. J. van de Ven, J. J. Viirtheim Gzn., Mr. J. A. Willinge.

1. Te 10.30 uur opent de ***voorzitter*** de vergadering en heet de aanwezigen hartelijk welkom.

2. Er is bericht ontvangen van Mr. F. P. Th. Rohling van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, dat hij door andere bezigheden tot zijn spijt verhinderd is de vergadering bij te wonen. Ook een aantal leden heeft van zijn

verhindering schriftelijk kennis gegeven. De secretaris Ir. C. M. R. Davidson is door verblijf buitenslands niet in de gelegenheid ter vergadering aanwezig te zijn en ook zijn waarnemer, Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden, moest tengevolge van familieomstandigheden verstek laten gaan. In verband hiermede verzoekt de *voorzitter* het bestuurslid W. F. del Campo Hartman de werkzaamheden van de secretaris ter vergadering op zich te nemen.

3. De notulen van de op 11 December 1954 gehouden algemene vergadering, die zijn afgedrukt in het Februari 1955-nummer van het Maandblad, worden onveranderd goedgekeurd.

4. De *waarnemend-secretaris* leest het jaarverslag 1954 voor, dat eveneens wordt goedgekeurd. Het zal in het eerstvolgende nummer van het Maandblad worden opgenomen.

5. De leden van de Commissie tot nazien van de rekening van de penningmeester, de Heren Mr. L. W. Sluyterman van Loo en M. Thierry de Bye Dólleman, zijn niet ter vergadering aanwezig, doch hebben een schriftelijk verslag omtrent hun bevindingen ingezonden. Daaruit blijkt, dat zij de rekening hebben nagezien en in orde bevonden en de vergadering adviseren de penningmeester, onder dankzegging voor zijn beheer, décharge te verlenen. Hiertoe wordt door de vergadering besloten, waarna de *voorzitter* de Commissie dank zegt voor haar werkzaamheden.

6. De *voorzitter* deelt mede, dat van de hand van Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland een familie-geschiedenis van het geslacht Beelaerts is verschenen. Hij complimenteert de Heer Beelaerts met de verschijning van dit hoogst interessante boek, dat als een grote aanwinst van de genealogische literatuur beschouwd kan worden en zegt hem dank, dat hij de bibliotheek van het Genootschap met een exemplaar heeft willen verrijken. Hij spoort de leden aan kennis te nemen van dit belangwekkende boek, dat op het Bureau ter lezing ligt.

7. De *voorzitter* deelt mede, dat het bestuurslid Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden aan de beurt van aftreden is en zich helaas niet herkiesbaar heeft gesteld. In verband hiermede dient een nieuw bestuurslid te worden gekozen. De Heer *Dr. A. J. van de Ven* vraagt of het Bestuur wellicht een suggestie kan doen. De *voorziffer* zegt, dat het Bestuur zich hierover heeft beraden en gaarne een kunsthistoricus in zijn midden zou willen zien opgenomen. Daarbij zijn de gedachten uitgegaan naar de Heer Dr. D. P. R. A. Bouvy, directeur van het Aartsbisschoppelijk Museum te Utrecht. De Heer *Mr. R. A. Rueb* vraagt of er door de vergadering wellicht nog een andere suggestie kan worden gedaan, waarop de Heer *Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht* de Heer G. C. Helbers, die behalve op kunsthistorisch, ook op genealogisch gebied zijn sporen verdiend heeft, candidaat stelt. De *voorzitfer* constateert, dat thans een schriftelijke stemming dient te worden gehouden en verzoekt de Heren Mr. J. W. Groesbeek en Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht het stembureau te willen vormen. De uitslag van de stemming is als volgt:

G. C. Helbers	18 stemmen
Dr. D. P. R. A. Bouvy	17 "
Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht	1 stem
F. van Hoogstraten	1 „
Mr. R. A. Rueb	1
blanco	4 stemmen

Aangezien ter vergadering geen exemplaar van de Statuten aanwezig blijkt te zijn en derhalve niet terstond geconstateerd kan worden of de uitslag der stemming zodanig is, dat de

Heer Helbers, die de meeste stemmen op zich verenigd heeft, als gekozen dient te worden beschouwd, terwijl evenmin bekend is of de Heer Helbers zich een benoeming zal laten welgevallen, stelt de *voorzitter* voor dit punt nog even te laten rusten en thans het resterende deel van de Agenda, mede in verband met het tijdstip, waarop de lezing van de Heer H. P. Baard moet aanvangen, zo snel mogelijk af te handelen. Hij wenst echter nog een woord van hartelijke dank te richten tot Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden, die een zeer verdienstelijk bestuurslid is geweest en o.a. als plaatsvervangend secretaris en lid van de Commissie tot samenstelling van een rapport over de practische toepassing en het maatschappelijk nut van genealogie en heraldiek, het Genootschap zeer aan zich heeft verplicht. Hij hoopt in genoemde Commissie nog veel en vruchtbaar met de Heer van Nispen te mogen samenwerken. De *vergadering* keurt het voorstel van de voorzitter goed en betuigt door applaus haar instemming met de woorden van de voorzitter aan het adres van het aftredende bestuurslid.

8. Bij de rondvraag deelt de *voorziffer* mede, dat het Drents Genootschap te Assen zijn medewerking heeft aangeboden voor het organiseren van een excursie van ons Genootschap — liefst reeds in 1956 — in de provincie Drenthe. Waar uit de vergadering verschillende stemmen opgaan, die dit idee wel aantrekkelijk vinden, zegt de *voorzitter* toe, dat het Bestuur dit aanbod in welwillende overweging zal nemen,

De Heer *J. J. Vürtheim Gzn.* vestigt er de aandacht van het Bestuur op, dat, blijkens zijn ervaring, getypte stukken na 40 jaar hun leesbaarheid verliezen. Hij meent te weten, dat bij de Regering in overweging is voortaan ook de acten van de Burgerlijke Stand te doen typen en vraagt of het Bestuur het niet juist acht, dat het Genootschap daartegen waarschuwt. De *voorzitter* verzoekt de Heer Vürtheim dit punt schriftelijk bij het Bestuur voor te brengen.

Voorts zegt de Heer *Vürfheim,* dat hij een stempel bezit met het wapen der Zeven Provinciën. Hij zou gaarne willen weten door welk College dit stempel gebezigd kan zijn. De *voorzitter* adviseert hem dit stempel na de vergadering aan de aanwezige leden te tonen: wellicht kan iemand hem ter zake van advies dienen.

De Heer *Mr. Dr. J. C. Mark van Sandelingenambachf* vraagt de voorzitter of het Bestuur zich, naar aanleiding van de bestuursverkiezing, nader wil beraden en na de lunch zijn standpunt wil bekend maken, hetgeen de *voorzitter* gaarne toezegt. Om 11.05 uur schorst de *voorzitter* de vergadering.

Daarop houdt de Heer H. P. Baard, directeur van het Frans Halsmuseum, een interessante, met lichtbeelden toegelichte, voordracht ter inleiding van het bezoek aan genoemd museum.

Vervolgens wordt het gezelschap door Mr. O. P. F. M. Cremers, burgemeester van Haarlem, twee der wethouders en de secretaris ontvangen in de vergaderzaal van B & W, waar een morgendrank wordt aangeboden; hierna vindt bezichtiging van de fraaie, oude ridderzaal plaats.

De lunch wordt gebruikt in Restaurant Brinkmann; tijdens deze houdt de Heer Dr. C. Spoelder, oud-rector van het Gymnasium en voorzitter van de Vereniging „Haerlem" een boeiende causerie met betrekking tot de geschiedenis van de Hofjes van Oorschot, Staats, Teyler van der Hulst en van Heythuizen, die daarna onder deskundige leiding bezocht worden.

Alvorens de tocht langs de Hofjes aan te vangen, heropent de voorzitter de geschorste vergadering en deelt mede, dat het Bestuur tot de conclusie is gekomen, dat het de voorkeur verdient de bestuursverkiezing aan te houden tot de najaarsver-

gadering. Er zal dan tijdig bekendheid worden gegeven aan de bestuurscandidaat. terwijl eveneens gelegenheid zal worden gegeven tegencandidaten te stellen. Dan kan deze belangrijke aangelegenheid, beter voorbereid, in behandeling worden genomen en zullen ook meer leden van het Genootschap dan heden bijeen zijn, in de gelegenheid zijn zich desgewenst hierover uit te spreken. De *vergadering,* die zich met dit voorstel gaarne accoord verklaart, wordt daarna door de *voorzitter* gesloten.

Te 16 uur ontvangt de Heer H. P. Baard in de voorhof van het Frans Halsmuseum. Daarna wordt een rondgang door het museum gemaakt, waarbij de Heer Baard nog op menige bijzonderheid weet te attenderen.

De dag, die begunstigd werd door uitzonderlijk fraai weer, werd besloten met een geanimeerd diner in Hotel Restaurant „Duin en Kruidberg" te Santpoort.

Jaarverslag 1954.

Opnieuw kan met voldoening op het afgelopen jaar worden teruggezien.

Niet alleen is het ledental van ons Genootschap steeds groeiende, doch er mag tevens van een opgewekt verenigingsleven en een interessant Maandblad en Bijblad gesproken worden, terwijl in de verschillende gewestelijke groepen veel belangrijke voordrachten werden gehouden, waarbij vele toehoorders aanwezig waren.

Teneinde aan de genealogie en heraldiek meer bekendheid te geven en de practische toepassing en het maatschappelijk nut daarvan nader te belichten, is besloten in samenwerking met het Centraal Bureau voor Genealogie en de Nederlandsche Genealogische Vereeniging over deze kwestie een rapport samen te stellen, waartoe Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel, Voorzitter van ons Genootschap, de Voorzitter van het bestuur van het Centraal Bureau voor Genealogie W. Ph. Veeren en Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden, bestuurslid van ons Genootschap, zich bereid hebben verklaard.

Naar aanleiding van de indiening van een wetsontwerp betreffende de adoptie heeft ons bestuur constructieve critiek daarop ter kennis van alle leden van de Staten-Generaal gebracht door het artikel van de hand van Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht in ons Maandblad aan alle kamerleden toe te zenden.

Op 1 November 1954 schreef het bestuur aan het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam met het verzoek de leges, welke geheven worden op het raadplegen van de indices, behorende bij de in het oud-archief der Gemeente Amsterdam berustende doop-, trouw- en begraafboeken, op te heffen. Vooruitlopende op het volgende verslagjaar kan worden medegedeeld, dat B. & W. op 26 Maart 1955 berichtten, dat het tengevolge van een reorganisatie mogelijk zal zijn, dat de bezoekers zelf de indices raadplegen en dan geen legeskosten behoeven te betalen (zie Bestuursbericht in het Meinummer 1955 van ons Maandblad).

Aan het Genootschap ontviel een erelid, te weten W. Baron Snouckaert van Schauburg. die in het Maandblad van October 1954 werd herdacht.

Het bestuur van het Genootschap onderging een verandering doordat de penningmeester, A. Baron Calkoen, aftrad. Zijn taak werd overgenomen door het bestuurslid Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, terwijl Mr. F. A. Holleman tot bestuurslid werd gekozen.

Het bestuur is thans als volgt samengesteld:

Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland,
Ere-Voorzitter van het bestuur.
Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel, Voorzitter,
Ir. C. M. R. Davidson, Secretaris,
Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, Penningmeester.
Mr. A.P. van Schilfgaarde,
Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden.
W. F. del Campo Hartman,
Mr. F. Daniëls,
Mr. F. A. Holleman.

Het ledental van het Genootschap bedroeg op 31 December 1954 4 ereleden (1953: 5), 10 corresponderende leden (1953: 9), 880 gewone leden (1953: 851), 62 abonné's (1953: 62); voorts stond het Genootschap op die datum in ruilverkeer met 120 binnen- en buitenlandse instellingen (1953: 104).

De zomervergadering werd gehouden op 3 Juli in de Nederlands Hervormde Kerk te 's-Heerenberg. Na afloop hield ons bestuurslid, Mr. A. P. van Schilfgaarde een interessante inleiding voor het bezoek aan Huis Bergh, waarna Dr. J. H. van Heek, die zo welwillend was ons des middags op Huis Bergh te ontvangen, iets over de praehistorie van Montferland vertelde.

De vergadering werd voorafgegaan door een bezoek aan het huis Babberich, waar het Genootschap werd ontvangen door de Heer en Mevrouw de Nerée tot Babberich-Regout. Daarna werd een rondwandeling gemaakt over het landgoed de Byvanck.

De najaarsvergadering vond plaats in de zaal van het Kon. Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam op 11 December 1954. Op deze vergadering hield ons lid Dr. R. van Luttervelt een lezing met lichtbeelden over kunsthistorie en familiegeschiedenis aan de hand van voorwerpen uit het Rijksmuseum. Tenslotte werd een fraaie tentoonstelling van voorwerpen met ongeïdentificeerde wapens bezichtigd, waarvan een aantal door onze leden werd herkend.

Het stemt tot verheugenis dat ook in 1954 de aanwas van leden groter was dan het aantal deraenen. die wii door overlijden of andere oorzaken verloren. Aan contributies en abonnementsgelden werd geboekt ƒ 14.496,—. Uit leges voor inlichtingen en verkoop van Maandbladen enz. werd verkregen ƒ 737.19. Aan subsidie en enkele kleine giften werd ontvangen ƒ 538.23.

De kosten van uitgave van het Maandblad bedroegen ƒ 6689,39; aan salarissen inclusief sociale lasten en aan werkzaamheden door derden, werd betaald ƒ 6012,48, terwijl de onkosten van het bureau ƒ 3438,68 beliepen. Voor de aanvulling van de bibliotheek en handschriftencollectie werd ƒ 921,10 uitgegeven, waarbij opgemerkt moge worden, dat de meeste publicaties door schenking dan wel als ruil- of recensie-exemplaar in ons bezit kwamen. Met diverse andere uitgaven was tenslotte een bedrag van ƒ 421,53 gemoeid. Deze cijfers geven een totaal aan uitgaven van ƒ 17483.18 waartegenover hierboven slechts ƒ 15771.42 aan inkomsten werd vermeld. Het liet zich dan ook aanzien, dat het nadelig exploitatiesaldo over 1954 niet minder dan ƒ 1711.76 zou bedragen. Een aantal leden verklaarde zich in de Decembervergadering bereid dit tekort te helpen dekken en het resultaat was, dat vóór het einde van het boekjaar nog ƒ 1000,— aan extra bijdragen werd ontvangen of toegezegd. Het nadelig saldo over 1954 is daarmede teruggebracht tot ƒ 711,76. Het Bestuur hoopt van harte, dat deze post in 1955 door extra-giften uit de boeken zal kunnen verdwijnen.

In een tot 1150 exemplaren vergrote oplage verscheen het

Maandblad „De Nederlandsche Leeuw" in dit verslagjaar met 360 kolommen, een geringe teruggang vergeleken bij het in 1952 en 1953 bereikte aantal. De achterstand in het publiceren van ingekomen kopy werd wederom, zij het in geringe mate, verkleind; helaas moest nog steeds veel geduld van de inzenders worden gevergd.

Dat het peil van de inhoud van het Maandblad op bevredigende hoogte kon worden gehandhaafd, danken wij aan de vele medewerkers, onder wie wij met name willen noemen Mr. A. Haga, Mr. J. C. Maris, Mr. W. de Vries en de Heer W. A. Wijburg Jr., die door hun geregelde bijdragen, vooral voor de rubrieken „Vragen en antwoorden" en „Korte mededelingen", velen aan zich hebben verplicht.

Behalve correctie-werkzaamheden verzorgde Mejuffrouw dr.5 W. E. Smelt de samenstelling van het register over de jaargang 1954.

Het tweede deel van het Bijblad werd onder de redactie van de Heer G. C. Helbers afgesloten: onder redactie van zijn opvolger, de Heer D. van Baalen ,verschenen reeds enige afleveringen voor het derde deel.

Hier rij de Heer Helbers nogmaals dank gebracht voor zijn initiatief en het vele door hem gedane werk voor het Bijblad.

Wat de aanwinsten van de Bibliotheek betreft, deze zijn in aantal beneden die van het vorig verslagjaar gebleven. Voor de titels daarvan moge naar de in ons Maandblad gepubliceerde aanwinstenlijsten worden verwezen. Onder hen, die cnze Bibliotheek een present-exemplaar hebben doen toekomen, bevinden zich verscheidene niet-leden van het Genootschap.

Aan de kartotheek op de litteratuur zijn ook dit verenigingsjaar enige duizendtallen fiches toegevoegd. Zoals reeds in het vorige jaarverslag is medegedeeld, worden in bedoelde kartotheek Nederlandse en buitenlandse boeken en tijdschriften verwerkt, Wellicht is het van belang — in het bijzonder voor hen, die sedert korte tijd lid van ons Genootschap zijn —, hieraan toe te voegen, dat niet alleen op Nederland betrekking hebbende gegevens en onderwerpen worden geklapperd, doch evenzeer die, welke op het buitenland betrekking hebben.

Het aantal bezoekers is dit jaar enigszins teruggelopen, nl. van 449 bezoekers in 1953 tot 377 in 1954. De sluiting van de Bibliotheek wegens verandering aan de verwarmingsinstallatie zal oorzaak van deze daling zijn. Van de mogelijkheid, boekwerken en tijdschriften uit de Bibliotheek te lenen hebben 190 personen gebruik gemaakt.

In het afgelopen verenigingsjaar hebben wederom velen uit binnen- en buitenland zich met verzoeken om genealogische en heraldische inlichtingen tot ons Genootschap gewend. Met voldoening moge worden vastgesteld, dat een niet gering deel dezer vragen door de Inlichtingendienst min of meer uitvoerig uit de ons ter beschikking staande bronnen kon worden beantwoord. Wat de heraldische vragen aangaat, deze konden meermalen afdoend worden behandeld, mede dank zij ons erelid de Heer R. T. Muschart, op wiens alom bekende hulpvaardigheid en heraldische kennis door ons nimmer tevergeefs een beroep werd gedaan.

Twee werkloze hoofdarbeiders werden op ons Bureau aangesteld. Door hen is een begin gemaakt met het ficheren van de Burgerlijke Stand-gegevens van Ned.-Indië, welke destijds zijn gepubliceerd in „Burgerlijke Stand. Aanhangsel behorende bij het Adresboek van geheel Ned.-Indië." Op 1 Juni 1955 waren 30.000 fiches gereed.

De afdeling Familie-archieven onderging uitbreiding, doordat de archieven Engelberts en Van der Noordaa ten geschenke werden ontvangen. De kleinere schenkingen zijn in de Staat van Aanwinsten in het Maandblad opgesomd.

Mejuffrouw Smelt zette de inventarisatie van het Familiearchief Martini Buys voort.

De Afdeling handschriften werd door schenking en aankoop verrijkt met tal van kleine aanwinsten. Verscheidene eigenaars van handschriften waren zo vriendelijk, het Bureau in de gelegenheid te stellen daaruit gegevens over te nemen ten behoeve van onze verzameling.

Op uitnodiging van de N.C.R.V. hield de archivaris van het Genootschap, Mr. Elisabeth C. M. Prins, 17 Februari 1954 voor de radio te Hilversum een vraaggesprek over heraldiek met de Heer J. Bodegraven in de Woensdagmiddag-uitzending „Jeugdland". Aardige schriftelijke reacties van schoolkinderen bewezen, dat belangstelling voor dit onderwerp bij de jeugd inderdaad aanwezig is. De N.C.R.V. zegde opneming van een dergelijk vraaggesprek in haar programma voor het volgende winterseizoen toe.

Tenslotte wordt van harte dank gebracht aan de dames en heren van het bureau voor het vele werk, dat zij in 1954 hebben verricht.

Met vertrouwen zijn wij het nieuwe jaar ingegaan.

Een Waterlandse familie (Rijser, Zegers Rijser),

door A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF.

(vervolg en slot van LXXII, 253.)

Thans komende tot de familie *Rijser (Zegers Rijser)* afstammende van de predikant *Simon Rijser* te Watergang, lijkt het mij gewenst allereerst een kleine tak Rijser te Broek in Waterland te bespreken, daar het mij gebleken is, dat Ds. Rijser daarmede nauw verwant was. Een schematisch overzicht van deze Rijsers gaat vooraf.

1. Jan *Sijmonsz. Rijser*
genoemd in Schepenprotocol van Broek i.W. 1609—1610.

2. *Simon* Ja&. *Rijser*
genoemd in Schepenprotocol van Broek i.W. 1612-1616.

3. *Mieus Jansz. Rijser*
in de vroedschap van Broek i.W. 1631-1633.
Overleden ald. 1637.

4. *Jan Simonsz. Rijser*
in de vroedschap van Broek i.W. 1653-1690.

5. *Simon Simonsz. Rijser*
in de vroedschap van Broek i.W. 1654-1684.

6. *Jan Mieusz. Rijser*
in de vroedschap van Broek i. W. 1639-1678.

Hoewel ik geen bewijs heb, dat NOS. 2 en 3 zonen waren van No. 1 en dat NOS. 4 en 5 zonen waren van No. 2, ligt m.i. door voornamen en patronymica zo voor de hand, dat de verwantschap is zoals hierboven aangeduid, dat geen nader bewijs noodzakelijk is.

Hetgeen ik van de bovengenoemden weet, zal ik hier onder mededelen.

No. 1. Over hem vond ik in het Oud-Archief van Broek, dat hij in 1599-1614 lid van de vroedschap was en in 1612 burgemeester. Gezien de overeenkomst van voornaam en patronymicum behoorde hij zeker tot het zelfde Waterlandse geslacht als de oude schepenen van Amsterdam, hij zal wel van de Monnikendamse tak afgestamd zijn. Verder vond ik niets over hem.

No. 2 woonde in Broek. Een acte in het protocol van 15 Februari 1612 luidt: Trijn Florisdr. van Monnikendam transporteert aan den Eersamen *Symon Jansz. Rijser,* een half huis

staande te Broek, daar hij tegenwoordig in woont. Op 8 September van hetzelfde jaar transporteerde *Mues Pietersz.* van Edam een stukje land aan den Eersamen *Symon Jansz. Rijser,* buerman tot Brouck. Hij was getrouwd met *Fij* Symonsdr. *Verlaen,* hetgeen blijkt uit een acte van 16 Januari 1615 in hetzelfde protocol, waarin hij compareert als haar man en voogd. De Nos. 4 en 5 lieten beiden een kind dopen met de naam Fijtje, hetgeen duidelijk pleit voor de genoemde verwantschap. In het protocol compareert hij voor het laatst op 12 Februari 1616. Hij komt vervolgens nog voor in een acte verleden voor notaris Duijffhuyzen te Rotterdam (Gem. Archief aldaar No. 36 fol. 327) als *Simon Jansz. Rijser,* schipper op een koopvaardijschip, van Broeck. 20 Juni 1617 met duidelijke ondertekening van Rijser. Alweder dus een schipper Rijser!

No. 3 *Mieus Jansz. Rijser* was, zoals ik reeds opmerkte, vrij zeker een broeder van de voorgaande. De naam *Mieus* (ook *Mues* en *Muus* geschreven) was een streeknaam in Waterland, dien men elders niet aantreft. Op het Broekse archief vond ik, dat hij volgens een lijst van 1632 aldaar een huis bezat *en* dat hij in 1633 burgemeester was. In het protocol komt hij verscheidene malen voor, als landbezitter en als schepen, voor de eerste maal in 1614. Op 20 Mei 1637 compareerde *Jan Mieusz.* in plaats van zijn zal. vader *Mieus Jansz. Rijser* en verkocht een huis en erf te Broek. Over deze filiatie behoeven wij ons dus niet bezorgd te maken, hetgeen te meer blijkt uit het grafschrift op graf No. 179 in de Ned. Hervormde kerk te Broek (zie Bloys No. 186) luidende: Hier leyt begraven *Mues Jansz. Rijser,* overleden 3 1 Maart 1637 en zijn huisvrouw *Ael Jans,* overleden 25 Juni 1650 en haer soon *Jan Muesz. Rijser,* oud 68 jaar, overleden 30 September 1678. Het wapen is helaas uitgekapt. Er volgt een gedicht, dat op *Jan Muesz.* betrekking heeft en dat ik onder No. 6 zal bespreken.

In het grafboek te Broek lezen wij, dat dit graf (No. 179) toekwam aan *Muus Jansz. Rijser,* later aan *Jan Muust. Rijser* tot Amsterdam. Op 28 Juni 1650 werd daarin begraven *Aaltje Jans Hilles,* waardoor wij de volledige naam van de vrouw van Mieus leren kennen. Zijn eigen begrafenis staat niet in het boek aangetekend, dat blijkbaar later werd aangelegd.

No. 4. *Jan Simonsz. Rijser* werd ongeveer 1618 en vermoedelijk te Broek geboren. Hij legde nl. op 26 Januari 1684 met twee anderen een verklaring af voor notaris G. Coomen te Broek (protocol in Rijksarchief te Haarlem), waarin hij genoemd werd ongeveer 66 jaar oud te zijn. Hij was tussen 1655 en 1682 totaal twaalf maal burgemeester in Broek. Zijn huwelijk vinden wij in het trouwboek der Hervormden van Broek: 3 Februari 1641 *Jan Sijmonsz. Rijser j.g.* met *Griefje Jans,* j.d. beide wonende te Broek. Dit is het eerste bewijs, dat wij met Protestanten te doen hebben, dit in tegenstelling met de nakomelingen van de Amsterdamse schepenen.

Hij komt vele malen in het schepenprotocol voor. Op 26 November 1665 compareren *Jan Muesz. Rijser, Jan Sijmonsz. Rijser* en *Sijmon Sijmonsz. Rijser* voor henzelf alsmede voor de andere *m e d e re de r s* van het fluitschip „de Coervorst", waarvan schipper is geweest *Jan Jacobsz. Verlaen. Zij* verkopen dit schip aan Jan Claesz. Janknecht te Amsterdam. Zijn beroep wordt hier uit duidelijk. Alle Rijsers, ook de Amsterdamse, leefden van handel en scheepvaart. Een acte van 21 Juli 1671 wil ik nog aanhalen terwille van de verwantschap. Op dien datum compareert de Eerw. *Jan Sijmonsz. Rijser,* oud burgemeester deser dorpe, en verkoopt aan de Eerw. Burgemeester Sijmon Sijmonsz. Rijser, zijn *b r o e d e r,* een stuk land. Ten slotte verkoopt hij op 9 Januari 1683 een huis te Broek.

Uit zijn huwelijk met *Griefje Jans* werden te Broek geboren en gedoopt *Fijtje* op 28 December 1642, *Sijmon* op 6 November 1644 en *Jan* op 8 December 1649. Daar er in 1643, 1645 en 1650 kinderen van hem in de kerk te Broek begraven werden, neem ik aan, dat hij geen afstammelingen nagelaten heeft.

Hij heeft de fraaie preekstoel aan de kerk te Broek aangeboden, waar op thans nog het zilveren plaatje: *Jan Symonsz. Rijser* en *Grietje Jans 1685* te zien is.

Op 26 Januari 1690 is hij te Broek in de kerk begraven en zijn vrouw *Grietje Jans* op 15 Maart 1695.

No. 5. *Simon Simonst. Rijser* werd, volgens zijn grafschrift, geboren op 12 Mei 1614 en hoogst waarschijnlijk ook te Broek. Hij was ook vele malen schepen doch slechts één maal burgemeester te Broek nl. in 1671. Zijn beroep leerden wij reeds kennen uit de bovengenoemde acte van 1665. Hij komt nogmaals als reder voor in een acte van 30 April 1664 waarbij compareren Jan Claesz. Cod, *Jan Muesz. Rijser* en *Sijmon Sijmonsz. Rijser* voor henzelf alsmede voor de andere reders van nagenoemd schip en verkopen aan Cornelis Mes. koopman te Amsterdam een fluitschip genaamd „Koning David", waarvan schipper is geweest gemelde Jan Claesz. Kod.

Hij huwde op 1 Maart 1648 te Broek met *Aechje Jans,* j.d. Zelf was hij volgens de inschrijving weduwnaar en beide woonden te Broek. Zijn eerste vrouw was *Maritje Claasdr.,* die op 7 Maart 1645 in de kerk te Broek begraven werd. Uit dit huwelijk werd te Broek een kind gedoopt op 22 Januari 1645, genaamd *Sijmon.* Het zal voor dit kind geweest zijn, dat hij op 5 Maart 1647 tot voogd koos *Cornelis Claesz. van Dijk,* vermoedelijk een broeder van zijn overleden vrouw.

Uit het tweede huwelijk werden te Broek gedoopt *Fijtje* op 29 November 1648 en *Trijntje* op 13 September 1654. Kinderen van hem werden beqraven op 19 Januari 1647 en 20 December 1648. *Fijtje* en *Trijntje* voornoemd bleven in leven. De eerste was gehuwd met *Claas Muusz. Mars* en stierf in 1683, begraven in de kerk te Broek op 21 Februari van dat jaar. De tweede huwde 26 Januari 1676 met *Gerrit Muust. Mars.* Beide zusters waren vermoedeliik met twee broeders getrouwd. *Triintje* werd 3 Augustus 1681 reeds begraven.

Simon maakte op 27 Juli 1682 een testament voor notaris Coomen voornoemd, waarbij hij tot zijn enige erfaenamen institeerde het nagelaten kind van zijn dochter *Trijntje Symons,* m.n. *Muus Gerritst. Mars.* en zijn andere dochter *Fijtje Symons.* Dit testament revoceerde hij op 3 April 1683.

Hij stierf in 1684 en werd bij zijn vrouw in de kerk te Broek begraven waar nog het arafschrift te lezen is: Hier leyt begraven *Symon Symonsz. Rijser,* geboren 12 Mei 1614, overleden 25 Tuli 1684 en ziin huisvrouw *Aeqhie Jans,* qeboren 24 Juni 1612, overleden 20 Maart 1673. Het waoen is uitgekapt.

Simon en zijn broeder *Jan* hadden bliikbaar noq zusters, gezien de acte van 8 Mei 1653, waarbij *Lijsbefh Cornelisdr.* de helft van haar nalatenschap vermaakt aan *Sijmon Sijmonsz. Rijser. Aeltje Sijmons* en *Lijsje Siimons,* huisvrouw van *Claes Pooter.* Wie was deze *Lijsbeth Cornelisdr.?* Een maal vinden wij in 1662 *Jan Simonst. Rijser* als voogd over Lijsje Cornelis, zijn zuster, een ander maal in 1663 *Simon Simonsz. Rijser als* voogd over haar. Zij was dus evenals *Aeltje* en *Lijsje Simons* een zuster van hen maar dan vermoedeliik een halve zuster,, gezien het patronymicum. Hun moeder *Fij Verlaen* zal dus een tweede maal gehuwd zijn en dan met een *Cornelis.*

Aaltje Sijmons Rijser werd 11 April 1671 te Broek begraven.

No. 6. *Jan Mieusz. Rijser.* Hij was een zoon van *Mieus*

Jansz. Rijser, hetgeen wij hierboven reeds aantoonden. Zijn juiste geboortedatum kennen wij niet maar deze moet in ± 1610 gevallen zijn, gezien het bovengenoemde grafschrift. Van beroep was hij reder evenals zijn beide neven NOS. 4 en 5. Hij zal ook gevaren hebben en is vermoedelijk in Indië geweest, waarover het aanstonds te vermelden gedicht op zijn graf spreekt. Hij moet door de handel op Indië zéér rijk geworden zijn. Zoals ik reeds aanstipte was hij bijna gedurende zijn gehele leven lid van de vroedschap van Broek en aldaar tussen 1642 en 1676 dertien maal burgemeester.

In het schepenprotocol komt hij vele malen voor, uit een acte van 28 Februari 1641 blijkt reeds, dat hij toen 14 last rogge had in het schip „de Liefde". Op 29 November 1674 wordt gesproken van Jan Rijser en Compagnie en anderen, allen coopluijden in graenen, hiermede kan echter ook No. 4 bedoeld zijn. daar in een acte van 31 Mei 1684, (toen Jan Mieusz. reeds overleden was) verleden voor notaris Coomen, ook sprake is van Jan Rijser en Comp.

Hij schonk een thans nog aanwezige kroon aan de kerk te Broek, waarop het volgende versje te lezen is: Om Gods tempel te verligten schoon, gaf *Jan Muesze Rijser* deze kroon, 0 Heer verhef over hem Uw aangezigt en geef hem hierna Uw eeuwig ligt. 10 Maart 1654.

Hij huwde op gevorderden leeftijd nl. op 7 November 1666 te Broek met *Ludouw Jansdr. van Vlieland* (niet de naam maar de plaats van afkomst zoals wij nader zullen zien).

Overleden te Broek op 30 September 1678, werd hij in de kerk aldaar begraven bij zijn ouders op 4 'October d.a.v., zie ook boven.

Het gedicht op de grafsteen, waarvan daar sprake was, heeft op hem betrekking en luidt:

Rijs Rijser riep de doot en leijd hem in het graf
Juist als het uurglas was op 't groot besluit verloopen
Straks ging dees Israëliet de poort van Canaan open
Zijn deugd die bloeije hier als Arons groene staf
Hij was een Samaritaan in 't salven en verbinden
Hij hielp te paard, daar 't paard en toom verlooren was
Een baak was hij van deugd en nedrigheids compas
Het Oosten liet hem in haar schoot de rijkdom vinden.

Meer Rijsers vond ik niet te Broek, noch in de schepenprotocollen, noch in de doop- en trouwboeken. Ook noteerde ik alle Rijsers, die in het grafboek van Broek voorkomen. Deze tak is dus zeer waarschijnlijk geheel uitgestorven.

Ik ga thans over op Ds. *Simon Rijser,* die, zoals ik reeds zeide, nauw aan bovenstaande Rijsers verwant is en zal voor het gemakkelijke overzicht het nevenstaande schema van zijn descendenten geven, voor zover zij van het mannelijk geslacht waren en de volwassen leeftijd bereikten.

1. *Simon Rijser.* In het dossier Rijser berustende in de collectie verloren op de bibliotheek van ons Genootschap vond ik het volgende aangaande hem aangetekend. *„Simon Rijser,* predikant te Watergang, is geboren in 1632. Hij was een zoon van ..... *Rijser,* commies te Vlieland bij Texel. Simon Rijser had een enige *zuster* getrouwd met *Jan Meusze Rijser,* burgemeester te Broek in Waterland, die de kroon in de kerk aldaar hangende vereerd heeft enz. ..... De kostelijke predikstoel is gegeven van zijn *neef Jan Rijser. Simon Rijser* heeft in April 1691 zijn dienst neergelegd wegens zwakte en is gaan wonen te Amsterdam in zijn eigen huis op de Korte Prinsegracht bij de Haarlemmer dijk, alwaar hij is gestorven in Juli of September 1695, oud 63 jaren en begraven te Edam in de Groote kerk in zijn eigen graf. Hij is te Watergang getrouwd met *Heilfje* of *Hilletje Colms* van Amsterdam, welkers vader is geweest postmeester van het Antwerper Comptoir aldaar."

Deze aantekeningen worden bevestigd en aangevuld door het volgende:

a. Boekje „Vernieuwd Kerkelijk Alphabet" (aanwezig op het Rijksarchief te Haarlem). *Simon Rijser,* beroepen 1656 te Watergang als eerste predikant in 1691 wegens zwakheid dienst neergelegd. Gestorven Juli 1695.

b. Naamlijst Predikanten N. Holland. Deel 11 blz. 354 (aanwezig op het C.B.) Watergang. Gescheiden van Landsmeer 24 April 1656.
1656. *Simon Rijser,* geboren op Vlieland 1634. Proponent van Friesland. Als kandidaat alhier beroepen 10 April en bevestigd Augustus 1656.
Om zijn zwakheid op zijn verzoek gedimitteerd 23 April 1691 en zijn afscheid gepreekt 10 Juni 1691. Overleden. . . 1695.

c. Handschrift Borger betreffende predikanten (op Universiteitsbibliotheek te Amsterdam). *Simon Rijser* in leven predikant te Watergang, Grootvader van *Adrianus Rijser* te Eemnes Buiten en *Simon* en *Lambertus Zegers* en *Jan Rijser* (de laatste drie ook predikanten).
..... (woord onleesbaar) in 1686 de N.H. Sy(node) te Alb..... Prediker IV-9-12. Hij werd als prop. in Aug. 1656 de eerste predikant te Watergang, leidde wegens zwakte in April 1691 zijn dienst neder. Overleden in Juli 1695. Geboren in 1632. Is zoon van .....*Rijser,* commies te Vlieland en van *Heilfje Colms* (dit laatste is beslist foutief, *Heilfje Colms* was niet zijn moeder maar zijn vrouw).

Er heerst veel overeenstemming in bovenstaande aantekeningen. Alleen over zijn geboortejaar is verschil van mening. Uit komt waarschijnlijk, omdat in zijn dadelijk te vermelden huwelijksinschrijving van 1664 staat oud 30 jaar en in een nog niet door mij gevonden overlijdens- of begrafenisinschrijving (zie de familieaantekeningen) oud 63 jaar in 1695.

Wij mogen zijn geboorte dus op ongeveer 1633 stellen. De doopregisters van Vlieland gaan slechts terug tot 1635, weshalve zijn doop niet te vinden is. Evenmin vond ik andere kinderen Rijser gedoopt aldaar.

Wie waren nu zijn ouders? Allereerst heb ik gezocht naar een Rijser, die op Vlieland commies was. Men denkt daarbij het eerste aan commies van de convoyen en licenten, die onder de Admiraliteit van Amsterdam ressorteerden.

Ik zag op het Algemeen Rijksarchief de repertoria op de resoluties van genoemde admiraliteit vàn 1597-1625 en van 1626-1647 (NOS. 1509 t/m 1512) na in het bijzonder onder de hoofden „Cherchers" (= commiezen ter recherge) en „Vlie". Hoewel deze repertoria belangrijk beschadigd zijn bij de grote brand van het Ministerie van Marine in de vorige eeuw, zijn zij nog wel te raadplegen. Ik had er echter helaas geen succes mede.

Ook verder onderzoek op het Algemeen Rijksarchief op mijn verzoek gedaan naar den commies Rijser had geen resultaat. Evenmin op het Rijksarchief in Noord Holland.

De mededeling in de qenoemde familieaantekeningen, dat hij „een enige zuster" had, die getrouwd was met *Jan Mieusz. Rijser* te Broek, geeft ons echter enig houvast. Deze laatste was immers gehuwd met *Ludouw Jansdr.* van Vlieland en daardoor weten wij dus, dat Simon's vader Jan heette. Deze komt niet te Broek voor maar hoort waarschijnlijk toch tot deze tak van de Rijsers. Immers spreekt de aantekening ook

278

I. *Simon* — II. Mr. *Jan*
Predikant — Advocaat
geb. ± 1634 — geb. 1675
X 1664 — X 1703
H. *Colms* — *J. Zegers*

111 A. Simon — Mr. Hendrik
Predikant — Raadsheer
geb. 1705 — Hoog Gerechtshof
x 1738 — geb. 1744
A. C. Daeij — X a. 1793
H. van Nooy
x b. 1819
J. P. Nolst

Lambertus
Zegers ***Rijser***
Predikant
geb. 1708
X 1746
J. Ris

Adrianus
Predikant
geb. 1710

Brandijn
Onderkoopman
V.O.C.
geb. 1718

IIIB. Jan — IV. Jan
Predikant — Rijksontvanger
geb. 1723 — geb. 1752
x 1749 — X a. 1773
. G. ***E. Commelin*** — ***J. E. Boeters***
X b. 1802
A. Hoogeveen

Lambertus
Zegers Rijser
Secretaris
Raad v. Justitie
te Batavia
geb. 1754

VA. Jan
Secretaris Alg.
Rekenkamer Batavia
geb. 1774
X a. 1804
S. C. ***Hoogeveen***
x b. 1817
C. ***A. E. Hespe***
genaamd ***Ondaatje***

Adrianus
Consul Alicante
geb. 1784

V B. ***Lambertus***
Zegers Rijser
Rijksontvanger
geb. 1786
X 1811
A. A. Brink

Hermannus ***Gerardus***
Adjunct klerk
Hooge Raad Batavia
geb. 1789

Cornelis
geb. 1803

V C. Simon ***Jan***
'Zeeofficier
geb. 1806
X 1847
. C. ***P. van de Graaff***

Jan Eliza
le luit. O.I.L.
geb. 1805

VIA. ***Adriaan***
Rijksontvanger
geb. 1810
X a. 1835
C. ***J. C. van Riemsdijk***
X b. 1855
A. B. F. C. A. Schreuder

VI B. ***Jan Wilhelm Johan***
Zegers Rijser
Gen. Maj. tit. Art.
geb. 1826
X 1857
A. P. Craandijk

Jan
Ond. Off. O.I.L.
geb. 1836

VII A. ***Andries***
Postdirecteur
geb. 1840
X a. 1867
J. A. Hering
X b. 1901
A. H. E. G. C. v. Eelders

Jacobus Pieter
Boekhouder
geb. 1842

Lambertus Adrianus
Korporaal O.I.L.
geb. 1846

VIIB. ***Jan***
Handelsreiziger
geb. 1863
x 1888
M. M. Ringnalda

VIIIA. ***Johan Adriaan***
Postdirecteur
geb. ***1868***
x 1892
C. ***J. C. H. Dénis***

VIII B. ***Johan Catharinus Adriaan Christiaan***
le Luitenant O.I.L.
geb. 1870
X 1896
E. M. S. Lankenau

Adriaan
Kantoorbediende
geb. 1893
× 1922
M. J. G. A. Kraus

Engelbert
Zegers Rijser
Adelborst le kl.
geb. 1861

Coenraad Cornelis
Zegers ***Rijser***
Secretaris Generaal
Depart. van Marine
geb. 1863

Willem Anne
Zegers ***Rijser***
O.I. Ambtenaar
geb. 1870

277

over Simon's neef Jan Rijser, die de preekstoel aan de kerk te Broek schonk. En ook in zijn na te noemen testament spreekt ***Simon*** over zijn cousijn (dus oomskind) ***Jan Simonsr. Rijser*** te Broek. Hij kan dit toch bezwaarlijk alleen gedaan hebben op grond van het feit, dat deze ***Jan Simonst. Rijser (No. 4*** van het schema) een neef was van zijn zwager ***Jan Mieusz. Rijser (No. 6).***

Daarom geloof ik, dat de vader van Ds. Simon een zoon geweest moet zijn van No. 1 en een broeder van de Nos. ***2*** en ***3.*** Daar hij commies op Vlieland was, is het verklaarbaar, dat hij te Broek niet genoemd werd in het schepenprotocol. Een bewijs heb ik hier helaas niet voor. Is mijn veronderstelling juist, dan zou deze familie met twee generaties opgevoerd kunnen worden.

Een kleine aanwijzing kan nog zijn, dat bij de na te noemen inventarisatie van zijn boedel effecten gevonden werden o.a. afkomstig van ***Jan Jansz. Rijser.***

Na deze uitweiding over Simon's geboorte en afkomst, heb ik over zijn levensloop niet veel meer te vertellen. Hij studeerde blijkbaar te Franeker, daar in het Album Studiosorum van die stad (Rijksarchief in Friesland) op 12 September 1649 als student werd ingeschreven ***Simon Rijser.*** Geboorteplaats of studierichting worden, jammer genoeg, niet vermeld. Dit klopt met de boven medegedeelde aantekening b n.l. „Proponent van Friesland".

Hij huwde, zoals wij reeds weten met Heyltje ***Colms.*** De inschrijving te Amsterdam luidt: 19 April 1664. ***Simon Reyser*** van Vlieland, predikant te Watergang, oud 30 jaar, geassisteerd door zijn cosijn ***Jan Albertse,*** wonende te Watergang en ***Heyltje Colms*** van Amsterdam, oud 28 jaar, geassisteerd door ***Marretje Tomas,*** wonende op Vrouw erfhuis. De huwelijksvoltrekking vond op 11 Mei plaats in de Nieuwe kerk te Amsterdam. Deze acte geeft dus geen licht over zijn ouders.

Ik zocht nog naar de vader van Heyltje ***Colms,*** die postmeester op Antwerpen zou geweest zijn maar ook alweder zonder resultaat. Wagenaar vertelt ons op blz. 543 van Deel II: in 1568 waren er zes postmeesters op Antwerpen maar noemt geen namen, dit is trouwens te vroeg. Het eerste Ambtenboek van Amsterdam geeft wel namen onder het hoofd „Postmeesters op Antwerpen" maar daar is hij niet bij. Dit boek begint ook te laat.

Simon testeerde vele malen. Zo op 29 Februari 1688 voor notaris Dirck Admiraal te Monnikendam. Uit dit testament blijkt o.m. het volgende.

Hij ligt ziek te bed. Genoemd worden twee testamentaire disposities door hem en zijn ***overleden*** huisvrouw gemaakt: le voor notaris Joannes van Neck te Purmerend en 2e voor notaris Joan Fransz. Thamis te Monnikendam (beide acten waren onvindbaar).

Voorts zijn zoon ***Jan Mieuws Rijser*** en zijn dochter ***Lijsbeth.*** Genoemde zoon was bestemd voor predikant. Aan hem was een doopstuk vereerd door wijlen ***Jan Mieuws Rijser.*** Hij benoemt als voogden over zijn beide kinderen zijn cousijn ***Jan Simonsz. Rijser*** en ***Claes Pater,*** burgemeesters en regenten, item ***Claes Simonsz. Verlaen*** en ***Jan Simonst. Verlaen,*** cooplieden tot Broek in Waterland. Hij vermeldt voorts zijn nicht ***Aeltje Alberts,*** die bij hem inwoonde en blijkbaar het huishouden deed.

Hij testeerde korten tijd later, nl. op 22 Juli 1688 voor denzelfden notaris. Bij dit codicil benoemt hij nieuwe voogden over zijn kinderen en wel zijn cousijn ***Jan Geursen,*** brouwer (in 't Roode Hart op de Prinsegracht) te Amsterdam. Ds. ***Petrus Schaeck*** en Ds. ***Balthasar Berker,*** ook beide te Amsterdam.

In dit stuk worden ook genoemd zijn huis te Amsterdam op de Princegracht bij de Eenhoornsluis. Ten slotte zijn moeie wijlen ***Sara Davids,*** begraven in de kerk te Watergang.

Ik noem de namen van de bovenstaande familieleden, omdat deze wellicht kunnen bijdragen tot zijn nadere identificatie.

Op 1 Juli 1693 maakte hij opnieuw een testament voor notaris C. van Wallendal te Amsterdam (N.A. No. 5504). Hij revoceert daarbij zijn vroeger testament met zijn huisvrouw zal., gemaakt 4 Maart 1665 voor notaris Johannes van Neck te Ilpendam, idem met zijn huisvrouw zal. gemaakt 19 September 1680 voor notaris Joan Franse Tamis te Monnikendam (ook de thans vermelde nauwkeurige datering hebben mij deze testamenten niet doen vinden), idem zijn testament voor notaris Dirck Admiraal op 29 Februari 1688 te Monnikendam en ten slotte zijn codicil voor dezelfde notaris van 22 Juli 1688.

Uit het nieuw gemaakte testament blijkt, dat zijn dochter ***Elisabeth,*** gehuwd met Ds. ***Adrianus Flodorp,*** predikant te Edam, overleden is. Zijn nicht ***Aeltje Alberts*** doet nog steeds zijn huishouden. Executeurs zijn: zijn neef ***Jan Geurtsz.,*** koopman te Amsterdam, ***Lambertus Segers,*** predikant te Amsterdam en ***Willem van Asperen,*** goudsmid te Amsterdam, zijn goede bekenden.

Tenslotte maakt hij op 9 April 1695 voor dezelfde notaris een codicil waarin bepaald werd, dat allereerst moest worden uitgekeerd een som van f. 30.000.— aan zijn zoon ***Jan Rijser,*** aan deze nagelaten door zijn oom ***Jan Mieuwsz. Rijser.***

Hij verkocht op 5 Juli 1691 een huis te Broek in Waterland, waarbij in het schepenprotocol staat aangetekend, dat hij te Amsterdam woonde. Vermoedelijk is dit het huis van ***Jan Mieusz. Rijser*** geweest.

In het grafboek van de Grote kerk te Edam staat aangetekend, dat op 25 Augustus 1695 werd begraven Ds. ***Symon Rijser van*** Amsterdam. Het staat dus wel vast, dat hij te Amsterdam overleed, maar niet in Juli of September, zoals de familieaantekeningen vermelden doch in Augustus.

De inventarisatie van zijn nalatenschap begon op 1 September 1695. Er bevonden zich in den boedel enige effecten t.n.v. ***Jan Mieuwsz. Rijser, Jan Jansz. Rijser*** en ***Simon Jansz. Rijser.*** De tweede zou zijn vader geweest kunnen zijn en de laatste is No. 2 van het schema der Broekse Rijsers.

De boedelscheiding had plaats op 15 October van het zelfde jaar. Zijn zoon ***Jan*** kreeg de bovengenoemde f 30.000,— met interest over 16 jaar en 4 maanden, Hij erfde totaal f 58.381,—.

Hierop volgt in het zelfde protocol onmiddellijk het testament van Jan Rijser. Hij maakte een legaat aan zijn nicht ***Aeltje Alberfs Paus,*** waardoor wij de familienaam van de reeds bovengenoemde Aeltje Alberts leren kennen.

Zou wellicht Simon's vrouw uit de familie Paus geweest zijn?

Uit het huwelijk van ***Simon Rijser*** en ***Heyltje Colms*** werden geboren:

1. ***Elisabeth.*** De familieaantekeningen zeggen, dat zij geboren werd te Watergang, getrouwd was met Ds. ***Adrianus Flodorp*** en dat zij stierf in het kraambed, oud 24 jaar. Het „dootboeck" van Edam leerde mij, dat ***Elysabeth Rijser*** ald. stierf 28 Mei 1693. Haar geboorte moet dus gevallen zijn ongeveer 1669. ***Adrianus Flodorp*** was eerst predikant te Wormerveer, daarna te Edam. Hun huwelijk staat in het trouwboek van Wormerveer ingeschreven: Getrouwd 6 September 1689 ***Adrianus Flodorp,*** j.m., predikant tot Wormerveer met

Elisabeth Rijsers, j.d. van Watergang. Zijn afkomst is mij onbekend. Hij overleed kort na zijn vrouw te Edam op 8 April 1699.

2. *Jan.* De bovengenoemde aantekeningen vermelden alleen, dat dit kind „ongelukkig is verdronken". Noch de doop van Elisabeth noch die van deze Jan zijn te vinden, daar een doopboek van Watergang niet aanwezig is.

3. *Jan,* volgt onder 11.

11. Mr. ***Jan Rijser.*** In de familieaantekeningen wordt over hem het volgende gezegd. „*Jan,* getrouwd met ***Johanna Zegers.*** Deze Jan is geboren te Watergang en 21 Febr. 1675 door zijn vader gedoopt. Benoemd naar zijnen oom Jan Muesze Rijser, burgemeester en koopman te Broek. Gepromoveerd tot Dr. in de beide rechten 8 Juni 1702 te Utrecht. Heeft gestudeerd te Leiden, Franeker en op verscheidene academiën in Duitsland (meest te Marburg). 20 Januari 1707 aangesteld tot regent van het krankzinnigenhuis te Amsterdam door burgemeester Jan Corver. Woonde verscheidene jaren te Leiden ter bevordering van de studie van zijn zonen en bleef in dien tijd regent, Getrouwd in de Nieuwe kerk te Amsterdam op 24 April 1703."

Hieraan kan ik het volgende toevoegen. Zijn doopinschrijving is te vinden in het oude doopboek van Landsmeer (N.H. No. 360a), waar blijkbaar door latere hand een stukje papier is ingeplakt, waarop als boven vermeld is ***„Jan Rijser is ge***doopt door zijn vader ***Simon Rijser,*** predikant te Watergang den 21 Februari 1675". Een doopboek van Watergang is niet te vinden.

Hij was advocaat te Amsterdam. Zijn vrouw, ***Johanna Zegers,*** werd geboren op 13 Mei 1684 te Uitgeest. Haar ouders waren ***Lambertus Zegers,*** later predikant te Amsterdam, en ***Martha Gribius,*** dochter van den predikant ***Petrus Gribius,*** in tweede huwelijk getrouwd met ***Maria Brandijn,*** naar wie blijkbaar een van Jan's zoons is genoemd.

Mr. Jan overleed 24 Augustus 1735 en zijn vrouw 7 Juni 1748, beide echtgenoten zijn begraven in de Pieterskerk te Leiden.

Haar boedelscheiding is te vinden in het protocol van notaris Cornelis van Alphen te Leiden op 13 December 1748. In de nalatenschap komt voor een huis te Amsterdam op de Princegragt aan de Oost zijde tussen de Westermarkt en de Rheestraat zijnde het vijfde huis van de Westermarkt in het cohier vermeld als Wijk 41 No. 2276. Voorts een grafstede te Edam in de Grote kerk, waarin begraven ligt Ds. ***Simon Rijser,*** in leven predikant te Watergang, een grafstede in de Pieterskerk te Leiden in de Zuid buitenwandeling, get. No. 49 en ten slotte een derde part in een grafstede te Amsterdam in de Nieuwe Zijds Capel, get. No. 286.

Aangaande dit laatste graf lezen wij in de familieaantekeningen:

..Hier uit blijkt de afstamming van de oude Rijsers uit Amsterdam", hetgeen m.i. niet juist is, daar dit graf bij onderzoek bleek toe te behoren aan Ds. ***Lambertus Zegers.***

Uit het huwelijk van Mr. ***Jan Rijser*** en ***Johanna Zegers werden de*** volgende kinderen geboren:

1. ***Maria,*** geboren 13 Februari 1704 te Amsterdam. Zij huwde 4 September 1731 in de Nieuwe kerk te Amsterdam met Mr. ***Reyer van Bleiswijk.*** Deze werd gedoopt te Woudrichem op 4 December 1689 als zoon van ***Cornelis*** en ***Geertruy van Cleeff.*** Zijn vader was aldaar predikant. Mr. ***Reyer*** was schout van Voorburg, waar op 22 October 1733 Maria overleed. Hij werd begraven op 2 September 1769 te Delft.

2. ***Simon,*** volgt onder IIIA.

3. ***Helena,*** geboren ***13*** November 1706 te Amsterdam. Zij huwde 4 September 1731 te Muiderberg met *Rocland van Thiel,* predikant aldaar. Deze werd op 23 Augustus 1697 te 's-Gravenhage gedoopt als zoon van ***Jacob*** en ***Katharina van de Vijver.*** Zij overleed 4 September 1731 te Muiderberg en hij 22 Augustus 1756 te Leiden. Hij werd begraven te 's Hage in de Kloosterkerk „van Leiden herwaarts gebracht".

4. ***Lambertus Zegers.*** Hij werd geboren te Amsterdam op ***22*** Augustus 1708. Hier hebben wij de eerste poging den naam Zegers te doen voortleven. Hij huwde 26 Juni 1746 te Enkhuizen, waar hij predikant was, met *Jacoba Ris,* weduwe van ***Pieter Mossel.*** Zij werd 1 Juli 1698 te Enkhuizen gedoopt als dochter van ***Nicolaas*** en ***Johanna Wits.*** Huwelijkse voorwaarden verleden voor notaris Jurriaan Cornell te Enkhuizen op 10 Juni 1746. Uit het huwelijk werden geen kinderen geboren. Hun testament werd verleden voor notaris Visser te Enkhuizen op 12 April 1766. Zij stierf aldaar op 21 October van dat jaar en hij op 27 Mei 1774 eveneens te Enkhuizen,

5. ***Adrianus,*** gedoopt 22 December 1710 te Amsterdam, overleed hij op 22 November 1736 te Eemnes-Buiten, waar hij predikant was. Hij bleef ongehuwd.

6. ***Debora.*** Dit kind stierf op jeugdige leeftijd. Gedoopt te Amsterdam 20 April 1713, overleed het aldaar 15 September 1714.

7. ***Debora,*** geboren 19 April 1715 te Amsterdam, huwde zij 29 Maart 1746 te Leiden met ***Nicolaas Oursel,*** koopman te Rotterdam. Deze was weduwnaar van ***Elisabeth Susanna van Coxie.*** met wie hij op 5 Februari 1743 te Gouda getrouwd was. Zij overleed echter reeds 19 December van het zelfde jaar te Rotterdam. De huwelijksinschrijving te Gouda luidt: ***Nicolaas Oursel,*** Junior, jonge man, van London, woonende te Rotterdam, met ***Elisabeth Susanna van Coxie,*** jonge dochter, op de Turfmarkt. Volgens familie-aantekeningen is hij geboren te Baterny (in geen atlas te vinden) bij Londen op 9 Mei 1705. Zijn ouders bleken te zijn ***Nicolaas*** en ***Elisabeth Bernart*** (inschrijving begrafenis van Nicolaas Sr. te Rotterdam op 14 Januari 1745). ***Nicolaas*** werd poorter van Amsterdam 17 April 1764, komende van Rotterdam, was toen gehuwd met ***Debora Rijser,*** dochter van Mr. ***Jan Rijser,*** advocaat en poorter van Amsterdam. Hij overleed op 16 September 1770 te Amsterdam. 21 September 1770 begrafenis in de Walenkerk van Nicolaas Oursel, achter de Oude kerk bij de Engekerksteeg. Zijn vrouw overleefde hem ***23*** jaren en stierf te Leiden op 8 Januari 1794.

8. Een dood kind geboren op 29 November 1717 te Amsterdam.

9. *Brandijn,* geboren 22 November 1718 te Amsterdam. Hij overleed ongehuwd als onderkoopman van de V.O.C. te Suratta op 22 October 1751.

10. ***Alida,*** geboren op 9 October 1721 te Amsterdam, trouwde zij te Leiden in de Pieterskerk op 11 December 1742 met Mr ***Pieter Avenhorn,*** die 21 Augustus 1720 te Hoorn geboren was als zoon van ***Cornelis*** en ***Brigitta van Akerlaken.*** Hij was vroedschap en schepen van Hoorn. Uit hun huwelijk werd als vijfde kind geboren ***Helena Debora,*** die trouwde met ***A. R. Verloren,*** burgemeester van Hoorn. Dit maakt het duidelijk, dat in de collectie verloren een genealogie van de familie *Rijser* aanwezig is. ***Alida*** stierf 22 April 1772 te Hoorn en Mr ***Pieter Avenhorn*** op ***30*** April d.a.v., nog vóór dat zijn vrouw begraven was.

ll. ***Jan,*** volgt onder IIIB.

12. ***Abraham.*** Dit kind geboren te Leiden 20 October 1726 stierf aldaar op jeugdige leeftijd, nl. 25 Maart 1731.

IIIA. ***Simon Rijser,*** geboren 24 Augustus 1705 te Amsterdam. Predikant te Alkmaar en te Leiden. Hij huwde te Alkmaar op 25 Februari 1738 met ***Anna Catharina Daeij,*** geboren aldaar 13 Juli 1715, dochter van Mr. ***Hendrik*** en ***Johanna Maria Geesteranus*** en weduwe van Mr. ***Willem van Tets.*** Voor de familie ***Daeij*** zie Wapenheraut 1898 en een dossier op het C.B. Hij overleed 27 Juli 1760 te Leiden en zij 16 Mei 1787 te Alkmaar.

Uit hun huwelijk:

1. ***Johanna,*** geboren 24 November 1738 te Alkmaar, huwde zij 31 Mei 1762 aldaar Mr. ***Rutger Paludanus,*** schepen van Alkmaar, gedoopt 11 September 1736 te Zijpe, zoon van ***Theodorus*** en ***Maria Cornelia van Loenen.*** Voor de familie ***Paludanus*** zie eveneens Wapenheraut 1898. Hij overleed te Alkmaar op 23 October 1788 en zij eveneens aldaar 19 Juni 1798.

2. ***Hendrik,*** geboren 12 Augustus 1740 en overleden 25 Augustus d.a.v. te Alkmaar.

3. ***Maria Johanna,*** geboren 24 Januari 1743 te Alkmaar en aldaar op 1 Mei 1766 ongehuwd overleden.

4. Mr. ***Hendrik,*** geboren 3 December 1744 te Alkmaar. Secretaris aldaar, later Raadsheer in het Hoog Gerechtshof te 's-Gravenhage. Hij huwde le op 17 November 1793 te Haarlem met ***Hester van Nooy,*** geboren 13 Maart 1752 aldaar als dochter van ***Barent*** en ***Cornelia Serné.*** Zij stierf 23 Januari 1806 te 's-Gravenhage en werd te Haarlem begraven. Hij hertrouwde op 15 April 1819 te Amsterdam met ***Johanna Petronella Nolst,*** weduwe van Mr. ***Nicolaas van Steneveldt*** en dochter van Mr. ***Pieter Jan*** en ***Susanna Dannenberg. Zij*** werd 30 Augustus 1761 te 's-Gravenhage gedoopt en overleed aldaar 11 Mei 1847. Uit geen van deze beide huwelijken werden kinderen geboren.

5. ***Helena,*** geboren 21 Augustus 1746 te Leiden. Zij trouwde 24 April 1769 te Alkmaar met Mr. ***Pieter de Carpentier,*** advocaat aldaar. Deze werd 19 Augustus 1746 te Alkmaar geboren als zoon van Mr. ***Johan Hendrik*** en ***Catharina Coster*** en stierf aldaar 17 Januari 1794. Zij overleed 22 October 1813 te 's Hage.

111 B. ***Jan Rijser,*** geboren 23 Juli 1723 te Leiden. Hij was even als zijn drie oudere broeders predikant en stond te Muiderberg. Aldaar huwde hij op 21 Januari 1749 met ***Geertrui Elisabeth Commelin,*** die 1 October 1724 te Amsterdam gedoopt werd als dochter van ***Arnoldus*** en ***Susanna Catharina Homoet.*** Hij stierf te Leiden 29 April 1797 en zij te Amsterdam 26 Mei 1810.

Uit dit huwelijk:

1. ***Susanna Catharina,*** geboren 20 September 1750 te Muiderberg, huwde zij op 9 April 1775 aldaar met ***Claas Veeckens,*** koopman te Amsterdam, die aldaar gedoopt werd op 26 December 1741 als zoon van ***Claes*** en ***Hester van Limmik.*** Hij overleed 5 Februari 1793 te Amsterdam en zij 25 September 1800 te Leerdam.

2. ***Jan,*** volgt onder IV.

3. ***Lambertus Zegers.*** Hij werd geboren 24 October 1754 te Muiderberg en aldaar gedoopt op 27 October d.a.v. Toen werd wederom een poging gedaan den naam Zegers te doen voortbestaan, welke ook op niets uitliep. Gegevens uit het Landsarchief, mij welwillend verstrekt door den oud-landsarchivaris Prof. Dr. W. Ph. Coolhaas, geven het volgende beeld van zijn carrière in Oost-Indië. Hij werd 17 December 1779 van assistent ,onder bevordering tot de rang van boekhouder, adjunct gezworen klerk bij de Raad van Justitie te Batavia, 9 Juli 1781 kreeq hii vanuit Nederland de bevordering tot onderkoopman, 10 Juni 1782 werd hij gezworen klerk van de Raad van Justitie, terwijl hij 22 Februari 1791 secretaris van dien raad werd onder bevordering tot koopman, mits approbatie door Heren XVII.

Op 27 November 1779 werd begraven in de Oude Lutherse kerk te Amsterdam ***Geertruida Elisabeth Rijser,*** kind van ***Lambertus Zegers Rijser,*** ten huize van den Heer Buttelman, op de Herengracht bij de Heisteeg.

Meerdere kinderen werden niet gevonden en van een huwelijk was noch te Amsterdam noch in Indië sprake. Ik geloof derhalve, dat het een onwettig, kind was, in Indië geboren uit een Inlandse vrouw, door hem erkend en naar Amsterdam gezonden om daar opgevoed te worden.

Het moet een jong kind geweest zijn, daar nader bleek, dat de kist onder de vier voet was. Het was blijkbaar naar zijn moeder genoemd. Mijn veronderstelling krijgt nog meer grond door het vinden van zijn testament, gemaakt te Batavia op 27 December 1789 (collectie Indische testamenten op het Algemeen Rijksarchief) , luidende;

Lambertus Zegers Rijser, onderkoopman en klerk van de Raad van Justitie te Batavia wenst bij zijn overlijden in vrijheid te stellen zijn slaaf . . .... en zijn „wijf" Tjampaka, beide van het eiland Nias en legateert aan beide een som gelds. Voorts maakt hij een legaat van f. 500.— aan zijn neef ***Lambertus Zegers Rijser,*** zoon van zijn broeder ***Jan Rijser*** gehuwd met ***Johanna Elisabeth Roeters*** en een gelijk legaat aan zijn neef ***Lambertus Zegers Veeckens,*** zoon van ziin zwager ***Claas Veeckens,*** gehuwd met zijn zuster ***Susanna Catharina Rijser.*** Hij maakt, bij ontstentenis van kinderen, zijn ouders tot universele erfgenamen. Dit testament gelezen ter Weeskamer te Batavia op 29 Augustus 1792.

Lambertus overleed 19 Augustus 1792 en werd 20 Augustus d.a.v. te Batavia begraven.

IV. ***Jan Rijser,*** geboren 27 December 1752 en gedoopt 31 December d.a.v. te Muiderberg. Zijn jeugd heeft hij in Muiderberg doorgebracht, waar zijn vader predikant was. Op 15 December 1769 werd te Amsterdam als poorter ingeschreven Jan Rijser de Jonge, van Muiderberg. Op 19 December d.a.v. werd hij aangesteld tot ordinarisklerk ter secretarie der stad. Hij was dus nog niet vol 17 jaar oud. Tot 21 September 1795 behield hij deze functie, op welken datum hij als zodanig werd afgezet. Later ging hij in Rijksdienst en werd ontvanger.

Op 2 Februari 1773 huwde hij te Muiderberg met ***Johanna Elisabeth Roeters,*** die op 17 Januari 1754 te Amsterdam in de Oude kerk gedoopt was als dochter van ***Adriaen*** en ***Anna Elisabeth Lankhorst.***

Hij maakte met haar op 4 Februari 1773 een testament, wonende in de Warmoesstraat, voor notaris G. Bouman te Amsterdam.

Zijn vrouw stierf op 30 Juni 1791 te Amsterdam, Bij het overlijden van de moeder bleef de weduwnaar met 6 minderjarige kinderen achter. Daar hij wilde hertrouwen werd op 18 September 1802 opgemaakt een acte van bewijs door ***Jan Rijser*** de Jonge aan zijn vier minderjarige kinderen: ***Adrianus. Lambertus Zegers, Anna*** en ***Hermanus Gerardus.*** Ieder kind kreeg f 250,—. De twee meerderjarige kinderen: ***Jan*** en ***Geertruida Elisabeth*** verklaarden ook f 250,— te hebben ontvangen.

Op 1 October 1802 gingen te Amsterdam in ondertrouw ***Jan Rijser,*** weduwnaar van ***Johanna Elisabeth Roeters,*** op de Herengracht over de Nieuwe Spiegelstraat en ***Adriana Hoo-***

geveen te Utrecht. Het huwelijk werd op 23 October 1802 te Utrecht voltrokken. Deze vrouw werd 23 October 1767 te Utrecht geboren als dochter van Mr. ***Cornelis*** en ***Hendrina Johanna Sanderson.***

Jan Rijser overleed 20 Mei 1834 te Oudshoorn, na eerst nog rijksontvanger te Koudekerk geweest te zijn. Zijn tweede vrouw was hem voorgegaan en stierf 15 Februari 1831 eveneens te Oudshoorn.

Uit het eerste huwelijk werden negen kinderen geboren:

1. ***Jan,*** volgt onder VA.
2. ***Anna Elisabeth,*** geboren 13 October, gedoopt 25 October 1775 in de Nieuwe kerk te Amsterdam.
3. ***Gijsbert Hermanus,*** geboren 14 October, gedoopt 23 October 1776 eveneens in de Nieuwe kerk te Amsterdam. Op 12 en 18 Februari 1777 werden kinderen van Jan Rijser in de Nieuwe kerk begraven. Het is komen vast te staan, dat dit de Nos. 2 en 3 zijn geweest.
4. ***Geertruida Elisabeth,*** geboren 6 December 1777, gedoopt 11 Januari 1778 in de Westerkerk te Amsterdam. Zij huwde op 3 Maart 1801 in de kerk te Doetinchem met ***Andries van den Velde.*** j.m., oud 33 jaar, geboren te Amsterdam. Beide woonden te Doetinchem. Genoemde Andries van den Velde, wiens naam op verschillende wijzen geschreven werd in den loop der tijden (van de(n,r) Velde(n)), werd geboren te Amsterdam op 9 December 1766 als zoon van ***Philip Jacob van der Velden*** en ***Maria Jacoba Brants.*** Hij werd in de Oude kerk te Amsterdam gedoopt op 12 December 1766. Zijn vader staat geregistreerd in het Poorterboek van Amsterdam: ***Philip Jacob van den Velden,*** coopman, zoon van ***Andries van den Velden,*** in leven coopman en poorter alhier, 19 April 1758.

Andries van der Velden overleed te Wageningen op 18 September 1845, oud 78 jaar, van beroep gepensioneerd Commissaris voor de Koloniën.

Zijn weduwe stierf aldaar 23 October 1849.

5. ***Adriana,*** geboren 24 September. gedoopt 24 October 1779 in de Westerkerk te Amsterdam. Dit kind stierf jong en wel op 30 December 1780 te Amsterdam.
6. ***Adrianus,*** geboren 7 Juni, gedoopt 27 Juni 1784 in de Westerkerk te Amsterdam. Hij overleed 27 October 1807 te Alicante in Spanje, waar hij consul was.
7. ***Lambertus Zegers,*** volgt onder VB.
8. ***Anna.*** geboren 6 Februari, gedoopt 5 Maart 17 88 in de Zuiderkerk te Amsterdam. Zij bleef ongehuwd en stierf te Wageningen op 10 Februari 1872.
9. ***Hermannus Gerardus,*** geboren 29 December 1789, gedoopt 14 Februari 1790 in de Amstelkerk te Amsterdam. Hij kwam 29 November 1809 in Indië met de „Nimrod", was gezworen klerk ter Generale Thesaurie en werd 20 Januari 18 13 als adjunct gezworen klerk ter griffie van den Hoogen Raad van Justitie te Batavia ontslagen, behoudens admissie als procureur. Hij overleed in het volgende jaar en werd op 9 Augustus 1814 begraven op Tanah Abang (gegevens van Prof. Coolhaas) .

Uit het tweede huwelijk werden nog drie kinderen geboren:

10. ***Cornelis,*** geboren 27 Augustus, gedoopt 30 September 1803 in de Oude kerk te Amsterdam. Mij is alleen van hem bekend, dat hij op 17 October 1821 te Paramaribo overleed.
11. ***Adriana Elisabeth,*** geboren 18 September, gedoopt 21 October 1804 in de Oude kerk te Amsterdam. Zij woonde evenals haar halve zuster Anna (No. 8) te Wageningen en stierf daar eveneens op hoge leeftijd 9 Augustus 1885. Ook zij bleef ongehuwd.
12. ***Simon Jan.*** volgt onder VC.

VA. ***Jan Rijser.*** Hij werd geboren 20 Juli 1774 en gedoopt 27 Juli d.a.v. in de Nieuwe kerk te Amsterdam. De volgende gegevens, mij welwillend verstrekt op het Algemeen Rijksarchief, geven ons een beeld van zijn loopbaan.

In 1791 werd hij aangesteld als boekhouder bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam en in 1795 werd hij uit die betrekking ontzet. Bij K.B. van 19 Maart 1814 werd hij in zijn functie van (5e) boekhouder bij het Koloniaal Etablissement hersteld. Op zijn request aan de Koning, verzoekende om een functie in Oost Indië, werd hij bij K.B. van 9 Februari 1815 aangesteld tot ambtenaar voor de dienst in Oost-Indië der 2e klasse.

Hij vertrok 31 Maart 1816 met Z.M. Schip Nassau naar Indië in gezelschap van zijn kinderen ***Jan Eliza, Marie Elisabeth, Susanna Cornelia*** en ***Adrianus,*** resp. 10, 9, 7 en 5 jaar oud.

In 1816 was hij hoofdcommies bij de Raad van Financiën, in 1817 secretaris bij de Algemene Rekenkamer.

Hij huwde 23 Juni 1804 te Utrecht met ***Suzanna Cornelia Hoogeveen,*** dochter van Mr. ***Krijn Hoogeveen*** (broeder van Adriana, zijn vaders tweede vrouw) en ***Maria Elisabeth Bourse*** Zij was 22 November 1783 te Utrecht geboren.

Het echtpaar vestigde zich blijkbaar op Kleef's gebied, daar te Zevenaar en te Kleef kinderen van hen werden geboren. Zijn vrouw overleed te Wesel op 13 September 1812.

Jan Rijser hertrouwde 11 December 1817 te Batavia met ***Cornelia Adriana Elisabeth Hespe genaamd Ondaatje.*** Zij was een dochter van Mr. ***Johannes Christianus Hespe*** en ***Christina Hoevenaar*** en volgens familie-aantekeningen geboren te Duinkerken 22 September 1788.

Haar vader was een bekend patriot, over wie men een artikel kan vinden in het Nieuw Ned. Biogr. Woordenboek. Deze week in 1788 naar Frankrijk uit.

Zijn huwelijk met ***Christina Hoevenaar*** was op 27 September 1784 te Utrecht gesloten en hun eerste twee kinderen werden te Amsterdam geboren, nl. ***Henrick Adrianus en Christina Lucia,*** beide gedoopt in de Walenkerk resp. op 16 Februari 1785 en 25 Februari 1787. Het huwelijk werd door echtscheiding ontbonden, waarna ***Christina*** op 7 Mei 1794 te Calais hertrouwde met Mr. ***Pieter Philip Juriaan Quint Ondaatje,*** die (volgens het genoemde woordenboek) drie kinderen uit haar vorig huwelijk als de zijne aannam. Het eerstgeboren zoontje is bij de vader gebleven.

Haar moeder en stiefvader stierven kort na elkaar te Batavia, hij op 1 Mei en zij op 12 Augustus 1818. Mr. ***Quint Ondaatje*** was Raad van Justitie.

Jan Rijser's tweede vrouw was bij hun huwelijk weduwe van ***Jan Gilbert,*** Oost Indisch ambtenaar, die 16 Mei 1780 te Colombo geboren was en korte tijd na zijn aanstelling op 28 December 1816 te Batavia overleed.

Haar huwelijk met ***Jan Rijser*** heeft niet lang geduurd, daar deze op 1 April 1818 te Batavia overleed. Zij trouwde voor de derde maal met ***Henri du Buy,*** laatstelijk resident van Tegal, geboren 19 Januari 1790 te Haarlem en overleden op 14 November 1833 te Batavia.

Zij stierf 24 Juni 1862 te Soerabaja. Uit haar huwelijk met Jan Rijser werden geen kinderen geboren.

Uit zijn eerste huwelijk:

1. ***Jan Eliza.*** Volgens familie-aantekeningen was hij lste luitenant bij het Oost-Indisch Leger, werd geboren 2 Mei 1805 te Amsterdam (doop aldaar niet te vinden) en overleed te Nanggoelan op Java 26 Aug. 1829.

2. Marie Elisabeth. Zij werd 3 September 1806 te Zevenaar geboren, dat destijds tot Kleef behoorde, Met haar vader in 1816 naar Indië vertrokken zijnde huwde zij daar op haar 15de verjaardag 3 September 1821 te Rembang met ***Johan Diederik Michel. Zij*** overleed reeds het volgende jaar 23 October 1822 bij de geboorte van hun eerste kind. Genoemde Michel is op 1 Augustus 1823 ingeschreven in het „Register der mannelijke Europeanen en derzelver afstammelingen boven de 16 jaar" (Alg. Rijksarchief) als: ***Johan Diederik Michel,*** le kommies van de 2e klasse bij de Resident van Rembang, oud 29 jaar, geboren te Chinsurah in Bengalen. Zijn vader was zeer waarschijnlijk degene, op wien het volgende grafschrift slaat, hetwelk ik vond in het boekwerk „Indian Monumental Inscriptions by C. R. Wilson. Calcutta 1876" in Vol. 1. Bengalen. Chinsura. Roman Catholic Church. blz. 125:

„Sacred to the memory of Captain Prudence Michel of His Maj. the King of the Netherlands' Service and Commandant of the forces at Chinsurah, who died on the 1st of June 1838, aged 73 years, 7 months and 20 days, deservedly regretted by his numerous friends and relations, whose exemplary life was a pattern for all. Buried in the same grave with his daughter, Mrs. Emelé Christina Magdeline van Helsdingen, and his grandchildren John Henry Prudence and Matilda Christina van Helsdingen."

De zoon heeft blijkbaar niet het goede voorbeeld van zijn vader gevolgd, hij werd later secretaris van het vendukantoor te Semarang, waar hij bij besluit van de gouverneur-generaal van 11 Maart 1842 werd ontslagen, daar hij wegens schulden in civiele hechtenis was gesteld en in zijn functie van secretaris en boekhouder bij het vendukantoor te Semarang was gesuspendeerd sedert ultimo Januari 1842 en zijn dienstijver ook overigens te wensen overliet.

Hij ***is*** bliikbaar daarna weder te Rembang gaan wonen. waar hij 29 Januari 1863 overleed. Hij moet hertrouwd zijn, daar, eveneens te Rembang op 29 Januari 1863 overleed de weduwe ***J. D. Michel,*** geboren ***Mettmann.***

3. Susanna Cornelia. Zij werd te Kleef geboren op 10 September 1808.

In Indië huwde zij te Tjiandjoer op 17 Februari 1826 den majoor adjudant ***Jean Jacques Perié,*** geboren te Tilburg 31 Mei 1788 als zoon van ***Johan Willem*** en ***Francijn van Walsem.*** Zij overleed te Weltevreden 11 April 1837 en haar echtgenoot te Bntavia on 1 Tuni 1853 als generaal-maioor titulair, commandant van de le Militaire Afdeling op Java, ridder M.W.O. 4e kl.

4. ***Adriaan,*** volgt onder VIA.

5. ***Georgina,*** geboren te Wesel 7 September 1812, en aldaar op 10 September d.a.v. overleden.

VI A. ***Adriaan Rijser.*** Curiositeitshalve laat ik hier een afschrift van zijn geboorteacte uit het register van het jaar 1810 te Kleef volgen.

Departement de la Roer. Arrondissement de Clèves.
Canton de Clèves. Mairie de Clèves.

Acte de naissance.

L'an mil huit cent dix le vingt neuf du mois de Juin, à l'heure de midi pardevant nous, Jean Henri George Hopman, maire de la ville de Clèves, officier de l'état civil, est comparu Jean Ryser Jean fils, âgé de trent six ans, profession de rentier, demeurant à Clèves lequel nous a présenté un enfant du sexe masculin né le vingt neuf du mois de juin de l'an mil huit cent dix entre une et deux heures du matin de lui comparant et de dame Susanne Cornelie Hoogeveen son épouse, âgée de vingt-cinq ans, demeurant à Clèves dans la maison No. 40, sise rue du château et auquel il a déclaré donner le prénom Adrien

lesdites déclaration et présentation faites en présance des sieurs Jaques Diederich âgé de cinquante et un ans, profession de mégissier, demeurant à Clèves et Francois Jacques Rousseau âgé de cinquante trois ans, profession de peintre, demeurant à Clèves.

Ont les déclarants et témoins signé avec nous le present acte, après qu'il leur en a été fait lecture.

J. Ryser. Jacob Diederich. F. J. Rousseau. Hopman.

Zoals wij boven reeds zagen, vertrok hij met zijn vader, broeder en twee zusters in 1816 naar Indië. Van daar moet hij blijkens het volgende vóór of in 1826 naar Europa teruggekeerd zijn.

Op het Alg. Rijksarchief berust namelijk een request van hem. gedateerd Juli 1828. Daaruit blijkt, dat aan hem, *Adriaan Rijser,* wonende te Almelo, zoon van wijlen *Jan Rijser* Jz., in leven secretaris van de Algemene Rekenkamer te Batavia en wijlen Vrouwe ***Susanna Cornelia Hoogeveen,*** tot zijn 18de jaar door de koning een jaarwedde toegekend was van *f* 624,— wegens de verdienste van zijn vader. In Juni tevoren was hij 18 jaar geworden.

Op 1 Augustus 1827 was hij sinds een jaar werkzaam als surnumerair der registratie te Almelo. Acht jaar oud zijnde verloor hii zijn ouders. Hij had broeder en zusters.

Bij K.B. van 16 Augustus 1829 werd hij benoemd tot surnumerair der registratie in Gelderland.

Bij K.B. van 31 Juli 1834 tot ontvanger te Druten. Na Druten heeft hij vele standplaatsen gehad, getuige de geboorteplaatsen van zijn kinderen.

Op 27 Juni 1835 huwde hij te Bemmel met ***Cafharina Johanna Christina van Riemsdijk.*** Zij was 16 Augustus 1811 aldaar geboren als dochter van ***Rombout*** en *Christina* ***Elisabeth Brouwer.*** Deze vrouw overleed, na hem acht kinderen geschonken te hebben. op 10 Februari 1854 te Zaandam.

Hij hertrouwde 1 December 1855 te Velsen met ***Anna Rosina Frederica Christiana Antonia Schreuder,*** geboren te Velsen 31 December 1821, dochter van ***Coenraad*** en *Johanna* ***Antonia Nellius.*** Uit dit huwelijk werden nog vier kinderen geboren.

Adriaan Rijser overleed, na een betreurenswaardige misstap gedaan te hebben, op 27 April 1884 te Hoorn. Zijn tweede vrouw stierf 11 Juni 1902 te 's-Gravenhage.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Jan,*** geboren 10 Mei 1836 te Druten. Overleden 5 Maart 1856 te Batavia als onderofficier in het Indische leger.

2. ***Christina Quirina Maria Susanna Elisabeth,*** geboren 11 December 1837 te Druten, overleden 6 Juni 1921 te Nijmegen. Zij huwde le te Goes op 3 October 1872 met ***George Gerrit Willem Roos,*** wijnkoper, geboren 22 Augustus 1822 te Nijmegen, zoon van ***Elius en Sophia Catharina Charlotfa*** *Merkes.* Deze overleed 4 Maart 1882 te Nijmegen. Zij hertrouwde te Nijmeqen 26 Januari 1888 met ***Robert Petrus*** *Bowles,* luitenant-kolonel van het Indisch leger, geboren 21 Januari 1835 te Rotterdam, zoon van ***Robert*** en ***Elisabeth Petronella Willemina Konings.*** Hij overleed 19 Juni 1897 te Wageningen.

3. ***Andries,*** volgt onder VIIA.

4. ***Jacobus Pieter,*** geboren 13 Augustus 1842 te Oss. Hij was aanvankelijk klerk bij de Staatsspoorwegen te Eindhoven, ging daarna als „koloniaal" in dienst en verbleef in Indië van 1877 tot 1883. Hij overleed ongehuwd als boekhouder op 7 October 1902 te Hapert (N.B.).

5. Anna Lucia Lambertina, geboren 11 Juni 1845 te Harlingen en overleden aldaar 12 Augustus 1846.

6. ***Lambertus Adrianus,*** geboren 9 September 1846 te Harlingen. Hij ging in militaire dienst en was in 1867 korporaal bij de artillerie. In 1875 met paspoort wegens expiratie van dienst. In 1880 verbond hij zich als soldaat voor 6 jaar bij het Koloniaal Werfdepot. In 1887 keerde hij uit Indië terug als korporaal-schrijver. Hij overleed ongehuwd en zonder beroep te Geldrop op 15 Mei 1907.

7. *Susanna Cornelia,* geboren 23 Januari 1849 te Harlingen, overleed 27 Januari 1927 te 's-Gravenhage. Zij huwde 21 Augustus 1879 te Goes met ***Herman Marius Wierts van Coehoorn,*** postdirecteur aldaar, weduwnaar van ***Antoinctte Augusta Albertina van Baerle.*** Hij was geboren te Weesp op 9 April 1828 als zoon van Mr. ***Cornelis Petrus*** en ***Cornelia Hermina van Baerle*** en overleed 22 April 1908 te Nijmegen.

8. ***Anne Elisa Adriaan,*** geboren 7 Sept 1851 te Zaandam en aldaar overleden 5 Mei 1852.

Uit het tweede huwelijk:

9. Coenradina Johanna Antonia, geboren 16 Augustus 1856 te Velsen, overleden 29 Juli 1935 te Leiden. Zij huwde 3 November 1879 te Goes met Jhr. ***Adrianus Cornelis Röell,*** rijksontvanger, geboren 8 Augustus 1852 te Tholen als zoon van Jhr. ***Cornelis David*** en ***Catalina Suzanna Berdenis van Berlekom.***

Hij overleed 1 December 1900 te Zierikzee en zij 29 Juli 1935 te Leiden.

10. ***Johanna Maria Catharina,*** geboren 23 December 1858 te Goes en 9 Januari 1865 aldaar overleden.

ll. ***Anna Rosina Frederica Christina Antonia,*** geboren 5 Augustus 1860 te Goes, overleden 14 December 1927 te Oegstgeest. Zij huwde 29 Juli 1886 te Yerseke met ***Jan Schipper,*** oesterkweker, die 27 Juni 1861 aldaar geboren was als zoon van ***Gerard*** en ***Christina van Zweden.*** Hij overleed 8 Januari 1910 te Herkingen.

12. ***Jan,*** volgt onder VII B.

VII A. ***Andries Rijser,*** geboren 22 Februari 1840, te Oss, overleden 11 Augustus 1908 te 's-Gravenhage. Hij was postdirecteur. Op 3 October 1867 huwde hij te Amersfoort met ***Johanna Anthonia Hering,*** geboren aldaar 3 December 1838 als dochter van *Jan* en ***Johanna Catharina Adriana Wenzen Voskuijl.*** Zij overleed 24 Maart 1900 te 's-Gravenhage. ***Andries Rijser*** hertrouwde te Utrecht op 18 April 1901 met ***Alexandrina Henriette Ebastina Godefrida Constantia van Eelders,*** geboren 9 September 1857 te Nijmegen, als dochter van ***Gerrit Jan Hendrik*** en ***Henriette Godefrida Catharina de Kokelaar Bouwens.*** Deze tweede vrouw stierf 10 Maart 1945 te 's-Gravenhage. Uit dit huwelijk geen kinderen.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Johan Adriaan,*** volgt onder VIIIA.

2. ***Johan Catharinus Adriaan Christiaan,*** volgt onder VIII B.

3. ***Johanna Anthonia,*** geboren 5 April 1874 te Amsterdam en aldaar overleden op 17 Februari 1950. Gehuwd 10 April 1901 te 's-Gravenhage met Ir. ***Johannes van der Waerden,*** industrieel, directeur van de N.V. Verenigde Blikfabrieken, geboren 3 Augustus 1877 te Eindhoven als zoon van ***Hendricus Johannes*** en ***Johanna Huberta Cornelia Goossens.*** Hij stierf 24 November 1948 te Amsterdam.

VIIIA. ***Johan Adriaan Rijser,*** geboren 9 Juli 1868 te Amsterdam, postdirecteur, overleden 29 Mei 1931 te Utrecht. Hij huwde 21 April 1892 aldaar ***Catharina Jeanne Constance Henriette Dénis,*** geboren 14 November 1866 te Oisterwijk als dochter van ***Louis Eduard Cato Dénis*** en ***Rudolphine Gerardine Vorsterman van Oijen.*** Zij stierf 13 Maart 1930 te Utrecht. Als bijzonderheid vermeld ik, dat haar moeder een zuster was van de bekende genealoog ***Antoine Abraham Vorsterman van Oijen*** en in 1839 te Moergestel geboren werd. ,

Uit dit huwelijk één dochter:

Johanna Antonia, geboren 16 Januari 1893 te Tilburg. Zij wordt thans verpleegd te Beilen. Zij en haar zo dadelijk te noemen nicht Suze Rijser zijn de enige nog levende leden van de hier behandelde familie Rijser.

VIII B. ***Johan Catharinus Adriaan Christiaan Rijser,*** geboren 18 November 1870 te Gorinchem, 1 e luitenant der infanterie van het Indische leger, overleden 23 Februari 1903 te Batavia. Hij huwde 2 Mei 1896 te Rheden (Velp) met ***Elize Marie Susanna Lankenau,*** weduwe van Karel Martinus ***Albertus van Weeren. Zij*** werd geboren op 17 Februari 1871 te Gorinchem als dochter van ***Carl Ludwig*** en ***Susanna Johanna Louise Lidia van Riemsdijk.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Adrienne Sute Elize,*** geboren 27 Februari 1899 te Bonthain (N.I.) en overleden 6 Augustus 1902 te Batavia.

2. ***Elize Carolina,*** geboren 15 April 1900 te Bonthain en overleden 2 Januari 1901 te Makassar.

3. ***Suze,*** geboren 6 November 1902 te Batavia. Zij huwde 31 Juli 1929 te Utrecht met ***Johan Hendrik van Zweden,*** kunstschilder, geboren 26 Juni 1896, te Winschoten, zoon van ***Hendrik Berend*** en ***Margaretha Rurop.*** Dit gezin woont te Arnhem.

VII B. ***Jan Rijser,*** geboren 15 Januari 1863 te Goes, handelsreiziger ,overleden 18 Januari 1942 te 's-Gravenhage. Hij huwde 5 November 1888 te Leeuwarden met ***Maria Martha Ringnalda,*** geboren aldaar 3 April 1861, dochter van ***Henderikus*** en ***Maria Catharina Wilhelmina Kok. Zij*** overleed 17 Augustus 1938 te 's-Gravenhage.

Uit dit huwelijk:

1. ***Jan Marie Martinus,*** geboren 25 Juni 1889 te Arnhem en aldaar één dag na de geboorte overleden.

2. ***Adriaan,*** geboren 16 April 1893 te Hilversum, kantoorbediende, overleden 13 Mei 1942 in het kamp Buchenwald (Dld.). Hij huwde 18 October 1922 te 's-Gravenhage met ***Maria Josepha Gerarda Agatha Kraus,*** geboren 16 Januari 1892 te Rotterdam als dochter van ***Petrus Johannes en Anna Johanna Jacomina Maria van Weezenbeek. Zij*** woont thans te Voorburg. Uit dit huwelijk geen kinderen.

VB. ***Lambertus Zegers Rijser.*** Hij werd geboren 2 Augustus 1786 te Baambrugge op de buitenplaats ,,Patientie'' en gedoopt 1 September d.a.v. in de Westerkerk te Amsterdam. Hij was evenals zijn vader rijksontvanger en stierf in die functie te 's-Gravenzande op 12 Augustus 1839.

Hij was gehuwd met ***Aleida Arnolda Brink,*** geboren 30 October 1785 te Oosterwolde als dochter van de predikant ***Egbert Willem Brink*** en van ***Engelberta Schot.*** Vóór Lambertus tot ontvanger benoemd werd was hij rijksambtenaar te 's-Gravenhage, waar ik hem vond in het volkstellingregister van 1830 met zijn gezin.

Wijk U 153 (Beestenmarkt). 1 gezin. 4 personen.

Rijser (Lambertus Zegers). oud 43 jaar, geboren Baambrugge. Ambtenaar.

Brink (Aleyda Arnolda). oud 43 jaar, geboren Oosterwolde. z.b.

Rijser (Jan Willem Johan Zegers). oud 3 jaar, geboren te 's-Gravenhage.

Rensing (Elisabeth Catharina). oud 18 jaar, geboren te 's-Gravenhage, dienstbode.

Hieruit blijkt dus, dat hij geboren werd te Baambrugge en niet te Amsterdam, terwijl er overigens geen enkele verwijzing was naar deze plaats. Men kan dus niet voorzichtig genoeg zijn met de aanname, dat plaats van geboorte en van doop wel dezelfde zullen zijn.

Met zijn doop is een derde poging ondernomen de naam Zegers te doen voortbestaan. Hoewel deze tak thans is uitgestorven heeft men toch meer succes gehad dan de beide vorige malen.

Veel moeite heb ik gehad met het vinden van de plaats van zijn huwelijk, ten slotte vond een der ambtenaren op het Algemeen Rijksarchief een aanvraag van zijn weduwe om pensioen, waarbij een afschrift van de huwelijksacte lag.

Hij is getrouwd met een zogenaamde ,,acte van eerbied" op 22 December 1811 te 's-Graveland, waar een tante van zijn aanstaande vrouw, nl. *Arnolda* ***Aleida Schot,*** gehuwd met de predikant ***Gerard Johan Bruyn,*** woonde en waar hun zoon maire was.

Zijn vrouw overleefde hem lange jaren en stierf te Arnhem op 17 Juni 1871.

Uit hun huwelijk slechts één zoon:

VI B. ***Jan Wilhelm Johan Zegers*** *Rijser,* geboren 19 December 1826 te 's-Gravenhage, overleed hij aldaar op 13 Februari 1910. Hij had toen de titulaire rang van generaal-majoor der. artillerie.

Op 23 Juli 1857 huwde hij te Amersfoort met ***Anna*** *Petronella* ***Craandijk,*** die aldaar geboren was 29 September 1835 als dochter van ***Coenraad*** en ***Catharina Everdina Wijnmalen.*** Zij overleed 7 September 1886 te Soden (Dld.)

Uit hun huwelijk werden zeven kinderen geboren:

1. ***Aleida Lambertina,*** geboren 17 October 1858 te Amersfoort en 15 Februari 1865 daar overleden.

2. ***Catherina Pauline,*** geboren 18 October 1859 te Amersfoort en 1 Mei 1933 te Zutphen overleden. Zij huwde 30 Augustus 1883 te Utrecht met Mr. Dr. ***Johan*** *François* ***van der Lek de Clercq,*** geboren 12 November 1854 te Zierikzee, zoon van Mr. ***Cornelis*** en Jkvr. ***Levina Anna Catharina Schuurbeque Boeye.*** Hij was raadsheer in het gerechtshof en stierf 15 Juli 1934 te 's-Gravenhage.

3. ***Engelbert,*** geboren 23 Juli 1861 te Amersfoort ,overleden 2 November 1879 te Nieuwediep als adelborst le klasse.

4. ***Coenraad Cornelis,*** geboren 14 April 1863 te Amersfoort, gepensionneerd kapitein luitenant ter zee, adjudant in buitengewone dienst van H.M. de Koningin en secretaris-generaal bij het Departement van Marine, ongehuwd overleden te 's-Gravenhage op 16 December 1945. Met hem is de tak ***Zegers*** *Rijser* uitgestorven.

5. ***Aleida Lambertina,*** geboren 10 Augustus 1865 te Amersfoort, overleden 31 Maart 1935 te 's-Gravenhage. Zij huwde 10 October 1901 te 's-Gravenhage met Mr. ***Willem*** *Joan* ***Wintgens,*** geboren 18 Juli 1851 te 's-Gravenhage, zoon van Mr. ***Willem*** en ***Anna Maria Op den*** *Hooff,* raadsadviseur op het Departement van Oorlog. Hij stierf 25 Juni 1910 te 's-Gravenhage.

6. ***Anna Wilhelmina,*** geboren 2 Februari 1870 te Arnhem, overleed zij 25 Januari 1944 te Amsterdam.

7. ***Willem Anne,*** geboren op 2 Februari 1870 te Arnhem, als tweelingbroeder van No. 6, stierf hij 12 Juni 1930 te 's-Gravenhage. Hij was gepensionneerd Oost-Indisch ambtenaar.

V C. ***Simon Jan*** *Rijser,* geboren 9 Januari 1806 en gedoopt 9 Februari d.a.v. in de Westerkerk te Amsterdam. Hij overleed als gepensionneerd luitenant ter zee der le klasse te Wageningen op 24 Juni 1871. Hij huwde 18 Maart 1847 te Wageningen met ***Charlotte Pauline van de*** *Graaff,* geboren 3 Februari 1808 te Neuwied (Dld.), weduwe van ***Charles William*** *Julie* Baron van ***Lijnden*** en dochter van ***Sebastiaan Willem van de*** *Graaff,* burgemeester van Wageningen, en van ***Adriana Cornelia*** Baronesse ***van Lijnden*** (vergelijk Vorsterman van Oyen, die haar Bsse d'Aspremont van Lynden noemt). Zij overleed te Wageningen 12 December 1881.

Uit hun huwelijk:

Charlotte Pauline Adrienne, geboren 14 Juni 1848 Wageningen. Overleden 6 Juni 1926 te 's-Gravenhage. Zij huwde 5 April 1877 te Wageningen met Mr ***Heiliger Jacob Wunder,*** geboren 17 Januari 1845 te Uithoorn als zoon van de predikant ***Hendrik Jan Willem Wunder*** en van ***Maria Vos*** *Uijterlimmege.*

Hij was van 1878 tot 1894 burgemeester van Wageningen en overleed 14 Februari 1910 te Hilversum.

Hiermede is ook de tak afstammende van Ds. ***Simon*** *Rijser* te Watergang afgehandeld en rest mij nog slechts de familie *Rijser,* welke ik in het begin van mijn artikel noemde en die uit Ilpendam stamt in het kort te behandelen.

Hoewel ik reeds opmerkte, dat hoogstwaarschijnlijk ook de beide vorige families hun wortels hadden in Ilpendam,, heb ik daar geen bewijs voor.

Anders ligt het met de volgende, welke een bewijsbare Ilpendamse stamvader heeft.

Was de eerste familie Rooms Katholiek met enkele Protestantse takken, de tweede geheel Nederlands Hervormd, déze familie was Katholiek en bleef dat tot op de huidige dag. Zij bleef gevestigd in het dorps milieu van Ilpendam en aanvankelijk wel van aanzien is zij langzamerhand op een maatschappelijk lager niveau gekomen.

Ik ben tot de bestudering ervan gekomen, omdat ik de afstamming wilde nagaan van de talrijke personen, die thans nog de naam Rijser dragen en bijna uitsluitend in Noord-Holland wonen.

De oudste, mij bekend geworden, *Rijser* van deze tak was:

1. ***Gerrit Dirksz.*** *Rijser* te Ilpendam. In een acte, verleden voor notaris Pranger' te Monnikendam op 11 April 1652 compareren ***Gerrit Dirksz.*** *Rijser,* oud burgemeester ***en*** raad tot Ilpendam, en *Eecht Pieters* ***Buysmans,*** zijn huisvrouw, zij maken hun testament, waaruit blijkt, ***dat*** hun oudste dochter ***Geert Gerrits*** van de broeder van de testateur m.n. ***Simon Dircksz.*** *Rijser* bij haar huwelijk f. 1000.— heeft gekregen. De testateurs maken hun jongste dochter ***Neeltgen Gerrits*** en hun zoon *Dirck* ***Gerrits*** een gelijk bedrag vooruit.

Voor notaris Johannes van Neck te Purmerland compareert 24 Augustus 1663 ***Eechje*** *Pieters,* oud 61 jaar, wonende tot Ilpendam, weduwe van ***Gerrit Dircksz.*** *Rijser,* geassisteerd met haar zoon *Dirck* ***Gerrits*** *Rijser.* Hij volgt onder 11.

In de rekeningen van de 20ste en de 40ste penning op het gemeentearchief te Ilpendam komt in 1647/48 ***en*** in 1648/49 ***Gerrit Dircksz.*** *Rijser* voor als biersteker. Zijn broeder ***Simon*** komt ook in deze rekeningen voor en bovendien in het Resolutieboek van Ilpendam, hij werd in 1642 en 1646 tot gaarder gekozen en in 1653 tot wijkmeester, hij wordt nog genoemd in 1664. Deze schijnt een zoon ***Dirk*** *Simons Rijser* gehad te hebben, maar van verdere afstammelingen heb ik niets gevonden.

De vrouw van ***Gerrit Dircksz.*** *Rijser* was dus ongeveer 1602

geboren en wij mogen wel aannemen, dat hij ook omstreeks de eeuwwisseling moet geboren zijn.

Voor zijn vader mogen wij dan ongeveer 1570 aannemen en wij komen dan al heel dicht bij *Jan Rijser* van Ilpendam en zijn vermoedelijke zonen Gerrit Jan *Rijsers* van Ilpendam en *Dirk Jan Rijsers* van Ilpendam, die alle drie voorkomen in het Cohier van de 10de penning op landbezit van het jaar 1561 van Monnikendam. De overeenkomst der voornamen en dezelfde plaats van inwoning geven wel bijna zekerheid, dat wij hier met zijn naaste voorvaders te maken hebben. Dezelfde *Jan Rijser* komt ook voor in het kohier van Purmerland van 1544 (Alg. Rijksarchief).

Een tijdgenoot van Gerrit was Jan *Cornelisz. Rijser,* die in 1636/37 in de rekeningen van de 20ste en 40ste penning van Ilpendam genoemd wordt.

In een notariele acte van 1643 te Purmerend verleden wordt deze genoemd wonende te Ilpendam en oud-schepen van die plaats. Hij had een zoon *Simon Jans Rijser,* wiens nageslacht zich te Hoogcarspel heeft gevestigd. Een andere zoon was vermoedelijk *Gerrit Jans Rijser* te Ilpendam. Zijn tak stierf vermoedelijk spoedig uit. Een dochter *Neeltje Gerrits* trouwde 3 Mei 1671 te Purmerend (R.K. doop- en trouwboek, aanvangende 1671) met *Paulus Jansen Rex.*

Ik vermeld dit als bewijs, dat deze familie Katholiek is gebleven. Oude Katholieke doop- en trouwboeken zijn zeldzaam! De huwelijken komen veelal in de registers van trouw voor schepenen voor, waaruit meestal niet blijkt welk geloof de betrokkenen hadden.

11. *Dirk Gerrits Rijser.* Hij wordt in de meeste acten genoemd: alias *Genan.* Het is mij niet bekend waar deze laatste naam vandaan komt of wat hij betekent. Wellicht wordt hij gebezigd ter onderscheiding van een tweeden *Dirk Gerrifs Rijser* (zoon van de bovengenoemde *Gerrit Jans Rijser)* te Ilpendam. Op 25 October 1662 maakt hij met zijn vrouw Niesgen *Adaems* een testament voor notaris Boekweit te Monnikendam. Er blijkt uit, dat hun huwelijkse voorwaarden waren gemaakt te Purmerland. Hij wordt hier genoemd alias Genan. In het resolutieboek van Ilpendam (gemeentearchief aldaar) wordt op 28 Juni 1671 vermeld, dat tot vroedschap is gecoren *Dirck Gerritsz. Genan.* In de schepenrol van Ilpendam en Purmerland 1672-1682 (No. 3632) lezen wij, dat op 11 Juni 1675 *Dirck Gerritst. Genan* tot schepen benoemd werd.

Hij moet ongeveer 1680 overleden zijn, daar op 16 April van dat jaar een taxatie plaats had van de goederen nagelaten door *Dirck Gerritsz. Rijser* te Ilpendam overleden. Hier kan evenwel ook de andere Dirk Gerritsz. bedoeld zijn.

Zijn dochter moet ongetwijfeld geweest zijn *Eeghje Dirks Rijsers,* die volgt onder III. Haar zoon krijgt bij den doop de naam Rijser.

Een zoon is zeer vermoedelijk geweest *Gerrit Dirks Rijser,* die op 24 November 1709 voor schepenen van Ilpendam trouwde met *Trijntje Pieters,* weduwe in de Purmer, onder de jurisdictie van Ilpendam. Hij was toen jonge man en woonde in Ilpendam. Hij stierf 20 Juli 1722.

111. *Eeghje Dirks Rijser.* Zij is blijkbaar genoemd naar haar grootmoeder van vaderszijde, Eecht Pieters Buysman. Zij huwde in 1716 en kan dus toen al niet jong meer geweest zijn, daar haar vader ± 1680 overleden was.

In het schepentrouwboek van Ilpendam lezen wij:
10 Mei 1716. *Cornelis Pietersz.,* j.m. wonende in de Purmer met *Eeghje Dirkx,* j.d. wonende tot Ilpendam. De impost werd

betaald 25 April 1716 door *Cornelis Piefers* en *Eeghje Dirks,* beide uit de Purmer.

Reeds in 1718 overleed Eeghje. Wij vinden dit in het impostregister van Ilpendam op het begraven. Op 21 October 1718 ontvangen f. 3.— van *Gerrit Dirksz. Rijser* wegens het lijk van *Eeghje Dirkx Rijsers.* Het was dus haar broeder, die haar overlijden aangaf, hij zelf stierf 20 Juli 1722 en zijn dood werd toen aangegeven door *Cornelis Pietersz.* Impost eveneens *f* 3.—.

Cornelis Pieters hertrouwde reeds spoedig. Het schepentrouwboek van Ilpendam vermeldt: 4 Februari 1720. *Cornelis Pietersz..* weduwnaar, met *Trijntje IJsbrants,* j.d., beide wonende tot Ilpendam. Op 20 Februari werd 2 x f. 3.— betaald voor de impost op het trouwen. In dit register is vermeld: beide van Ilpendam.

Uit de volgende inschrijving in het weesboek van Ilpendam (No. 3668) blijkt, dat uit het eerste huwelijk een kind was geboren. In het jaar 1720 (zonder nadere datering) compareert voor weesmeesters *Crelis Pietersz. Keesmaet* als vader van zijn kind *Dirck Crelisz. Rijser* en *Gerrit Dircksz. Rijser* als oom en voogd van het kind. De vader gaat een tweede huwelijk aan en bewijst het kind zijn moederlijke goederen. Totaal vijf en een halve deymt (ruim 3 H.A.) land, enig zilver en twee gouden ringen. Op 7 Februari werden zilver en goud ter weeskamer gebracht. Het kind volgt onder IV.

De vader heette dus *Keesmaet,* ook wel *Keesemaet* geschreven. Ik vond in de registers van deze streek (Waterland) vele dergelijke familienamen, misschien ook alleen bijnamen, zoals: Jaapoom, Oudecornelis, Broerendirck, Dikkejan, Zussenpieter, Kleyneman, Jongklaes, Mantjespieter enz.

Hij overleed in 1732. Op 26 April van dat jaar gaf Dirk Jansz. Barkhout het lijk aan van Cornelis Pietersz.

Aan het kind was dus de moedersnaam *Rijser* gegeven, een handeling, welke wij ook zo menigmaal zagen bij de eerste door mij behandelde familie Rijser.

Ook de Ilpendamse Rijsers bleken uitgestorven te zijn of dreigden dit te doen. Het is opmerkelijk, dat in de 16de en 17de eeuw zo vele Rijsers in deze streek (in het bijzonder ook in Monnikendam) voorkwamen, terwijl ik in de 18de eeuw geen andere leden van deze familie meer vond, dan alleen de afstammelingen van het hier besproken kind.

Op 7 Juni 1732 stelden schepenen van Ilpendam (Schepenrol No. 3634) voogden aan over *Dirk Cornelisz. Rijser,* onmondig soontje van wijlen *Cornelis Pietersz.* en *Trijntje IJsbrants* (kennelijk foutief gesteld. daar dit de stiefmoeder van het kind was). De fout komt in de volgende acte niet voor.

Op 30 April 1733 compareren voor schepenen (Transportregister No. 3647) van Ilpendam *Gerrit Vermeij, Jan Arisz. Zevenwoudt* en *Dirk Jansz. Barkhout* als voogden over *Dirk Cornelisz. Rijser,* onmondige zoon van *Cornelis Pietersz.* en *Eeghje Dirks Rijser* en verkopen aan *Trijntje IJsbrants,* weduwe van *Cornelis Pietersz.,* wonende tot Ilpendam, ¾ part in een huis en erf, gelegen te Ilpendam, waarvan de kooperse het andere ¼ part toebehoort, voor de somma van *f* 75.—. Op dezelfde datum verkopen genoemde voogden en *Trijntje IJsbrants* een stuk land te Ilpendam, groot drie deijmt 100 roeden. voor f. 704.—.

IV. *Dirk Cornelisz. Rijser.* Zoals uit het voorgaande blijkt, moet hij geboren zijn ongeveer 1717. Het doopboek van de Katholieken vangt eerst in 1747 aan. Hij is de stamvader geworden van een grote familie Rijser, die aanvankelijk gevestigd bleef in Ilpendam maar zich later verder over Waterland, Amsterdam en andere plaatsen in Noord-Holland uitgebreid

heeft. Zij stammen dus allen uit de vrouwelijke lijn en Eeghje Rijser (111) was hun stammoeder.

Dirk verkocht op 25 April 1744 voor schepenen van Ilpendam een stuk land aldaar, groot, 2 deijmt 187½ roeden, voor ƒ 140,—. Tesamen met het land, dat in 1733 (zie boven) verkocht werd, maakt dit de 5½ deijmt uit van zijn moederlijke goederen. Ik vermoed, dat hij zich van zijn land ontdaan heelt, omdat hij een ander beroep dan dat van landbouwer verkoos, althans komen wij hem in een acte van 29 Juli 1747 als schilder tegen.

Op 26 April 1749 wordt hij tot executeur benoemd over de nalatenschap van Pieter Broekman, wonende tot Ilpendam. Bij de afrekening op 6 December van dat jaar wordt het batig saldo op last van de baljuw afgedragen aan de R.K.: priester te Ilpendam.

De 19de Juni 1740 was hij voor schepenen van Ilpendam getrouwd met ***Guertje Pieters Rinkel,*** j.d. wonende te Ilpendam. De impost was betaald in de classis van ƒ 3,-, tesamen ƒ 6,—.

Hij overleed 28 Juni 1792 te Ilpendam (impost ƒ 3,—) en zijn vrouw 14 November 1783 (idem).

Uit hun huwelijk:

1. ***Pieter Rijser,*** geboren ± 1741, overleden 13 December 1815 te Ilpendam.

Hij was landman (zoals de registers van de burgerlijke stand het 'uitdrukken) en huwde 14 April 1770 te Ilpendam met ***Trijntje Pieters Keet,*** alias ***van de Nes,*** gedoopt 4 December 1747 te' Ilpendam (een der eerste dopelingen, ingeschreven in het R.K. doopboek van Ilpendam) en gestorven aldaar op 3 April 1820. Uit hun huwelijk een tak, die waarschijnlijk uitgestorven is, de laatste daarvan was ook een ***Pieter Rijser,*** geboren te De Rijp 16 Februari 1865, die fuselier bij het O.I. leger was.

2. ***Cornefis Rijser,*** gedoopt 8 Mei 1752 te Ilpendam en aldaar ongehuwd overleden 30 Juli 1790.

3. ***Gerrit Rijser,*** gedoopt 13 October 1758 te Ilpendam. Aanvankelijk landman, komen wij hem later tegen als schilder, hetzelfde beroep, dat zijn vader uitoefende. Hij stierf 3 Oct. 1829 te Ilpendam en was op 14 Mei 1785 aldaar gehuwd met ***Geertje Cornelis Grasboer,*** die geboren was 30 Mei 1756 te Beemster en op 17 Juni 1822 te Ilpendam overleed.

Uit hun huwelijk stammen alle tegenwoordig nog levende Rijsers, die op een enkele uitzondering na behoren tot de kleine burgerstand en de arbeidersstand voornamelijk te Amsterdam, Purmerend en Edam.

Het is nog een respectabel aantal en deze familie zal vermoedelijk nog niet spoedig uitsterven zoals de beide vorige door mij behandelde.

Gedreven door een verlangen het eenmaal aangevangen werk af te ronden en te besluiten heb ik alle gegevens, welke de Burgerlijke Stand opleverde betreffende deze Rijsers verzameld. Geen hunner zal vermoedelijk enig besef hebben van hun oude verwantschap met de burgemeesters en schepenen van Amsterdam, die daar eeuwen geleden op het kussen zaten.

Hiermede besluit ik ook mijn mededelingen inzake deze familie, welke ik zoals tevoren medegedeeld, slechts summier zou behandelen.

Mij rest thans nog te vermelden, dat ik in de registers van Monnikendam zeer vele Rijsers aantrof, die ik bij geen der hier besproken families kan aansluiten. Ook onderling is er bij hen in den regel geen verband aan te tonen. De namen ***Jan, Simon*** en *Claes* vervullen ook bij hen een grote rol, zodat er wel een sterk vermoeden van verwantschap met de andere Rijsers bestaat. Het is niet mijn bedoeling hier nader op in te gaan. Voor een enkele zou ik echter een uitzondering willen maken.

Het is de Monnikendamse burgemeester *Reinier Rijser.* Hier volgen de gegevens over hem.

Op 25 Mei 1650 compareert voor notaris Thamis te Monnikendam Dr. ***Reynier Symonsz.*** *Rijser,* raad en oud-schepen van Monnikendam, voor hemzelf en voor zijn zuster *Grietgen Symons,* weduwe van ***Jacob Brassaer,*** beide als erfgenamen van hun zal. vader burgemeester ***Symon Rijser.*** Het merkwaardige hier bij is dat ik nergens iets heb kunnen vinden over deze burgemeester ***Symon Rijser.***

Op het gemeentelijk oud-archief van Monnikendam vond ik, dat ***Reijnier Simonsz.,*** appothecaris op 4 Augustus 1648 werd gekozen tot vroedschap en op 9 Augustus 165 1 tot schepen. Dr. *Reijnier Rijser* werd 9 Augustus 1659 tot burgemeester gekozen en voor het laatst op 9 Augustus 1683,

Hij huwde te Monnikendam op 16 Juni 1652 in de Hervormde kerk. ***Reynier Rijser,*** Med. Dr., j.m. en Lyntgen Hendrix, j.d., beide van Monnikendam. De doopboeken beginnen helaas pas met het jaar 1665.

Hij huwde voor de tweede maal op 21 April 1669 (N.M.) te Monnikendam. Dr. ***Reynier Rijser,*** oud-burgemeester van Monnikendam, weduwnaar en ***Beatrix Erpunens.*** j.d. van Leiden. Op 28 Maart 1688 werd te Monnikendam, begraven (eigen graf) in de Grote kerk: Burgemeester *Rijser.*

Gaarne zou ik iets meer over deze telg uit het oude geslacht willen vernemen.

Tenslotte nog een tweetal Rijsers in de vorm van een vraag:.

1. Wie was de ***Johannes Rijser*** voorkomende in het Amsterdamse ondertrouwboek, d.d. 9 November 1662: *Anthonij* ***Abbring Stint,*** van Groningen, orgelmaker, oud 28 jaar en ***Catharina van Halewijn,*** van Amsterdam, weduwe van ***Johannes Rijser?***

2. Wie was de ***Johan Rijser*** (gevonden in de Collectie verloren, reeds eerder genoemd) die in 1659 e.v. weesmeester en aalmoezenier van de Zijpe was, vermoedelijk dezelfde als ***Johan Rijser,*** die in 1662 e.v. regent van het verbeterhuis der stad Alkmaar was?

Hiermede besluit ik mijn artikel over deze familie, terwijl ik mij zeer aanbeveel voor verbeteringen. opmerkingen en aanvullingen.

Corrigenda:

Kolom 217. Regel 36 van boven. „ná 1521" moet zijn „geboren ná 1521".

Kolom 220. Regel 20/21 van boven. Tussen „Willem Rijser" en „mitsgaders" moet ingevoegd worden: Claes Rijser en Symon Rijser.

Kolom 220. Regel 28 van onder. IV A moet zijn IV B.

Kolom 221. Regel 3 van boven. „letter c" moet zijn „letter d".

Kolom 222. Regel 26 van boven. Het jaartal 1889 moet zijn 1899.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Vcrgadcring, gehouden 9 Juli 1955 in de Raadzaal van het Stadhuis te Haarlem. — Jaarverslag 1954. — Een Waterlandse familie (Rijser, Zegers Rijser), door A. H. Drijfhout van Hooff (vervolg en slot).

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor liet Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 10 **LXIIe Jaargang** **October 1955**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heer' A. van der Poest Clement, sedert 1926 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

MEVROUW H. MOMMAAL geb. QUISPEL . . *Rotterdam. Kralingseplaslaan 15.*

T. DORREPAAL . . . . . *'s-Gravenhage. Theresiastraat 341.*

Adreswijzigingen:

J. A. F. S. VAN ALPHEN . . . . . *Utrecht. Herderlaan 10 I (Oog in Al).*

B. VAN HAERSMA BUMA . . . . . *Utrecht. Nieuwe Gracht 90bis.*

PROF. DR. W. PH. COOLHAAS . . . . . *Bilthoven. Gezichtslaan 71.*

L. M. J. A. VAN DER GRINTEN . . . . *Utrecht. Flat Israëlslaan 12 III.*

C. M. E. DE LAAT DE KANTER . . . . *Den Helder. p/a. Kon. Instituut voor de Marine.*

J. W. KRAGT . . . . . *Soestdijk. Julianalaan 55.*

JHR. F. G. L. O. VAN KRETSCHMAR *Cambridge (Engeland). Westcot House, Jesus Lane.*

MR. G. N. SCHUTTER . . . . . *Sappemeer. Achterdiep 9.*

J. J. M. H. VERZIJL . . . . . *Maastricht. Cannerweg 66.*

DR. J. J. W OLDENDORP . . . . . *Cillaarshoek. Keizersdijk 12.*

JKVR. J. M. VAN ASCH VAN WIJCK . . . *Parijs. p/a. Prince et* Princesse *de Polignac, Rue de Lille* 77.

Het Genootschap is in ruil getreden: met Ned. Genealogische Vereniging, Afd. Utrecht, Oude Gracht *305,* Utrecht: tijdschrift: De Stichtsche Heraut: met Bond der Oostvlaamse Folkloristen, p.a. Désiré de Wolfstraat *3,* Aalst (België), tijdschrift: Oostvlaamse Zanten; met Verein fiir Heimatpflege, Engelsburg (Vestisches Archiv), Recklingliausen (Duitsland), tijdschrift: Vestisches Jahrburch; en met het tijdschrift : Baltische Hefte, Viertsljahresschrift fiir Gegenwartsfragen, Kultur und Wissenschaft des Baltikums, adres: Verlag H. von Hirschheydt, (20b) Gross-Biewende, Post Börssum (Duitsland).

Ir, W. J. Hoffman, J.J.zn., †

Willem Johan Hoffman Jan Jacobszoon, werd 21 April 1882 te Rotterdam geboren en behaalde 15 Juni 1909 te Delft het diploma van werktuigkundig ingenieur. Twee maanden daarna vertrok hij naar Noord-Amerika, waar hij aan verscheidene industriële ondernemingen is verbonden geweest. De laatste acht jaren was hij als leraar aan Keystone Junior College te La Plume (Penna.) verbonden.

In December 1918 tot Amerikaans staatsburger genaturaliseerd werd Hoffman in 1919 tot kapitein bij het Coast Artillery Officers Reserve Corps benoemd.

In 1924 trad hij te Boston, Mass., in het huwelijk met Kathryn Teresa Marguerite Cary, geboren aldaar, die hem heeft overleefd.

„Reeds gedurende zijn studietijd ontwikkelde zich zijn zin

voor geschiedkundig en genealogisch onderzoek" zegt zijn autobiographie in „Geschiedenis van de Familie Hoffmaïi uit Hachenburg". In 1903 ter gelegenheid van het Delftse Studentenlustrum begint de stroom van zijn wetenschappelijke publicaties te vloeien: over de geschiedenis van de Technische Hogeschool (1903 e.v. jaren), over genealogische en aanverwante onderwerpen in het Rotterdamsch Jaarboekje (1906, 1910) en in „De Nederlandsche Leeuw" (1908 e.v. jaren). Op verscheidene kleinere publicaties over zijn eigen geslacht volgde het bovengenoemd prachtwerk in twee delen (1925, 1928). Maar zijn levenswerk op genealogisch gebied werd in Noord-Amerika gewrocht: „The New York Genealogical and Biographical Record" van 1932 bracht een reeks van drie artikels „Notes on old Dutch-American families", waarop volgde van 1933 tot in 1941 de serie „An Armory of American families of Dutch descent". Het vraagstuk van de afstamming van de beide presidenten Roosevelt werd daarin in Januari 1941 zover mogelijk opgelost. Uit deze series en uit tal van artikels en boekbesprekingen in de latere jaren — nog in April 1954 — in bovengenoemde Record gepubliceerd blijkt, naast grote belezenheid, zijn ongeëvenaarde kennis van de genealogieën der settlers uit Nederland en aangrenzende gebieden, die zich vóór 1700 in Noord-Amerika hebben nedergezet. Op dit gebied was hij deskundig als geen ander en zijn zeer grote collectie aantekeningen moet een bron van onschatbare waarde zijn voor Amerikaanse genealogen. Groot was het gezag, dat hij in die kringen genoot.. ongetwijfeld dank zij zijn eigen verrassende ontdekkingen en het onafhankelijk oordeel en de waarheidsliefde, welke zijn recensies kenmerkten. Behalve in genoemde Record schreef hij ook in The American Genealogist. Hij was lid van het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht.

Zijn bewondering voor de wetenschappelijke beoefening van de genealogie in Nederland treedt herhaaldelijk aan het licht en hij, die zich in 1950 „a student of heraldry for the last forty years" noemt, beroept zich met voorliefde op heraldische gegevens van de Heer R. T. Muschart. Onmiskenbare trots klinkt door in zijn vermelding in de Record van 1954 van zijn 50-jarig lidmaatschap van ons Genootschap. Naar aanleiding van dat feit benoemde het Bestuur van ons Genootschap Ir. Hoffman in datzelfde jaar tot Corresponderend Lid. Mag men misschien uit zijn trieste adresverandering in ons Julinummer 1955 naar Ward 8B, bed 15, van een ziekenhuis in Boston de ontroerende conclusie trekken, dat de Heer Hoffman er tot in zijn laatste ziekte prijs op stelde „De Nederlandsche Leeuw" te lezen?

Ir. Hoffman overleed 12 Augustus 1955 te Boston, Massachusetts,

Een genealoog van formaat is heengegaan. Ere zij zijn nagedachtenis.

ELISABETH C. M. PRINS.

In Memoriam Gerrit Jan Honig.

Op 22 Augustus j.l. overleed te Zaandijk Gerrit Jan Honig,, bijna 91 jaar oud. Geboren 24 November 1864 te Zaandijk erfde hij van zijn vader Jacob Honig Jansz. Jr., diens liefde voor het verzamelen van alles wat op de Zaanstreek betrekking had. Toch had Gerrit Jan zijn liefde voor de historie voor een groot deel ook te danken aan de opvoeding door, zijn moeder, Neeltje Mulder, de bekende schrijfster van „Uit den goeden ouden tijd", daar hij zijn vader reeds op 6-jarige leeftijd verloor.

Gerrit Jan, zoals hij algemeen in de Zaanstreek genoemd werd, besloot, na zijn H.B.S.-tijd in Zaandam doorgebracht te hebben, om de akte M.O. in Aardrijkskunde en Geschiedenis te behalen. Door zijn hartstochtelijke liefde voor het verzamelen van boeken en voor de genealogie is van zijn studie niets gekomen. In Mei 1885 kwam hij dan ook als leerling bij de heer P. Out, boekhandelaar te Koog aan de Zaan. Ook hier is hij niet lang gebleven. In 1884 was hij namelijk lid geworden van ons Genootschap, waardoor hij in contact kwam met de heer Vorsterman van Oyen, die hem het directeurschap van zijn „archief" aanbood (1886). Deze samenwerking werd voor de heer Honig een grote teleurstelling, zodat zij slechts kort geduurd heeft (tot 1888). Zijn naam wordt als medewerker aangetroffen in het driedelige „Stam- en Wapenboek" door Vorsterman van Oyen in 1888 uitgegeven.

Zeer ontnuchterd door de opgedane ervaringen keerde hij in de zaak van de heer Out terug, waarin hij later als compagnon werd opgenomen. Deze zaak kwam onder zijn leiding tot grote bloei; een belangrijke export van boeken en tijdschriften bezorgde de firma P. Out een zeer goede reputatie in Indië.

In 1888 was hij bibliothecaris van ons Genootschap geworden, welke functie hij evenwel niet lang waarnam.

Op 4 Aug. 1892 vond zijn huwelijk plaats met Aagje Jans Honig, dochter van Jan Honig Cornelisz., papierfabrikant te Zaandijk, en van Aagje Willems Honigh. Toen in 1892 „de Vereeniging Jacob Honig Jansz. Jr." werd opgericht werd Gerrit Jan bibliothecaris-archivaris en conservator van de vereniging, die het beheer voerde over de Zaanlandse Oudheidkamer, welke functies hij tot 1952 bekleedde. Zestig jaar lang gaf hij zijn beste krachten aan de „Oudheidkamer" en toen hij zich in genoemd jaar uit zijn functies terugtrok werd hem het erelidmaatschap der vereniging aangeboden.

Reeds op zeer jeugdige leeftijd was zijn belangstelling sterk genealogisch gericht en ook in zijn economische studies komt deze interesse zeer duidelijk op de voorgrond. Een zo goed als volledige bibliografie van hetgeen de heer Honig gepubliceerd heeft werd opgenomen in het thans niet meer bestaande tijdschrift „de Zaende", waarvan de heer Honig zes jaar lang deel van de redactie uitmaakte (1946-1951). Uit deze respectabele lijst willen we hier en daar een greep doen. Een van zijn bekendste studies is wel geweest die over „de Wapens der Zaanlandsche gemeenten" in het Algemeen Ned. Fam. Blad jg. 11, 111 en IV. Verder studies over de families van Assendelft, van Neck, van Everdingen, Hooft, Mol, Makkes, van Heymenberch, Kalf, van Schouwenburg en Middelhoven.

Als afzonderlijke uitgaven en standaardwerken op genealogisch gebied zouden wij hier willen noemen:

1. G. J. Honig en J. C. Vis, „Geschied- en Stamboek der familie Vis van Zaandijk", 1899.

2. G. J. Honig en E. Smit, „Stamboek familie Smit", Koog a/d Zaan 1935 (2 delen).

3. G. J. Honig, „Uit den gulden Bijkorf", genealogisch-historisch-economische studiën over Zaansche families (Koog a/d Zaan 1952), uitgegeven als vervolgdeel op het Stamboek Smit.

De Zaanstreek verliest in hem een groot kenner van Zaanse geslachten, historie, en folklore. Onder zeer grote belangstelling werd de heer Honig op 25 Aug. j.l. te Zaandijk in het familiegraf ter aarde besteld.

MR. J. W. GROESBEEK.

In Memoriam Mr. J. B. W. M. van Roosmalen.

Niet alléén een goed genealoog en toegewijd lid van ons Genootschap is van ons heen gegaan; velen hebben ook een goed vriend verloren. Snel heeft een ongeneselijk lijden zijn lichaam ten gronde gericht, gelukkig heeft, zoals hij dit zelf uitdrukte, zijn goed oud-brabantse gelovigheid hem dit lijden en de naderende dood, waarvan hij zich ten volle bewust was, moedig doen dragen. Na een leven van veel strijd en koppig volhouden is hij thans heengegaan.

Gaarne hadden wij hem nog vele jaren in ons midden gezien en zijn gemis geeft ons een grote leegte.

F. E. VAN DEN BERG.

Archivum Heraldicum,

Het tijdschrift Archives Héraldiques Suisses-Schweiz. Archiv. für Heraldik verscheen geheel volgens het schema — Ned. Leeuw LXX, 1953, k. 98 — gedurende het jaar 1953 met een Bulletin International van 64 bladzijden. Met ingang van 1954 kreeg de internationale uitgave een nieuwe naam: Archivum Heraldicum, met ondertitel Bulletin International. Ook dit nieuwe blad bevat artikels en korte mededelingen, een internationale kroniek en bibliographie (boek-aankondigingen en -besprekingen) en officiële berichten van de aangesloten landelijke wapenkundige Genootschappen en en van de Académie Internationale d'Héraldique. Het blad is in 1954 tweemaal uitgekomen, eveneens met 64 bladzijden in totaal, in groot 8° formaat, geheel op kunstdrukpapier. Het blad ligt ter inzage in de Bibliotheek van ons Genootschap. De abonnementsprijs is vijf Zwitserse franken per jaar, te betalen via de Penningmeester van ons Genootschap.

De Société Suisse d'Héraldique heeft over deze uitgave aan de andere genootschappen op dit gebied (Société française d'Héraldique et de Sigillographie, Office Généalogique et Héraldique de Belgique, Der Herold, Heraldische Gesellschaft Adler en ons Genootschap) een overeenkomst aangeboden. Een der voorwaarden daarvan is, dat elke landelijke vereniging een vertegenwoordiger in de Redactiecommissie benoemt. In het betrokken contract voor Nederland wordt de eis gesteld, dat 25 à 30 leden van ons Genootschap zich op Archivum Heraldicum zouden moeten abonneren. Om dit aantal te bereiken doet het Bestuur van ons Genootschap, dat zelf is voorgegaan, een dringend beroep op de leden, de overige te plaatsen abonnementen voor hun rekening te willen nemen. Nederland en met name ons Genootschap heeft in de internationale genealogisch-heraldische wereld een uitstekende reputatie. Er is thans gelegenheid te bewijzen, dat Nederland in belangstelling op dit terrein voor de andere landen niet onderdoet.

Opgaven bij de archivaris van ons Genootschap, Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.

Iets over Naamkunde en Genealogie,

door D. P. BLOK.

In het algemeen ontstaat het contact tussen genealogen en het Naamkunde-bureau van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen hierdoor, doordat een navorser op genealogisch gebied ons vraagt naar de betekenis en de herkomst van de een of andere familienaam. Waarom die vragen?

Misschien eenvoudigweg uit die nieuwsgierigheid die het

uitgangspunt vormt van zo veel verdienstelijk werk in het gebied der humaniora: misschien ook, practischer, omdat inzicht in de afleiding van een naam een zekere steun biedt bij het ontdekken van varianten? Zo kon de bekende Belgische naamkundige J. Lindemans onlangs (Versl. en Meded. Kon. Vl. Acad. Taal- en Ltk. 1954, 753w.) op grond van zuiver naamkundige gegevens waarschijnlijk maken dat de Heiligen Landricus en Dentlinus, zonen van Madelgeer, gouwgraaf van Henegouwen, in feite één en dezelfde persoon waren.

Misschien ook omdat men hoopt dat de naamkunde enig licht kan werpen op de plaats of streek van herkomst der betreffende familie of tenslotte wellicht om de juistheid van een zgn. „sprekend wapen" te controleren, een controle waarbij dikwijls het wanbegrip van de ontwerper blijkt?

Hoe dit ook zij, steeds zijn we bereid ons licht over de gestelde vragen te doen schijnen, maar wil dit met enig succes gebeuren, dan moet er door de vragensteller aan enige voorwaarden worden voldaan, iets, waar het in de practijk nog wel eens aan ontbreekt. Het lijkt me nuttig hierop in te gaan ten behoeve van diegenen, die zich in de toekomst tot ons zouden willen wenden. Die voorwaarden dan zijn de volgende:

1. Geef ons steeds de oudste vermelding van de betreffende naam in de oorspronkelijke schrijfwijze en met eventuele varianten. Ieder onderzoeker weet hoezeer familienamen verbasterd kunnen zijn, vaak zonder dat dit klankwettig te verklaren is. Dit kan bij voorbeeld gebeurd zijn door volksetymologie zoals Suidman uit Süszmann (Gens nostra, X, 5) of weglating van het eerste of laatste lid van een woord zoals Timmer uit Timmermans (Gens nostra, 1, 56), Lons uit Lonsvaarder (= Londenvaarder, Meertens, 1943, 76) of Oyee uit Oeyervaer (Meertens, 1943, 76). Dit na te zoeken ligt geheel op de weg der genealogen en kan op ons onderbezet bureau onmogelijk gedaan worden. Zonder deze gegevens kunnen we de vragensteller hoogstens een hele reeks mogelijke afleidingen geven, waar men natuurlijk weinig aan heeft.

2, Geef, indien mogelijk, ook de vermoedelijke plaats of streek van herkomst van de betreffende familie op. Door de uitgebreide dialect-bibliotheek, aanwezig op het Dialectenbureau van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, is het ons dan soms mogelijk een andere moeilijk te vinden oplossing te brengen.

Vaak echter is dit laatste punt juist hetgeen de vragensteller graag weten wil: Wat kan de naamkunde mij zeggen over de herkomst van de familie? Overzie ik de practijk in deze van de laatste jaren en breng ik hierin enige ordening, dan kan ik zeggen dat we in het a 1 gemeen slechts in de volgende vier gevallen iets verstandigs op deze vraag kunnen antwoorden.

Ten eerste, indien er in de naam een toponiem, een plaatsnaam in de ruimste betekenis van het woord, opgesloten ligt. Voor namen als *Van Deventer, Van Groningen* en *Van Beusekom* spreekt dit natuurlijk van zelf en heeft men ons bureau niet nodig. Moeilijker al is het bij dergelijke namen die wijzen op niet meer bestaande plaatsen zoals *Van Borrendamme, Hildernisse* of *Donkersloot* en op in onbruik geraakte plaatsnamen zoals *Rodenburg* (oude naam voor Aardenburg), of *Blijdenstein* (die voor Ruinerwold). Naast dit soort namen, die wel duidelijk de herkomst van een familie aangeven, maar het genealogisch onderzoek juist kunnen bemoeilijken, omdat ze niet aangeven onder welke naam de familie in de genoemde plaats leefde, vinden we vele namen die niet aan dit euvel

lijden, namelijk degene, die een veldnaam of boerderijnaam bevatten. Ik denk hier bij voorbeeld aan de vele familienamen naar boerderijnamen in het Oosten des lands. Daarnaast zijn er namen die een toponymisch element bevatten, dat slechts in bepaalde delen van ons taalgebied voorkomt, zodat deze namen ons direct naar een bepaalde streek verwijzen. Zo zijn namen op -lage typisch Gronings-Westfaals, op -belt en -kate meestal Overijsels; knol en kling wijzen op de kuststreek, vate, stel(le) en haaiman op Zeeland, maar hameet(e) weer op Goeree.

Op deze wijze kan de plaatsnaamkunde diensten bewijzen aan de genealogie, diensten die zij des te grager verricht, daar ze weet een wederdienst zo nu en dan niet te kunnen ontberen. Tot welke keltomane fantasieën zou de naam van het huis Ittervecht (bij Oosterholt) niet aanleiding kunnen geven als de genealogie ons niet verwittigd had van het feit, dat in 1616 *Herman van Ittersum* ondertrouwde met ***Helena van der Vecht?*** Deze twee hebben hun huis (vermoedelijk afgesplitst van het adellijk goed van de Vechten) waarschijnlijk vernoemd volgens een procédé van naamvermenging, dat tegenwoordig nòg wel gebruikt wordt voor huis- en bootnamen (Nomina Geographica Neerlandica, XIV, 33).

Ten tweede indien in de naam een dialect-woord voorkomt dat slechts in bepaalde streken van ons land gebruikt wordt (mits natuurlijk dit woord vroeger niet algemener verspreid was). Zo is het waarschijnlijk, dat de Zeeuwse familie ***Kwekkeboom*** oorspronkelijk uit het Oosten van ons land afkomstig is, waar kwekkeboom de dialectische benaming voor de lijsterbes is. ***Naber*** en ***Nienaber*** wijzen naar het Oosten van ons land en ***Brummel*** naar het Noordoosten, daar het de Fries-Saksische benaming is voor de braam. Vooral Friese woorden zijn zo makkelijk te herkennen, zoals in ***Liets, Bouwfeint, Greidanus*** en vele andere, bij Winkler (blz. 480) aangehaald. Laten we echter het Fries als zijnde een aparte taal terzijde, dan is de buit van dit soort namen niet groot.

Ten derde indien in een naam een dialectische variant van een algemeen bekend woord is vastgelegd. Een naam als ***Van der Brigge*** b.v. kan op Vlaanderen wijzen, ***Van der Breggen*** op Zuid-Holland en ***Van der Bruggen*** op Holland. *Mosk* is het woord voor mus in Friesland en West-Friesland en komt dan ook als familienaam voor op Wieringen. ***De Nooyer*** voor naaier, d.w.z. kleermaker, is weer Vlaams en Zeeuws terwijl natuurlijk ook het Fries hier weer sterk vertegenwoordigd is zoals met de naam ***Brouwhamer*** (Fries voor breeuwhamer, Winkler, 365)'. Toch moeten we met deze namen voorzichtig zijn, daar het mogelijk is dat ze vroeger na migratie van de betreffende familie aangepast kunnen zijn aan het dialect van de nieuwe woonplaats. Het spreekt welhaast vanzelf dat in een tijd waarin de spelling van de namen nog niet streng gefixeerd was een Brabander ***Van den Eertwegh.*** die in Holland kwam wonen weldra ***Van den Aardweg*** genoemd werd. Deze aanpassing is in de naamkunde een algemeen bekend fenomeen, dat meer en meer de aandacht gaat vragen en ook de genealoog parten kan spelen.

Ten vierde dan hebben we de reeds in brede kring bekende aanwijzing, die bepaalde naam-typen kunnen geven. De, patronymica op -se zijn typisch Zeeuws, namen op -mans vinden we vooral in Brabant, die op -ink in Oost-Nederland, die op -sma in Friesland. Dit alles is te bekend dan dát ik er hier verder op in zal gaan. Minder bekend is echter dat men ook hier weer voortdurend op zijn hoede moet zijn voor aanpassing. Als we horen dat in de achttiende eeuw in Friesland een bakker zich ***Baksma,*** een slager zich *Bijlsma* of een timmerman zich ***Latsma*** noemt, dan begrijpen we dat een naam op -sma nog geen sluitend bewijs is voor oorspronkelijk Friese afkomst van een familie. De naam *Solle* doet ons direct denken aan Schouwen-Duiveland, waar die tweelettergrepige namen op -e zoveel voorkomen. Toch is deze naam een aanpassing aan de Schouwse naamgeving van de oorspronkelijke naam *Solbol,* gedragen door een schipper uit Zevenhuizen, die in de 17de eeuw naar Zierikzee kwam (Meertens, 1947, 35). Dit probleem van de aanpassing van naam-typen is voor ons land nog niet onderzocht, dus is het nog niet te zeggen of dit een veel voorkomend verschijnsel is. Toch is het goed er rekening mee te houden.

Ziehier dus enige van de diensten die de naamkunde aan het genealogisch onderzoek kan bewijzen: doch ook het omgekeerde is nodig. Tenslotte heerste er op het gebied van de familie-naamgeving soms de grootste willekeur. Alleen al het licht dat de laatste tijd gevallen is op de naamgeving van vondelingen (voor Amsterdam, J. Daan in Mbl. Amstelodamum, 1954, 68-70 en Meded, Veren. Naamkunde, 1954, 171-176; voor Leuven, L. de Man in Meded. Veren. Naamkunde, 1954, 54-78) maakt de naamkundige huiverig om zonder steun van de genealoog een familienaam te verklaren.

Litteratuur:

Meertens, 1943 = Meertens, P. J., De betekenis van de Nederlandse familienamen, 2e dr. Naarden, 1943.
Meertens, 1947 = Meertens, P. J., Zeeuwse Familienamen. 1947.
Winkler' = Winkler, J., De Nederlandsche geslachtsnamen, in oorsprong, geschiedenis en beteekenis. Haarlem, 1885.

Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd,

door MR. DR. J. C. MARIS VAN SANDELINGENAMBACHT.

Bij Koninklijk Besluit van 7 December 1954 no. 12 werd *Carel Ploos van Amstel* met al zijn wettige, zo mannelijke als vrouwelijke, afstammelingen in de mannelijke lijn erkend als te behoren tot de Nederlandse adel, met de predicaten van Jonkheer en Jonkvrouw. Dit besluit doet ons opmerken, dat gedurende het laatste decennium „verheffingen" in de adelstand achterwege gelaten zijn, zodat het kenlijk in de bedoeling ligt adelsgunsten te beperken tot de sector „erkenningen".

De adelsverleningen komen daarmede in hetzelfde vlak te liggen als de overheidszorg voor monumenten en folklore. Dit is een zaak van politiek beleid en mitsdien niet vatbaar voor discussie in dit Maandblad. Wel is het hier de juiste plaats voor het aanbevelen van wetenschappelijk-technische correcties, waarvoor de overheid stellig ontvankelijk kan zijn.

Bij de Grondwet 1814 van ons Koninkrijk is het oud-vaderlands adelsrecht niet in ere hersteld. Ingericht werd een nieuwe adelstand, die, in tegenstelling met voorheen, een Koninklijk instituut zou zijn: de vrije maatschappelijke vorming van adeldom moest plaats maken ***voor*** de procedure van verheffing (artikel 42 Grondwet) en van admissie tot de Edelen of Ridderschappen (artikel 77 Grondwet). Ook ten aanzien van de titels [1]) en van de erfelijkheid — waarover de Grondwet zweeg — voerde de Koning nieuwe beginselen in, en met name de sedertdien gevolgde praktijk, om adelsgunst toe te kennen overgaande op al de wettelijke afstammelingen in de manstam, zonder

1) 'Zie over Adellijke Titels en Praedicaten, Prof. Mr. W. F. Prins in het Maandblad „Het Personeel Statuut", 5e jrg., a° 1954, blz. 155.

enige waarborg voor handhaving dezer sociale distinctie, heeft het aloude verband tussen aanzien en adelstand op de duur opgeheven. De bakens zijn niet tijdig verzet.

In de smeltkroes van het nieuwe adelsrecht anno 1814 zijn vogels van diverse pluimage omgesmeed tot een éénvormige adelstand: de heren van de ridderschappen, de Friese edelen, de Groninger jonkers, de stamhouders van regentengeslachten, en grootheden uit het juist afgesloten tijdperk der revolutie, naast verdienstelijke personen van het ogenblik. Voor hen allen golden dezelfde vereisten van „verheffing" en „admissie". De gelijkstelling van deze heterogene elementen was een delicate aangelegenheid, immers de adel der Groninger jonkers was in veler ogen aanvechtbaar en van geringer orde dan de adel der Gelderse ridderschappen, terwijl de Friese edelen weer een afzonderlijke plaats innamen. Nog pijnlijker was de vraag, of de „verheffing" van artikel 42 Grondwet moest voorafgaan aan de bijeenroeping en admissie tot de ridderschappen, voorzien bij artikel 77 Grondwet. De toenmalige minister van Binnenlandse Zaken Röell huldigde deze opvatting, maar de Souvereine Vorst liet door de Algemene Secretaris van Staat Mr. A. R. Falck weten, dat „admissie" tot de ridderschap „verheffing" insloot, gelijk het mindere in het meerdere is begrepen: naar *Falck* toelichtte, zou men, door een andere weg in te slaan en eerst de „verheffing" van artikel 42 toe te passen, stuiten op de onaangenaamheid, dat sommigen, onder wie *van der Dussen* en *van Leyden*, zouden beweren reeds van adel te zijn en geen verheffen nodig te hebben. Zowel de Souvereine Vorst als de minister baseerden dus in beginsels) de ganse adel-nieuwe-stijl op „verheffing", al wilde Willem 1 dit woord vermijden om gevoeligheden te ontzien. De Souvereine Vorst heeft, met voorbijgaan van artikel 42, uitvoering gegeven aan artikel 77 Grondwet en bij de besluiten van 28 Augustus, 17 September, 7 en 22 October, 1 en 9 en 11 December 1814 de personen aangewezen voor „admissie" tot de Edelen en Ridderschappen, zonder dat er uitdrukkelijke verheffing in de adelstand plaats vond [3]).

Koning Willem I is aan de pretense „oude" adel nog verder tegemoet gekomen door, bij Besluit van 13 Februari 1815 Stbl. no. 15, tot de adelstand te rekenen de personen, die in den vervolge door Hem zouden worden „erkend", „ingelijfd", of „verheven". Getoetst aan artikel 42 Grondwet, hetwelk alleen „verheffen toeliet. mag men in dit besluit van 1815 de termen „erkend", „ingelijfd", of „verheven" niet anders opvatten dan als onderscheiden motieven van het prerogatief „verheffen". Dat de Koning zelf van deze opvatting uitging, volgt uit de bovengeschetste gedachtenwisseling nopens de eerste „admissies". De verschillende motieven „erkennen", „inlijven" en „verheffen" worden nog steeds in de Koninklijke Besluiten van adelsgunst uitgedrukt, terwijl artikel 67 der geldende Grondwet het Koninklijk prerogatief omschrijft met de woorden „de Koning verleent adeldom", waarbij de netelige term „verheffing" van de Grondwet 1814 werd vermeden.

Naar formeel recht heeft het bezigen van het woord „erkennen" slechts de betekenis van een hoffelijk gebaar, buiten de Grondwet om. Naar materieel recht verschilde de

[2]) Zie omtrent dit beginsel mijn opstel „De Koning rerleent adeldom" in dit Maandblad, a° 1946.

[3]) Zie over de toedracht nader „De Nederlandsche Heraut", a° 1893, p. 60—68.

nhoud van de verse grondwettelijke adeldom, — gelijk wij boven uiteengezet hebben —, zó substantieel van de adeldom in het oud-vaderlandse bestel, dat het nieuwe vorstelijk gunstbetoon geen erkenning behelsde, maar nieuwe adel schonk, zodat er in wezen nimmer van „erkenning" sprake geweest kan zijn.

Nu zou dit alles niet zo zwaar gewogen behoeven te worden, ware het niet, dat het motief „erkennen" een criterium geworden is voor het beleid der Kroon in adelszaken sedert de laatste wereldoorlog. De boven aangegeven beweegredenen voor de onderscheiding tussen „erkennen" en „verheffen" sproten uit een geheel andere gedachtengang voort, dan die ten grondslag ligt aan het tegenwoordig politiek beleid inzake adelsgunsten. Rechtshistorisch — en dit is de aanvaarde grondslag voor de huidige gedragslijn — liqt de grens tussen „erkenning" en „verheffing" elders, juist in ons land.

In het algemeen was de oorzaak van het voorrecht van adeldom in de vroegere vaderlandse maatschappij: het verwerven van zeker aanzien van vader op zoon en kleinzoon, bij wijze van verjaring. Ten plattelande manifesteerde dit aanzien zich allengs door het bezit van havezathen en heerlijkheden met daaraan verbonden overheidsrechten of door het bezit van andere publieke rechten. De landjonkers hebben, met goed gevolg, een beroep gedaan op oude adel, die in aanmerking kwam voor erkenning na de invoering van de Grondwet 1814. Hoe nu met de stedelijke bevolking? Ook in de steden is de overheid in handen geraakt van gekwalificeerde families, niet zelden gesproten uit de landadel; en, als vertegenwoordigers der stemhebbende steden, zijn de regenten zelfs draaers geweest van de souvereiniteit in het tijdperk van de Republiek der Vereenigde Nederlanden. Redenen te over, om de stamhouders van dit patriciaat op te nemen in de adelstand van het Koninkrijk!

Het verlenen van adeldom door de Koning aan landjonkers en aan regenten heeft het element „erkenning" van een historische positie gemeen. Wij verwachten hier de tegenwerping, dat erkenning van een historische positie allerminst hetzelfde is als erkenning van adel. Laat ons hierop nader ingaan. De adelsvorming. die in ons land oudtijds niet gebonden was aan formaliteiten, kwam in de praktijk neer op een groeiproces. totdat een familie geaccepteerd werd in de bestaande adelskringen. Men moest trouwens wel afgaan op zekere sociale feiten, omdat het bewijs van adeldom zich in de loop der eeuwen hoe langer hoe meer verloor in een duister verleden. Bekend is de anecdote, dat, toen Napoleon, na zijn triomfale intocht in Rome, één der Romeinse prinsen had ontboden en had toegevoegd: „qij pretendeert nu wel oer-adel, maar waar zijn uw bewijzen?", deze prins van antwoord diende: „Sire, bewijzen kan ik niets, maar onze adel steunt op een traditie van meer dan tweeduizend jaren in mijn familie!" In Nederland heeft zowel de welvaart als de typische machtspositie der grote steden aan het stadspatriciaat een aanzien verschaft, die geliikstelling met de landadel teweeg moest brengen. Zonder bezwaar zijn aldus Roomse families, die, wegens de Reformatie, uit de stadsreqering gestoten waren en zich op haar landbezit teruaqetrokken hadden, als „jonkers" aanvaard: aldus de *van Ensse's*. gesproten uit een Kamper burgemeestersfamilie, verder *Swaefken* en *Ten Grotenhuys* uit Deventer. Trouwens heeft het geslacht *Schimmelpenninck* — dat de Hervorming toegedaan was -, zijn regenten-aanzien ook niet omgezet in landadel?

Een markant bewijs voor adeldom ener regentenfamilie

qualitate qua ontlenen wij aan een attestatie voor de familie *Lulofs,* verleend door de magistraat van Deventer met instemming van vooraanstaande leden der ridderschap. Deze attestatie is in authentiek afschrift voorhanden op het Rijksarchief Arnhem, collectie Van Rhemen „Genealogieën" letter R dossier Raesfeld, bladz. 493. Wij laten de tekst volledig volgen:

1654 2/12 Juli

Nous Bourgemaistres, Eschevins et Conseillers de la libre Impériale ville do Deventer aux Pays Bas dans la Province d'Overijssel, sur la requisilion des seigneurs Don Jean d'Urquina, chevalier de l'ordre de Sainct Jacques, et le Maistre de Camp Don Alonso Ortiz de Yrarro, ausy chevalier du dict ordre, commissaires deputez de Sa Majesté Catholique d'Espaigne, pour prendre des informations de la aualité et de la Noblesse de Don Francisco Sanchez Pardo, lieut :general de la cavallerie, et sargeant Maior de Bataille de l'Armée de sa dite Majesté, fils de *Bartholomé Sanchez Pardo* son Pere, et de Dame *Duyfken Lulofs sa* mère, et petit fils de Jean. *Luloff* et Anna de *Brunsfelt,* tesmoignons, quo les maisons de Luloff et Brunsfelt sont ici fort bien cognues et en réputation de noblesse et ancieneté, Et qu'on n'a jamais entendu, que ceux de Luloff et de Brunsfelt sont sortis autrement que de loyaux mariages des pères cn fils, et qu'on n'a jamais ouy dire qu'il y eust eu des autres maisons de ces noms de Luloffs et de Brunsfelt que les susdites, ainsy que tous de ces noms susdits sont et ont esté respectivement d'une mesme no bl e race et parenté, aussy que ceux de ces deux Maisons n'ayent onques, ce qu'ou sçait, faict trafficquo ou autre chose derogante à la noblesse, moins qu'ils soyent de race de Mores ou de Juifs. Et qu'ils ont de temps en temps tenu en ceste Republique des premieres et plus relevees dignitez. Que le Sr. *Herman* de *Luloff 4)* fut par diverses fois Thesaurier, Eschevin et Conseiller de ceste ville depuis l'an 1508, jusques à l'an 15 16 et qu'incontinent l'an 15 17 ensuivant en la place et lieu de cestuy Sr. Herman fust eslue en consul Sr. Henry de *Luloff.* Et de fraische memoire que Sr. Jean de *Luloff* non pas seulement fust consul, Eschevin et Thesaurier de ceste mesme ville, mais qu'il fust aussy per quelques années deputé tant au conseil de l'Admiraulté qua de l'Assemblee des Estats Generaux des Provinces unices des Pays Bas et dans le coll ege des d epu tez de ceste Province d'Overijssel. Et que le dict Sr. Jean de *Luloff* le dernier de ceste famille n'ay eut apres soy laissé qu'une fille mariée au Sr. *Goswijn Adolph* de *Raesfelt* a Westerborgh, Gentilhomme du Pays de Gueldre,

Tesmoignons en outre que de ceste mesme maison fut Sr. *Thierry* de *Luloff,* lequel estant *Bourgemaistre aussy* de ceste ville en l'an 15 9 0 et 15 9 1, à cause de la religion Catholique Romaine fut au l'an 1591 susdict le 4me du mov. de Juin par le Co m te Maur ic e de Nassou, Genera1 de l'armée d'Hollande avec les autres depossedé de sa charge susdicte. Et que cestuy *Thierry de Luloff* fut le frere germain de la susdite Dame *Duyffken* ou *Colombelle de Luloff,* laquelle environ *l'an* 1590 susdict fut mariee à Don *Bartholomeo de* Sanchez *Pardo,* depuis lieut: de la cavallerie de Sa Majesté Catholique. Entre les susdicts depossedez ou changés Bourgemaistres au jour du 4 de Juin susdict fut aussy Sr. *Gerard* de *Brunsfelt,* qui fut icy consul et Echevin dequis l'an 1568, Et devant luy depuis l'an 15 14 jusques à l'an 1539 Sr. *Thyerry* de *Brunsfelt son praedecesseur.* Et puis qu'on ne tient pas icy de registres de famillies, ou de leur alliances ou contract de mariages nous nous en renvoyons a la coignaissance des sieurs de *Deutecoms,* d'*Oldeniels, Grotenhuys, Rhemen, Raesfelt, Dort, Spille,* et a des autres, qui ont reputations de s'entendre en ses affaires, et *en* l'histoire du pays et leur paren t é.

Tout le susdict comme aynsy soyt, nous n'en avons pas peu nier nostre certification en forme solemnelle, et pour cela nous avons faict escrire par nostre secretaire ce présent instrument d'Attestation, et l'avons faict sceller par notre grand scel. Faict et donné 1 2/12 du mois de Juillet, l'an de Grace 1654.

Opt origineel van deses was onder opgedruckt der Stad Deventer zeegel in rooden *wasse.* Ende wass onderteeckent:

Henr. Gelinck, secret.

Pro copia aut.

Henr. Gelinck secret. 1654.

Er heeft dus onder de regenten der steden als zodanig evenzeer een soort van adelsvorming plaats gehad als onder de aanzienlijken ten plattelande, en deze adel werd vóór de Franse revolutie maatschappelijk aanvaard: ook over en weer.

Aangenomen, dat men thans adelsverlening alleen nog wil opvatten als een eerbewijs aan de historie, mag men dit eerbewijs niet voorbehouden uitsluitend aan de nazaten der landjonkers, De regentengeslachten zijn een typisch-Nederlands verschijnsel geweest, en rechtshistorisch niet van mindere adeldom dan menige categorie van landadel. Wij bepleiten daarom een technische grenscorrectie voor het tegenwoordig beleid in adelsgunsten, zó dat daarin de stamhouders van het voorname stadspatriciaat zullen delen. De meesten hunner behoren trouwens reeds tot de Nederlandse adel. Binnen het kader van het politiek beleid, dat de Kroon krachtens artikel 67 der Grondwet dienstig oordeelt, bereikt men dan een harmonische hantering van het oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd.

4) Deze *Herman Lulofs* komt als stamvader voor der familie Lulofs in „Nederland's Patriciaat", 10e jrg., a° 1919.

De Kamper burgemeester Albert van der Hell en zijn familie, te Amersfoort en Zwolle,

door W. A. Wijburg Jr.

§ 1.

Zoals uit het onderstaande zal blijken, moet de herkomst van het geslacht *van der Hell (Verhel)* waartoe de Kamper burgemeester *Albert van der Hell* behoort, gezocht worden te Amersfoort.

Uit een acte van 7 Juni 1633 bij notaris W. van Galen te Utrecht blijkt, dat zes dammaten land in de Haer buiten Amersfoort in het bezit zijn van:

juffr. *Pefronella van der Hel,* wed. *Pennifz (zij* tekent *Polnis)*
jr. *Arnoult van der Hel,* vendrick onder de comp. van cap. Wilhelm van Baer
juffr. *Hesfer van Hel,* wed. jor. *Johan van Cattule,* Here tot Crommen Elst, wonende in Vlaanderen [1])
jr. *Albert van der Hel*
joffr. *Johanna van der Hel*
Susanna van der Hel
allen broeders en zusters,

zij geven aan voorn. *Alberf van der Hel* machtiging hypotheek op te nemen op hun voorn. goed en die te gebruiken tot voortzetting van hun proces voor het Hof van Utrecht.

Hiermede is dus de familiekring van *Albetf,* zoals vermeld in k. 111, uitgebreid met een broeder, *Arnoult,* en een zuster *Suzanna,* die wel identiek zal zijn met de in k. 111, noot 112a vermelde Susanna.

Blijkens een aantekening in het Geref. trouwboek van Amersfoort wordt op 8 Mrt. 1609 aan jonker *Hans Jorriaen van Pennifz* en joffr. *Pefronella van der Hell* betoon gegeven om te Utrecht te trouwen: in de Utrechtse trouwboeken komt het huwelijk echter niet voor. *Jan Georgesz van Polnifz* wordt door de Dom overluid 17 Jan. 1623 [2]).

Uit een Amersfoortse transportacte van 9 Juni 1628 blijkt, dat jr. *Albert Verhell* en joffr. *Pefronella Verhell,* wed. jr. *Jan Jurriaan van Pelnits,* mede namens broeder en zusters, optreden als erfgenamen van hun o o m *Johan Verhell.*

1) In een inventaris van het archief der stad Nieuwpoort (België) komt onder het hoofd: Archieven van Families enz. onder nr. 5332, bl. 132 voor: *van der Helle* (charter 514) 1 stuk.

2) Voor enige nadere gegevens over hem en zijn kinderen zie Jaarb. Centr. Bur. 1948, bl. 113 en N.L. 1916, k. 71.

In een Amersfoortse transportacte van 4 Juni 1624 treden op: joffr. *Petronella van der Hell,* wed. *Hans Jorriaen van Peltnitss,* voor de helft en *Johan Pembroeck,* gehuwd met *Weyndelmoet Ruysch* voor de andere helft, als verkopers van grond te Amersfoort, waaraan grenst o.a. de hof van joffr. *Yda van Zuylen van Nyevelt. Zoals* hierna zal blijken is deze belending van enig belang.

De Kamper burgemeester over wiens herkomst men zo in het onzekere verkeerde, stond dus in nauwe relatie tot Amersfoort, hij had een zuster *Petronella* die in 1609 huwde en een zuster *Suzanna,* die van Amersfoort naar Kampen vertrok en zij hadden tesamen een oom *Johan Verhell.* Ik voeg hieraan nog toe dat deze *Albert van der Hell* volgens de onlangs verschenen genealogie van Beresteyn steeds in moeilijke finantiële omstandigheden verkeerde: zowel te Muiden als te Kampen nam hij herhaaldelijk geld op.

§ 2.

In een acte van *20* Dec. 1605 in een leenregister van de St. Paulus abdij te Utrecht (Inv. Kleine Kapittelen en Kloosters no. 505 R.A.U.) komt een jor. *Albert van der Hell* voor, die met zijn vrouw joffr. *Agneta van Zuylen van Nijvelt* (met wie hij volgens de acte huw.voorw. had gemaakt op 21 Apr. 1604) beleend wordt met het 11 dammaten grote leengoed Bertenland, gelegen onder Seldert, zijnde dit een huwelijksgave van hun schoonmoeder resp. moeder *Batha Jansdr. van Droesselaer* wed. jr. *Ghijsbert van Zuylen van Nyvelt*[3]).

Reeds op de volgende dag, *21* Dec. 1605, geven jr. *Albert Verhel* (hij tekent *Albert van der Hell*) en zijn vrouw *Agneta van Zuylen van Nyevelt* machtiging op dit leengoed hypotheek te nemen (not. J. van Herwaerden, Utrecht). Op 7 Sept. 1610 dragen zij dit leengoed over aan *Elias van Weede* (leenreg. St. Paulusabdij).

Op 26 Juli 1607 neemt jr. *Albert van der Hell* met machtiging van zijn vrouw *Agneta van Z. v. N.* (blijkens procuratie van 23 Juli 1607 voor het gerecht van Bunschoten) hypotheek op 3 stukken land gelegen op het Hoogland bij Amersfoort, genaamd het Hofkampje, de Hooge Hoef en de Leege Hoef (tesamen genaamd de Koedijck) groot 14 morgen thinsgoed van de St. Paulusabdij, hetgeen hem is aangekomen na dode van zijn vader *Gerrit van der Hell* (aangrenzend bezit land *Jan van der Hell* (leenreg. St. Paulusabdij).

Met het bovenstaande is in overeenstemming een ongedocumenteerde aantekening in het zeer uitvoerige dossier *van Zuylen* in het bezit van ons Genootschap (collectie Wagner) volgens welke *Agneta van Zuylen van Nyevelt in 1604* huwde met *Albert van der Hell, Gerritszn.* te *0* 1 den z aal, welk huwelijk kinderloos geweest zou zijn.

Uit een acte van 9 Juli 1613 (leenreg. St. Paulusabdij) blijkt, dat kopers van zekere goederen van *Albert van der Hell* zijn *Paulus Jans van Liener,* borger te Utrecht en *Maes Lamberts* te Amersfoort. Volgens deze acte werden die goederen, waarvan de Koedijck met name genoemd wordt, verkocht krachtens brieven van decreet van het Hof van Utrecht. Helaas zijn de protocollen van decreetbrieven van dit jaar niet aanwezig en ook uit de Amersfoortse transportregisters blijkt niets van deze (gedwongen?) verkoop.

De familie *van der Hell* waartoe deze *Albert* behoort, wordt vermeld in een reeks beleningen van de tienden te Welschoten, Daatselaar, Wageveld, Wittenvoorde, Overeem, Appelderlaer, Renswoude, voorkomende in het repertorium op de Stichtse lenen (Inv. Recht. Arch. no. 1871 R.A.U.):

2 Apr.	1472	*Johan die Wijse Evertstn.* door opdr. van zichzelf;
7 Mei	1479	*Aernt van der Helle* na dode van *Johan die Wijse Evertsz.* zijn vader:
id.		*Aernt van der Helle* maakt *Griete* zijn wijve ter lijftocht de rechte helft van de tienden;
30 Juli	1497	*Aernt van der Helle:*
15 Jan.	1508	*Johan van der Helle* na dode van Aernt, zijn vader;
12 Mei	1518	*Jacob van der Hell* na dode van *Johan van der Hell,* zijn broeder;
18 Sept.	1525	*Jacob van der Hell;*
8 Mrt.	1530	idem:
25 Juni	1532	*Jan van der Helt* na dode van *Jacob van der Hell,* zijn vader:
13 Febr.	1549	*Aernt van der Helle* na dode van *Johan van der Helle,* zijn neve;
24 Nov.	1582	*Rijckout van der Hel* na dode van *Aernt van der Hel,* zijn vader;
4 Nov.	1598	wordt *Johan Verhel*[4]) verlijd met de helft na dode van *Rijckout van der Hel,* zijn neve, krachtens diens testament: wonende deze Johan Verhel tot Zwoll;
14 Apr.	1600	wordt *Gerrit van der Hell* met de helft verlijd na dode van *Rijckout van der Hel,* zijn neve:
29 Jan.	1603	*Aelbert van der Hell,* na dode van *Gerrit van der Hel* zijn vader neemt plecht 2 Mrt. 1603 f 600,— idem 8 Apr. 1603 ,, 400,— idem 4 Mei 1604 ,, 800,—
8 Sept.	1610	*Huybert Sanderts,* won. te Scherpenzeel door opdracht van jor. *Albert van der Hel* en jonkvr. *Agnes van Zuylen van Nijveld.*

Op 30 Dec. *1610* heeft jr. *Albert van der Hell* verzekerd *Hubert Sanders* voor de vrijdinge van een tiend tot Rens-

[3]) jr. *Ghijsbert* van *Zuylen* van *Nijvelt* en Batha' van *Droesselaer* maken volgens een aantekening in de collectie Rooth (deel C van de Varia Genealogica, bl. 207) huw.voorw. 9 Jan. 1561. In haar testament van 23 Dec. 1605 verleden voor notaris, J. A. Wttenwael te Utrecht noemt Batka van *Droesselaer, wed. Gijsbert* van Z. v. N. als haar erven: haar overleden zoon *Johan van* Z. *v. N.,* die bij *Elysabeth Splitloff* (gehuwd 'Zwolle 26 Jan. 1591, zie N.A. boek stamreeks *van Zuylen van Nyevelt)* drie kinderen had. t.w. *Gijsbert, Jan en Maria;* haar dochter *Agnes,* gehuwd met *Albert* van der *Hell* en voorts 2 dochters. n.l. *Antonia* en *Yda* en nog een zoon *Anthonis.*

Voornoemde dochter *Yda* van Zuylen van *Nyvelt* is dus een zuster van *Agnes,* die gehuwd was met deze *Albert van* der *Hell.* Yda wordt evenals haar moeder herhaaldelijk in de transportregisters van Amersfoort vermeld. Zij bezat aldaar een hof, die grenst aan bezit van *Petronella van der Hel, de* zuster van de Kamper burgemeester *Albert* van der *Hell* (zie par. 1 hierboven).

Ik vestig er de aandacht op, dat bij deze *van Zuylen van Nyevelts een* relatie Amersfoort-Zwolle bestond (zie N.L. 1919, k. 307 e.v.). De heer W. Wijnaendts van Resandt Jr. te Driebergen deelt mij mede dat *Johan Gijsberts* van Z. v. N. met zijn echtgenote *Elisabeth Splithof* vermeld worden in transp.reg. Zwolle 4 Juli 1594 en 27 Mrt. 1600 (zie ook N.L. 1910, k. 119).

[4]) In het Amersfoortse transp.reg. komt voor een acte van 29 Sept. 1609: Johan van der Helle als mede-erfgenaam van Rijck van der Helle, zijn neef *en* Jacob Verhel, zijn broeder bekent een losrente schuldig te zijn en geeft als onderpand het halve erf Yseren meers (grens Albert Verhell) hem door dode van Rijck en Jacob Verhell aangekomen; en voorts is in de acte sprake van twee obligaties van 19 Sept. 1578 en 9 Juni 1580 ten name van Arnt Verhell en joffr. Beatrix van Bijler (laatstgenoemde is identiek met Beatrix *Rijcout* Willems van Bijlersdr. vermeld in N.L. 1945/6, k. 206).

woude belast met 1000 gld. en heeft daarvoor verbonden 14 morgen land met huis enz. genaamd Koedijck, gelegen op het Hoogland (leenreg. St. Paulusabdij). Dit alles wijst er op dat ook deze *Albert van der Hell* steeds in moeilijke finantiële omstandigheden verkeerde.

Tesamen met zijn echtgenote wordt hij het laatst vermeld in een acte van 7 Oct. 1610 in transp.reg. van Hoogland (deel 1607—1612, inv. recht. arch. no. 1147 R.A.U.).

§ 3.

In par. 1 en 2 is een en ander vermeld over twee gelijktijdig levende naamgenoten jonker *Albert van der Hell.* Enige over hen bekende gegevens naast elkaar geplaatst geven het volgende beeld:

A	B
jr. *Albert* van der *Hell* burgem. van Kampen	*jr. Albert* van der *Hell*
a) × 1) *Margaretha Bentinck* (?) X 2) 1613 *Barbara* van *Beresteyn* X 3) 1641 Margaretha van *der Feltz* [5])	*a)* X 1604 *Agncta van Zuylen van Nyeveld*
b) zijn zuster is *Petronella* die huwt 1609 en hun oom is Johan *Verhel*	b) zijn vader is *Gerrit,* die tesamen met Johan van der *Hell,* won. Zwolle, een neef *Rijckout* heeft
c) wordt in 1612 in archivalia Muiden voor het eerst vermeld	c) moet (?) in 1612 in zijn bezit te Amersfoort liquideren
d) finantiële toestand : slecht	d) finantiële toestand ; slecht
e) heeft relaties met Amersfoort	e) heeft relaties met Amersfoort

Waar de in kolom B vermelde *Albert* woonde blijkt uit geen enkele Amersfoortse acte, evenmin de woonplaats van zijn vader Gerrit. Een onderzoek in de Amersfoortse transportregisters over een periode van 100 jaar (1540-1634) leverde slechts enkele gegevens over familieleden *van der Hell* op. Toch staat het wel vast dat dit geslacht uit Amersfoort afkomstig is, want de in voornoemde beleningen (zie par. 2) genoemde personen worden teruggevonden in het boek van van Rootselaar „Amersfoort 777—1580" als leden van de vroedschap, nl. *Aernt Verhel,* burgem. en raad o.a. in de periode 1486—1503; *Arent van der Hell,* raad in 1469; Jan *Verhel,* raad in 1579, *Jacob Verhel* in 1514-1516, 1518 en nog een Jan *Verhel (van der Hel)* in 1510-1512.

Daar de in kolom B vermelde *Gerrit* en *Johan van der Hell* ieder de helft van de tienden van hun neef *Rijckout* verkrijgen, zouden *Gerrit* en *Johan* (won. Zwolle) wel eens broeders kunnen zijn en als dat inderdaad zo zou zijn, dan heeft *Albert* (kol. B) evenals *Albert* (kol. A) een o o m *Johan.* Dit geeft grond voor de hypothese dat beide *Albert's* identiek zijn: ook de punten c), d) en e) wijzen enigszins in deze richting.

De huwelijken behoeven echter een nadere beschouwing. Indien er van identiteit sprake is, dan zijn er van één *Albert van der Hell* thans de volgende echtgenoten bekend:

X 1) 1604 *Agneta van Zuylen van Nyevelt*
X 2) in de periode Oct. 1610—Apr. 1613 *Margaretha Bentinck* (?)
X 3) 1613 *Barbara van Beresteyn*
X 4) 1641 *Margaretha van der Feltz* [5]).

Achter het huwelijk met *Margaretha Bentinck* plaats ik echter een vraagteken. Een documentatie van dit huwelijk ontbreekt in de genealogie van B er e st eyn. Dat zij een dochter van *Willem Bentinck* en *Theodora van Buerse* zou zijn, blijkt in ieder geval niet uit de Stammtafel des mediatisierten Hauses Bentinck. Volgens deze Stammtafel had dit echtpaar alleen een dochter *Anna,* die huwt 1° *Georg van der Feltz* en 2° *Reinholt van Huyngha (zie* Nav. 1896, blz. 224).

Of de huwelijksinschrijving in 1613 te Kampen *Albert van der Hell* uitdrukkelijk weduwnaar van *Margaretha Bentinck* noemt, meen ik op grond van de genealogie van Beresteyn te mogen betwijfelen, Aangezien *in* deze gecompliceerde familieverhoudingen misverstanden zeker mogelijk zijn, is documentatie uit eerstehands bronnen wenselijk.

Ik besloot aanvankelijk dit artikel met de mededeling, dat te Zwolle gezocht zou moeten worden naar een testament van een aldaar wonende *Johan van der Hell,* want als daaruit een broeder Gerrit zou blijken, zou een sterke aanwijzing voor de identiteit der beide *Albert's* gevonden zijn. Door een gelukkige samenloop van omstandigheden kan dit artikel echter vervolgd worden, omdat ons medelid Mr. Haga — geheel onbekend met het gevondene en dus onbekend met het feit dat het sluitstuk van mijn betoog te Zwolle gevonden zou kunnen worden — de aandacht van Mr. de Vries vestigde op een procesdossier in R.A. Zwolle, bekend onder Klaring portef. no. 5470 inzake *Lephart Schulten,* burgemeester van Hasselt contra *Gerrit van der Hell,* als gemachtigde van zijn moeder *Anna,* weduwe van *Johan van der Hell* [6]). In dit dossier bevinden zich stukken uit de jaren 1576-1586. Het proces gaat over de nalatenschap van de krankzinnige *Johan Cost,* die vermoedelijk kort voor 2 Sept. 1576 te Kampen overleed, Zijn halfzuster *Anna,* wed. *Johan van der Hell* laat als haar gemachtigden optreden haar zoons *Arend, Gerrit (Gerard),* burgemeester van Zwolle, en *Johan van der Hell. Zij* wordt aangesproken door *Lephart Schulten* als man van *Maryke Verhell,* die volle zuster's dochter van *Johan Cost* wordt genoemd. De vader van deze *Maryke Verhell* was *Johan Verhell* (die dus met ... *Cost* gehuwd moet zijn); hij was burger van Kampen en treedt 21 Juli 1576 als gemachtigde van zijn dochter *Maryke* op.

De twee veronderstelde broeders *Gerrit* en *Johan* zijn hiermede dus inderdaad gevonden en Zwolle is dus de plaats waar verder gezocht moet worden. Het onderzoek te Utrecht toonde nog aan dat deze in voorn. procesdossier genoemde *van der Hell's* relatie met Amersfoort hadden. In een transportacte van 11 Aug. 1612 van Hoogland compareren: *Aert Verhel* en *Maria Verhel,* wed. van *Lijffaert Scholten,* met haar zwager *Burgert van Hatten* als haar momber. In het Amersfoortse transportregister komt de in dit verband belangrijke acte voor van 27 Juni 1572 waarin *Gerryt ther Helle* en *Dyenwertgen,* zijn huisvrouw krachtens procuratie van Zwolle d.d. 23 Juni machtiging geven aan hun broeder, resp. zwager *Aernt van der Helle* drie vierendelen van het huis en hof genaamd Bloemendal te Amersfoort over te dragen aan *Hendrik* en *Willem Andries (Arents)* gebroeders.

Onder enig voorbehoud kan m.i. thans geconcludeerd worden, dat de Kamper burgemeester *Albert van der Helt,* zoon was van *Gerrit van der Hell,* burgemeester van

[5]) De heer Del Campo Hartman corrigeerde reeds de namen van haar ouders (zie k. 187). Enige documentatie kan wellicht nuttig zijn: Protoc. van Bredevoort: 30 Nov. 1626 Joannes *Bijlevelt,* als gem. van de Edelen en Erentfeste *Jurrien van de Veltz* en *Anna de Bentinck,* echtel. en voorts *Theodora Buersen,* wed. van ir. *Wulff van* de *Veltz* en haar dochter *Margaretha* van *de Veltz,* krachtens volm. van Groenlo d.d. 9 Dec. verkopen 3 bloedtienden uit 3 erven in het kerspel Winterswijk (aantekening van wijlen de heer W. Wijnaendts van Resandt).

[6]) Een *Johan* van, *Hell* wordt op 11 Jan. 1536 te Zwolle vermeld (zie Bescheiden betreffende de Hervorming te Zwolle in Bijdr. en Med. Hist. Genootschap, 58ste deel 1937, bl. 59).

Zwolle en *Dyenwertgen en* kleinzoon van *Johan van der Helle* en *Anna.* Het voorbehoud zou vermoedelijk geheel kunnen vervallen als één van onze belangstellende medeleden zich met het onderzoek te Zwolle zou willen belasten en de resultaten publiceert. Ook een nader onderzoek te Kampen kan resultaten opleveren, omdat ten tijde dat Jhr. van Beresteyn zich met het probleem bezig hield (ca. 1900?) de archieven door het ontbreken van inventarissen en klappers misschien minder toegankelijk waren dan thans.

De oudere generatiën van het geslacht van der Staal,

door W. A. VAN RIJN.

In Ned. Adelsboek 1952 werd een stamreeks van bovengenoemd geslacht opgenomen, aanvangende met *Hendrick Wolphertsz. van der Staal,* die 13 Nov. 1639 te Schoonhoven huwde met *Haesie Sebastiaensdr. van der Graeff.*

De vier oudere generaties, die in Ned. Adelsboek *1917* voorkomen, waren weggelaten.

Als reden hiervoor geeft de redactie op: „In de oudere genealogieën worden als zijn ouders vermeld Wolphert van der Staal en Emmerentia Couwael, welke echtpaar tot dusverre in de archieven van Schoonhoven niet is teruggevonden. De drie daaraan voorafgaande generaties, vermeld in jg. *1917* van deze uitgave, komen onder patronym op de schepenlijsten van Schoonhoven voor."

Het was jammer, dat de redactie van Ned. Adelsboek deze vier oudere generaties, die er alleszins betrouwbaar uitzagen, heeft laten vervallen. Hetgeen Mr. J. C. Maris hierover in ons Maandblad schreef, bij de besprekingen der jaargangen 1952 en 1953 van Ned. Adelsboek, onderschrijf ik ten volle.

Toch heeft het ook zijn nuttig effect opgeleverd. Het heeft de Heer H. L. Kruimel verlokt tot een onderzoek naar de oudere generatiën, waardoor — het geen te voorzien was — niet alleen de in Ned. Adelsboek 1917 vermelde afstamming werd bewezen, doch dat nog drie oudere generatiën aan het licht bracht. De resultaten van het onderzoek vindt men in het inmiddels verschenen deel VIII van het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie.

Reeds uit de door mij in de loop der jaren verzamelde gegevens van het geslacht *van der Stael* te Rotterdam kon het verband tussen *Hendrick Wolphertsz. van der Stael* en *Wolphert Cornelisz. van der Stael* gemakkelijk worden aangetoond.

Was het uitgangspunt voor het onderzoek van de Heer Kruimel de persoon van *Machteld van der Stael,* die gehuwd was met *Jacobus van Soest,* voor mij moge dat de huwelijksacte zijn van *Wolphert Cornelisz. van der Stael* en *Emerentia Hendricksdr. Couwael.*

Blijkens het stadstrouwboek van Rotterdam huwden daar op 10 Sept. 1606:

„ *Wolphert Cornelisz.,* Jonckgesel van Schoonhoven, woonende binnen deser stede, ende

Emerentiana Henrick Couwaelsdr., Jongedr. alhier."

De huwelijkse voorwaarden van dit echtpaar werden verleden 10 Aug. 1606 voor de notaris Jacob Symonsz. te Rotterdam:

„d'eersaeme *Wolphert Cornelisz. van der Stael,* ionckgesel, woenende tot Rotterdam, toecomenden bruydegom, geassisteert met *Cornelis Jaspersz. van der Stael,* woenende tot Schoonhoven, *Gcessen Adriaensz. Groenhout* ende *Eeuwout Jansz. van der Stock,* inwoenende poorteren der Stede Rotterdam, als vader ende naeste bluetvrienden respective van den

zelve toecomenden bruydegom, ter eenre, ende *Emerenfia Henricx van Couwael,* jonge dochter, toecomende bruydt, geassisteert met *Annitgen Quirijnendr. Verhaeven,* weduwe van wijlen *Henrick Pietcrsz. Couwael,* hoere moeder, *Symon Pietersz. Couwael* ende *Ysbrandt Arentsz.,* brouwer, haere oemen van 's vaders zijde, *Floris Quirijnsz. Verhaeven, Jan Pietersz. Pesser* ende *Jan Jansz. Vermey,* brouwer, haere oemen van smoeders zijde, altsaemen woenende binnen der voorn. stede van Rotterdam, ter andere zijden."

Emerentia Couwael is jong gestorven. In de kerkrekeningen wordt op 20 Dec. 1614 vermeld:

„*Wolffert van der Staell* wijff 1½ uyr luyt 22-14-0".

In de boedelpapieren van de Weeskamer te Rotterdam worden herhaaldelijk het aantal en de namen der kinderen van *Wolphert van der Stael* en *Emmerentia Couwael* genoemd en daaronder ook *Hendrick.* Ik laat slechts gedeelten van een paar rekeningen volgen.

„Reeckeninge van tgene ick tot Reparatie eñ nodich onderhout voor mijne vijff kinderen, geprocreeet bij *Emerentia Heyndrix Couwael* betaelt ende verschoten hebbe tseder den len. November Ao. 1630 tot desem 18en. Mey ao 1631."

o.a.:

„Anthoni Cats, schilder, daer *Pr.* mijn soon bij leert conterfeijten, voor een Jaer Leergelt betaelt de somme van twintig car. gulden xx gl."

„Den 4en. decemb. ao. dertich tot AerJaentgen Ariensdr., Lindenayster tot Rotterdam bet. van een craech voor *Annetgen* mijn dochter de somme van negen car. gulden ix gl."

„Den 16en. April ao. 1631 aen camericx ende kanten tot seven beffen voor *Corn.* mijn soon betaelt de somme van acht gulden twaelff stuvers viij gl. xij st."

„van maecken van vier hemden van *Heijndrick* mijn soon betaelt eene gulden i gl."

Uit de rekening van 1631/1632 en andere rekeningen blijkt dat er nog een dochter *Aechgen* was, die ook dikwijls *Eychgen* wordt genoemd.

„Gecoft in het erffhuys van Annetgcn Jans een rock voor *Aechgen* mijn dochter cost seventhien gul. veerthien stuvers xvij gl. xiiij st."

De rekeningen bevatten aardige bijzonderheden van de kinderen. Ik laat er slechts een paar van Hendrick volgen.

„Anno 1621 den 12 yannewarys ys *Heyderyck van der Stal* te werck ghekomen tot Salomon Symense de Waeren om het maestofverre met het ryemmake te Lerren, daer voor sal *Heyderyck* tot syen bas drye yaer yn het verbont wesen ende sal alle yaer 14 galde toe gaeven noch een pont grof voor myen husvrou tot Spllegelt, soo *Heyderyck* van der Stal quam te overlyde, soo sal Salomon Symense de Waeran betalt worden na venant den tyet dye *Heyderyck van der Stal* daer ghewest heft, soo den bas quam te sterven na venant ende alle dye daghe dye *Heyderyck van der Stal* tuis Blyft sal hy weder naergaen."

„Den 20 July 1633

Hebbe Ick gecoft een hoetbandeken tot mijn graeuwen hoet van baloens zilver en goudt	1-4-0
den 17en. Augusty een paer geparfumeerde hantschoenen tot	1-6-0
den selven dito een swart hoetbandeken tot mijn swarten hoet	0-10-0
als ick tot Amsterdam te kermis trock van mijn vader geleent 7 gl.	7-0-0
den 9 Novembr. een paer akerties in mijn bef gecoft 12 st.	0-12-0

den 21 Novembr. als ick met de musecyns teerde op St. Cecila van mijn vader geleent 6 gl. 6-0-0
den 27 Meert een paer geparfumeerde hantschoene 1-6-0

Somma 18-18-0

Den len. Mey Anno 1634
Heyndrick van der Stael"

„Ick ondergescreven bekenne van myn vader ontfangen te hebben, als ick met ons Cosyn *Dirck van der Sprong* te Leyden ter bruyloft reysden de somme van thien guld.

In kennisse dit onderteyckent den 26en. April ao. 1635.

Heyndrick van der Stael."

Uit de rekeningen moge ook blijken dat *Wolphert Cornelisz. van der Stael* niet vóór 19 Nov. 1629 is overleden, zoals de Heer Kruimel uit een transportacte van die datum meent te moeten opmaken,

Het was mij slechts te doen om het bewijs te leveren dat *Hendrick Wolphertsz. van der Stael* een zoon was *Wolphert Cornelisz. van der Stael.*

Toch wil ik nog een acte vermelden die buiten dit bestek valt. Voor de nots. Lambert Coppert te Gouda compareerde op 7 Nov. 1639: „de E. (Egbert is doorgehaald en daarboven geschreven) *Cornelis van der Stael,* poorter deser Stede, ende heeft geconstitueert ende machtich ghemaeckt, gelick hij constitueerde ende machtigde bij desen, Mr. Nijcolaus d'Erckel, omme van wegen ende sijn comparants naeme te verschijnen voor den Stadhouder ende Leenmannen van den Leenhueffe van den huijse van Montfoort, ende aldaer te verheffen seeckere twe mergen lants, gelegen in Langerack in de Wyel, die hij bij overleden van *Govert Egbertsz. van der Stael,* sijn vader za. als outste soon sijn aenbestorven", etc.

KORTE MEDEDELINGEN,

Van **den** Clooster.
(N.L. LXV, 246).

Gerberich Wilte, wede van *Dithmar van den Clooster tot Rhebrugge* (B. X), werd begr. te Harderwijk (Grote Kerk) 6 Maart 1633.

MR. W. DE VRIES.

De **Roock.**
(N.L. XLIII, 57).

De vader van *Peter Dircksz. de Roock,* met wie de stamreeks in Nederland's Adelsboek aanvangt, is vermoedelijk *Dirck Henricksz.* alias *Roock,* die op 1 Oct. 1624 in het geloftesignaat van Zuilichem vermeld wordt.

Hii komt ook voor in het Briefsiqnaat van Ammerzoden op 2'Jan. 1694:

„Wij Goossen Heijmansz. van de Grient en Crijn Willemsen, schepenen in Ammersoden, tuijgen dat voor ons gecompareert is Jonr Willem Suermont, als speciale macht en procuratie hebbende van den Hoogh Ed. Geb. Heer Thomas Walraven Baron van Arckell, Heere van Ammersoden, Well, ende Wordragen, gepasseert voor schepenen Herman Quirijnen en Gijsbert Jansen, in dato den 11 Octob, 1693, voor ons gebleecken. Ende heeft hij compt. uijt kracht van die voorsz. procuratie voor een somme gever penn., etc. getransporteert ende opgedragen aen ende then behoeven van Peter Loenen, soon van den secretaris Johan Loenen, om in eenen eijgendom erffel. te hebben ende besitten, seeckeren schepen tijnsbrieff, groot ses hondert gull. cápitael, met gewin van intrest tegens den penn. sestien jaerlix, sulcx als Johan Fredricksen, uijt sijn huijs en hoff opt Welseijndt, aen *Dirck Handricksen Roock* op den 20 Januarij 1613 te betalen gelooft heeft, welcken brieff bij Wouter Joosten Brant, nomine uxoris Vijken Dircx, op den 21 Juli ã 1679 bij Joost Woutersen Brant, als getrouwt geweest sijnde met Cornelia Dircx de Gier, aen den hoogh. Ed. Heer van Ammersoden is opgedragen, etc."

De familie de Roock is waarschijnlijk uit Zaltbommel afkomstig.

W. A. VAN RIJN.

BOEKBESPREKING.

Een oud hoekje der Veluwe, door Mr. C. A. Nairac. 3de druk. Uitg. N.V. Barneveldsche Boek-, Courant- en Handelsdrukkerij, Barneveld.

Dat voor dit boek, waarvan de eerste druk reeds in 1878 verschenen is, behoefte aan een nieuwe druk bestaat, stemt tot voldoening.

Eigenlijk bestaat dit werk uit de drie volgende delen: I. „Een oud hoekje der Veluwe": 11. „Nog een oud hoekje der Veluwe": III. „Barneveld onder de regeering der Amptsjonkers 1648-1795".

De schrijver, in zijn tijd een kenner bij uitstek van de geschiedenis van Barneveld en omgeving, heeft in een groot aantal opstellen de locale geschiedenis van dit gebied beschreven. Al moge op enkele punten door de ontwikkeling van de historische wetenschap en door inmiddels bekend geworden feiten de huidige opvatting soms niet meer stroken met die van de schrijver, toch doet dit niet af aan de waarde van dit werk, dat om zijn rijke inhoud een herdruk ten volle verdient.

W. W. VAN VALKENBURG.

Reisdagboek uit de Krimpenerwaard door Ni co Rost. Uitg. Ad. Donker, Rotterdam. 1954.

Een juweel van een boekje, uitgegeven in opdracht van de Stichting voor de sociale, economische en culturele ontwikkeling van de Krimpenerwaard.

De schrijver verhaalt met veel liefde en humor in een zeer goed verzorgde stijl hetgeen hij op een „leerzame en genoegelijke tocht door elf dorpen en één stad in het land van IJssel, Lek en Vlist" als een fijnzinnig en belangstellend opmerker heeft waargenomen. Bovendien sieren zeer geslaagde tekeningen van Otto Dicke deze sympathieke uitgave, welke voor de prijs van *f* 2,75 in de handel is.

W. W. VAN VALKENBURG.

Van Piet Mondriaan tot P.M., door J. Blom. Serie A(ctuele) O(nderwerpen) nr. 563. Uitg. Ivio, Amsterdam.

Een beknopte biografie van *Piet Cornelis Moudriaan* (1872—1944), de schilder, die in het buitenland van de Nederlandse 20ste-eeuwse schilders wel de grootste bekendheid geniet.

De schrijver heeft in het feit dat de aanvankelijk ondertekening („Piet Mondriaan") van Mondriaan's schilderstukken is geëvolueerd tot „P.M." een symbool gezien van de ontwikkelingsgang van deze kunstenaar en heeft daarom zijn boekje als bovengemeld betiteld.

Deze ontwikkeling van Mondriaans werk wordt toegelicht door talrijke afbeeldingen, van scheppingen van deze kunstenaar.

Als nr. 563 van de reeks actuele onderwerpen verschenen, is dit boekje, uitsluitend door betaling per giro (nr. 287934) of per postwissel, bij de Stichting Ivio, Westeinde 13-15 te Amsterdam voor de zeer lage prijs van ƒ 0,40 verkrijgbaar.

W. W. VAN VALKENBURG.

Geschichte des Anwachsrechts in Ostfriesland, door Friedrich Franz Breuel. Uitg. Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen. 1954.

Deze gedegen studie over het recht van aanwas in Oost-Friesland verdient ook voor de Nederlandse historicus zeker de aandacht.

De vraag aan wie de eigendom op „aangewassen" en nieuw insediikt land toekwam heeft ook in de Nederlandse rechtshistorie een rol gespeeld. Schrijver beschrijft in deze interessante en zeer goed gedocumenteerde studie hoe in het Oost-Friese gebied tenslotte de landsheer, later dus de staat, het recht op deze aanwas geheel aan zich heeft weten te trekken ondanks de aanvankelijke grote tegenstand der aangelanden.

Dit 89 blz. tellende boek is voor de prijs van 7,50 D.M. in de handel.

W. W. VAN VALKENBURG.

Verwaltungsgeschichte Ostfrieslands bis zum Aussterben seines Fürstenhauses, door Joseph König. Uitg. Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen. 1955.

Tot het jaar 1744, toen na het overlijden van de laatste *Cirksena,* Oost-Friesland overging aan Pruissen, behandelt dit boek in zeer volledige vorm de Oost-Friese bestuursgeschiedenis.

Wat dit boek echter voor de genealoog van zo groot belang maakt is de „Verzeichnisse gräflich-fürstlicher Beamter in Ost-Friesland" (p. 508—551), waar men een volledige opgave krijgt van deze ambtenaren tot het jaar 1744 met opgave van diensttijd en hun overlijdensjaar. Talrijke namen van geslachten, die ook in ons land voorkomen, treft men in deze lijsten aan, ik noem hiervan: *v. Amama, Coldewey, Conring, Falk(e), v. Frydag, von Honart (= van den Honert), v. Imhoff, v. Inn- und Kniphausen, Manninga, Ripperda, v. Schiffart, Tammena, Tjarda van Starkenborgh, v. Westerholt, Wiarda.*

Een naamregister vergemakkelijkt de raadpleging. Voor 40 D.M. is dit, als Heft 2 der „Veröffentlichungen der Niedersächsischen Archivverwaltung" uitgegeven en 578 bladzijden tellende, boekwerk in de handel verkrijgbaar.

W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Schievelberg Bekking-Jongbloed. Bij obligatie van 18 Mei 1766 leende Jacob Jan baron van Deelen tot den Grooten Kunkel en Hukelhoven van Mr. *H. Schievelberg Bekking,* gehuwd met *Alyda Geertruyd Jongbloed,* een som van *6.000* guldens. *W. E. Charisius* „neffens andere(n)", verbond zich als borg. Mr. *H. Schievelberg Bekking* was contrarolleur van de convoyen en licenten te Arnhem en advocaat voor het Hof Provinciaal van Gelderland. Op 28 December 1784 was zijn vrouw overleden.

Gaarne ontvang ik verdere bijzonderheden omtrent het echtpaar *Schievelberg Bekking-Jongbloed* en omtrent de bovengenoemde akte van 18 Mei 1766.

S-Gravenhage. J. G. F. CHARISIUS.

Bierman-van Doorn. *Adolphus Bierman,* heer van Herwiinen. † 1763. tr. *Elisabeth van Doorn, † 1772.* (Zie Ned. Leeuw' LXX, kol. 154, 155). Is haar geboortedatum bekend? Wie waren met zekerheid hare ouders?

De Bilt. W. A. H. C. BOELLAARD.

van den Bosch-van Vianen. (LXX 58, 188). Prot. van notaris A. Duerkant te Utrecht 23 Apr. 1701: *Elisabeth van Resant*),* wed. van *Hendrick van den Bosch,* fabriek dezer stad, en *Johan van den Bosch,* mr. timmerman, ook als mombers over *Jacobus van den Bosch,* haar eerste comp. zoon en zijn tweede comp. broeder „als niet al te verstandig sijnde" en over *Mechteld van den Bosch,* onmundige dr. van eerste comp. en zuster van tweede comp. ter eenre en *Melchior van den Bosch,* schout van Kamerik, scheiden de boedel van overleden vader *Hendrik van den Bosch.*

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Bosveld. (LXXII 7, 225). De Heer W. Bosveld, Valkenboskade 500, 's-Gravenhage, deelde mij mede: „In de Hervormde registers van Rheden komt het geslacht *Bosveld* reeds voor kort na 1700 en het voerde toen reeds deze achternaam. Alle thans te Rheden en omgeving wonende *Bosveld*'s zijn, voorzover ik heb kunnen nagaan, afstammelingen van één ouderpaar. Tijdens de oorlog zijn mijn aantekeningen zoek geraakt, zodat het mij niet mogelijk is nadere gegevens te verstrekken".

's-Gravenhage. P. J. RITSEMA.

van den Brande-de Niet. Voor een kwartierstaat worden nadere gegevens verzocht over (de voorouders van) *Jacob* (of *Joost) Gillisz. van den Brande,* kapitein, en zijn vrouw *Anfonia Willems de Niet.* Hun ± 1670 te Rotterdam geboren dochter *Hendrina van den Brande* († waar en wanneer?) tr. Amsterdam (stadhuis) 14 Juni 1693 de Amsterdamse juwelier *Pieter de Veer (1666-1714).*

Vught. MR. W. DE VRIES.

de Bruyn-van **Uven.** (LXV 367). *Evert de Bruyn,* koek- en banketbakker te Hoorn, volgens het Registre civique van Monnikendam (waar hij † 14 Dec. 1816) geb. 10 Juli 1758, werd in 1781 met attestatie uit Enkhuizen lidmaat van de Herv. Gemeente te Hoorn. Hij blijkt te Enkhuizen op 15 Juni 1760 gedoopt te zijn als zoon van *Claes de Bruyn* en *Jannetje Coops (van Uven*[1])). *Claas de Bruyn,* ged. Enkhuizen 7 Juni 1717 (als zoon van *Evert Claasz. de Bruyn* (uit Amsterdam) en *Aagje Cornelisdr.,* welk echtpaar op 13 Sept. 1711 te Enkhuizen was gehuwd) tr. Steenwijk (na ondertr. te Enkhuizen op 29 Mei 1745) 25 Juni 1745 *Jannetje Coops,* ged. Steenwijkerwold 2 Juli 1721, dr. van *Coop Fransz.* en *Jeltien Hiddes.* De naam *Van Uven is* vermoedelijk ontleend aan een boeren-erf Uvinge te Steenwijkerwold. In het midden van de XVIIde eeuw wordt daar reeds vermeld *Jan Clasen Franse* (van of op Uvinge), wiens zoon *Frans Jansz.* (van of op Uyvingh) op 28 Nov. 1675 te Steenwijkerwold huwde met *Geesien Coops.* Hun zoon *Coop Fransen,* ged. Steenwijkerwold 11 Sept. 1681, tr. ald. 24 April 1712 *Jeltien Hiddes,* ged. Steenwijk 17 Juli 1687, † na 20 Oct. 1765 [2]), dr. van *Hidde Douwes,* wonende te Zuidveen (onder Steen-

*) Zij zal wel behoren tot het Utrechtse geslacht van *Resant.*

1) R.A. Haarlem; not. arch. Hoorn, Inv. no. 2578 (nots. Jan Schuurman Jr.), acte d.d. 7 Juli 1781 (no. 32).

2) R.A. Haarlem; not. arch. Enkhuizen; nots. D. Agricola, acte d.d. 20 Oct. 1765.

wijk) en (ondertr. Steenwijk 27 April 1674) *Aaltjen* Asjes (ook genoemd *Assels, Sweers* of *Assuerus).* Een broer van *Jannefje Coops, Frans van Uven,* ged. Steenwijkerwold 27 Juli 1727, koek- en banketbakker te Hoorn, † ald. 23 Maart 1795 (begr. Grote Kerk 27 Maart 1795) was reeds in 1769 met attestatie van Steenwijkerwold naar Hoorn overgekomen. Vele gegevens over de Van Uvens dank ik aan Mr. J. L. Rijndorp.

Gevraagd worden nadere gegevens over de voorouders van *Evert Claesz. de Bruyn* uit Amsterdam en *Aagje Cornelisdr.,* die in 1711 wede. was (vermoedelijk van *Jan Jansz. Schocker*).

Vught. MR. W. DE VRIES.

van Bueren (gend. **Regteren)-de** Jong. Gevraagd ascendenten en nadere gegevens van Mr. *Meijnert van Bueren,* † 's-Gravenhage 1636/'44, tr. *Deborah de Jong,* †..... vóór 4 Mei 1654; hun zoon was Mr. *Johan van Bueren,* tr. Utrecht 29 Dec. 1653 *Adriana van der Nijpoort,* ged. Utrecht (Domkerk) 20 Juli 1634, †....., dr van Mr. *Johan* en *Quirina van de Perre* [Zie ook Ned. Patr. 1937, p. 176 en Ned. Leeuw 1941, kol. 67].

Van Mr. *Meijnert* is mij bekend de vader: *Jan Hendricksz. van Bueren,* cramer, geb. Schoonhoven ....., † 's-Gravenhage .....

Indien zou blijken, dat de vader van *Deborah de Jong* de Gorkumse burgemeester en gecommitteerde *Jan de Fijter Brinensz. de Jongh,* † 's-Gravenhage 15 Jan. 1594, begr. Gorkum (St. Martenskerk), zou zijn, zoude wellicht de vraag, waarom de Utrechtse *van Bueren's* zich *„genaamd Regteren"* noemden, nader tot ene oplossing kunnen komen. Volgens Ned. Her. 1896, blz. 36, toch voerde deze burgemeester: 4 kwartieren, rechts: A. 3 molenijzers; B. 2 beurtelings gekanteelde dwarsbalken, links: C. een kruis (Rechteren?), D. een linkerschuinbalk. Ook zijn ascendenten gevraagd.

Lunferen. C. W. L. Baron VAN BOETZELAER.

van **Buuren-Laeckens.** Voor een kwartierstaat worden gegevens gezocht over de voorouders van *Adriana van Buuren,* ged. vermoedelijk Remonstr., begr. Gouda (Grote Kerk) 3 Mei 1723, dr. van *Cornelis* en *Perina Laeckens.* Zij tr. *Boudewijn Dircksz. Jongkindt* (*1654-1713).*

Vught. MR. W. DE VRIES.

Deyer(s) (Dyjer(s)). Wie kan mij helpen aan gegevens over deze, van ± 1600 af in verscheidene westelijke provincies van ons land (hoofdzakelijk in Zeeland en omgeving) voorkomende familie? In het bijzonder zijn welkom gegevens over de onderluitenant *Anthony Deyer (Dyjer)* (± *1760-1795),* gehuwd met *Cornelia van der Monde* te Utrecht. In verband met de verliezen van het Rijksarchief te Middelburg is de geringste notitie uiterst welkom.

's-Gravenhage. THa. J. VAN ALFF.

van Doorn. *Gijsberfus van Doorn (1653-1727)* tr. Asperen (aanget. Dordrecht 10) Oct. 1677 *Hilleken Zegersdr. Arents.* (Zie Ned. Adelsboek 1941, p. 240).

Kan iemand mij de data van *Hilleken Zegers,* zomede de namen en data van haar ouders opgeven?

Is er meer bekend over de grootouders van *Gijsbertus van Doorn,* n.l. *Thonis Jansz. van Doorn,* †1631, en *Adriaentje Jacobs van der Kaa,* dan hetgeen in Ned. Adelsboek 1941 is medegedeeld?

De Bilt. W. A. H. C. BOELLAARD.

Dijckman, (LXXII, 260). Een drukfout maakte *Johannes Dijckman* (1619-1672) tot vice-admiraal in plaats van tot vice-directeur en *Reyndert Dijckman,* ambtman van Elten, was geen zoon, maar een o o m van *Jan Dijckman (Zie* not. arch. Amsterdam, Inv. no. 1883, fol. 101; acte d.d. 12 Juni 1648, waaruit blijkt, dat Reyndert na de dood van Jans vader voogd was geweest). Vermoedelijk was deze *Jan Dijckman* identiek met de te Borculo op 11 Maart 1621 gedoopte, niet bij name genoemde zoon van *Henrick Dickman,* die volgens een doopacte van 1623 „voeget" (d.i. voogd) van Beltrum was.

Vught. MR. W. DE VRIES.

van Ede-van Schonauwen, Nadere gegevens gevraagd omtrent de geslachten *van Ede* en *van Schoonauwen,* waarvan de samenhang blijkt uit een acte van 1674 in het R.A. der stad Rhenen, inv.nr. 553: *Elske Jansz.,* wed. van *Herman (Cornelisz.) van Ede,* in leven raad van deze stad, als mede-erfgenaam van *Grietgen van Schonouwen,* haerlieder moey tot Amersfoort overleden. *Elske Jansz.* machtigt *Jan Gijsbertsz.* tot Amersfoort woonachtig.

Het is waarschijnlijk dat *Grietgen* behoorde tot het geslacht, dat zich ook *van Baren van Schonouwen* noemde.

Zo vond ik in de trouwregisters van Barneveld op 18 Sept. 1636 het huwelijk van *Margaretha van Baren van Schonouw,* weduwe van Barneveld en *Ot Willemsz.,* wedr. van Wageningen. Of deze *Margaretha* identiek is met *Grietgen,* de moey van *Herman Cornelisz. van Ede,* blijft de vraag.

Apeldoorn. IR. C. B. ROEST.

van Egmond van der Nyenburch. Wie waren de ouders van *Nicolaes van Egmond van der Nyenburch* (geb te ....., de.....?, † te ....., de.....?), die 14 Dec. 1599 te Leiden huwde met *Wilhelmina van Assendelft,* geb. te ..... de ..... † 14 Nov. 1604, begr. Leiden (Pieterskerk) 17 Nov. 1604, dr. van *Philip* en *Geertruyd van Brakel?* Hun dochter *Adriana van Egmond van der Nyenburch,* geb. te ....., de .....?, † Leiden 15 Sept. 1669, tr. 1635 *Alexander l'Empereur van Opwijck* († *28* April 1645).

Vught. MR. W. DE VRIES.

Faast-Vimeaux. In het begin of in het midden van de negentiende eeuw kwam uit Amsterdam het echtpaar *Faast-Vimeaux* naar Wenen. Dr. A. Koller, arts te Wenen, wiens moeder een kleindochter van dit echtpaar was, zou gaarne gegevens ontvangen over dit geslacht. Zijn er nog nabestaanden in ons land?

Wenen. IR. H. J. VERHELLOUW.

Geene. (LXXII 227). Deze familie *Geene* is afkomstig uit St. Maartensdijk, alwaar zij in de 17de eeuw in de regering zat. *Boudewijn Geene,* behorende tot dit geslacht, was in de 2de helft der 17de eeuw schoolmeester te Nieuw-Vossemeer. *Marinus Geene,* secretaris van Westkerke, beqraven te Scherpenisse in April 1772, had uit zijn drie huwelijken een talrijk nageslacht *Geene,* waarvan leden gehuwd waren met leden van de families *Alvarez* en *Telchuys.* Een alliantie *Steenkamp-Geene* bestaat niet: wel de alliantie *Steenkamp-Telchuys.*

De naam is m.i. een patronym, afgeleid van de voornaam *Geen,* welke blijkens De Brabantse Leeuw jrg. 111, blz. 132 en jrg. IV, blz. 157 een vorm is van de voornaam *Gerrit.*

REDACTIE.

van der Hell - Bor - van Wijnbergen - Corenbreeck - van Diden-van Crachtwijk-van Dorsten. (LXXII 198). *Zie voor* een belangrijk aantal aanvullingen *Corenbreeck*, alsmede de gevraagde personalia van *Ida* van *Diden;* Nav. 1950/1, blz. 148, en 1951/2, blz. 163.

Gerarda van Dorsfen, die blijkens een Amersfoortse transportacte van 13 Sept. 1638 als wed. van *Dirk van Crachtwijck* nog in leven is, kan een dochter zijn van *Willem van Dorsfen*, gehuwd met *Margrief N.*, die ik aantrof in een transportacte van 10 Aug. 1554: hij had in de periode 1535—1556 herhaaldelijk zitting in de vroedschap van Amersfoort (zie van Rootselaar op de jaren 1535, 1537, 1549, 1554 en 1556).

Het is niet waarschijnlijk, dat *Dirck Dirckszn. van Crachfwijck*, die in 1557 lid van de vroedschap was, dezelfde is als degene, die in de periode 1572-1580 zitting had, te meer daar zijn weduwe in 1638 nog leeft. Vermoedelijk is hier van vader en zoon sprake.

Op 26 Mei 1602 wordt door de Dom overluid *Mechfeld van Crachfwijck* (Dirksdr.?) wed. van *Cornelis van der Maefh* (lid van de vroedschap van Utrecht 1545-1568). Zij wordt in N.L. 1913, k. 120 en Bijdr. en Med. Hist. Genootsch., deel 53 (1932). bl. 114 o.a. door de Utrechtse gemeentearchivaris Mr. van Campen vermeld als *Mechfeld van Westrhenen.* Te meer daar — zoals vraagsteller vermeldt — *Aleyda van Crachtwijck,* neven *van Wesfrhenen* heeft, is het zeer wel mogelijk dat zij behoorde tot het Amersfoortse geslacht *van Westrhenen*, waarvan leden misschien op Crachtwijck woonden. Men moet te Amersfoort altijd op dergelijke naamssituaties bedacht zijn.

In een Amersfoortse transportacte van 16 Jan. 1599 komen voor: *Margriet van Wenckum*, wed. *Harman Brynck*, met Mr. *Reyer van Wenckum* als haar momber, die transporteert aan jor. *Johan van Wijnbergen* en *Wijchemoet Casijns.* In een transportacte van 25 Aug. 1623 is *Wichmoet Casijns* weduwe van jor. *Johan van Wijnbergen.*

In dit verband is het nuttig te wijzen op de in het Amersfoortse gemeentearchief berustende familie-gewijze aantekeningen van de vroegere gemeentearchivaris van Rootselaar, waarvan mij het bestaan o.a. bleek uit Nav. 1908, blz. 85.

Ter aanvulling kan uit het notar. arch. Amersfoort o.a. nog het volgende toegevoegd worden:

Not. J. van Ingen, 14 Aug. 1630, testament van *Dyrck van Crachfwijck* en *Evertge van Dorsten:* kinderen *Dirck, Cornelis* en *Aeltjen.*

Not. Dirk van Romare, 25 Aug. 1662: test. van *Mechtelda Coornbreeck* oud 22 jaar (1622 is in k. 199 een drukfout).

Not. J. van Ingen, 25 Nov. 1612: test. van *Johan van Wijnbergen* en *Wijchelmoef Casijnsdr.;* kinderen uit dit huwelijk *Jan, Casijn, Aernf* en *Willemfgen van Wijnbergen.* Hij onterft zijn voordochter *Elysabefh* (bedacht met een legaat 25 Sept. 1607) om haar gedrag.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Hoogendijk-Aendeweg-van der Seijden. Het geslacht *Hoogendijk (Hoogendijk van Domselaar, Hoogendijk Roosendael, Preuijt Hoogendijk*) begint in 1660 in Geervliet plotseling met het huwelijk van *Aren Henricksze Hoogendijk* en *Ariaenfje Dammisdr. Hoenderhoek.* Zij kwam uit een geslacht dat reeds lang daarvoor in de archieven van Geervliet te vinden is. Waar hij vandaan kwam is totaal onbekend. Op grond van het volgende wordt vermoed dat de allianties met en de genealogieën van de geslachten *Aendeweg* en *van der Seijden* misschien licht kunnen werpen op de plaats van herkomst van *Aren Henricksze Hoogendijk.*

Uit zijn huwelijk werden te Geervliet de volgende kinderen gedoopt:

1. *Pieferfje,* ged. 30 Oct. 1661; getuige *Hendrik Cornelisse Aendeweg,*
2. *Maria*
3. *Geertruij,* geb. in 1666, tr. 1° *Willem van der Seijden,* zoon van ..... en *Griefje Cornelisdr. Aendeweg:* tr. 2° ..... *van Gils,* secretaris van Heijnenoord. Uit het eerste huwelijk:
   a. *Pieter van der Seijden,* penningmeester van Outheijnenoord, (tweemaal gehuwd, uit beide huwelijken sproten kinderen).
   b. *Margriefa van der Seijden,* tr. *Pieter Sanfwegh,* baljuw tot Rhoon.
4. *Dammis*
5. *Hendrik*
6. *Arij,* ged. 28 Aug. 1672, tr. (1701) *Cornelia van der Seijden* (zuster van bovengenoemde *Willem).* Hun huwelijksvoorwaarden (Nots. Govert van Gesel, Rotterdam, 20 Juli 1701) vermelden dat hij een oom *Cornelis Aendeweg* heeft.

Manchester. IR. J. F. STRAATMAN.

Ledeboer-Hagen. (LXXII, 229, 260). Het wapen Hagen is sprekend: Een groen kreupelbos of haag in zilver.

Gerd Hagen te Gildehaus, † 26 Mei 1728, tr. in 1702 Gese *Pefers.*

Kinderen, gedoopt te Gildehaus.

1. *Jan,* ged. 3 Oct. 1706, tr. 1° ald. 23 Nov. 1732 *Margrefe Somberg,* uit Bentheim, † Gildehaus 15 Juli 1735. 1 kind; tr. 2° ald. 19 Jan. 1736 *Johanna Coldewey,* ged. 2 Nov. 1707. Uit het eerste huwelijk één kind: uit het tweede huwelijk vijf kinderen.
2. *Geesjen,* ged. 1 Maart 1709.
3. *Chrisfine,* ged. 14 Oct. 1710.

Quendorf. DR. L. EDEL.

de Leeuw. (XXXII 28). In mijn antwoord *van Geersbergen* (N.L. 1955, k. 131) verwees ik voor gegevens *de Leeuw* naar N.L. 1914, k. 28. De daar vermelde — aan een oude genealogie ontleende — gegevens blijken te zijn overgenomen van een thans bij het Centraal Bureau berustende genealogie *de Leeuw*, samengesteld door *Anfhony de Leeuw*, raad van Utrecht, anno 1712 (zie Meded.blad van het Centr. Bur. Dec. 1952, bl. 2). Het handschrift vermeldt veel gegevens over de aangehuwde geslachten *Schade, de Glarges, de Hochepied* enz. Bij het echtpaar *Balthasar de Leeuw*, artilleriemeester van Utrecht en *Eva de Leegh* (de ouders van *Egbert* en *Aafje* en alhoewel het handschrift haar niet noemt ook van *Jannichje*) is vermeld, dat „het wapen *de Leeuw* doen gebriseert is met het hare, zijnde 3 zwarte mispelblommen met een goud oog en groene bladeren in de hoeken, op een silver veld, termemorie dat zij haer man tot de gereformeerde religie overgebracht heeft". Vergelijk de wapenbeschrijving in Bloys van Treslong Prins op bl. 10 en 153 in Gedenkw. Kerken van Utrecht, waar de bloemen rozen worden genoemd.

In de collectie Attevelt (R.A. Utrecht) komen twee wapentekeningen voor, waarvan één met de 8 kwartieren van de Heer van Schalkwijk:

de Leeuw	*Vierhuysen*
de Leegh	*Poth*
Schade	*Hooft*
Bu y tendijck	*van Hoorn*

en de andere met de kwartieren:

de Leeuw	*Luyda*
Schade	*van Dorsten*
de Laegh	*Renty*
Buytendijk	*van de Heuvel*

Deze kwartieren de Leeuw zijn in overeenstemming met het handschrift.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Liedekercke. In de tweede helft van de dertiende en in het begin der veertiende eeuw leefde te Roosendaal een *Raes van Liedekercke.* Hij had verscheidene kinderen, waarvan mij de navolgende bekend zijn:

1. jouffrouwe *Lysbeth van Liedekercke,* vermeld 1410—1431 te Roosendaal, die in 1429 als weduwe voorkomt van (ridder) *Jan de Voicht uit* Roosendaal, die ook te Nispen gegoed was en het huis „Den Engel" te Oostmalle (1424) bezat: waaruit twee kinderen:
   a. *Raes de Voicht,* vermeld 1429;
   b. *Juliana de Voicht,* vermeld 1429, gehuwd met *Jan van der Schueren* d'oude, schout van Oostmalle (1454) en schout der Buitenbank van Hoogstraten (1457) (een *Jan van der Schueren* was in 1434 schout van Turnhout), waaruit een bastaardlijn met nakomelingen in het Land van Hoogstraten, te Oostmalle en te Ginneken, die de naam *„Verschueren"* voerden;
2. *Michiel van Liedekercke,* vermeld 1416—1421;
3. *Peter van Liedekercke,* vermeld 1420;
   (en vermoedelijk):
4. jouffrouwe *Geertruy van Liedekercke,* tr. *Geert Faes van Werden,* vermeld 1421;
5. jouffrouwe *Heylwich van Liedekercke,* † vóór 1436, tr. 1° *Willem Noyt(s)* de jonge, wonende te Roosendaal, die het goed „Luysterborch" bezat, dat afkomstig was van de van Nispen's — hij was een bastaardzoon van *Willem Noyt* en wordt in 1426 vermeld —; tr. 2° *Jan van Overhof,* die te Roosendaal en te Bergen-op-Zoom wordt vermeld:
   Uit het eerste huwelijk sproten:
   a. *Jan Noyt.* vermeld 1462;
   b. *Marie Noyt,* tr. *Henric Lenarts,* vermeld 1462:
   Uit het tweede huwelijk sproten:
   c. *Aert van Overhof,* vermeld Steenbergen 1462;
   d. *Melis van Overhof,* vermeld Steenbergen 1462;
6. *Raes van Liedekercke,* vermeld tot 1419, † vóór 1433, tr. *Marie Jan Peeters van Steenbergen* (haar vader schonk haar een jaarlijkse rente van „tsestich hollantse guldenen", die later in het bezit van haar man en van haar kinderen kwam), waaruit:
   a. *Raes van Liedekercke,* vermeld 1433. Hij zal de broeder zijn geweest van *Jan Raeszn. van Liedekercke,* schepen van Roosendaal (1453), die blijkens zijn zegel de drie leeuwen voerde, waarover een vrijkwartier, beladen met drie St.-Andrieskruisjes en de vader van:
      1. *Joest Raeszn. van Liedekercke,* vermeld Steenbergen 1493 (Tax., 1939, 174), wiens zoon, *Jan Joestzn. van Liedekercke,* in 1532 als poorter van Mechelen wordt ingeschreven, komende uit Steenbergen (hij voerde blijkens „Taxandria" als wapen de drie leeuwen):
      11. *Geret Raeszn. van Liedekercke,* schepen en leenman van Breda, schout van Roosendaal (1510), die blijkens zijn zegel eveneens de drie leeuwen voerde.

Gevraagd wordt:

Het verband van de eerstgenoemde *Raes van Liedekercke* met:

A. *Raes van Liedekercke,* knaap (1334), zoon van *Raes van Liedekercke* (hij voert blijkens zijn zegel de drie leeuwen, waarover een vrijkwartier, beladen met één St. Andrieskruisje) en zijn tweede echtgenote *Hadewich van Stryen.*

B. Ridder *Raes van Herzele gend. van Liedekercke,* heer van Aspelaer, die gehuwd was met *Clementia van Berchem* en die blijkens het Annuaire de la Noblesse belge (1, 1950, 64) als halve broer van de voormelde zoon van Hadewich van Stryen wordt aangegeven.

Dit komt mij onwaarschijnlijk voor, gezien het wapen, dat zijn zegel (1301) vertoont (de drie leeuwen, met een met bezanten beladen schildzoom — misschien wijzen de bezanten naar de koeken der *van Ringelbergen's* die oorspronkelijk wel ringen zullen zijn geweest) en het feit, dat hij nog in 1377 in leven moest zijn. Ook zou dan de vader d r i e wettige „mondige" zonen hebben gehad, die de voornaam „Raes" droegen, wat niet onmogelijk is, maar toch ook voor die tijd eigenaardig aandoet.

Pastoor Juten (Taxandria 1939, 172) vermeldt hem evenmin.

Brussel. B. W. VAN SCHIJNDEL.

van Meurs, Gevraagd genealogische en heraldische gegevens betreffende het geslacht *van Meurs,* waartoe wel zullen behoren:

a. *Adriaan van Meurs,* burgemeester van Hulst, begraven aldaar 17 October 1719;

b. *Arnold van Meurs,* wiens dochter *Johanna* (geb. te Sluis, † Deventer in Nov. 1744) tr. *Geertruidenberg 9 Nov. 1725 Hendrik Westenberg* (zie: Ned. Patr. 1945, blz. 364).

Bestaat er verband met *Arnoldus van Meurs,* ged. Velthoven (N.-Br.) 16 Sept. 1759 als zoon van *Anthony* (later president-schepen aldaar) en *Johanna Jacoba Feijlingius* (zie ook: Ned. Leeuw 1913, kol. 222, waar ten onrechte Teijlingius wordt geschreven). Zij voerden: doorsneden: 1. in rood een gouden ster van 8 punten: 2. in goud drie zwarte posthoorns (2-1). Helmteken: de ster. Dekkleden: goud en zwart.

Den Helder. W. ENTERMAN.

Moliaert van Zierikzee (LXXII 200, 229, 261). *Gerard van Moilart van Zircze* wordt blijkens de thesauriersrekening van 1665/6 met zijn kinderen burger van Utrecht *). Hij wordt 21 April 1677 nog als zodanig vermeld en dan met *Alexander, Cornelis, Johan, Maria Mechteld, Johanna Mary* en *Gerarda Françoise Moilart* (blijkbaar dus zijn zes kinderen).

Prot. notaris C. van Vechten te Utrecht 27 Dec. 1661: *Reinier van Heemskerck* won. te Vianen, als gemachtigde van zijn broeder *Johan van Heemskerck,* bekent ontvangen te hebben van *Gerardt Moeliaert van Zirckzee* een obligatie hem

*) Hij moet XL g. betalen; andere nieuwe burgers betalen 25 g. tenzij zij met een Utrechtse vrouw gehuwd zijn, dan 12 g. 10 st.

toebedeeld ten behoeve van de gezamenlijke kinderen van Mr. *Reynier van Heemskercken,* in leven griffier van de camer van justitie te Vianen, alsmede nog los- en lijfrentes onder jof. *Cafharina van Heemskerck,* wed. *Peter Coull* berustende, mitsgaders van het inkomen der goederen van zijn grootvader *Cornelis van Vianen,* in leven advocaat der stad Utrecht.

Bij dezelfde notaris 14 Juni 1663 testament van *Gerard Moliaert* en *Cornelia Mechteld van Vianen.*

Idem 25 Oct. 1663: *Cornelia Mechfeld van Vianen,* huisvrouw *Gerad Moliaert, Pieter van Heemskerck,* het niet met name genoemde kind van *Reinier van Heemskerck,* mede-erfgenamen van *Maria van Vianen,* wed. *Johan de Jongh* alsmede *Paulus van Heemskerck won.* Amsterdam, *Godefridus de Vianen* en *Cornelis Franciscus de Vianen* verkopen land.

Notaris N. van Vechten 26 Maart 1681: testament van *Gerard Moliaart* en vrouwe *Cornelia Mechteld van Vianen.* daaruit blijkt dat de Goyertiend, haar aanbestorven van haar zuster *Maria van Vianen,* leenroerig is aan het huis Hardenbroeck.

Notaris P. Leechburch te Utrecht 10 Febr. 1687: Vrouwe *Cornelia Mechteld van Vianen,* huisvr. van den Heer *Gerard Moljart,* weled. Heer *Pieter van Heemskerck, Paulus van Heemskerck* zijn broeder, *Johan Hoyinck van Papendrecht,* gehuwd met *Anna Catharina van Heemskerck,* tesamen mede-erfgenamen van vrouwe *Maria van Vianen,* wed. *Johan de Jongh.*

Gehuwd te Utrecht (voor schepenen) 21 Apr. 1640 de Heer *Gerrit Moliaert van Sirckzee, won.* tot Bommel en joffr. *Cornelia Mechteld de Vianen,* dr. van de Hr. Adv. *de Vianen,* won. alhier.

Overl. te Utrecht 19 Jan. 1691 *Cornelia Mechteld de Vianen* huisvr. van *Gerrit Moeljart.* Overleden te Utrecht 7 Juli 1692 *Gerard Moeljart.*

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Moliaert van Zierikzee. (LXXII 200, 229, 261). De kwartieren *Straatman-Moliaert,* welke in kol. 261 werden gepubliceerd, waren reeds eerder openbaar gemaakt door dezelfde inzender, n.l. in de Ned. Leeuw van 1938 (LVI, 275/76) en werden door mij in dezelfde jaargang (k. 376) van enig commentaar voorzien. De in kol. 229 gepubliceerde stamreeks berust op gegevens uit de Zaltbommelse gelofte-signaten en andere archief-bronnen, waarbij alleen kennis is genomen van een m.s.-genealogie uit c. 1680, aanwezig in de verzamelingen van ons Genootschap (papieren Melvill van Carnbee).

's-Gravenmoer. J. LOEFF.

Mom. *Gerrit Mom,* heer van Groenesteyn en Maurik, † Nederlangbroek (Utr.) **31** Maart 1780, waarschijnlijk zoon van *Aart* en *Maria Wyborgh (Wijburg),* tr. na 1739 en vóór 1745 *Ida Consfantia Comans,* vrouwe van Maurik, geb. waarschijnlijk in het Ambonse omstr. 1712, † Utrecht 9 Maart 1787, begr. Nederlangbroek, in 1739 wed. van 1. *Thomas Vroman,* 2. *Hendrik Greuen,* dr. van *Constantijn* en *Ida Dudde.*

Gevraagd worden nadere gegevens over *Gerrit Mom.*

Hengelo (Ov.). D. A. N. VRIESENDORP.

Oridryus (van Bergeyk). (LXXII 132, 160). In het Repertorium Van Beresteyn zijn de gegevens *van Bergeyk* opgenomen onder *Eyck.* Het Alg. Ned. Fam.Bl. 1888. bl. 276 wijst de richting aan waarin gezocht zou kunnen worden. De daar vermelde Mr. *Jan van Berch Eyck is* niet identiek met de

Amersfoortse rector want hij was procureur te Rhenen en wordt als zodanig o.a. vermeld bij notaris C. Verduyn te Utrecht in acte van 29 Mei 1613; zijn zuster *Aeltgen Bergeijck* (huisvrouw van *Hendrick B(omer?)* vermaakt op 8 Aug. 1623 goederen aan zijn zoon *Barfholomeus* (transportacte Rhenen inv. no. 512 recht. arch.).

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Proot-van Doeveren-Limpers. Volgens een in druk verschenen genealogie *Proot zou* één der aldaar behandelde takken afstammen van het echtpaar *Anthony Proot* en *Aleida van Doeveren.* Uit dit huwelijk een zoon *Anthony,* welke was gehuwd met *Barendina Limpers.* Kinderen uit dit laatstgenoemde echtpaar werden geboren te Arnhem, de eerstgeborene in 1805. Van de echtgenote is alleen bekend dat zij is overleden te Amsterdam op 15 Sept. 1849 als weduwe. 'De broers van *Anfhony Proot, Pieter* en *Cornelis,* woonden in 1849 op „Frankendaal" in de Watergraafsmeer.

Gevraagd nadere gegevens omtrent de echtparen *Proot-Limpers* en *Proot-van Doeveren,* zomede omtrent hun ascendenten.

Amsterdam. J. H. DE VEER.

Reefman-Dasselaer. (LXXI 133). Inv. no. 264 Heino. Trouwboek 1763-1795.

„1785 d 1 April *Jan Albert Lamberts* J.M. op 't Reef-„mans onder Heino en *Gesien Harmens* J.D. op het Groot „Eising onder Heino, den 24 April Getrouwt."

Inv. no. 262 Heino. Lijsten v.h. zielental in de Gemeente Heino in 't jaar 1798.

no. 41 Reefman:

„*Gerrediena Jans* wed; *Hendrik Jans, jacomiene Lamberts* „E.L.; *Gerrit Jan, Hendricus* kinderen: *Lamberdiene Gerrits* „kind; *Tone Gerrits* knegt; *Maria Hermannus."*

Mogelijk ontleent het gezochte geslacht *Reefman* zijn naam aan bovengenoemde boerderij.

Hilversum. E. G. MIDDAG.

Schaep. Gevraagd de ascendenten en descendenten van het echtpaar Dr. *Hendrik Schaep* (J.U.D.?), gehuwd met *Maria Schaep.* Zij behoort vrijwel zeker tot het bekende Doesburgse regeringsgeslacht *Schaep,* terwijl zulks van hem niet vaststaat. Dr. *Hendrik Schaep* werd op 19 November 1675 het burgerschap van Doesburg vereerd, mits alleen betalend de brandemmer. Hij wordt nog genoemd op 17 Januari 1687 (Leenaktenboek van Gelre, kwartier van Zutphen). Hij is misschien identiek aan *Hendrik Schaap,* genoemd Ned. Leeuw 1954, kol. 200.

Voorts gevraagd de ascendenten en descendenten van *Jan Schaep,* tussen 1636 en 1667 schepen en burgemeester van Doesburg, † Doesburg in of kort na 1667. Hij trouwt, als weduwnaar, *Engela (Angela) Stijp,* dr. van *Albert* en *Judith Pruijssen.* Zij wordt nog genoemd in 1679. (Zie ook Ned. Leeuw 1923, kol. 94).

Den Helder. W. ENTERMAN.

Soet-van Triest. Op 10 Juli 1678 (ondertr. 23 Juni) tr. te Rhenen *Cornelis van Wijck* (ged. Tiel 26 Febr. 1638) en *Susanna Soet,* ged. Rhenen 17 Febr. 1648, dr. van *Servatius Dirks Soet* en *Anneke van Triest.* Laatstgenoemd echtpaar trouwt te Rhenen op Vastenavond 1629. *Anneke van Triest* is geboortig van Rhenen. (Zie ook Alg. Ned. Fam.blad VII, 1890, blz. 9).

Gevraagd de ascendenten van *Servatius Dirks Soet* en *Anneke van Triest.*

Zetten. DRS. G. FRANSEN.

van Wijck. Op 12 Febr. 1632 tr. te Rhenen (ondertr. 22 Jan.) ***Aert van Wijck, j.g.*** won. te Tiel, en ***Mechteld Cornelis van Kesteren,*** j.d. won. te Rhenen. In het trouwboek (Geref.) van Tiel wordt de man aangeduid als ***Alardt van Wijck,*** j.m. van Tiel, en de vrouw als ***Mechtelt Cornelis,*** j.d. van Kesteren. Van dit echtpaar worden te Tiel de volgende kinderen gedoopt: 1. ***Margrieta 8*** Jan. 1633; ***2. Geritge 26*** Mei ***1634; 3. Willem 8 Nov. 1635; 4. Cornelis 26*** Febr. 1638.

Gevraagd nadere gegevens over dit echtpaar en ascendenten van ***Aert (Alardt) van Wijck*** en ***Mechteld Cornelisdr. Zetten.***

DRS. G. FRANSEN.

van Wijck-Boonzaayer. (LXXII 103, 163). In het R.A. der stad Rhenen, aanwezig in het Rijksarchiefdepôt te Utrecht, Inv. nr. 533, komt een acte voor uit 1666 waarin ***Aert Boonsaaijer,*** raad en kerkmr. te Rhenen, volmacht geeft aan ***Evert Joosten Krekel,*** burger te Arnhem, „om in name van hem comparant, ook als vader en momber van sijn dochter, onmundig sijnde, qq mede erfgen. van de boedel van Zal. *Claas Rijcken* ***van Hooft X Elisabeth van Beijnem",*** op te treden.

Uit een niet genoteerde bron is mij gebleken, dat ***Hilligje van Holten*** na het overlijden van ***Aert Boonsaaijer*** hertrouwde met ***Govert van Wulven.***

Apeldoorn. IR. ***C.*** B. **ROEST.**

van Wijck-Boonzaayer. (LXXII 103, 163). Helaas bracht een zeer grondig onderzoek door vraagsteller Mr. R. A. Rueb ingesteld in de gerichtssignaten van Kesteren en de leenregisters van Culemborg niets aan het licht omtrent de afkomst van de in mijn antwoord vermelde ***Barth Hendricks van Wijck*** en ***Adriaan Hendriks van Wijck.***

Dank zij de welwillendheid van de heer W. Wijnaendts van Resandt Jr. te Driebergen was het mogelijk uit vele losse gegevens ***van Wijck*** na te gaan welke ***Hendrik van Wijck*** als vader van voorn. ***Barth.*** en ***Adriaan*** in aanmerking komt. Het bleek te zijn een ***Hendrik Huberts van Wijck,*** die gehuwd was met ***Margaretha Adriaan Henricksdr,;*** hij pacht land en wel 9 morgen 't Loon, ***12*** morgen Lange Weyde en 14 hont die Wynckel, alles te Lienden op 27 April 1566 van de St. Paulusabdij te Utrecht. Uit het contract blijkt dat hij dan al gehuwd is en ten minste twee kinderen heeft. De pacht wordt verlengd 28 Mrt. 1577, borgen zijn dan broeder ***Willem van Wijck Huberts*** en neef ***Johan van Wijck Anthonisz. Hendrik*** zegelt met het bekende ***van Wijck*** wapen, n.l. het kruis vergezeld van de vier paar gekruiste distels en ***Willem*** zegelt met het wapen met het kruis vergezeld van vier bloemen (distels?)'. De gebroeders tekenen resp. met een wat onbeholpen W. en H. Het contract wordt wederom verlengd in 1587 en blijkens de Rentmeestersrekening van de St. Paulusabdij van 1592/3 is ***Hendrik van Wijk Huberts*** dan nog pachter, van 23 morgen en 2 h. Helaas dateert de eerste rekening die daarna nog bewaard is van 1743 en daaruit blijkt dat de landerijen en tienden te Lienden, Aalst, Meerten, Kesteren en Eck volgens resolutie van de Ed. Mog. Staten van Utrecht d.d. 4 Aug. 1717 op 19 Sept. publiek verkocht zijn (Cat. Kleine Kap. en Kloosters no. 389 R.A.U.).

Voorn. ***Johan van Wijck Anthonisz.*** huurt van de abt van de Paulusabdij op 30 Juni 1576 een hofstede met 2 m. en 2 h. land tot Verhuysen in kerspel Lienden en zegelt met de distels. Hij wordt 25 Oct. 1578 door de abt aangesteld als rentmeester van de goederen der abdij te Lienden en is dit 1592/3 nog.

Op 16 Oct. 1547 neemt ***Aernt van Wijck*** de pacht over van ***Hubert van Wijck*** zijn broeder en van ***Gerrit Bart Janswed.*** (het zegel helaas geschonden) van 12 m. land Lienderslach van de Paulus-abdij. De pacht wordt verlengd 7 Apr. 1557 en hij zegelt dan met het wapen met het kruis en de bloemen. Op 16 Mei 1569 neemt ***Cunera*** *Herman* ***Gerritsdr.,*** wed. ***Aernt van*** *Wijck* de pacht over van haar man, die 23 Mei 1567 voor het laatste zelf gepacht had. Op 28 Mrt. 1577 pacht ***Johan van Wijck Aerts*** en borg is ***Jan van*** *Wijck* ***Anthonisz.*** en 10 Febr. 1587 pacht ***Johan van*** *Wijck* ***Aerts*** met zijn moeder ***Cunera*** wederom.

In mijn vorig antwoord (k. 164) vermeldde ik dat ***Barth Hendriks van Wijck 16*** Mei 1596 beleend wordt met een deel van de Lange Weyde en dat zijn vader ***Hendrik*** toen nog leefde. Hierboven blijkt dat een ***Hendrik Huberts van Wijck*** een ander deel van de Lange Weyde pacht sedert 1566 tot in ieder geval 1592/3 en dat deze vóór 1566 gehuwd is met een ***Adriaansdr..*** Bovendien zijn ***Barth Hendriks*** en ***Hendrik Huberts*** distel-van *Wijck's.* ***Dit*** alles maakt het vrij waarschijnlijk dat de gebroeders ***Barth*** en ***Adriaan Henriks van Wijck*** kinderen zijn van ***Hendrik Huberts van Wijck.***

Op voornoemd pachtcontract van 28 Mrt. 1577 is een strookje geplakt waarop met latere hand is geschreven „van Asch van Wijck te Lienden".

De vader van ***Hendrik Huberts van Wijck, is*** misschien de hiervoor op 16 Oct. 1547 vermelde ***Hubert van Wijck,*** broeder van ***Aernt*** en deze ***Hubert zou*** identiek kunnen zijn met de ***Hubert van*** *Wijck* die op 9 Juli 1531 beleend wordt met 3 morgen 2 hont geh. Truyden Kempgen op Liendervelt [1]) op 8 penn. tijns ten overstaan van de tijnsgenoten ***Gijsbert Noest*** en ***Seger van Wijck*** (nr. 11 uit de stamreeks Ned. Adelsboek). Hier is dus weer van een van Wijck-verhouding sprake als in de belening van 16 Mei 1596 (zie k. 164).

In een leenacte van 3 Febr. 1546 draagt tinsman ***Henrick van Hattem*** *Jansz.* op de helft van 5 schoonweiden te Lienden aan ***Hubert van*** *Wijck,* waarvan ***Oeltgen Huberts van Wijck,*** huisvrouw, de wederhelft toebehoort (leenregister St. Paulus-abdij).

Alhoewel het bovenstaande slechts aanleiding geeft tot het opstellen van hypothesen, moge deze eerste publicatie van distel-van-Wijckgegevens toch nuttig zijn.

Een documentatie van de stamreeks van Asch van Wijck (N.A.-boek), die naar wij aan mogen nemen in dit verband enig houvast zou kunnen bieden, wordt helaas in de literatuur niet aangetroffen.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

1) Extracten uit leen- on tijnsreg. van St. Paulus-abdij betreffende goederen in de Betuwe (inv. nr. 457 R.A.U.).

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Ir. W. J. Hoffman J.J.zn. † — In Memoriam Gerrit Jan Honig. — In Memoriam Mr. J. W. B. M. van Roosmalen. — Archivum Heraldieum. — Iets over Naamkunde en Genealogie, door D. P. Blok. — Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd, door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht. — De Kamper burgemeester Albert van der Hell en zijn familie te Amersfoort en Zwolle, door. W. A. Wijburg Jr. — De oudere generatiën van het geslacht van der Staal, door W. A.. van Rijn. — Korte mededelingen: Van den Clooster; De Roock. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUVV

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegen*laan 70, Wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Bedactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5,* 's-Gravenhags.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 11 | LXIIe Jaargang | November 1955

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heren J. G. van Heyst en Mr. H. H. Reyers, respectievelijk sedert 1937 en 1952 lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

D. H. G. BOLTEN . . . . . **'s-Gravenhage.** *Statenlaan* 4.

L. F. KLEIJN . . . . . *S-Gravenhage.* *'Van Diepenburchstraat 10.*

Adreswijzigingen:

L. Q. BAKKER . . . . . *'s-Gravenhage.* *Atjehstraat* 116.

DR. R. F. P. DE BEAUFORT *Henschoten (gem. Woudenberg)* *Huize „Marmont".*

DR. A. W. E. DEK . . . . . *Rijswijk (Z.H.).* *Thierewkade 104.*

W. H. VAN HASSELT . . . . . *Aerdenhout.* *Aerdenhoutsduinweg 21.*

J. J. HOOFT VAN HUYSDUYNEN . . . . . *Velp (Gld.).* *Troelstrastraat 21.*

Mej. DR. G. H. KURTZ . . . . . *Heemstede.* *Lucas van Leydenlaan 17.*

J. W. VAN DER LELY . . . . . *Amersfoort.* *Juliana van Stolberglaan 2.*

MR. C. STUMPHIUS . . . . . *'s-Gravenhage.* *Thorbeckelaan 729.*

TH. WALTER . . . . . *Badhoevedorp.* *Parkietstraat 6.*

Een verrassende vondst in het oud-archief van Noordwijk (Jacob van Oudenhoven en de turfschippers van Breda),

door W. E. SMELT.

Bij het doornemen van het rechterlijk archief van Noordwijk ontdekte ik in het „Protocol van allerlei instrumenten 1668—1709" (inv. B. XII no. 48) een stuk, dat in menig opzicht merkwaardig mag heten. Het is een voor het gerecht van Noordwijk op 22 Januari 1675 gepasseerde acte, opgesteld en eigenhandig geschreven door de bekende predikant-geschiedschrijver *Jacob van Oudenhoven,* waarin hij ten verzoeke van zijn dochters ***Sara*** en ***Catharina*** een verklaring aflegt inzake het geslacht, waartoe haar overleden moeder ***Catharina Paulus van Engelen*** van moederszijde behoorde. Deze acte is geïllustreerd door een stamboom, teruggaande tot de betovergrootouders van Catharina van Engelen: ***Hendrick de Backer en Sara de Bije.*** Deze stamboom is niet van de hand van Jacob van Oudenhoven, terwijl begin- en eindregels van de acte wederom van een andere hand zijn.

Het feit, dat men een eigenhandige acte aantreft van de man, voor wien Cats, Huygens, Westerbaen ***en*** anderen blijkens de verzen, die zij hem in zijn „Out-Hollandt" van 1654 wijdden, grote waardering hadden, is alleen al vermeldenswaard, maar ook de inhoud van de acte is om meer dan één reden belangrijk: zij bevat n.l. genealogische gegevens zowel betreffende de opsteller *Jacob van Oudenhoven* en zijn echtgenote ***Catharina Paulus van Engelen*** als ook betreffende de Bredase turfschippers ***van Bergen,*** aan wie ***Catharina van Engelen*** van moederszijde verwant was.

Noch over Jacob van Oudenhoven, noch over het geslacht

van Bergen was tot heden veel bekend [1]). Deze acte nu levert aanvullende gegevens op en geeft — in het bijzonder wat de eerste aangaat — aanwijzingen, in welke richting verder gezocht kan worden. Het leek mij daarom nuttig, de acte aan het slot van dit artikel als bijlage in haar geheel mede te delen.

Vóór ik evenwel op de inhoud van de acte nader inga, moge met een enkel woord verklaard worden, waarom ik in de titel van dit artikel van een „verrassende" vondst heb gesproken. Verrassend is zij in zoverre, dat zeker niemand verwacht zou hebben, in het archief van Noordwijk een acte — en nog wel over het geslacht *van Bergen* — te vinden van Jacob van Oudenhoven, die van 1665 (toen hij emeritus werd) tot 1690 (het jaar van zijn dood) met zijn dochters in Haarlem heeft gewoond. Wat Jacob van Oudenhoven ertoe geleid heeft, deze acte voor het gerecht van Noordwijk te passeren en niet voor notaris *Hendrick Haeswindius* in Haarlem, voor wien hij talrijke acten passeerde, is mij tot nu toe niet gebleken [2]).

Bij het lezen van de bewuste acte zouden wij aanvankelijk geneigd zijn, er een bewijs in te zien van de genealogische belangstelling van *Jacob van Oudenhoven* en van zijn dochters, op wier verzoek hij de acte heeft opgesteld, vooral ook omdat hij daarin niet alleen haar verwantschap van moederszijde met het geslacht van Bergen aantoont, maar aan deze uiteenzetting enkele curieuse voorbeelden van naamgeving verbindt. Bij nader onderzoek blijkt echter, dat het geenszins motieven van wetenschappelijke aard waren, die hem ertoe brachten, deze acte op te stellen. Uit de Civiele Sententie van het Hof van 22 Juli 1676 blijkt n.l., dat het stuk moest dienen in het proces, dat *Sara* en *Catharina van Oudenhoven* voor het Hof van Holland hebben gevoerd tegen *Sophia van Luchtenberg*, weduwe van Mr. *Jacob van Bergen* c.s. *(Willem van Bergen*, fouriermeester en schepen te Breda, *Cornelis wan Bergen*, predikant te Maastricht en Mr. *Adriaan van Bergen*, advocaat in Breda) over de erfenis van *Elisabeth van Bergen*, die in 1666 in Breda overleden was en waarop de beide zusters als naaste erfgenamen, zoals zij beweerden te zijn, aanspraak maakten. Bij genoemde sententie wordt haar echter de eis ontzegd en worden zij in de kosten van het proces veroordeeld [3]). Het is jammer, dat de bewijsstukken — hiervan was de Noordwijkse acte er ongetwijfeld één —, die partijen naar voren brachten en op grond waarvan het Hof uitspraak deed, niet in het archief van het Hof bewaard zijn. Blijkens de sententie beweren gedaagden, dat zij van *Jacob* en *Aert van Bergen*, volle broeders van *Adriaen*

1) Aan ***Jacob van*** *Oudenhoven* is in het Nieuw Ned. Biogr. Woordenboek. II. 1042 een artikel gewijd, dat wel veel bevat, maar inzake de genealogische gegevens niet volledig is. ***Voorzover mij*** bekend, is na de artikelen van V. Becrmann in Ned. Arch. v. Kerkgesch., dl. 31 (1939). 323 en van denzelfde in Tax. 1939, 289 niets meer over hem noch over het geslacht wan *Oudenhoven* gepubliceerd. Een gedrukte genealogie van het geslacht *van Oudenhoven* is mij niet bekend.

2) Zou soms de post in de „Rekening inzake extraordinaire heffingen over 1677" in het Noordwijks archief, waar de „blijckerije" van de heer Haes windius op 3 gulden aangeslagen wordt, de oplossing van het raadsel zijn en zou de post „Catarina . . . met haersuster 0.4.0." in de kohieren van de „ommeslagen", door schout en gezworenen van Noordwijk geheven wegens de betaling van ten dienste van het Land geleverde wagens en paarden in 1673 en 1674 wijzen op een tijdelijk verblijf van *Catharina* en Sara *van Oudenhoven* in Noordwijk?

3) Dat zij zich bij het vonnis niet neerlegden, blijkt uit de acte d.d. 8 September 1680 in Not. Haarlem Inv. no. 431 ,fol. 260, waarin Jacob *van Oudenhoven* Coenraet Houttuijn van der Heyde, procureur, machtigt, om voor hem in verscheidene processen op te treden, één ervan tegen „die *van* ***Bergen".***

van Bergen, de vader van Elisabeth, afstammen en dat deze in haar testament van 1654 de „naeste vrunden" van vaderszijde tot erfgenaam had benoemd. Ten overvloede ontkennen zij, dat Elisabeth zou zijn een „overgrootvadersbroederszoonsdochter" van de impetranten en haar in de zevende graad bestaande.

Indien men bedenkt, dat de acte is opgesteld met het doel, in het bezit te komen van een erfenis en ook, dat Jacob van Oudenhoven in 1675 hoogbejaard was (hij is blijkens zijn inschrijving als student te Leiden in 1600 of 1601 geboren [4])) en zich beroept op wat hij lang geleden uit de mond van zijn schoonmoeder *Sara van Overacker* heeft vernomen, dan durft men de door hem vermelde feiten niet voetstoots aannemen en mag de volledigheid ervan in elk geval betwijfeld worden, Ik moge hier volstaan met de weergave van de door Jacob van Oudenhoven opgestelde genealogie van Bergen ten behoeve van degenen, die zich speciaal met dit geslacht bezighouden [5]).

Meer vaste grond hebben wij onder de voeten, waar het gaat om de gegevens, die de acte over de opsteller Jacob van Oudenhoven bevat. Aan de hand daarvan kon zonder moeite zijn ondertrouw- en huwelijksdatum gevonden worden: op 25 Januari 1626 is in het Herv. Ondertrouwboek van Haarlem het huwelijk ingeschreven van *Jacobus Outhovius* van Vessen, „predicant tot Aelborgh in den lande van Huessen" en *Catalijntgien Paulus*, j.d. van Haarlem, wonende in de Jansstraat. Het huwelijk werd op 10 Februari d.o.v. gesloten. Aan de hand van de klappers op de notariële archieven van Haarlem bleek, dat zij op 12 Maart 1626 hun testament maakten voor notaris Jacob Schoudt. Daarin wordt iets vastgelegd voor Jacob van Oudenhoven's moeder *Elisabeth Princen.*

Verder bleek, gelijk reeds gezegd, dat het protocol van notaris Hendrick Haeswindius, lopende van *1672* tot 1714, talrijke acten bevat, die ten verzoeke van Jacob van Oudenhoven of van zijn dochters zijn opgesteld.

Op deze wijze komen wij heel wat over zijn leven te weten en blijkt, dat hij iemand is geweest, die voortdurend aan het procederen was, bijna uitsluitend over geldkwesties. Zijn beide dochters hebben het in verband daarmede zeker druk gehad. Immers: blijkens ***een*** acte van 22 April 1684 [6]) had Jacob van Oudenhoven na de dood van zijn vrouw een overeenkomst met zijn dochter Sara gesloten, waarbij bepaald werd, dat zij niet alleen zijn huishouding op zekere voorwaarden zou waarnemen, maar ook voor hem zou „trecken ende reijsen", waar dat nodig was en in de acte van 10 October 1679 [7]) machtigt hij zijn dochters om zijn „bloetvrienden" te gaan bezoeken, alle „affaires" voor hem waar te nemen

4) De inschrijving van ***Jacob van.*** *Oudenhoven* aan de Universiteit in Leiden luidt volgens de gedrukte uitgave van het Album Studiosorum: „Jacobus Authonius Brabantus Wessemius 20, T. 28 Oct. 1621". Van wege de Biiksuniversiteitsbibliotheek te Leiden werd mii medegedeeld. dat men evengoed Authovius kan lezen.

5) Inzake het geslacht van Bergen moge ik nog wijzen op de civiele sententie van het Hof van Holland van 17 November 1687 (Inv. Hof no. 835, no. 107), gewezen tussen *Reijnburgh van* den *Kerckhoven*, weduwe van *Adriaen van* Bergen, rentmeester in 's-Gravenhage, en ***Abraham Leenderts,*** predikant te Dordrecht, gehuwd met *Hester van* Bergen, ener- en George ***Rosenboom,*** gehuwd met *Erckenraedt* ***van*** *Bergen,* anderziids over de nalatenschap van de op 14 Mei 1672 overleden *Willem* ***van "Bergen,*** hun broeder, resp. zwager.* Willem, Adriaan, Jacob, Hester en Erckenraedt van Bergen ***zijn kinderen van*** *Lambert van* ***Bergen.*** en Anna ***Rottermondt.***

6) Not. Haarlem Inv. no. 435, fol. 131.

7) Not. Haarlem Inv. no. 430, 238.

en te onderzoeken, of soms door het overlijden van iemand van de familie hem geld of goed is aanbestorven.

Of al dit geprocedeer wijst op minder aangename karaktereigenschappen [8]) van de familie van Oudenhoven, is niet zeker, maar wel staat vast, dat de familie — terecht of ten onrechte — in kwaad gerucht stond. Het protocol van notaris Haeswindius bevat daarvan enkele treffende voorbeelden. In een acte van 6 Mei 1684 [9]) wordt uitvoerig beschreven, hoe het op 29 April 1684 's avonds om 11 uur is toegegaan voor het huis van Ds. van Oudenhoven in de Lakenstraat. Een zekere *Pieter Hooft* heeft toen zijn hart gelucht en gezegd, wat hij allang aan het adres van Sara ***van Oudenhoven*** en haar in 1683 overleden zuster *Catharina* had willen zeggen. Door het duister misleid heeft hij eerst op de stoep van de buren staan razen en tieren en daar op de deur geslagen, — de getuige vertelt, dat hij „jae oock met voeten op de deur liep" — en, zijn vergissing bernerkende, heeft hij vervolgens hetzelfde gedaan op de stoep van Ds. van Oudenhoven. Toen Ds. van Oudenhoven's kleindochter Maria daarop haar hoofd uit een bovenraam stak, kreeg zij — weer een vergissing, daar Pieter Hooft in het donker meende, met Sara van Oudenhoven te doen te hebben — te horen: „u suster is aen de pocken gestorven ende is aen stucken in de kist geleyt en dat heeft sij gecregen van den advocaet *Uijttenhaege* [10]), weet gij dat wel en kent gij die heer, dat is oock u pol, daer heeft gij een bastertkint bij" en toen, ziende, dat hij Maria van Oudenhoven voor zich had „en dat bastertkint sijt gij ende den advocaet is u vaer, kent gij den advocaet Uijttenhaege niet, daert u vaer is, ick ken hem heel wel ....." Ondanks herhaalde aanmaningen om te zwijgen herhaalt Pieter Hooft dit telkens weer. De in deze acte ter sprake gebrachte dood van ***Cafharina van Oudenhoven,*** die omstreeks Pinksteren 1683 overleed — „aen de Spaense pocken", zoals kwade tongen beweerden —, heeft aanleiding gegeven tot veel gepraat en tot het passeren van veel acten voor de notaris [11]). Was dit alles „praterije" of had dit kwaadspreken enige grond? Wij zullen het wel nooit te weten komen.

Daar het te ver zou voeren, op alle processen, die Ds. van Oudenhoven en zijn dochters, veelal tegen de naaste familie voerden, wil ik mij er toe bepalen, uit de acten en sententies de genealogische gegevens mede te delen. Uit de civiele sententie van het Hof van 1 Februari 1675 [12]), gewezen in het proces van Jacob van Oudenhoven tegen zijn zwager *Harm Sfevensz.,* weduwnaar van ***Anna Paulus,*** over de nalatenschappen van zijn schoonouders [13]) en over die van iiin schoonzusters ***Anna*** en *Lijsbeth* ***Paulus*** blijkt, dat uit het huwelijk van ***Paulus Hendricksz.,*** eertijds bakker te Haarlem, en ***Sara Hendricksz.*** drie dochters waren geboren: ***Anna,*** eerst gehuwd met ***Jacob Dircxsz.*** en in tweede huwelijk met ***Harmen Sfevensz., Lijsbefh,*** ongehuwd overleden en *Catarina,* gehuwd met ***Jacob van Oudenhoven.*** Uit dit laatste huwelijk waren vier kinderen geboren: ***Paulus, Heyndrick, Sara en Cafharina*** [14]). In de civiele sententie van het Hof van *2* Februari ***1677*** [15]) worden als sterfdata van ***Anna en Lijsbeth Paulus*** resp. 9 Januari ***1671*** en Augustus ***1671*** en als die van ***Harmen Sfevensz. 8*** September ***1675*** genoemd.

Paulus van Oudenhoven was blijkens een acte van ***22*** April ***1684*** [16]) eerst gehuwd met Anna *van den Corput,* bij wie hij een dochter ***Maria*** had. Deze Maria woonde, zoals uit verscheidene acten blijkt, bij haar grootvader en tantes in Haarlem. Paulus is secretaris van de heerlijkheid Gemert geweest blijkens acte van 15 November 1677 [17]) en was in 1677 reeds overleden. Als zijn tweede vrouw wordt meermalen genoemd *Dingna* ***Roefs.*** Deze woonde in 1680 in 's-Hertogenbosch. Bij haar had Paulus verscheidene kinderen. Jacob van Oudenhoven heeft tegen zijn schoondochter geprocedeerd voor het Hof van Holland en in 1690 werd door Sara van Oudenhoven en Maria van Oudenhoven voor het Hof een proces over de nalatenschap van Ds. van Oudenhoven gevoerd tegen één van de kinderen van Paulus en Dingna Poefs, genaamd *Anncken.*

De meergenoemde ***Maria van Oudenhoven*** huwde te Haarlem met de mr. tinnegieter ***Johannes Haupf. Zij*** maakten op 18 November 1686 huwelijksvoorwaarden [18]). Dit echtpaar heeft blijkens verscheidene acten en sententies kwestie gehad met hun tante ***Sara van Oudenhoven*** over zekere obligatie van 800 gulden, die Jacob van Oudenhoven aan zijn kleindochter zou hebben geschonken en die door haar tante Sara te kwader trouw en buiten weten van Maria, zoals in de acte staat, aan *Warnar Brugham,* koopman in Amsterdam, was verpand.

Jacob van Oudenhoven's zoon ***Heyndrick*** [19]) vinden wij in het protocol van notaris Haeswindius niet met name ver-

---

[8]) Blijkens het verbaal van 11 Maart 1675 (Hof van Holland, Inv. no. 1357) had Jacob van Oudenhoven een „ongemackelijck humeur".

[9]) Not. Haarlem, Inv. no. 435, 141.

[10]) Tegen de erfgenamen van de hier zo belasterde Mr. Johan ***Uijttenhage*** de ***Mist,*** die een huisvriend was van de familie van Oudenhoven en door Jacob van Oudenhoven „een groot lieffhebber ende ondersoecker van de ..... outheyden" wordt genoemd, hebben Jacob van Oudenhoven en Sara van Oudenhoven een proces voor het Hof van Holland gevoerd over wat zij hem schuldig zouden zijn gebleven wegens het waarnemen van hun belangen. In de uiteenzetting van Sara van Oudenhoven, voorkomende in de civiele sententie van het Hof van 18 November 1687 (Inv. Hof no. 835, 100) vertelt zij, dat Mr. Uijttenhage bij herhaling heeft geweigerd, de overeengekomen som, groot 500 gulden, aan te nemen, maar dat hij daarentegen bij diverse gelegenheden in totaal een bedrag van 1001 gulden en 12 stuivers (!) van haar heeft geleend. Het maakt wel een eigenaardige indruk, dat Sara, die de data en geldsbedragen zeer precies kan opgeven, blijkbaar ***geen*** kwitanties van de geleende bedragen kon produceren!

[11]) Zie de acten van 21 Mei 1684, 6 Augustus 1684 en 14 Augustus 1684 (Not. Archief Haarlem, Inv. no. 435, fol. 159, 220 en 236).

[12]) Inv. Hof no. 795, no. 7.

[13]) Deze maakten 14 Maart 1641 hun mutueel testament voor notaris Mathys van Lievendael te Haarlem.

[14]) De dochter ***Elisabeth*** wordt in deze acte niet genoemd. Zij was reeds jaren geleden gestorven en met haar moeder, die omstreeks 1660 overleden zal zijn (Jacob van Oudenhoven vertelt in zijn „Na-reden" op de „Beschrijvinge van Dordrecht", waarvan de eerste- druk in 1666 verscheen, dat hij dit werk heeft ondernomen, om „voor eenighe jaren verlooren hebbende mijn weerdighste pant", zijn gedachten te verzetten) in de kerk van Nieuw-Lekkerland begraven. Van haar bestaan weten wij door het proces, dat haar vader heeft gevoerd tegen Jacob ***Aertsz.*** en de grafmaker *Huygh Goris* over de schending van haar graf. De lugubere details van deze grafschending zijn te vinden in de acte van 28 Januari 1687 (Not. Arch. Haarlem Inv. no. 438, 45) en ook in het rekest van Ds. van Oudenhoven aan het Hof, dat afgedrukt is in Tax. XV (1908), 75, waarop 17 December 1680 advies van het Hof volgde.

[15]) Inv. Hof. no. 803, no. 15.

[16]) Not. Haarlem Inv. no. 435. fol. 131.

[17]) Not. Haarlem Inv. no. 428; fol. 670.

[18]) Not. Haarlem Inv. no. 437. fol. 653.

[19]) Hij is ongetwijfeld identiek met de persoon, die in de gedrukte uitgave van het Album Studiosorum van Leiden voorkomt als ***„Henricus van Oudenhoven*** Nova-Zeelandia Hollandus. 20, P", ingeschreven als student te Leiden op 3 October 1656. Vanwege de Rijksuniversiteit te Leiden werd mij medegedeeld, dat betwijfeld mag worden, of er „Zeelandia" staat: de eerste letter komt meer met een L overeen en de derde letter houdt het midden tussen een e en een c, zodat ik vermoed, dat „Nova Leclandia" moet worden gelezen. Blijkens het Album Promotorum Academiae Rheno-Trajectinae 1636-1815, (1936) p. 16, is hij op 30 November 1660 in Utrecht gepromoveerd.

meld. Wel moet hij één van de vier kinderen zijn, die in de acte van 7 October 1673 [20]) genoemd worden. Hij was med. doctor blijkens een transportacte van 30 Maart 1665 (G. 18, fol. 105) en blijkens een not. acte van 27 April 1666 [21]). Op 30 December 1663/13 Januari 1664 huwde hij te Haarlem met *Susanna Bon,* j.d. van Haarlem [22]). Al komt zijn overlijden in de klappers niet voor — evenmin trouwens als dat van zijn zusters —, wij zouden geneigd zijn, uit het feit, dat hij na 1673 niet meer in de acten voorkomt, te concluderen, dat hij niet lang daarna is overleden.

Tenslotte blijkt de preciese sterfdatum van Jacob *van Oudenhoven* uit een op 6 April 1690 afgelegde verklaring van twee getuigen, die bij zijn overlijden op 2 Januari 1690 tegenwoordig zijn geweest [23]). Op 11 Januari d.o.v. werd hij — dit was reeds bekend — in de Grote Kerk in Haarlem begraven.

Het spreekt vanzelf, dat met het hierboven medegedeelde de mogelijkheden tot onderzoek inzake Jacob van Oudenhoven niet zijn uitgeput en dat met name het rechterlijk archief van Haarlem bepaalde punten nog wel nader zal kunnen belichten. Ik meende er echter goed aan te doen, van deze „nieuwe feiten" reeds thans mededeling te doen.

Bijlage.

1. *Grietje de Backer* met *Adriaen* van *Overacker.*

Hendrick de *Backer* getrouwt met Sara de *Bije*

1. *Hendrick van* Overacker met *Soetje Jans de Bije*
   1. *Adriaen van Overacker*
   2. Sara *van* Oweracker met *Paulus Hendrickx van* Engelen
   3. *Elisabeth* van Overacker
2. *Teunis* van Overaoker *genaemt Backer*
3. *Joost van* Overacker. — *Adriaan* van Overacker genaamt van *Bergen* de welcke in de jare 1590 de stad van Breda met het turffschip heeft helpen innemen.
4. *Bartholomeus.*
5. *Pieter* van *Overacker genaemt Backer*
   1. Jan.
   2. *Teunis.*
   3. *Hendrick.*
6. *Adriaen* van Overaoker *genaemt* van *Bergen* — Adriaan. *van* Bergen die oock met het turffschip mede int jaer 1590 Breda holp innemen.
   1. Jan van *Bergen.*
   2. *Elisabeth* van Bergen.
7. een dochter.

2. *Maijken Backer* met *Willem van Bergen* — *Jacob van Bergen* — Willem van. *Bergen,* die oock met het turfschip in den jare 1590 Breda holp innemen.

3. *Elisabeth Backer* met *Adriaen* plan *Bergen.*

Wij Adrianus Pety bailliu ende schout Cornelis Cornelisz Wassenaer ende Joris Hendricxsz sGravendijck schepenen der vrije heerlicheden van Noortwijck doen kont ende maecken kennelijck bij desen, dat voir ons op heden compareerde ende verschenen is de heer Jacobus van Oudenhoven oud predicant in Nieuleckerlandt, nu ter tijdt woonende tot Haerlem, de welcke hem hebbende gehouden voir gedaghvaerdt ten versoecke van Sara van Oudenhoven ende Catharina van Oudenhoven sijne dochters bij hem verweckt aen Catharina Paulus van Engelen, moeder van de voornoemde requiranten, wijle sijne huysvrouwe, onder solemnelen eede hem bij ons wettelijck afgenomen verklaerdt ende gedeposeert heeft, waerachtich te zijn, dat wijlen de voornoemde sijne huysvrouwe Catharina Paulus van Engelen, moeder van de voornoemde requiranten geweest is een dochter van Paulus Hendricxsz van Engelen ende Sara van Overacker, dat hij deposant met sijn voornoemde huysvrouwe in den jare 1626 tot Haerlem getrouwt zijnde, de voornoemde Sara van Overacker sijns deposants huysvrouwen moeder, menichmael heeft hooren seggen ende verhalen, dat sij Sara van Overacker tot Breda was geboren, ende dat sij oudt was ontrent de veerthien jaeren als in den jaere 1581 Haultepenne Breda verraste ende innam. Dat naer dien tijdt haer moeder Soetie Jansz de Bye met haren tweeden man Jan Paulus van Bocxtel, van Breda vertrocken zijn, met eenige van haer vrienden, ende haer familie, ende hebben haer eerst nedergeset tot Dordrecht, maer zijn daer na voorts vertrocken naer Haerlem daer de voornoemde haer moeder Soetie de Bye, ende haren tweeden man Jan Paulus van Boxtel beyde zijn overleden. Dat sij Sara van Overacker, zijnde een dochter van het eerste huwelijck van Soetie de Bye met Henrick van Overacker, tot Haerlem is getrouwdt met Paulus Hendricxsz van Engelen, die t'samen vader ende moeder van desz voorsz. deposants huysvrouwe geweest zijn, ende dat hij deposant menichmael gehoordt ende verstaen heeft uijt den mondt van sijn deposants schoonmoeder tgene hij deposant aengeteeckent, geschreven ende opgesteldt heeft in de bovenstaende genealogie, ofte geslacht-boom van de Bredaesche vrienden, soo als sij

20) Not. Haarlem Inv. no. 426, fol. 186.
21) Not. Haarlem Inv. no. 347, fol. 585.
22) Mededeling van de Gemeente-archivaris van Haarlem, Mejuffrouw Dr. G. H. Kurtz, die mij ook verder haar gewaardeerde medewerking bij mijn onderzoek verleende.
23) Not. Haarlem Inv. no. 441, fol. 157.

Sara van Overacker de selve gewoon was te noemen, in alle maniere ende soo verre als de bovenstaende genealogie of geslachtboom is inhoudende ende dat met intentie soo van de voornoemde sijn deposants schoonmoeder Sara van Overacker, als van hem deposant, ende sijn voornoemde overleden huijsvrouwe Catharina Paulus van Engelen, opdat deselve genealogie of geslachtboom tot allen tijden, ende in. allen voorvallen soude mogen dienen voor een memorie ende narightinge aengaende het geslacht ende persoonen daer in begrepen voor hem deposant, voor wijlen sijn deposants huijsvrouwe, ende hunne beyder gesamentlycke kinderen ende nakomelingen. Ende de voorz. genealogie of geslacht-boom voorts sedert altijdt gehouden te hebben, ende als noch bij desen te houden, ende ter goeder trouwen voor als noch niet anders te weten, als dat de bovenstaende genealogie of geslacht-boom in allen deelen is oprecht ende seecker, ende geen faulte tot noch toe daer inne bevonden te hebben. Voorders verclaert hij deposant, dat sijn schoonmoeder met hem oock vijel gesproocken heeft van de verscheydentheyt der namen die de persoonen in de bovenstaende genealogie ofte geslacht-boom gegeven waeren, voerende eenige der selver oick den naem van Backer ende andere van Berghen ende seyde daerop dat geschiet te zijn, omdat die den naem voerden van de persoonen daer sij naer genoemt waren. Verclaert verders oock mede hij deposant dat hij selffs eenen van de Bredasche vrienden heeft gekent, die den naem van Jan Paulusz gevoert heeft omdat hij naer eenen Jan Paulusz genoemt was, daer sijn vader Cornelis hiet ende hij naer sijn vader Jan Cornelisz moeste geheeten hebben. Wijders niet verclaerende soo waerlick most hem deposant Godt almachtich helpen. Des ten oirconde desen bij ons schout ende schepenen geteeckent op den 22en Januarij 1675.

(w.g. A. Petij e.a.)

Het geslacht De Loos, Rotterdamse tak,

door J. DE LOOS-HAAXMAN.

Voorwoord.

Bij dit stamboomonderzoek is uitgegaan van een familiebijbel [1], folioformaat, in leer gebonden met koperen hoek- en middenbeslag en koperen klampen, uitgegeven „tot Dordrecht bij Pieter Verhaghen, woonende in mijns Heeren herberghe. Anno 1583", van een Almanak [2] en van gegevens uit archieven en Burgerlijke Stand. Ik heb deze gegevens kunnen uitbreiden, de voorhanden brieven bestudeerd en een familieverhaal samengesteld, deels uit handschrift en omstandigheden afgeleid.

De bijbel is afkomstig van *Willem Jansz. van Bremenbergh.* Hij tekent er de dood van zijn vader *Jan Willemsz. van Bremenbergh* tot Maassluis († 1670, Maassluis) in aan, zijn eigen huwelijk in 1690 met *Aryaenfie Klazquakaas,* de geboorte van acht kinderen, onder wie slechts één zoon, dan nog dood geboren, en — met beverig handschrift — de dood van *Aryaentie* na een huwelijk van 55 jaar.

Van de acht kinderen bleven drie dochters: *Lijsbet, Margriet* en *Johanna* in leven. *Johanna* is van betekenis voor ons, want zij, tweede echtgenote van *Dirk de Loos Gijsbertsz.*, is waarschijnlijk de goede en ordelijke geest geweest in zijn leven.

1) In ons bezit.

2) Pieter van Bezooyens Gepriviligeerde Rotterdamschen Almanach Op 't Schrikkel Jaar Ons Heeren Jezu Christi 1772.. ...

In de foliobijbel hebben, behalve *Willem Jansz. van Bremenbergh,* zijn afstammelingen, Dr. *Dirk de Loos* (1834—1908) en Mr. *Wolter de Loos* (*1879-1950)* aantekeningen geschreven.

De Almanak is van veel belang voor de genealogie De Loos èn voor het familieverhaal. Hij is in twee verschillende handschriften geschreven, in dat van *Dirk Gijsbertsz. de Loos* (geb. 1709)' en in dat van zijn kleinzoon *Dirk de Loos Wzn.* (geb. 1769 te Rotterdam). *Dirk Gijsbertsz.*'s eigen zoon *Willem* heeft er niet aan kunnen meewerken; hij stierf vóór zijn vader in 1771. *Dirk Gijsbertsz.* zelf is laat begonnen, niet voor 1772. Hij kan bestaande aantekeningen hebben gebruikt en het is duidelijk, dat hij zich wel eens vergist. Ware hij vroeger begonnen, misschien zouden zijn berichten dan levendiger zijn geweest of talrijker!

Dat de familie waarde hechtte aan de aantekeningen blijkt uit het feit, dat Jacob Dirkzoon's echtgenote, *Johanna Maria Schomaker* († *1855* te Rotterdam), ze copieerde en wel in een tweede almanak [3]. *Johanna Maria* maakte echter geen volledige copie, doch slechts van de eerste 24 der 30 pagina's.

Jacob Dirksz. de Loos zelf — achterkleinzoon van de oude *Dirk* — gaat in deze Almanak met de aantekeningen door vanaf 31 Maart 1821. Dit is aanvankelijk eveneens een terugblik.

Het geslacht *De Loos is* uitgebreid geweest in 's-Gravenhage (zie Gemeente-Archief), in Antwerpen (Stads-Archief), in Rotterdam en in verscheidene andere plaatsen in Nederland. Het is zowel Protestants als Rooms-Katholiek. De Rotterdamse tak is Protestant.

Opmerkelijk in de opgave uit Antwerpen is *„Jan de Loose Janssoone van* Oisterwijk, kuiper", die 28 October 1541 poorter in Antwerpen werd, ook — en misschien vooral — in verband met een opstel in de „Nederlandsche Leeuw", waarin de namen *De Loos* en *Van Sprang* (1508) in Oisterwijk gekoppeld zijn [4].

Ten opzichte van de vele Haagse De Loozen heb ik mij bepaald tot de kleine groep, die duidelijk samenhang met de Rotterdamse tak heeft door doopgetuigen en familienamen: *Dirk de Loos* en *Johanna van Bremenbergh* de getuigen, en Gijsbert, Dirk, Bastiaan, Hendrik, Johannes, Adriaan en Willem de familienamen. De eerste twee namen komen van de stamvader van de Rotterdamse tak: *Dirk Gijsbertsz. de Loos* en dus ook van zijn vader Gijsbert, van wie wij verder niets weten. *Dirk Gijsbertsz.* de Loos kwam uit Opijnen [5].

De overige namen komen van Hendrikje van Sprang en van haar vader en grootvader (Bastiaan, Willem), en misschien van een oom (Adriaan), ook van Willem Jansz. van Bremenbergh.

Uit *Dirk Gijsberfsz.* en *Hendrikje van* Sprang komt voort *Gijsbert Dirksz.*, die met *Marijtje Verdonk Ariensdr.* trouwt. Misschien eveneens *Bastiaan Dirksz. de Loos*, die met

3) Van Zwaanen's en Thompson's Almanak Voor het Schrikkeljaar Onzes Heeren Jezus Christus 1832.

4) *Gielis Otten,* poorter te Oisterwijk 1508, heeft een huis te Oisterwijk (1517-1538). Hij trouwt met *Aleyt* die *Loeze,* dr. van *Barthelomeus Henricszn ('s* Lozen) en *Catha.* Jan *Willems Goessens Bas.* Uit dit huwelijk wordt in Oisterwijk een dochter *Catharina* geboren. Uit haar huwelijk met *Joost Willemszn. van Sprange* (vermeld 1599) wordt *Willem van Sprang* geboren. „Het Hilvarenbeeksch Geslacht Otten (Otto)", door B. W. van Schijndel. Ned. Leeuw LXVII, k. 282.

5) Mirabile dietu: *Wolter de Loos (g.* 1911 Leiden) kreeg in 1944 van de toenmalige fungeerende Burgemeester van Opijnen *een* „vals persoonsbewijs" om daarmede te bewijzen, dat hij in Opijnen woonde en dus ongehinderd in de Betuwe mocht verblijven!

Adriaentje Ariens trouwt [6]). Beide gezinnen woonden op de Schiedamse Dijk te Rotterdam. De geboorte van de kinderen (7 en 5 in getal) liep telkens ongeveer parallel en bij de doop van 3 der kinderen van *Bastiaan Dirksz.* en *Adriaentje Ariens* zijn steeds *Gijsbert Dirksz.* en *Maritje Verdonk Ariensdr.* getuigen.

In hoofdzaak zal ik de afstamming van mijn kinderen in rechte lijn in dit familieverhaal beschrijven. Als bijlage zal ik er aan toevoegen de parallel lopende groep uit Rotterdam en de broeders van *Dirk,* de man van de Almanak.

Deze *Dirk* (II) was tabakshandelaar. Hij schreef in 1772 een mooi en vlot handschrift en noteerde daarmede geboorten, sterfgevallen, huwelijken en verjaardagen — ook van Oranjevorsten en van de Koning van Pruissen —, verder prijzen van vis en landbouwproducten en plaatselijke voorvallen, Ook vertelt hij van zijn tochtjes in de omtrek — IJsselmonde, Saarloos — en van een reis door de Alblasserwaard waard van Krimpen over oa.. Alblasserdam, Molenaarsgraaf, „otlandt", Giessennieuwkerk naar Gorcum en over Giessendam naar Sliedrecht. Dit was een reis, misschien voor zaken, die hij 21 Augustus 1774 ondernam. Het handschrift is dan niet meer zo regelmatig als op de eerste bladzijde, waar hij zijn aantekeningen begint met de mededeling: „In het Jaar 1731 [7]) is mijn broeder *Adrianus* na Oostindië gegaan. Doe stondt *Gijsbert de Loos* boven aarde". Dit bleek mij te zijn Dirk's vader *Gijsbert Dirksz. de Loos* [8]), die *Dirk Loezen* tot vader had.

Deze *„Dirk Loezen"* was 14 April 1680 in het huwelijk getreden in Gorcum met. *Hendrikje van Sprang.* Hij is dan j.m. van Opijnen, zoon van *Gijsbert* en zijn naam wordt gespeld *„De Loos"* [9]).

Bij de geboorte van het eerste kind Geertrui, 3 November 1680, staat Dirk ingeschreven als *„De Loes"* [10]). Een der getuigen is *Gerrit van Spreng. Dirk* was reeds in Gorcum gevestigd, toen hij trouwde met *Hendrikje van Sprang,* die in Gorcum gedoopt werd op 3 September 1660, geboren uit *Bastiaan Pieterzen van Sprang en Geertruyd Willems van Noordende* [11]). Deze ouders waren beiden van Gorcum en bij hun huwelijk [12]) op 17 Maart 1658 wordt de vrouw *Geertruyd Willems van Osch* genoemd.

Het geslacht *Van Sprang* is waarschijnlijk een Gorcums geslacht geweest. Ik heb de naam enige malen gevonden in de „Nederlandsche Leeuw", het „Familieblad", het Leidse Album Studiosorum, enz. Ik vraag mij dan ook af, of Mr. *Adriaan van Sprang,* burgemeester van Gorcum, overleden 28 Januari 1691, gehuwd met *Anna van Herwaerden,* overleden 1 Januari 1702, een broeder of neef van Hendrikje is geweest [13]).

6) De Archivaris van Rotterdam meent, dat *Gijsbert Dirksz. en Bastiaan Dirksz.* broeders of neven waren.

7) Dit jaartal is niet juist. Gijsbert stierf in 1729 en werd 25 October in een huurgraf in de Prinsenkerk begraven. (Archief Gemeente Rotterdam).

8) Alg. Rijksarchief 's-Gravenhage : Doopboek Nederduitsch-Geref. Gem. Gorinchem 3.681-1714: „1683 Februarius. Kind: *Gijsbertus,* ouders: Dirk Loezen en *Hendrikje van Sprang."*

9) Trouwboek Nederduitsch Herv. Gem. Gorcum, 1674—1691. Alg. Rijksarchief, 's-Gravenhage.

10) Doopboek Nederduitsch Herv. Gem. Gorcum, 1647-1680. Alg. Rijksarchief, 's-Gravenhage.

11) ibid.

12) Trouwboek Nederduitsch Herv. Gem. Gorcum, 1655-1674. Alg. Rijksarchief, 's-Gravenhage.

13) Uit dit huwelijk een dochter *Anna* te Gorcum, die aldaar trouwde met Mr. *Corns.* van, *Someren,* die 26 April 1707 overlijdt. Het huwelijk had plaats op 12 Maart 1686. Alg. Ned. Familieblad V (1888), 75.

De Rotterdamse tak De Loos heb ik dus kunnen opvoeren over Gorcum tot Opijnen, waar *Gijsbert (de Loos?)* heeft geleefd, de vader van Dirk (1) Gijsbertsz. Gijsbert kan hebben geleefd vanaf omstreeks 1625. Hij ontgaat mij tot nog toe geheel, verraadt zich alleen door het nuttige gebruik om de voornaam van de vader aan de naam van de zoon te koppelen. Voor meer inlichtingen heb ik de gemakkelijke weg der kerkelijke registers niet kunnen gaan, want de doop- en trouwboeken van Opijnen zijn pas bewaard vanaf 1667 [14]).

Ik heb getracht de zo vaag aangeduide stamvader in zijn voorgeslacht te benaderen, door andere takken der familie *De Loos.* Daarmee ben ik dan vanuit Antwerpen werkend gekomen op *Jan de Loose Janssoone van Oisterwijk* [15]). Opijnen en Oisterwijk liggen niet ver van elkaar! Verbinding zou hier mogelijk kunnen zijn.

Voorlopig kan ik als stamvader van het geslacht De Loos, waaruit de Rotterdamse tak, aannemen: *Gijsbert,* misschien ± 1625 geboren, wiens zoon *Dirk* (I) *Gijsbertsz. de Loos* (geb. te Opijnen) in 1680 in *Gorcum* trouwt met *Hendrikje van Spreng.*

In 1683 wordt hun zoon *Gijsbert Dirksz.* geboren, die in' 1729 in Rotterdam sterft en tabakshandelaar is geweest. Deze trouwde op 28 Mei 1708 in Rotterdam, waar hij toen reeds woonde — op de Schiedamse Dijk -, met *Maritje Verdonk.* Zij testeerden bij Notaris Vos van Weel 24 April 1709. Het testament, in ons bezit, is een uiterst slordig geschreven afschrift. Bij zijn sterven woonde *Gijsbert Dirksz.* nog op de Schiedamse Dijk tegenover de Jongmanssteeg.

Zij lcregen 7 kinderen. Ik heb deze kinderen, wat betreft de zoons, uit de Almanak bij elkaar gezocht en bevestiging en aanvulling gekregen uit het Gemeentearchief van Rotterdam. Het waren:

Dirk (11),	ged. 8 October 1709		in de Geref. Kerk.
Adrianus,	„ *25* October 1711		„ „ „ „
Heijltje,	„ *9* Maart 1714		„ „ „ „
Heijltje,	„ *27* September	1715	„ „ „ „
Bastiaan,	„ *12* Mei 1717		„ „ „ „
Hendrik,	„ *31* Juli 1720		„ „ „ „
Gijsbert,	„16 Januari	1724	„ „ „ „

De oudste zoon, *Dirk* (II) *Gijsbertsz.,* was eveneens tabakshandelaar, hij is tweemaal getrouwd geweest. Het eerst op 10 Mei 1733 in de Gereformeerde Kerk met *Arijaantje van Aken.* die reeds 20 Januari 1735 begraven werd, nadat zij een zoon *Gijsbert* had gekregen, die 9 Januari in de Gereformeerde Kerk gedoopt werd [16]).

Dirk en Arijaantje woonden toen in de Jan Slijpensteeg en hadden het blijkbaar zeer moeilijk, want in de begraafacte staat aangetekend „pauper", „dus", schreef de wnd. archivaris van Rotterdam mij op 19 December 1950, „het gezin was in aanmerkelijk mindere doen dan Dirk het thuis gewend was geweest". Hoe kwam dit? Was het een „onvoorzichtig" huwelijk geweest? Of was Dirk belast, en dan waarschijnlijk bezwaard, met de opvoeding van *zijn* broers en het onderhoud van zijn moeder? Gijsbert Dirksz., zijn vader, was in 1735 reeds zes jaar dood, zijn moeder, *Maritje Verdonk Ariensdr.,* werd 15 October 1742 in de Prinsekerk begraven. Waren er bij *de* dood van haar echtgenoot nog vier onmon-

14) In het Rijksarchief van Gelderland te Arnhem.

15) De „kuiper, die 28 October 1541 poorter van Antwerpen wordt", cie kol. 338. Dus wederom Oisterwijk. Zie ook noot 4.

De naam ***De Loos*** komt in de 16de eeuw in Zuid-Nederland en in de 17de eeuw in Noord-Nederland voor als Loos, Los, De Loos, De Looze, zelfs Loezen en Loofs.

16) Gemeente-Archief Rotterdam.

dige kinderen [17]), toen Maritje de laatste gang deed, liet zij drie mondige kinderen achter [18]).

Dirk's tweede vrouw was acht jaar ouder dan hij. Het was ***Johanna van Bremenbergh,*** wier vader van zijn kinderen de geboorte en van de meesten de dood optekende in zijn — onze — familiebijbel.

Nog in het jaar van de dood van zijn eerste vrouw ging Dirk dit tweede huwelijk aan [19]). Volgens de ondertrouw-inschrijving was Johanna eveneens geboortig uit Rotterdam. Bij *haar ondertrouw woonde zij in de Goudsewagenstraat, hij nog in de Jan Slijpensteeg [20]).

Dirk en Johanna kregen twee kinderen: 19 Augustus 1736 werd ***Willem*** gedoopt vanuit de Jan Slijpensteeg in de Gereformeerde Kerk en 1 November 1739 Maria. Uit de overlijdens(begraaf-)acte van een kind van ***Dirk de Loos,*** oud twee jaar, op 18 November 1741 — dit moet ***Maria*** zijn geweest — blijkt dan, dat Dirk tabakshandelaar was [21]).

Van ***Gijsbert,*** zoon van ***Adriaentje van Aken*** — van wier nagedachtenis Dirk niet meer spreekt — horen wij mogelijk nog onderaan op de eerste bladzijde van zijn Almanak bij de opsomming van (de) familieleden. Een ***Gijsbert*** is dan oppermeester op het schip „Schoonzicht", 29 December 1771 naar de Kaap de Goede Hoop, en het is eveneens een ***Gijsbert de Loos*** — in dezelfde opsomming in de Almanak — die 25 Maart 1758 naar Groenland vaart. Hier is echter geen functie genoemd. Misschien dezelfde Gijsbert?

Het is dus mogelijk, dat Johanna en Maria een zoon *Gijsbert* en een zoon *Willem* hadden op te voeden. Zij deden dit dan waarschijnlijk naar vermogen, d.w.z. voor wat Dirk maatschappelijk waard was en voor wat Johanna bij het huwelijk, ook aan energie, had aangebracht. Bij Willems geboorte was zijn vader 27, zijn moeder 35 jaar. Dat het zwaartepunt van deze tweede echtverbintenis waarschijnlijk niet bij Dirk heeft gelegen zegt de Almanak niet met woorden. Toch spreekt het sobere geschrift ervan. Want als Johanna gestorven is in 1776 en Dirk bij Willem's weduwe en kinderen gaat wonen — of zij misschien bij hem kwamen of bleven — gaat het de vereenzaamde man toch niet naar de zin en reeds enige maanden later „op het laatst van November heeft ***Dirk de Loos*** van zijn dochter en kinderen vertrokken na de Sint Pietersgang ...." en nog in 1777 verlaat hij dit nieuwe tehuis en begint een periode van zwerven, die hij in 1782 in gebroken schrift in de Almanak zal optekenen.

En ***Willem,*** zijn zoon, de jonge man, met het levendige gezicht en de intelligente donkere ogen [22]), hechtte stellig zeer aan zijn moeder. Achterelkaar noemt hij vier dochtertjes naar ***Johanna.*** Zij stierven allen zeer jong.

Bij Willem's doop in 1736 worden wij nog eenmaal geconfontreerd met ***Willem Jansz. van Bremenbergh,*** de man van de foliobijbel, de grootvader van moederszijde. Hij geeft zijn naam aan de dopeling en is getuige met ***Maria Verdonk,*** grootmoeder van de kant van de vader.

Willem zou geneesheer worden. Het lijdt geen twijfel of hij

17) *Adrianus,* Bastiaan, *Hendrik* en *Gijsbert.*

18) Adrianus verongelukte in 1733 aan de Kaap. De beide Heijltjes zijn waarschijnlijk jong gestorven; van haar is nooit sprake. Gijsbert moest ook overleden zijn, want de drie mondige kinderen waren, volgens acte van 8 Jan. 1734 — Notaris Jan Swinnas, Rotterdam — Dirk, Rastiaan en Hendrik.

19) Ondertrouw op 23 October, huwelijk op 5 November 1735.

20) Een verbinding tussen de Schiedamse Dijk en de Leuveharen, genoemd naar Jan Janszn. Slijp, brouwer in „De Dolfijn" aan het Westnieuwland. Deze steeg heette daarom ook wel Dolfijnsteeg.

21) Archief Gemeente Rotterdam.

22) Zijn portret in pastel in ons bezit.

bezocht de Latijnse school, thans Erasmiaans Gymnasium, en waarschijnlijk daarna de Illustere School, die op den duur de vooropleiding voor het Universitaire Onderwijs zou worden en dan ook tot in de Franse tijd een medische afdeling behield en in ***1828*** als Clinische School tot nieuw leven kwam. Hoewel deze school in de tweede helft der 19de eeuw opgeheven werd, mag toch de Stichting „Klinisch Hoger Onderwijs", opgericht in 1950 — geboren uit nooddruft door een groot gebrek aan plaatsen, waar klinisch onderwijs gegeven kon worden — de oude Clinische School als zijn voorloper beschouwen [23]).

Willem zal dus wel geen chirurgijn geweest zijn — Gijsbert misschien wel (oppermeester!). Het was een beroep, bij welgestelde ouders als opleiding voor hun zoon nauwelijks in aanzien, omdat het baardscheren eraan verbonden was en uiteraard de meester dit gaarne aan de leerlingen overliet [24]). Van de studie aan een Universiteit door Willem geeft het Album Studiosorum van Leiden noch van Utrecht bericht en de Almanak spreekt er niet over. Dit is wel zeer merkwaardig, temeer, omdat de Almanak evenmin spreekt over Willem's promotie tot Doctor in de medicijnen aan de Hoogeschool te Utrecht, op 24 October 1767, na de verdediging van een proefschrift getiteld: „Dissertatio Physiologico-Pathologica Inauguralis De Menstruorum Per Terrorem Obstructorum Cura", op gezag van de Rector Magnificus Jo. Freder. Reitz. De Promotor *is* Professor Joanni Oosterdyk Schacht.

Dirk de Loos, zijn vader, wordt op de eerste bladzijde als zodanig vermeld. Voorts de professoren Joannes David Hahn (chemie, botanie en physica), Petrus Lugtmans (anatomie en chirurgie) en de doktoren Lambertus Bicker en Wilhelmus Oudenaarden, beiden uit Rotterdam.

Behalve zijn dissertatie schreef Willem een „Scheikundige Verhandeling over verscheidene, zoo gewone als ongewone, Vochten, waer mede men letters maken kan: of over eenige Sympathetische Inkten. Benevens een verhandeling over den Pyrophorus of Vuurdrager, en deszelfs kortere bereiding" (Rotterdam 1770). Wij bezitten dit kwartoboekje, 150 pag. groot, in bruin fluweel gebonden met sierlijke opdruk in goud en goud op snee, evenals zijn dissertatie en zijn doctorsbul.

Voorts doceerde Willem chemie in Rotterdam aan een Chemisch Gezelschap, waaraan hij ontviel door zijn vroege dood in 1771 [25]), door zijn vader vermeld in de Almanak: „Den 8den Janie 1771 is gestorven *Wl. de Loos* des voormiddags ten 1 uren in den ouderdom van 34 jaren en omtrendt 5 maanden en den 16den dito begraven in de Groote Kerk".

Bij zijn sterven was ***Willem de Loos*** misschien in goede doen, was het hem althans goed gegaan, want 12 October 1768, toen zijn beide ouders nog leefden, kocht hij een huis in Rotterdam op de hoek van de Posthoornsteeg voor *f* 11.000,— (Almanak) [26]). Hij zal toen de geneeskundige praktijk wel reeds geruime tijd hebben uitgeoefend, want hij was 20 Augustus 1758, net 22 jaar en 1 dag oud, in het huwelijk getreden met ***Elisabeth Zijdregtop,*** die reeds 12 November 1764 overleed (Almanak). Wellicht was zij een

23) Gedenkboek Rotterdam 1326-1928, p. 37e.v.

24) „De oorsprong van de heelkunde ligt in de barbierswinkel", schrijft Dr. P. J. van der Schaar in „100 Jaar Ziekenhuis Coolsingel", en „bij het afschaffen der gilden in 1798 pas gingen chirurgijn en baardscheerder uit elkaar, tenminste theoretisch ....", p. 120 e.v.

25) „Leven, werken en geheimmiddelen van Dr. Leonardus Stocke", door Dr. P. M. Kramer, Rotterdamsch Jaarboekje 1934, p. 19.

26) In de familie zegt men: op de hoek ***van de*** Z. Blaak, tegenover de ronde Luthersche Kerk. Zou dit zeer hoge bedrag niet een vergissing van de oude Dirk zijn?

dochter van *Leendert Zijtregtop*, die, geboortig van Monster, op 10 Jan. 1720 poorter van Rotterdam werd (Gens Nostra 1955, p. 83), 14 Nov. 1765 stierf (Almanak) en „van juffrouw ..... (onleesbaar in de Almanak), weduwe van *Leendert"*, die in het begin van Juli 1768 overleed (eveneens Almanak).

Willem en Elisabeth kregen drie kinderen:

1. *Johanna*, geb. 19 Augustus 1759,
2. *Janitie*, geb. 18 Juni 1761,
3. *Johanna Leonarda*, geb. 28 December 1763.

De laatste waarschijnlijk ook naar grootvader Leendert genoemd.

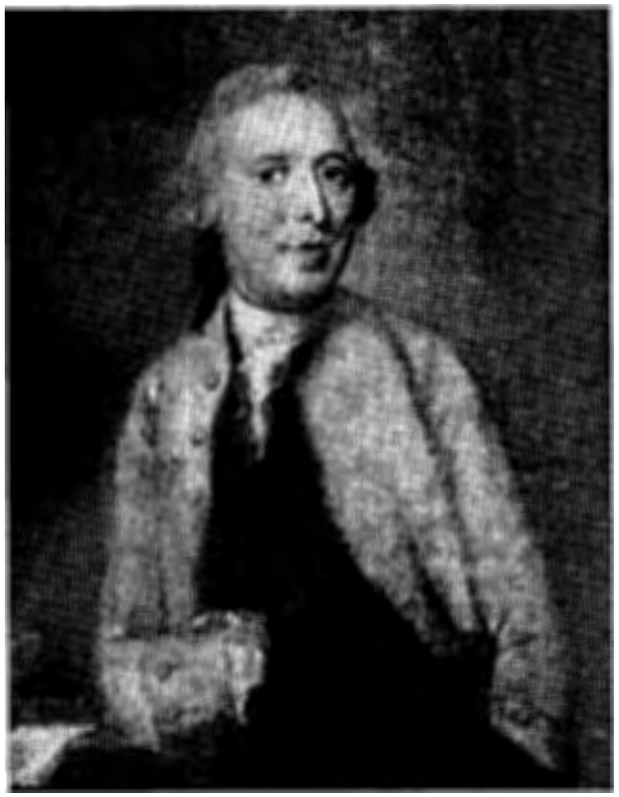

Dr. WILLEM DE LOOS Dzn.
1736-1771
toegeschreven aan P. F. de la Croix
23 X 35 c.M. (1709-1782).

In tweede huwelijk op 27 October 1765[27]) trouwde Willem met *Adriana Hooykaas*, geb. 17 October 1734 te Rotterdam, † ald. 21 Juli 1803, dr. van *Jasper Claesz.*, geb. Rotterdam 1692, † ald. 1758, en van *Corn^a. Weyers*, dr. van *Pieter Gijsbertsz.* [28]). Adriana was weduwe van *Pieter van den Bergh*. Haar zuster Reimpje (1725-1789) huwde in Rotterdam op 24 September 1747 *Jacobus Kraay*. Dirk noteert de verjaardag van *„Rijmtje" Kraay* op 31 Juli.

Uit dit tweede huwelijk werd 22 October 1766 een dochter *Johanna Leonarda* geboren „'s middags te 2 uuren in 't Jaar 1766 en den 26sten dito gedoopt van Ds. De Heide" (Almanak). Wederom een *Johanna*. Daaruit valt op te maken, dat alle drie dochtertjes uit het eerste huwelijk gestorven waren. Doch ook dit kind zou niet lang leven.

„Op Donderdag Den 6e Julij Is *Dirk* (111) *de Loos*

27) Gemeentearchief Rotterdam. De Almanak zegt 26 October.

28) Genealogie van „Het Geslacht Hooykaas", samengesteld door het Centraal Bureau voor Genealogie, 1948.

Willemszoon geboren, precies een kwartier voor een uure. Den 12de (is) *Dirk* gedoopt door de Heer De Heide" [29]). Op zijn 3de Jaar was hij lang 2 voeten en 10½ van duim". Dit schrijft de oude Dirk op 's kleinzoons derde verjaardag in de Almanak. Waarschijnlijk spreekt uit deze bijna subjectieve opmerking de ingenomenheid met een stamhouder. En dat werd hij inderdaad.

Dan wordt enkele weken na de dood van Willem een meisje geboren op 5 Februari 1771, en wederom heet dit kind *Johanna*, naar de grootmoeder, doch nu met *Wilhelmina* ervoor, naar haar vader. En dit kind bleef in leven.

ADRIANA HOOYKAAS
1734—1803
toegeschreven aan P. F. de la Crois
23 × 35 c.M. (1709—1782).

Op haar twaalfde jaar merkte zij een merklap [30]) met voorletters en leeftijd: WdL (W. de Loos)
0121 (Oud 12 jaar)

Zij trouwde met *L. Maasdijk* en overleed in Maart 1831 in Rotterdam.

Van Willem en Adriana bezitten wij twee kleine pastelportretten, niet gesigneerd, doch waarschijnlijk van De la Croix, een pastellist van matige gaven, doch bekwaam — of handig — in het fixeren van gelijkenissen. Een der dochters van Dr. *Dirk* (IV) *de Loos* (1831—1908), toonde n.l. een sterke gelijkenis met deze bet-overgrootmoeder. De portretten zijn niet gedateerd, doch misschien bij het huwelijk in 1765 gemaakt. De mode van haar blauwgrijze japon met strookmouwen, van zijn grijze jas en staartpruikje is uit die tijd.

29) *Willem* en Adriana woonden toen op de Sehiedamse Dijk over de Swanesteeg. Het „huis van *f* 11.000,—(?)" was dus misschien geldbelegging geweest!

30) In bezit van onze familie.

Johanna van Bremenbergh stierf 2 April 1776 en werd op 8 April in de Prinsenkerk begraven. Dirk (11) tekent dit driemaal aan in de Almanak, de eerste maal vergist hij zich in de bladzijde en veegde en krabde de aantekening zoveel mogelijk uit. Zij was gestorven „Den 11 ure in den ouderdom van 75 Jaren en bijna twee maanden". Het handschrift is zeer achteruit gegaan. Een half jaar later begint het zwerven.....

Hij neemt de Almanak mee en vervolgt zijn aantekeningen. Uit de copie der eerste attestatie (Almanak), die Dirk aanvraagt en die 3 December 1776 gedateerd is, blijkt, dat het gezin op de Schiedamse Dijk woonde, die hij hier „Schotsche Dijk" noemt, zoals men wel deed, omdat er zoveel Schotten woonden; en dat hij was „uit het kwartier van den Weleerwaarden Heer Provessor Nahuis". Zeer onvast copieerde hij het verzoek om kerkelijke attestatie „aan den Weleerwaarden Bartholomeus Van Velse" op 4 December 1777, toen hij uit de Boompjes naar de Schiedamse Poort verhuisde. Daarna komt achter in de Almanak zijn zwanenzang, waarin hij zijn zwerven van de een naar de ander vanaf 1776 tot December 1782 vertelt in wel krachtig neergezet, doch in vorm gebroken handschrift. Attestaties vermeldt hij dan niet 'meer.

Bij Ary Rooster op de Schiedamse Poort (Ary werd 31 Juli 1778 42 jaar. Almanak) bleef hij vier jaren, daarna ging hij naar Leerdam naar Meester Matijs Luikas en van deze naar Heindrik van Meeuwen. Deze gehele bladzijde heeft hij achtereen geschreven. Dan wordt hij moe en de laatste regels zijn niet meer duidelijk. „... en den 6 Janie 1782 van daar den 1sten Augs. 1782 bij Jan Verbrugen..... Den 8 dito Ben ik zeer ziek geworden, Dat Zij mij 4 weken moesten bewaken".

Plaats en datum van de dood van Dirk zijn niet bekend. Ten Algemeene Rijksarchieve berusten geen vroegere opgaven van overledenen in Leerdam dan het register van begravenen 1791-1820. (Inventaris Brouwer; Leerdam No. 5).

Toen de derde verjaardag van ***Dirk*** (111) door zijn grootvader werd herdacht, was Willem reeds 1½ jaar dood. Men vraagt zich af, hoe werd de kleine Dirk opgevoed? Had Adriana Hooykaas daar de middelen voor? De Almanak zwijgt er over. Wel vertelt de oude Dirk in zijn keurig handschrift — als hij juist de derde verjaardag herdenkt — tegelijkertijd van de zalm, die hij die dag heeft gekocht, een vis van 30 pond voor 3 gulden, en bovendien 10 kabeljouwen voor 6 „Sty" (stuivers?) en van het uitschelden, dat Anna de Haas hem hierover deed en zijn beklag bij burgemeesters, verder over een kerkgang bij Ds. Drijfhout in IJsselmonde en over het verdrinken van 7 mensen en 1 kind.

In het jaar 1789, toen Dirk (111) 20 jaar was, kreeg hij zijn bul als apotheker. Ook hij is dus waarschijnlijk op de Latijnse School geweest en daarna op de Illustere School. Ook hem, als leerling-apotheker, stond de Hortus medicus ten dienste, die uitnemende instelling door de stedelijke overheid ingesteld en — zuinigjes — onderhouden, tenslotte in 1869 door de Gemeenteraad bij acclamatie opgeruimd! Alle planten, w.o. zeer zeldzame, werden verkocht [31]). Het apothekersexamen legde Dirk af voor het Collegium Pharmaceuticum. Twee jaar tevoren had hij op 5 Februari zijn diploma als chemist verkregen.

Dirk (111) schrijft in de Almanak uitsluitend familieaantekeningen en bij hem komt niet uit of hij Patriot was of Oranjegezind [32]) in de rumoerige tijden van de afzetting der Prinsgezinde leden van de Vroedschap in Mei 1787 door de Patriotten en de omwenteling in September van dat jaar ten voordele van de Prins, terwijl Dirk's studie toch juist viel in de jaren, waarin er in Rotterdam veel onrust was door het ingooien van ruiten en mishandelen van Patriotten. In een opstel over dit onderwerp in het Rotterdamse Jaarboekje van 1945 [33]) wordt tweemaal de chirurgijn ***Hooykaas*** genoemd bij de uitoefening van zijn beroep. Hij was een broer van ***Adriana*** en van ***Reimpje Hooykaas,*** die met ***Jacobus Kraay*** trouwde [34]).

De genealogie Hooykaas noemt hem ***Nicolaas Jaspersz.,*** geb. Rotterdam 3 September 1726, † ald. 24 April 1805, en voegt eraan toe, dat in het Museum van Oudheden van Rotterdam een zilveren tabakspot bewaard wordt van het Chirurgijnsgilde der stad, met op de bodem gegraveerd: „Chirurgia" en de namen der vier hoofdlieden, onder wie ... „*N. Hooykaas,* 31 Dec. 1778". Eveneens in het Museum de wapens der hoofdlieden in olieverf op koper geschilderd, w.o. N. ***Hooykaas,*** 1774, (de koe in het landschap).

De kring, waarin de oude Dirk zijn zoon en kleinzoon zich bewogen, wordt ook hierdoor duidelijk aangegeven. Uiteraard zou Dirk (111) in de late jaren tachtig te jong zijn geweest om over remotie en omwenteling veel in de Almanak te schrijven. Hij schreef er bovendien helemaal niet in tot na zijn huwelijk, dat in 1800 plaats had en tot 1815 duurde. De gehele Franse tijd met de onrust der geesten viel daarvoor! En hij uitte zich daar misschien ook helemaal niet over, tenminste niet met de pen. Doch na 1800 wordt hij wel de tweede verhaler; met veel dunner, losser handschrift dan zijn grootvader noteert hij zijn huwelijk, de geboorte — en het sterven — van kinderen, een treurdicht bij de dood van zijn dochtertje *Elisabeth,* een lofdicht ook namens zijn zuster ***Wilhelmina Johanna*** en haar man ***L. Maasdijk*** op zijn overleden moeder ***Adriana Hooykaas.*** Dergelijke gedichten vloeiden in die tijden de mensen blijkbaar gemakkelijk uit de pen! Ook de dood van zijn vrouw vermeldt hij.

Eenmaal echter komt onder deze aantekeningen menselijke ontsteltenis tot uiting. Dat was op 11 Augustus 1819, toen Dirk's zoontje ***Jacob*** — 12 jaar oud — in het water viel en „door Jacobus Volkaert, knegt bij Schipper C. Lamot op Antwerpen, door bijspringen uit het water gehaald (werd) en dus van de dood gered, zijnde hij bij het aan wal brengen reeds genoegzaam levenloos". Toen heeft de voortzetting van de Rotterdamse tak van het geslacht De Loos inderdaad aan een zijden draad gehangen!

Dirk trouwde 25 Mei 1800 met ***Cafharina Wurmbach,*** een bekoorlijk meisje. Zij was de dochter van de Stadsomroeper ***Johan George Wurmbach*** en had drie zusters. In familiebezit [35]) bevindt zich van haar een spontaan geschilderd mooi olieverfportret, van zo levendige charme, dat het geheel begrijpelijk wordt, hoe deze liefelijkheid de elf jaar oudere Dirk in vuur en vlam zette en over het standsverschil heenhielp. In ons bezit zijn 2 paar silhouetten, zwart met wat wit en blauw uit ± 1795 van ***Dirk*** en ***Adriana Hooykaas*** en in

31) „Overzicht van de Geschiedenis der Geneeskunde in Rotterdam", door Dr. J. Ph. Elias, voordracht voor de Geneeskundige Kring Rotterdam, 1912. Niet in de handel.

32) De Oude Dirk was ongetwijfeld Oranjegezind.

33) „Zuivering" in de 18de eeuw, uit de nagelaten papieren van Pieter Baelde, gepubliceerd en van aantekeningen voorzien door Mr. H. G. Hazewinkel.

34) Ook Pieter Kraay, de collecteur van 't Waaggelt, was Patriot. Afgezet, vroeg hij „Verschooning, beloofde beterschap en teekende het déclaratoir van den Krijgsraad".

35) Bij Mejuffrouw D. Bakker, Rotterdam.

zwart en wit uit ± 1800 van hem en zijn vrouw. Van Catharina is dit een onbetekenend, dood portretje. Dat van Dirk geeft hem waardig weer, nog met de staartpruik, de kin in de stropdas gedrukt.

DIRK DE LOOS Wzn.
1769-1821
h. 10 c.M.

Toen Catharina op 20 April 1815 stierf, had zij het leven gegeven aan acht kinderen, die allen door de vader in de Almanak werden vermeld, van allen de geboorte, van vier de dood.

1. *Willem,* geb. 9 September 1801, † 11 Augustus 1826;
2. *Joan George,* geb. 20 Juni 1803, † 28 Augustus 1805:
3. *Adriana,* geb. 25 Maart 1805, † 15 Augustus 1805;
4. *Jacob,* geb. 2 Maart 1807, † 22 November 1873;
5. *Gijsbertus,* geb. 19 Januari 1809, † 19 April 1810;
6. *Geerfruida,* geb. 1 Augustus 1811: † bejaard.
7. *Joanna,* geb. 31 Maart 1813, † bejaard:
8. *Elisabeth,* geb. 10 September 1814, † 2 Maart 1818.

Catharina overleed in het huis aan de Schiedamse Dijk, waar haar man Dirk werd geboren en reeds vóór zijn huwelijk gevestigd was, en waar hij zelf op 11 Maart 1821 zou sterven. Er waren toen nog in leven: *Willem, Jacob, Geerfruida* en *Joanna.*

Jacob de Loos, het vierde kind, in 1807 geboren, neemt later het bijhouden van de Almanak over, in een duidelijk en goed handschrift in de copie. Hij geeft mededelingen over de jaren 1821-1855.

„Op 11 Maart 1821 overleed mijn vader, *Dirk de Loos,* apotheker en chemist, weduwnaar van *Catharina Wurmbach,* aan de Schiedamsche Dijk C: no. 140 [36]), hetzelfde huis, waarin ik het eerste levenslicht mogt aanschouwen. Welk sterfgeval eene geheele verstrooijing zijner vier overblijvende kinderen ten gevolge had. Als: mijn broeder *(Willem,* geb. 1801, naar grootvader de Loos genoemd), vertrok hierop als chirurgijns leerling naar de Buitensluis. Ik *(Jacob)'* werd door mijn tante *Wilhelmina Joanna Maasdijk* geb. *de Loos,* als kind genadert en ben tot haren dood, die den .... Maart

36) Dat was de Oostzijde.

1831 plaats had, verpleegd geworden. Mijn zusters *Geertruida* en *Joanna* zijn hierop naar het Gereformeerd burger weeshuis gegaan, waarop *Geerfruida* [37]) dit gesticht weder in Mei 1834 en *Joanna* [38]) in Mei 1836 heeft verlaten".

Willem ging in 1825 als scheepsdokter naar Batavia en overleed reeds twee maanden na zijn terugkomst op 11 Augustus 1826 ten huize van zijn tante Maasdijk-de Loos. *Jacob* werd in 1828 apotheker en drogist aan de Schiedamse Dijk. Hij trad in 1834 in het huwelijk met *Johanna Maria Schomaker* [39]). *Zij* kregen negen kinderen, waarvan één jong overleed. De eerste was wederom een *Dirk,* geb. 24 Juni 1835. Alle kinderen werden aangetekend in de tweede Almanak, de jongste in 1851. Dan schrijft Jacob de dood van zijn vrouw in op 1 November 1855 en vijf dagen later verklaart hij onder het gecopieerde gedeelte: „Deze aanteekeningen (van den ouden Dirk en diens kleinzoon Dirk) zijn gecopieerd uit eigenhandige aanteekeningen van mijn overgrootvader *Dirk de Loos* door mijne nu overleden vrouw *Johanna Maria Schomaker".*

Aan beide Almanakken hebben dus medegewerkt Dirk (II), *Dirk* (III), *Jacob* en als copiïste *Johanna Maria Schomaker. Zij* zijn een authentiek en kostbaar bezit voor de familie De Loos.

Hoe objectief waren deze mensen! Doch gelukkig niet altijd in hun brieven. Er is onder onze papieren een copie van een brief van Jacob (d.d. 1 November 1855, de dag van overlijden van *Johanna Maria Schomaker)* aan neef *Leendert Maasdijk* te Londen. De copie is ongetwijfeld door zijn 20-jarige zoon Dirk (IV) geschreven in zijn mooi, fijn, zeer regelmatig handschrift met overal gelijke tussenruimten. Zeer kleine letters, elegant, wat vrouwelijk.

Johanna Maria Schomaker was na een „allergelukkigste echtverbintenis" van 22 jaren „aan langzaam verval van krachten" ....„uitgeteerd", 47 jaar oud en Jacob had behoefte onverwijld aan zijn neef, met wie hij bij zijn tante Maasdijk was opgevoed, te schrijven. Johanna Maria was zeer gelovig en in volkomen vertrouwen op God en Jezus Christus gestorven na een sterfbed van 11 uren en zij had haar man door haar overgegeven scheiden uit het leven in zijn geloofsovertuiging gesterkt. Het is een ernstige, goed gestelde brief, doch ook uiteraard pathetisch en rhetorisch in het karakter van de tijd.

Jacob is in deze brief zijn tante Maasdijk dankbaar; zij is de „grondlegster geworden van mijne en mijner acht kinderen tegenwoordige welvaart". Zij had hem opgenomen en in de gelegenheid gesteld apotheker te worden, als zijn vader, wiens apotheek hij echter, uiteraard, niet heeft kunnen overnemen. Want pas 10 jaar na Dirk's dood kon Jacob zich op 3 Augustus 1831 als apotheker en drogist vestigen, ook echter aan de Schiedamse Dijk, doch niet in het huis C: no. 140 maar in het pand C: no. 76 [40]), welk huis hij in 1834 onder drukkende voorwaarden *voor* ƒ 3000,— kocht van Johan Coenraad Duur, oud-scheepskapitein ter koopvaardij. Misschien is hij dus drie jaar lang ergens anders gevestigd geweest, of heeft hij die jaren in een andere apotheek gewerkt.

In 1831 opende hij dan de zaak, die nog heden ten dage onder de firmanaam „Pharmaceutische Groothandel J. de Loos

37) Geboren 1811, dus tot haar 23ste in het weeshuis!

38) Geboren 1813, dus eveneens tot haar 23ste; wat een tragiek!

39) Mutueel testament 2 Juni 1834 bij Notarissen C. Dijxhoorn en R. Bordewijk. Prot. 125, p. 397 en 399.

40) Zijn eigen mededeling in de 2de almanak. Ook in de gedrukte opgave van „Namen en Woonplaatsen der Geneesheeren en Apothekers in Rotterdam" (zonder datum). Voorts: Notarieele acte voor Notaris C. Dijxhoorn, 125/135, op 2 April 1834.

en Zoon C.V." in Rotterdam bestaat. Echter niet meer aan de Schiedamse Dijk, die trouwens door het Duitse bombardement van Mei 1940 zou worden weggevaagd, doch thans in het Groothandelsgebouw.

De Schiedamse Dijk is lang verbonden geweest aan de naam De Loos. Gijsbert Dirksz. woont er als hij 6 Mei 1708 met Maritje Verdonk trouwt. Hij woonde er bij zijn dood nog — tegenover de Jongmanssteeg — en werd 25 October 1729 van daar begraven in de Prinsenkerk (afgebroken omstreeks 1912).

Wanneer op 8 Januari 1734 voor Notaris Jan Swinnas compareren Sinjeur Nicolaas Cornelis van Rotterdam en Sinjeur Hermanno Petzius, getuigen beiden, dat zij vele jaren „kennisse en omgangen aan de familie hebben gehad en nog hebben". Ook deze beide Sinjeuren woonden op de Schiedamse Dijk.

Dan krijgen *Bastiaan Dirksz. de Loos* en *Adriaantje Ariens* kinderen op de Schiedamse Dijk (eerste kind op 20 Augustus 1710); *Bastiaan de Loos* en *Jacoba la Meer* [41] eveneens.

Ook Dr. Willem de Loos woonde „op de Dijk' [42].

Behalve de copie van het schrijven van Jacob aan zijn neef Maasdijk in Londen, op de avond van de sterfdag van Johanna Maria, is er bij onze papieren nog een brief van 10 Juli 1831 uit zijn verlovingstijd met haar. Zij logeert dan bij haar oom *Tijmon Gerard Schomaker*, predikant in Noord-Zijpe, aan de Schagerweg in Noord-Holland. Het was voor Jacob's „lieve Mietje" een hele reis geweest en het — naar zijn zin — lang uitblijven van bericht had hem heel wat angst veroorzaakt. Het is een wel hartelijke, doch hoogst kalme brief, die Mietje best kon laten slingeren. Hij herinnert zijn meisje er aan, dat zij hem wel eens te lauw [43] vond tegenover haar, maar dat hij haar nu toch wel erg mist. Hij was 's morgens met „Uw vader, Koos, Daan en Joost reeds om 3 uur gewandeld naar Schoonderloo, daar over gezet naar Charlois, het overmaasche land lings en regts op en neer gewandeld en eindelijk over IJsselmonde des namiddags ten 1 ure te huis gekomen". 's Middags onderhield hij zich dan in alle rust met zijn meisje! „Mijn zaken blijven op de besten voet voorwaarts gaan". Jacob ondertekent: „Uw Bestendige vriend J. de Loos".

Johanna Maria stamde uit een geslacht, waarvan de stamvader is *Bernard Schomaker*, in 1480 schepen en burgemeester te Lochem, gehuwd met *Christina. (Zie* Ned. Leeuw XLII (1924), kol. 2-10). De vader van Johanna Maria was *Wolter Statirrs Schomaker, 20* Januari 1773 op „'t Laer" (Ommen) geboren en overleden Rotterdam 20 Januari 1849; haar moeder was *Johanna Rederaer*, geb. 12 Maart 1787 te Rotterdam en aldaar overleden Mei 1830. Zij was de oudste van de 11 kinderen uit dit huwelijk, in Rotterdam gesloten op 31 Mei 1807, en zij werd geboren 19 Februari 1808.

De kinderen van Jacob de Loos kregen waarschijnlijk allen een goede opvoeding. Dirk en Wolter bezochten het Erasmiaansch Gymnasium in het hart van Rotterdam. Wolter de Loos Jzn. ging daarna in de wis- en natuurkunde studeren en promoveerde te Leiden op 5 December 1864. Hij verkreeg de Doctorstitel na de verdediging van zijn proefschrift: „Oplossing van eenige voorstellen, betrekking hebbende tot het bepalen van Potentialen en van Aantrekkingen". Het proefschrift droeg hii op aan zijn vader. Hij werd leraar aan het Athenaeum te Deventer, waar Dr. L. A. J. Burgersdijk, de broeder van *Cornelia Helena Burgersdijk*, derde echtgenote van Dr. *Dirk* (IV) *de Loos Jzn.* plant- en dierkunde onderwees. Grote bekendheid verwierf Dr. Burgersdijk door zijn vertaling van Shakespeare's volledig oeuvre en van Griekse klassieken.

Dr. *Wolter de Loos* stierf reeds op 30 December 1866.

Dirk (IV) *de Loos*, de oudste, was spoedig zelfstandig. Wij bezitten van hem vier bullen: 29 Juni 1854 als drogist [44] van de Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek, 16 October 1854 van het eindexamen der Klinische School te Rotterdam: voorts 2 bullen uit Leiden. In 1858 promoveerde hij aldaar tot Doctor in de Wis- en Natuurkunde op een proefschrift „De Glucosiden" (14 December). Tevoren verwierf hij de gouden medaille ter bekroning van zijn antwoord op de Academische prijsvraag, uitgeschreven door de Faculteit der Wis- en Natuurkunde aan de Leidse Hoogeschool, over het zelfde onderwerp, een chemische studie dus. In 1868 promoveerde hij voor dezelfde faculteit tot Doctor in de pharmacie [45].

Dr. *Dirk de Loos* heeft zijn levensbijzonderheden simpel en objectief neergeschreven in een cahier, eveneens in ons bezit. Het zijn zowel ambtelijke lotgevallen, zijn benoemingen, ridderorden en gouden medaille, de vele commissie's, waarin hij zitting had, zijn vele, vele publicaties — wetenschappelijke en paedagogische —, als de tegenslagen, die hem in zijn familie en particuliere leven troffen.

35 Jaar lang was hij — sedert de oprichting — directeur van de Hogere Burgerschool [46] te Leiden, die voor het Middelbaar Onderwijs van zoveel betekenis is geweest. Twee maal werd hij door de Faculteit der Wis- en Natuurkunde te Leiden als eerste op de voordracht geplaatst voor een professoraat, eerst in de pharmacie, later in de chemie, en beide keren sneden waarschijnlijk intriges zijn kans op benoeming af. Dirk de Loos moet een man van grote veerkracht zijn geweest. Zijn werkkracht was enorm 47).

In het cahier geeft hij zijn belijdenis op 1 Juli 1852 aan, naast zijn gymnasiumjaren en zijn jaarlijkse prijzen [48], zijn studie voor „droogist en apothecar", zijn admissie-examen voor de Universiteit in 1854. Hij is dan 19 jaar. In 1857 wordt hij benoemd tot leraar in de scheikunde aan de Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen in Rotterdam. Hij was toen doctorandus in de chemie. De Academie gaf ƒ 100,— per jaar! Er is onder onze papieren een „Balans van 1860" met, behalve de ƒ 100,— van de Academie, een post „Lessen" van ƒ 450,— en een post „Scheikundige onderzoekingen" groot ƒ 715,—. Dat jaar bracht dus ƒ 1265,— op. In 1861 staat er een post „de zaak", groot ƒ 800,— op en in 1862 is deze post ƒ 862,— geworden. Dirk de Loos genoot blijkbaar voor zijn werk als apotheker bij zijn vader een aandeel in de winst. Ook hij is dus verbonden geweest aan de firma J. de Loos en Zoon. Vermoedelijk tot hij verhuisde naar Leiden.

Begin 1857 verloofde hij zich met zijn achternichtje *Adriana Sophia Glazener*, kleindochter van *L. Maasdijk* en *Wilhelmina Johanna de Loos*. Vier jaar later, op 20 Februari 1861,

41) **Aantekeningen zonder bronvermelding bij onze fiches. Schiedamse Dijk staat beide keren achter de naam van de huisvrouw.**

42) **Rotterdamsch Jaarboekje 1928, p. 19.**

43) **„flaauwigheid omtrent Uw. . . ."**

44) **In zijn aantekeningen schrijft hij: 20 Juni 1854, toegelaten als stedelijk apotheker** en **drogist.**

45) **Het antwoord op do prijsvraag is in ons bezit. Het zijn keurig geschreven vellen, samengebundeld in een doos in boekvorm.**

46) **Zijn portret door Jan Toorop aldaar.**

47) **Na zijn dood schreef Dr. H. Brongersma zijn levensbericht voor de Maatschappij der Nederlandsche Letteren te Leiden.**

48) **Bij Mevrouw J. Terwen-de Loos, zijn kleindochter.**

trouwden zij op de balans van *f* 2035,—, stellig een goed inkomen voor die tijd.

Dirk's vader hertrouwde in het jaar, waarin Dirk voor de eerste maal in het huwelijk trad, met *Carolina Wilhelmina Neuman. Zij* kregen één zoon, Jacob Johan, die zich later *Neuman de Loos* noemde. *Jacob de Loos* stierf in November 1873 op de Schiedamse Dijk als „particulier". Zijn jongste zoon Willem leidde toen de zaak. Deze was echter geen apotheker. De firma, welke een groothandel in pharmaceutische en chemische producten was geworden, naast een apotheek, moest zich verder alleen tot de groothandel bepalen. Na 1916 werd deze geleid door Willem's neef *Dirk Bakker*.

Er is onder de brieven een schrijven van Jacob aan Dirk, om deze geluk te wensen met zijn 34ste verjaardag. Het is curieus, dat deze brief met de korte aanhef „Dirk" begint. De toon is evenwel hartelijk, wel ernstig, de vinger opgeheven vermanend tot onderwerping „aan de wil van Hem, die onze lotgevallen met wijsheid en liefde bestuurt". Voorts vergelijkt hij de eervolle betrekking, die zijn zoon bekleedt met de nog bekrompen omstandigheden, waarin ik toen (bij Dirk's geboorte) verkeerde". Jacob is waarschijnlijk ook een harde werker geweest, want bij de dood van zijn vrouw bezat hij, ondanks een groot gezin, toch welvaart en zijn zoons Dirk en Wolter hadden het dure gymnasium bezocht [49]) en studeerden in Leiden.

Met de onderwerping aan God's wil doelde Jacob op het „overlijden aan leverziekte" op 30 Juli 1866 van Dirk's vrouw *Adriana Sophia Glazener,* enige maanden na de geboorte van een dochter.

Voor de tweede maal huwde Dirk de Loos op 18 Aug. 1869 met *Jacoba Allegonda van Eymeren,* die behalve haar Dirk twee kleine kinderen van 7 en 3 jaar te verzorgen kreeg. Misschien was Dirk toen reeds van de Haven in Leiden naar de Hooglandsche Kerkgracht verhuisd.

Over beide vrouwen vermeldt hij weinig in zijn aantekeningen. Voor de eerste schreef Dirk in een keurige indeling op een albumblad met zijn fijn en elegant schrift:

Rotterdam, Juin 1858.
Amie, si ton âme est pleine
De ta joie et de ta peine
Qui portera la moitié?
D. de Loos.

Uit het tweede huwelijk werden twee kinderen geboren en op 3 Mei 1872 „overleed ten gevolge van hevige koortsen na de ontijdige bevalling mijne lieve vrouw *Jacoba Allegonda van Eijmeren,* een voorbeeld van tevredenheid, vol van liefde voor mij en mijne kinderen.....".

Verschillende kinderjuffrouwen en huishoudsters namen nu achter elkaar het huishouden waar op de Kerkgracht *en* later op de Haarlemmerstraat, tot Dirk 24 December 1874 ten derde male trouwt, nu met *Cornelia Helena Burgersdijk.* Zij was de dochter van *Cornelis Helenus Burgersdijk* en *Johanna Cornelia Burgersdijk,* zijn nicht, Beider vaders waren grutters en molenaars [50]). *Cornelis Helenus Burgersdijk* was geboren te 's-Gravezande 4 December 1803 en stierf in Leiden, waar hij geneesheer was, 8 Mei 1840. Zijn vrouw was geboren in

49) Het schoolgeld bedroeg *f* 100,—!

50) Een molenaar schijnt vroeger ook meelfabrikant te zijn geweest; een grutter verkocht meer dan alleen grutten en bonen. Vandaar waarschijnlijk de gegoedheid van Johanna Cornelia Burgersdijk's vader.

Rotterdam 7 Juni 1803 en overleed 18 November 1878, eveneens te Leiden [51]).

Van *Cornelis Helenus Burgersdijk* bezat Dr. L. A. Burgersdijk te Velp een mooi klein portretje op 20-jarige leeftijd, thans bij Mevrouw Burgersdijk-Bleeker. W. de Loos, arts te Rotterdam-voormalig Hoogvliet, heeft van hem een portretje, eveneens in olieverf, op latere leeftijd, misschien ongeveer 30 jaar oud.

Cornelis Helenus Burgersdijk werd op zijn 15de jaar leerling van Professor de Riemer in 's-Gravenhage, om heel- en vroedmeester te worden [52]). In 1822 kreeg hij die bevoegdheid voor het platteland, een jaar later voor het gehele Koninkrijk [53]). Daarna gaat hij 5 maanden in Parijs studeren, zendt de eerste stethoscoop naar Nederland [54]) en schrijft geregeld aan „Annekeetje" en aan zijn stiefvader de chirurgijn en Maire te 'sGravezande A. J. Könnigh. Vooral deze laatste brieven zijn interessant [55]). De eerste zulen ongetwijfeld uitsluitend Annekeetje genoegen heben gedaan!

Dr. *Dirk de Loos* had uit zijn drie huwelijken acht kinderen, waaronder twee zoons. De oudste, *Cornelis Christiaan* stierf op 30-jarige leeftijd ongehuwd. De jongste, *Wolter,* geboren 14 Mei 1879 te Leiden, zette het geslacht voort. Dr. *Dirk de Loos* overleefde ook zijn derde vrouw. Hij stierf te Leiden op 5 Januari 1908.

Bijlage.

Afstammelingen van *Dirk Gijsbertsz. de Loos* en *Hendrikje van Sprang,* in 1680 te Gorcum gehuwd.

1. *Gijsbert Dirksz.* tr. 28 Mei 1708 *Maritje Verdonk Ariensdr.*

   Uit dit huwelijk 5 zoons:

   1. *Dirk,* ged. 8 October 1709 te Rotterdam, zie hiervóór.
   2. *Adrianus,* ged. 25 October 1711 te Rotterdam.

      Dirk noemt hem bij de familieopsomming op de eerste bladzijde van zijn Almanak en zegt, dat hij in 1731 (dit moet zijn 1729), toen zijn vader gestorven was, doch nog boven aarde stond, naar Oost-Indië ging. Voor de tweede maal ging hij in 1733 en verongelukte aan de Kaap, door het omslaan van een boot. Hij was ongetrouwd. Volgens de acte van 8 Januari 1734, nr. 1760/12, Nots. Jan Swinnas, echter, zou Adriaan in Indië om het leven zijn gekomen.

   3. *Basfiaan,* ged. 12 Mei 1717 te Rotterdam.

      Dirk geeft op, dat deze broer 14 Mei 1758 in zeeliep met het schip „De Gerechtigheid". Hij ging als korporaal naar Batavia „en stierf op een tocht". Hij was getrouwd met *Jacoba la Meer,* Schiedamse Dijk; zij hadden vier kinderen:

      a. *Lijsbeth,* geb. 1 Maart 1739,
      b. *Gijsbert,* geb. 14 Maart 1741,

      Deze *Gijsbert* zeilde als *Gijsbert* Bastiaan de *Loos* (volgens de scheepsmonsterrol van het schip Overduyn — scheepsmonsterrollen Kamer Amsterdam V.O.C. No. 1218) 13 Mei 1779 als oppermeestcr uit Texel met bestemming Batavia, waar hij 12 Januari 1780 aankwam en reeds 28 April 1780 overleed, na zijn broers Jan en *Dirk* tot universele erfgenamen te

51) Genealogie Burgersdijk.

52) Zie: „*Cornelis Helenus Burgersdijk* (1803-1840)" door Dr. D. Schoute, te Wassenaar. Ned. Tijdschr. v. Geneesk. 84-9-1940, p. 826-834.

53) ibid.

54) Terwile van dit nieuwe instrument liep men college bij Prof. Laennec in het Hôpital Necker, ibid.

55) Bij W. de Loos te Rotterdam-Hoogvliet.

hebben benoemd. (Alg. R.A. 's-Gravenhage). Waarschijnlijk was hij al vroeger in Batavia geweest, want G. B. de Loos komt „zonder verdere aanduiding in 1771 in een familiepapier voor" (Arsip Negara Djakarta). Dirk noemt in zijn opsomming tweemaal een *Gijsbert,* van wie één eveneens oppermeester.

c. Johannes, geb. 21 Maart 1745 (familie-aantekening van latere datum). Hij trouwde 17 November 1771 in de Hoogduitse Kerk in 's-Gravenhage met *Margriete Schoenmaeker,* beiden geboortig uit 's-Gravenhage. De getuigen wijzen op Bastiaan en Jacoba als ouders, maar zijn doop is niet gevonden (Gemeente-Archief, 's-Gravenhage). Ook Dirk vermeldt dit huwelijk in de Almanak.

d. *Dirk.* geb. 22 Januari 1749, ged. Nieuwe Kerk 's-Gravenhage.

De getuigen waren Dirk de Loos en Johanna Bremenburg.

Dirk en *Johannes (Jan)* waren de erfgenamen van *Gijsbert Bastiaan(sz.),* toen deze in 1780 in Batavia stierf.

De kinderen van Johannes en Margrieta waren:

c. 1. *Bastiaan Gijsbertus,* geb. in 1772,
c. *2. Dirk,* geb. in 1776. (De oude *Dirk de Loos* was getuige!)'
c. 3. *Engelbertus,* geb. in 1778,
c. 4. *Jacobus,* geb. in 1781.
(Gemeente-Archief 's-Gravenhage).

4. Hendrik, ged. Rotterdam 31 Juli 1720, tr. Rotterdam 24 April 1746 *Adriana Maria Oudaen,* geb. Rotterdam 19 September 1721, † in 1787, zij hertrouwt 11 Februari 1756 met *Cornelis Hoppestein.*

De Oudaens stamden uit Leuven. In 1577 in Rotterdam bakkers, haringkopers, winkeliers (dichter) (Ned. Leeuw, 1931, Genealogie Oudaen).

Hendrik ging 29 Maart 1754 met het schip „De Jonge Izak" naar de Kust Dclmina. Hij was Chirurgijn-Generaal. Hij kwam er 12 Juli gezond aan, stierf er in Mei 1755. Deze mededelingen zijn van Dirk in de Almanak.

5. *Gijsbert,* ged. 16 Januari 1724 te Rotterdam , hij was in 1734 gestorven (Acte Nots. Swinnas).

11. *Bastiaan Dirksz. de Loos* tr. *Adriaentje Ariens.*
Uit dit huwelijk 5 kinderen:
1. *Heindrina,* geb. 20 Augustus 1710,
2. *Dirck,* geb. 24 Januari 1712,
3. *Hendrik,* geb. 27 September 1714.
4. *Geertrui,* geb. 29 December 1715,
5. *Pauwelus,* geb. 16 Juli 1719.

Bij de dopen van 2, 3 en 4 waren ***Gijsbert Dirksz. de Loos*** en ***Maritje Verdonck*** getuigen en woonden de ouders op de Schiedamse Dijk.

BOEKBESPREKING.

Van Voogdij tot Maarschalkambt. Bijdrage tot de geschiedenis der Utrechts-bisschoppelijke staatsinstellingen, voornamelijk in het Nedersticht, door Dr. A. Johanna Maris. Boekhandel H. de Vroede, Utrecht 1954.

De bisschoppen van Utrecht hadden reeds sedert de dagen van Willebrord een voogd, die hen bij wereldlijke rechtshandelingen vertegenwoordigde. Zulk een voogd had aanvankelijk geen bestuurs- of rechterlijke bevoegdheden. Althans de beschikbare bronnen maken daar vóór het jaar 1000 geen melding van. Sedert de 13de eeuw heeft de bisschop een openbare maarschalk in zijn dienst, die men zou kunnen beschouwen als 's bisschops rechterhand in wereldlijke aangelegenheden net als de vroegere voogd, maar deze maarschalk is een van de bisschop afhankelijk ambtenaar. Hij heeft belangrijke bestuurs- en vooral rechterlijke functies. Zo duidt de titel van het hier besproken werk een ontwikkeling aan: de ontwikkeling van het Nedersticht als bisschoppelijke staat.

In deze studie, vrucht van een jarenlange werkzaamheid aan het Rijksarchief in de provincie Utrecht, heeft de schrijfster, naar Prof. Dr. J. Ph. de Monté ver Loren in zijn voorwoord opmerkt, een ingewikkeld onderwerp behandeld, dat tot nu toe onvoldoende was bewerkt. Een moeilijk terrein is hiermede dus ontgonnen en dat het op verantwoorde wijze is gedaan, stempelt dit boek tot een bijzondere prestatie.

De wereldlijke functionarissen van voogd tot maarschalk, die de bisschoppen van Utrecht hebben geassisteerd of gediend, stelt de Schrijfster ons zo duidelijk voor ogen, als de beperkte bronnen dit toelaten. Belangrijk zijn bijv. de uiteenzettingen over de stadsgraaf en de burggraaf van Utrecht, voor wier onderlinge verhouding tot nu toe het juiste begrip ontbrak. Vruchtbaar de parallellen, die de Schrijfster voortdurend weet te trekken met andere bisschopssteden als Keulen, Luik en Worms. Een laatste hoofdstuk over de eerste inkomst der bisschoppen heeft Mejuffrouw Maris benut om de voorgeschiedenis van de Staten van Utrecht aan de orde te stellen.

Mag ik mij aan een enkele aanvulling wagen, dan zou ik willen opmerken, dat de Schrijfster de oorkonde van koning Hendrik III van 1042 buiten beschouwing heeft gelaten, waarbij deze de Kerk van Utrecht zeker graafschap schenkt „Agrodiogen (Agrodiocensem) sive Umbalahe (Umbalaha) dicturn" [1]. Ik vraag mij af, of de opvatting van Mr. S. Muller Hzn.. die dit graafschap in de omgeving van Utrecht zoekt, zij het met enige wijziging niet de voorkeur verdient boven de latere opvatting van Dr. N. B. Tenhaeff en Dr. G. J. ter Kuile Jr., die geneigd zijn hierin een graafschap Ommen te zien [2]. Agrodiocese mag — dunkt me — vertaald worden als landdistrict of gooi. Nu moge dit op zichzelf een weinig zeggende naam zijn, opmerkelijk is de overeenkomst met die van het kerkelijk decanaat Goye of Goylandia, dat zo ongeveer de huidige provincie Utrecht besloeg. Daarom lijkt het gerechtvaardigd in de comitatus Agrodiocensis een wereldlijk territoir te zien, dat in grote trekken samenviel met het genoemde kerkelijk decanaat: een graafschap Goye of landgraafschap van Utrecht. Dit graafschap zou ontstaan moeten zijn uit een combinatie van Niftarlake en andere gouwen, die reeds voor het jaar 1000 in het Utrechtse hebben bestaan, en later vanwege de bisschop van Utrecht bestuurd door de graven *van Goye* of wel comites Traiectenses.

1) Oorkondenboek Sticht Utrecht 1 (1920), no. 199.
2) S. Muller Hzn., „de Indeeling van het Bisdom (Utrecht)" II, Werken der Vereeniging tot uitgaaf der bronnen van het Oud-Vaderlandsche recht, Tweede reeks No. 17 (1915), blz. 85-86, 101-102, 105. N.B. Tenhaeff's Verspreide geschriften 11 (1949), blz. 263, naar Nederl. Archievenblad XXXI (1923—'24), blz. 179-180. G. J. ter Kuile Jr., „Het ontstaan van het wereldlijk overheidsgezag in Overijssel" in Verslagen en Mededeelingen v. d. Vereeniging tot uitgaaf der bronnen v. h. Oud-Vaderlandsehe recht IX (1944), blz. 583-584.

Aan deze graven en de hen opvolgende heren van Goye heeft Dr. P. G. F. Vermast in dit Maandblad een uitvoerige artikelenserie gewijd [3]). Dr. Vermast ziet in de Goye's een geslacht van dynasten, van rijksgraven, die — door de machtsuitbreiding van de Utrechtse Kerk in verdrukking geraakt — zich aan de bisschop van Utrecht moesten onderwerpen, zich in tegenstelling tot de graven van Holland en Gelre niet tot landsheren hebben kunnen ontwikkelen. De opvatting van Mejuffrouw Maris, die de oudst bekende stamvader van dit geslacht Wilhelmus als een bisschoppelijke graaf tevens voogd beschouwt, is aannemelijker.

De waardigheid van comes Traiectensis is voor de graven *van* Goye verloren gegaan, waarschijnlijk omstreeks 1132. De gedachte van Mejuffrouw Maris, dat het stadsgraafschap van Utrecht toen aan *Herman van Kuik* ten deel gevallen kan zijn als gunstbewijs van *Andries van Kuik*, bisschop van Utrecht, lijkt aanvaardbaar. Er is niet voldoende aanleiding voor de veronderstelling van Dr. Vermast, dat hij het zou hebben verwoxven door huwelijk met een erfdochter van *Theodericus van Goye*. Misschien mag men het zich zo voorstellen, dat het stadsgraafschap van Utrecht destijds werd geëximeerd uit het grotere graafschap Goye.

Zie ik het goed, dan zijn de graven *van Goye* als graven ten platten lande van Utrecht voorlopers geweest van de maarschalk, de hoogste wereldlijke rechter van het Nedersticht. In dit verband is opmerkelijk, dat *Giselbertus de Goye*, de eerste van zijn geslacht, die niet meer de graventitel voert, tevens de eerste persoon is, die in 1267 — misschien reeds in 1249 en eerder — het openbare maarschalkambt heeft bekleed, althans de eerste maarschalk, van wie men met zekerheid weet, dat hij niet enkel hofmaarschalk was, Dit wekt het vermoeden van een bestuursreorganisatie met handhaving van hem, die tot de grafelijkheid gerechtigd geweest zou zijn, in een nieuw ambt, waaraan de erfelijkheid vreemd was.

Er zijn nog andere vooraanstaande geslachten, die in dienst van de bisschop van Utrecht hebben gestaan. Zo de heren *van Goor*, die zich ook wel graven noemen. Schrijfster ziet in hen bisschoppelijke graven in de omgeving van Deventer, die tevens als voogd van de bisschop optraden in genoemde stad. Ze brachten het tot beschermvoogd van het Sticht en banierdrager van St. Maarten, terwijl zij ook heren waren van Ameide. Over de graven *van Goor* heeft de heer J. de Groot indertijd gehandeld in dit blad [4]), Dr. W. J. Formsma in de „Verslagen en Mededeelingen van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis" [5]). Hun verwantschap met de graven van Zutphen staat niet geheel vast, De Schrijfster stelt hier een eigen opvatting naast die van W. A. van Spaen, van Prof. Mr. R. Fruin en van Albert K. Hömberg.

De gravenhuizen *van Goye* en *van Goor* hebben met vele Middeleeuwse geslachten gemeen, dat de historische waarheid hun aangaande zich op verschillende punten niet meer laat vaststellen, alleen nog laat benaderen. Zij, die zich voor deze geslachten interesseren, zullen in het boek van Mejuffrouw Maris veel van hun gading vinden, bijv. ook over de opkomst van de heren *van Amstel*, en zeker niet in het minst in de naamlijsten, die aan de hoofdstukken IV, V en IX zijn toegevoegd, want deze bevatten tal van interessante personalia.

3) **Ned.** Leeuw LXVI (1949), kol. 259-313, 330-410, 419435; LXVII (1950), kol. 165-177, 194—229, 236-251. Zie voorts LXVII (1950), kol. 292-296; LXVIII (1951), kol. 3-10, 18-19, 121-123.

4) Ned. Leeuw LV (1937), kol. 385—396, 427439.

5) Versl. en Meded. van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis LI (1935), blz. 4048.

Al met al kunnen wij Mejuffrouw Maris gelukwensen met de verschijning van deze belangrijke publicatie en de hoop uitspreken, dat in de toekomst nog meer studies van zulk een degelijk gehalte uit haar pen mogen vloeien.

J. Fox.

Nei in oare wrâld, skiedkundige skôgings, door Dr. F. S. Sixma van Heemstra. Drukkerij Laverman N.V., Drachten 1954.

De andere wereld, met het oog waarop de schrijver deze schetsen heeft geschreven, lijkt als twee druppels water op het 1000-jarig rijk, waarvan wij gelukkig reeds tien jaren verlost zijn. De „Blut und Boden"-theorie viert hierin hoogtij; alle historische ontwikkeling wordt verklaard uit de afstamming en wat Friesland betreft uit de vraag of de groepen tot de Angelsaksers, de oer-Friezen of de voor-Friese bevolking (de Wäldsjers = bewoners van Zevenwouden) behoren. Om deze groepen te onderscheiden wordt de heraldiek gebruikt: dieren als wapenfiguren wijzen op Angelsaksische afstamming, want met de Volksverhuizing komt het dierornament naar voren: geometrische figuren als de eenvoudige wapenfiguren en de huismerken met de naturalistisch-gnostische (sic) veranderingen daarvan tot plantenfiguren behoren bij de zuiver Friese bevolkingsgroep, als zijnde afkomstig van het geometrisch ornament uit de Bronstijd. In Friesland moeten dergelijke geslachten dan al in de Romeinse tijd een voorname plaats hebben ingenomen: in andere gebieden zouden zij afkomstig zijn uit de door de vorst in het leven geroepen feodale adel, dus eerst ontstaan in de Middeleeuwen.

Het ontbreekt de schrijver blijkbaar aan historisch gevoel en inzicht; hij geeft zonder blikken of blozen een verklaring voor bepaalde historische verschijnselen naar analogie van andere, die vele eeuwen ermede verschillen: datzelfde verschil is voor hem geen bezwaar om een verband te leggen tussen de Heilig-Hart verering door de zeer aan Rome gehoorzame Jezuïeten en de wegens ketterij vervolgde Tempelieren en het daarbij te hebben over het hermaphrodiet weergeven van de Christus-figuur!

Hij bestaat het zelfs om de waarde van het Oera-Linda-boek, als het dan vals is, daarin te zoeken, dat het de „werkelijk Friese" geschiedenis geeft tegenover de „Angelsaksische visie" van de „echte" kronieken, en ook daarin, dat het geschreven is van uit de gedachtenwereld van tegenwoordig.

ELIS. H. KORVEZEE.

Genealogy for beginners, by Arthur J. Willis. Ernest Benn Limited. London 1955.

Op overzichtelijke wijze helpt schrijver degenen op weg, die in Engeland hun genealogie willen samenstellen. De verschillende bronnen, welke in de eerste plaats moeten worden geraadpleegd, zoals de „Parish Registers". „Other Parish Records" en „Wills and Administrations" worden, met de aan raadpleging verbonden problemen, uitvoerig beschreven.

Vervolgens wijst Schrijver nog op andere mogelijke bronnen, om tenslotte als voorbeeld van de verschillende moeilijkheden, welke de genealoog op zijn weg kan ontmoeten, en van de wijze, waarop deze problemen mogelijkerwijze kunnen worden opgelost, te beschrijven hoe hij zelf zijn voorouders wist op te sporen tot in het eind van de 16de eeuw.

Vooral het tiende hoofdstuk „A Bibliography for Begin-

ners", hetwelk een opsomming geeft van de verschillende te raadplegen handboeken, is voor hem, die in Engeland een genealogisch onderzoek wil instellen, van belang.

Voor de Nederlander, die tot Engeland zijn onderzoekingen op dit gebied wil uitstrekken, is deze uitgave een nuttige en bruikbare wegwijzer. De prijs bedraagt 15 sh. net.

W. W. VAN VALKENBURG.

Madame de Charrière. Een leven uit de 18 de eeuw, door Dr. Ti tia J. Geest. Kon. Drukkerij Van Gorcum en Comp. N.V. Assen 1955.

Een levensbeschrijving van *Isabella Agneta Elisabeth van Tuyll van Serooskerken van Zuylen* (1740—1805), die als *„Belle van Zuylen"* door haar litteraire scheppingen en vooral door haar connectie met Benjamin Constant internationale bekendheid geniet. Zij was, zoals schrijfster zegt op pag. 7: „een typisch Westeuropese figuur, een Nederlandse, na haar huwelijk Frans-Zwitsers, schrijvende in het Frans, bekend met het leven in Londen en Parijs", van wie een volledige, oorspronkelijk Nederlandse biografie tot heden niet bestond.

In dit gemis heeft Dr. Titia Geest thans voorzien door deze uitvoerige levensbeschrijving, waarin zij is geslaagd om Belle van Zuylen en het tijdperk, waarin deze leefde, voor de lezer te doen herleven. Bij haar studie kwam Schrijfster dan vaak tot andere conclusies en een nieuwe waardering der feiten.

Het goed uitgegeven en 121 bladz. tellende boekwerk is voor de prijs van j 3,90 ingenaaid en j 5,25 gebonden in de handel.

W. W. VAN VALKENBURG.

Het Roorda-Keizer Boek, door K. J. Bosma en R. S. Roorda. Gestencild. 1955.

Tal van gegevens over de geslachten *Roorda*, resp. afstammende van *Jan Reinders*, in 1566 te Koornjum gevestigd, en van *Pyffer Tjerks Roorda*, in 1738 boer te Vrouwenparochie, en over de afstammelingen van *Hermanus Keizer*, als weversgezel in 1765 te Leeuwarden gehuwd, opgeluisterd met vele portretten en andere afbeeldingen, verstrekt dit boekje. Oude familieaantekeningen, brieven en reisbeschrijvingen verlevendigen de inhoud, terwijl o.m. vele kwartierstaten gegevens verstrekken over een groot aantal aangehuwde geslachten.

Door het grote aantal en de grote verscheidenheid der gegevens is het boek niet zeer overzichtelijk, doch het aanwezige „Naamregister" en de Inhoudsopgave komen aan deze bezwaren tegemoet.

Voor j 15,— is dit boek bij de Heer R. S. Roorda, M. Louisastraat 19 te Leeuwarden, verkrijgbaar.

W. W. VAN VALKENBURG.

Het geslacht Wittekoek, door Dr. A. W. E. Dek. Gestencild. Rijswijk 1955.

Een genealogie van het uitgebreide nageslacht van *Jacob Cornelisz. Wiffekoek*, sedert 1629 te Middelharnis vermeld, van wie, naar Schrijver mededeelt, alle in Nederland levende personen met de geslachtsnaam *Wiffekoek* afstammen.

Aanvankelijk voornamelijk als vissers en boeren in Sommelsdijk, Oude Tonge en Middelharnis gevestigd, is thans het nageslacht tot naar Noord-Amerika en Zuid-Afrika uitgezwermd.

De bewerking is zeer volledig en grondig: het boek is voor de prijs van j 5.25 (gebonden j 7.75) bij de schrijver, Julianastraat 24, Rijswijk (Z.-H.), verkrijgbaar.

W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

van Proijen, (LXII, 264). Een acte d.d. 28 Jan. 1721 in het Momboirsboek van 's-Hertogenbosch (R.A. aldaar: Recht. Archief 's-Hertogenbosch, Inv. R 1927) vermeldt *Andries van Proijen* en *Johan van Proyen*, borgeren van deze stad, als resp. oom en neef van moederskant van de kinderen van wijlen *Herman Cremers* [1]. *Jan van Proijen* komt opnieuw voor in een beschikking van schepenen van 's-Hertogenbosch d.d. 27 Febr. 1733 (Registers van adviezen, appointementen enz. („Autorisatiën"); Inv. R 1958, dl. II, fol. 42) als vader van zijn minderjarige kinderen, verwekt bij *Maria Magdalena Ousten (Austen)*, tesamen met o.a. zijn meerderjarige zoon *Egmond van Proijen*. Zij behoren tot de erfgenamen van *Magdalena Hadel*, eerst wede. van *Pieter Boom* [2], daarna van *Daniel de la Faille* [3]. Tante van vaderszijde van genoemde kinderen (dus zuster van *Jan)* is dan *Maria van Proven*, wede. van *Cornelis Reuvers*. Gezien een request van *Egmond van Proijen* (die reedse tijdens zijns vaders leven brieven van venia aetatis had gekregen), *Hermanus, Johanna* en *Cornelis van Proijen*, met de mededeling, „dat de supplianten voor eenige daegen het ongeluk hadden gehadt haeren vader *Johan van Proijen* door de doodt te verliezen", benoemden schepenen van 's-Hertogenbosch op 7 Juli 1733 1733 (Inv. no. R 1927) als voogden over de drie minderjarige kinderen *Thomas Ausfen fe Middelburg, Barfholomeus de Roeter* [4] en *Johannes Cuypers*, „omen maternel van de supplianten" en Mr. *Abraham Huberf*, hun neef [5]. Blijkens een acte van 13 Juni 1735 (Inv. R 1958) was *Johan van Proijen*, kort nadat hij de erfenis van *Magdalena Hadel* aanvaard had, overleden, waarna zijn boedel insolvent was gebleken. *Egmond van Proijen* werd in 1752 door een beroerte getroffen met het gevolg dat hij op de duur geestelijk en lichamelijk niet meer in staat was „zijn" kinderen en goederen te administreren" (1nv. R 1927, acte d.d. 25 Maart 1755 [6]. Hij overleed 16 Maart 1755 (Inv. R 1960, fol. 97vso).

Tenslotte kan ik nog mededelen, dat *Herman Cremers* blijkens het Ned. Herv. doopboek gehuwd was met *Anna Maria van Proijen* (zie o.a. doopboek d.d. 4 Dec. 1704), en dat op 24 Febr. 1673 te 's-Hertogenbosch werd gedoopt *Anna Maria*, dr. van *Aarf Goosens van Proije* en *Lisabefh Gosens van Gool*.

Vught. MR. W. DE VRIES.

1) Een dezer kinderen was Maria ***Elisabeth Cremers,*** gehuwd met Mr. Abraham ***Hubert*** (acte).

2) Zij maakte met deze eerste man haar testament op 29 Oct. 1693 voor notaris Petrus van Oudenhoven te 's-Hertogenbosch (R.A. 's-Hertogenbosch, Inv. N 2856, fol. 64).

3) R.A. 's-Hertogenbosch, Inv. N 2841, fol. 182: huw.voorw. van ***Daniel*** de ***lærbre dit la vaille,*** wedr. van Jenneke Wallaert, en Magdalena ***Hadel,*** wede. van ***Pieter Boom*** d.d. 12 Oct. 1696 voor notaris Gijsbert Bosch te 's-Hertogenbosch. Zij testeerde als weduwe opnieuw 27 Sept. 1723 voor notaris Hendrik de Bije (Inv. N 2903, fol. 273) en noemde toen Maria *Magdalena Austen* haar nicht. en maakte 27 April 1732 (Inv. N 3042, fol. 233) voor notaris G. de Raaf een codicil.

4) ***Bartholomeus Roeters*** was ***27*** Febr. 1733 (Inv. R 1958) reeds voogd over ***Maria,*** onmondige dochter van Johannes ***Kuypers*** verwekt bij Isabella ***Roders.*** Dezelfde bron vermeldt sub dato 13 Juni 1735 Johanna ***Moesbergen,*** wede. van ***Bartholomeus de Rocter,*** en ***Johannes Cuypers*** als voogd van zijn dochter ***Maria,*** verwekt bij Isabella de ***Roeter.***

5) iie aant. 1.

6) Deswege requestreerden zijn schoonzusters ***Maria Louise en*** Anna ***Maria Jannette*** uit vrees, dat zijn twee minderjarige kinderen, Anna Maria en ***Louise van Proijen,*** kinderen van hun zuster ***Henriëtta Jannette,*** te zeer onder invloed van de inwonende R.K. dienstbode zouden komen (acte d.d. 25 Maart 1755).

Soet-van Triest. (LX11 326). Aangezien de kinderen van *Servatius (Jerephaes) Dirks Soet* heten *Wijntje, Nieske, Dirk, Maria, Suzanna* en *Elisabeth* (Algem. Nederl. Familieblad 1890, blz. 10-11) moeten zijn ouders wel zijn *Dirck Cornelis Soet* en *Weyntje Jerephaesdr.; zij* komen voor in een transp.acte van 1 April 1613 Rhenen. De ouders van *Anneke van Triest* zijn vermoedelijk *Evert van Triest* en *Agneta Thonisdr.*, die blijkens een transp.acte van 27 Jan. 1622 een dochter *Theuntje* hebben. *Cornelia van Triest,* wede. van Joost *Robbers,* verkoopt haar ouderlijk erfdeel aan haar broeder *Yvert van Triest,* gehuwd met *Agnes Anthonisdr.,* blijkens transp.acte van 14 April 1607.

Jerephaes Dirks Soet had een zuster *Judich Dirx Soef,* die gehuwd was met *Jan Cornelis van der Poll* (transp.acte 7 Febr. 1638 en 2 Sept. 1640). Blijkens een acte van 5 Juli 1647 in gerichtssignaat van Kesteren is *Jerephaes Dircks Soet* dan nog in leven. Aan dezelfde bron ontlenen wij nog:

19 Mei 1668 *Arnt Claes Soet* contra *Goossen van Grootfelt;*

19 Jan. 1672 en 25 Mei 1675 *Mechtelt Henrixs,* wed. *Claes Arndts Soet* als moeder van *Claesken Claes Soef* met *Bart Arnts van Gelder* als haar momber;

26 Dec. 1678 *Anna van Triest,* wed. *Jerephaes Dircks Soet* spreekt aan *Arndf Soet.*

Ten behoeve van een verder onderzoek leggen wij nog vast enige notities uit de transportregisters van Rhenen:

28 Aug. 1596 *Cornelis Frans* en *Anna Jerphaasdr. van Triest* (los stuk).

11 Oct. 1599 lijftocht *Jan Aerts Soef* en *Geertgen* ... dr. (ook 26 Mei 1586).

7 Juni 1593 *Jerephaas van Triest* en *Maria* .. lijftocht (zie ook 17 Nov. 1584).

27 Febr. 1614 *Anthonis van Triest* en *Aeltje Guerts,* lijftocht.

Ter aanvulling van de genealogie Brouwer (Alg. Ned. Fam.blad 1890, blz. 9) zij medegedeeld dat de huw.voorwaarden tussen Ds. *Lambertus Brouwer* en *Elisabeth Soet* voorkomen 22 Juli 1675 bij notaris G. van Zwoll te Rhenen.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van de Steenhuys. (LXXI, 39, 200, 296). Gerichtssignaat Kesteren 1658-1680: Jor. *Steven van (de) Sfeenhuys,* grootvader van de kinderen van zal. jor. *Johan van de Sfeenhuys,* erfgenamen van jor. *Everard van de Steenhuys,* spreekt aan de weduwe van laatstgenoemde, *Maria Gout* (zitting van 12 Nov. 1661).

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Trolle. *Hermann Trolle* (uit een Zweeds geslacht), geb. (waar?) (tr .ong. 1645), zou na 1686 in Holland, t.w. Amsterdam, verbleven hebben en is wellicht aldaar overleden: hij was gehuwd met *Anna Maria (Cafhrina) (Arnoldstochter?) de Mara (Mare, Merez?),* en had in elk geval als zonen *Arnold* en *Georg (Jürgen) Trolle,* welke laatste in 1703 luitenant bij de Hollandse Admiraliteit en in 1704 kaperluitenant in Middelburg geweest zou zijn, Is iemand hierover iets bekend? Elk gegeven over dit geslacht in Nederland is welkom.

Malmö. ARKIV FÖR SVENSK SLÄKTFORSKNING.

Steysinger-van Boekholt. Volgens het op het Gem.-archief te Nijmegen berustende trouwboek der Ned. Herv. Kerk 1704—1739 huwden aldaar (na ondertr. op 14 Aug. 1729) 4 Sept. d.a.v. *Johanes Heysinger,* soldaat onder de baron Keppel, en *Catharina van Boekholt,* geb. te Nijmegen. Het betreffende trouwboek is evenwel een afschrift uit de 18de eeuw van één of meer, door de predikant gehouden „originele kleyne boekjens", die wat de jaren 1675-1737 betreft verloren zijn gegaan (zie H. L. Driessen, De retroacta van den Burg. Stand in Gelderland, blz. 99). Onder de naam *Heysinger* vermeldt de op het zelfde archief aanwezige klapper op de Ned. Herv. doopboeken de doop van een kind *Catharina* d.d. 6 Maart 1735. De doopacte zelf noemt als ouders *Johannes Steysinger* (of *Heysinger?*) en *Catharina van Boekholt.* Het begin van de vadersnaam is in die acte zodanig geschreven, dat het niet uit te maken is, of de naam begint met H of St. Evenwel ondertr. 's-Gravenhage 18 April 1756 (tr. Kloosterkerk 2 Mei 1756) *Johannes de Zwaan,* j.m., geb. alhier ('s-Gravenhage) en *Catharina Steynsinger,* j.d., geb. van „Nimmegen". Uit de doopinschrijvingen van haar twaalf kinderen, die in de jaren 1757-1775 in 's-Gravenhage werden gedoopt, blijkt dat laatst genoemde vrouw *St(e)ysinger* moet hebben geheten. Op 28 Febr. 1805 werd voor het begraven in de Grote Kerk (in 's-Gravenhage) van *Catrina Stijsinger,* oud 70 jaar, *f 3,—* impost betaald. Zij is dus in Nijmegen in 1735 geboren en zal derhalve moeten worden geïdentificeerd met het op 6 Maart 1735 aldaar gedoopte kind. Zowel het (afschrift)-trouwboek, als de klapper op de doopboeken te Nijmegen geven de vadersnaam dus foutief weer. *Johannes de Zwaan* en zijn vrouw waren o.a. de ouders van een dochter *Elisabeth de Zwaan,* ged. 's-Gravenhage 30 Jan. 1763, † ald. 30 Nov. 1829; zij tr. 's-Gravenhage (Scheveningse Kerk) 7 Juni 1789 *Remigius Adolphius Happel* (1768—1840). In Van Dietschen Stam, 1940, no. 5, wordt ten onrechte vermeld, dat Elisabeths moeder *Katharina van Heyningen* heette.

Wie waren de ouders van de soldaat *Johannes Steysinger* en zijn vrouw *Catharina van Boekholt?*

Vught. MR. W. DE VRIES.

van Vianen. Nadere gegevens gezocht voor de kwartier+ staat van *Cornelia Mechteld van Vianen,* geb. ?, † Utrecht 19 Januari 1691, tr. Utrecht 21 April 1640 *Gerard Moliaert van Zierikzee,* heer van Neereggen en Bosch, geb. Zaltbommel ca. 1600, † Utrecht 7 Juli 1692. Vader: *Cornelis van Vianen,* advocaat der stad Utrecht, † vóór 1661: moeder: *Mechfeld van de Burch.* Grootouders: *van Vianen, Groeneveldt, van de Burch* en *Doublet.*

Insel Wörth im Wörthsee. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Voskuyl-van Ebbenhorst. Voor een kwartierstaat gevraagd gegevens van het echtpaar notaris *Voskuyl* (te Amersfoort)-*Johanna van Ebbenhorsf,* waaruit 8 Aug. 1785 een dochter *Hendrina Johanna* wordt geboren.

Hengelo (Gld.). F. VAN HOOGSTRATEN.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursborichten. — Een verrassende vondst in het oud-archief van Noordwijk (Jacob van Oudenhoven en de turfschippers van Breda), door W. E. Smelt. — Geslacht De Loos,, Rotterdamse tak, door J. de Loos-Haaxman. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en mordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maand blad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegen-*Zaan *70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de **Secretaris** IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De **redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk** op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud def ondertekende stukken.

No. 12 **LXXIIe Jaargang** **December 1955**

BESTUURSBERICHTEN.

Het **Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Mejuffrouw Dr. M. Simon Thomas, sedert 1950 gewoon lid van het Genootschap.**

Adreswijzigingen:

H. J. ALLAART . . . . . *Vught.*
Vijverbosweg 7, p/a L. Timmermans.

J. A. F. S. VAN ALPHEN . . . . . *'s-Gravenhage.*
Plaats 8.

JHR. P. BEELAERTS VAN BLOKLAND, *Mufindi, Tangajika, Terr. Afrika.*
Kibika Farm.

MR. H. G. VAN EVERDINGEN . . . . . *Amsterdam-Z.*
Oranje *Nassaulaan 35.*

W. F. DEL CAMPO HARTMAN . . . . . *De Bilt (Utr.).*
Huize Griftenstein, Utrechtseweg 361.

PROF. MR. P. W. A. IMMINK . . . . . *Noordlaren* 60.
Post Zuidlaren, Huize Vogelenzang.

W. E. Baron VAN KNOBELSDORFF . . . *Reeuwijk.*
Raadhuisweg 7.

JHR. MR. E. V. E. TEIXEIRA DE MATTOS, *Rio de Janeiro (Brazilië).*
Embaixada dos Paises-Baixos, Caixa Postal 861.

Het Genootschap is in ruil getreden met: Verein für Geschichte der Stadt Nürnberg, Stadtarchiv, Bärenschanzstrasse 34, Neurenberg (Duitsland); tijdschrift: Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Stadt Nürnberg.

Contributie **1956.**

De penningmeester verzoekt de leden, om de contributie 1956 in de loop van deze maand te voldoen door overschrijving of storting van *f* 15,— op postrekening 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

In Memoriam Rudolphe Theodore Muschart (1873—1955), erelid van ons Genootschap,

Op 14 November 1955 overleed te Arnhem, na een kort ziekbed, ons Erelid R. T. Muschart.

Hij begon zijn loopbaan als zeeofficier, doch nam in 1903 als luitenant ter Zee zijn ontslag, omdat een nieuw bedrijf in Indië hem, met zijn grote gevoeligheid voor hoge temparaturen, ondragelijk was. Enige tijd later werd hij Inspecteur bij de Holland-Amerika lijn (1903—1916), en in 1919 Rijks havenmeester te Rotterdam. Ten gevolge van droevige familieomstandigheden, een halve eeuw geleden, zocht hij een bezigheid, die hem, buiten zijn ambtswerk, in beslag kon nemen en dit dan ook ten volle gedaan heeft.

Met grote ijver wierp hij zich op de Heraldiek, bestudeerde aanvankelijk vooral het werk van de bekwame heraldicus Koopmans, en ging al spoedig, na zich theoretisch volkomen op de hoogte gesteld te hebben van deze wetenschap, wapens verzamelen.

Methodisch als hij was, richtte hij zich geheel naar het Handboek der Wapenkunde van de door hem zeer vereerde J. B. Rietstap.

In tegenstelling met de meeste heraldici van zijn tijd, ging hij zoeken in de bronnen, en werd een der trouwste bezoekers van de archieven. Ook de heraldisch zo belangrijke grafzerken in de kerken, allereerst die van zijn woonplaats Rotterdam, hadden zijn aandacht.

Toen hij na zijn door hemzelf gewenste vervroegde pensionnering in 1930 naar Arnhem verhuisde, heeft hij zich vrijwel geheel op Gelderse heraldiek gericht, en heeft door zijn publicaties in Gelre een enorme hoeveelheid materiaal, door hem ontcijferd van later in de oorlog dikwijls verloren gegane grafzerken, voor het nageslacht bewaard.

Reeds in 1912 is hij lid van ons Genootschap geworden, in 1921 werd hij corresponderend lid, en bij zijn 40-jarig lidmaatschap in 1952 Erelid. Van de Groep Gelderland was hij jarenlang secretaris, en door zijn enthousiasme en grote kennis was hij daar vaak middelpunt en gangmaker.

Zelden is een eerbewijs zo op de juiste plaats gevallen. Het is niet te tellen, hoevelen van zijn collecties hebben ge-' profiteerd en hoeveel woorden „de Mus" op papier gezet; heeft om onze leden te gerieven. Een zekere omslachtigheid, die hem niet vreemd was, maakte het antwoorden voor hem tot een tijdrovende bezigheid, maar voor de vrager was hij zowel de leidsman als de corrector bij dwalingen.

In 1944, toen oorlogsgeweld zijn huis en zijn inboedel; waaronder zijn bibliotheek — waaraan hij zeer gehecht was — verwoestte, had zijn heraldische collectie een veilig gebleken wijkplaats in het depot van het Rijksarchief gevonden, zodat. hij, toen hij zich in 1945 weer te Arnhem kon installeren, zijn collecties geheel intact kon terugnemen.

Hij heeft daarna nog **10** goede jaren gehad; in een eigen huis, uitstekend verzorgd door Mej. van Ark, die 19 jaar bij hem geweest is, heeft hij zich geheel kunnen wijden aan zijn liefhebberij, die hij tot een wetenschap had gemaakt.

Zijn vele vrienden zullen deze trouwe kameraad niet vergeten.

Zijn collecties, die reeds bij zijn leven aan het Centraal Bureau voor Genealogie waren overgegaan, zullen blijvend getuigenis afleggen van zijn kennis en ijver.

VAN SCHILFGAARDE.

In Memoriam J. P. de Man.

Ons Genootschap wordt de laatste tijd wel zwaar bezocht., Verschillende prominente genealogen en heraldici werden ons de laatste maanden door de dood ontrukt en wederom moeten wij melding maken van het verlies van een van onze oudste en trouwste leden, Kolonel de Man, die op 17 November 1955 na een kort ziekbed te 's-Gravenhage overleed.

Jacobus Paulus de Man, gesproten uit een zeer oud Tiels geslacht, werd op 25 October 1880 te Schoonhoven geboren. Hij koos, evenals zijn vader en grootvader, een militaire loopbaan en diende bij het wapen der artillerie. Een eervolle carrière sloot hij in 1937 af als Kolonel, commandant der 3e artillerie-brigade.

Reeds vroeg had zijn belangstelling voor de genealogie hem in de gelederen van ons Genootschap gebracht, waarvan hij sinds 1913 lid was, maar het was vooral na zijn pensionnering, dat hij zich met hart en ziel kon wijden aan zijn genealogische studiën. Dit werd echter niet slechts een zoeken ten eigen bate: De Man wist de resultaten van zijn nasporingen aan velen ten goede te doen komen, zowel door publicaties als door het met de grootste bereidwilligheid verstrekken van rechtstreekse inlichtingen. Voorts stelde hij sinds December 1938 zijn gaven in dienst van de genealogische gemeenschap als lid van de Commissie van Redactie van ons Maandblad. Jarenlang verzorgde hij daarin een rubriek „Inhoud van Tijdschriften", terwijl tal van boekbesprekingen van zijn hand getuigden van zijn critische geest en grote belezenheid. Daarnaast had ook het verenigingsleven zijn belangstelling: na de oorlog was hij gedurende een aantal jaren Voorzitter van de Groep Zuid-Holland van ons Genootschap en deed hij als zodanig onvermoeide pogingen het persoonlijk contact tussen de te Den Haag en omgeving wonende leden te bevorderen. Wanneer deze pogingen niet steeds met het gewenste resultaat werden beloond, is dit zeker niet te wijten aan gebrek aan enthousiasme bij De Man.

Doch niet alleen ons Genootschap had zijn belangstelling: deze ging evenzeer uit naar de Stichting Nederland's Patriciaat en de Stichting Centraal Bureau voor Genealogie, waarvan hij vele jaren bestuurslid is geweest.

Bij zijn genealogische studiën ging De Man's voorkeur uit naar twee gebieden: Tiel, de bakermat van zijn geslacht, en het Hof van Holland. Zijn kennis van het Tiel der 15e—17e eeuw en zijn bewoners was verbluffend en deze kennis vond haar neerslag in een zestal artikelen, die hij publiceerde in de Jaarboeken 1 t/m VI van het Centraal Bureau voor Genealogie, onder de titel „Regeeringslijsten der stad Tiel". Zij zijn vooral zo belangwekkend door de daaraan toegevoegde zeer uitvoerige noten, die tal van fragment-genealogieën van Tielse geslachten bevatten.

Deze kennis werd geëvenaard door die van de 15e en 16e eeuwse noblesse de robe: de Raadsheren in het Hof van Holland met hun omgeving. Hij had zich een helder inzicht verworven in het laat-middeleeuwse maatschappij met zijn bastaarden van grote heren en de familiebetrekkingen tussen deze bastaarden onderling. Wij denken aan zijn in ons Maandblad gepubliceerde „Bloempjes uit den Hof van Holland", waarin hij op treffende wijze merkwaardige gevallen, door hem opgediept uit de Sententiën van het Hof van Holland, in druk wist vast te leggen.

Een volledig overzicht te geven van zijn publicaties is in het bestek van dit artikel onmogelijk. Wij moeten dan ook volstaan met het noemen van enkele artikelen, die zeer de aandacht hebben getrokken, als zijn commentaar op de Arkeliana Vetera door Dr. 0. Merckens, opgenomen in ons Maandblad 1943, waaruit zijn gedegen kennis van onze grote middeleeuwe geslachten duidelijk blijkt, en zijn publicaties over de geslachten van Slingelandt (Maandblad 1951) en Speyart van Woerden (Maandblad 1950), die geleid hebben tot ingrijpende wijzigingen in de stamreeksen dezer families in Nederland's Adelsboek.

In verband met zijn vele verdiensten voor ons Genootschap besloot ons Bestuur in zijn vergadering van 21 October 1955 De Man, ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag, op de op 26 November 1955 te houden Algemene Vergadering voor te dragen voor het ere-lidmaatschap. Deze zo wel verdiende hulde hebben wij hem echter niet meer mogen brengen.

Hij ruste in vrede.

DEL CAMPO HARTMAN.

Aanwinstenlijst der Bibliotheek.

A b m a, L. A. Geschiedenis van de Schiedamse familie Nolet. [Oosterhout,] ***1954. (Aankoop.)***

A 11 er, den; orgaan der familie Van Aller. Amersfoort, 1955. jrg. 111, 1-4. gestenc, (Geschenk *van de Heer H. L. van Aller.)*

A l m a n a k, Kamper, 31 Oct. 1955-31 Oct. 1956. Kampen [,1955]. *(Geschenk van de Heer C. N. Fehrmann.)*

Am b u r g er, E. Das Kammergericht und seine Präsidenten. [Berlin, 1955.] *(Geschenk van de Schrijver.)*

A m s t e r d a m in tekening, 1600-1800. Verzameling Chr. P. van Eeghen, Catalogus tentoonstelling in de zalen van het Kon. Oudheidkundig *Gen.* Rijksmuseum 19 April—5 Juni 1955. Amsterdam. 1955. *(Ruil.)*

Archieven blad, Nederlands. Orgaan van de Ver. van archivarissen in Nederland. Groningen, 1955, jrg. LIX

(1954—1955), afl. 2 en 3. ***(Geschenk van het Min. van O., K. en W.)***

Ban kier s huis, Het, Firma F. van Lanschot, anno 1737, 's-Hertogenbosch-Eindhoven. [Z.pl., z.j.] ***(Geschenk van de Directie van de Firma F. van Lanschot.)***

B e c k e r, E. Beiträge zur Geschichte Bensbergs. Elberfeld, 1902. ***(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Tilburg.)***

B e c k e r, E. Jan von Werth, unser Vorfahr. St. Petersburg, 1904. ***(Geschenk a.b.)***

B e c k e r, E. Johann von Werth. Ein Beitrag zu seiner Familiengeschichte. St. Petersburg, 1904. ***(Geschenk a.b.)***

B e e l a e r t s van B l o kland, F. Het geslacht Beelaerts. 's-Gravenhage, 1955. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

B e l e v e n i s s e n, De, van onze gemobiliseerde verwanten, verzetslieden en de oorlogsvrijwilligers 1939-1950. [Z.pl., 1955.1 Fam.ver. „Kolff". ***(Geschenk van de Fam.ver. „Kolff".)***

Be l on j e, J. De afkomst van het geslacht Van Egmond van de Nijenburg. ['s-Gravenhage,] 1955. Overdr. uit „Jaarb. Centraal Bureau voor Genealogie", IX. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

[B e n t h e i m T e c k l e n b u r g Rheda, M. z u.] Stift Essen. Die grosse Vogteirolle des Grafen Friedrich von Isenberg-Altena urn 1220. [Rheda, 1955.1 gestenc. ***(Geschenk van Ir. W. J. H. Graaf van Limburg Stirum.)***

B i o g r a f i s k e, Studenterne 1906, Oplysninger og Udtalelser samlede i 25-Aaret for Artium 1906. Köbenhavn, 1931. (Ruil.)

B o l t, D. A. M i d d e l b u r g e n W. T s j. Vleer. Familieboek Bolt, waarin opgenomen de geslachten Bolt, Bennink Bolt, Middelburg Bolt en Schaink Bolt. Amsterdam enz., 1955. gestenc. ***(Aankoop.)***

[B o s m a, K. J., R. S. Roorda.] Het Roorda-Keizer boek. [Leeuwarden, 1955.1 offsetdr. ***(Recensie-exemplaar.)***

B r a n d t - v a n d e r V e e n. J. Het Thorbecke-archief, 1798-1872. Utrecht, 1955. dl. 1. 1798-1820. Werken Hist. Gen. Utrecht, 4e serie, 111. ***(Ruil.)***

B r e n n e r, S. 0. Geschichte der Familie Brenner. Kopenhagen, 1923. dl. I. ***(Ruil.)***

B ü c h n e r, O., 0. Praetorius. Georg Büchner, Vorfahren und Mannesstammverwandten. Glücksburg, 1955. ***(Geschenk van „Hessische familiengesch. Vereinigung".)***

B u d b e r g, N. v o n. Der titulierte Adel Kurlands. Grundsätzliche Betrachtungen zu Fragen und Problemen seiner Herausbildung, Nomination und Qualifikation. [Z.pl.,] 1955. ***(Recensie-exemplaar.)***

C h a r i s i u s, A. Chronik des Geschlechts Charisius, 1550—1908, welches aus Hessen stammend, heute in ... Holland ... bliiht. Königsberg i. Pr., 1908. ***(Geschenk van de Heer J. G. F. Charisius.)***

[C h a r i s i u s - d e L e u r, J. M.]. S a m e n w e r k e n d e Hoornse boekhandelaren. (Bij het 200-jarig bestaan van de firma Vermande Zonen, 1955.) ['s-Gravenhage, 1954.1 In: „de Speelwagen", IX. ***(Geschenk van de Schrijfster.)***

C l o r i u s, C. Bagerfirmaet Clorius, Kalundborg, 7-5-1841-7-5-1941. Med en Stamtavle over Familien Clorius. Köbenhavn, 194 1. ***(Ruil.)***

C o o l h a a s, W. P h. Verloren kansen. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van buitengew. hoogleeraar in de geschiedenis der betrekkingen van Nederland (en andere Europese landen) met de overzeese wereld aan de Rijksuniv. te Utrecht op *3* Oct. 1955. Groningen enz., *1955.* ***(Geschenk van de Samensteller.)***

[D a a r n h o u w e r, J. F.] Leden van het Duitse geslacht Reinbach in Nederland. [Z.pl., 1954.1 Overdr. uit „de Nav. - Ned. arch. voor gen. en her.", 1954. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

D a e m s, W. F., L. J. Vandewielle. Noord- en Zuidnederlandse stedelijke pharmacopeeën. Mortsel-bij-Antwerpen enz., 1955. ***(Geschenk van de Heer A. Bruins.)***

D a y, S. H. Familypapers. London, 1911. ***(Aankoop).***

D e k, A. W. E. Het geslacht Knape. Rijswijk, 1955. 2e uitg. gestenc. ***(Recensie-exemplaar.)***

D e k, A. W. E. Het geslacht Wittekoek. Rijswijk, 1955. gestenc. ***(Recensie-exemplaar.)***

D o r f g e s c h i c h t e, Berge, Kreis Bersenbrück, Heimatbilder, Chroniken. [Berge, 1954.1 ***(Geschenk van „Heimatverein Berge".)***

Eeghen, 1. H. van. Inventaris van het familie-archief Moens (behorend tot het archief van het R.K. Jongensweeshuis). [Amsterdam,] 1955. Archief der gem. Amsterdam. ***(Geschenk van de Archivaris der gemeente Amsterdam.)***

En t e r m a n, W. Genealogie van het geslacht Enterman oorspronkelijk Odinck geheten. den Helder, 1955. gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

E s s i n k, H. B. M. De archieven van kerkelijk en wereldlijk Orthen. 's-Hertogenbosch. 1954. gestenc. ***(Geschenk van het Gemeente-archief te 's-Hertogenbosch.)***

E y b e n, A. v o n. Stamtavle over Slaegten Stockfleth enz. Med. Biografier. Kjöbenhavn, 1929. ***(Ruil.)***

F a m i l i e b l a d, Ons. Onder red. van J. P. van Mullem. Rotterdam, 1954. jrg. XV, 1. gestenc. ***(Geschenk van Ds. J. P. van Mullem.)***

Ga r b e, F. Inventare der Archive des Kirchenkreises Burgdorf. Göttingen, 1954. Bestandsübersichten niedersächs. Archive, Reihe B: Inv. kirchl. Archive Niedersachsens, VI. ***(Geschenk van Ir. C. M. R. Davidson.)***

G a r b e. F. Inventare der Archive des Kirchenkreises Clausthal-Zellerfeld. Göttingen, 1955. Bestandsübersichten niedersächs. Archive, Reihe B: Inv. kirchl. Archive Niedersachsens. VII. ***(Geschenk a.b.)***

G e d e n k s c h r i f t, Tussen twee eeuwen [, Lettergieterij „Amsterdam", voorheen N. Tetterode. Amsterdam, 1952.1 In: „Grafische Meded.", IX. ***(Geschenk van de Heer F. J. H. Weyn Banningh.)***

Gedenkboek ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de N.V. Stroocartonfabriek v.h. E. Free & Co. te Oude Pekela. [Joure, 1954.1 ***(Geschenk van de Directie van N.V. Stroocartonfabriek v.h. E. Free & Co.)***

G e d e n k b o e k, De Liemers, Dr. J. H. van Heek. Opgedragen aan Dr. J. H. van Heek bij zijn tachtigste verjaardag 20 Oct. 1953. Didam [, z.j.]. ***(Aankoop.)***

G e e s t, T. J. Madame de Charrière, een leven uit de 18de eeuw. Assen, 1955. Van Gorcum's Hist. Bibl., XLV. ***(Recensie-exemplaar.)***

G en e a l o g y of Maula Bakhshi Khandan. [Z.pl., z.j.] photocopy. ***(Geschenk van de Heer Jagirdar Md. Ali Khan.)***

G o f f i n, R. Généalogie des rois d'armes van den Leene. Liège, 1950. Overdr. uit „Ann. de la noblesse belge", 1946—1950. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

G r i f f i o e n, De: familieorgaan De Lange. Amsterdam, 1955. jrg. 11, afl. 3. gestenc. ***(Geschenk van Mr. A. M. de Lange.)***

Groen evel d, E. Die Groenevelds. Beiträge zur Geschichte eines ostfriesischen Geschlechts enz. Glücksburg, 1955, 2e verm. dr. Door J. Bauerman Groeneveld, afl. 8. *(Aankoop.)*

H a 11 e m a, A. Geschiedenis van de gemeente Dinteloord en Prinsenland in de zeventiende eeuw. Breda, 1955. *(Geschenk van hef Gemeenfebesfuur van Dinfeloord.)*

H a n d b u c h, Genealogisches, des Adels. Glücksburg, 1955, 2 dln. dl. VIII. Fürstliche Häuser, 111. dl. X. Gräfliche Häuser A, 11. *(Recensie-exemplaren.)*

H *a* n d b u c h, Genealogisches, des in Bayern immatrikulierten Adels. Neustadt an der Aisch, 1953. dl. IV. *(Aankoop.)*

H e e m s t r a, F. S. Six m a van. Nei in oare wrald. Skiedkundige skogings. Drachten, 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

H e i d o r p, Van, tot industriestad. Verkenningen in het verleden van Tilburg. Onder red. van H. J. A. M. Schurink en J. H. van Mosselveld. Tilburg, 1955. Bijdr. tot de studie van het Brab. Heem, V. *(Recensie-exemplaar.)*

H o r d e n J z., P. Recht en slecht in het land van Brede; rode. [Amsterdam, 1954.1 *(Recensie-exemplaar.)*

I l l e r t, Fr. M. Geschichte der Wormser Brauereien von ihren Anfängen bis zur Gegenwart. Worms, 1954. Der Wormsgau, Beiheft 14. *(Recensie-exemplaar.)*

[Inventaris van de] Weeskamer [te] Oudewater, 1578—1809. [Z.pl., z.j.] gestenc. *(Geschenk van het Gemeentebestuur van Oudewater.)*

J a h r b u c h der Heraldischen Gesellschaft „Adler". Wien, 1930. jrg. 1930. *(Aankoop.)*

[J e s t a e d t, A.] Beiträge zur Ortsgeschichte von Steinau, Kreis Fulda. [Fulda, 1954.] *(Aankoop.)*

Jo n g, D. de. Het kerkdorp Borkel en Schaft. Bijdrage tot de kerkelijke geschiedenis der gemeente Valkenswaard, Achelse Kluis, 1951. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Kwartierstaat [16] van Hendrik van Aller [, geb. 1928. Z.pl., z.j.] gestenc. *(Geschenk van de Heer H. L. van Aller.)*

L e j o u r, E. Inventaire des archives de la famille van der Noot. Bruxelles, 1954. Archives gén. du Royaume. *(Ruil.)*

L e n n e p, S. A. v a n. Les années italiennes de Marguérite d'Autriche, duchesse de Parme. Genève [, z.j.]. *(Geschenk van de Schrijfster.)*

L e v n e d s l ö b, Tre tusinde nulevende danske Maend og Kvinders. Kjdbenhavn [1910—1934]. jrg. 1910, 1922, 1934. *(Ruil.)*

[L i e f t i n c k, G. I.] Westvlaamse familiewapens in een handschrift van de Stadtsbibliotheek te Brugge. [Brugge, 1955.1 Overdr. uit „Handelingen Gen. „Soc. d'Emulation" te Brugge, XCII. *(Geschenk van de Schrijver,)*

Linde, S. van der. 1000 Jaar dorpsleven aan de Vecht. Loenen aan de Vecht 953-1953. Loenen aan de Vecht, 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Lo c k, J. D. Enige mededelingen over het geslacht Lucq, Luc, Luk, Locq, Lock enz. Rotterdam, 1955. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

[L ö n i n g, G.] Stammtafeln der bremischen Familie Löning. [Bremen,] 1927. *(Geschenk van de Heer R. R. Loening.)*

[M a r e l, A. v a n d e r.] Flitsen uit de historie van Wateringen. [Z.pl., z.j.] gestenc. *(Recensie-exemplaar.)*

M a r i s, A. J. Over de Sint Werenfriedskerk te Elst en de daarmede verbonden stichtingen. [Z.pl., 1954.1 Overdr. uit „B. en M. Gelre", LIV. *(Geschenk van de Schrijfster.)*

M e d e d e e 1 i n g e n der familievereeniging Kalff. Heiloo, 1955. no. 41 en 42. *(Geschenk van de Heer J. Kalff.)*

[M e d e d e 1 i n g e n] van de Orde van Sint-Jan. 's-Gravenhage, 1955. jrg. VI, no. 23. gestenc. *(Geschenk van de Redactie.)*

M e e r b e e c k, L. v a n. Inventaire des archives des Tribunaux criminels du département de la Dyle et de la Cour d'assises du Brabant 1794-1832. Bruxelles, 1954. Archives gén. du Royaume. *(Ruil.)*

M i t i s, 0. v [o n]. Urkundenbuch zur Geschichte der Babenberger in Osterreich. Wien, 1954. dl. 111. Die Siegel der Babenberger. Ergänzt u. mit einer Einl. versehen von Fr. Gall. *(Recensie-exemplaar.)*

M ö 11 er, W. Der Ursprung des Hauses Nassau. [Z.pl., 1954.] Overdr. uit „Fam. u. Volk', 111. *(Geschenk van de Schrijver.)*

M o n a t s b l a t t, Senftenegger, für Genealogie und Heraldik. Ferschnitz, 1955. jrg. 11, afl. 12; jrg. 111, afl. 1 en 2. *(Geschenk van de Heer K. F. von Frank.)*

N a i r a c, C. A. Een oud hoekje der Veluwe. Barneveld [, z.j.]. 3e dr. *(Recensie-exemplaar.)*

N i e u w e n k a m p, H.W. M. J. Kits. Het raadsel der huismerken. Met een inl. woord van P. J. Meertens. Amsterdam [, z.j.]. *(Recensie-exemplaar.)*

N i e u w s b l a d, De Nederlandsche, Pers. Jubileumnummer. ['s-Gravenhage,] 1955. jrg. 1955, afl. 9. *(Geschenk van de Heer F. J. H. Weyn Banningh.)*

N ij s fan' e Hoekema-Stifting. [Heemstede,] 1954-1955. afl. 8 en 10. gestenc. *(Geschenk van de Hoekema-Sfifting.)*

P o n t, A. D. Nicolaas Jacobus van Warmelo, 1835-1892. (With a summary in English.) Utrecht, 1955. Proefschrift Utrecht. *(Geschenk van de Schrijver.)*

P r a k k e, H. J. Weerzien der wereld. Na-oorlogs toerisme van een Drentse boekdrukker. Assen, 1955. *(Geschenk van de Schrijver.)*

P r ä s id en t Dwight D. Eisenhowers Vorfahren und Verwandte. Genealogische, historische und soziologische Studien zur Odenwälder Auswanderung in der 1. Hälfte des 18. Jahrhunderts. In Gemeinschaft mit F. B. Taylor-Richardson, H. Fröhlich, L. Held, Fr. Höreth, H. Knodt, E. Maenner, E. Oertel u. 0. Praetorius bearb. von H. F. Friederichs. Neustadt/Aisch 1955. *(Recensie-exemplaar.)*

R a m s i n g, H. U. Köbenhavns Ejendomme, 1377-1728. Oversigt over Sköder og Adkomster. Köbenhavn, 1943-1945. 4 dln. dl. 1. Öster Kvarter. 1943. dl. II. Strand Kvarter. 1943. dl. 111. Snarens Kvarter. 1945. dl. IV. Vester Kvarter. 1945. *(Ruil.)*

Ren o z, P. La chancellerie de Brabant sous Philippe le Bon (1430-1467). Histoire et organisation, rédaction et expédition des actes. Bruxelles, 1955. Académie royale de Belgique, commission royale d'hist. *(Ruil.)*

R i n g, W. Geschichte der Duisburger Familie Böninger. Duisburg, 1930. *(Aankoop.)*

Rö r i g, F. Die europäische Stadt und die Kultur des Bürgertums im Mittelalter. Herausgeg. von L. Rörig. Göttingen [,1955]. Kleine Vandenhoeck-Reihe, 12/13. *(Recensie-exemplaar.)*

R o s e n k r a n t z, P. Amtmandsbogen. Portraetter og Biografier af Stiftamtmaend og Amtmaend i Danmark 1660-1935. Köbenhavn, 1936. *(Ruil.)*

[R o s t, N.] Reisdagboek uit de Krimpenerwaard. Rotterdam, 1954. *(Recensie-exemplaar.)*

Ru b i n c a m, M. Ahnentafel or table of ancestors of the Rubincam family of Green Meadows, Maryland. [Z.pl.,] 1954. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

R u w e t, J. Cartulaire de l'abbaye Cistercienne du Val-Dieu (XIIe-XIVe siècle) . Bruxelles, 1955. Academie royale de Belgique, commission royale d'histoire. *(Ruil.)*

S c h a k e 1, M. W. Geschiedenis van de hoge en vrije heerlijkheden van Noordeloos en Overslingeland. [Noordeloos, 1955.] *(Geschenk van de Schrijver.)*

Sc h o 1 te, A. F. en W. Tsj. Vleer. Het Oudkerker hardrijdersgeslacht Bottema, de Vos, Hellinga, Velstra, Uitterdijk en aanverwante familien. Sleen enz., 1955. gestenc. *(Aankoop.)*

[S c h r ö e d e r, J. A.] De Nederlandse tak van de familie Moes uit Breckerfeld. [Amsterdam, 1955.1 gestenc. (Ge*schenk van de Samensteller.)*

S c h ü e s, W. G. Johann Ulrich Schües und seine Vorfahren, ein Appenzeller in Hamburg. [Z.pl., *1954.1* gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

S t a t u t en [van del familie-vereniging De Lange. Alkmaar, 1955. gestenc. *(Geschenk van Mr. A. M. de Lange.)*

T a b 1 e t t e s du Hainaut, généalogie, histoire, héraldique. Publ. sous la dir. de Cl. R. Paternostre de la Mairieu. Hombeek, 1955. dl. 1. *(Aankoop.)*

Ta n g e l d e r, F. B. M. Muntheer en muntmeester. Een studie over het Berghse muntprivilege in de tweede helft der zestiende eeuw. Arnhem, 1955. Werken „Gelre", XXVII. *(Ruil.)*

T h i e l e m a n s, R., R. Petit, R. Boumans. Inventaire des archives du Conseil d'Etat. Bruxelles, 1954. Archives gén. du Royaume. *(Ruil.)*

[T i l a n u s, S. M. Genealogie van het geslacht] Tilanus. [Amstelveen, 1955.1 gestenc. *(Recensie-exemplaar.)*

T y n g e, De Nijdamstra. [Z.pl.,] 1955, jrg. VII, afl. 2-5. gestenc. *(Geschenk van de Heer W. Tsj. Vleer.)*

Valyn s eel e, J. Le sang des Bonaparte. Avec une préface de R. de Warren et une étude sur l'héraldique napoléonienne par H. Pinoteau. Paris [v, z.j.] *(Aankoop.)*

V e r m a a k, N. Genealogie van het geslacht Vermaak. [Z.pl., z.j.] afl. 9 en 10. *(Geschenk van de Schrijver.)*

V l e e r, W. Tsj. Genealogie Bulthuis. Genealogisch overzicht van de Groninger geslachten Bulthuis ± 1650—1842. Hardegarijp [, 1954]. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

W i l l i s, A. J. Genealogy for beginners. London [, 1955]. *(Recensie-exemplaar.)*

Van adoptie II,

(vervolg van **LXXI, kol. 278.)**

door **Mr. Dr. J. C. Mare** van Sandelingenambacht.

Op uitnodiging van het Bestuur van ons Genootschap schreven wij in een vorig opstel over het ingediend ontwerp van wet inzake adoptie, in het bijzonder uit het oogpunt van de genealogie en familiekunde. Nu de Tweede Kamer der Staten-Generaal dit wetsontwerp, enigszins gewijzigd, heeft aangenomen, willen wij er gaarne verslag van doen, hoe daarbij gehandeld is over de punten, die onze belangstelling trokken.

1. In de eerste plaats hadden wij bij de voorgestelde adoptie gemist de mogelijkheid, dat een qeadopteerd kind de adoptie zou kunnen herroepen na het bereiken van zijn meerderjarigheid.

Op aandrang van de Tweede Kamer is het wetsontwerp alsnog vermeerderd met artikel 344n, dat luidt:

> „De adoptie kan door uitspraak van de rechtbank op „verzoek van de geadopteerde worden herroepen. Het „verzoek kan alleen morden toegewezen, indien de h e r„r o e p i n g in het kennelijk belang van „h e t kind is, de rechter van de r e d e l i j k„, h e i d der herroeping in g e m o e d e o v e r„t u i g d is, en het verzoek is ingediend niet eerder „dan twee jaren en niet later dan drie jaren na de „dag, waarop de geadopteerde meerderjarig is geworden".

Het stemt tot tevredenheid, dat de adoptie thans ontdaan is van een absolute starheid, maar wij kunnen niet instemmen met twee voorwaarden, waarvan de herroeping afhankelijk wordt gesteld: de rechter zal moeten uitmaken of de herroeping in het belang van het (nu meerderjarig!) kind is, en zal bovendien in gemoede overtuigd moeten zijn van de redelijkheid der herroeping. Uitvoerig is in de Kamer over deze voorwaarden gedebatteerd, maar ook na afweging van het pro en contra achten wij het stellen van voorwaarden niet verenigbaar met het zelfbeschikkingsrecht van de meerderjarige mens. Omdat ten tijde van de adoptie het kind nog te jong is, om mee te spreken over zijn persoonlijke status, zal men terecht de rechter laten oordelen over het „belang" van het kind bij de adoptie; daarentegen behoort o.i. de beslissing over „het belang" van een meerderjarige inzake herroeping bij deze zelf te berusten. Het zal hem zelfs sieren, als hij zijn bloedeigen familie niet wil verloochenen, geheel afgezien van zijn „belang". Hoe vaak komt het niet voor, dat een kind, na meerderjarigheid, in staat en bereid is, om zijn in de neer geraakte familie uit het moeras te halen? Met welk recht beperkt de overheid juist hier de mondigheid en de verantwoordelijkheid van een meerderjarig mens? De minister zeide te vrezen, dat de geadopteerde bevangen zal worden door onedele motieven jegens zijn adoptiefouders bij het hanteren van de mogelijkheid tot lierroeping der adoptie, maar welke waarde heeft gedwongen bestendiging ener adoptiefverhouding, bijaldien de ware genegenheid ontbreekt? Verder wees de minister op de bij de herroeping betrokken belangen van de eventuele echtgenoot en kinderen van een inmiddels gehuwd geadopteerd persoon, alsmede op de narigheid van adoptiefouders, die het kind weer zouden verliezen na veel zorg en kosten aan de opvoeding te hebben besteed: maar dit zijn argumenten, die het aan de orde gesteld 'criterium „belang van het (geadopteerd) kind" niet raken. En wat betreft de maatstaf „redelijkheid", waaraan de rechter de herroeping zal moeten toetsen, menen wij. dat de inwerking op een mens van het wonder der schepping, geopenbaard in geboorte en afstamming, het verlangen van een geadopteerde tot terugkeer in zijn familie stelt buiten de sfeer van „redelijkheid", en van 's rechters potentie.

Als men zakelijk de motieven, aangevoerd voor het stellen van deze voorwaarden aan herroeping der adoptie, analyseert, dan ontwaart men eigenlijk niet meer dan resten van een halfslachtig vasthouden aan het overwonnen standpunt der absolute onherroepelijkheid van adoptie. Met name de aan herroeping verbonden burgerrechtelijke problemen worden door vervulling van die voorwaarden geenszins opgelost, daar de rechter bij herroeping niet bevoegd is die problemen te regelen, hetgeen nu juist de enig denkbare „redelijke" ingreep des rechters zou zijn.

2. In de tweede plaats hadden wij in het ontwerp gemist

de mogelijkheid van een volgende of te wel h e radoptie. omdat o.i. artikel 3441 lid 2 en de voorgestelde voorschriften van rechtspleging daarin niet voorzien. Om deze reden hebben verschillende leden der vaste commissie voor Justitie wijziging voorgesteld van bedoeld artikel, maar tevergeefs.

Het omstreden artikel houdt in:

> „Door adoptie verkrijgt de geadopteerde de staat van „wettig kind van de adoptiefouders.
> „Door adoptie honden op burgerlijke betrekkingen te „bestaan tussen de geadopteerde en zijn b l o e d - en „a a n v e r wan t en in de opgaande linie en de zij- „linie".

De minister vond geen aanleiding tot wijziging van deze tekst, omdat zijns inziens, ingevolge lid 1, a d op - ti e f o ud er s sedert de adoptie worden aangemerkt als bloed- en aanverwanten van de geadopteerde, zodat bij heradoptie lid 2 rechtstreeks toepassing kan vinden en geen obstakel oplevert. Deze opzienbarende wetsuitleg, die de grondslag van het ganse ontwerp raakt, schijnt verder aan de aandacht te zijn ontglipt. Zonder die interpretatie had de minister uit artikel 344 1 de mogelijkheid van heradoptie echter niet kunnen distilleren. Het wil ons voorkomen, dat de hier gedane vereenzelviging van adoptiefverwantschap met bloedverwantschap niet strookt met het stelsel van het ontwerp-adoptie, dat immers slechts behelst de burgerlijke betrekkingen. In de 82e vergadering der Tweede Kamer op 28 Juni 1955 heeft de minister van Justitie dit thema zelf kernachtig onder woorden gebracht:

> „De verwantschap door geboorte staat „voor wettige en gewettigde kinderen rechtens vast, be- „houdens betwisting in bepaalde vorm. Adoptie is „echter niet een fictie van geboorte".

Mag men er onder deze omstandigheden op rekenen, dat de rechter, die straks over de heradoptie geroepen wordt, adoptiefverwanten zal aanmerken als bloedverwanten van de geadopteerde? En zonder dit staat artikel 344 1 lid 2 aan heradoptie in de weg.

3. Het wetsontwerp verbindt aan adoptie „de staat van wettig kind". Omdat deze term ons minder gepast voorkwam en aanleiding geeft voor verwarring en onzekerheid voor de justiciabelen hebben wij bepleit vervanging door een nuchtere opsomming van wetsartikelen, die bij adoptie toepasselijk worden, waardoor men beide bezwaren zou kunnen ontgaan. De Tweede Kamer heeft zich ook beducht betoond voor de door ons gevreesde rechtsonzekerheid, waarin de minister gepoogd heeft enige orde te scheppen, onder meer bij memorie van antwoord sub 28 „verwantschap", met als slotsom:

> „Ten opzichte van de hierboven opgesomde wetsbepa- „lingen zullen zich naar de mening van de ondergete- „kende in de praktijk niet licht dubia voordoen. Ander- „zijds zou het streven, alle wettelijke bepalingen, die „over verwantschap of afstamming spreken, te revideren „om deze, naar gelang enige twijfel min of meer denk- „baar wordt geacht, stuk voor stuk of groepsgewijs al „dan niet van een in t er p r e t a t i e f voorschrift te „voorzien, tweeërlei gevaar scheppen. Gaat men op rui- „me schaal tot toevoeging over. dan wordt de wetgeving „met tal van overbodige bepalingen ontsierd (waarom „„ontsierd", als er aan interpretatie behoefte bestaat? „schr.) Beperkt men zich sterk, dan kan het achterwege „blijven van zodanig voorschrift in het ene geval, naast „de toevoeging. die in een ander, min of meer analoog „geval wel- is geschied, tot verkeerde gevolgtrekkingen „leiden, terwijl volledigheid bij dit revisiestreven ver- „moedelijk niet zou worden bereikt".

> „Van een poging tot herijking van het begrip bloed- „verwantschap, vervanging van de termen bloed- en „aanverwantschap door één begrip verwantschap of een „algemeen interpretstief voorschrift bij wege van over- „gangsbepaling, verwacht ondergetekende analoge be- „zwaren.....
> „Ook na heroverweging geeft de ondergetekende der- „halve de voorkeur aan het vertrouwen op een redelijke „interpretatie met inachtneming van het voorgestelde „artikel 344 1. B.W."

Wij moeten hier toch wel een vraagteken zetten, nadat we boven onder 2 zagen, dat de minister met „inachtneming van het voorgestelde artikel 344 1 B.W." bedoelt: adoptiefverwanten = bloedverwanten!

Eigenlijk worden alle onzekerheden, die de wetgever zelf niet heeft weten weg te nemen, afgewenteld op de justiciabelen, met het vooruitzicht op tal van hoogst onverkwikkelijke processen: het adopteren wordt aldus een verdriet instede van een zegen. Wij verwijzen naar § 3 van ons vorig opstel.

4. Het grondwettelijk bezwaar, dat dit wetsontwerp aan de rechter, die over adoptie beslist, zeggenschap toekent in de orde van troonopvolging, zulks in strijd met het stelsel der Grondwet, is men in de Tweede Kamer voorbijgegaan. Actueel is dit punt niet, maar, naarmate het aantal gezinnen van een Koninklijk Huis toeneemt, wordt de kans groter, dat ook in deze Kring van het voorrecht van adoptie gebruik zal worden gemaakt, hetzij door een kind a a n t e nemen, hetzij door een kind af te staan. Régner c'est prévoir. Adoptie werd al in menig vorstenhuis toegepast, en is ook in de thans voorgestelde vorm daarvoor vatbaar. Men hoede zich voor struisvogelppolitiek in deze materie, die te o n g e 1 e g e n e r t ij d wellicht heel teer kan worden!

5. Tenslotte zagen wij in het wetsontwerp geen oplossing voor de vraag, welke gevolgen adoptie teweeg brengt ten aanzien van een adellijke titel, predicaat daaronder begrepen. Naar één der kamerleden opmerkte verkrijgt in buitenlandse wetgevingen de geadopteerde de titel van de adoptieffamilie, zodat een duidelijke wetsuitleg voor ons ontwerp zeker gewenst zou zijn. Zelfs over deze zaak stuiten wij op uiteenlopende interpretaties in de Kamerstukken.

De vaste commissie voor Justitie meende namelijk, dat het adoptiefkind wèl de adellijke titel zal dragen van het geslacht van zijn adoptiefvader, omdat, naar Nederlands recht, de titel aan de geslachtsnaam verbonden is en het wetsontwerp aan het adoptief kind de naam van de adoptiefvader toekent. Mutatis mutandis verliest dan het kind zijn eventuele adellijke titel bij adoptie op dezelfde grond.

De minister, die zonder verdere redengeving de mening der commissie verwierp als zoude de titel aan de geslachtsnaam verbonden zijn, ontwikkelde een geheel andere zienswijze. Voor opvolging in een adellijke titel, aldus Zijne Excellentie, geldt het dubbele vereiste: „afstamming en wettigheid"; waarvan het element „wettigheid" betekent „wettig" naar de regels van het burgerlijk recht zoals deze luiden o f n a d e r h a n d z u l l e n g a a n l u i d e n, en waarvan het element „afstamming" ten deze moet worden opgevat in de strikte zin van afstamming door geboorte. Uit deze gedachtengang geraakte de minister tot de slotsom, dat het kind een titel verliest door adoptie, en anderzijds door adoptie geen titel verkrijgt.

Laat ons elk der beide standpunten nader bezien. De opvatting der vaste commissie achten wij niet houdbaar. Want, daargelaten, of in ons recht in het algemeen de titel ver-

bonden is met een geslachtsnaam, is in casu artikel 62a B.W. beslissend. Dit artikel leert:

> „Wettige en door de vader erkende onwettige kinderen „dragen den geslachtsnaam van den vader".

Aangezien hierin ook sprake is van erkende onwettige kinderen begrijpt dit artikel onder geslachtsnaam niet mede de titel.

Evenmin kunnen wij de ministeriële opvatting delen. Het Koninklijk Besluit van 13 Februari 1815 Stbl. 15, over de voorregten van den adelstand, spreekt van „de wettige afstammelingen". Het lijdt o.i. geen twijfel, dat het begrip „wettige afstammelingen" hier geen zelfstandige betekenis heeft, maar bestemd is, om de evolutie der wet te volgen. Bij de beraadslaging in de Tweede Kamer klonk vrijwel de communis opinio, dat de voorgestelde adoptie teweegbrengt moderne vormen zowel van „wettigheid" als van „afstamming". Zoals wij boven vaststelden, neemt de minister voor het element „wettig" van het K.B. van 1815 wel de evoluërende kracht. der wetgeving aan, echter niet voor het element „afstammeling". Dit klopt o.i. niet: het zou wellicht anders zijn, als in het K.B. van 1815 het begrip „afstammeling" getixeerd was door de toevoeging „door geboorte", maar zulks is noch ten aanzien van „wettige" noch ten aanzien van „afstammeling" het geval.

De ratio van het adoptie-ontwerp is gelijkstelling van adoptiefkinderen met bloedeigenkinderen. In § 24 der memorie van antwoord constateert de minister:

> „Het verheugt ondergetekende. dat de grootst mogelijke meerderheid van- de commissie het- juist achtte, „dat het adoptief-kind de staat van wettig kind verkrijgt en op-één lijn komt te staan met een kind, dat staande huwelijk is geboren of verwekt".

Maar wat komt er van gelijkstelling terecht, als een geadopteerd kind in een adellijk gezin zonder titel moet leven tussen getitreerde broertjes en zusjes? Voor de wereld is zo'n kind geschandvlekt. Nu stelt de minister als oplossing in uitzicht adelsverlening aan dat kind, maar adelsverlening is een Koninklijke gunst, welke niet ter beschikking staat van de rechter, die de adoptie uitspreekt. En toch is het maatschappelijk effect der adoptie van die gunst afhankelijk: een even ongerijmde als onaanvaardbare casuspositie.

Hoe moet deze adelsgunst luiden: erkenning of verheffing? En indien de geadopteerde geadeld wordt, dan verkrijgt hij rechtstreeks adeldom sui iuris, die hij bij heradoptie. . . . . dus behoudt! Ook deze casus-positie lijkt ons ongerijmd!

In het kort aezeid, wii schrijven de kardinale onvolmaaktheden en onzekerheden van dit ontwerp toe aan het feit, dat men te hoog grijpt door aan adoptie de staat van wettig kind te verbinden. In de algemeen maatschappelijk heersende overtuiging geeft „de staat van wettig kind" het waarmerk van wezenliike bloedverwantschap. Daaraan ontleent de term „staat van wettig kind" zijn concrete sociale waarde. niet aan enige juridieke formule.

Het op zichzelf toe te juichen instituut van adoptie kan o.i. zakelijker en doeltreffender opgezet worden naast de geijkte opvatting nopens „de staat van wettig kind".

Wat het beraad in de Eerste Kamer der Staten-Generaal zal opleveren, valt niet te voorzien, maar, zoals de zaak er nu voorstaat, hopen wij, dat de minister het ontwerp nader in overweging zal willen nemen.

Grafstenen in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage [1]),

door 'M.R. ELISABETH C. M. PRINS.

De Kloosterkerk — vóór de Hervormina de kerk van het Predikheren- of Dominicanerklooster — "te 's-Gravenhage werd 29 Mei 1953 weder voor de Hervormde eredienst in gebruik genomen na een grondige restauratie, waaraan na die datum nog de laatste hand moest worden gelegd. Bij de herstelwerkzaamheden kwam een aantal grafstenen te voorschijn, waarvan men — voor het merendeel — het bestaan wel wist, doch welke ongeveer anderhalve eeuw aan het oog waren onttrokken geweest. Een beknopte beschrijving van die zerken moge hierna volgen. Aan de gedenktekenen voor Jonker ***Arenf van Dorp*** († 1600) en zijn dochter ***Josina,*** weduwe ***du Becq († 1646)*** en voor Ds. ***Johannes l'Empereur van Oppyck († 1637).*** welke — hoog in de Noordelijke muur gemetseld — altijd te zien zijn geweest, is thans geen aandacht besteed: deze zijn beschreven in verscheidene der nagenoemde publicaties, o.a. B.v.T. Prins nrs. 4 en 5, en afgebeeld bij van der Lely, 1, fol. 98 en 100.

Er is over de Haagse Kloosterkerk al veel geschreven.

Mr. J. de Riemer wijdt hoofdstuk VII van het eerste deel van zijn „Beschrijving van 's Graven-Hage" (Delft 1730) aan „St. Vincents klooster en kerk, nu de Kloosterkerk genaamt" en beschrijft daarin enkele monumenten, welke in zijn tijd nog te zien waren.

In het tweede deel van de „Verzameling van Gedenkstukken ... voorheen in het Latyn ... uitgegeven door P(hileleutherus) Timareten ... andermaal in het Licht voorgesteld door A. F (rese)" 's-Gravenhage 1778, blz. 184-212, vindt men een uitvoerige beschrijving van rouwborden en grafmonumenten met verscheidene afbeeldingen: de Latijnse uitgave van Timareten was van 1684.

Frese's beschrijving is verkort overgenomen door Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins in zijn Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken der Provincie Zuid-Holland, 11 A, Utrecht 1922, hierna aangehaald als: Prins/Frese.

Wat deze schrijver zelf destijds nog aantrof, is hier aangeduid als: B.v.T. Prins No. .....

Bijzonder lezenswaard is het artikel van A. Mulder „De Kloosterkerk te 's Gravenhage" in Bijdragen en Mededeelingen Die Haghe 1907, blz. 359-438, waarin o.a. een „Beschrijving van eenige Graftombes en kapellen in de Kloosterkerk" is afgedrukt, ontleend aan een 1 6de-eeuws handschrift in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel (Mss. Goethals No. 1655, folio 95 seqq.) en bovendien een uitvoerige lijst van litteratuur over de Kloosterkerk.

Zeer belangrijk voor het identificeren van stenen zonder opschrift is de uitgave van J. C. van der Muelen, De Registers der Graven in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage ('s-Gravenhage, 1887). overdruk uit het Algemeen Nederlandsch Familieblad 1885—1887; dit werk wordt hierna aangehaald als: Graven Kloosterkerk. De hierin opgenomen plattegrond geeft een duidelijk beeld van de indeling van de kerk in vijftien „regels", waarvan de meeste met *22* graven.

Behalve in al deze gedrukte litteratuur vindt men nog drie tekeningen uit 1739 in een handschrift van Mr. Willem van der Lely, bewaard in de Koninklijke Bibliotheek te

[1]) Een woord van oprechte dank aan de heren J. W. Klomp en Mr. J. E. J. Geselschap, die met onuitputtelijk geduld tal van gegevens uit het Haagse Gemeente-archief voor dit artikel hebben verstrekt, verdient hier de eerste plaats.

's-Gravenhage: Versameling van sepulturen, monumenten etc. in dieverse Hollandse Kerken ..., deel 1, folio. 98-100.

Vergelijkt men nu de stenen, welke thans te zien zijn, met datgene, wat Frese in 1778 vermeldde, dan blijkt zeer veel bewaard van wat er toen was, echter niet alles. Omgekeerd is er nu ook een en ander te voorschijn gekomen, dat men bij Frese tevergeefs zoekt. Met inbegrip van de zerken, welke pas nà 1778 zijn geplaatst, worden hier — ni fallor — negentien stenen voor het eerst gepubliceerd.

Bij de restauratie van 1953 zijn alle zerken zoveel mogelijk dáár gelegd, waar niet wordt gelopen.

De zerken van *Anna de Stoppelaer,* weduwe *Maarten van Cromstrijen,* en van haar schoonzoon Mr. *Adriaan van der Goes,* zijn bij deze restauratie ver van elkander geraakt, zodat eerstgenoemde nu op het hoge choor en laatstgenoemde aan de Westzijde (muur Parkstraat) ligt.

Twee stenen staan tijdelijk op het hoge choor opgeborgen, met de onderzijde naar voren, zodat — jammer genoeg — de inscriptie en de wapens aan het oog zijn onttrokken. De zerken zijn zo zwaar, dat voor verplaatsing een bok nodig is, hetgeen een uitgave van enige honderden guldens zou betekenen. Bezichtiging en publicatie dienen dus te worden uitgesteld tot de eerstvolgende restauratie, welke einde 1955 begint. Zie hierna kolom 388 Nrs. 1 en 2. Het is de bedoeling, nu ook het choor weer bij de kerk te trekken.

Westzijde (langs de Parkstraat)

1. Prins/Frese No. 7.
Een alliantiewapen. Mannelijk wapen: drie bokkekoppen *(van der Goes);* vrouwelijk wapen: twee golvende dwarsbalken, vergezeld boven van drie, beneden van twee liggende blokjes *(van Cromstrijen).*
Daaronder:

Hic quiescit
Adrianus Goesius IC (lees: juris consultus)
F:H: Princ: Auraicae
consiliarius.
Ex patre Delf. praetore
avo et proavo
Hollandiae et Westfae
advocatis
obijt VII° Idus Jan: A°
M DC XXXII
et
domina Maria de

N.B.! Niet verder ingevuld: lees: Cromstrijen.

Adriaan van der Goes, die volgens dit grafschrift 7 Januari 1632 overleed, ondertrouwde als weduwnaar te 's-Gravenhage 25 September 1605 Maria van *Cromstrijen,* dochter van Maarten. Uit dit huwelijk werden verscheidene kinderen geboren. naar blijkt uit een acte van notoriteit d.d. 4 December 1647 in het protocol van notaris Pieter van Groenewegen te 's-Gravenhage (No. 77, folio 313). Maria van *Cromstrijen* was vóór die datum overleden. Van hare kinderen waren in 1647 in leven: Mr. *Maarten* van der Goes, advocaat voor den Hove van Holland. *Willem,* Adriaan (ongetwijfeld Mr. *Adriaen* van *der Goes,* op wiens naam het graf van Anna de Stoppelaar in 1674 werd overgeboekt) en Agatha van der Goes. Vgl. ook Graven Kloosterkerk blz. 29, Kegel 111 Nrs. 17 en 18.

Op het hoge choor.

2. Prins/Frese No. 8. Zie afbeelding.

Hic quiescit
Nobilis domina Anna de Stoppelaer
vidua domini Martini de Crom
strijen Juris Consulti obiit XV
Ianuarii Anno Domini MDCXXXII.

Hoofdwapen in ruitschild; gedeeld: 1: twee golvende dwarsbalken, vergezeld boven van drie, beneden van twee liggende blokjes *(van Cromstrijen); 2:* een jachthoorn en in een schildhoofd een wassenaar *(de Stoppelaer).*
Vier kwartierwapens met de namen erboven:

Stoppelaer	van de Werve
Almonde	Bronchorst

de Sfoppelaer: als boven.
van de Werve: gevierendeeld, 1 en 4 een everzwijn, 2 en 3 drie kepers. Hartschild: een dwarsbalk, het schildhoofd en de dwarsbalk beladen met een uitkomende leeuw.
Almonde: drie schuinkruisjes.
Bronchorst: een gekroonde leeuw.

Op dezelfde steen beneden:

Clarissimus
Dominus Philippus de Cromstrijerr
Iuris Consultus, monumentum
hoc, sibi matrique suae poni,
testamento cavit, obiit XVIII
Maij Anno Domini M D C L VII.

Hoofdwapen:*Cromstrijen,* als boven, helm met wrong en dekkleden. Helmteken: een uitkomende naakte man, die met beide handen een schop voor zich houdt.
Vier kwartierwapens met de namen eronder:

Cromstrijen	Stoppelaer
Duvelant	van de Werve.

Cromstrijen, Stoppelaer en *van de Werve:* als boven.
Duvelant: gedeeld en ingehoekt van vijf stukken.

Blijkens Graven Kloosterkerk, blz. 47, behoorde graf No. 8 van de vijfde Regel aan *Anna de Stoppelaer,* weduwe van de advocaat Mr. *Maerten* van *Cromstrijen.* Dit graf werd 22 September 1674 overgeboekt op Mr. Adriaen van der Goes voor hem en de verdere descendenten van *Willem* wan *Cromstrijen, Catharina, Cornelis, Jan,* Maria en Simon *van Cromstrijen.* P. D. de Vos, De Vroedschap van Zierikzee, blz. 5, doet vermoeden, dat de hierboven onder No. 1 genoemde Maria *van Cromstrijen.* gehuwd met *Adriaan van der* Goes, uit Maerten'a eerste huwelijk met *Agatha de Huybert* stamde; *Maria's* broeder *Philips* sproot uit het tweede huwelijk met *Anna de Stoppelaer.*

Aan de Westzijde (langs de Parkstraat):

3. Prins/Frese No. 9.

Hier leyt begraven
Ionckvrou Constantina
de Haene Dochter van
Capiteyn Iohan de Haene
Sterf den 20 Ianuari 163 [6]
Alsmede Iohan Bertha [ut]
van Loo in syn leven
Agent van de Quartieren
van Vlaenderen. sterf
Den 25 Iuly 1637
Ende Jouffrouw Iustiniana
[d] e Haene [syn huys-]
vrouw Sterf den 2[8]
December 16 [39]

No. 2, *Anna de Stoppelaer,* weduwe *van Comstrijen,* † 1632
en haar zoon *Philips van Cromstrijen,* † 1657.

(Foto van Eek.)

Op de hierbedoelde *Constantina de Haene* ziet ongetwijfeld de inschrijving, vermeld Graven Kloosterkerk blz. 44, 5de regel, graf No. 1: Den 28 Januarij 1636 begraven de zuster van *Johan van Loo.* Dit graf was eigendom van *Jan* of *Johan van Loo,* klerk van de Generaliteits Rekenkamer, die er zelf 1 Augustus 1637 in werd begraven. In het Gemeente-archief te 's-Gravenhage berust een holographisch testament d.d. 15 Januari 1638 van *Justiniana* de *Haene,* weduwe van *Johan Berthaut van Loo,* Agent van de kwartieren van Vlaanderen en van de stad Steenbergen. Zij testeert ten behoeve van haar dochters *Catharina van Loo,* gehuwd met *Joos Claerbout,* en *Judith van Loo,* gehuwd met *Adriaen Nicolaï.* (Protocol Not. Pieter van Groeneveld).

4. In een pilaar een steen „Jacob Cats".

Graven Kloosterkerk, Inleiding, meldt, dat deze steen 27 Juli 1854 is geplaatst door de Vereniging tot beoefening der geschiedenis van 's-Gravenhage in de pilaar, welke zich bij de grafkelder van de raadpensionaris en dichter verheft.

5. Prins/Frese No. 12.

Een borstharnas, waarop een aanziende helm met wrong. Wapen: geschuind (boven verticaal gearc.). Helmteken: een (gewende!) vlucht. Achter het schild twee schuingekruiste kanonnen; achter helm en borstharnas vele vaandels.
Daaronder:

Hier onder rust den Ed:
Manhaften Heere
IJsbrand Goske in syn
leven Raat van Indien
en Gouvernur (sic!) van de
Caap de Bonne Esperance
Steret (sic) den 29 Septem-
ber A 1691.

Te 's-Gravenhage ondertrouwden 15 Maart 1626 *Jan Gotske,* j.m. van het land van Holstein en *Aefgen IJsbrandsdochter,* beide wonende te 's-Gravenhage. Men mag aannemen, dat zij de ouders werden van *IJsbrand Goske,* maar daar het doopboek van de Kloosterkerk pas in 1629 begint en dat van de Grote kerk in 1630, werd *IJsbrand*'s doop niet gevonden. *Jan Gotske* komt voor als hellebardier *in* het Notarieel archief van 's-Gravenhage 5 Aug. 1645 (No. 90, folio 273) en *IJsbrand Janszoon Gotske,* assistent der Oost-Indische Compagnie, 25 Sept. 1650 (Not. Dirk van Schoonderwoerd, No. 137, folio 256).

Van *IJsbrand Goske*'s belangrijke staat van dienst moge hier het volgende worden vermeld:

1656—1661 commandeur te Punto Gale op Ceylon.

In Aug. 1665 bepaalde hij, als Commissaris van Heren XVII, aan de Kaap de Goede Hoop de plaats, waar het nieuwe Kasteel de Goede Hoop zou verrijzen ter vervanging van het oude fort, eveneens aan de voet van de Tafelberg gelegen.

Nov. 1665—1667 commandeur van Cochin op de kust van Malabar (Voor-Indië).

1667-1670 directeur in Perzië.

1770 commandeur van de retourvloot uit Batavia, tevens commissaris tot visitatie van de Kaap de Goede Hoop.

1672-1676 gouverneur van de Kaap, tevens raad-extraordinaris van Indië. In 1672, op het tijdstip, dat de Nederlanden waren gewikkeld in de oorlog met Engeland, Frankrijk, Munster en Keulen, werd Goske naar de Kaap gezonden, om dit hoogst belangrijke steunpunt op de zeeweg naar Indië in staat van tegenweer te brengen en voor Nederland te behouden. Goske was de eerste, die de titel gouverneur van de Kaap kreeg. Na zijn aankomst nam hij de bouw van het Kasteel, waarvan in 1666 de eerste stenen waren gelegd, met kracht ter hand; in 1674 werd het garnizoen erin gelegerd. Hij liet 1 Januari 1674 aan de slaven wat geld, kleren en tabak uitdelen en gaf hun *een* vrije Nieuwjaarsdag, een hele bijzonderheid in die dagen. Nadat 14 Maart 1676 zijn opvolger als gouverneur was geïnstalleerd, vertrok Goske naar het vaderland.

Zie over hem W. Wijnaendts van Resandt, De gezaghebbers der Oost-Indische Compagnie op hare buiten-comptoiren in Azië (1944) ; H. Dehérain, Le Cap de Bonne-Espérance au XVIIe siècle (1909), p. 142 seqq.; G. Mac Call Theal, History and Ethnography of Africa south of the Zambesi, deel 11 (1909), p. 142, 202 seqq. De berichten in A. J. van der Aa's Biogr. Wdbk. blijken ten dele achterhaald door deze nieuwere litteratuur.

Theal deelt mede, dat de naam ook voorkomt als *Godsken, Gotsken* en *Godske,* maar dat *IJsbrand* zelf zich *Goske* spelde.

Uit Graven Kloosterkerk blz. 83 blijkt, dat *Johan Goske* 28 Juli 1691 het graf Nr. 6 in de negende Regel aankocht; in de 18de eeuw waren de nakomelingen van Pieter *Goske* eigenaars van graf No. 4 in de veertiende Regel.

N.B. Deze steen is tijdelijk ondersteboven gekeerd.

Bij de pilaar het dichtst bij de Parkstraat:

6. Prins/Frese No. 13.

Quod natum est poterit mori.

Een medaillon, waarin een doodshoofd met twee schuingekruiste beenderen.

Dit hoort
Mr. Mattheus de Hertoghe
advocaedt fiscael
M D CC IV

Graven Kloosterkerk blz. 33 bericht, dat graf No. 2 in de vierde Regel 26 Juni 1704 werd overgeboekt op Mr. *Mattheus de Hertoghe*, advocaat-fiscaal der Domeinen van Haer Edel Groot Mogende (de Staten van Holland). Wellicht is hij dezelfde als *Matheus de Hertoogh,* gedoopt Grote Kerk 's-Gravenhage 21 Januari 1646. als zoon van *Gillis.* Hij overleed ongehuwd : als impost op het begraven werd te 's-Gravenhage 5 Aug. 1723 voor hem *f* 60.— betaald.

N.B. Het medaillon is tijdelijk opgevuld.

Westzijde, langs de Parkstraat:

7. Prins/Frese No. 15.

Een gekroond wapenschild: wapen: een zespuntige ster. Schildhouders: twee omziende griffioenen.

Hier onder leyd en rust
in den Heere
Gerard van de Schepper
in leven oud Gouverneur Generaal
van Surinamen
gestorven den 28 April 1763.

7a. Vrouwelijk schild: doorsneden: 1. een gaande en aanziende leeuw, 2. drie omgekeerde punten naast elkander. Helmteken: een adelaarskop. Schildhouders: twee arenden. Wapenspreuk: Fides sufficit.

Hier onder leyd en rust
Catharina Lucia van de Schepper
gebooren Halkett
gestorven den 6 Mey 1758.

Gerard *van de Schepper* werd geboren uit het te Dordrecht 10 Mei 1672 gesloten huwelijk van *Adrianus,* koster van de Augustijnekerk, in 1702 koopman, en *Maria* van *Tricht* (N.L. 1939, LVII, k. 162) en is 8 Sept. 1683 te Dordrecht gedoopt.

Hij trouwde *Catharina Lucia Halkett,* ged. Nijmegen 5 Nov. 1684, dochter van luit.-kolonel *Edward* of *Everard Haikett* en *Judith de Pagniet* (gegevens van Dr. W. F. Leemans).

Gerard van de Xohepper werd commandeur in Suriname 1735 en was gouverneur-effectief aldaar 1738-1742.

Uit Graven Kloosterkerk blz. 93 blijkt, dat de grafstede Nrs. 8 en 9 in de tiende Regel 7 Juli 1758 op zijn naam is overgeboekt. De impost op het begraven van Catharina Halket, oud 74 jaren, ad *f* 60.—, is-11 Mei 1758 betaald en haar stoffelijk overschot is 19 Juli van dat jaar uit de Westkapel der Kloosterkerk naar bovengenoemd graf overgebracht. **Gerard van, de** *Schepper* zelf werd daarin 4 Mei 1763 bij avond begraven. --

Op het hoge choor.

8. Prins/Frese No. 17.

Rarae pietatis, sincerae fidei, magnae industriae
solertiae, hospitalitatis, et beneficentiae
viro
Davidi Nuytio Antwerpiensi
ad
annum aetatis suae LXIV
coniugii XXXVIII
hominis christiani officiis
bene beateq [ue] defuncto,
honestissima matrona, Magdalena
Timmermans
ex coniuge vidua ipsius facta
anno Domini M D C XXXI die
Septembris XXIV hoc monumentum
honoris et amoris ergo
maesta posuit.

Tussen de achtste en negende regel van deze inscriptie een rond médaillon, waarin een alliantiewapen. Heraldisch-rechts in een mannelijk schild het wapen *Nuyts:* drie puntige hooibergen(?), omgeven door vier palmtakken. Links in een ruitschild het wapen *Timmermans:* Tegengepaald van drie stukken, de oneven stukken beladen met een dubbele adelaar.

Blijkens Graven Kloosterkerk blz. 49 werd de grafstede Nrs. 14, 15 en 16 in de vijfde Regel 16 Januari 1636 overgeboekt op naam van de koopman *Daniel Nuyts; David's* weduwe moet vóór 1 Oct. 1672 zijn gestorven (Gem.-Arch. 's-Gravenhage, Not. Johannes Beecqman, No. 461, folio 158).

Westzijde, langs de Parkstraat:

9. Prins/Frese No. 19.

In een médaillon een alliantiewapen:

Wapen *Hoppink:* een dwarsbalk, vergezeld van drie hopvruchten.

Wapen *Clercq:* gevierendeeld, 1 en 4 een keper, vergezeld van drie bokkekoppen en in een schildhoofd drie ruiten naast elkander; 2 en 3 een leliekruis. Helmteken: een eenhoornkop.

In deze grafsteede leggen begraven
Willem Albert Hoppinck gestorven
6 November 1698 oud 2 iaer en 4 maenden
Pieter Hoppinck gestorven 14 Mey 1709
oud 11 jaren 7 maenden 19 dagen
Elisabeth Iohanna Clercq huysvrouw
van Albert Hoppinck gestorven 11 November
1721. Albert Hoppinck Commis ter

Griffie van Haar HoogMogende wegens het Landschap Drenthe Overleden 9 Junij 1722.
Iacob Willem Hoppinck in leven Commis ter Griffie van Haar Hoog Mogende wegens het Landschap Drenthe overleden 1 Augustus 1772.
Maria Catharina Hoppinck
overleden alhier den 18 December 1776.
15 Regel 9. graft.

Het wapen ***Hoppinck*** komt in Rietstap's Armorial Général niet vóór, wèl verscheidene wapens le *Clerc(q)* met een keper; een Henegouwse familie Ze *Clercq* voert in zilver een rood leliekruis.

Graven Kloosterkerk blz. 132, 133 vermeldt, dat graf No. 9 van de vijftiende Regel 10 October 1704 werd overgeboekt op de commies *Aelbert* ***Hoppingh*** en ***20*** September 1725 op zijn kinderen en erfgenamen ***Jacob Willem en*** Maria *Catharina Hoppingh.* De Commies ter Griffie van de Staten-Generaal Mr. ***Jacob Willem Hopping*** werd er 8 Augustus 1772 bij avond in begraven en zijn zuster Maria *Catharina* ***24*** December 1776, eveneens bij avond.

10. Prins/Frese No. 3.
Rechtop ingemetseld in de muur loodrecht op het Voorhout (Oostzijde) de prachtige, gepolijste zerk van zwart marmer (Namense steen) van Jonker ***Abel van Cats*** en zijn vrouw Jonkvrouw ***Charlotte van Tyull van Serooskerken,*** afgebeeld en beschreven zowel door Timareten-Frese (1778), plaat VIII en blz. 186, als in Die Haghe, 1907, blz. 415, en nogmaals B. v. T. Prins No. 3.
De steen vertoont het echtpaar ten voeten uit staande, met zijn wapens boven zich en ter weerszijde acht kwartierwapens; op het voetstuk het onderschrift:

Die wel Edele ghestrenge ende Manhafte
Heere Joncheer ***Abel van Cats*** in syn leven
Balliu der stede ende Marquisaets van der
Vere sterff den 6en April anno 1606.
Die wel Edele eerentrycke ende vroome
Ioncvrouwe ***Charlotte van Tuyll van***
Serooskerke syne huysvrouwe sterff den
16en Juny anno 1629.

Kwartierwapens: aan de ziide van de man:
1. Cats: twee golvende dwarsbalken, vergezeld van drie ruiten.
2. ***Ruyven:*** een in twee rijen geschakeerde schuinbalk.
3. ***Bruëlis:*** drie meerltjes en een gevierendeeld schildhoofd, 1 en ***4*** een leeuw, 2 en 3 een leeuw.
4. ***Wissenkercke:*** een ruitvormige gesp, de tong geplaatst in de richting van een dwarsbalk en in het midden gebroken.
5. ***Coulster:*** een leeuw.
6. ***Alckemade:*** een gekroonde leeuw.
7. *Longyn:* gevierendeeld, 1. en IV. vijf blokjes (2, 1. 2), II. en 111. geschuinbalkt van 8 stukken.
8. ***Baenst:*** een dwarsbalk en in een schildhoofd drie meerltjes.

Aan de zijde van de vrouw:
1. ***Tuyll van Serooskerke:*** drie brakkekoppen.
2. ***van den Eynd:*** twee wassenaars, een in het tweede kwartier, de andere aan de punt: en in een vrijkwartier drie palen.
3. *Micault:* een keper, vergezeld van drie aanziende zittende katten.
4. ***Cats van Wale:*** een ronde gesp, de tong geplaatst in de richting van een dwarsbalk en in een schildhoofd drie aaneengesloten ruiten.

N.B. In Rietstap's Armorial Général genaamd: *van Welle* wan *Cats.*

5. ***Sandlyn van Herenthout:*** gevierendeeld, 1. en IV. drie stappende hanen. 11. en 111. drie adelaars.
6. *Brimeu* (ten onrechte gespeld: Brimen): drie adelaars.
7. ***van de Werff:*** gevierendeeld, 1. en IV. een everzwijn, 11. en 111. drie kepers.
8. ***Cuyck:*** twee dwarsbalken, vergezeld van acht zoomswijze geplaatste meerltjes; hartschild: een kruis.

De navolgende grafstenen zijn, voorzover bekend, nooit eerder gepubliceerd.

11. Een kleine, witte steen, afkomstig uit de Grote of St. Jacobskerk: de inscriptie in Gothische letters.

Anno XVc en(de) V op te(n) eerste(n) dach
In october starf ***Aechfe Claes***
C(?)ycken docht(er) Jan de Weest-
v(?)aljnck wijf was. Bidt voer
haer ziel.

Deze steen is los neergezet op het hoge choor, achter de preekstoel.

De naam *Westvalinc* wiist op herkomst uit Westfalen en daar immigratie uit het" Oosten een blijvend verschijnsel is. bestaat er geen reden om verwantschap aan te nemen met andere personen met gelijke toenaam-zoals ***boos*** zoon van *Jan Westvalinc,* die in 1371 voorkomt in het Leenregister van de Lek en Polanen *in* het archief van de Nassause Domeinraad (Algemeen Rijksarchief) .

Westzijde, langs de Parkstraat.

12.
Hier ligt begraven
de Heer
Diederik van der Tocht
Gebn 13 July 1750
Obiit 17 Septr 1808
en Mejufvr
Matthea Hermina
van Wijngaarde
Gebn 5 July 1777
Obiit 7 Septr 1811.

Dit tweetal, dat geen echtpaar was, komt in Graven Kloosterkerk niet voor.

Diederik wan der ***Tocht*** overleed ongehuwd blijkens de overlijdensaangifte van 29 Sept. 1808 te 's-Gravenhage (Gem.-Archief) .

13. Een alliantiewapen; het helmteken en het onderschrift weggebikt.
Mannelijk wapen: een mispelbloem.
Vrouwelijk wapen, in ruitschild: in hermelijn een schuinbalk, waarop drie rozen.

De Heer Muschart wist mede te delen. dat het vrouwelijk wapen is van een Vlaams geslacht ***Rycken*** of de ***Rijcke,*** en van de tegenwoordige familie *(Pels) Rijcken.* Nederland's Patriciaat 1913 beschrijft dit wapen- *Rijcken* als: in hermelijn een rode schuinbalk, beladen met 3 zilveren rozen. (In enkele bronnen wordt de schuinbalk blauw afgebeeld.)

Het mannelijk wapen op de onderhavige grafsteen: een mispelbloem, komt merkwaardigerwijze voor als dat van een Brabantse familie ***Pels. Gijsbert Pels,*** heer van Berlicum, raad van 's-Hertogenbosch, overleden 26 December 1558, voerde: gedeeld, 1. in blauw een gouden mispelbloem, II. in zwart een van zilver en rood geblokt schuinkruis, vergezeld boven van een vogel; jonker ***Jan Pels,*** heer van Milheze, anno 1620, voerde blijkens een gewelfschildering in de kerk te Berlieum: in blauw een gouden mispelbloem (Alg. Rijksarchief, familie-archief Bicker, portefeuille 2).

Noch in Graven Kloosterkerk, noch in de gegevens omtrent begrafenissen te 's-Gravenhage, waarover het Haagse Gemeente-archief beschikt, komt echter een echtpaar *Rijcken-Pels* voor. De identiteit van de personen, welke onder deze zerk zijn begraven, staat dus nog niet vast.

14. Een alliantiewapen, zonder grafschrift.
Mannelijk wapen: in blauw een adelaar.
Vrouwelijk wapen, in ovaal schild: in goud een blauwe keper, waarop vijf wassende manen.
Helmteken: een uitkomende adelaar.

Dit alliantiewapen kon de Heer Muschart volledig oplossen. Het manswapen is van Mr. Salomon *Dierquens (Dierkens):* in blauw een zilveren adelaar met gouden bek en gouden poten. Mr. Salomon Dierkens, geb. Amsterdam 1 Juli 1641, kanunnik van St. Jan te Utrecht en president van de Raad van Brabant, † 11 Sept. 1703, impost begr. betaald 's-Gravenhage 13 Sept. 1703, tr. Utrecht Dec. 1669 Catharina *Parmentier,* geb. ald. 11 Mei 1645, † 15 Sept. 1703, impost begr. betaald 's-Gravenhage 16 Sept. 1703, dr. van *Antoine* Charles, heer van Heeswijk en Achthoven, en van *Elisabeth Vivien.* (Ned. Patr. 1917, blz. 123 en Her. Bibl. 1880, blz. 218).

Het vrouwewapen *Parmentier* vertoont in goud een blauwe keper, beladen met 5 zilveren wassenaars (Armorial Général).

Graven Kloosterkerk, blz. 26, bericht, dat volgens resolutie van kerkmecsteren van de Kloosterkerk d.d. 26 Aug. en 16 Sept. 1703 het graf No. 9 in de derde Regel werd verkocht en overgedragen aan erfgenamen van den Heer President van den Raede cn Leenhove van Brabant Salomon Dierksns.

15. Een alliantiewapen; het grafschrift uitgesleten.
Mannelijk wapen: een keper, beneden vergezeld van een morenkop met hals en schouders.
Vrouwelijk wapen, in ruitschild: gedeeld, 1. een springende viervoeter (paard? bok? ram?), 2. twee beurtelings gekanteelde dwarsbalken.
Helmteken: een morenkop.

De Heer Muschart herkende het mannelijk wapen als dat van de Middelburgse familie de Jonge: in zilver een groene keper, vergezeld beneden van een Saracenenhoofd van natuurlijke kleur met zilveren haarband. Helmteken: dito hoofd.

Een familie *van* Buren te Amsterdam en Leiden voerde een wapen, dat veel overeenkomst vertoont met het vrouwewapen op deze grafsteen: Gedeeld, 1. in goud een omgewende rode klimmende hazewindhond; 11. in rood 2 gouden beurtelings gekanteelde dwarsbalken (Armorial Général). In plaats van een hond komt herhaaldelijk in dit wapen een hinde voor (Elias, De Vroedschap van Amsterdam, 11, blz. 1077 en andere bronnen).

Hoewel in Graven Kloosterkerk wel leden van *een* familie de Jonge (ook gespeld: de *Jongh*) voorkomen, is de identiteit van de begravenen nog niet vastgesteld. Een huwelijk de *Jonge (de Jongh)-van Buren is* ten Gemeente-archieve van 's-Gravenhage niet gevonden.

16. Hier rust Abraham Halders
in syn leven caemerling van
Syne Hoocheyt. Starf den IX
Mey anno 1640 ende
Anthonnette Lambrechts
syn huisvrouw Starf den XXX
Juny anno 1636.

Onder dit grafschrift in een médaillon twee schuingekruiste beenderen, waarboven een doodshoofd. Verder afgesleten.

Graven Kloosterkerk, blz. 8, bericht, dat Pieter Balde het graf No. 2 in de tweede Regel heeft overgedragen aan Monsieur *Abraham* Halders, camerling van Sijne Ex. den heere prince van Orangien; acte 28 November 1635. De huisvrouw van *Abraham* Halders werd er 3 Juli 1636 in begraven; hijzelf 29 Mei 1640.

17. Een alliantiewapen. Mannelijk wapen: een gelaarsd been, onder de knie afgesneden, de voet naar rechts; vrouwelijk wapen: drie mispelbloemen. Helm met wrong en dekkleden: helmteken: een uitkomend zwaard met golvend lemmet. Het grafschrift weggehakt (?).

Ook dit alliantiewapen loste de Heer Muschart volledig op. Het manswapen is van *Picter Stas,* die 17 Jan. 1612 werd benoemd tot Raad in de Souvereine Raad van Brabant (Mr. W. van der Lely, Mss. wapenboek Hoven van Justitie): In rood een geharnast zilveren been. Hij was gehuwd met *Susanna Cobbault.*

Het wapen *Cobbault* (in het Armorial Général ten onrechte: *Cobbant)* vertoont in blauw 3 goudgeknopte zilveren mispelbloemen.

Graven Kloosterkerk, blz. 55, meldt, dat het graf No. 6 in de zesde Regel 16 Febr. 1636 en 15 Mei 1674 werd overgeboekt op *Susanna* Cabaut, weduwe van dc Raadsheer *Staets.*

(De uitgave van Graven Kloosterkerk geschiedde naar drie manuscripten, waarvan 1 de eerstgenoemdc on 11 de laatstgenoemde datum voor het overboeken opgeeft.)

Voor de Raetsheer *Pieter Staets* zelf werd 10 Oct. 1627 een graf in de Grote kerk gcopend (Gem.-arch.; *zie ook* J. C. van der Muelen's Register der graven in de Groote of St.-Jacobskerk te 's-Gravenhage).

Susanna Cobbault werd 28 Oct. 1682 beluid (Gem.arch.).

18. Een alliantiewapen; helmteken: een lelie. Deze steen is van slechte qualiteit en is daardoor geheel verweerd en afgebladderd. Van het opschrift is niets meer te lezen.

Westzijde, in het midden, tussen Parkstraat en Voorhout.

19. Zonder wapen. Grafschrift:

De 7ste Regel No. 16.
1. P. Ickler Obiit 1765
M. C. Floret 7 Maert 1780
Niet te openen voor
1880

Uit de Graven Kloosterkerk, blz. 68, blijkt, dat *Johan. Philip Ickler* 7 October 1765 in graf No. 16 in de zesde Regel is begraven en zijn weduwe *Maria Carolina Floret* 11 Maart 1780.

In de hoek Parkstraat-- Voorhout.

20. Zonder wapen. Grafschrift:

Grafsteede
van
De Heer President Mollerus
A° 1776.

Mr. Hendrik *Mollerus,* heer van Westkerke en Wulpendaal, geb. (als zoon van Adriaan en *Cornelia de Sille*) 's-Gravenhage 2, ged. ald. Grote Kerk 2 Jan. 1709, president Hoge Raad 1763, † 's-Gravenhage 8, begr. ald. Kloosterkerk 13 Dec. 1783, tr. 's-Gravenhage 28 Jan. 1740 *Cornelia Mauritia* Noey, geb. Schipluiden 15 Dec. 1716, † 's-Gravenhage, begr. ald. Kloosterkerk 12 Febr. 1793, dr. van *Nicolaas* Jan *Hendrik* en *Sabina Wilhelmina* van *Raesfelt* (Ned. Adelsboek).

Graven Kloosterkerk, blz. 58, bericht, dat de grafstede Nrs. 14 en $^2/_3$ van 13 in de zesde Regel de 21 Aug. 1771 werd overgeboekt op Mr. *Hendrik Mollerus.*

21. In de Apostelkapel een grote, fraaie steen, rechtop ingemetseld in de oostelijke muur.

Vrouwe Margareta Ryckaart
weduwe van den Heer Adriaan
Puaw (sic!) Heere van Nieuwerkerk etc.
geboren den 11 Februarius MDCXL
overleden den 22 December 1722
out 82 iaere 10 maanden 20 dagen.

Het hoofdwapen in een ovaal schild, gedekt met een kroon van drie bladeren en twee parelpunten. Gedeeld, 1. een smalle dwarsbalk, beladen met een schildje, waarin een lelie en vergezeld boven van een paal tussen twee (zespuntige) sterren en beneden van één ster (Pauw), 11. een dwarsbalk, boven vergezeld van een wassenaar tussen twee sterren en beneden van een wassenaar (Ryckaart).

Acht kwartierwapens met de namen eronder:

1. *Ryckaarf,* als-boven II.
2. *Marchys,* een stralende zon en een gewende gezichts-wassenaar naast elkander.
   Eeckeren: een kruis.
4. *De Moor:* een met een hoofdwrong omwonden moren-kop.
5. *Barfoloffi van den Heuvel:* gevierendeeld, 1. en IV. een keper: 11. en III. een leeuw en over alles heen een dwarsbalk, beladen met drie lelies naast elkander en een schildhoofd, beladen met drie lelies naast elkander. (De dwarsbalk in het tweede kwartier is door beschadiging verdwenen.)
6. *Thibouf:* een dwarsbalk, vergezeld boven van twee (6-p.) sterren en beneden van een keper. (Zie Riet-stap, Armorial Général i.v. *Thibaulf* (Ypres) en *Thibauf d'Aagtekerke.*)
7. *Booby: een* dwarsbalk, beladen met drie meerltjes.
8. van *Nispen:* een gekroonde leeuw.

Alle kwartierwapens gedekt door een kroon van drie bladeren en twee parelpunten.

Blijkens Graven Kloosterkerk, blz. 92, werden de graven Nrs. 5 en 6 in de tiende Regel 7 Nov. 1653 verboekt op de naam van ***Jacob Rijckaart,*** die daarin 11 Sept. 1671 werd begraven. De graven werden 25 Juni 1674 overgeboekt op zijn weduwe *Constantia Bartelotti* en vervolgens 11 Juni 1724 op hun beider dochter wijlen Margaretha ***Rijckaerts,*** in leven vrouwe van Nieuwerkerk. Margareta maakte bij testament d.d. 17 Dec. 1722 voor Notaris Pieter van der Burgh beschikkingen over de zerk, welke haar graf zou *moeten* dekken.

De grafregisters spellen de naam ook ***Eicaerts, Rikaert*** en ***Rickers.***

Adriaen Pauw, heer van Nieuwerkerk, geb. Amsterdam 12 Sept. 1637 — als zoon van Reynier ***Pauw,*** heer van Nieuwerkerk, Zuid-Schalkwijk en Vijfhuizen en van ***Adriana Jonckheyn*** — werd aangesteld tot luitenant 6 April 1663, † in Oost-Indië 17 Juni 1664, tr. 's-Gravenhage 26 Oct. 1661 Margareta ***Rijckaert,*** ged. Amsterdam, N.K., 5 Febr. 1640, † 's-Gravenhage 22 Dec. 1722, dr. van ***Jacobus en*** van ***Constance Bartolotti.*** Hun enige zoon, Reynier ***Adriaen Paww,*** heer van Nieuwerkerk, ged. 's-Gravenhage 13 Sept. 1662, † ongehuwd Delft 1 Maart 1695 (Elias, De Vroedschap van Amsterdam, I, blz. 194).

Margareta's zuster ***Susanna Rijckaert*** tr. ***Constantijn Huygens.***

Jacobus Rijckaert, ged. Amsterdam, N.K., 7 Sept. 1610 — als zoon van ***Andries Rijckaert,*** bewindhebber O.-I.C., en van ***Susanne Merchijs —,*** koopman te Amsterdam, †'s-Gravenhage, begr. ald. Kloosterkerk 11 Sept. 1671, tr. 2 Nov. 1638 ***Constance Bartolotti,*** ged. Amsterdam, O.K., 1 Maart 1615, † 30 April 1679, dr. van ***Willem van*** den ***Heuvel,*** later genaamd ***Guillielmo Bartolotti,*** en van ***Margaretha Thibaut*** (Elias, a.w. I, blz. 386-388).

Guillielmo Bartolotti, geb. 1560 — als zoon van ***Christiaan van*** den ***Heuvel*** en ***Jenne de ia Bay —,*** † Amsterdam, begr. ald. N.K. 13 Maart 1634, tr. 2" Middelburg 3 Juli 1593 Margaretha ***Thibaut,*** † Amsterdam, begr. ald. N.K. 15 Mei 1649, dr. van ***Hendrik*** en van Margaretha ***van Nispen*** en wed. van Jonker ***Jan Hesse,*** heer van Moich (Elias, a.w. 1, blz. 386).

Het kwartier de ***la Bay*** wordt op de onderhavige grafzerk aangeduid als ***Booby*** en in Adelsarchief 1900, blz. 243 als De ***Boubais.***

Andries Rijckaert, geb. 27 of 28 Dec.. 1659 — als zoon van ***... Rijckaert en Catharina de Moor —*** „is uit Braband om de religie komen vluchten" (zijn twee broeders woonden te Antwerpen), † 29 Oct. 1639, tr. 2" 21 Juni 1605 *Susanneken Marchijs,* geb. ***20*** Aug. 1581 of 1582, † 24 Sept. 1633, dr. van ***Hans*** en van ***Catharina van Eekeren.***

Hans Merchijs, geb. 10 Jan. 1548, † 9 Oct. 1617, tr. Catharina ***van Eekeren,*** geb. 27 Oct. 1552 — als dr. van ***Cornelis van Eekeren,*** van Antwerpen, en van ... van der ***Monde*** —† ***8*** Jan. 164. ? (Nav. 1897, blz. 88 en 95).

22. Een kleine steen, gemerkt: 4 regel 5 graf H.F.W.

Uit Graven Kloosterkerk blz. 35 blijkt, dat het 5de graf in de 4de Regel 18 September 1776 werd overgeboekt op ***Hendrik Floris Wetstein,*** die er 31 Maart 1791 in werd begraven.

Op hef hoge choor; naast de zerk van *Anna de Stoppelaar,* weduwe *van Cromstrijen:*

23. Een grote steen met ovaal médaillon. Een mannelijk wapenschild met gekroonde helm, helmteken en dek-kleden: helmteken: een aanziende menselijke figuur, het hoofd omwonden met een lint, uitkomend. Wapen: drie palen en in een vrijkwartier een leeuw. Boven het médaillon de letters: 1 R.

Dit is ongetwijfeld de zerk van ***Jeronimus Ranst,*** zie Graven Kloosterkerk, blz. 91: 2 Nov. 1714 werden graven Nrs. 3 en 4 in de tiende Regel verboekt op ***Catrina Sloot,*** gewezen huisvrouw van ***Hieronimus Ranst,*** zoon van ***Leonard Ranst*** en Catharina van ***Duynen.*** Mr. *Jeronimus Ranst* compareerde alleen in 1701 als directeur der Sociëteit van Suriname; de Amsterdamse Herenboekjes vermelden hem het laatst in 1704 in die functie. Hij woonde toen op de Oudezijds Achterburgwal tegenover het Prinsenhof. In de Gemeente-archieven te Amsterdam en te 's-Gravenhage werd noch zijn overlijden, noch zijn begrafenis gevonden.

Zie Elias, a.w. 1, blz. 542-544.

Catrina Sloot overleed voor 13 Sept. 1743.

24. Een grote zerk met médaillon, waaronder:

Tot dien Morgenstont.
Ps. XLIX. 15.

In het médaillon aan een lint een alliantiewapen; mannelijk schild: een schuinkruis, vergezeld boven van een dubbele adelaar en in de overige drie hoeken van, een schapeschaar. Vrouwelijk schild: twee kepers, boven vergezeld rechts van een (6-p.) ster en links van een liggend blokje, beneden vergezeld van een boom op een terras. Onder de wapens op een lint, rechts: M.T.H., links: A.M.D.

De Heer Muschart deelde mede,, dat dit manswapen is van Mr. Michiel ten ***Hove,*** secretaris van ***'s-Gravenhage,*** geb. 3 Sept. 1684 als zoon van *Cornelis* en *Catharina* ***Dierquens*** (Ned. Heraut 1883, p. 131). Hij trouwde Amsterdam 4 Aug. 1712 ***Anna Maria Dupeyrou (du Peyrou).*** Het echtpaar testeerde te ***'s-Gravenhage*** 4 Jan. 1744 (Boedelpapieren Haagse Weeskamer, Nrs. 3799/3847).

Mr. ***Michiel*** ten ***Hove,*** secretaris van 's-Gravenhage 1710 -1751, † ald. 20 Nov. 1751. ***Anna*** Maria ***du Peyrou*** werd geboren 30 Jan. 1685 als dr. van ***Jean*** en van Anna ***Maria Villepontoux; zij*** overleed kinderloos 11 Febr. 1748 (Elias, a.w. 11, blz. 927).

Het wapen ***ten Hove*** vertoont in zwart een gouden schuinkruis, vergezeld boven van een dubbele adelaar en rechts, links en beneden van ***een*** schapeschaar alles van hetzelfde; het wapen ***Dupeyrou:*** in goud twee rode kepers, vergezeld boven rechts van een blauwe ster, boven links van een liggend gouden blokje en beneden van een groene boom op een grond van hetzelfde.

25. Een grote zerk, waarop:

Hier leyt begraven Ioncheer
Nicolaes van Santen in syn leven
Capitein over een compangnie te
voet. Starf den 22 November anno
1635.

Hoofdwapen, gedekt door een helm met wrong en dekkleden: helmteken: een uitkomende bok. Wapen: drie springende bokken.

Vier kwartierwapens met de namen erboven:

van Santen	Diert
Duyst	Persijn

1. ***van Santen,*** als boven.
2. ***Diert:*** een adelaar.
3. ***Duyst:*** drie zwanenhalzen.
4. ***Persijn:*** gedwarsbalkt van zes stukken, de oneven dwarsbalken beladen met 4, 3, 2 schuinkruisjes.

Blijkens Graven Kloosterkerk blz. 97 werd capiteyn *Nicolaes van* Santen 25 Nov. 1635 begraven in graf No. 17 in de tiende Regel.

Door samenvoeging van de gegevens op deze zerk met die omtrent het geslacht van Santen in Alg. Ned. Fam.-blad 1883, No. 74, blz. 2. en omtrent het geslacht ***Diert*** aldaar No. 40, blz. 4, komt men tot de volgende oplossing:

Nicolaes van Santen, geb. 1601/1611 uit het derde huwelijk zijns vaders *Willem Duyst* ***van Santen,*** raad van Delft, raad van State, met *Emmerentia Diert.*

Willem *Duyst van* ***Santen*** was een zoon van Mi. Frans ***D. v. S.,*** burgemeester van Delft, en *Lidewey* van *Welhouck.*

Mr. *Frans Duyst van* Santen was een zoon van *Cornelis van* Santen, thesaurier van Delft, en van ***Soetje*** *Duyst* ***van*** *Voorhout.*

N.B. Op de grafsteen is dan ten onrechte als grootmoederlijk kwartier van vaderszijde opgenomen *Duyst* ***(o v er*** grootmoeder van vaderszijde) in plaats van ***van Web*** *houck.*

Emmerentia Diert moet een dochter zijn geweest van Mr. *Claes Diert,* advocaat (zoon van ***Jan,*** burgemeester van Gouda, en *Emmetje Dirks* ***van*** *Souburch*) en van Agatha van *Persijn.*

De Haagse ***en*** Delftse doopboeken beginnen te laat voor de doop van kapitein Nicolaes van ***Santen.***

26. Een grote, zeer beschadigde zerk, waarop alleen nog is te ontcijferen:

ngel
Den ...
... adi *17*
geboren ...
in den Heere g(erust?)
1681

27. Een zeer platgelopen steen, waarvan het grafschrift is uitgehakt. Van het hoofdwapen is nog de gekroonde helm te onderscheiden: helmteken: twee olifantstrompen. Acht kwartierwapens, waarvan nog te onderscheiden:
1. gevierendeeld, met een hartschild.
2. in een schildhoofd twee afgewende rechthoeken, de uiteinden beneden afgerond.
3. een gekroonde leeuw.
4. een leeuw, en over alles heen een barensteel van drie hangers.
7. een dubbele adelaar?

28. Op het choor is nog opgeborgen, niet ingemetseld: een kleine steen, met een alliantiewapen, zonder grafschrift. Mannelijk wapen: gevierendeeld, 1 en 4 een reiger, 2 en 3 effen en een effen schildhoofd. En in een hermelijnen hartschild een schildhoofd, waarop drie schelpen naast elkander. Vrouwelijk schild: sedeeld, 1 vijf spijkers, waarvan vier als schuinkruis gerangschikt en de vijfde verticaal geplaatst in het kruispunt, 2 drie kepers.

Ook deze wapens wist de Heer Muschart volledig te identificeren.

Het manswapen blijkt te zijn van Mr. *Jacob* van *Reigersbergen,* heer van Couwerve en Crabbendijke, geb. 1625, raad en rekenmeester van de Generaliteitsrekenkamer, gecommitteerd in de Staten-Generaal, † 1662, tr. Amsterdam 15 Oct. 1652 Maria van ***Gheel,*** geb. ald. 31 Aug. 1632.

Het wapen *van* ***Gheel*** vertoont: gedeeld, 1. in rood vijf gouden spijkers, 2. in blauw drie gouden kepers.

Graven- Kloosterkerk bericht, dat de Heer van Couwerveu 3 Mei 1675 werd begraven in graf Nr. 17 en half No. 16 in de negende Regel.-

Westzijde, in het midden tussen Parkstraat en Voorhout.

29.
N° 17 & 18
4d Reegel
N° 17 & 18
Grafkelder
van
Notaris
C^s Krieger
1818.

Notaris C. ***Krieger was een*** zoon van *Wilhelm* ***Leendert Krieger,*** proponent te Amsterdam 1 Febr. 1777, predikant, o.a. te 's-Gravenhage 1791-1821, hofprediker sedert 1814 (Biogr. Wdbk. Prot. Godgeleerden) en van ***Johanna Mulder.***

Casparus Krieger, geb. Amsterdam 3, gcd. ald. Noorderkerk 9 Juli 1777, geadmitteerd als notaris te 's-Gravenhage 6 Januari 1801, eervol ontslagen bij K.B. van 21 April 1828, tr. 1° 's-Gravenhage (ondertr. ald. 29 April), Hoogduitse kerk, 16 Mei 1804 Wilhelmina *Rozendael,* ged. 's-Gravenhage, Gr. Kerk, 6 April 1777, † ald. 3 Mei 1527, dr. van Pieter en *Petronella Tauvel;* tr. 2" Monster 12 April 1829 *Janna* Rietberg, geb. Wijhe (Ov.) 15 Febr. 1789, dr. van Gerrit *Berends,* die later de geslachtsnaam *Rietberg* heeft aangenomen, en van Grietje *Rietberg.*

Uit het eerste huwelijk:

Wilhelm Leendert Kréeger, ged. 's-Gravenhage, ***Gr.*** Kerk, 10 Maart 1805, † ald. 22 Maart 1805.

Dode zoon, geb. 's-Gravenhage 25 Juli 1806 (copie adv. C.B.v.Gen.).

Uit het tweede huwelijk:

Johanna Wilhelmina *Sophia Krieger,* geb. Monster 5 Mei 1831.

Casparus Krieger is noch te 's-Gravenhage, noch te Monster overleden; wèl kocht hij, woonachtig te Monster, twee grafruimten ald. op de Alg. Begraafplaats 21 Aug. 1832. Zeker is hijzelf niet in de Kloosterkerk begraven: met ingang van 1 Januari 1830 was het begraven ***in*** de Haagse kerken verboden (vgl. Jb. Die Hage 1917/18, blz. 200).

Waarschijnlijk is hij met zijn gezin vóór 1839 uit Monster vertrokken.

Zijn zuster Johanna Sophia *Krieger,* geb. te Amsterdam en op 61-jarige leeftijd overleden te 's-Gravenhage 30 Mei 1836, werd 3 Juni 1836 op „Ter Navolging" begraven.

Een andere zuster, *Catharina* ***Elisabeth*** *Krieger,* overleed veertien jaar oud 's-Gravenhage 1 Dec. 1797.

Westzijde. langs de Parkstraat.

30. Een grote steen, waarop: A 1699.
Een alliantiewapen, het vrouwelijk schild ovaal; helm met wrong, zonder helmteken. Het wapen en het onderschrift weggehakt.

Niet teruggevonden zijn de door Bloys van Treslong Prins in 1922 nog vermelde grafstenen van:

1. Mr. ***Johan François de Witte van Schooten,*** 1691—1743. Raad van Indië, met acht kwartieren.
2. ***Hendrick van Voorhoudt,*** heer van Sevenhuysen, Wilde-

veenen etc., † 1639, en zijn vrouw ***Agatha Breeman, † 1663.***

Hoogstwaarschijnlijk zijn dit de beide zerken, die nu tijdelijk op het choor opgeborgen staan.

Evenmin teruggevonden zijn de bij Prins/Frese genoemde stenen van:

6. ***Philips van Dorp,*** † 1612,
10. ***Barbara Cromwel. † 1642,*** huisvrouw van Collonel *Johannis Cromwel,*
11. ***Abraham a Wicquefort,*** † 1667,
14. ***Johan van Alberding,*** † 1700 en zijn vrouw ***Maria van der Lande, † 1711,*** en
18. het eertijds hoog in de muur gemetselde monument van 1636 voor ***Edward Harwood,*** gesneuveld voor Maastricht in 1632, afgebeeld door Mr. Willem van der Lely, zie boven.

Eveneens verdwenen is:

16. wapenbord van ***Frederik Hendrik*** keurvorst van ***Boheme,*** en
20. wapenbord van ***Christoffel Theodoor van Solligkoffer,*** 1727.

Laatstgenoemd rouwbord vermeldde ten onrechte, dat deze officier uit Silezië geboortig was: hij behoorde tot de bekende Zwitserse familie *Zollikofer* (Schweiz. Geschl. Buch V, 1933, blz. 778). Voor zijn begrafenis werd te 's-Gravenhage de 20 Nov. 1727 *f* 60,— impost betaald.

Bedenkt men, dat er volgens een oud dagboek (Ned. Leeuw 1900, k. 3) 20 Aug. 1795 op bevel van Provisionele Representanten van het Volk van Holland omstreeks 200 wapenborden werden verkocht, dan blijkt datgene, wat in dit bedehuis is bewaard gebleven aan genealogische en heraldische gegevens, nog maar een klein gedeelte te zijn van wat er eenmaal is geweest.

KORTE MEDEDELINGEN.

Het geslacht van Arnhem te Zwolle.

(LXXII, kol. 12, 120).

Het in kol. 120 medegedeelde, ontleend aan het handschrift van ***Arnold Jan Helmich*** c.s. — welk handschrift naar mij werd medegedeeld thans in het archief van het huis Vilsteren berust — wordt bevestigd en aangevuld door de beleningen met het erve Nijenhuis, kerspel Ommen, buurschap Archem, een leen van het stift Essen in Westfalen. (De leenregisters der Sallandse goederen van het stift vanaf 1560 in het Rijks-Archief in Overijssel).

Beleend 2 Aug. 1657 Mr. ***Cornelis Mensink.*** burger te Deventer, na opdracht door ***Anna Elisabeth van Hovel,*** huisvrouw van *Johan van Hovel* ***tot Westervlier.***

Beleend 29 Aug. 1659 ***Jannechien Cost,*** wede ***Cornelis Mensink*** voor haar zelf en als moeder en voogdes over haar onmondige kinderen.

Op 1 Mei 1665 krijgt zij consent om over het erve Nijenhuis voor de dagelijkse richter te mogen disponeren.

Beleend 11 Mei 1676 ***Cornelia Mensink,*** huisvrouw van ***Jacob van Arnhem,*** na dode van haar moeder ***Jannechien Cost*** en haar broeder ***Willem Mensink.***

Dezelfde 5 Nov. 1684 beleend met lediger hand na dode van haar man.

Dezelfde disponeert 27 Oct. 1693 over het erve Nijenhuis: na haar dood zullen haar beide zoons ***Cornelis*** en ***Arnoldus van Arnhem*** ieder' de helft krijgen.

Beleend 28 Juni 1714 ***Arnoldus van Arnhem*** na dode zijner moeder ***Cornelia Mensink.***

Beleend 4 Mei 1725 ***Maria Dreesman,*** wede ***Arnoldus van Aernhem.***

Hulder ***Michiel Driesman.***

Dezelfde dag draagt zij het leen over aan *Arent van* ***Muyden,*** die ermee wordt beleend.

Cornelia Mensink is te Zwolle 27 Nov. 1708, haar zoon ***Arnoldus van Arnhem*** is er 4 Oct. 1723 begraven.

MR. A. HAGA.

Van der Helle.

(LXXII, kol. 312).

Boek van Momberschappen der stad Zwolle, R.A. 12[2].
Afdeling Dieserstraat.

Opten laesten Juny anno 1597 iss voer die schepenen naebeschreven gecompariert Anna nagelaeten weduwe van zalige Johan van der Helle, swack an lyve, oers verstandes nochtans mechtich und Johan Hols oeren gecaeren mumber die oer nae rechten tot desser saeken gegunt worden

ende hefft gestelt tot mumber van oer soene Jacob, Johan van der Helle, sinen brueder, umme alle desselvigen Jacobs saeken then besten uuttoerichten, toevertreden ende te defenderen

ende heft daerbenevens becant ende verclaert, dat sie oeren soene Gerryt van der Helle nijwerelde (= nooit ter wereld) alhier updracht van eenige guederen gedaen hefft, dan denselven oertijdes well gefulmechtiget, umme oere saeken tegens Lephardt Schulten toeverdedigen

bekennende daerbenevens, dat Johan van der Helle oer soene voersz. wederumme ingebracht heft alsoedaene guederen als hie van sinen zaligen vaeders versterff hadde untfangen, sullix. dat hij daer van nyet genueden heft

dar sie up leven ende sterven will

Sunder argelist Schepenen Gerhardt van Middelbeek ende Jasper Tymanss.

MR. J. L. **RIJNDORP.**

Van Byler.

(LXV, kol. 264).

Boek van Momberschappen der stad Zwolle, R.A. 12[2].
Afdeling Voerstrate.

Opten vyfften December anno 1579,

Lubbe naegelaeten wed. van zal. Wolter van Byler, met Hermanno Grandt tot diisser saicken oeren gecoeren unde mit rechte thogelaeten momber, hefft aver oeren soene Wolter, itzunt onmundich wesende tot momberen geordiniert die eersame Johan van Graes ende Derrick van Angeren burgermeisteren der stadt Zwolle, om mit frundtschap ader mit rechte tho verforderen van die nae gelaetene wed. van zal. meister Wolter van Byler, des vursz. jungen oem, unlancx binnen der stadt Bremen in Godt verstorven, alsoedane testament unde legaten, als tho weeten boecken, clederen unde anders, denselven jungen van synen zaligen oem vurz. gegeven, nae vermoegen deszelven testamentz daervan synde. Dewelck momberschap die vursz. beide burgermeisteren alsoe gerichtlich angenaemen. Sonder arg'.

MR. J. L. RIJNDORP.

Rijser.

(LXXII, kol. 245.)

Door vriendelijke mededeling van Professor Dr. W. Ph. Coolhaas kan ik nog het volgende toevoegen aan mijn artikel over de familie Rijser in het Julinummer 1955 e.v. Het betreft hier zeer vermoedelijk de Simon Rijser, genoemd onder 4 in kolom 245. Weliswaar komt hij in een acte van 6 December 1616 voor, maar zijn overlijden in Augustus van dat jaar kon toen nog niet in patria bekend zijn. Professor Coolhaas schrijft dan o.m. het volgende:

„De volgende gegevens.. .., die betrekking hebben op *Simon Simonsz. Rijser,* 'die, vermoed ik, de *Simon Rijser* was, die in kolom 245 .... wordt vermeld, ... zijn deels uit het kol. arch. aan brieven ontleend, maar merendeels te vinden in J. W. IJzerman, Cornelis Buysero te Bantam, 1616-1618 ('s-Gravenhage, 1923) p. 137 (zie ook p. 143 met een relaas over het optreden bij het stranden van de Aeolus op Enggano in Juli 1616 van een ongenoemde koopman, die vermoedelijk Rijser was) en in de Bescheiden omtrent J. Pzn. Coen, deel 1 en 2 (door H. T. Colenbrander) en 7 (van mijn hand).

In 1607 was hij in dienst van de O.I.C. als assistent te Djohore, later is hij in koopmansrang in Atjeh. Eind 1614 is „de visitateur de Haese int Atchijn gearriveert zijnde.. .... met 't boot naer lant ghevaeren, eer den Coninck gewoonlijcke teecken (dat hem onderwege tegenquam) hadde verwacht. Aen landt wesende, is Sijmon Sijmonssen Rijser, coopman aldaer liggende, bij den Coninck gegaen om hem arrivement van do. de Haese aen te dienen ende audientie te versoecken, om t' saemen hem te mogen comen salueren. Den Coninck ofte tiran om voorsz. oorsaecke dede hem vatten ende voor de olifanten, om verscheurt te worden, tot drymael worpen. Ten lesten toen hem de lendenen van deze groote beesten ghebroecken waeren, heeft hem doen opnemen ende naer de logie gesonden. Do. Rijser is door de Haese aldaer ghelaeten." Rijser schijnt hierover heen te zijn gekomen. Medio 1615 wordt hij door de vorst van Atjeh gedwongen diens expeditie met 300 vaartuigen tegen Djohore mee te maken. 24 Dec. 1615 krijgt de reeds genoemde Hans de Haese, die naar de kust van Coromandel vertrekt (dus de Zuid-Oost-kust van India), last Atjeh aan te doen en als men het met den koning niet eens kan worden, het kantoor te lichten. De Hase laat het volk van de loge in stilte lichten, zonder de koning vergunning te vragen: Rijser neemt hij mee naar Masulipatam. Hij zendt hem vervolgens met het jacht Aeolus naar Bantam. Dit jacht strandt evenwel door de onachtzaamheid van de schipper op het eiland Enggano ter Westkust van Sumatra op 16 Juli 1616. Gedurende de tijd dat de bemanning daar vertoeft om op scheepsgelegenheid te wachten, sterft Rijser, waarschijnlijk kort na 21 Augustus. Als Coen eind 1616 terwille van de peperhandel weer contact met Atjeh zoekt, zendt hij er de koopman Cornelis Comans heen, die met brieven van de vorst en van zijn vlootvoogd terugkomt, waarin geklaagd wordt dat Rijser vertrokken was zonder vergunning te vragen. Dit was voor de hoofden evenwel geen reden om niet een andere Nederlander als vriend welkom te heten. Coen schrijft hierop 1 Aug. 1617 aan de vorst (en de zelfde dag de vlootvoogd in iets afwijkende bewoordingen): „Door onse cappiteyn Cornelis Comans hebben wy van uwe Majesteyt een missive ontfangen ende verstaen, hoe den E. Symen Ryser sonder wete ende licentie van Uwe Majesteyt van daer vertrocken sy. Alsoo het schip daermede denselven herwarts was comende onderweech gebleven ende Symen

Ryser voorsz. gestorven is, en hebben wy denselven niet connen hooren, noch over sijn misdaet bestraffen, derhalven bidden uwe Majesteyt de faulte ons niet toe te schrijyven maar d'onwetenheyt van ditto Ryser".

Men had met het oog op de peper wel complimenten te maken!"

A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF.

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

Geene. (LXXII 227, 320). Gem. Arch. Dordrecht, Oud Rechterl. Arch. no. 1536: 10 Nov. 1790 Acte van indemniteit voor *Johanna van Vliet,* huisvrouw van *Johannes Geene* en hare 3 kinderen: *Willem Geene,* oud 6 jr.; *Aagje Geene,* oud 3 jr., en *Elisabeth Geene,* 11 mnd., ten behoeve van armbezorgeren van Vlissingen.

Rotterdam. J. A. M. VAN DER LOO.

Coppers (Koppers), **Coppert** (Koppert), etc. Waar bevindt zich het „Verbeterde Geslagtregister van de familie der Coppers, geformeerd uit anthieke Boeken, Actens, Papieren en Stukken" door Johannes Justus Montijn, schout der gemeente Oudewater, in 18191 Gaarne zou van de inhoud daarvan kennis worden genomen.

Gevraagd wordt naar aantekeningen met bronvermelding betreffende de familie *C(K)oppert, C(K)oppers, C(K)opper,* etc., van vroegere datum dan het „Geslagtregister" hiervoren bedoeld.

Bilthoven. L. A. M. KOPPERT.

Onbekend wapen. Wie van de lezers kan inlichtingen verstrekken over het volgende wapen:

Gevierendeeld: 1 en 4 in zwart een geopend gouden passer met de punten naar beneden vergezeld van drie gouden gesteelde en gebladerde bloemen (rozen?) geplaatst 2 en 1; 2 en 3 in rood een zilveren molenijzer.

Helmteken: een beklede arm houdende de passer uit het schild.

Het wapen komt in het Bonnefantenmuseum te Maastricht voor op het portret van een jongeman, die blijkens een opschrift in de linker bovenhoek in 1585 vijf en twintig was. Verder staat onder het wapen afgebeeld een verticaal geplaatste geprofileerde spil met wiel, voorzien van handspaken.

Dit wapen komt overeen — voor wat betreft de kwartieren 1 en 4 — met het op een grafzerk in de O.L. Vrouwekerk te Maastricht van de op 3 October 1729 overleden *Anthonius Dolhain,* met dit verschil echter dat het helmteken van het wapen op de grafzerk een gesteelde roos is.

Maastricht. PROF. DR J. J. M. TIMMERS.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — In Memoriam Rudolphe Theodore Muschart (1873—1955), ere-lid van ons Genootschap. — In Memoriam J. P. de Man. — Aanwinstenlijst der Bibliotheek. — Van adoptie 11, door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht (vervolg). — Grafstenen in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage, door Mr. Elisabeth C. M. Prins. — Korte Mededelingen: Het geslacht van Arnhem te Zwolle; Van der Helle; Van Byler; Rijser. — Vragen en antwoorden.

LEXICOGRAFISCH NAAMREGISTER.

Jaargang 1955,

Het teken *) wil zeggen dat in het artikel ook aantekeningen van wapenkundige aard voorkomen.

A

Aalderink 229.
Aalvoet 158.
Aardweg, van den 303.
Aartsen 49.
Abbing 228.
Abbring Stint 296.
Abels 80.
Abo, d' 191.
Achterveld 261.
Achtevelt, van 254,
Achthoven, van 104.
Ackersdijck 154.
Aefferden, van 181.
Aelwijck, van 127.
Aendeweg 321, 322.
A(e)rnhem, van 389, 390.
Aeswijn *) 67.
Aeswijn, van 1.53 *), 154.
Aken, van 340, 341.
Akerlaken, van 282.
Alberding, van 389.
Albertsen 229.
Albinus 104.
Alckemade *) 381.
Alders 59.
Alderwerelt, van 48
Alewijk, van *) 127.
Alewijn 50. 98, 115.
Alewijns 107.
Algoed 157.
Aller, van 82, 86.
Almonde*) 376.
Alpen 263.
Alpeter 145.
Alphen, van 79.
Altena, van 38, 142.
Alvarez 227, 320.
Amama, v. 317.
Ambten 28.
Amstel, heren van 355.
Amstel, Ploos van 80.
Amstel van Mijnden, van 63.
Amstenrade, Huin van *) 68.
Anc(he)re, à L' 146, 150.
Anders 80.
Andersen 47.
Andevoet 158.
Andringa 163.
Angeren, van 390.
Anselmi 48.
Ansloo 48.
Apeldoorn 203.
Apelthorn, van 93.
Appel, de 79.
Appelaar 157.
Appelius 125, 126.
Appelman 199.
Arckell, van 315.
Ardesch 100.
Ardres, d' 113.
Arendonck, van 99, 100, 200 *).
Arents 319.
Arler, van 88.
Arnaud, d' 192-194.
Arnhem (Harnem), van 12-19 *), 57. 120, 121.
Arnhem, van Beinum alias van 121.
Arnoldi 117.
Arnstein, von Pereira- 26.
Asbeck, van 25.
Asch van Wijck, van 165 *), 328.
Asjes 319.
Asperen, van 280.
Asschen, van der 107.
Assendelft, van 110, 112, 320.
Assendelft van Veenhuysen, van 63.
Audenaller, van den 58.
Austen 264.
Austen (Ousten) 358.
Avenhorn 282.
Averhagen (Overhagen), van 160, 161 *).
Avila, d' 103.

B

Baack 48.
Baartmans 80.
Backer 98.
Backer, van Overacker genaemt 336.
Backer (,de) 330, 335-337.
Ba(c)x 55.
Baecke, de 111.
Baen 104.
Baenst *) 381.
Baer, van 308.
Baerle, van 49, 289.
Baerselman 72.
Ba(e)ts, de 48.
Bagard, de 162.
Baggen, van 194.
Baillet, de 240, 241.
Bakker 351.
Baksma 303.
Balck, van 104.
Balde 383.
Balestel 98.
Baljaart 117.
Balthens 1.04.
Balveren, van 68, 191.
Banaster 114.
Bane, de 104.
Barallion 193.
Barckhout, Tyding 215, 221.
Bardou, de 192.
Baren van Schonouw(en), van 320.
Barkhout 294.
Baron 102.
Barriel 79.
Bartelsman 148.
Barten 186.
Bartolotti (Bartelotti) 385.
Bartolotti van den Heuvel 385*).
Bartz 190.
Basten (Batenburg), van 25.
Batenburg (, van Basten) 25.
Baud 127, 194, 225.
Bax 134. 338.
Bay, de'la (Booby, de Boubais) 385*).
Beaufort, de Huijbert de 80
Beckcr 185.
Beckeringh 122.
Becq, du 374.
Becque, de le 70.
Bedaf, van 158.
Beeck, van der 63, 231.
Beecke, van der 31, 66, 99.
Beekman 104.
Beekum, van 224.
Beelaerts 78, 79.
Beelaerts van Wieldrecht 80.
Beels 61, 62.
Beert, de 28.
Beerwijck(?), van 186.
Beest, van (Heemkerck van) 30, 31.
Beets 260.
Beets genaamd Opjager, van der 63.
Beieren van Schagen, van 128.
Beinum alias van Arnhem, van 121.
Beke 115.
Bekking, Schievelberg 317.
Bell, Schal1 van 91, 263.
Bemmel(l), van 89, 92, 186.
Benskoop, van *) 111.
Benthem 129.
Bentinck 26, 85, 112, 187, 311, 312.
Bentinck thoe Werckeren 72.
Berch. van 147.
Berch' Eyck (, van) 325, 326.
Berchem, van 324.
Berck 161, 204.
Berckel, van 62.
Berckelaer, van 47.
Berckenhout 47.
Berckhout, van 215.
Ber(c)kum, van 204.
Berdenis van Berlekom 289.
Berenbak 157.
Berenbroeck 263.
Berends 388.
Beresteyn, van 85, 111, 112, 131, 312.
Berg, van den 78.
Berg, graven van 38.
Bergen, thom 104.
Sergen, van 49, 109, 330-337.
Bergen, van Overacker genaemt van 336.
Berger, den 133.
Bergeyk, van (Oridryus) 325.
Bergh, van den 79, 343.
Berghe, van den 20—25.
Bergheyk, van (Oridryus) 132, 160.
Berker 279.
Berkhout 79.
Berk(k)om 204.
Berlekom, Berdenis van 289.
Bernart 282.
Bernheim, van 198.
Bertel(s)man(n) 127.
Besten, van 122.
Betouw, In de 179.
Beuckevoort, van 175.
Beuker 156.
Beusekom, van 148, 302
Beverdam 229.
Beveren, van 235.
Beverloo, van 235.
Bevervoorde, van 59.
Bevoord(e), van 71.
Bex 176-178.
Beylen, van 72.
Beylon 127, 194, 224, 225.
Beyma, van 142.
B(e)ymen, van 164.
Beijnem, van 327.
Bicker 211, 212, 238, 239, 342.
Bie, de 186.
Bie (Bye), de 29.
Bieberstein Rogalla Zawadsky, de 191.
Bielerd, van den 205.
Bierman 318.
Biese 194.
Biese, de (Biese(n)) 99.
Biese(n) (de Biese) 99.
Biesen, van 99.
Biesen, van der 99.
Bilt, van der 204.
Binkhorst 80.
Biscopius (Bisschop) 197.
Biserus van der Velden 104.
Bisschop (Biscopius) 130, 194—197.
Bisschops 180.
Bla(e)uhul(c)k 251.
Bianckxs 189.
Blankenheym 61.
Blaij 80.
Bleeker 229.
Bleiswijk, van 281.
Bloc!< 48.
Block, van der 147.
Blocq, de 69.
Blom 259, 260.
Blomenfeld, von Kerckerinck genaamd 60.
Blommist 131.
Bloys van Treslong 63, 67, 160, 161 *).
Blussé, van Braam 151.
Blijdenstein 302.
Boexte1, van 336.
Boddien, von 191.
Bode, de 31.
Bodelschwing 263.
Boecop, toe 85.
Boecop, van 91.
Boedberg 263.
Boedtberg *) 67.
Boekelcrwaert. van 135.
Boekenoogen 158.
Boekholt, van 360.
Boekhorst, van de 128.
Boelen 211.
Boelens 9, 10 *), 217.
Boelens (van Loe) 208.
Boelens, van 142.
Boelisz 220.
Boener 179.
Boers 261.
Boersackers 134.
Boesses 127.
Boetzelaere, van 111.
Boeye, Schuurbeque 291.
Bogaer(d)t 69, 101, 102.
Bogaerts 63.
Böhmer 63.
Bois, du 104, 148.
Bois, van den Houte geseyt du 112.
Bol 45, 52.
Bolderman 128.
Boldingh 204.
Boll 261.
Bollaan 204.
Bollaert 154.
Bomer(?) 326.
Bommel, van 255.
Bon 335.
Bonckelwaerd, van 134, 135 *).
Bonebakker 61.
Boneval Faure, van 61.
Bongers 225.
Bongerts 150.
Bonk 79.
Bonke 200.
Bonne. de 162.
Bont 216.
Bontekoe 242, 244.
Booby (de la Bay, de Boubais) 385 *).
Bo(o)dt (Booth) 195, 196 *).
Bo(o)gaard 101.

Boom 211, 217, 246, 249, 250, 358.
Booms 204.
Boon(en) 31.
Boonza(a)yer (Boonsaaijer) 99, 103, 163, 164, 327.
Booth (Boo(d)t) 195, 196 *).
Bor 321.
Borch, van der 231.
Borcheler, van 255.
Bordewijk 57, 58.
Borg(g)reve 156.
Borremans 199.
Bor(ren) 108, 198-200.
Borrendamme, van 302.
Bors 176.
Bors (, de) 180.
Borselen, van '79.
Borski 61.
Borwater 75, 80.
Bosch 130, 131.
Rosch, van den 318.
Bossche, ten 97.
Bossche, van den 111.
Bossenhoven, van 179.
Bossier 130.
Bosveld 225, 318.
Bosyn 260.
Bot, de 116.
Bot(t)ermans 99, 100, 228, 229.
Boubais, de (Booby, de la Bay) , 385 *).
Boucher (, le) 226.
Boudaen 94.
Bouet, de 193, 194.
Bounam de Rijckholt, de 191.
Bourgeois 80.
Bourla 139.
Bourse 286.
Bout, de 30.
Bouwens, de Kokelaar 289.
Bouwfeint 303.
Bowles 288.
Braam, van 197, 198.
Braam (, van) 113-120. 146—152 *).
Braam Blussé, van 151.
Braam Houckgeest, van 113, 114, 151.
Braam Morris, van 204.
Braam van Vloten, van 151.
Braam, (Bramator), Villain gen. Le 113.
Brackmanny 59.
Bra(e)men. van 150.
Brakel, van 80, 320.
Bramator (Le Braam), Villain gen. 113.
Bramen, van 116119.
Brande, van den 318.
Brandenborgh, Caspars de 179.
Brandenburg, van 161.
Brandt 78.
Brandijn 281.
Brant 316.
Brants 285.
Brassaer 296.
Brasser 232.
Bree, van 100, 159.
Breeman 389.
Breggen, van der 303.
Bremenbergh, van (Bremenburg) 337, 338, 341, 345, 353.
Brempt, van 91.
Brenta 67.
Breteau 193.
Breujel, ten 29.
Breur 117.
Brevoord, van 231.
Breyer (us) 69.
Briaerde, van *) 232,
Brienen, van 86, 88, 94, 100, 107, 110, 159, 191.
Brienen, van der Hell (genaemt) 86, 107.
Brienen Hell. van 107, 108.
Brigge, van der 303.
Brimeu *) 382.
Brinck 88.
Brink 277, 290.
Brink, ten 80, 205.
Brinkhof 135.
Brinkmans 195.
Broeck, van den 179.
Broeckhuizen, van 128.
Broeckhuizen, van der Eem gez. 128.
Broeckhuysen, van 91.
Broeckhuysen (Broekhuisen), van 28, 29.
Broek, van den 136.
Bronchorst *) 376.
Bronckhorst, van 59, 226.
Bronis 198, 199 *).
Bronkhorst, van 71, 93.
Brouwer 12 *, 29, 64, 66, 67, 100, 159, 245, 288, 359.
Brouwhamer 303.
Broij(e)l (Broyeyll), ten (torn, zum) 29.
Bruëlis *) 381.
Bruers alias Otten 62.
Bruggen, van der 303.
Brughman 334.
Bruheze (, van) 55.
Bruin, de 149.
Brummel 303.
Brun(n)ekreef(t) 156.
Bruno 104.
Brunsfelt, de 307.
Bruyn 116, 291.
Bruyn, de 134, 186, 196, 226, 318, 319.
Bruyn, (van Troostenburg) de 61.
Brynck 321.
Büchner 204.
Buddina 28, 163.
Buddingh *) 127.
Bueren (genaamd Regteren), van 319.
Buerse, van (Buersen) 187, 311, 312.
Bülow, von 191.
Bunel(l) 226.
Bunge, von (de, van) 198.
Bunschoten 132.
Burch, van de 230, 261, 360.
Buren, van 64, 68, 69, 187, 383 *).
Burg. van Couwenhoven van der 108.
Burgers 183.
Burgersdijk 349-351.
Burgh, van der 79.
Burghoorn 226.
Burmeister 8.
Busch 130.
Butten, van 147.
Buuren, van 319.
Buurse, van 112.
Buy, du 286.
Buijck 242, 243.
Buys 119, 120, 146.
Buysman(s) 292, 293.
Buytendij (c)k 323.
Buzet, van Reynegom de 63.
Bye (Bije), de 141, 181, 330, 335, 336.
Bye (Bie), de 29.
Bylandt 263, 264.
Byler, van 84, 88, 151, 310, 390.
Byleveld. van 133.
Bijlevelt '311.
Bijlsma 303.
Bijvoet 157.

C

Chambaud, de 162.
Chantre de Pougnadoresse, le 194.
Charisius 68. 317.
Charlé 80.
Chatelin 145.
Chevillard, Pepin 193.
Chiis, van der 203.
Cirksena 317.

D

Daelhuysen 149.
Da(e)men 240.
Daeij 278, 283.
Dageraet, van Hollick gend. 88.
Dal, van 256, 257.
Dalen, van 100.
Dambel 162.
Dames 166.
Daniels 80.
Dannenberg 283.
Dapper 64.
Dartelen, van 158.
Dashorst, (Mor) van 230, 231 *).
Dasselaer 200, 326.
Davids 280.
Dedel 76.
Dedem. van 96.
Dederichs 79.
Deelen tot den Grooten Kunkel en Hukelhoven, van 317.
Dekker 225.
Dekker (, van der Mijll) 204.
Delden, van 14, 15, 27, 28, 72, 120.
Delen, van 93.
Delft, van 189.
Dell 52.
Dénis 278, 289.
Deusser (Duijsser) 79.
Deutecom, de 307.
Deventer, van 302.
Deventer, Prouninck van 53-55.
Deyer(s) (Dyjer(s)) 319.
Deyman 218. 220, 221.
Deijs 149, 150.
Dick(e)le(n), van 236, 237.
Dickman 320.
Di(e)den (Dydden, Didthen), van 198-200. 321.
Diederich 288.
Diemen, van 129, 135.
Diepenheim, van 129—131.
Dierhout 131.
Dierkens (Dierquens) 383 *), 386.
Diermen, van 136.
Dierquens (Dierkens) 383 *), 386.
Diert 387 *).
Dilft, van der 17.
Dilvael (Du Val, de le Val) 69, 70.
Dimmer 104.
Din(g)slaken, van 130, 131.
Dissel 221.
Dissels 244.
Dize 162.
Doeckes 226.
Doeff 61, 62.
Doene, ten 90.
Does. van der 122-125 *).
Doeveren, van 326.
Doey (Dozy?) 199.
Dolder, van 128.
Dolderbrinck 128.
Dolhain *) 392.
Dollen, van 128, 196.
Dolre, van 128.
Dommelen, van 109.
Dommers 61.
Dompseler (Domselaer) , van 69, 86, 87, 89, 255.
Domselaer (Dompseler), van 69, 86, 87, 89, 255.
Domselaar, Hoogendijk van 321.
Domseler, van 51.
Dongen, van 116, 194, 195.
Donkels 59.
Donkersloot 302.
Doorn, van 318, 319.
Doornick, van 65.
Doornik 193.
Dorp, van 64, 374, 389.
Dorsten, van 193, 198-200, 321, 323.
Dort 307.
Doublet 261, 360.
Douglas 77, 79.
Dousa 124, 125.
Doys 142.
Dozy? (Doey) 199.
Dragon 104.
Dreesman 120, 121.
Dreesman(s) 12, 13, 15, 16, 18, 19, 390.
Driel, van 166, 187, 248.
Driesman(s) 13, 15, 16, 390.
Dries(s)che, van den 216, 220, 221, 242, 245.
Droesselaer, van 309.
Drulling 108.
Druyvesteyn 61.
Dudde 325.
Duivenvoirde, van 123, 124.
Dupeyrou (du Peyrou) 386 *).
Dusseldorp, van 97.
Dutilh 61, 62.
Duur 348.
Duvelant *) 376.
Duycker 177.
Duym 184.
Duymaer 100.
Duyn, van der *) ll.
Duynen, van 386.
Duijsser (Deusser) 79.
Duyst 387 *).
Duyst van Santen 387.
Duyst van Voorhout 387.
Duyvens 226.
Duyvestein 196.
Du Val (Dilvael, de le Val) 69, 70.
Dijckman 260, 320.
Dijckstraet 51.
Dydden (Di(e)den, Didthen), van 198-200, 321.
Dyjer(s) (Deyer(s)) 319.
Dijk, van 80, 224, 274.
Dylius 28.

E

Ebart 79.
Ebbenhorst, van 360.
Ebbink 79.
Eck, van 86, 141, 143, 144, 204.
Eck, van Panthaleon van 141.
Eckart, van 178 *).
Ede, van 320.
Ee(c)keren, van 385 *), 386.
Eelders, van 278, 289.
Eem gez. Broeckhuizen, van der 128.
Eendebak 157.
Eertwegh, van den 303.
Effen, van 151.
Egbers 103.
Egmond (van der Nyenburg), van 64-66 *), 320.
Elckema 104.
Eldik, van 79.
Elias 98.
Elias gezegd van Huddeghem 70.
Ellis 145.
Embrechts 228.
Emeler, van 86, 255.
Emenius 104.
Empereur van Opwijck (Oppyck), 1' 320, 374.
Ende, van den 226.
Endt, van der 166.
Engelberts 203.
Engelen, van 330, 335-337.
Engelenberg 30, 128, 196.
Engh, in den 186.
Ensse, van 306.
Erckel, d' 315.
Erckel, van 51, 52, 100.
Erkelens 259.
Erp genaamd Langefeld, van 177.
Erpunens 296.
Esperlecques *) 232.
Essen, van 48.
Essensen (Eszinsen?) 104.
Essink 25.
Esterwe, van 183.
Esvelt, van 181.
Eszinsen(?) (Essensen) 104.

Everwijn 6, 174, 175.
Eyck 325.
Eyck, van der 134.
Eyck, van Berch 325.
Eygenhouwer 80.
Eijk, van 133.
Eyll, van 91.
Eijl(t), van 55, 56.
Eymeren, van 351.
Eynd, van den *) 381.
Eijs, van 76, 79.

F

Faast 320.
Faes van Werden 323.
Faille, la 150.
Faille (Vaille), de la 358.
Falk(e) 317.
Fargue, de la 80.
Faure (, van Boneval) 61.
Feith 156.
Feltens 48.
Feltz, van der 112, 187, 311, 312.
Fernandus 52.
Feijlingius 324.
Fine, de 30.
Flines, de 48.
Flodorp 280.
Floret 384.
Floris 14-16.
Focanus 168.
Fockenberg 129.
Fockenberg, van 131.
Foerdt 3, 4.
Fogh (Fögk) 3, 5, 174.
Fogh (Fögk), van der Heyden bijgenaamd 3, 5—7.
Foix 211, 234. 235.
Fontaine, de 'la 78.
Foock (Foocx) 108.
Foppen' 197.
Forest 79.
Forkenbeck (Vorkenbeek) 197.
Fosse, de la 150, 151.
Framerij 150.
Francken 80.
Francot 179.
Frein, de 101.
Fritsch, von 26.
Fruin 156.
Frydag, v. 317.
Fuchs 80.
Fijter de Jongh, de 319 *).

G

Gabiou 79.
Galeman 66.
Galen, van 26.
Gallinier, de 193, 194.
Gan, du 80.
Gangelt, van 47.
Gansey, Groot 156.
Gansneb genaamd Tengnagel 48, 60, 94.
Garde, de la (di Gardt) 161.
Gayton 31.
Gedult von Jungenfeld 26.
Geene 227 *, 320, 392.
Geersbergen (Gijsbergen), van 131, 132, 322.
Geertsma 80.
Geesbergen, van 165.
Geesteranus 283.
Geilvoet 158.
Geisweit 76.
Gelder, van 359.
Gellekom (Gellicum), van 134.
Gellicum (Gellekom), van 134.
Gelsdorp, van 142.
Genan 293.
Gent (, van) 55.
Germerschejm, de 104.
Gerrits 103.
Gerritsen 127.
Gertsen 104.
Gertzen 263.
Gesscher, van 188.
Gessell, van 255.
Getkate 229.
Geursen (Geurtz) 279, 280.
Geus, de 28.
Geysteren (, van) 55.
Geytenbeek, van 136.
Gheel, van 388 *).
Gherner, van 122.
Gier, de 316.
Gilbert 286.
Gildemeester 58.
Gillon (van der Voort), (Le) 98.
Gils, van 322.
Gistel, van 51.
Glarges, de 322.
Glashorst 203.
Glas(s) 141.
Glazener 350, 351.
Glinstra, van 142.
Glummer(s) 230, 261.
Godsken (Go(t)ske(n) 377-379 *).
Goederheyl genaamd van den Heuvell, van der 55.
Goers 134, 135.
Goes 186.
Goes, van der 375 *), 376.
Gogh, van 191.
Goltbeeck 18.
Gool, van 358.
Goor, graven van 355.
Goossens 289.
Goris 150, 151, 178, 334.
Gorop, (Schellekens) van 63.
Görtzen 104.
Goslinga, van 161.
Go(t)ske(n) (Godsken) 377-379 *).
Goudt 30.
Goupil 194, 225.
Gout 359.
Gouten 49.
Gou(w), van der 131.
Goye, graven van 354,355.
Graaf (Graeff) 128-130.
Graaff 30.
Graaff, van de 277, 292.
Grabber (Grebber), de 260.
Graeff (Graaf) 128—130.
Graeff, van der 313.
Graeff, v. d. 168.
Graes, van 390.
Grancy, de Senarclens de 26.
Grancy, von Senarclens- 26.
Grandt 390.
Grange, de la 143.
Grange, La 63.
Grasboer 295.
Grasman 58.
Graus 176, 177.
Grauwert 48.
Grave 104.
Gravé (Graveel 197.
Gravendijck, s '335.
Grebber (Grabber), de 260.
Greidanus 303.
Gret, Le 79.
Greve 197.
Greven 325.
Greving 249.
Gribius 281.
Grient, van de 315.
Griesheim, von 26.
Griethuysen, van 69, 101.
Grimm 203, 258.
Grimme 7.
Groen 80, 183.
Groeneveld 261.
Groeneveldt 360.
Groenevelt 166.
Groenhout 313.
Groesbeeck, van 229, 230.
Groffij 79.
Grol, van 225.
Groneman 228.
Groningen, van 302.
Gronszfelt *) 68.
Groot, de 101.
Grootaars 157.
Grootewal, van 49.
Grootfelt, van 359.
Groot Gansey 156.
Groot Tjoortink 156.
Grootvelt (, van) 16-19.
Grotenhuys 307.
Grotenhuys, ten 306.
Grothus 263.
Grovestins, Sirtema van 232.
Grubbe 161.
Gruel, de 162.
Gruys, Polman 203.
Gruythuys, van den 112.
Guerin 79.
Guerrie, de 256, 257.
Gugt (Hugt), van der 79.
Guimes, van 113.
Gulden 32.
Gunter van Lichtenberg 63.
Gijbland 104.
Gijsbergen (Geersbergen), van 131, 132.
Gijsbertsz 343.

H

Haack 175.
Haak 132, 133.
Haan, de 109, 145.
Haar, van der 228.
Haarsma, van 80.
Haas, de 345.
Haas (Haes), de 227.
Hackius 151.
Hadel 264, 358.
Haeften, van 32, 262.
Haen 183.
Haen, de 70, 71.
Haene, de 376, 377.
Haerdtl, von 26.
Haersolte van Yrst, van 203.
Haes 263.
Haes, de 69, 70, 89, 91, 104. 186.
Haes (Haas), de 227.
Haesdonck 51.
Haese, de 391.
Haeswindius 331.
Hagen 229, 260, 261, 322 *).
Hagen, van 218, 220, 221.
Hagen, van der 102.
Hahn 342.
Haickens 122.
Hak(c)kenberg 198.
Hakkenberg Slicher 198 *).
Halder 72, 132, 133, 227.
Halders 383.
Halewijn (, van) 107, 296.
Halkett 379-380 *).
Hallo 26.
Halm, van 146, 147.
Handelaar 157.
Haperen, van 158.
Happel 136, 360.
Harderwijck, van 91.
Harencarspel 48.
Harlingen, van 133.
Harmens 326.
Harnem, van 13, 15.
Harpen, van 187.
Hartingh 128, 196.
Hartkoorn 227.
Hartogsvelt 79.
Harwood 389.
Hasaert (Hazard, Hazaert) 198*).
Hasendonck, van 187.
Hattem, van 328.
Hatten, van 312.
Hattum, van 164.
Haupt 334.
Haussart 46.
Havert 150.
Haveskerke, van 111.
Hazard (Hasaert, Hazaert) 198*).
Haze (, de) 55, 115.
Haze van Heerdt 80.
Hazevoet 158.
Heckhuys 130, 131.
Hecking Colenbrander, van 228.
Heeckeren, van 91, 144.
Heeckeren van Wassenaer, van 191.
Heemskerck (van Beest), van 33, 31.
Heemskerck(en), van 324, 325.
Heerde, van 96.
Heerdt, Haze van 80.
Heereman van Zuydtwyck 26.
Heerenberg, 's 80."
Heerman 65, 122 *)-124.
Heerman de Randenbroeck 181.
Hees, van 149.
Heesterman 227.
Heide, de 343, 344.
Heide, de (von der) 6-8.
Heiden, van 95.
Heirmans(?) 167.
Hekken, van 75.
Helberts 186.
Hel(l), van (der) (Verhel(l), Hellius, Ab Hell) 81-97 *), 106—112, 187, 198-200, 308-313, 321.
Hell, van Brienen 107, 108.
Hell (genaemt) Brienen, van der 86, 107.
Hell(e), de 82.
Helle, van der 83, 390.
Hellen, van den 108.
Hellen, van der 82, 84 *).
Helmich (Helmyghs) 12, 13, 16, 18, 19, 120, 121, 389.
Helsdingen, van 287.
Heman 63, '102.
Hengel, van 194.
Henloo 134.
Hennekeler, van 96.
Henrij 80.
Heresbachius 167.
Hering 289.
Hernen, van (der) 31.
Hertoghe, de 379 *).
Hertoogh, de 379.
Herwaerden, van 99, 339.
Herzele gend. van Liedekercke, van 324.
Hespe (genaamd Ondaatje) 278, 286.
Hesse 385.
Hess(el)ing 144.
Heu, van der 227,
Heukelom, van 262.
Heuse 70.
Heussen 151.
Heuvel, van de 323.
Heuvel, van den 385.
Heuvel, Bartolotti van den 385*).
Heuvell, (van der Goederheyl genaamd) van den 55.
Hey 167.
Heyde, Houttuijn van der 331.
Heyden, ab 104.
Heyden, de 104.
Heyden, van der 174—181 *).
Heyden (van Doornenburg), van der 3-8, 57.
Heyden tot Beeck, Doornenburg en Suideras, van der 175.
Heyden bijgenaamd Fogh (Fögk), van der 3, 5-7.
Heiidenriick 25.
Heining 61.
Heyningen, van 80, 360.
Heysinger 360.
Hildernisse 79, 302.
Hinlopen (Vermaes) 49, 50.
Hochepied, de 322.'
Hody, Otto de Mentock 62.
Hoeck, van 49.
Hoed, van der 132.
Hoemen, van 92.
Hoenderhoek 321.
Hoeven, van 163.
Hoevenaar 286.
Hoffman(n) 66.
Hofman 218.

Hofmeester 17.
Hogeveen 231.
Hohenlimburg 38.
Hollevoet 157, 158.
Hollick gend. Dageraet, van 88.
Hols 390.
Holten, van 163, 327.
Holter 186.
Holthe, ten 89.
Homma 30.
Hommel, de 1' 51.
Homoet 263, 283.
Honart, von (van den Honert) 317.
Honert, van den (von Honart) 317.
Honsteijn, van 80.
Hooft 48, 226, 232 *, 323, 333.
Hooft, van 327.
Hooftman 148.
Hoogendijk 321, 322.
Hoogendijk, Preuijt 321.
Hoogendijk van Domselaar 321.
Hoogendijk Roosendael 321.
Hoogenhuyze, van 61.
Hoogeveen 277, 278, 285, 286, 288.
Hoogeveen, van 80.
Hoogh 177.
Hoogh (Hooch, Ooge), de 178.
Hoogmade, van 257.
Hoogtwoud *) ll.
Hoogwoud(van 64, 65.
Hoolvoort 88.
Hoorn. van 323.
Hoorn: van den 205.
Hoornaert 188.
Hooykaas 343, 345, 346.
Hoppestein 353.
Hoppin(c)k (Hopping) 380*), 381.
Hopping (Hoppin(c)k) 380*), 381.
Horst *) 67, 263.
Horst, ter 177, 229.
Horst, van der 99, 100.
Horstanus 167.
Houckgeest, van Braam 113, 114, 151.
Houeuse, de 111.
Houte geseyt du Bois, van den 112.
Houtman, de Kedts 80.
Houttuijn van der Heyde 331.
Hove, ten 386 *).
Hovel (tot Westerflier), van 389.
Rovelick 261.
Hovy 183.
Hoyinck van Papendrecht 325.
Hubert 358.
Huchtenbroek, de 167.
Huddeghem, Elias gezegd van 70.
Hueckelem(?), a 168.
Hues 263.
Hugt (Gugt), van der 79.
Huin van Amstenrade *) 68.
Huirninck 161.
Hulschbosch 198.
Hulst, van der 58.
Huls(t)hout 200.
Hutaing 117.
Hutmannus 167.
Huybert, de 376.
Huijbert de Beaufort, de 80.
Huygen 167.
Huygens 385.
Huygesens 48.
Huyghens 95, 140.
Huyngha, van 312.
Huysken 79.
Hijen, van 167.
Hijereck, ab 168.

I

Iacht, van der 135.
Ickler 384.
Iken 78.
Imhoff, v. 317.
Immerseel 69, 102.
Immink 80.
Inferno, de 82.
Ingelbrecht 71.
Ingen, van 102.
Inn- und Kniphausen, v. 317.
Isenberg (-Limburg), van 38.
Isselmuden, van 187 *).
Isselt, van 231.
Ittersum, van 121, 303.
Ittersum (tot Gerner), van 72.

J

Jacob 31.
Jacobs 103.
Jagt, van der 62.
Janknecht 273.
Jans(en) 130, 131.
Janvaer 250.
Jaspers 236, 242.
Jeriphaes 127 *).
Jiskoot 200.
Joliet 140.
Jonckheyn 385.
Jong, de 319.
Jongbloed 317.
Jonge, de 108.
Jonge (Jongh), de 383 *).
Jongh, de 26, 325.
Jongh (Jonge), de 383 *).
Jongh, de Fijter de 319 *).
Jongkindt 319.
Jonker 147.
Joostcn 119, 146.
Jocvin. de 162.
Jungenfeld, Gedult van 26.
Junkerus 167.

K

Kaa, van der 319.
Cabaut (Cobbault) 384.
Cachiart 194, 225.
Kadaart (Kudaur) 193.
Kaiser 31.
Kaiser (Kayser, Keyser) 66, 99.
Kamerling 156.
Kamerlings 256.
Cameron 197.
Kamp, van de 205.
Kamp, van der 79.
Campen, van 130.
Camphuys (, van) 72.
Canis 6, 174.
Capellen, van der 92, 204.
Capoen 235.
Carpentier, de 283.
Caspars de Brandenborgh 179.
Cassa 79, 80.
Casiins 321.
Cate, ten 59.
Cate, (Naudin) ten 61, 62.
Kathman 127.
Cats 45, 50, 314, 377.
Cats van Wale *) 381.
Cats, van 381 *).
Cats, van Welle van 382.
Cattule, van 308.
Kayser (Keyser, Kaiser) 66, 99.
Kedts Houtman, de 80.
Keerwolf 197.
Kees(e)maet 294.
Keet, alias van de Nes 295.
Keizer 357.
Kemmel 145.
Kemp, de 128.
Kempe 189.
Kempen, van 18.
Keppel, van 92, 121, 122.
Kerckerinck genaamd Blomenfeld, von 60.
Kerckhoven, van den 332.
Kersteman 79.
Kervel, van 80.
Kest, van der 80.
Kesteren, van 327.
Kethulle, van de 111 *).
Keuckens (Kucken, Cucckens) 226.
Keyser 164.
Keyser (Kayser, Kaiser) 66, 99.
Christiaens 119, 120, 146, 152.
Kies 12 *).
Klaar 203.
Claerbout 377.
Claessens 179, 180.
Claesz 343.
Clapmuts 245.
Klatt 103.
Klazquakaas 337.
Kleef, van 31.
Cleeff, van 163, 164, 281.
Kleffens, van 158.
Klein Nagelvoort 156.
Klein Sprokkelhout 156.
Clement 225.
Clercq 380 *), 381.
Clerc(q), le 381 *).
Clercq, van der Lek de 291.
Cleve, van 134.
Cleyten, van 115.
Clignet 226.
Clock 211.
Cloet (Cluth), van Pelden gend. 91.
Klooster 59.
Clcoster tot Rhebrugge, van den 315.
Klumpe(r)s (Klumpis) 31, 103, 166, 167.
Clumps (, van) 31, 32.
Cluth (Cloet), van Pelden gend. 91.
Cluyth 6, 175, 176.
Kna(a)pe (Knapp) 192.
Knapp (Kna(a)pe) 192.
Knecht, de 167.
Knol 148.
Cobbault (Cabautj *) 384.
Cobelius 168.
Kock 40.
Cod 274.
Coehoorn, Wierts van 289.
Coelemeij 79.
Coenen 62, 77.
Coerman 145.
Koeslar * 68.
Coeverden, van 59, 97.
Koevoet 158.
Kok 66, 99, 290.
Kakelaar Bouwens, de 289.
Kolcke, ten 6.
Kolcken, van 174.
322.
Coldewey Colenbrander 317, 227, 228.
Colenbrander, van Hecking 228.
Collard (, van) 262, 263.
Collijns Kreeft 80.
Colms 275-277. 279. 280.
Comans 180, 325, 391.
Commelin 277, 283.
Commersteyn 150.
Compostel 101.
Comte, le 79.
Condettes (Coniettes) *) 232.
Coniettes (Condettes) * 232.
Coninck 127.
Koninck, de 79.
Conincx 51.
Koning(h) (, de) 195.
Konings 195, 288.
Könnigh 352.
Conring 317.
Consentius 80.
Kool (Kooij), van der 80.
Cools 17, 19.
Coops (van Uven) 318, 319.
Coornbreeck (Corenbreeckl 198—200, 32i.
Koornneef (f) 166.
Kooy, van der 227.
Kooij (Kool), van der 80.
Kop, van der 80.
Copius 79.
Coppers (Koppers, Coppert, Koppert) 392.
Coppert(Koppert, Coppers, Koppers) 315, 392.
Coppier 29, 64.
Corenbreeck (Coornbreeck) 198-200, 321.
Korneelis 132.
Corput, van den 334.
Korssendonck 132.
Korsten 131.
Cort. de 63.
Cossius (Costius) 109.
Cost 121, 312, 389.
Coster 283.
Koster 204.
Costeren 255.
Costerman 195.
Costius (Cossius) 109.
Kotgens 129.
Coull 325.
Coulster *) 381.
Couppé 193.
Courbach. van 72.
Court, de' (Courtensis) 69, 70.
Court, de la 98, 117.
Coutis 142.
Couwael (, van) 313, 314.
Kouwenhoven 227.
Kouwenhoven, van 79.
Couwenhoven (van der Burg), van 108.
cox 177,179.
Coxie, van 282.
Coymans 94.
Craandijk 277, 291.
Kraay 343, 346.
Craayvanger 76. 79.
Krabshuis 229.
Crachts 112.
Crachtwij (c)k, van 198-200, 321.
Craffort 80.
Kragt, van der 79.
Kramer 80.
Cranen 46.
Kraus 278, 290.
Crebber(s) 6, 175—177, 179.
Kreeft (,Collijns) 80.
Krekel 327.
Cremers 358.
Kreijnck 87, 90, 92.
Krieger 388.
Cri(e)llaerts 134, 135.
Crina 195.
Critsels 63.
Croes 71.
Kroesbeek 99.
Cromstrijen, van 375 *), 376 *)—378.
Cromwel 389.
Croockewit 156.
Kroon 203.
Crudop 78.
Cruijff, de 186, 187.
Krijnen 149.
Crijns 118, 146.
Cucckens (Kucken, Keuckens) 226.
Küchen (Kuicken) 226.
Kucken (Keuckens, Cucckens) 226.
Kudaur (Kadaart) 193.
Cuerbeeck, van der 112.
Kuicken (Küchen) 226.
Kuik, van 355.
Cunnigam 100.
Cupius 80.
Cuyck *) 382.
Cuy(c)k, van 32.
Cuijlenburg, van 80.
Kuypers (Cuypers) 358.
Kuyters 226.
Cuyter(s) (Kuyter(s)) 228.
Kwekkeboom 303.
Kijfhoek, van 65.

L

Laan, v. d. 212.
Laar (Laer), van 99,100, 103, 163.
Labistrate, de 240, 241.

Lacke 32.
Lacourte, de 117.
Laeckens 319.
Lsegh, de 323.
Laer, toe 61, 62.
Laer, van 184, 185, 228, 229.
Laer (Laar), van 99,100, 103,163.
Laer, van (Verlaer) 88.
Laer, van de 195.
Lagendaal 79.
Lambalgen, van 187.
Lamberts 256, 310, 326.
Lambrechts 383.
Lambregts 80.
Lamot 346.
Lamotte *) 232.
Lanckere, van 119.
Lanckeren, van 146-152 *).
Landas, de 167.
Lande, van der 389.
Landman 205.
Landscroon 110.
Lange, de 61, 62 *), 118.
Langefeld, van Erp genaamd 177.
Lange(n) 7, 8.
Langervelt 224.
Langius 167.
Lankenau 278, 290.
Lankeren Matthes, van 148.
Lanknorst 133, 284.
Lan(n)oy, de 139-146.
Lanschot, van 26.
Lap (van Waveren?) 48.
Latsma 304.
Launay, de 3, 4.
Laurensz 117—119.
Lawick. van 92.
Lebbinck 168.
Le Becque, de 70.
Lebuinus (Lebewijnus) 14, 15.
Ledeboer 229, 260, 322
Leegh, de 322, 323.
Leek, van 109.
Leenderts 332.
Leeningen, van 158.
Leeuw, de 131, 132, 322 *), 323.
Leeuwen, a 167.
Leeuwen, van 76, 78, 79, 102, 109.
Leeuwen, van Leyden van 162.
Lek de Clercq, van der 291.
Lemmens alias van Tulder 63.
Lemmer, van de 226.
Lenarts 323.
Lendonck, Ysebrant de 62.
Lennep, van 96.
Lethmatius 167.
Leuenow (Leeuwenoven), 5., 7.
Leuteren, van 158.
Leutwyler (Luitwieler) 126.
Leuwenoven (Leuenow) 5, 7.
Leverkinck 29.
Levden, van 161.
Leyden'van Leeuwen, van 162.
Lichtenberg, Gunter van 63.
Lichthard 186.
Liedekercke, van 323 *), 324 *).
Licdekercke, van Herzele gend. van 324.
Liefhooghe 158.
Lienden, Vonck van 165.
Liener, van 310.
Liesing 15.
Licsveld, heren van 19-25.
Liets 303.
Lievenoogen 158.
Lievense 32.
Ligois 79.
Ligtenberg, van 79.
Limborch, van 161 *).
Limburg, van Isenberg- 38.
Limburg (Stirum), van 38-45.
Limmik, van 283.
Limpers 326.
Lindemans 15.
Linden, van der 195.
Lindsay 32.
Liphard 190.
Lip(pen)s 69, 70.
Listing 204.
Lobe 132.
Lochorst, van 122 *)-124.
Lodovicq 167.
Loe, van 263, 264 *).
Loe, (Boelens) van 208.
Loeff van der Sloot 63.
Loën, von 26.
Loenen 315.
Loenen, van 133, 283.
Loezen (Lo(o)s, Loofs. de Loos. d e Looze) 340.
Loges 188.
Lolivier. de 162.
Lommersom 261.
Longyn *) 381.
Loo, van 376, 377.
Loofs (Loezen, Lo(o)s, de Loos, de Looze) 340.
Loos, de 337-353.
Lo(o)s (Loezen, Loofs, de Loos, de Looze) 340.
Looze (Loos), de (Loos, Los, Loezen, Loofs) 340.
Loos, Neuman de 351.
Loose, de (die Loeze) 338.
Loosvelt, van 45, 49.
Looze (Loos), de (Loos, Los, Loezen, Loofs) 340.
Loubs, la 196.
Lubeley 203.
Lucassen 204.
Luchtenburg, van 331.
Lueders 183.
Lugt 156.
Lugtmans 342.
Luikas 345.
Luiscius 80.
Luloff (, de) 307.
Lulofs 307.
Luls 64.
Lutteken 67.
Lütwil, von 126.
Luyda 323.
Luyken 77, 79.
Lijnden, van 292.
Lijnslager 221.
Lyon, de 179.
Lyseman 108.

M

Maanen, van 231.
Maas 226.
Maasdijk 344, 346—350.
Maat, ter 63, 102.
Mc. Donald 159.
Mackay 141.
Maclennan 159.
Macleod 66, 100, 159, 160.
Maet, van (der) 231.
Maeth, van der 321.
Magistris, de 168.
Manbecke 29.
Manninga 317.
Mara (Mare, Merez?), de 359.
Marchys (Merchijs) 385 *), 386.
Marck, graven van der 38.
Marckelhoff (Marckolf, Markelof) 66.
Marckolf (Marckelhoff, Markelof) 66.
Mare (Mara, Merez?), de 359.
Marel, van der 259.
Marez, de 102.
Marin 79.
Maris (Pannekoek) 89.
Marken, van 221.
Marle, van 133, 136.
Mars 274.
Marschevell *) 68.
Martens 47, 48.
Martin 145.
Martini 66.
Martini van Geffen 27.
Mascarenc, de 192.
Mast, van der 135.
Matenesse, van 153 *), 154.
Mat(ten), van der 195.
Matthes 148.
Matthes, van Lankeren 148
Mauenheim 263.
Maur von Strelbourg, in der 180.
Meelkamp, van de 229.
Meenster 182.
Meer, la 349, 352
Meer, van der 78.
Meerlandt 165.
Meerlo, van 187.
Meerman 49, 203.
Meermans 109.
Meerwijck, van 187.
Meesterling (Meisterlin), 183. 184.
Meeuwen, van 26, 345.
Meghele, van 103.
Meierinx 174.
Meilinx 18.
Meinema (Meyneman) 248, 249.
Meisterlin (Meesterling) 183.
Mekeren, van 87, 96, 110.
Melen, van 6, 174.
Melsen, van 158.
Melst(?), a 168.
Menger 58.
Mensin(c)k (Menssink) 12-14, 389, 390.
Mensinga Mensink 120, 136. 121
Menssink (Mensin (c) k) 12-14, 389, 390.
Mentock (Hody), Otto de 62.
Mentsing 13.
Merchijs (Marchys) 385 *), 386.
Merck 101.
Merens *) 8-12.
Merez? (Mara, Mare), de 359.
Merkes 288.
Merode 263.
Mertens 181.
Merthen, van 92.
Mes 274.
Messteker 156.
Meteren en Malsen, van 32.
Mettmann 287.
Meulen, van der 168.
Meulenare, de 70.
Meurs, van 324 *).
Meyer 180.
Meyeren, van 158.
Meyerinck 3, 6, 174.
Meyneman (Meinema) 248, 249.
Micault 232, 381 *).
Michel 287.
Michiels (van Vaerlaer) 45-52, (46 *)).
Michielsen 46.
Michorius 58.
Middagt, van *) 32.
Middeldorph 67.
Middelkamp 229.
Middelkoop, van 224.
Mirsbach 80.
Mist, Uijttenhage de 333.
Moens 69, 70.
Moens, van Sluypwijk 25.
Moesbergen 358.
Mol, de 186.
Moliaert (Moeliaert, Moilart) (van Zi(e)ri(c)kzee) 133, 200, 229, 230 *), 261, 324, 325, 360.
Mollem, van 197.
Möller 29.
Mollerus 384.
Mom 261, 325.
Monde, van der 319, 386.
Mondriaan 316.
Montfort, van 180.
Moonen 63.
Moor, de 128, 385 *), 386.
Mor (van Dashorst) 230, 231.
Moree 148.
Morre 16, 86, 87.
Morren 253.
Morris, van Braam 204.
Mosk 303.
Mossel 282.
Mosselaar, v. d. 157.
Moulin, Du 204.
Moutschop 79.
Muelen, van der 61.
Mueser (Muysers) 31.
Muggenberg 149.
Mühlen, von 26.
Mühlstrohe, van Olmüsfsen gent. 95.
Mulder 388.
Mulert 95—97.
Muller 59, 204.
Munnick, de 184.
Munnickhuysen, van 129.
Munster 79, 182-184, 186.
Muralt. de 204.
Musch '50.
Muyden, van 390.
Muysers (Mueser) 31.
Mijll Dekker, van der 204.
Mijnden, van Amstel van 63.
Mijtens 80.

N

Naalhout 77, 79.
Nab 68.
Naber 303.
Nagels 231.
Nagelvoort, Klein 156.
Namur, de 168.
Narck, v. d. 104.
Naudin ten Cate 61.
Nautena, van de 205.
Naye 230, 261.
Neck 168.
Neck, van 67, 101.
Nek, van 193.
Nellesteyn, van 147
Nellius 288.
Nes, Keet alias van de 295.
Ness, van 248.
Jesseirode 263.
Neuman (de Loos) 351
Neve 249.
Nicolaï 377.
Niehoff 260.
Niel, van 188.
Nienaber 303.
Nierop, van 118.
Niet, de 318.
Nieuhoff 176.
Nieupoort 154.
Nieuwburg (Nyenburch), van de 65, 66 *).
Nieuwenhuis 231.
Nieuwenhuysen 231.
Nieuwland 80.
Nispen, van 151, 385 *).
Nodianus 168.
Noest 328.
Noey 384.
Nolst 278, 283.
Nolthenius 77, 79.
Noo(d)t 168, 189 *), 190.
Noordaa, van der 203, 257, 258 *).
Noordeloos, van 76.
Noordende, van 339.
Noordink 129.
Noormans 186.
Noorthof 18.
Nooy, van 278, 283.
Nooyer, de 303.
Novesius 160.
Noij, van 168.
Noyt(s) 323.
Nuys, van 176.
Nuyts 380 *).
Nyenburg, (van Egmond) van der 64-66, 320.
Nijpoort, van der 319.
Nijs, de 102.

O

Obbens 225.
Obijn 117.

Ockerse 195, 196.
Ockley 30.
Oculi 129.
Odé 62, 79.
Odenhoven, van 177.
Odenkirchen 263.
Odinck 67.
Oel, van 101.
Oelen, van 72, 101.
Oem 235.
Oer 263.
Oirsbeek 263.
Okley 129.
Oldenbarnevelt. van 87. 88. 96. 107.
Oldeniel, d' 307.
Olmüssen gent. Miihlstrohe, van 95.
Olthoff 231.
Ommeren, van 140.
Ondaatje, Hespe genaamd 278, 286.
Ondaatje, Quint 286.
Onderwater 168, 189.
Ooge (Hoogh, Hooch), de 178.
Oombergen, van 193.
Oomen 256.
Ooms 195.
Oorde, van 79.
Oordt 4. 80.
Oost 32:
Oosterwijck, van 109.
Oostman 212.
O(o)stman (Ostmann) 238, 239.
Oostrum, van 92.
Ooy, van 68.
Op den Hooff 291.
Opjager, van der Beets genaamd 63.
Opwijck (Oppyck), l'Empereur van 320, 374.
Oridryus (van Bergheyk) 132, 160. 325.
Orsoy, van 182-186.
Orville, d' 69, 227.
Os, van 79.
Osch, van 339.
Ostmann (O(o)stman) 238, 239.
Otten (Otto) 62, 63, 338.
Otten dit Otto de Mentock 62, 63.
Otten, Bruers alias 62.
Otter 238.
Otto (Otten) 62, 63, 338.
Otto de Mentock (Hody) 62.
Otto de Mentock, Otten dit 62, 63.
Oudaen 353.
Oudenaarden 342.
Oudenhoven, van (Outhovius) 330—337.
Oursel 282.
Ousten (Austen) 358.
Ou(t)gers 66.
Outhovius (van Oudenhoven) 330-337.
Ouwerkerck 154.
Overacker, van 332, 335-337.
Overacker genaemt Backer, van 336.
Overacker genaemt van Bergen, van 336.
Overberg 67, 71.
Overduin 80.
Overgaeck, van 118.
Overhagen (Averhagen) , van 160, 161 *).
Overhof, van 323.
Overrijck 154.
Overveld 80.
Oy, van 261-264 *).
Oye, Schimmelpenninck van der 68.
Oy(en), van 67—69 *).
Oijen, Vorsterman van 290.

P

Paerdecooper 189.
Paets 162, 212.
Paffenrode (, van) 67.
Pagniet, de 380.
Palandt (, van) 67 *), 68.
Pallandt 263.
Pallant 168.
Pallardt 193.
Palstring, von 26.
Paludanus 283.
Pander 98.
Panhusius 168.
Pannekoek (, Maris) 89.
Panthaleon van Eck, van 141.
Pape, le 47.
Paranhos. da Silva 27.
Pardo, Sanchez 307.
Parduyn 236.
Parmentier 383 *).
Paschier 151.
Pater 279.
Paulus 80.
Paulus(z) 52-54 *).
Paus 280.
Pauw 50, 80, 384, 385 *).
Pedersen 146.
Pelden gend. Cluth (Cloet), van 91.
Pellen (Pullen) 232.
Pelletier 70.
Pelnitz (Pölnitz), van (von) 110, 111.
Pels 48, 382 *), 383.
Pels Rijcken *) 382.
Pelser 64.
Peltnitss (Pennitz, Polni(t)z), van 308, 309.
Peman 260.
Pennitz (Peltnitss, Polni(t)z), van 308, 309.
Pepin Chevillard 193.
Pereira-Arnstein, von 26.
Perié 287.
Perre, van de 319.
Persijn 387 *).
Persijn, van 78-80, 387.
Pesser 314.
Peter 126.
Peters 225, 322.
Petersen 98.
Peterson, van 189 *), 190.
Pety 335.
Petzius 349.
Peyrou, du (Dupeyrou) 386 *).
Philippi 168.
Pieck 69. 101. 102, 186.
Pierart 258.
Pinninck 59.
Planque, de la 147.
Plasse, van der 198.
Platvoet 158.
Plevier 71.
Ploeg, van der 191.
Ploos van Amstel 80, 120.
Pluijgers 136.
Poel, van der 128, 163.
Poelgeest, van 122, 123.
Poest, van der 70.
Poivre, le 178.
Poll, van de 55, 149.
Poll, van den 180.
Poll, van der 168, 359.
Polman Gruvs 203.
Pölnitz (Pelnitz), von (van) 110, 111.
Polni(t)z (Peltnitss, Pennitz), van 308, 309.
Pomeren, van 109.
Po(n) chon 79.
Pont 212, 238, 239.
Pool 193.
Poole, Le 61.
Pooter 274.
Poots 237.
Portegies 80.
Post i33, 136.
Potboeve 9.
Poth 147, 323.
Pothoff 58.
Potkamp 16-19.
Pougnadoresse, Le Chantre de 194.
Pouwels 249, 250, 252.
Povel 27.
Prato, de 76, 79.
Preuijt Hoogendijk 321.
Princen 332.
Prins 205, 248.
Printhagen *) 68.
Proot 326.
Prouninck (van Deventer) 5 3 - 5 5 .
Proijen, van 264 *), 358.
Pruijssen 326.
Pullen (Pellen) 232.
Pus 30.
Putman 143, 144.
Putten (Rutten?) 195.
Putten, van 195, 232.
Pijlsweert, van 147.

Q

Quadt 263.
Quaetstraete *) 232.
Quant 79.
Quickelberghe, van 70.
Quickelenburg, van 109.
Quint 128.
Quint Ondaatje 286.
Quintus 156.

R

Ra(a)y (Rayyen), van 190.
Radaeus 69, 70.
Raedt van Voort, de 261.
Raesfelt, van 384.
Raesvelt (Raesfelt), van 64, 160, 161 *), 397.
Raet, de 230, 261.
Randenbroeck, Heerman de 181.
Ranst 386 *).
Ranzow, van 75, 80.
Ratingen, van 69.
Raveswaey, van 187.
Ray (Ruy), de 261.
Rayyen (Ra(a)y), van 190.
Reael 102.
Rechteren, van 72.
Recken, van 90.
Recum, von 26.
Rederaer 349.
Reede, van 136.
Reefman 200, 326.
Reeling 79.
Rees 17.
Regteren, van Bueren genaamd 319.
Reigersbergen, van 387, 388 *).
Reinders 357.
Reineveld, van 183, 184.
Rendorp 98.
Renesse. van 80. 110. 262.
Renesse'van Wulven; van 92.
Rengers 175, 177.
Renne, van der 181.
Rensing 291.
Rensselaer, van 205.
Rentv 323.
Repelaer 77, 79.
Resande (Rosande), van 56, 57.
Resant, van 318.
Resan(t) (Rosan(t)), (Wijnants) van 52-57.
Reser 240.
Responde (Rexpoede) *) 232.
Rethaan 70.
Reumsthof 186.
Reuver, de 156.
Reuvers 358.
Reve. van den 67.
Rex 293.
Rexnoede (Rewonde), *) 232.
Reynegom 'de Buzet, van 63.
Reyners 92.
Reijnst 123.
Reijntjens 63.
Rhemen 307.
Rhemen, van 94.
Rhenius 204.
Rhijn, v. 167.
Ribbius 145.
Ricaerts (Rickers, Rikaert, Rijckaart(s)) 384-386 (385 *)).
Rickers (Ricaerts, Rikaert. Rijckaart(s) 384-386 (385 *)).
Ricouz, de 162.
Ridders 197.
Ridderus 69.
Riedewald 80.
Riemsdijk, van 278, 288, 290.
Rietberg 388.
Rikaert (Ricaerts, Rickers, Rijckaart(s) 384—386 (385 *))
Ringelbergen, van *) 324.
Ringnalda 278, 290.
Rinkel 295.
Rio Branco, do 27.
Ripperda 317.
Ris 277, 282.
Robbers 359.
Robethon 79.
Rodenburg 302.
Rodewmckel, van 28.
Roefs 334.
Roeland 200.
Roelinck 95, 96.
Roelinxweerd, Vosch van 147.
Röell 289.
Roelofs 196.
Roelofsen 228.
Roelofswaert 77, 80.
Roelvink 228.
Roet, de 261.
Roeter, de 358.
Roeters 102, 277, 284.
Rog 225.
Rogalla Zawadsky. de Bieberstein 191.
Rohlen 7.
Rolle 70.
Romeyn 186.
Roo, de 79.
Roobol 166.
Roock (, de) 315, 316.
Rood (Root), 241.
Roorda 357.
Roos 80. 288.
Roosendael, Hoogendijk 321.
Rooster 345.
Root 220, 241, 260.
Roover 48.
Rosande (Resande), van 56, 57.
Rosenboom 80, 332.
Rosendaal 80.
Rosevelt, van 103.
Rosinus 168.
Ross (Rost) 226.
Rossem 110.
Rossum. van 65.
Rost (Ross) 226.
Rothuis 228.
Rottenberg 168.
Rotterdam, van 349.
Rottermondt 332.
Rouse 143, 188.
Rousseau 288.
Rouwenoort, van 91.
Roy, de 180.
Royen, van 129.
Rozendael 388.
Rudingen 218.
Ruemelaar, van 127.
Ruever, de 147.
Rulkens 181.
Rumpf Schultens 80.
Rurop 290.
Russel 61.
Rutgers 49.
Rutten (Putten?) 195.
Ruy (Ray), de 261.
Ruyl 180.
Ruymveld 204.
Ruys 26, 133.
Ruysch 309.

Ruytenbeeck, van 70, 71 *).
Ruytenburgh (, van) 50.
Ruyter 90, 92, 94.
Ruytkens 178.
Ruyven *) 381.
Ruyven, van 221.
Rijck 97, 189.
Rijckaart(s) (Ricaerts. Rikaert, Rickers) 384—386 (385 *)).
Rycken (de Rijcke) *) 382. 383.
Rijcken, Pels *) 382.
Rijckers 149.
Rijckholt, de Bounam de 191.
Rijder(s) 245.
Rijger 214.
Rijn, van 127.
Rijndorp 80.
Rijnesteijn, van 149.
Rijnevelt, van 99.
Rijnjak 80.
Rijsel, van 47.
Rijser (, Zegers) 205-222 *), 234-253 *), 272-296, 391, 392.
Rijssel, van 197.
Rijsselberg 102.
Rijswijck, van 181.
Rijswijk 212, 219, 261.
Rijswijk, van 195.

S

Sagerus 168.
Salomons 236.
Sammer, a 168.
Sanchez Pardo 307.
Sandbergen 80.
Sandbrink 196.
Sanden, van 80.
Sander 80
Sanders 310.
Sanderson 285.
Sandlyn van Herenthout *) 382.
Sandwick 263.
Sanguessa 181.
Santen, van 212,221, 222, 244,249, 387 *).
Santen; Duyst van 387.
Santwegh 322.
Sauvain 193, 194.
Sayon 71.
Schaaff, van der 80.
Schaak 98.
Schaap (Schaep) 25, 98, 326.
Schaapharder 102.
Schaardenburg, van 133, 136.
Schade 132, 322, 323.
Schaeck 279.
Schaep (Schaap), 25, 98, 326.
Schagen 109.
Schagen, (van Beieren) van 128.
Schal1 van Bell 91, 263.
Scharlaken (, van) 52, 235.
Scharpenzeel, van 187.
Schatte1 71.
Schauvlieghe 70.
Schayck, van 131, 186.
Scheerken 196.
Scheffer 101.
Scheiderich 263.
Schele 121.
Schellart van Obbendorf 56.
Schellekens van Gorop 63.
Scheltus 80.
Schenck van Nydeggen 262.
Schenck van Toutenburg 4.
Schepel 122.
Schepper, van de 379-380 *).
Scherff 129.
Scherpenzeel 204.
Scherphof 150.
Scheven, van 59.
Schewickoven, van 187.
Scheyven 180.
Schievelberg Bekking 317.
Schiffart, v. 317.
Schilders 63.
Schilthouwer 117.
Schimmelpenninck 92, 306.
Schimmelpenninck van der Oye 68. 94.
Schipper 289.
Schmitz 184.
Schocker 319.
Schoemaker 25.
Schoenmaeker 353.
Schol 147.
Schols 80.
Scholten (Schulten) 312.
Schomaker 338. 348. 349.
Schonouwen (Schoonauwen), van 320.
Schonouw(en), van Baren van 320.
Schoonauwen (Schonouwen), van 320.
Schoonhoven, van 128.
Schooten, de Witte van 388.
Schot 290, 291.
Schouten 45, 48, 49.
Schrader 261.
Schrassert 67, 88, 89, 100, 159.
Schreuder 278, 288.
Schueren, van der 187 *), 323.
Schuler 182.
Schüler, van 203.
Schull 143, 144.
Schulten 390.
Schulten (Scholten) 312.
Schultens, Rumpf 80.
Schutte 228.
Schuttrup 128, 196.
Schutz, Sinolt genaamd von 232.
Schuurbeque Boeye 291.
Schuijlenburg, van 80.
Schwartzenberg en Hohenlansberg, thoe 161.
S(ch)wenk 67, 71.
Segwaert 154.
Segwaert, van 67.
Selbach 6, 174.
Sellen, van 31.
Sem 133-135, 150, 208*), 215, 231.
Senarclens de Grancy, de 26.
Senarclens-Grancy, von 26.
Serné 283.
Serre, La 79.
Seuren, van 158.
Seijden, van der 321, 322.
Sigers 59.
Sille, de 384.
Silva Paranhos, da 27.
Silver 196.
Sinolt genaamd von Schutz 232.
Sirtema van Grovestins 232.
Sleeswijk 98.
Sleijden, van der 80.
Slicher, Hakkenberg 198 *).
Slinger 203.
Slingerlandt, van 63,
Slodts (Sloedt) 108.
Sloedt (Slodts) 108.
Sloet 96, 121.
Sloot 386.
Sloot, Loeff van der 63.
Slooten, van 205.
Sluypwijk Moens, van 25.
Sluys, van der 79.
Sluyter 184.
Slijp 341.
Smet 72.
Smith 80.
Smit(h)s 236, 237.
Smits 143, 144, 168, 183, 218, 258.
Snappert 107.
Snel 195.
Snellaars 157.
Snellaert 70.
Snoeck 48.
Sobben 16.
Soest, van 313.
Soet 326, 359.
Soetens 198.
Solbol 304.
Solle 304.
Solligkoffer, van (Zollikofer) 389.
Somberg 322.
Someren, van 252, 339.
Son, van 79, 80.
Sonck 67, 101.
Sonsbeeck, van 18, 19.
Souburch, van 387.
Soutmaet 12.
Spanje, in 244.
Spanooghe 158.
Speght 79.
Speirman 80.
Spelt, van der 26, 80.
Speulde, van 93, 107.
Spi(e)rinck *) 68, 262.
Spierixhoeck, van 232.
Spille 307.
Spithorst 122.
Splithof (Spitloff) 309.
Splitloff (Splithof) 309.
Spont 247.
Sporon 145.
Sprakelaar, van 158.
Sprang(e), van 338-340, 352.
Sprankhuijsen 226.
Sprenkelman 102.
Sprokkelhout, Klein 156.
Sprokkereeft 156.
Sprong, van der 315.
Spronsen, van 99.
Spuelde, van 198 *).
Spijk, van 79.
Sta(a)l, van der 79, 313—315.
Sta(et)s *) 384.
Stal, ter 147.
Stam 188.
Stapert 97, 98.
Staring 25.
Steck 28.
Steen 71.
steenbergen, van 323.
Steenhoven 78.
Steenhoven, van den 200.
Steenhuys, van (de) 359.
Steenkamp 227, 320.
steenoven 200, 240.
Steenpoort 232.
Steenwijck, a 168.
Stem 168.
Steneveldt, van 283.
Steprade *) 67.
Stepraedt 263.
Steuart 32.
Steussy 144.
Stevensz 333.
St(e)y(n)singer 360.
Stier 240, 241.
Stier d'Aertzelaer *) 241.
Stint, Abbring 296.
Stirum(b) (Storumbb), van (Limburg) 38-45.
Stock, van der 313.
Stockmans 98.
Stoesak 78.
Stokke(n)treef(t) 156
Stokkerst 58.
Stokreef 156.
Stoop 122 *).
Stooter 211, 213, 216.
Stooters 250.
Stoppelaer, de 375, 376 *)-378.
Storm 231.
Straatman 230. 261, 325.
Straelen, van 95.
Straetman 133.
Stram 80.
Strelbourg, in der Maur von 180.
Streng, van der 29.
Streng(en) (, van der) 64.
Stricken 237.
Strockers 63.
Stroede, van der 253.
Stroombergen, van 131.
Struyk 104, 166, 167.
Strijen (, van) 79, 134, 135, 236, 324.
Stuyvenbergh, van 136.
Stijp 326.
Suermont 315.
Suijlen, van 189.
Swaefken 306.
Swalmius 118, 119.
Swaluwe 47.
Swart (Zwart) 220, 221.
Swartsenburg 225.
Sweelinck 28.
Sweers 101.
Swege (Zweghe), ten 15, 18.
Swieten, van 6, 79, 122, 124, 175.
Swijnevoort, van 232.
Sijderlaan (Zijderlaan) 103, 104, 166, 167.

T

Tabbaert (Tabberdt) 5., 7
Tack 47.
Taemsz 8 *), 9, 12.
Tammena 317.
Tarelink, van 248, 249.
Tassel 52.
Tauvel 388.
Teengs 64.
Telchuys 227, 320.
Tellegen 25.
Telshout, van 112.
Temminck 80.
Tengnagell 261.
Tengnagel (, Gansneb) 48, 59, 60, 94.
Tetz (Tets), van 240, 241, 283.
Teunemans 115.
Texelius 79.
Teylingen, van 64-66 *).
Theben 6, 175.
Theenhuisz(?) 59.
Theoheeren 144.
Thibault *) 385.
Thibaut d'Aagtekerke *) 385.
Thibout *) 385.
Thiebout 133, 135, 136, 160.
Thiel, van 282.
Thielen 134, 135.
Thilborgh, van 131, 132.
Thill (Thijll), a 168.
Thomassen (Toomsen) 130, 131.
Thoreel, van 92.
Thulden, van 63.
Thijll (Thill), a 168.
Thyssen 149.
Tichtl von Tutzingen 62.
Tielen 179.
Tilanus 192.
Till, van 51, 95.
Timmermans 380 *).
Tinne 79.
Tjarda van Starkenborgh 317
Tjeenk 62.
Tjoortmk, Groot 156.
Tocht, van der 148 *).
Togt 3.
Toïs 227.
Tomas 260.
Tonderen, van 71, 72.
Tongerfeldt 131.
Tonyon, de 51.
Toomsen (Thomassen) 130, 131.
Toulouse, de 192.
Tourman 184, 185.
Tournay 198.
Treslong, Bloys van 63, 67, 160, 161 *).
Tricht, van 380.
Triest, van 164-166, 326, 359.
Trolle 359.
Troostenburg de Bruyn, van 61.
Tuimelaar 57.
Tukkert, uit den (van den Tukker) 229.
Tulder, Lemmens alias van 63.
Tuyll van Serooskerken, van 381 *).
Tuyll van Serooskerken (van (Welland), van 78, 79.
Tuyll van Serooskerken van Zuylen, van 357.
Twente, van 96.

Twickel(o), van 160, 161.
Twist, van 100.
Tyding Barckhout 215, 221.
Tijnagel 66.

U

Uffele, ab 168.
Ulft 184.
Utenhove, van 141.
Uttenhoven, von 168.
Uven, (Coops) van 318, 319.
Uijterlimmege, Vos 292.
Uijttenhage de Mist 333.

V

Vaandrager 159.
Vaart, van der 101.
Vacquette 197.
Vaeck 90.
Vaerlaer, (Michiels) van 45-52 (46*)).
Vaille (Faille), de la 358.
Val, Du (de le) (Dilvael) 69, 70.
Valckenaer 196.
Valeton 227.
Valk, van de 235.
Valkenburg, van 45-47.
Valkoog 158.
Varssevelt 226.
Vastrick(s) 127.
Vecht, van der 129, 303.
Vechte, van de 103.
Vechwick 168.
Veeckens 283.
Veeckens, Zegers 284.
Veer. de 318.
Veerman 79.
Veersen, van 136.
Velde. van de 30.
Velde(n), van den (der) 285.
Velden, (Biserus) van der 104.
Velt, van de 162.
Velthuysen, van 160 *), 161.
Venijn 232.
Verbeek 148.
Verbrugen 345.
Verdon(c)k 338-341, 349, 352, 353.
Verduyn 10. 11 *).
Vereem 131.
Vereest 162, 163.
Vergé, du 135, 160.
Verhaeven 314.
Verhel(l) (Hellius, Ab Hell, van (der) Hell) 81-97 *), 106-112, 308-313.
Verheyen 3.
Verhorst 99, 236, 237.
Verkouteren 79.
Verlaen 10 *), 11 *), 48, 273, 274, 279.
Verlaer (van Laer) 88.
Verloren 282.
Vermaes, Hinlopen 49.
Vermeer 69, 225.
Vermeulen 103.
Vermeij 294, 314.
Verploegh (van Aalst) *) 258
Verschellen 134.
Verschueren 323.
Versteech 255.
Verstegen 168.
Versteverius 168.
Vertangen 51.
Verwer 249.
Verwey 186.
Verwijns 181.
Verzijl 204, 226, 228, 232.
Vesanevelt, van 150.
Vetkens(?) (Viltkens) 108.
Vette, de 154.
Vianen 261.
Vianen, van 230, 318, 325, 360.
Vierhuysen 323.
Viëtor 62.
Villain gen. Bramator (Le Braam) 113.
Villani 62.
Villepontoux 386.
Viltkens (Vetkens?) 108.
Vimeaux 320.
Vinceler, van 253-256 *).
Vinck 76, 80.
Vinkenoog 158.
Viola 193, 194.
Visch 136.
Viscroon 211, 247.
Visscher (, de) 166 *, 167.
Vitringa 109.
Vivien 383.
Vlierveldt 147.
Vliet, van 392.
Vloten, van Braam van 151.
Vocke) (Voge) 7, 8.
Voerst (, van) *) 67.
Voge (Vock(e)) 7, 8.
Voicht, de 323.
Volckaert 80.
Volkaert 346.
Vollenhoven, van 101, 102.
Voltelen 129.
Vclters 174.
Vonck 69.
Vonck van Lienden 165.
Vondel, van den 226.
Voocht, de 111.
Voogd 235.
Voorbij 133.
Voorhoudt, van 388.
Voorhout, Duyst van 387.
Voorne, van 24 *.
Voorneveld, van 132.
Voorsmit 146.
Voorst 263.
Voorst, van 59.
Voort, de Raedt van 261.
Voort, van der 69.
Voort, ((Le) Gillon) van der 98.
Vork 80.
Vorkenbeek (Forkenbeck) 197.
Vorsterman van Oijen 290.
Vos Uijterlimmege 292.
Vos, de 53, 198.
Vosch 150.
Vosch van Avesaath 80.
Vosch (van Roelinxweerd) 147.
Voskuyl 360.
Voskuijl, Wenzen 289.
Vrede, de 186.
Vreede 61, 62.
Vreese, de 168.
Vries, de 148.
Vroman 325.
Vug(h)t, van 195.
Vulcanus 124.
Vulson de la Colombière 162.
Vulson (de St. Maurice) 161, 162 *).
Vuurendael, van 162.
Vuurt, ter 31.
Vuyrendael, van 232.
Vijver, van de 282.

W

Waart, de 195.
Wacker 87.
Waeran (Waeren), de 314.
Waerden, van der 289.
Waldow 79.
Wallaert 358.
Waller 27, 28.
Waller, van 107.
Walraven 30. 129.
Walsem, van 287.
Waning(h)(, van) 59.
Warninckhuysen, van 96.
Wassenaer 335.
Wassenaer, van Heeckeren van 191.
Vflater, van de 97.
Waterham 30. 128, 129. 196.
Waveren(?), Lap van 48.
Weede, van 309.
Weelderen, van 28, 111.
Weerden, van 136.
Weeren, van 290.
Weert, de 139, 230.
Wees, van 264.
Weezenbeek. van 290.
Welck, von 27.
Welc(k)om, (Wellekom) 184-186:
Welhouck, van 387.
Welle, v. d. 69.
Welle van Cats, van 382.
Wellekom (Welc(k)om) 184—186.
Wenckum, van 254, 321.
Wencum, van 89, 90, 92.
Wennius 79.
Wens 225.
Wensch 79.
Wenzen Voskuijl 289.
Werden, Faes van 323.
Werff. van de *) 382.
Werimont, de 181.
Wermex 183.
Werres 168.
Werther, von 27.
Werve, van de 204, 376 *).
Wesenberg, van 121, 122.
Westenberg 324.
Westerholt, van 41, 317.
Westerling 183.
Westerman 61, 62.
Westhooven 136.
Westrenen 261.
Westrenen, van 103, 199 *), 231.
Westrhe(e)nen, van 203, 321.
Westvalinc 382.
Wetstein 386.
Wevelinc (k) hoven, van 6, 176.
Weijburg 260.
Weyburg, van 204.
Weyers 343.
Wiarda 317.
Wibbelt (Wickbolt(en)) 5, 7, 8, 174.
Wichers 72.
Wickboken 3.
Wickbolt(en) (Wibbelt) 5, 7, 8, 174.
Wickhuysen 79.
Wicquefort, a 389.
Wierts van Coehoorn 289.
Wiesche 145.
Wiese 127, 224, 225.
Wiggers 146.
Wilberts 177.
Wild 80.
Wild, van der 132.
Wilhelmy (Willems) 69, 70.
Willems (Wilhelmy) 69, 70.
Willige, van 226.
Wilte 315.
Win(d)t, van der 183-185.
Winkoop, van (Wijnkoop) 205.
Winteroy, van 63.
Wintgens 292.
Wisch, van 40.
Wisselingh, van 203.
Wissenkercke *) 381.
Wit. de 80.
With. de 164. 165.
Witkensteyn '40.
Wits 282.
Witt. de 149.
Witte, de 103.
Witte van Schooten. de 388.
Wittekoek 357.
Wittert van Hoogland 26, 27.
Woestwezel. van 113, 114.
Woldorp, van 163.
Wolff (,de) (Wolfs(en)) 91.
Wolfs(en) ((de) Wolff) 91.
Wolfskuyl 184-186.
Wolfswinkel, van (Wolleswinkel) 72.
Wolleswinkel (van Wolfswinkel) 72.
Wolters 76, 79.
Wou, van 72, 101.
Wulf, de 70.
Wulven, van 327.
Wulven, van Renesse van 92.
Wunder 292.
Wurmbach 346, 347.
Wybo 103.
Wyborgh (Wijburg) 204, 325.
Wijburch 103.
Wijburg (Wyborgh) 204, 325.
Wijck, van 99, 100, 103, 131, 132, 163—166 *), 326-328 *).
Wijck, van Asch van *) 165.
Wyck, van der 58—60.
Wijckerslooth, van 165.
Wijde, van der 168.
Wije, van 87, 96, 130.
Wijgedoogen 78.
Wylich 263.
Wijn 135.
Wijn, de 150, 151.
Wijnaendts (van Resandt) 56.
Wijnandi 52, 53.
Wijnants 63.
Wijnants (van Resant) 52-57 *).
Wijnbergen, van 89, 92, 96, 105, 198-200 *), 321.
Wijnen 69, 164.
Wijngaarde, van 382 *).
Wijnhorn 80.
Wijnkoop (van Winkoop) 205.
Wijnmalen 291.
Wijntjes (Wijntghes, Wintjens) 13, 15—19.
Wijse, die 310.
Wijten 63.

IJ

IJmken 211.
IJsebrant de Lendonck 62.

Z

Zadel 88.
Zadelhoff, van 225.
Zawadsky, de Bieberstein Rogalla 191.
Zegelaar 79, 157.
Zegers 319.
Zegers (Rijser) 205—222 *), 234—253, 272-296.
Zegers Veeckens 284.
Zekers 47.
Zelle 100.
Zelle, van 167.
Zevenwoudt 294.
Zeijgers 16.
Zieri(c)kzee, Moliaert van 133, 200, 229, 230 *), 360.
Zollikofer (van Solligkoffer) 389.
Zoomeren, van 158.
Zoutenlande, van 203.
Zure, de 187 *).
Zuutpeene *) 232.
Zuylen, van 186, 310.
Zuylen van Nyevelt, van 63, 103, 110, 309-311.
Zuylen, van Tuyll van Seroos-kerken van 357.
Zwaan, de 360.
Zwart (Swart) 220, 221.
Zweden, van 289, 290.
Zweert, van 186.
Zweerts 61.
Zweghe (Swege), ten 15, 18.
Zijdeman 167.
Zijderlaan (Sijderlaan) 103, 104, 166, 167.
Zijdregtop 342, 343.
Zijll, van 147, 187.

MEDEDELINGEN

BIJEENKOMSTEN GROEP GELDERLAND

Zaterdag 8 Januari 1955, te 14,30 uur, in Café-Restaurant National, Bakkerstraat, Arnhem.

Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht zal een lezing houden, getiteld: „De Hertogin van Chandos, Lydia Catharina van Hattem en haar voorgeslacht".

Zaterdag 5 Februari 1955 zal Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg ter zelfder plaats en uur een voordracht houden over: „De zonderlinge levensloop van een Graaf van Ranzow".

BIJEENKOMST GROEP NOORD-HOLLAND

Woensdag 12 Januari 1955, te 20 uur, in het American-Hôtel te Amsterdam+

Dr. G. Kalff houdt zijn tweede lezing over: „Het Baroniale geslacht De Rothschild".

-BIJEENKOMST GENEALOGISCHE SOCIËTEIT ZEIST

Zaterdag 8 Januari 1955 te 14,30 uur in Hôtel Figi te Zeist.

Dr. A. J. van de Ven zal een lezing houden over: „de driehoek van St. Marie".

In het programma voor de N.C.R.V.-uitzending Jeugdland van Woensdagmidag 5 Januari 1955 is opgenomen een ***Radio-vraaggesprek over Heraldiek*** tussen de Heer Soetekouw van de N.C.R.V. en Mej. Mr. E. C. M. Prins, archivaris van ons Genootschap. Voor het uur raadplege men de radio-programma's; het vraaggesprek, dat ca. 20 minuten duurt, valt ongeveer in het midden van de uitzending Jeugdland.

Met dit nummer worden verzonden de blz., 49 't.e.m. 64 van het Bijblad.

In verband met werkzaamheden aan de centrale verwarming is de Bibliotheek tot nader aankondiging voor bezoekers gesloten. ***Aanvragen om uiflening*** gelieve men *uitsluitend schriftelijk* aan het Bureau van het Genootschap te richten.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoording van elke gestelde vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van ƒ 2,50 ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht.

Benoeming van gewone ledeu.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd. Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

De jaarlijkse contributie voor de gewone leden bedraagt ƒ 15,—. Men gelieve deze te voldoen door storting v 6 ó r 1 Maart op postrekening no. 20910 van den „Penningmeester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres *Bleyenburg* 5. 's-Gravenhaae.

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhoging van inningskostep worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.*

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenst te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Abonnementen op het Maandblad.

Voor niet-leden van het Genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven, is het Maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van ƒ 15,—.

Men gelieve zich hiervoor op te geven bij het Bureau van het Genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Zie voor de wijze van betaling hierboven onder: Contributie.

Legaten aan het Genootschap.

Aan hen, die het Genootschap bij testament willen gedenken, wordt de volgende formule aanbevolen: ***Ik verklaar fe legateren aan hef Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde fe 's-Gravenhage de som van ƒ .....,***

Desverkiezend voege men hier bij:

Vrii van alle rechten ën kosten, ook van-hef recht van successie.

VRAAG EN AANBOD,

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en ***niet voor de handel.***

De Hoofdredacteur beslis! als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

AANGEBODEN.

Aangeboden aan belangstellenden (in de eerste plaats nakomelingen of naaste verwanten) een silhouette-portretje van Ds. **P. A. C. Hugenholtz** (1790—1868), predikant te Vorden en te Dokkum, gehuwd met *Guillette Bruinier.*
Redactie Nederl, Leeuw, Backershaegenlaan 70, Wassenaar.

In December 1954 verscheen de tweede (ongewijzigde) druk van de dissertatie „Genealogie der Graven van Holland" (Zie de recensie in dit Maandblad Oct. 1954, kolom 325.)

Exemplaren te verkrijgen door storting van ƒ 10,25 op ***gironummer 543595 ten name van*** de schrijver *Dr. A. W. E. Dek, Julianastraat 24, Rijswijk (Z.H.).*

MEDEDELINGEN

BIJEENKOMST GROEP GELDERLAND

Zaterdag 5 Februari 1955, te 14,30 uur, in Café-Restaurant National, Bakkerstraat, Arnhem.

Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg zal een voordracht houden over: „De zonderlinge levensloop van een Graaf van Ranzow",

BIJEENKOMST GENEALOGISCHE SOCIETEIT ZEIST

Zaterdag 5 Februari 1955 te 15 uur in Kasteel Nijenrode te Breukelen.

Dr. E. B. J. Postma, rector van het Ned. Opleidings Instituut voor het Buitenland (N.O.I.B.) te Breukelen, zal op het Kasteel Nijenrode, alwaar voormeld Instituut is gevestigd, voor onze leden een causerie houden over: „Het Kasteel Nijenrode".

In de Stationsstraat te Utrecht kan men de N.B.M.-bus (richting Amsterdam) van 14.13 nemen. Deze stopt om ± 14.40 uur in de onmiddellijke nabijheid van het Kasteel.

Beperkte introductie toegestaan.

BIJEENKOMST GROEP NOORD-HOLLAND

Woensdag 9 Februari 1955, te 20 uur, in het American-Hôtel te Amsterdam.

De Heer H. L. Kruimel zal een lezing houden, getiteld: „De betekenis van onze stamreeks".

LEZING TE 'S-GRAVENHAGE

Vrijdag 18 Februari 1955, te 20 uur, in het gebouw van het Koninklijk Instituut voor Ingenieurs, Prinsessegracht 23, 's-Gravenhage.

Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg zal voor de leden van het Genootschap een voordracht houden, getiteld: „De zonderlinge levensloop van een Graaf van Ranzow". Introductie toegestaan.

Met dit nummer worden verzonden blz. 65 tot en met 72 met 2 platen van het Bijblad.

CONTRIBUTIEBETALING.

De penningmeester verzoekt de leden, die hun **-contributie** over 1955 nog niet betaald hebben, deze **vóór 15 Februari a.s.** te **voldoen door overschrijving of storting van ƒ 15,— op postrekening 20910 ten name van de Penningmeester van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde te 's-Gravenhage.**

WEDER-OPENSTELLING BIBLIOTHEEK.

Met ingang van **1** Februari 1955 zullen de Bibliotheek en de Verzamelingen van het Genootschap wederom op de gebruikelijke uren (Maandag **9x-12** en **14-17** uur; Donderdag 9½—12 uur) voor de leden toegankelijk zijn.

VRAAG EN AANBOD.

Aangeboden: De Nederl. Heraut, Deel 7, 1890 (titelbl. 1892). Inh. o.a.: Van Zijll, Arkel, Engelbert(De Vlaming van Oudshoorn, van Nassau la Lecq, Van der Meer.

Gevraagd: Idem, Deel 6, 1889.

C. ***W. L. Baron van Boetzelaet, Lunteren, Beukenlaan.***

MEDEDELINGEN

ALGEMENE VERGADERING

van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde
te samen met de Koninklijke Nederlandsche Oudheidkundige Bond op Zaterdag 12 Maart 1955 te 14.00 uur in het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, Korte Vijverberg 7, te 's-Gravenhage.

Sprekers: Mr. J. Belonje te Alkmaar over: *„De betekenis van de oude Grafzerken";*
Professor Dr. J. J. M. Timmers te Maastricht over: *„De korfgeleden ontdekfe vroeg-rniddeleeuwse grafzerken te Maastricht";*
De Heer J. A. L. Bom, te 's-Gravenhage, over: *„Het conserveren van oude grafzerken".*

De lezingen zullen met lichtbeelden worden toegelicht. Introductie kan niet worden toegestaan.

BIJEENKOMST 'GENEALOGISCHE SOCIËTEIT ZEIST

Zaterdag 5 Maart 1955 te 14,30 uur in Hôtel Figi te Zeist.

De Heer H. F. Heerkens Thijssen zal een causerie houden over: „Het heilig Kerstmisgilde".
Introductie voor leden Ned. Leeuw toegestaan, na voorafgaande aanmelding.

BIJEENKOMST GROEP NOORD-HOLLAND

Woensdag 9 Maart 1955 te 20 uur in het American-Hotel te Amsterdam.

Voor de pauze zal Dr. W. Gaade spreken over: „Het geslacht Van Konijnenburg". Na de onderbreking zal H. J. Baron van Nagel1 mededelingen doen over: „Enige bekende Europese vrouwen tijdens de Oost-Indische Compagnies-tijd".

Met dit nummer worden verzonden de blz. 73 t.e.m. 88 van het Bijblad.

PRIJSVRAAG FAMILIEPENNINGEN,

Directeuren van Teylers Stichting en de Leden van Teylers Tweede Genootschap hebben besloten voor het jaar 1955 de volgende prijsvraag uit te schrijven: Gevraagd wordt:

Een opgave met beschrijving van de hier telande vervaardigde Familiepenningen, van de oudst bekende af, tot het jaar 1813.

Toelichting: Onder familiepenningen worden verstaan: penningen vervaardigd bij geboorte, verloving, huwelijk, tinnen-, koperen, zilveren- en gouden bruiloft, overlijden, begrafenis, enz. Zij komen voor: gegraveerd, gegoten of geslagen. Zij kunnen ook worden onderscheiden in: algemene en bijzondere. „Algemene" zijn dan penningen van een bepaald type, welke bij zilversmeden voorhanden waren en waarop naam, datum en aard der gebeurtenis konden worden vermeld, terwijl „bijzondere" die zijn welke speciaal speciaal voor een bepaalde gebeurtenis werden gemaakt.

De opgave wordt verlangd in chronologische volgorde der penningen. De voorstellingen moeten duidelijk zijn omschreven met vermelding van de toegepaste techniek, het metaal, de doorsnede in mm., de naam van de vervaardiger voor zover bekend, de verzameling(en) waarin de penning voorkomt en de literatuur, terwijl als het algemene penningen betreft, dit dient te worden vermeld.

Om voor beoordeling in aanmerking te kunnen komen, moeten de antwoorden worden ingezonden vóór 1 Januari 1957.

De antwoorden moeten in het Nederlands, Frans, Engels of Hoogduits geschreven zijn, hetzij met een schrijfmachine, hetzij in Latijnse letters, goed leesbaar, door een andere hand dan die van de inzender. Zij moeten zonder naam en alleen met een spreuk ondertekend, vergezeld van een gezegeld couvert, dezelfde spreuk ten opschrift voerend en van binnen des schrijvers naam en woonplaats behelzend, gezonden worden aan Directeuren van Teylers Stichting, Fundatiehuis Damstraat 21 te Haarlem. Zij moeten binnen de bepaalde tijd in hun geheel worden ingezonden; antwoorden, waaraan bij de inlevering enig gedeelte ontbreekt, zullen tot het dingen naar de ereprijs niet worden toegelaten.

De ingezonden antwoorden worden eigendom der Stichting. Van deze antwoorden kunnen aan de schrijvers geen afschriften worden verstrekt, tenzij op hun kosten.

Opdat de inzenders niet langer dan nodig is in het onzekere blijven van de uitslag der beoordeling, indien deze niet tot bekroning heeft geleid, kan men, behalve het verzegeld couvert, nog een open couvert toevoegen, bevattend de

naam van een vertrouwenspersoon, met een volledig adres, tot wie Teylers Stichting zich eventueel per correspondentie richten kan.

De schrijver van het bekroonde antwoord is gehouden, het auteursrecht op zijn werk terstond aan de Stichting over te dragen, opdat deze het recht verkrijge het antwoord als Verhandeling van het Genootschap, desverkiezende ook vertaald, in druk uit te geven. Indien de Stichting niet binnen drie maanden na de overdracht van het auteursrecht de bekroonde auteur heeft bericht, dat zij tot onverwijlde uitgave van zijn werk heeft besloten, wordt de overdracht van het auteursrecht ongedaan gemaakt en herkrijgt de schrijver de volle beschikking daarover.

De prijs bestaat, indien naar het oordeel van Directeuren de omstandigheden dat gedogen, in een gouden erepenning, op de stempel des Genootschaps geslagen, ter innerlijke waarde van vierhonderd gulden, of, zo de bekroonde daaraan de voorkeur mocht geven, in een som gelds ten bedrage van vierhonderd gulden.

PAPIERMAKERSGESLACHTEN.

In de loop van het jaar 1954 werd te Haarlem door de Vereeniging van Nederlandsche Papierfabrikanten een stichting in het leven geroepen, welke tot taak heeft, de geschiedenis der Nederlandse papierindustrie te onderzoeken en te beschrijven. De Stichting, die de naam draagt „Stichting voor het Onderzoek naar de Geschiedenis der Papierindustrie in Nederland", staat onder directie van de heer H. Voorn te Haarlem. Bestuursleden van de Stichting zijn Prof. Ir. E. L. Selleger, H. J. van 't Lindenhout, en Ir. D. Cramer.

Het werk van deze Stichting wordt regelmatig gepubliceerd in het vakblad „De Papierwereld". Tot heden werd de geschiedenis van een negental Zaanse papiermolens beschreven, te weten de molens „De Gooier",„De Zemelzak", „De Walvis", „De Walrus", „De Herderin", „De Hoop", „De Kok", „De Kruiskerk" en „De Hobbezak", terwijl een studie over de molens „Het Guiswijf" en „De Schoolmeester" ter perse zijn.

De Stichting houdt zich ten zeerste aanbevolen voor iedere vorm van medewerking met andere instituten en onderzoekers. De directie zal in het bijzonder dankbaar zijn voor mededelingen van genealogische aard, papiermakersgeslachten betreffend ,al dan niet beschreven of bedrukte oud-Hollandse papieren, die door hun watermerk voor het geschiedkundig onderzoek belangrijk zijn, en kortom voor iedere aanwijzing, die haar taak kan verlichten.

Het adres van de Stichting is: Lorentzkade 186, Haarlem,

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor de handel.*

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

Gevraagd: Ned. Leeuw 1895 afl. 1 t/m *4: 1896* afl. 1 t/m *4* en 11. *12: 1909* afl. 1 t/m 5; 1910 afl. 3 t/m 7, 9, 11 en 12 en naamreg.

W. A. Wijburg Jr., Laan van Engelswier 8, Utrecht.

Ter verkoop aangeboden:

I. Beschrijvinge der stad Dordrecht 1677, van Balen, in oorspronkelijke perkamenten band, in uitstekende toestand, compleet met alle afbeeldingen, en afzonderlijke geschreven complete index op familienamen en patronymica en een index op wapens.
II. Nederlands Patriciaat, alle jaargangen van de lste 1910 tot de 28ste 1942.
III. Wapenheraut 1914 tot 1918. (Dec. 1914 en Nov. 1918 ontbreken.)
IV. Maandblad „Nederlandsche Leeuw" 1930 tot 1954 *(Dec.* 1936 en Juli en Sept. 1944 ontbreken).
V. De maandbladen „Nederlandsche Leeuw" 1913 tot 1925. (Van de 144 maanden mankeren er 16, ook ontbreken de indexen van jrg. 1922 en 1926).
VI. Bijbladen „Nederlandsche Leeuw" jaargangen 195 1-1954.

G. *M. Ledeboer, 28 Avenue de Lavaux, Pully-Lausanne (Zwitserland).*

Ter verkoop aangeboden de hiervolgende nummers van „De Nederlandsche Leeuw": 1923 nrs 1, 2, 3, 6, 7; 1924 nrs. 1, 2, 3; 1926 nrs 3 en 8; 1932 nr. 5: 1936 nrs. 9, 10, 11, 12; 1937 nrs. 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12; 1938 nrs. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12; 1939 nrs. 1, 5, 6, 7; 1941 nrs 1, 2; 1941 tot en met 1954 complete jaargang.

J. W. van der Lely, Pr. Frederiklaan 9, Amersfoort.

MEDEDELINGEN

BIJEENKOMST GENEALOGISCHE SOCIËTEIT ZEIST

Zaterdag 2 April 1955 te **14,30** uur in **Hôtel** Figi te Zeist.

Mr. Dr. J. C. Maris zal een voordracht houden over: „De hertogin van Chandos. Lydia Catharina van Hattum en haar voorgeslacht".

Introductie toegestaan voor leden Ned. Leeuw na voorafgaande melding.

BIJEENKOMST GROEP NOORD-HOLLAND

Woensdag **13** April 1955 te 20 uur in het American-Hôtel te Amsterdam,

Voor deze avond is geen spreker uitgenodigd. De bekende „praatavond" zal weer gelegenheid geven tot het doen van mededelingen op genealogisch gebied.

Met dit nummer worden verzonden Inhoudsopgave en Register van de Jaargang 1954 van het Maandblad.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor de handel.*

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

Gevraagd: Nederland's Adelsboek jaargang 1942 en Nederland's Patriciaat jaargang 26 (1940).
Jhr. N. C. van Heurn, Leidsegracht 46 II, Amsterdam-C.

Aannemelijk bod gevraagd op: P. Bor — Nederl. Historien 6 dln. in orig. led. banden 1621 / Gelrc — Reg. o.d. Leenactenboeken v. Kwart. Arnhem - Nijmegen - Zutphen en Uitheemse Lenen, 4 dln. in groene banden / v. Goor — Beschrijv. v. Breda - beschadigde led. band / Orlers — Geslachtboom d. Grav. v. Nassau 1616 - orig. band / Joan. Textorem von Häger-Naszawische chronick 1617 - opn. gebonden in ± 1860 / Nederl. Placcaet Boeck tot op 1581—1644 - 2 dln. in één perk. band 1644 / P. C. Hooft — Tacitus-Jaarboeken en Historien - ook Germanie en 't Leeven van Agricola 1733 - Privilegie v. 1668 - in één perk. band / v. Meteren — Hist. d. Nederlandscher e. h. Naburen Oorlogen ende Gesch. - uitg. Hillebr. Jacobssz. - 's-Gravenhaghe 1614 - orig. hout. band zonder rug met linnen hersteld / Fruin — 80 j. oorlog - 7 dln. 1909 / Mirali — Notitie ecclesiarum Belgii 1630 - perk. band - zwaar gebruikt / Mirali — Donationum Belgicarum - Libri 11 1629 - orig. led. band / Hedend. Hist. — Oostenr. Nederl. Perk. bnd. 10e dl. - Tirion 1738 / Hanewinkel — Reize door Majory - 2 dln. 1799 en 1800.
L. M. J. A. van der Grinten, Hasebroeklaan 25, Bilthoven.

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van t **en** min **s** t e é é **n** 1 i d, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

De jaarlijkse **contributie** voor de gewone leden bedraagt ƒ 15,—.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Ma ar t **op** postrekening no. 20910 van den **„Penningmeester** van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres *Bleijenburg* 5, 's-Gravenhage.

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhoging van inningskosten worden beschikt.

Nieuw e l e d e n, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven **wijze** te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die ***van*** hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenst te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de **a** b o **nn** e m e **n** t s g e l d e n.

Abonnementen op het Maandblad.

Voor niet - 1 ed en van het Genootschap, alsmede voor bibli **o**-t h e k e **n** en ar chi ere n, ***is*** het Maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van ƒ 15,—.

Men gelieve zich hiervoor op te geven bij het Bureau van het Genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Zie voor de wijze van betaling hierboven onder: Con tri **b u t i e.**

Inlichtingendienst..

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten **dienste** staan, gegevens op genealogisch **en** heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoording van e 1 k e g es t e l d e v **raa** g wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van ƒ 2,50 ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening morden gebracht.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzameling van het Genootschap, inclusief de B i b l i o t h e e k, gevestigd ***Bleyenburg 5*** te 's-Gravenhage, zijn voor de leden toegankelijk **i e d e r e n** Maandag van 9x-12 en van **14—17** uur, **i e d e r e n** Donderdag van **9½—12** uur.

MEDEDELINGEN

BIJEENKOMST GROEP NQORD-HOLLAND

Woensdag 18 **Mei** 1955 te 20 uur in het **American-Hôtel** te Amsterdam.

Met het oog op de in Juni a.s. te houden excursie van deze groep naar Gouda. zal Mr. J. 1. van Doorninck, advocaat aldaar, het een en ander mededelen over hetgeen er in die stad is te bezichtigen. Deze causerie zal met lichtbeelden worden verduidelijkt.

Indien leden of abonné's op het behoud van in **1955 verschenen** afleveringen van het Maandblad geen prijs stellen. houdt het Genootschap zich aanbevolen voor terugzending aan het Bureau van het Genootschap, Bleijenburg 5 te 's-Gravenhage.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor de handel.*

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur; plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

Te koop *aangeboden:* De (complete) jaargangen 1936 t/m 1954 van „De Nederlandsche Leeuw".
Mr. *E. J. Mac Gillavry, Keizerstraat 8, Deventer.*

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap morden op voordracht van t en min s t e é é n 1 i d, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

De jaarlijkse contributie voor de gen-one leden bedraagt ƒ 15,—.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Naar t op postrekening no. 20910 van den „P e n n i n g m e e z t e r van h et G e n o o t s c h a p" of door toezending per postwissel aan diens adres *Bleijenburg* 5, *'s-Gravenhage.*

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhoging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenst te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Abonnementen op het Maandblad.

Voor niet -1 ed en van het Genootschap, alsmede voor bi b l i o t h e k e n e n a r c h i e v e n, is het Maandblad rcrkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van ƒ 15.—.

Men gelieve zich hiervoor op te geven bij het B u r e a u van het G e n o o t s c h a p, B l e y e n b u r g 5 te 's-Gravenhage.

Zie voor de wijze van betaling hierboven onder: C o n t r i b u t i e.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor dc beantwoording van elke gestel de vr ang wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van ƒ 2,50 ingewacht, m e t dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzameling van het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd *Bleyenburg* 5 te 's-Gravenhage, zijn voor de leden toegankelijk i e d e r en M a a n d a g van 9½—12 en van 14—17 uur, iedcren Donderdag van 9½—12 uur.

MEDEDELINGEN

Algemene Vergadering en Excursie op Zaterdag 9 Juli 1955

Oproep tot het bijwonen de van de Algemene Vergadering te houden op Zaterdag 9 Juli a.s. te Haarlem in de raadzaal van het stadhuis (ingang Pandpoort in de Koningstraat bij de Grote Markt).

Voorlopig programma:

11 uur: Vergadering.

12 uur: Ontvangst door de burgemeester van Haarlem, Mr 0. P. F. M. Cremers, in de oude ridderzaal.

13 uur: Koffiemaaltijd in restaurant Brinkmann op de Grote Markt.

Des middags zal een excursie gehouden worden, waarna de deelnemers, die daartoe in de gelegenheid zijn, gezamenlijk in de omgeving van Haarlem zullen dineren.

Nadere mededelingen en aanmeldingsformulier volgen per circulaire.

Introductie kan niet worden toegestaan.

Agenda van de Algemene Vergadering:

1. Opening.
2. Ingekomen stukken.
3. Notulen van de Algemene Vergadering van 11 December 1954.
4. Jaarverslag 1954.
5. Verslag van de Commissie tot nazien van de rekening van de penningmeester.
6. Bestuursmededelingen.
7. Bestuursverkiezing. Aftredend is Jhr Mr A. J. M. van Nispen tot Pannerden, die niet herkiesbaar is.
8. Rondvraag en sluiting.

EXCURSIE GROEP NOORD-HOLLAND.

De zomer-excursie van de Groep Noord-Holland zal gehouden worden op Zaterdag 11 Juni 1955 en wel naar Gouda. Vertrek uit Amsterdam C.S. 9.55: Amsterdam M.P. 10.01, resp. Amstel Station 10.05. Aankomst Gouda 10.38; Dr. J. I. van Doorninck zal dien dag de leiding van de excursie op zich nemen: na een korte wandeling door Gouda wordt de deelnemers receptie verleend ten stadhuize.

Na bezichtiging van het Stadhuis en de Waag staat in het restaurant ,,de Beursklok" op de Markt een Hollandse koffietafel gereed. Hierna voert Dr. van Doorninck óns naar de Goudse Glazen en naar het Catharine-Gasthuis, alwaar tevens enige fraaie boeken uit de aloude Librye worden vertoond.

Na een bezoek aan ,,de Moriaan", een kopje thee in ,,de Beursklok", daarna terugkeer naar Amsterdam om 17,03 uur.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor de handel.*

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur; plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

Aangeboden in ruil voor genealogisch werk: ,,De Navorscher" 1908 no. 12; 1909 no. 10 en 11: 1910 no. 10, 11 en 12; 1911 no. 7 en 8; 1912 no. 9 en 10; 1913 no. 1, 2, 4, 9, 10, 11 en 12: 1914 no. 3; 5, 7, 8 en 9; 1915 no. 1, 2, 3 en 6; 1916 no. 2, 10 en 12: 1917 no. 1 t.m. 9; 1918 no. 1 en 2; 1926 no. 11 en 12. (niet ingebonden).

E. G. Middag, Bussumtnergrintweg 3, Hilversum.

Te koop aangeboden: De complete (ingebonden) jaargangen 1919 t/m 1933 van ,,De Nederlandsche Leeuw".

G. *M, L. Dingemans, Rijksstraatweg 35. Breukelen.*

MEDEDELINGEN

Zaterdag 13 Augustus 1955 te 15 uur zal Mr. A. P. van Schilfgaarde een voordracht houden over het Graafschap Buren in het Oranje-Nassau Museum, Prinsegracht 3 te 's-Gravenhage.

Leden van het Genootschap hebben vrije toegang en kunnen na afloop de tentoonstelling „Nassau 1255-1955" bezoeken.

Voor niet-leden van de Vereniging Oranje-Nassau-Museum is de toegangsprijs voor de tentoonstelling ƒ 0.50.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor de handel.*

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

VRAAG.

Te koop gevraagd: (liefst meerdere ex.) 1. de Groot, Personen en feiten uit de geschiedenis van Zevenbergen.

G. C. A. Juten: De parochiën in het Bisdom Breda, aflevering *Steenbergen.*

J. W. A. Gommers: Beschrijving van Rijsbergen (1909).

Gemeente-al-chivaris van Steenbergen.

AANBOD.

Bod gevraagd op Ned. Staatscourant (gebonden) 1818 t.m. 1554. Ontbreekt 1819, 1833, 1844, 1853.

Bod gevraagd op Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage (gebonden) 1827 t.m. 1890. Ontbreekt 1830, 1832. Enkele jaargangen niet compleet.

Bureau van het Genootschap Bleyenburg 5, 's-Graven hage.

Ecnoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

De jaarlijkse contributie voor de gewone leden bedraagt ƒ 15,—.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Na ar top postrekening no. 20910 ran den „Penning meester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhoging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan hei Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenst te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Abonnementen op het Maandblad.

Voor niet -1 ed en van het Genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven, is het Maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van ƒ 15,—.

Men gelieve zich hiervoor op te geven bij het Bureau van het Genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Zie voor de wijze van betaling hierboven onder: Contributie.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingcstcld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoording van elke gestelde vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van ƒ 2,50 ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzameling van het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd *Bleyenburg* 5 te 's-Gravenhage, zijn voor de leden toegankelijk iederen Maandag van 9½—12 en van 14—17 uur, iederen Donderdag van 9½—12 uur.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

BIJEENKOMST GROEP NOORD-HOLLAND

Woensdag 12 October 1955 te 20 uur in het American-Hôtel te Amsterdam+

Voor deze avond is geen spreker uitgenodigd: een „praatavond" zal weer gelegenheid bieden voor doen van mededelingen en het bespreken van onderwerpen op genealogisch gebied.

Met dit nummer worden verzonden de blz. 89 t.e.m. 104 van het Bijblad.

Leden, die op behoud van afleveringen van het Maandblad of het Bijblad geen prijs stellen, zullen het Genootschap zeer verplichten door deze aan het Bureau van het Genootschap toe te zenden.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en ***niet voor de handel.***

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

AANGEBODEN.

Aangeboden: Ned. Leeuw, jrg. 1941, nrs. 1 t/m 8 en index over jrg. 1939.
Jaarboek Die Haghe 1911, 1913, 1923.
J. H. Brakke, Statenweg 13c, Rotterdam. C. II.

GEVRAAGD.

Gevraagd: Sibbe, jaarg. 1, nr. 4 en 8 in ruil tegen één der volgende nrs. jaarg. 1 nr. 9, 10, 11 en jrg. 11 nrs. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. 10, ll.
J. H. Brakke, Statenweg 13c, Rotterdam. C. II.

Te overnamegevraagd jaargangen van het tijdschrift „Oud-Holland" en Bredius, Künstler inventäre. Gaarne opgave van prijs en jaren van de jaargangen.
G. C. ***Helbers, „de Lariks", Assen.***

Tekoopgevraagd: Rotterdams Jaarboekje, 1927: Jaarboek Die Haghe, 1946/1947, 1 deel; De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1,1883; Ned. Archief voor Kerkgeschiedenis, dl. 11 t/m 13; Maandblad Historia, nrs. 10 en 11 van jrg. 5, eventueel de gehele jrg.: Bijdragen Bisdom Haarlem, jrg. 32, 33, 37: Tijdschrift voor Geschiedenis, jrg. 6 t/m 8 en 10 t/m 36; De Navorscher, dl. 25, 28, 29, 31, 33, 37, 38, 49, 60 en 61; Verslagen 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst, dl. 2, 1879; Verslagen 's Rijks oude archieven, 1878 t/m 1880 en 1886; Bijdragen en Mededelingen Historisch Genootschap, dl. 15, 1894; Kroniek Historisch Genootschap, dl. 10, 1854; Codex Diplomaticus; Werken Historisch Genootschap, 2e serie, nrs. 23 en 25: Journaal van Const. Huygens, 1 en 11; Bijdragen Instituut voor Middeleeuwse geschiedenis der Rijksuniversiteit te Utrecht, dl. 5: 0. Oppermann, Untersuchungen zur nordniederländischen Geschichte des 10. bis 13. Jahrhunderts, 111. 1920.

Eventueel zijn ter ruiling aanwezig diverse delen van de Werken Historisch Genootschap en van Bijdragen en Mededelingen Historisch Genootschap.

Archief der Gemeente Delft, St. Olofsstraat 21 te Delft.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

---

BIJEENKOMST GROEP GELDERLAND

Zaterdag 10 December 1955 te 14,30 uur in „Nationaal", Bakkerstraat, te Arnhem.

Mr. W. de Vries uit Vught zal een lezing houden over het geslacht Del Campo gen" Camp.

BIJEENKOMST GROEP NOORD-HOLLAND

Woensdag 14 December 1955, te 20,— uur, in het American-Hôtel te Amsterdam.

De heer P. W. Modderman zal een causerie houden, getiteld: „Een stuk Historie uit het Vorstelijk 's-Gravenhage".

De Tentoonstelling „Oranje Internationaal Gezien" in het Oranje Nassau Museum. Prinsegracht 3, 's-Gravenhage, wordt verlengd tot 31 December 1955.

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage. door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

De jaarlijkse contributie voor de gewone leden bedraagt *f* 15,—.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Maart op postrekening no. 20910 van den „Penningmeester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres *Bleijenburg* 5, *'s-Gravenhage*.

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhoging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden. gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenst te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Abonnementen op het Maandblad.

Voor niet leden van het Genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven. is het Maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van *f* 15.—.

Men gelieve zich hiervoor op te geven bij het Bureau van het Genootschap, Bleyenburg 3 te 's-Gravenhage.

Zie voor de wijze van betaling hierboven onder: Contributie.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van do 1 eden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan: gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoording van elke gestelde vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van *f* 2,50 ingewacht, met dien rerstande, dat inlichtingen op ver-.., hillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzameling van het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd *Bleyenburg 5* te *'s-Gravenhage,* zijn voor de leden toegankelijk iederen Maandag van 9½—12 en van 14—17 uur, iederen Donderdag van 9½—12 uur.